

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ព្រឹតបិដកស្ថាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះទ័ព្រឹតបិដកជប៉ុន ។

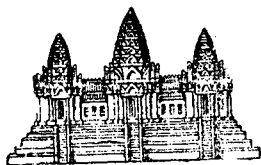
ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ព្រឹតបិដកនេះ ចាប់ពីភាគ១ ដល់ ភាគ៥០
គឺជារបស់ ឧបាសិកា កាំង ហ្គីច័ណ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រធីតា,
ធ្វើជូនលោកគ្រូអគ្គបណ្ឌិត ប៊ុត-សាន់ឯង ។ និងទុកក្នុង
គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ទឹកសម្រួលតាមកុំព្យូទ័រ តម្រូវឧបករណ៍អានអេឡិចត្រូនិច
ដោយខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទ ស្រុង-បានណា ។

www.5000-years.org

ព្រះ
ព្រះបិតា បិតា
និង
សេចក្តីប្រាប់កាសាង
សុត្តន្តបិដក
ដើមទិកាយ បណ្ឌិត
បិដក វគ្គ
១៨

បាណស្ទ វិទ្យាស្ថាន
 បណ្ឌិតស្ថាន វិទ្យាស្ថាន សម្បត្តិសាស្ត្រ
 និង បាណស្ទ

ពុទ្ធសាសនាបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព. ស. ២៥០៣

តេត្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស

បញ្ចមោ ភាគោ

បាដិកវិគ្គោ

នមោ តស្ស កកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

បាដិកសុត្តិ^(១) បបិមំ

[១] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកវា
 មល្លេសុ វិហារតិ អនុប្បិយំ នាម មល្លានំ និគមោ ។
 អថទោ កកវា បុព្វល្លាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរ-
 មាទាយ អនុប្បិយំ បិណ្ណាយ ចារិសិ ។ អថទោ
 កកវតោ ឯតទយោសិ អតិប្បតោ ទោ តាវ អនុប្បិ-
 យាយំ បិណ្ណាយ ចរិតំ យន្តនាហិ យេន កក្កវ-
 តោត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស អាវាមោ យេន កក្កវ-
 តោត្តោ បរិព្វាជកោ តេនុបសង្កមេយ្យន្តិ ។ អថទោ
 កកវា យេន កក្កវតោត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស អាវាមោ
 យេន កក្កវតោត្តោ បរិព្វាជកោ តេនុបសង្កមិ ។

១ ១. បាដិកសុត្តិ ។ ម. បាដិកសុត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ទ្វីយនិកាយ

បញ្ចមភាគ

បាដិកវគ្គ

សូមនមស្ការ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ

ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ។

បាដិកសូត្រ ទី ១

(១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យ ១ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងអនុប្បិយនិគម របស់ពួកមល្លជន ក្នុងមល្លជនបទ ។ គ្រានោះឯង វេលាព្រឹកព្រហម ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់នឹងបាត្រ ចីវរ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងអនុប្បិយនិគម ។ ពេល នោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ មានព្រះតម្រិះយ៉ាងនេះថា ការចូលទៅ បិណ្ឌបាត ក្នុងអនុប្បិយនិគម ក៏នៅព្រឹកពេកណាស់ បើដូច្នោះគួរតែ តថាគតចូលទៅរកបរិព្វាជក ជាក្តួវគោត្រ ក្នុងអារាមនៃបរិព្វាជក ជាក្តួវ គោត្រសិន ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរចូល ទៅរកបរិព្វាជក ជាក្តួវគោត្រ ក្នុងអារាមនៃបរិព្វាជក ជាក្តួវគោត្រ ។

សុត្តន្តបិដកេ វ័យនិកាយស្ស បាដិការត្តោ

អថខោ កក្កវតោត្តោ បរិព្វាជិកោ កក្កវន្តំ ឯតទរោច
ឯតុ ខោ កន្តេ កក្កវ ស្វាកតំ^(១) កន្តេ កក្កវតោ បិរស្សំ
ខោ កន្តេ កក្កវ ឥមំ បរិយាយមកាសិ យទិទំ ឥនាគ-
មនាយ ធិសីទតុ កន្តេ កក្កវ ឥនមាសនំ បញ្ញត្តន្តំ ។
ធិសីទិ កក្កវ បញ្ញត្ត អាសនេ ។ កក្កវតោត្តោបិ ខោ
បរិព្វាជិកោ អញ្ញតំ ធិមំ អាសនំ ករោត្តា ឯកមន្តំ
ធិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ធិសីន្នោ ខោ កក្កវតោត្តោ បរិព្វា-
ជិកោ កក្កវន្តំ ឯតទរោច បរិមាណំ កន្តេ ទិវសានំ បរិមត-
រាណំ សុនក្ខត្តោ លិច្ឆវិប្បត្តោ យេនាហំ តេនុបសង្កម្មំ
ឧបសង្កម្មិត្តា មំ ឯតទរោច បច្ចុក្កាតោនាណំ មយា កក្កវ
កក្កវ ននាណាហំ កក្កវ កក្កវន្តំ ឧទ្ធិស្ស វិហារមតិ កច្ចេ-
តំ កន្តេ តថេវ យថា សុនក្ខត្តោ លិច្ឆវិប្បត្តោ អវចាតិ ។

១ ឧ. សាគរំ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាធិកវគ្គ

ពេលនោះឯង ភក្តីវគ្គោត្របរិព្វាជក បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ
យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចមក
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចមកល្អហើយ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើនូវបរិយាយនេះ ដើម្បីនិមន្តមក
ក្នុងទីនេះ អស់កាលយូរហើយ(១) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមាន
បុណ្យស្តេចគង់ នេះឯងជាអាសនៈ ដែលខ្ញុំព្រះអង្គក្រាលបម្រុងទុក ។
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់លើអាសនៈ ដែលបរិព្វាជកបានក្រាលទុក ។
ចំណែកខាង ភក្តីវគ្គោត្របរិព្វាជក បានកាន់យកអាសនៈដ៏ទាបមួយ
អង្គយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភក្តីវគ្គោត្របរិព្វាជក អង្គយក្នុងទីសមគួរ
ហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលពីថ្ងៃមុន យូរថ្ងៃណាស់មកហើយ លិច្ឆវិបុត្រ
ឈ្មោះសុនក្ខត្តៈ បានចូលមករកខ្ញុំព្រះអង្គ លុះចូលមកដល់ហើយ
ក៏និយាយនឹងខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា បពិត្រអ្នកជាភក្តីវគ្គោត្រ ឥឡូវ
នេះ ខ្ញុំបោះបង់ព្រះមានព្រះភាគហើយ បពិត្រអ្នកជាភក្តីវគ្គោត្រ ឥឡូវ
នេះ ខ្ញុំមិនបាននៅពឹងផ្អែក នឹងព្រះមានព្រះភាគទេ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន សុនក្ខត្តលិច្ឆវិបុត្រ បានក្រាបទូលព្រះអង្គយ៉ាងនេះមែនឬទេ ។

---

១ បានសេចក្តីថា ព្រះអង្គខាននិមន្តមក ក្នុងទីនេះយូរណាស់ហើយ ។

ធម្មិកសុត្តេ សុខច្បុវគ្គំ ភគវតោ ចច្ចាសនាថា

តថេវ ខោ ឃតំ កក្កវ យថា សុខត្តត្តោ លិង្គវិប្បត្តោ អវេ-
 ប្បិមាណំ កក្កវ ទិវសាណំ ប្បិមនរាណំ សុខត្តត្តោ លិង្គវិប្បត្តោ
 យេនាហំ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្តា មំ អភិវាទេត្វា
 ឃកមន្តំ ធិសីទិ ។ ឃកមន្តំ ធិសីទោ ខោ កក្កវ សុខ-
 ត្តត្តោ លិង្គវិប្បត្តោ មំ ឃតទកោច បច្ចុក្កាមិណាណាហំ
 កន្លេ កក្កវន្តំ នណាណាហំ កន្លេ កក្កវន្តំ ឧទ្ទិស្ស វិហា-
 វិស្សាមីតិ ។ ឃវំ វុត្តេ អហំ កក្កវ សុខត្តត្តំ លិង្គវិប្បត្តំ
 ឃតទកោចំ អថ នុ តាហំ (១) សុខត្តត្ត ឃវេកោចំ (២)
 ឃហំ ត្វំ សុខត្តត្ត មមំ ឧទ្ទិស្ស វិហារាហីតិ ។ ខោ
 ហេតិ កន្លេ ។ ត្វំ វា បន មិ ឃវំ អវេ អហំ កន្លេ
 កក្កវន្តំ ឧទ្ទិស្ស វិហារិស្សាមីតិ ។ ខោ ហេតិ កន្លេ ។

១ ឧ. អប ត្ថាហំ ។ ២ ឃវំ អវេន្តំ កន្លេ ហេតុពេ ទិស្សតិ ។

ពាណិជ្ជកម្ម រឿងសុខកុលលិច្ឆិមុត្រ ពេលអំពីការក្រាបបង្គំលាព្រះមានព្រះភាគ

ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស័តបថា ម្ចាស់កត្តវគោត្រ សុខកុលលិច្ឆិមុត្រ បាន
និយាយពាក្យនេះ យ៉ាងនោះមែន ម្ចាស់កត្តវគោត្រ កាលពីថ្ងៃមុនយូរ
ថ្ងៃណាស់មកហើយ សុខកុលលិច្ឆិមុត្របានចូលមករកតថាគត លុះចូល
មកដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំតថាគត រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ម្ចាស់កត្តវ-
គោត្រ លុះសុខកុលលិច្ឆិមុត្រអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បាននិយាយ
នឹងតថាគតយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គសូម
លាព្រះមានព្រះភាគហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ខ្ញុំព្រះ
អង្គនឹងលែងនៅតាំងផ្អែក នឹងព្រះមានព្រះភាគហើយ ។ ម្ចាស់កត្តវគោត្រ
កាលសុខកុលលិច្ឆិមុត្រ និយាយយ៉ាងនេះហើយ តថាគតក៏បាននិយាយ
ទៅនឹងសុខកុលលិច្ឆិមុត្រ យ៉ាងនេះវិញថា ម្ចាស់សុខកុត្តៈ ចុះតថាគត
មានបាននិយាយនឹងអ្នកយ៉ាងនេះថា នៃសុខកុត្តៈ អ្នកចូរមកនៅតាំងផ្អែក
នឹងតថាគតចុះ ដូច្នោះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គនឹងបានមាន
ព្រះបន្ទូលយ៉ាងនេះ នឹងខ្ញុំព្រះអង្គក៏ទៅដែរ ។ តថាគតបានសួរតទៅទៀត
ថា ចុះអ្នកបាននិយាយនឹងតថាគតយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងនៅតាំងផ្អែក នឹងព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងបានក្រាបទូលយ៉ាងនេះ ចំពោះព្រះអង្គក៏ទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាសយស្ស បាណិកវគ្គោ

ឥតិ ករិ សុនក្ខត្ត នេវាហន្តិ វនាមិ ឯហិ ភិ សុ-

នក្ខត្ត មមិ ឧទ្ទិស្ស វិហារហិតំ នបិ ករិ មិ ភិ

វនេសំ អហំ កន្លេ កកវន្តំ ឧទ្ទិស្ស វិហារិស្សាមិតំ ឯវិ

សន្លេ មោយបុរិស កោ សន្លោ កំ បច្ចាចិក្ខសិ (១)

បស្ស មោយបុរិស យាវញ្ច តេ ឥទិ អបរទ្ធន្តំ ។

[២] ន ហិ បន មេ កន្លេ កកវា ឧត្តរិម-

នុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ករោត្តតំ ។ អបិ នុ

តាហិ សុនក្ខត្ត ឯវិ អវចំ ឯហិ ភិ សុនក្ខត្ត

មមិ ឧទ្ទិស្ស វិហារហិ អហន្លេ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា

ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ករិស្សាមិតំ ។ នោ ហេតិ កន្លេ ។

១ កត្តបិ បោន្តកេ បច្ចុក្ខាសីតិ បាលោ វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទីយនិកាយ បាណិកវគ្គ

តថាគតបាននិយាយទៀតថា នៃសុខកុត្តៈ តថាគតក៏ឥតបាននិយាយនឹង
អ្នកថា ម្នាលសុខកុត្តៈ អ្នកចូរមកនៅពឹងផ្អែក នឹងតថាគតចុះ ដូច្នោះទេ
ចំណែកអ្នក ក៏មិនបាននិយាយនឹងតថាគតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងនៅពឹងផ្អែក នឹងព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះដែរ ម្នាល
មោឃបុរស កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ អ្នកឯងជាអ្នកជាទុក្ខ
ពោលណាអ្នកណា ម្នាលមោឃបុរស ចូរអ្នកមើលចុះ អំពើនេះ ជា
កំហុសរបស់អ្នកហើយ ។

[២] សុខកុត្តលិច្ឆវិបុត្រ បាននិយាយនឹងតថាគតថា បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះព្រះមានព្រះភាគ មិនដែលបានធ្វើឥទ្ធិបាណិហារិយ៍^(១)
ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌របស់មនុស្ស^(២) ឲ្យដល់ខ្ញុំព្រះអង្គសោះ ។
តថាគតក៏បាននិយាយថា ម្នាលសុខកុត្តៈ ចុះតថាគតបាននិយាយនឹងអ្នក
យ៉ាងនេះថា ម្នាលសុខកុត្តៈ ចូរអ្នកមកនៅពឹងផ្អែក នឹងតថាគតចុះ តថា-
គតនឹងធ្វើឥទ្ធិបាណិហារិយ៍ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌របស់មនុស្ស
ឲ្យដល់អ្នកដូច្នោះដែរឬ ។ សុខកុត្តលិច្ឆវិបុត្រ ក៏ឆ្លើយតបមកថា បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គនឹងបានមានព្រះបន្ទូលយ៉ាងនេះ⁺ នឹងខ្ញុំព្រះអង្គក៏ទេ ។

---

១ បាណិហារិយ៍ភើតអំពីឫទ្ធិ ហៅថាឥទ្ធិបាណិហារិយ៍ ។ ២ សីល ៥ និទិសីល ១០
ល្មេច្ឆៈថា ជាធម៌របស់មនុស្ស ។ អដ្ឋកថា ។

បាណសុត្តេ សុណត្តវគ្គ ឥទ្ធិប្បាដិហារិយកថា

តំ វា បន (១) មំ ឃំ អវច អហំ កន្លេ កកវំដំ
 ឧទ្ទិស្ស វិហារិស្សាមិ កកវា មេ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា
 ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ករិស្សាមិតិ ។ ខោ ខោតំ កន្លេ ។
 ឥតិ ករិ សុនក្ខត្ត ខេវាហន្តំ វនាមិ ឃហំ តំ សុ-
 នក្ខត្ត មមំ ឧទ្ទិស្ស វិហារាហំ អហន្លេ ឧត្តរិមនុស្ស-
 ធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ករិស្សាមិតិ នបិ ករិ មំ តំ
 វនេសិ អហំ កន្លេ កកវំដំ ឧទ្ទិស្ស វិហារិស្សាមិ កកវា
 មេ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ករិស្សាមិតិ ឃំ
 សន្លេ ខោយបុរិស កោ សន្លោ កំ បច្ឆាចិក្ខុសិ ។
 តំ កំ មពាសិ សុនក្ខត្ត កកេត វា ឧត្តរិមនុស្សធម្មា
 ឥទ្ធិប្បាដិហារិយេ អកកេត វា ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិ-
 ប្បាដិហារិយេ យស្សត្ថាយ មយា ធម្មោ ទេសិតោ

---

១ ពុក្ខ បតាតិ កន្លបិ ហេតុពេ វិស្សតិ ។

បាណស្សត្រ រឿងសុនក្ខត្តលិច្ឆវិបុត្រ ពោលអំពីឥទ្ធិបាណិហារិយ៍

តថាគតក៏ស្នូរទៅទៀតថា ចុះអ្នកបាននិយាយនឹងតថាគត យ៉ាងនេះថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងនៅពឹងផ្អែក នឹងព្រះមានព្រះភាគ
 ព្រះមានព្រះភាគនឹងធ្វើឥទ្ធិបាណិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាង
 ធម៌របស់មនុស្ស ឲ្យដល់ខ្ញុំដូច្នោះដែរឬ ។ សុនក្ខត្តលិច្ឆវិបុត្រក៏ឆ្លើយតបថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងបាននិយាយយ៉ាងនោះ នឹងព្រះអង្គ
 ក៏ទេ ។ តថាគតក៏និយាយទៅទៀតថា ម្ចាស់សុនក្ខត្តៈ តថាគតក៏ឥត
 បាននិយាយនឹងអ្នកថា ម្ចាស់សុនក្ខត្តៈ អ្នកចូរមកនៅពឹងផ្អែក នឹង
 តថាគតចុះ តថាគតនឹងធ្វើឥទ្ធិបាណិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាង
 ធម៌របស់មនុស្ស ឲ្យដល់អ្នកដូច្នោះទេ ចំណែកខាងអ្នក ក៏មិននិយាយ
 នឹងតថាគតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងនៅពឹងផ្អែក នឹងព្រះមាន
 ព្រះភាគ ព្រះមានព្រះភាគនឹងធ្វើឥទ្ធិបាណិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង
 ជាងធម៌របស់មនុស្ស ឲ្យដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដូច្នោះដែរ ម្ចាស់មោឃបុរស
 កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ អ្នកឯងជាអ្នកជាទុក្ខ ពោលលាអ្នក
 ណា ។ ម្ចាស់សុនក្ខត្តៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច កាលបើ
 តថាគតធ្វើឥទ្ធិបាណិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាងធម៌របស់មនុស្ស
 ក្តី កាលបើតថាគតមិនធ្វើឥទ្ធិបាណិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាង
 ធម៌របស់មនុស្សក្តី ធម៌ដែលតថាគតបានសំដែងហើយ ដើម្បីជាប្រយោជន៍

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បដិករក្កោ

សោ និយ្យតិ តត្តវស្ស សម្មាទុក្ខត្តយាយាតិ ។

កតេ វា កន្លៃ ទុត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយេ

អកតេ វា ទុត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយេ

យស្សត្ថាយ កកវតា ធម្មោ ទេសិតោ សោ និយ្យតិ

តត្តវស្ស សម្មាទុក្ខត្តយាយាតិ ។ ឥតិ កវិវ សុនត្តត

កតេ វា ទុត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយេ អកតេ

វា ទុត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយេ យស្សត្ថាយ

មយា ធម្មោ ទេសិតោ សោ និយ្យតិ តត្តវស្ស

សម្មាទុក្ខត្តយាយាតិ(*) ។ តត្រ សុនត្តត កិ ទុត្ត-

រិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ កតិ កវិស្សតិ បស្ស

មោយបុរិស យាវត្ថោ តេ ឥទ្ធិ អបរទ្ធិន្តំ ។

១ ទ. ម. សម្មាទុក្ខត្តយាយ ។

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ វិយាសិកាយ បាដិកវគ្គ

ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខណា ធម៌នោះ តែងដឹកនាំបុគ្គលអ្នកធ្វើតាម ឲ្យអស់
 ទៅនៃទុក្ខនោះ ដោយប្រពៃ ។ សុនក្ខត្តលិច្ឆិវិបុត្រឆ្លើយតបថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើព្រះអង្គធ្វើឥទ្ធិបាដិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃ
 លែងជាធម៌របស់មនុស្សក្តី កាលបើព្រះអង្គមិនធ្វើឥទ្ធិបាដិហារិយ៍ ជាធម៌
 ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌របស់មនុស្សក្តី ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់សំដែងហើយ ដើម្បីប្រយោជន៍ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខណា ធម៌នោះ តែង
 ដឹកនាំបុគ្គលអ្នកធ្វើតាម ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខនោះ ដោយប្រពៃ ។ តថាគត
 និយាយថា ម្នាលសុនក្ខត្តៈ កាលបើតថាគតធ្វើឥទ្ធិបាដិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏-
 ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌របស់មនុស្សក្តី កាលបើតថាគតមិនធ្វើឥទ្ធិបា-
 ដិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌របស់មនុស្សក្តី ធម៌ដែល
 តថាគតបានសំដែងហើយ ដើម្បីឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខណា ធម៌នោះ តែង
 ដឹកនាំបុគ្គលអ្នកធ្វើតាម ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខនោះ ដោយប្រពៃ ។ ម្នាល
 សុនក្ខត្តៈ កាលបើធម៌ដែលតថាគត បានសំដែងហើយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខ ដោយប្រពៃ យ៉ាងនេះហើយ នឹងចាំបាច់
 ធ្វើឥទ្ធិបាដិហារិយ៍ ដែលជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌របស់មនុស្ស
 ធ្វើអ្វី ម្នាលមោឃបុរស អ្នកច្បូរមើលចុះ អំពើនេះជាកំហុសរបស់អ្នក ។

បាណិកសុត្តេ សុត្តន្តបិដក អន្តរាគមន៍

(៣) ន ហិ មន មេ កន្លេ កកវា អន្តរាគមន៍ បញ្ហាបេ-
 តីតិ(១) ។ អបំ នុ តាហិ សុនត្តេត្ត ឃី អវំ ឃហិ
 ត្ថំ សុនត្តេត្ត មមំ ទុទ្ធិស្ស វិហារហិ អហន្តេ អន្តរាគម-
 បញ្ហាបេស្សមីតិ ។ នោ ហេតិ កន្លេ ។ ត្ថំ វា
 មន មំ ឃី អវំ អហំ កន្លេ កកវំ ទុទ្ធិស្ស វិហា-
 រិស្សាមិ កកវា មេ អន្តរាគមន៍ បញ្ហាបេស្សមីតិ ។ នោ
 ហេតិ កន្លេ ។ តីតិ តិវ កន្លេ កកវំ ឃី ឃហិ
 ឃហិ ត្ថំ សុនត្តេត្ត មមំ ទុទ្ធិស្ស វិហារហិ អហន្តេ
 អន្តរាគមន៍ បញ្ហាបេស្សមីតិ នមំ តិវ មំ ត្ថំ វិទេសិ
 អហំ កន្លេ កកវំ ទុទ្ធិស្ស វិហារិស្សាមិ កកវា មេ
 អន្តរាគមន៍ បញ្ហាបេស្សមីតិ ឃី សន្តេ ហោយប្បិស

---

១ ម. បពាបេតិ ។

ពាណិជ្ជកម្ម រឿងសុទ្ធកូលិប្បវិប្បត្តិ ពោលអំពីច្បាប់ទំលាប់

(៣) សុទ្ធកូលិប្បវិប្បត្តិ និយាយទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះព្រះមានព្រះភាគ មិនបានបញ្ជាតនូវច្បាប់ទំលាប់^(១) ដល់ខ្ញុំព្រះ អង្គសោះ ។ តថាគតក៏និយាយទៅវិញថា ម្ចាស់សុទ្ធកូលិប្បវិប្បត្តិ ចុះតថាគត បានពោលនឹងអ្នកយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់សុទ្ធកូលិប្បវិប្បត្តិ អ្នកចូរមកនៅពឹងផ្អែកនឹង តថាគតចុះ តថាគតនឹងបញ្ជាតនូវច្បាប់ទំលាប់ដល់អ្នក ដូច្នោះដែរឬ ។ សុទ្ធកូលិប្បវិប្បត្តិឆ្លើយថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គនឹងបានមានព្រះ បន្ទូលយ៉ាងនោះ នឹងខ្ញុំព្រះអង្គក៏ទេ ។ តថាគតនិយាយទៀតថា ចុះអ្នក បាននិយាយនឹងតថាគតយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹង នៅពឹងផ្អែកនឹងព្រះមានព្រះភាគ ព្រះមានព្រះភាគ នឹងបញ្ជាតនូវច្បាប់ទំ- លាប់ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដូច្នោះដែរឬទេ ។ សុទ្ធកូលិប្បវិប្បត្តិឆ្លើយតបថា បពិត្រ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងបានពោលយ៉ាងនោះ នឹងព្រះអង្គក៏ទេ ។ តថាគតនិយាយថា នៃសុទ្ធកូលិប្បវិប្បត្តិ តថាគតឥតបាននិយាយនឹងអ្នកថា ម្ចាស់ សុទ្ធកូលិប្បវិប្បត្តិ អ្នកចូរមកនៅពឹងផ្អែកនឹងតថាគតចុះ តថាគតនឹងបញ្ជាតនូវច្បាប់ទំ- លាប់ដល់អ្នក ដូច្នោះទេ ចំណែកខាងអ្នកក៏មិននិយាយនឹងតថាគតថា បពិត្រ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងនៅពឹងផ្អែកនឹងព្រះមានព្រះភាគ ព្រះមានព្រះ ភាគ នឹងបញ្ជាតនូវច្បាប់ទំលាប់ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដូច្នោះដែរ ម្ចាស់មោឃបុរស

អង្គកថា ថា លោកបញ្ញត្តិថា ច្បាប់ដ៏ប្រសើរ ដែលបុគ្គលត្រូវចេះដឹង ។

လှူဒါန်းပုံစံက နိဗ္ဗာန်ကံယုတ္တ ဝိသုဒ္ဓိ

ကော ဟော ဝိ ပဋိပတ္တိန္ဒြေ ၅ နံ ကံ ဗောဓိ

ပညာဒါန ဝိပဿနာ န ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ န

ပညာဒါန ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ

ပညာဒါန ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ

ပညာဒါန ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ

ပညာဒါန ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ

ပညာဒါန ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ

ပညာဒါန ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ

ပညာဒါန ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ

ပညာဒါန ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ

၁ ဝိ. ဝိ. ပညာဒါန ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ ဝိပဿနာ

ពុទ្ធសូតបិដក វិយោគិកាយ បាដិកវគ្គ

កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ អ្នកឯងជាអ្នកជាទុក ពោលលាអ្នក
 ណា ។ ម្ចាស់សុនក្ខត្តៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច កាលបើ
 គថាគតបញ្ចកន្ធនូវច្បាប់ទំលាប់ក្តី មិនបានបញ្ចកន្ធនូវច្បាប់ទំលាប់ក្តី ធម៌
 ដែលគថាគត បានសំដែងហើយ ដើម្បីប្រយោជន៍ឲ្យអស់ទៅ នៃទុក្ខ
 ណា ធម៌នោះតែងដឹកនាំបុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តតាម ឲ្យអស់ទៅ នៃទុក្ខនោះ
 ដោយប្រពៃ បានឬទេ ។ សុនក្ខតលិច្ឆវិប្បត្ត ទូលតបថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើព្រះអង្គបញ្ចកន្ធនូវច្បាប់ទំលាប់ក្តី មិនបាន
 បញ្ចកន្ធនូវច្បាប់ទំលាប់ក្តី ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងហើយ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខណា ធម៌នោះ តែងដឹកនាំបុគ្គលអ្នក
 ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខនោះដោយប្រពៃបានមែន ។ គថាគត
 និយាយថា ម្ចាស់សុនក្ខត្តៈ កាលបើគថាគតបញ្ចកន្ធនូវច្បាប់ទំលាប់ក្តី មិន
 បានបញ្ចកន្ធនូវច្បាប់ទំលាប់ក្តី ធម៌ដែលគថាគតបានសំដែងហើយ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខណា ធម៌នោះ គង់នឹងដឹកនាំបុគ្គល អ្នក
 ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខនោះដោយប្រពៃទេតើ ។ ម្ចាស់សុនក្ខត្តៈ

ពោធិកសុត្តេ សុខប្បដិវក្ខ រាជគុយគុណភពិ

តី អភពំ បញ្ចត្តំ^(១) ករិស្សតិ បស្ស មោយបុរិស យា-

វត្តា តេ វេទំ អបរទ្ធិនំ ។ អនេកបរិយាយេន ខេ

តេ សុខក្ខត្ត មម វណ្ណា ភាសិតោ វជ្ជិតាមេ

វតិបិ សោ ភកវា អហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណា-

សម្មុទ្ធោ សុតតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្ម-

សារបិ សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភកវតិ វតិ

ខេ តេ សុខក្ខត្ត អនេកបរិយាយេន មម វណ្ណា

ភាសិតោ វជ្ជិតាមេ ។ អនេកបរិយាយេន ខេ

តេ សុខក្ខត្ត ធម្មស្ស វណ្ណា ភាសិតោ វជ្ជិតាមេ

---

១ ១. បញ្ចត្តំ អភពំ ។

បាណស្សប្រ រឿងសុនត្តន្តលិច្ឆិវិបុត្រ ពោលអំពីគុណនៃព្រះរាជគ្រូ

កាលបើធម៌ដែលតថាគតសំដែងហើយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីឲ្យអស់ទៅ
នៃទុក្ខដោយប្រពៃ យ៉ាងនេះហើយ នឹងចាំបាច់បញ្ចត្តច្បាប់ទំលាប់ធ្វើអ្វី
ម្នាលមោឃបុរស អ្នកច្បូរមើលចុះ អំពើនេះដឹកកំហុសរបស់អ្នកឯង ។
ម្នាលសុនត្តន្តៈ អ្នកបានពោលសរសើរគុណ នៃតថាគតក្នុងវដ្តគ្រាម
ដោយអនេកបរិយាយថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ព្រះអង្គឆ្ងាយចាកសេចក្តី
សៅហ្មង ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវព្យាយាមទាំងពួង ដោយប្រពៃចំពោះ
ព្រះអង្គ ព្រះអង្គបរិបូណ៌ ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ គឺសេចក្តីចេះដឹងនឹង
ក្រិត្យដែលបុគ្គលគប្បីប្រព្រឹត្ត ព្រះអង្គមានព្រះដំណើរល្អ ស្តេចទៅ
កាន់ព្រះនិព្វាន ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ព្រះអង្គប្រសើរដោយ
សីលាទិគុណ រកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្មាន ព្រះអង្គជាអ្នកទូន្មាននូវ
បុរសដែលគួរទូន្មានបាន ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ
ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលមកកាន់កតប្តីទៀត
ដូច្នោះ ។ ម្នាលសុនត្តន្តៈ អ្នកឯងបានពោលសរសើរគុណរបស់តថាគត
ក្នុងវដ្តគ្រាម ដោយអនេកបរិយាយដូច្នោះឯង ។ ម្នាលសុនត្តន្តៈ អ្នក
បានពោលសរសើរគុណនៃព្រះធម៌ ក្នុងវដ្តគ្រាមដោយអនេកបរិយាយថា

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

ស្យាគ្នាតោ ភកវតោ ធម្មោ សង្កឹដ្ឋិតោ អគោលិតោ
 ឯហិបស្សិតោ ឌុបនយិតោ បច្ចុតំ វេទិតញោ វិតា-
 ហិតំ ឥតំ ខោ តេ សុនត្តុតំ អនេកបរិយាយេន
 ធម្មស្ស វណ្ណា ភាសិតោ វដ្ឋិតាមេ ។ អនេកបរិយា-
 យេន ខោ តេ សុនត្តុតំ សង្កឹស្ស វណ្ណា ភា-
 សិតោ វដ្ឋិតាមេ សុប្បដិបន្នោ ភកវតោ សាវក-
 សង្កេ ឌុដ្ឋិប្បដិប្បន្នោ ភកវតោ សាវកសង្កេ ញាយ-
 ប្បដិបន្នោ ភកវតោ សាវកសង្កេ សាប័ចិប្បដិបន្នោ
 ភកវតោ សាវកសង្កេ យទិទំ ចត្តាវ បុរិសយុតានិ
 អដ្ឋ បុរិសបុត្តលា ឯស ភកវតោ សាវកសង្កេ
 អាហុនេយ្យោ ចាហុនេយ្យោ ទិត្តិលោយ្យោ អញ្ច-
 លិតវណិយោ អន្តរំ បញ្ចក្ខេតំ លោកស្សុតិ

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ ទិយនិកាយ ៣៧ ពវគ្គ

ព្រះបរិយត្តិធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សំដែងហើយដោយល្អ
 ព្រះនរណែកុត្តរធម៌ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គល គប្បីឃើញច្បាស់ដោយ
 ខ្លួនឯង ជាធម៌ឲ្យនូវផលមិនរង់ចាំកាល ជាធម៌គួរដល់ឯហិបស្សវិធី
 ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គល គប្បីបង្កើនចូលមកទុកក្នុងខ្លួន ជាធម៌ដែល
 អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយគប្បីដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ម្នាលសុនទ្ធកុត្តៈ អ្នកបាន
 ពោលសរសើរគុណនៃព្រះធម៌ក្នុងវិជ្ជាគ្រាម ដោយអនេកបរិយាយដូច្នោះ
 ឯង ។ ម្នាលសុនទ្ធកុត្តៈ អ្នកបានពោលសរសើរគុណនៃព្រះសង្ឃក្នុងវិជ្ជា-
 គ្រាមដោយអនេកបរិយាយថា ពួកសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគ លោក
 ប្រតិបត្តិដោយប្រពៃ ពួកសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគ លោកប្រតិបត្តិ
 ដោយត្រង់ ពួកសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគ លោកប្រតិបត្តិដើម្បីព្រះ
 និព្វាន ពួកសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគ លោកប្រតិបត្តិដោយសមគួរ
 ពួកសាវ័កទាំងនេះ បើរាប់ជាគូបាន ៤ គូ បើរាប់រៀងគ្នា ជាបុរសបុគ្គល
 បាន ៨ ពួកសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគនេះ លោកគួរទទួលនូវចតុ-
 ប្បច្ច័យដែលគេនាំមកអំពីចម្ងាយហើយបូជា លោកគួរទទួលនូវអាគន្ធក-
 ទាន លោកគួរទទួលនូវទាន ដែលបុគ្គលជឿនូវកម្មនឹងផលនៃកម្ម
 ហើយបូជា លោកគួរដល់អញ្ញាណកម្ម លោកជាបុព្វាកេតុ នៃសត្វលោក

បាវិតសុត្តេ ភគវិញ្ញាណ ឧត្តរាភិយោណកថា

ឥតិ ខោ តេ សុទ្ធក្ខត្ត អនេកិបរិយាយេន សង្ឃស្ស
 វណ្ណា ភាសិតោ វជ្ជិតាមេ ។ អាភេនយាមិ ខោ តេ
 សុទ្ធក្ខត្ត បដិវេទយាមិ ខោ តេ សុទ្ធក្ខត្ត កវិស្សន្តិ
 ខោ តេ សុទ្ធក្ខត្ត វត្តារោ នោ វិសហិ សុទ្ធក្ខត្តោ
 លីច្ឆវិប្បត្តោ សមណោ តោតមេ ព្រហ្មចរិយំ ចវិនិ សោ
 អវិសហនោ សិក្ខំ បច្ចុក្ខាយ ហីនាយាវត្តោតិ ឥតិ
 ខោ តេ សុទ្ធក្ខត្ត កវិស្សន្តិ វត្តារោតិ ។ ឃីវិបិ (១)
 ខោ កក្កវ សុទ្ធក្ខត្តោ លីច្ឆវិប្បត្តោ មយា វត្តមា-
 នោ អបក្កមេវ ឥមស្មា ធម្មវិទយា យថា តំ
 អាណយិតោ នេរយិតោ ។

[៤] ឯកមិទាហំ កក្កវ សមយំ ថ្មល្អសុ វិហា-
 រមិ ឧត្តរកា នាម ថ្មល្អំ ជិកមោ ។ អថទ្ធាហំ (២)
 កក្កវ បុព្វណ្ណសមយំ ជិវិសេត្វា បក្កដីវមាណាយ សុ-
 ទ្ធក្ខត្តន លីច្ឆវិប្បត្តន បញ្ញាសមណោន ឧត្តរកិ
 បិណ្ណាយ ចាវសី ។ តេន ខោ បន សមយេន

---

១ អ. ធីរិ ។ ២ ឧ. អភិខោរំ ។

ធាតុសុទ្ធ ពោលអំពីព្រះមានប្រះភាពផងនៅក្នុងខុត្តរកានិគម

រកខេត្តដទៃក្រៅលើដំណឹងគ្មាន ម្នាលសុខកុត្តៈអ្នកបានពោលសរសើរគុណ
 នៃព្រះសង្ឃ ក្នុងវិជ្ជាគ្រាមដោយអនេកបរិយាយដូច្នោះឯង ។ ម្នាលសុខកុត្តៈ
 តថាគតនឹងប្រាប់ដល់អ្នកឯង ម្នាលសុខកុត្តៈ តថាគតនឹងពន្យល់ឲ្យអ្នក
 ដឹង ម្នាលសុខកុត្តៈ មុខជានឹងមានអ្នកផងស្មើឲ្យអ្នកថា សុខកុត្តលិច្ឆិ-
 បុត្រ មិនអាចនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះសមណ-
 គោតមបានឡើយ លុះដល់គាត់មិនអាច (នឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌)
 ក៏ពោលលាសិក្ខា ហើយនឹងត្រឡប់ទៅកាន់ភេទដ៏ថោកទាបវិញ ម្នាល
 សុខកុត្តៈ ខ្លួនអ្នកមុខជានឹងមានអ្នកផងស្មើឲ្យយ៉ាងដូច្នោះមិនខាន ។ ម្នាល
 កុត្តវៈ សុខកុត្តលិច្ឆិបុត្រ លុះដល់តថាគតស្មើថាឲ្យយ៉ាងនេះ ក៏គេច
 ចេញចាកធម្មវិន័យនេះបាត់ទៅ ដូចសត្វដែលទៅកើតក្នុងអបាយ ឬទៅ
 កើតក្នុងនរក ។

(៤) ម្នាលកុត្តវៈ សម័យមួយ តថាគតទៅក្នុងខុត្តរកានិគមរបស់
 ពួកជនចូល ក្នុងចូលជនបទឯណោះ ។ ម្នាលកុត្តវៈ ក្នុងបញ្ចណសម័យ
 តថាគតស្ងៀកស្ងៀម ប្រដាប់បាត្រនឹងបរិវារ មានសុខកុត្តលិច្ឆិបុត្រជាបច្ឆា-
 សមណៈ ដើរចូលទៅបិណ្ឌ បាតក្នុងខុត្តរកានិគម ។ ក៏សម័យនោះឯង

សុត្តន្តបិដកេ វិយាសិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

អថេលោ កោវត្តន្តិយោ កុក្កវត្តិកោ ចនុកោឡិកោ
 កោ ធម្មាធិកំណ្ឌំ កត្តសំ មុខេនេវ ខាននំ មុខេនេវ
 កុញ្ញតំ ។ អន្តសា ខោ កត្តវ សុនត្តន្តោ លីច្ឆវបុត្តោ
 អថេលំ កោវត្តន្តិយំ កុក្កវត្តិកំ ចនុកោឡិកំ (១)
 ធម្មាធិកំណ្ឌំ កត្តសំ មុខេនេវ ខាននំ មុខេនេវ
 កុញ្ញនំ ។ ធិស្វានស្ស ឯតទយោសិ សាធូរោ វត
 កោ អរហំ សមណោ ចនុកោឡិកោ ធម្មាធិកំណ្ឌំ
 កត្តសំ មុខេនេវ ខាននំ មុខេនេវ កុញ្ញតំ ។ អថខាហំ
 កត្តវ សុនត្តន្តស្ស លីច្ឆវបុត្តស្ស ចេតសា ចេតាបរិ-
 វិតកាមញ្ញាយ សុនត្តន្តំ លីច្ឆវបុត្តំ ឯតទវេចំ ត្វិបំ
 ធាម មោយបុរិស សក្យបុត្តិយោ (២) បដិជាធិស្ស-
 សីតំ ។ កី បទ មំ កន្លេ កកវា ឯវមាហា ត្វិបំ
 ធាម មោយបុរិស សក្យបុត្តិយោ (៣) បដិជាធិស្ស-
 សីតំ ។ ននុ តេ សុនត្តន្ត ឥមំ អថេលំ កោវត្តន្តិយំ

---

១ ឱ. ចត្តន្តនិកាយំ ។ ២-៣ សមណោ សក្យបុត្តិយោនិ កត្តបិ ធានុកោ វិស្សនិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាណិកវគ្គ

មានអចេលម្នាក់ ជាគោរខត្ថិយៈ^(១) សមាទានកុករវត្ត គឺប្រព្រឹត្តដូច
សុន្ទ ដើររាជើង ៤ យកមាត់ត្របាក់ស៊ី យកមាត់ស៊ីនូវភក្សហារដែល
គេចាក់ចោលលើផែនដី ។ ម្នាលភក្កវៈ ឯសុន្ទកតលិច្ឆិវិបុត្របានឃើញ
អចេលគោរខត្ថិយៈ សមាទានកុករវត្ត ដើររាជើង ៤ កំពុងយកមាត់ត្រ-
បាក់ស៊ី យកមាត់ស៊ីនូវភក្សហារ ដែលគេចាក់ចោលលើផែនដី ។ លុះ
សុន្ទកតលិច្ឆិវិបុត្រនោះ បានឃើញហើយ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា
អើហ្នា សមណៈជាព្រះអរហន្តលទេតណាស់ ដើររាជើង ៤ យកមាត់ត្រ-
បាក់ស៊ី យកមាត់ស៊ីនូវភក្សហារ ដែលគេចាក់ចោលលើផែនដី ។ ម្នាល
ភក្កវៈ លំដាប់នោះឯង តថាគតបានដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងចិត្ត
នៃសុន្ទកតលិច្ឆិវិបុត្រ ដោយចិត្ត (របស់តថាគត) ហើយបាននិយាយនឹង
សុន្ទកតលិច្ឆិវិបុត្រយ៉ាងនេះថា ម្នាលមោឃបុរស អ្នកមិនសមបើប្តេជ្ញា
ខ្លួនថាជាសក្យបុត្តិយ៍សោះឡើយ ។ សុន្ទកតលិច្ឆិវិបុត្រនិយាយថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុដូចម្តេច បានជាព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
បន្ទោសខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា ម្នាលមោឃបុរស អ្នកមិនសមបើនឹងប្តេជ្ញា
ខ្លួនថាជាសក្យបុត្តិយ៍សោះឡើយ ។ តថាគតក៏និយាយត្រឡប់ទៅវិញថា
ម្នាលសុន្ទកតៈ ចុះអ្នកបានឃើញអចេលគោរខត្ថិយៈនេះសមាទានកុករវត្ត

១ អង្គកថា ថា ជាជានិក្ខេបនៃបិដកសុត្តន្ត ។

បដិវត្តន៍ អរិយធម៌ក្នុងយុគសម័យ

ក្រុមគ្រូសិក្សា ចក្រភ្នំ ធម្មាធិការ កត្តាសិ
 មុខទេវ ខាងទិស មុខទេវ កុញ្ញត្តិ ។ ទិស្វា-
 ណស្ស ឯកទេវាសិ សាធុរោ វត ភោ អរហំ
 សមណោ ចក្រភ្នំ ធម្មាធិការ កត្តាសិ
 មុខទេវ ខាងទិស មុខទេវ កុញ្ញត្តិ (១) ។ ឃុំ
 សន្តិ (២) ក៏ បន កន្លែ កកវា អរហត្តស្ស មច្ឆរាយ-
 ត្តិ ។ ន ទោ អហំ មោយបុរិស អរហត្តស្ស មច្ឆ-
 រាយាមិ អបិច តុយ្យោវតិ (៣) ចាបតំ ទិដ្ឋិតំ ឧប្បជ្ជំ តំ
 បដហ មា តេ អរោសិ ទីយានំ អហិតាយ ទុក្ខាយ
 យំ ទោ បនេតំ សុទក្ខត្ត មញ្ញាសិ អរិយោ គោ-
 រក្ខត្តិយោ (៤) សាធុរោ អរហំ សមណោតិ (៥) សោ
 សត្តមិ ទិវសិ (៦) អលសកេន កាលំ ករិស្សតិ កា-
 លកតោ ច កាលកក្ខំកា ធាម (៧) អសុរា សព្វនិ-
 ហោ អសុរកាយោ តត្រ ឧប្បជ្ជិស្សតិ កាលក-
 តញ្ចំ នំ វិរោត្តម្យកេ (៨) សុសារេ ធម្មស្សន្តិ ។

---

១ ឧ. កុញ្ញតិ ។ ២ ឧ. ម. វន្តេ ។ ៣ ម. តុយ្យោវតិ ។ ៤ ឧ. ម. អរិយោ
 កោរក្ខត្តិយំ ។ ៥ ម. សាធុរោ អរិយោ សមណោតិ ។ ៦ ឧ. សោ សត្តមវិសិ ។
 ៧ ឧ. កាលកញ្ច តាម ។ ៨ ឧ. ម. វិរោត្តម្យកេ ។

ពាណិជ្ជកម្ម ពោលអំពីក្បួនវិធានរបស់អចេលការព្រះគ្រូយៈ

ដើរវារជើង ៤ យកមាត់ត្របាក់ស៊ី យកមាត់ស៊ីនូវកក្កាហារ ដែលគេចាក់
 ចោលលើផែនដី ។ លុះអ្នកឃើញហើយ ក៏មានសេចក្តីគ្រិនរិះដូច្នោះថា
 អីហ្ន៎ សមណៈជាព្រះអរហន្តល្អពេកណាស់ ដើរវារជើង ៤ យកមាត់
 ត្របាក់ស៊ី យកមាត់ស៊ីនូវកក្កាហារ ដែលគេចាក់ចោលលើផែនដី ដូច្នោះ
 មែនឬទេ ។ សុខកុត្តលិច្ឆវិបុត្រទូលតបថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាល
 បើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ ហេតុអ្វីក៏ព្រះមានព្រះភាគ កំណាញ់ព្រះ
 អរហន្តម្ល៉ោះ ។ តថាគតនិយាយតបថា ម្ចាស់មោឃបុរស តថាគតមិន
 មែនកំណាញ់ព្រះអរហន្តទេ តែថាទិដ្ឋិអាក្រក់យ៉ាងនេះកើតឡើងដល់អ្នក
 ហើយ ចូរអ្នកលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នោះចេញ ទិដ្ឋិអាក្រក់ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ជាទុក្ខអស់កាលដ៏យូរ កុំបីមានដល់អ្នកឡើយ
 ម្ចាស់សុខកុត្តៈ អ្នកសំគាល់នូវអចេលការព្រះគ្រូយៈណា ថាជាព្រះអរហន្ត
 ជាសមណៈល្អដូច្នោះ ឯអចេលនោះនឹងធ្វើមរណកាលដោយអលសក-
 ព្យាធិ(១) ក្នុងថ្ងៃទី ៧ ពុំខាន លុះដល់គាត់ធ្វើមរណកាលទៅហើយ នឹងទៅ
 កើតក្នុងពួកអសុរឈ្មោះកាលកញ្ជិកៈ ជាអសុរកាយថោកទាបជាងគេទាំង
 អស់ ចំណែកខាងជនទាំងឡាយ នឹងនាំយកអចេលដែលធ្វើមរណកាល
 ហើយនោះ ទៅចោលក្នុងព្រៃស្នូសាន ដែលមានដើមស្បូវវណ្ណាស ។

១ អង្គុកថា ថា ដើម្បីដែលកើតអំពីសេចក្តីខ្ជិលច្រអូស ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

អាកត្តមាទោ ច ភំ សុទក្ខត្ត អថេលំ កោវក្ខត្តិយំ
 ឧបសង្កមិត្តា បុត្តេយ្យាសិ ជាទាសិ អាវុសោ កោ-
 វក្ខត្តិយ អត្តោ កតិដ្ឋិ(១) ហំ ខោ បទេតំ សុ-
 ទក្ខត្ត វិជ្ជតិ យទ្កេ អថេលោ កោវក្ខត្តិយោ ព្យាក-
 វិស្សតិ ជាទាមិ អាវុសោ សុទក្ខត្ត អត្តោ កតិ កា-
 លកត្តិកា ទាម អស្សា វស្សិយំ ហំ អស្សាកាយោ
 តត្រមិ ឧប្បន្នោតិ(២) ។ អថខោ កត្តា សុទក្ខត្តោ
 លំ បុត្តោ យេន អថេលោ កោវក្ខត្តិយោ តេន ប-
 សង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា អថេលំ កោវក្ខត្តិយំ ឯតទរោច
 ព្យាកតោ ខោសិ អាវុសោ កោវក្ខត្តិយ សមណោ ន
 តោតមេន អថេលោ កោវក្ខត្តិយោ សត្តមំ ទិវសំ
 អលសកេន កាលំ កវិស្សតិ កាលកតោ ក
 កាលកត្តិកា ទាម អស្សា វស្សិយំ ហំ អស្សា-
 កាយោ តត្រ ឧប្បជ្ជិស្សតិ កាលកតេន ទំ វិ-
 ណាត្តមកេ សុសារេ ធម្មេស្សជ្ជិតិ យេន ភំ អាវុ-
 សោ កោវក្ខត្តិយ មត្តំ មត្តំ ច កត្តំ កុញ្ញេយ្យាសិ

---

១ ខ. ភតិ ។ ២ ឧបបន្នោតិ កត្តិ បេត្តកេ វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាណិកវគ្គ

ម្ចាស់សុទ្ធកុត្តៈ បើអ្នកចង់ដឹង គប្បីចូលទៅអង្គុយក្នុងកោនាខត្តិយៈហើយ
 សួរថា នៃអារុសោកោនាខត្តិយៈ អ្នកដឹងគតិរបស់ខ្លួនដែរឬទេ ម្ចាស់
 សុទ្ធកុត្តៈ ហេតុនេះមានជាប្រាកដ គឺអង្គុយក្នុងកោនាខត្តិយៈ មុខជានឹងប្រាប់
 អ្នកថា នៃអារុសោកោនាខត្តិយៈ ខ្ញុំដឹងគតិរបស់ខ្ញុំថា ខ្ញុំឯងលុះធ្វើមរណកាល
 ទៅ នឹងទៅកើតក្នុងពួកអសុរាឈ្មោះកាលកញ្ជឹកៈ ជាអសុរាកាយថោក
 ទាបជាងគេទាំងអស់ ។ ម្ចាស់ភគវៈ សម័យនោះឯង សុទ្ធកុត្តលិច្ឆ-
 វិបុត្រ បានចូលទៅអង្គុយក្នុងកោនាខត្តិយៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បាន
 និយាយនឹងអង្គុយក្នុងកោនាខត្តិយៈ យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អារុសោកោនាខត្តិយៈ
 ព្រះសមណគោតម ទ្រង់បានព្យាករឲ្យអ្នកថា អង្គុយក្នុងកោនាខត្តិយៈនឹងធ្វើ
 មរណកាលដោយអលសកត្យាធិក្នុងថ្ងៃទី ៧ លុះដល់ធ្វើមរណកាលទៅ
 ហើយនឹងទៅកើតក្នុងពួកអសុរាឈ្មោះកាលកញ្ជឹកៈ ជាអសុរាកាយថោកទាប
 ជាងគេទាំងអស់ ជនទាំងឡាយនឹងនាំយកអង្គុយក្នុងកោនាខត្តិយៈ ដែលធ្វើមរណកាល
 ហើយនោះ ទៅចោលឯព្រៃស្នូសានដែលមានដើមស្បូវវណ្ណាស ម្ចាស់
 អារុសោកោនាខត្តិយៈ ព្រោះហេតុនោះគួរអ្នកបរិភោគកត្តាហារឲ្យល្មម ។

ពោធិកសុត្តេ អថេលកោវុត្តិយកាលកិរិយាកថា

មត្តំ មត្តំ ច ទាដំយំ បិវេយ្យសិ យថា សម-
 ណាស្ស តោតមស្ស មិច្ឆា អស្ស វេទនត្ថំ ។ អថខោ
 កក្កវ សុទត្តតោ លិច្ឆវិបុត្តោ (១) ឯកទ្ធិហិកាយ
 សត្ត វត្តទ្ធិវំធំ កណេសិ យថា តំ តថាកតស្ស
 អសទ្ធិហមនោ ។ អថខោ កក្កវ អថេលោ កោ-
 វត្តត្ថិយោ សត្តមិ ទិវសំ អលសកេន កាលមកា-
 សិ កាលកតោ ច កាលកញ្ចិកា នាម អសុរា
 សព្វធំហិទោ អស្សកាយោ ត្រា ឧប្បជ្ជិ កាលក-
 តព្វ ធំ វីណាត្តមកេ សុសានេ ធម្មិសំ ។ អស្សោ-
 សិ ខោ កក្កវ សុទត្តតោ លិច្ឆវិបុត្តោ (២) អថេលោ
 កិវ (៣) កោវត្តត្ថិយោ អលសកេន កាលកតោ វីណា-
 ត្តមកេ សុសានេ ធម្មិតោតិ ។ អថខោ កក្កវ សុទត្តតោ
 លិច្ឆវិបុត្តោ យេន វីណាត្តមកំ សុសានំ យេន
 អថេលោ កោវត្តត្ថិយោ តេនបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា
 អថេលំ កោវត្តត្ថិយំ តត្តត្តំ ទាលិទា អាកោដេសិ

---

១ - ២ ខ. លិច្ឆវិបុត្តោ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ខ. កិរិយទោ នត្ថំ ។

បាណិកសូត្រ ពោលអំពីការធ្វើមរណកាល របស់អចេលកោរក្ខតិយៈ

គួរដឹកទឹកឲ្យល្មម ។ ពាក្យរបស់ព្រះសមណគោតម ត្រឡប់ទៅជាពាក្យ
 ខុសវិញយ៉ាងណា (អ្នកគប្បីធ្វើយ៉ាងនោះ) ។ ម្នាលភក្កវៈ គ្រានោះឯង
 សុទ្ធត្រឡប់វិញវិញប្រមិនជឿពាក្យគម្ភាគត ហើយក៏រាប់តាំងអំពី ១ ថ្ងៃ ២ ថ្ងៃ
 រហូតដល់៧ យប់៧ ថ្ងៃ ។ ម្នាលភក្កវៈ លំដាប់នោះឯង អចេលកោរក្ខ-
 តិយៈ ក៏បានធ្វើមរណកាលដោយអលសកព្យាធិ ក្នុងថ្ងៃទី ៧ (នោះមែន)
 លុះធ្វើមរណកាលហើយ ក៏ទៅកើតក្នុងពួកអសុរ ឈ្មោះកាលកញ្ជិកៈ
 ជាអសុរកាយថោកទាបជាងគេទាំងអស់ ពួកមហាជនក៏នាំគ្នាយកអចេល
 ដែលធ្វើមរណកាលហើយនោះ ទៅចោលក្នុងព្រៃស្នូសានដែលមានដើម
 ស្បូវវណ្ណាស ។ ម្នាលភក្កវៈ សុទ្ធត្រឡប់វិញវិញ បានឮដំណឹងថា
 អចេលកោរក្ខតិយៈបានធ្វើមរណកាល ដោយអលសកព្យាធិ ពួកមនុស្ស
 បាននាំយកទៅចោល ឯព្រៃស្នូសាន ដែលមានដើមស្បូវវណ្ណាស ។
 ម្នាលភក្កវៈ លំដាប់នោះឯង សុទ្ធត្រឡប់វិញវិញ ក៏ដើរចូលទៅ
 រកអចេលកោរក្ខតិយៈ ក្នុងព្រៃស្នូសាន ដែលមានដើមស្បូវវណ្ណាស លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ក៏យកដៃទះសាកសពអចេលកោរក្ខតិយៈ ៣ ដង

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស ពានិកវច្ឆោ

ជាធាសី អាវុសោ កោរក្ខត្តិយ អត្តោ ភត្តិដ្ឋំ ។

អថខោ កត្តវ អថលោ កោរក្ខត្តិយោ ចាណិធា បដ្ឋិ
 បរិបុណ្ណោ^(១) វដ្ឋាសី ជាធាមី អាវុសោ សុទក្ខត្ត អត្ត-
 ោ ភត្តិ កាលកញ្ជីកា ធាម អស្សវ សព្វនិហិធា
 អស្សកាយោ តត្រមី ឧប្បន្នោតិ វត្តា តត្តវ ឧត្តោ ធា
 បរិបតិ^(២) ។ អថខោ កត្តវ សុទក្ខត្តោ លិង្គវិបុត្តោ
 យេធាហំ តេនុបសង្កមី ឧបសង្កមីត្វា មិ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទិ ខោ អហំ
 កត្តវ សុទក្ខត្តំ លិង្គវិបុត្តំ ឯតទរោចំ តំ កី មពាសិ
 ឃ
 សុទក្ខត្ត យថេវ តេ អហំ អថលំ កោរក្ខត្តិយំ
 អាវុសោ កោសី តថេវ តំ វិចាកំ ធា^(៣) អពាថា វតិ ។
 ឃ

---

១ ឧ. បរិបុណ្ណោ ។ ២ ឧ. បបតិ ។ ៣ ឧ. ម. តោតិ ត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបរិយាយ ពានិកវគ្គ

សួរថា ម្ចាស់អាវុសោការកុត្តិយៈ អ្នកដឹងគតិរបស់ខ្លួនឬទេ ។ ម្ចាស់
 កត្តវៈ សម័យនោះឯង សាកសពអចេលការកុត្តិយៈ យកវែងបោស
 ខ្លងក្រោកឡើងប្រាប់ថា ម្ចាស់អាវុសោសុនកុត្តៈ ខ្ញុំដឹងគតិរបស់ខ្ញុំថា
 ខ្ញុំបានមកកើត ក្នុងពួកអសុរ ឈ្មោះកាលកញ្ចកៈហើយ ជាអសុរកាយ
 ថោកទាបជាងគេទាំងអស់^(១) ដូច្នេះរួចហើយ ក៏ដួលដេកផ្សារស្រទាង
 ក្នុងទីនោះទៅវិញ ។ ម្ចាស់កត្តវៈ គ្រានោះឯង សុនកុត្តលិច្ឆវិបុត្រ ក៏
 ចូលមករកតថាគត លុះចូលមកដល់ហើយក៏ថ្វាយបង្គំតថាគត រួចអង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរ ។ ម្ចាស់កត្តវៈ លុះសុនកុត្តលិច្ឆវិបុត្រ អង្គុយក្នុងទី
 សមគួរហើយ តថាគត ក៏សួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់សុនកុត្តៈ អ្នកសំ-
 គាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច តថាគតបានប្រារព្ធព្យាករណ៍ នូវអចេល-
 ការកុត្តិយៈប្រាប់អ្នកយ៉ាងណាមិញ វិបាកនោះក៏ពិតដូច្នោះមែន មិន
 បានទៅជាខុសវិញទេឬ ។ សុនកុត្តលិច្ឆវិបុត្រ ក៏ទូលតបមកវិញថា

---

១ អដ្ឋកថា ថា សាកសពអចេលការកុត្តិយៈដែលស្លាប់ហើយត្រឡប់ក្រោកឡើង និយាយ
 តបមកនឹងសុនកុត្តលិច្ឆវិបុត្រវិញបាននេះ ក៏ដោយអាទុក្ខាររបស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ។ មាន
 ដំណាលថា ព្រះមានព្រាហ្មណ៍នាំយកអចេលការកុត្តិយៈ ពីកំណើតអសុរកាយមកបញ្ចូល
 ក្នុងរូបខ្លួនអចេលនោះ ឲ្យនិយាយកើត ព្រោះហេតុនោះ បានជំនួញអចេលការកុត្តិយៈ
 និយាយបាន ។

បាទីកសុត្តេ ឥន្ទ្រិយ្យដិហារិយកតាកតកា

យថេវ មេ កន្លៃ កកវា អនេលី កោវក្ខត្តយំ អារត្ត
 ព្យាកាសំ តថេវ នំ វិចាគំ លោ អពាថាតិ ។
 តំ កី មពាសិ សុទក្ខត្ត យទិ ឃី សន្តៃ កតំ
 វា ហោតិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥន្ទ្រិយ្យដិហារិយំ អកតំ
 វាតិ ។ អន្តា ខោ កន្លៃ ឃី សន្តៃ កតំ ហោតិ
 ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥន្ទ្រិយ្យដិហារិយំ លោ អក-
 តន្តិ ។ ឃីបិ ខោ មំ ត្វំ មោយបុរិស ឧត្តរិម-
 នុស្សធម្មា ឥន្ទ្រិយ្យដិហារិយំ កកោន្តំ ឃី វិទេសិ ន
 មា បន មេ កន្លៃ កកវា ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥន្ទ្រិយ្យ-
 ដិហារិយំ កកោតិតិ បស្ស មោយបុរិស យាវត្ថុ
 តេ ឥទំ អបរទ្ធិន្តិ ។ ឃីបិ ខោ កក្កវំ សុទក្ខត្តោ
 លីច្ឆរិបុត្តោ មយា វុច្ឆមាលោ អបក្កមេវ ឥមស្មា
 ធម្មវិនយា យថា នំ អាទាយិកោ លេយិកោ ។

ពាណិជ្ជកម្ម ពេលអំពីការធ្វើឥណទានធ្វើឥទ្ធិពាណិជ្ជកម្ម

បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រារព្ធព្យាករណ៍ នូវអចេ-
 លការក្នុងគ្រឹះស្ថាន ប្រាប់ខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងណា វិបាកនោះក៏ពិតដូច្នោះ
 មែន មិនមែនផ្សេងទេ ។ តថាគតសួរថា ម្ចាស់សុខទុក្ខៈ អ្នកសិ-
 គាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច បើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ តើតថាគត
 ឈ្មោះថាបានធ្វើឥទ្ធិពាណិជ្ជកម្មជាធម៌ដ៏ប្រសើរ ក្រែក្រែងជាធម៌របស់
 មនុស្សហើយ ឬមិនមែនបានធ្វើទេ ។ សុខទុក្ខលិច្ឆវិបុត្រទូលតបថា
 បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ ឈ្មោះថា
 ព្រះអង្គបានធ្វើឥទ្ធិពាណិជ្ជកម្ម ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រែក្រែងជាធម៌របស់
 មនុស្ស ពិតមែនហើយ មិនមែនថាព្រះអង្គមិនធ្វើទេ ។ តថាគត
 និយាយតបថា ម្ចាស់មោឃបុរស កាលបើដូច្នោះមែន (ចុះដូចម្តេច)
 ក៏អ្នកនិយាយនឹងតថាគត ដែលជាអ្នកធ្វើឥទ្ធិពាណិជ្ជកម្ម ជាធម៌ដ៏ប្រសើរ
 ក្រែក្រែងជាធម៌របស់មនុស្សយ៉ាងនេះថា បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះ
 មានព្រះភាគ ពិតជាមិនធ្វើឥទ្ធិពាណិជ្ជកម្ម ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រែក្រែង
 ជាធម៌របស់មនុស្ស ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គទេ ម្ចាស់មោឃបុរស អ្នកចូរ
 មើលចុះ អំពើនេះជាកំហុសរបស់អ្នក ។ ម្ចាស់ភក្តៈ ឯសុខទុក្ខ-
 លិច្ឆវិបុត្រ កាលតថាគតស្តីឲ្យយ៉ាងនេះ ក៏គេចចេញចាកធម្មវិន័យនេះ
 បាត់ទៅ ដូចជាសត្វដែលទៅកើតក្នុងអបាយ ឬទៅកើតក្នុងនរក ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាសិកាយស្ស បដិកវគ្គោ

(៥) ឯកមិទាហំ កត្តវ សមយំ វេសាលីយំ វិហា-
 រាមិ មហាវេនេ ក្រដាតារសាលាយំ ។ តេន ខោ បន
 សមយេន អចេលោ កឡារមជ្ឈកោ^(១) វេសាលីយំ
 បដិវសតិ លាកត្តប្បត្តោ ចេវ យសត្តប្បត្តោ ច វជ្ជិ-
 តាមេ ។ តស្ស សត្ត វត្តបទានិ សមត្តានិ សមា-
 និទ្ធានិ ហោន្តិ យាវជីវំ អចេលោ អស្សំ ន វត្ត
 បរិទេហយ្យំ យាវជីវំ ព្រហ្មចារី អស្សំ ន មេដុនិ ធម្មិ
 បដិសេវេយ្យំ យាវជីវំ សុភមិសេនេវ យាបេយ្យំ ន
 ឌុទនេកុម្មាសំ កុញ្ចេយ្យំ បុរត្តមេន វេសាលី^(២) ឌុទនិ
 ធាម ចេតិយំ នំ ធាតិក្កមេយ្យំ ទត្តិលោន វេសាលី
 តោតមតិ ធាម ចេតិយំ នំ ធាតិក្កមេយ្យំ បច្ឆមេន
 វេសាលី សត្តម្ហំ ធាម ចេតិយំ នំ ធាតិក្កមេយ្យំ ឌុត្តវេ-
 ន វេសាលី ពហុប្បត្តកិទ្ធាម^(៣) ចេតិយំ នំ ធាតិក្ក-
 មេយ្យន្តិ សោ វមេសិ សត្តន្តំ វត្តបទានិ សមាទានហេតុ
 លាកត្តប្បត្តោ ចេវ យសត្តប្បត្តោ ច វជ្ជិតាមេ ។

---

១ ឧ. កឡារមសុតោ ។ ម. កឡារមន្តិកោ ។ ២ ម. ជីវំ ។ ឧ. វេសាលីយំ ។
 ៣ ឧ. ម. ពហុប្បត្តំ ធាម ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ ពាជិកវគ្គ

(៥) ម្នាលភិក្ខុ៖ សម័យមួយ គេថាគតបិតនៅក្នុងក្រុងវិសាលា ក្នុងព្រៃមហានិទំ ជិតក្រុងវេសាលី ។ សម័យនោះឯង មានអចេលម្នាក់ ឈ្មោះកឡារមជ្ឈកៈ(១) នៅអាស្រ័យក្នុងក្រុងវេសាលី ជាអ្នកបោនលាក់ នឹងយសដ៏ប្រសើរ ក្នុងវិជ្ជាគ្រាម ។ ចំណែកវត្តទាំង ៧ អចេលនោះក៏បាន សមាទានសព្វគ្រប់ថា អាត្មាអញគួរជាអ្នកអាគ្រាត មិនត្រូវស្ងៀកដណ្តប់ សំពត់ដរាបដល់អស់ជីវិត ១ អាត្មាអញគួរប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ មិនត្រូវ សេពមេច្នៃធម៌ដរាបដល់អស់ជីវិត ១ អាត្មាអញគួរចិញ្ចឹមជីវិតដោយសុភ នឹងសាច់តែម្សឹង មិនត្រូវបរិភោគបាយនឹងនំដរាបដល់អស់ជីវិត ១ អាត្មា អញមិនត្រូវបោះបង់ចោលនូវឧទេនចេតិយ ខាងកើតក្រុងវេសាលី ១ អាត្មា អញមិនត្រូវបោះបង់ចោលនូវគោតមកចេតិយ ខាងត្បូងក្រុងវេសាលី ១ អាត្មាអញមិនត្រូវបោះបង់ចោលនូវសត្តមចេតិយ ខាងលិចក្រុងវេសាលី ១ អាត្មាអញមិនត្រូវបោះបង់ចោល នូវពហុបុត្តកចេតិយ ខាងជើងក្រុងវេសាលី ១ ព្រោះហេតុដែលប្រព្រឹត្តសមាទាន នូវចំណែកវត្តទាំង ៧ នេះ ហើយ ទើបអចេលនោះបាននូវលាភនឹងយសដ៏ប្រសើរក្នុងវិជ្ជាគ្រាម ។

---

១ អង្គិកថា ថា ជាអ្នកជុសវាងធ្មេញដែលលៀនចេញមកក្រៅ ។

បាដិកសុត្តេ សុនិទ្ទត្តស្ស បញ្ញា

អថទោ ភក្កវ សុនិទ្ទត្តោ លិង្គិបុត្តោ យេន អថេលោ
 កណ្ណារមជ្ឈកោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អថេលំ
 កណ្ណារមជ្ឈកំ បញ្ញំ អប្បុច្ឆំ ។ តស្ស អថេលោ
 កណ្ណារមជ្ឈកោ បញ្ញំ បុដ្ឋោ ន សំទាយាសិ អសំ-
 ទាយន្តោ កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បុច្ឆយញ្ច ទាត្វា-
 កាសិ ។ អថទោ ភក្កវ សុនិទ្ទត្តស្ស លិង្គិបុត្តស្ស
 ឯតទហោសិ សាធុរំ វត កោ អហន្តំ សមណំ
 អាសាទិយិម្ហសេ(១) មា វត ទោ កោ(២) អហោសិ ទិយ-
 រត្តំ អហិតាយ ទិក្ខាយាតិ ។ អថទោ ភក្កវ សុន-
 ិទ្ទត្តោ លិង្គិបុត្តោ យេនាហិ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្ក-
 មិត្វា មំ អភិវទេត្វា ឯតមន្តំ និសិទិ ។ ឯតមន្តំ និសិទ្ធិ
 ទោ អហំ ភក្កវ សុនិទ្ទត្តំ លិង្គិបុត្តំ ឯតទរោចំ ភ្ជិបិ
 ធាម មោយបុរិស សក្សបុត្តិយោ(៣) បដិជាទិស្សសិតិ ។
 កី បន មំ កន្តេ ភក្កវ ឯតមាហ ភ្ជិបិ ធាម

១ ឧ. ម. អាសាទិម្ហសេ ។ ២ ឧ. ម. កោតិ និទ្ធិ ។ ៣ ម. សមណោ សក្សបុត្តិយោ។

បាណិកសូត្រ ប្រស្នាបេសសុនត្ថលិច្ឆវិបុត្រ

ម្នាលភក្កវៈ គ្រានោះឯង សុនត្ថលិច្ឆវិបុត្របានចូលទៅរកអចេលកឡារមជ្ឈកៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏សួរប្រស្នានឹងអចេលកឡារមជ្ឈកៈ ។

លុះសុនត្ថលិច្ឆវិបុត្រនោះសួរប្រស្នាយ៉ាងនោះហើយ អចេលកឡារមជ្ឈកៈក៏ឆ្លើយដោះស្រាយប្រស្នានោះមិនរួច កាលបើឆ្លើយមិនរួចហើយក៏ធ្វើនូវសេចក្តីក្រៅក្រោធផង ប្រមូស្តផង សេចក្តីមិនត្រេកអរផង ឲ្យប្រាកដឡើង ។

ម្នាលភក្កវៈ លំដាប់នោះឯង សុនត្ថលិច្ឆវិបុត្រមានសេចក្តីគ្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ឧហ្មា⁺អាត្មាអញបានដេញដោលនូវអរហន្តសមណៈ មានសភាពដ៏ល្អ ធ្វើដូចម្តេចហ្មា⁺ អំពើដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខអស់កាលជាយូរអង្វែង - កុំបីមានដល់អាត្មាអញឡើយ ។

ម្នាលភក្កវៈ លំដាប់នោះ សុនត្ថលិច្ឆវិបុត្របានចូលមករកតថាគត លុះចូលមកដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំតថាគត រួចអង្គុយកងទីសមគួរ ។

ម្នាលភក្កវៈ លុះសុនត្ថលិច្ឆវិបុត្រ អង្គុយកងទីសមគួរហើយ តថាគតក៏បានពោលពាក្យនេះថា ម្នាលមោឃបុរស អ្នកមិនសមរម័យក្នុងប្តីខ្លួន ថាជាសក្យបុត្តិយ៍សោះឡើយ ។ សុនត្ថលិច្ឆវិបុត្របាននិយាយថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុអ្វីបានជាព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បន្ទោសខ្ញុំ

សុត្តន្តបិដកេ ទីយេនិកាយស្ស បាសិកវគ្គោ

មោយ បុរិស សក្យត្ថិយោ^(១) បដិជា ធិស្សសីតំ ។ នន្ទ
 តំ សុនក្ខត្ត អចេលំ កឡារមជ្ឈកំ^(២) ឧបស្សដមិត្តា
 បញ្ចំ អប្បត្ថំ តស្ស តេ អចេលោ កឡារ-
 មជ្ឈកោ បញ្ចំ បុដ្ឋោ ន សំចាយាសំ អសំចា-
 យន្តោ កោបត្ថា ទោសត្ថា អប្បច្ចយត្ថា ចាត្តា-
 កាសំ តស្ស តេ ឯតទហោសំ សាជ្ជុយំ វត
 កោ អវហន្តំ សមណំ អាសាទិយំ ម្ហសេ មា វត ថោ
 កោ អហោសំ ដិយេត្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយាតំ ។ ឃំ
 កន្តេ កំ បន កន្តេ កកវំ អវហត្តស្ស មច្ឆរយតីតំ ។
 ន ខោ អហំ^(៣) មោយ បុរិស អវហត្តស្ស មច្ឆរយាមិ
 អបិច តុយេវេតំ ចាបកំ ទិដ្ឋិតតំ ឧប្បន្តំ តំ បដហ

---

១ ឃ. សមណោ សក្យត្ថិយោ ។ ២ ឱ. កឡារមន្តំ ។ ឃ. កឡារមន្តិកំ ។
 ៣ ឱ. ន ខោ បហំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយនិកាយ បាណិកវគ្គ

ព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់មោឃបុរុស អ្នកមិនសមបើមកប្តេជ្ញាខ្លួនថាជា
សក្យបុត្តិយ៍សោះឡើយ ។ តថាគតក៏ត្រឡប់និយាយទៅវិញទៀតថា
ម្ចាស់សុនក្ខត្តៈ ក្រែងអ្នកបានចូលទៅរកអចេលកឡារមជ្ជកៈ ហើយសួរ
ប្រស្នា ឯអចេលកឡារមជ្ជកៈ លុះដល់អ្នកសួរប្រស្នាហើយ ក៏រក
ឆ្លើយដោះប្រស្នាមិនរួច កាលបើឆ្លើយដោះប្រស្នាមិនរួចហើយ ក៏បាន
ធ្វើនូវសេចក្តីក្រែវក្រោធផង ប្រទូស្តផង សេចក្តីមិនក្រេកអរផង ឲ្យ
ប្រាកដឡើង អ្នកមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ឧហ្មិ ពាក្យអញបាន
ដេញដោលនូវព្រះអរហន្តសមណៈ ដែលមានសភាពដ៏ល្អ ធ្វើដូចម្តេចហ្មិ
អំពើដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុកអស់កាល
ជាយូរអង្វែង កុំបីមានដល់ពាក្យអញឡើយ ដូច្នោះមែនឬ ។ ឯសុនក្ខត្ត-
លិច្ឆវិបុត្រ ក៏ត្រឡប់ទូលតបថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ចុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់កំណាញ់ព្រះអរហន្តឬអ្វី ។ តថាគត
និយាយថា ម្ចាស់មោឃបុរុស តថាគតមិនមែនកំណាញ់ព្រះអរហន្តទេ
តែទិដ្ឋិកាក្រែកយ៉ាងនេះ កើតឡើងដល់អ្នកទេតើ អ្នកចូរលះបង់នូវទិដ្ឋិ

បាណិកសុត្តេ សុនទុត្តយបកទិដ្ឋិតកថា

ម. តេ អហោសិ ទីយវន្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយា-
 តិ ។ យំ ខោ បទេនំ សុនទុត្តំ មហាសិ អថេលំ
 កឡាមជ្ឈកំ សាទុចរិកោ អហំ សមណោតិ^(១) សោ
 ទទិរស្សេវ បរិហិតោ សាទុចរិកោ^(២) វិចរន្តោ ឌីទទ-
 កុម្មាសំ កុញ្ញមាទោ សព្វានេវ វេសាលិយានិ ចេតិ-
 យានិ សមតិក្កមិត្តា យសា និហិតោ^(៣) កាលំ
 ករិស្សតីតិ ។ អថខោ ភក្កវ អថេលោ កឡា-
 មជ្ឈកោ ទទិរស្សេវ បរិហិតោ សាទុចរិកោ វិច-
 រន្តោ ឌីទទកុម្មាសំ កុញ្ញមាទោ សព្វានេវ វេសាលិ-
 យានិ ចេតិយានិ សមតិក្កមិត្តា យសា និហិតោ^(៤)
 កាលមកាសិ ។ អស្សោសិ ខោ ភក្កវ សុនទុត្តោ
 លីច្ឆវិបុត្តោ អថេលោ កិវ កឡាមជ្ឈកោ បរិហិតោ
 សាទុចរិកោ វិចរន្តោ ឌីទទកុម្មាសំ កុញ្ញមាទោ
 សព្វានេវ វេសាលិយានិ ចេតិយានិ សមតិក្កមិត្តា
 យសា និហិតោ កាលំ ករោតិ ។ អថខោ ភក្កវ

---

១ ឧ. សាវុត្តិយេ អយំ សមណោតិ ។ ២ ឧ. សាទុចរិយោ ។ ៣-៤ ឧ. ទិក្ខុណ្ណោ ។
 អ. ទិក្ខុណ្ណោ ។

ពាណិជ្ជកម្ម ពោលអំពីទិដ្ឋិកាប្រក់របស់សុខពុទ្ធលិច្ឆវិបុល

កាត្រក់នោះចេញ ទិដ្ឋិកាប្រក់ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍
 ជាទុក្ខអស់កាលដ៏យូរ កុំបីមានដល់អ្នកឆ្លើយ ។ គមាគតនិយាយទៀតថា
 ម្នាលសុខកុត្តៈ អ្នកឯងសំគាល់នូវអចេលកឡារមជ្ជកៈណា ថាជាអរហន្ត-
 សមណៈមានសភាពដ៏ប្រសើរដូច្នោះ មិនយូរប៉ុន្មាន អចេលនោះ មុខជា
 នឹងត្រឡប់ទៅជាអ្នកស្ងៀកសំពត់មានប្រពន្ធកូន បរិភោគបាយនឹងនំ លះ
 បង់ចោលនូវចេតិយទាំងអស់ ដែលមាននៅជិតក្រុងវេសាលី នឹងសាប-
 សូន្យចាកយសហើយធ្វើមរណកាលទៅ ។ ម្នាលកត្តវៈ លំដាប់នោះឯង
 អចេលកឡារមជ្ជកៈ មិនយូរប៉ុន្មាន ត្រឡប់ទៅជាអ្នកស្ងៀកសំពត់ មាន
 ប្រពន្ធកូន បរិភោគបាយនឹងនំ លះបង់នូវចេតិយទាំងអស់ដែលមាននៅជិត
 ក្រុងវេសាលី ជាអ្នកសាបសូន្យចាកយស ហើយធ្វើមរណកាលទៅដូច្នោះ
 មែន ។ ម្នាលកត្តវៈ សុខកុត្តលិច្ឆវិបុល បានឮដំណឹងថា អចេលកឡា-
 រមជ្ជកៈ ត្រឡប់ទៅជាអ្នកស្ងៀកសំពត់ មានប្រពន្ធកូនបរិភោគបាយនឹងនំ
 លះបង់ចោលនូវចេតិយទាំងអស់ ដែលមាននៅជិតក្រុងវេសាលី សាប
 សូន្យចាកយសហើយធ្វើមរណកាលទៅដែរ ។ ម្នាលកត្តវៈ គ្រានោះឯង

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវិញ្ញា

សុទ្ធកុតោ លីច្ឆវិបុតោ (១) យេនាហំ តេនុបសង្កម្មំ
 ឧបសង្កម្មិត្វា មំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។
 ឯកមន្តំ ធិសីទិ ខេ អហំ កក្កវ សុទ្ធកុតំ
 លីច្ឆវិបុតំ ឯតទវោទំ តំ កី មញ្ញសិ សុទ្ធកុតំ
 យថេវ តេ អហំ អថេលំ កណ្ណាមជ្ឈកំ អារត្ត
 ព្យាកាសី តថេវ តំ វិចារកំ ខេ អញាថា វាតិ ។
 យថេវ មេ កន្តេ កក្កវ អថេលំ កណ្ណាមជ្ឈកំ
 អារត្ត ព្យាកាសិ តថេវ តំ វិចារកំ ខេ អញាថា វាតិ ។
 តំ កី មញ្ញសិ សុទ្ធកុតំ យទិ ឯវំ សន្តេ កតំ
 វា ហោតិ ឧត្តវមនុស្សទម្មា ឥទ្ធិប្ប្រដិហារិយំ អកតតំ
 វាតិ ។ អថខេ (២) កន្តេ ឯវំ សន្តេ កតំ ហោតិ
 ឧត្តវមនុស្សទម្មា ឥទ្ធិប្ប្រដិហារិយំ ខេ អកតតន្តំ ។

---

១ ឧ. លីច្ឆវិបុតោតិ នត្តិ ។ ២ ឧ. ម. អទ្ធា ហេ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាធិកវគ្គ

សុខកុត្តលិច្ឆវិបុត្រចូលមករកតថាគត លុះចូលមកដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំ
តថាគត រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ ម្នាលភក្កវៈ លុះសុខកុត្តលិច្ឆវិបុត្រ
អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ តថាគតក៏បានសួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលសុខកុត្តៈ
អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច តថាគត បានប្រារព្ធព្យាគរណ៍នូវ
អចេលកឡារមជ្ជកៈ ប្រាប់អ្នកយ៉ាងណា វិបាកនោះក៏ពិតដូច្នោះមែន
មិនមែនទៅជាផ្សេងវិញទេ ។ ឯសុខកុត្តលិច្ឆវិបុត្រ បានឆ្លើយតបថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រារព្ធព្យាគរណ៍នូវអចេ-
លកឡារមជ្ជកៈ ប្រាប់ខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងណា វិបាកនោះក៏ពិតដូច្នោះមែន
មិនមែនទៅជាផ្សេងវិញទេ ។ តថាគត ក៏និយាយថា ម្នាលសុខកុត្តៈ
អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ
តើឈ្មោះថាតថាគតបានធ្វើឥទ្ធិបាណិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាង
ធម៌របស់មនុស្សហើយ ឬថាមិនបានធ្វើទេ ។ សុខកុត្តលិច្ឆវិបុត្រ
ក៏ទូលតបថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមាន
ហើយ ឈ្មោះថាព្រះអង្គបានធ្វើឥទ្ធិបាណិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង
ជាងធម៌របស់មនុស្សពិតមែនហើយ មិនមែនថាព្រះអង្គមិនធ្វើទេ ។

ពាណិជ្ជកម្ម អបេលពាណិជ្ជកម្ម

ឃុំបឹង ខោ មំ ត្រូវ មោយប្រស ឧត្តរិមនុស្សធម្មា
 ឥន្ទ្រប្បដិហារិយំ កកេន្តំ ឃុំ វេសិ ធម៌ បទ
 មេ កន្ត កកវា ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥន្ទ្រប្បដិហារិយំ
 កកេតិ បស្ស មោយប្រស យាវត្ថុ តេ ឥន្ទ
 អបរទ្ធី ។ ឃុំបឹង ខោ កក្កវ សុនក្កតោ លិច្ឆិបត្តោ
 មយា វុត្តមាទោ អបក្កមេវ ឥមស្មា ធម្មិទយា យថា
 តំ អាទាយិកោ ទេវយិកោ ។

[៦] ឯកមិទាហំ កក្កវ សមយំ តត្ថេវ វេសាលិយំ
 វិហារមិ មហារិទេ ក្យជាតារសាលាយំ ។ តេន ខោ ប-
 ទ សមយេន អចេលោ ទាដិកប្បត្តោ វេសាលិយំ បដិ-
 វសតិ លាកក្កប្បត្តោ ចេវ យសក្កប្បត្តោ ច វដ្ឋិកាមេ ។
 សោ វេសាលិយំ បវសតិ ឃុំ វាចំ កាសតិ សមណោមិ
 តោតមោ ញាណវាទោ អហិមិ ញាណវាទោ ញាណ-
 វាទោ ខោ បទ ញាណវាទេន អហតិ ឧត្តរិមនុស្ស-
 ធម្មា ឥន្ទ្រប្បដិហារិយំ ទស្សេត្តំ សមណោ តោតមោ

ពាណិជ្ជកម្ម រឿងអចេលពាណិជ្ជកម្ម

គថាគតពោលថា ម្ចាស់មោឃបុរស កាលបើហេតុយ៉ាងនោះទេ ចុះ
 ដូចម្តេចក៏អ្នកនិយាយនឹងគថាគត ដែលជាអ្នកធ្វើឥទ្ធិបារិយ ជាធម៌ដ៏
 ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្សយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ព្រះមានព្រះភាគមិនធ្វើឥទ្ធិបារិយ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌
 របស់មនុស្ស ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គសោះ ម្ចាស់មោឃបុរស អ្នកចូរមើលចុះ
 អំពើនេះ ជាកំហុសរបស់អ្នកហើយ ។ ម្ចាស់ក្តវៈ ឯសុខភូតលិច្ឆវិបុត្រ
 កាលបើគថាគតស្តីថាឲ្យយ៉ាងនេះ ក៏គេចចេញចាកធម្មវិន័យនេះបាត់ទៅ
 ដូចជាសត្វដែលទៅកើតក្នុងអបាយ ឬទៅកើតក្នុងទេវក ។

(៦) ម្ចាស់ក្តវៈ សម័យមួយ គថាគតបិតនៅក្នុងកូដាតារសាលា
 នៅព្រមហារិន ជិតក្រុងវេសាលីឯណោះ ។ សម័យនោះឯង អចេល-
 បាដិកបុត្រ នៅអាស្រ័យក្នុងក្រុងវេសាលី ជាអ្នកបានលាភនឹងយសដ៏
 ប្រសើរ ក្នុងវិជ្ជាគ្រាម ។ អចេលបាដិកបុត្រនោះពោលពាក្យក្នុងកណ្តាល
 បរិសទ្យ ក្នុងក្រុងវេសាលីយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតមជាញាណព័ទ្ធ
 (អ្នកពោលដោយប្រាជ្ញា)ឯយើងក៏ជាញាណព័ទ្ធដែរ អ្នកដែលជាញាណ-
 ព័ទ្ធ នឹងអ្នកដែលជាញាណព័ទ្ធដូចគ្នា ក្នុងនឹងសំដែងឥទ្ធិបារិយ
 ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្សគ្នា តែព្រះសមណគោតម

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិការត្តោ

ឧបឡ្ហបដំ អាគុយ្យេយ្យ អហំបិ (១) ឧបឡ្ហបដំ កុយ្យេយ្យំ
 តេ ភត្តុ ឧកោបិ (២) ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ
 ករេយ្យាម ឯកោតោ សមណោ តោតមោ ឧត្តរិមនុស្ស
 ធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ករិស្សតិ ទ្វាហំ ករិស្សាមិ
 ទ្វេ ចេ សមណោ តោតមោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បា-
 ដិហារិយាធិ ករិស្សតិ ចត្តារាហំ ករិស្សាមិ ចត្តារិ
 ចេ សមណោ តោតមោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បា-
 ដិហារិយាធិ ករិស្សតិ អដ្ឋាហំ ករិស្សាមិ ។ ឥតិ
 យាវតកំ យាវតកំ សមណោ តោតមោ ឧត្តរិ-
 មនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ករិស្សតិ ភទ្ធិគុណំ
 ភទ្ធិគុណាហំ (៣) ករិស្សាមិ ។ ឥតិ ទោ (៤) ភក្កវ
 សុទត្តោ លិច្ឆវិប្បត្តោ យេនាហំ តេនុបសង្កមិ ឧប-
 សង្កមិត្តា មិ អភិវាទេត្តា ឯកមន្តំ និសីទំ ។ ឯកមន្តំ
 និសីទ្នោ ទោ ភក្កវ សុទត្តោ លិច្ឆវិប្បត្តោ មិ ឯតទវា-
 ច អចេលោ កន្តេ ចាដិកប្បត្តោ វេសាលិយំ បដិវ-
 សតិ លាភក្កប្បត្តោ ចេវ យសក្កប្បត្តោ ច វដ្ឋិតាមេ

---

១ ១. អហំ ប ។ ២ ១. ទោ ។ ៣ គំ វិគុណំ គំ វិគុណាហន្តិ កន្តេ ចេត្តកេ
 វិស្សតិ ។ ៤ ១. ម. អបិ ទោ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបេនិទាយ បាធិកវគ្គ

គួរមកកាន់ទីពាក់កណ្តាលផ្លូវ ឯយើងក៏គួរទៅដល់ទី ពាក់កណ្តាល
 ផ្លូវដែរ ហើយយើងទាំងពីរនាក់នោះ នឹងធ្វើឥទ្ធិបាណ៍ហារិយ៍ ជាធម៌
 ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្ស ក្នុងទីដែលជួបគ្នានោះ បើព្រះ
 សមណគោតមនឹងធ្វើឥទ្ធិបាណ៍ហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាង
 ធម៌របស់មនុស្សបាន ១ យើងអាចនឹងធ្វើបានពីរ បើព្រះសមណគោតម
 នឹងធ្វើឥទ្ធិបាណ៍ហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្សបាន
 ពីរ យើងអាចនឹងធ្វើបាន ២ បើព្រះសមណគោតមនឹងធ្វើឥទ្ធិបាណ៍ហារិយ៍
 ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាងធម៌របស់មនុស្សបាន ២ យើងអាចនឹងធ្វើ
 បាន ៨ ។ បើព្រះសមណគោតមនឹងធ្វើឥទ្ធិបាណ៍ហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរ
 ក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្សបានប៉ុន្មាន ១ យើងអាចនឹងធ្វើបានជាទ្វេ-
 គុណ ១ ជាងនោះ ១ ទៅទៀតបាន ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ ម្នាលកគ្គវៈ
 ព្រោះហេតុនោះឯង បានជាសុនកុត្តលិច្ឆិវិបុត្រចូលមករកតថាគត លុះ
 ចូលមកដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំតថាគត រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ ម្នាល
 កគ្គវៈ លុះសុនកុត្តលិច្ឆិវិបុត្រ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏បាននិយាយ
 នឹងតថាគតយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អាចេលបាណ៍កបុត្រនៅអា-
 ស្រ័យក្នុងក្រុងវេសាសី ជាអ្នកបានលាភនឹងយសដ៏ប្រសើរ ក្នុងវិជ្ជាត្រាម

បាណិកសុត្តេ អបេសបាណិកបុគ្គការណុត្តរយុត្តភាពោថា

សោ វេសាលិយំ បរិសតិ ឃី វាចំ កាសតិ សម-
 ណោបិ តោតមោ ញាណាវាទោ អហំបិ ញាណាវាទោ
 ញាណាវាទោ ខោ បទ ញាណាវាទេន អវហនិ ឧត្តរិ-
 មនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ទស្សេត្តុំ សមណោ
 តោតមោ (១) ឧបឡ្ហបថំ អាគច្ឆេយ្យ អហំបិ ឧបឡ្ហបថំ
 កច្ឆេយ្យំ តេ តត្ត ឧកោបិ (២) ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បា-
 ដិហារិយំ កវេយ្យាម ឯកញោ សមណោ តោតមោ
 ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ករិស្សតិ ម្នាហំ
 ករិស្សាមិ ។ សទ្ធិត្តំ ។ តទ្ធិតុណំ តទ្ធិតុណាហំ ករិស្សា-
 មីតិ (៣) ។ ឃី វុត្តេ អហំ កត្តរិ សុទត្តត្តំ លំច្ឆរិ-
 បុត្តំ ឯតទភោចំ អកញោ ខោ សុទត្តត្ត អចេលោ ចាដិ-
 កបុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ទិដ្ឋិ
 អប្បដិច្ឆិស្សដ្ឋិត្តា មម សម្មទីការិ អាគត្តិ សចេបិស្ស

---

១ ឧ. សមណោ ច តោតមោ ។ ២ ឧ ឧភា ។ ៣ ឧ ករិស្សតិ . . . ។ ៤ ។
 . . . តទ្ធិតុណំ តទ្ធិតុណាហំ ករិស្សាមីតិ ។

ពាណិជ្ជកម្ម ពោលអំពីការរើសធ្វើប្រណាំងប្រជែងរបស់អចេលពាណិជ្ជកម្ម

អចេលប្រណាំងកម្មនោះ ក៏ពោលពាក្យក្នុងកណ្តាលបរិសុទ្ធ ក្រុងវេសាលី យ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតមជាញាណវរ្ម័ន ឯយើងក៏ជាញាណវរ្ម័នដែរ អ្នកដែលជាញាណវរ្ម័ននឹងអ្នកដែលជាញាណវរ្ម័នដូចគ្នា គួរនឹងសំដែងឥទ្ធិបារិយ ជាធម៌ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្សគ្នា តែព្រះសមណគោតមគួរមកកាន់ទីពាក់កណ្តាលផ្លូវ ឯយើងក៏គួរទៅកាន់ទីពាក់កណ្តាលផ្លូវដែរ ហើយយើងទាំងពីរនាក់នោះ នឹងធ្វើឥទ្ធិបារិយ ជាធម៌ប្រសើរក្រៃលែង ជាងធម៌របស់មនុស្ស ក្នុងទីដែលជួបគ្នានោះ បើព្រះសមណគោតមនឹងធ្វើឥទ្ធិបារិយជាធម៌ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្សបាន ១ យើងអាចនឹងធ្វើបាន ២ ។ សេចក្តីបំប្រុង ។ យើងអាចនឹងធ្វើឱ្យជាទ្វេគុណ ។ ជាងនោះ ។ ទៅទៀតបាន ។ ម្នាលកត្តវៈ កាលបើសុទ្ធកត្តលិច្ឆវិបុត្រពោលពាក្យយ៉ាងនេះហើយ តថាគតក៏និយាយនឹងសុទ្ធកត្តលិច្ឆវិបុត្រយ៉ាងនេះថា ម្នាលសុទ្ធកត្តវៈ អចេលប្រណាំងកម្ម បើមិនលះបង់វាបានោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញទេក៏មិនគួរនឹងមកកាន់ទីចំពោះមុខតថាគតឡើយ បើប្រសិនជាអចេល-

ឯវមស្ស អហំ នំ វាចំ អប្បហាយ នំ ចំតំ អប្បហាយ
 នំ ទិដ្ឋិ អប្បជិនិស្សជ្ជិត្វា សមណស្ស តោតមស្ស
 សម្មាសម្ពុទ្ធិការំ កច្ឆេយ្យន្តិ មុទ្ធាបំ តស្ស វិបតេយ្យានំ ។
 រក្ខតេតំ កន្តេ កកវំ វាចំ រក្ខតេតំ សុគតោ វាចន្តិ ។
 កី បន មំ ភំ កុំ សុទក្ខត្ត ឃំ វទេសិ រក្ខតេតំ
 កន្តេ កកវំ វាចំ រក្ខតេតំ សុគតោ វាចន្តិ ។ កកវតា-
 បស្ស(១) កន្តេ ឯសា វាចា ឯកំសេន ឌីណវតា(២) អកញ្ចា
 អថេលោ ចាដិកបុត្តោ នំ វាចំ អប្បហាយ នំ ចំតំ
 អប្បហាយ នំ ទិដ្ឋិ អប្បជិនិស្សជ្ជិត្វា មម សម្មាសម្ពុទ្ធិការំ
 អាគន្តិ សចេបិស្ស ឯវមស្ស អហំ នំ វាចំ អប្បហាយ
 នំ ចំតំ អប្បហាយ នំ ទិដ្ឋិ អប្បជិនិស្សជ្ជិត្វា
 សមណស្ស តោតមស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធិការំ កច្ឆេយ្យន្តិ មុទ្ធាបំ
 តស្ស វិបតេយ្យានំ ។ អថេលោ ច កន្តេ ចាដិកបុត្តោ

---

១ ឧ. ម. រាគវិកាបិស្ស ។ ២ ឧ. ម. ឧវាទិកា ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាណិកវគ្គ

បុរាណបុត្រនោះតាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនលះបង់វាបាននោះ មិន
 លះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញ ហើយគប្បីទៅកាន់ទីចំពោះ
 មុខ នៃព្រះសមណគោតមដូច្នោះ ក្បាលរបស់អចេលបុរាណបុត្រនោះ
 មុខជានឹងធ្លាក់ចុះ^(១) ។ សុនក្ខត្តលិច្ឆិវិបុត្រក៏និយាយទៀតថា បពិត្រព្រះ
 អង្គជីវំបើន សូមព្រះមានព្រះភាគរក្សានូវវាបាន⁺ សូមព្រះសុគតរក្សានូវ
 វាបាន⁺ ។ គឺថាគតនិយាយថា ម្ចាស់សុនក្ខត្តៈ ព្រោះហេតុអ្វីបានជាអ្នក
 និយាយនឹងគឺថាគតយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គជីវំបើន សូមព្រះមាន
 ព្រះភាគរក្សានូវវាបាន⁺ សូមព្រះសុគតរក្សាវាបាន⁺ ។ សុនក្ខត្តលិច្ឆិ-
 វិបុត្រទូលតបថា បពិត្រព្រះអង្គជីវំបើន ព្រះមានព្រះភាគបានពោល
 នូវវាបាន⁺ ដោយដាច់ខាតដូច្នោះថា អចេលបុរាណបុត្រ បើមិនលះបង់
 វាបាននោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញទេ មិនគួរ
 នឹងមកកាន់ទីចំពោះមុខគឺថាគតបានឡើយ បើប្រសិនជាអចេលបុរាណ-
 បុត្រនោះ តាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនលះបង់នូវវាបាននោះ មិនលះ
 បង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញ ហើយគប្បីទៅកាន់ទីចំពោះមុខ
 នៃព្រះសមណគោតមដូច្នោះ ក្បាលរបស់អចេលបុរាណបុត្រនោះ មុខជា
 នឹងធ្លាក់ចុះ ។ បពិត្រព្រះអង្គជីវំបើន ប្រសិនបើអចេលបុរាណបុត្រនឹងមក

១អង្គិកថា ថា ក្បាលគប្បីធ្លាក់ចុះអំពីក ដូចជាផ្លែត្រាតម្រុះអំពីទង ឬឃ្លីបែកចេញ
 ជា ៧ ភាគ ។

វិប្បយមេន ភកវតោ សម្មជីការំ អាគច្ឆេយ្យ ភទិស្ស ភកវ-
តោ មុសាតិ ។ អបិ នុ សុនក្ខត្ត ភថាភតោ នំ វាចំ
ភាសេយ្យ យា សា វាចា ទ្ធិយតាមិដិភិ ។ កី បទ
ភន្តេ ភកវតោ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ ចេតសា ចេតោ
បរិច្ច វិទិតោ អភព្វោ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ នំ វាចំ
អប្បហាយ នំ ចិត្តំ អប្បហាយ នំ ទិដ្ឋិ អប្បជិទិស្ស-
ជិត្តា មម សម្មជីការំ អាគន្តិ សចេបិស្ស វិមស្ស
អហន្តិ វាចំ អប្បហាយ នំ ចិត្តំ អបហាយ នំ ទិដ្ឋិ
អប្បជិទិស្សជិត្តា សមណស្ស តោភមស្ស សម្មជីការំ
កច្ឆេយ្យន្តំ មុទ្ធាបិ ភស្ស វិបតេយ្យភិ ឧទាហុ ទេវតា
ភកវតោ^(១) ឯភមត្តំ អាណេចេសំ អភព្វោ ភន្តេ អចេ-
លោ ចាដិកបុត្តោ នំ វាចំ អប្បហាយ ។ បេ ។

---

១ ឧ. ភិហិតស្ស ។

ពាណិជ្ជកម្ម ព្រះវរាហរបស់ព្រះមានព្រះភាគមិនដែលមានដំណើរចែកចេញជា ២ ផ្លូវ
 កាន់ទីចំពោះព្រះភ្នំព្រះមានព្រះភាគ ដោយរូបប្លែក^(១)បាន ពាក្យ
 របស់ព្រះមានព្រះភាគនោះ នឹងត្រឡប់ទៅ ជាពាក្យមុសាវិញ ។
 តថាគតក៏និយាយទៀតថា ម្ចាស់សុនក្ខត្តៈ វរាហមានដំណើរវែក
 ជា ២ ផ្លូវ តថាគតតប្បីពោលវរាហនោះដែរឬទេ ។ សុនក្ខត្តលិច្ឆិវិបុត្រ
 ក៏ទូលតបថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បាន
 កំណត់ជ្រាបចិត្តរបស់អចេលបាណិកបុត្រ ដោយព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះអង្គ
 ថា អចេលបាណិកបុត្រ បើមិនលះបង់វរាហនោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះ
 មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញទេ មិនគួរនឹងមកកាន់ទីចំពោះមុខតថាគតបាន
 ឡើយ បើប្រសិន ជាអចេលបាណិកបុត្រនោះ តាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា
 អាត្មាអញមិនលះបង់វរាហនោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះ
 ហើយគប្បីទៅកាន់ទីចំពោះមុខ នៃព្រះសមណគោតម ដូច្នោះ ក្បាលរបស់
 អចេលបាណិកបុត្រនោះ មុខជានឹងធ្លាក់ចុះដូច្នោះឬ ឬក៏ទៅតាមទ្រព្យ
 មកក្រាបបង្គំទូលសេចក្តីនេះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន អចេលបាណិកបុត្រ បើមិនលះបង់វរាហនោះមិនគួរនឹង ។ បេ ។

---

១ អង្គិកថា ថា រូបដែលកំបាំងបាំងមើលមិនឃើញ ឬរូបព្រែកមានរូបសីលាះនឹងខ្លាជាដើម ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគយស្ស បាដិកវិញ្ញោ

មុន្ទាបិ តស្ស វិបតេយ្យតិ ។ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច
 វិទិតោ ចេវ មេ សុន្ទក្ខត្ត អចេលោ ចាដិកបុត្តោ
 អកញ្ចោ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ
 តំ ចិត្តំ អប្បហាយ ។ បេ ។ មុន្ទាបិ តស្ស វិប-
 តេយ្យតិ ទេវតាបិ មម ឯតមត្តំ អាហោចេសំ អកញ្ចោ
 កន្តោ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ
 ។ បេ ។ មុន្ទាបិ តស្ស វិបតេយ្យតិ ។ អជិតោបិ
 ធាម លំច្ឆវីធំ សេធាបតិ អនុធា កាលកតោ
 តាវត្តិសកាយំ ឧបបន្នោ^(១) សោបិ មិ ឧបសង្កមិត្តា
 ឯវាហោចេសំ អលជ្ជី កន្តោ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ
 មុសាវាដិ កន្តោ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ មិបិ កន្តោ
 អចេលោ ចាដិកបុត្តោ ព្យាកាសំ វជ្ជិតាមេ អជិតោ
 លំច្ឆវីធំ សេធាបតិ មហានិរយំ ឧបបន្នោ-
 តំ ន ខោ បធាហំ កន្តោ មហានិរយំ ឧបបន្នោ

១ ឱ. ឃ្យេញោ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាឋិវគ្គ

ក្បាលរបស់អចេលបាណិកបុត្រនោះមុខជានឹងធ្លាក់ចុះ ។ គម្ភាគតពោលថា
 ម្នាលសុទ្ធកុត្តៈ គម្ភាគតបានកំណត់ដឹងចិត្តរបស់អចេលបាណិកបុត្រដោយ
 ចិត្តរបស់គម្ភាគតថា អចេលបាណិកបុត្របើមិនលះបង់វាចានោះ មិនលះ
 បង់ចិត្តនោះ មិនគួរនឹង ។ បេ ។ ក្បាលរបស់អចេលបាណិកបុត្រនោះមុខជា
 នឹងធ្លាក់ចុះដូច្នោះផង ទាំងពួកទៅតាក់ប្រាប់ដំណើរនេះដល់គម្ភាគតថា ប-
 ពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អចេលបាណិកបុត្រ បើមិនលះបង់វាចានោះ មិនគួរ
 នឹង ។ បេ ។ ក្បាលរបស់អចេលបាណិកបុត្រនោះ មុខជានឹងធ្លាក់ចុះដូច្នោះ
 ផង ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ បុរសឈ្មោះអជិត ជាសេនាបតីរបស់ពួកសេច
 លិច្ឆវី ទើបនឹងធ្វើមរណកាលថ្មីៗ ទៅកើតក្នុងពួកទៅតាជាន់តាវត្តិវ្យ
 ឯអជិតសេនាបតីនោះ ក៏ចូលមករកគម្ភាគត ហើយប្រាប់យ៉ាងនេះថា ប-
 ពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អចេលបាណិកបុត្រឥតមានសេចក្តីអៀនខ្មួស បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អចេលបាណិកបុត្រ តែងពោលពាក្យកុហក បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អចេលបាណិកបុត្រ បានទាយឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គថា អជិត-
 សេនាបតីរបស់ពួកសេចលិច្ឆវីក្នុងវ្រុតាម ទៅកើតក្នុងមហានរកដូច្នោះ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនមែនទៅកើត ក្នុងមហានរកឡើយ

បាដិកសុត្តេ អបេលបាដិកបុគ្គលិកវគ្គ

ភារត្តិសកាយំ (១) ខុបបន្ទោ អលដ្ឋី កន្លែ អថេលោ
 ចានិកបុត្តោ មុសារាជី កន្លែ អថេលោ ចានិកបុត្តោ
 អកញ្ចោ ច (២) កន្លែ អថេលោ ចានិកបុត្តោ តំ វាចំ
 អប្បហាយ ។ មេ ។ មុទ្ធាបិ តស្ស វិបតេយ្យាតិ
 ឥតិ ខោ សុទត្តុត្ត ចេតសា ចេតោ បរិច្ច វិទិតោ
 ថេវ មេ អថេលោ ចានិកបុត្តោ អកញ្ចោ អថេលោ
 ចានិកបុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ
 អប្បហាយ តំ ទិដ្ឋិ អប្បដិទិស្សដ្ឋិត្តា មម សម្ម-
 ធិការំ អាភន្តិ សចេបិស្ស ឯវមស្ស អហន្តំ វាចំ
 អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ទិដ្ឋិ អប្បដិ-
 ទិស្សដ្ឋិត្តា សមណស្ស តោតមស្ស សម្មធិការំ
 កច្ចេយ្យន្តំ មុទ្ធាបិ តស្ស វិបតេយ្យាតិ ទេវតាបិ មេ
 ឯតមត្តំ អាវេសិ អកញ្ចោ កន្លែ អថេលោ
 ចានិកបុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ
 តំ ទិដ្ឋិ អប្បដិទិស្សដ្ឋិត្តា កកវតោ សម្មធិការំ អាភន្តិ

---

១ ឌី. ភារត្តិសម្ពិ កាយំ ។ ម ភារត្តិសកាយម្ពិ ។ ២ ឌី. បសទោ ៩ ទិស្សនំ ។

បាណស្សត្រ ពោលអំពីសេចក្តីប្រព្រឹត្តិរបស់អចេលបាណស្សត្រ

បានទៅកើត ក្នុងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិន្យទេតី បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
អចេលបាណស្សត្រ ឥតមានសេចក្តីអៀនខ្មាសទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
អចេលបាណស្សត្រតែងពោលពាក្យកុហក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អចេល-
បាណស្សត្របើមិនលះបង់វាចានោះ មិនគួរនឹង ។ បេ ។ ក្បាលរបស់អចេល-
បាណស្សត្រនោះមុខជានឹងធ្លាក់ចុះមិនខាន ។ ម្នាលសុទកុត្តៈ តថាគតបាន
កំណត់ដឹងចិត្តរបស់អចេលបាណស្សត្រ ដោយចិត្តថា អចេលបាណស្សត្រ
បើមិនលះបង់វាចានោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញទេ
មិនគួរនឹងមកកាន់ទីចំពោះមុខតថាគតឡើយ បើប្រសិនជាអចេលបាណស្សត្រ-
បុត្រតាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនលះបង់វាចានោះ មិនលះបង់ចិត្ត
នោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញ ហើយគប្បីទៅកាន់ទីចំពោះព្រះភក្ត្រ
នៃព្រះសមណគោតមដូច្នោះ ក្បាលរបស់អចេលបាណស្សត្រនោះ មុខ
ជានឹងធ្លាក់ចុះដូច្នោះផង ទាំងពួកទេវតាក៏ប្រាប់ដំណើរនេះដល់តថាគតថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អចេលបាណស្សត្រ បើមិនលះបង់វាចានោះ មិន
លះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញទេ មិនគួរនឹងមកកាន់ទីចំពោះ

សុត្តន្តបិដកេ វិជយនិកាយស្ស ពាណិកវគ្គោ

សចេចិស្ស ឃីមស្ស អហន្តំ វាចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ
 អប្បហាយ តំ ធិដ្ឋី អប្បជំនិស្សជ្ជិត្វា សមណស្ស
 កោតមស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវំ កច្ឆេយ្យន្តិ មុទ្ធាចំ តស្ស
 វិបតេយ្យតិ ។ ឃសោ (១) ខោ បណាហំ សុទក្ខត្ត
 វេសាលិយំ ចិណ្ណាយ ចរិត្វា បញ្ញាកត្តំ ចិណ្ណាចាតប្ប-
 ជិក្កន្តោ យេន អចេលស្ស ចាជិកបុត្តស្ស អាភមោ
 តេនុបស្កដ៍មី (២) ទិវំ វិហារាយ យស្សនានិ ត្វិ សុ-
 ទក្ខត្ត ឥច្ឆសំ តស្ស អាភេចេហិតិ ។

[៧] អថខោ ស្វាហំ (៣) កក្កវំ បុព្វណ្ណសមយំ
 ទិវំសេត្វា បត្តចរិវំ អាទាយ វេសាលិយំ ចិណ្ណាយ
 ចារិសី វេសាលិយំ ចិណ្ណាយ ចរិត្វា បញ្ញាកត្តំ ចិណ្ណា-
 ចាតប្បជិក្កន្តោ យេន អចេលស្ស ចាជិកបុត្តស្ស
 អាភមោ តេនុបស្កដ៍មី ទិវំ វិហារាយ ។ អថខោ
 កក្កវំ សុទក្ខត្តោ លិច្ឆវិបុត្តោ តវមានុទ្ធា វេសាលី
 ចរិសិត្វា យេន អភិញាតា អភិញាតា លិច្ឆវំ
 តេនុបស្កដ៍មី ឧបស្កដ៍មិត្វា អភិញាតេ អភិញាតេ

---

១ ខ លោ ។ ២ ឧ ម តេនុបស្កដ៍មិស្សមី ។ ៣ ខ. អថខោហំ ។ ម. អថខ្លាហំ ។

សុខត្ថប្បដិព ទីយធារាយ បាដិកវគ្គ

ព្រះកត្ត ទៃព្រះមានព្រះភាគបានឡើយ បើប្រសិនជាអចេលបាដិកបុត្រ
 នោះតាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា ពាក្យអញមិនលះបង់វាចានោះ មិនលះបង់ចិត្ត
 នោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញ ហើយគប្បីទៅកាន់ទីចំពោះព្រះកត្តព្រះ
 សមណគោតម ក្បាលរបស់អចេលបាដិកបុត្រនោះ មុខជានឹងធ្លាក់
 ចុះដូច្នោះផង ។ ម្នាលសុខត្ថៈ ចំណែកខាងត្បូងគេគ្របទៅដើម្បី
 បិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងវេសាលី លុះដល់វេលាបញ្ចកត្ត គេបាតគ្រឿងប្រដាប់
 បិណ្ឌបាតមក ក៏ចូលសំដៅទៅត្រង់អាការរបស់អចេលបាដិកបុត្រ ដើម្បី
 នៅសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ម្នាលសុខត្ថៈ ឥឡូវនេះ អ្នកចង់ប្រាប់នូវរឿង
 ណា អ្នកចូរប្រាប់នូវរឿងនោះមកចុះ ។

(៧) ម្នាលគគ្រវៈ គ្រានោះឯង គេបាតស្បៀកស្បង់ប្រដាប់
 បាតច័រវា ក្នុងវេលាព្រឹកព្រហាម ចូលទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងវេសា-
 លី លុះចូលទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងវេសាលីហើយ គ្រឿងប្រដាប់បិណ្ឌបាត
 មកវិញ ក្នុងវេលាក្រោយកត្ត ក៏ចូលសំដៅទៅត្រង់អាការរបស់អចេល-
 បាដិកបុត្រ ដើម្បីនៅសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ។ ម្នាលគគ្រវៈ លំដាប់
 នោះឯង សុខត្ថលិច្ឆិបុត្រ ជាអ្នកចូលទៅកាន់ក្រុងវេសាលី ដោយ
 ប្រញាប់ប្រញាល់ហើយ ក៏ចូលទៅរកត្ថលិច្ឆិវីដែលមានក្តៅឈ្មោះ
 ប្រាកដជាងគេ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងត្ថលិច្ឆិវីដែល

បាណសុត្តេ រាជវគោ អថេលបាណសុត្តេ អារម្ភបសង្កមមំ

លីច្ឆវី ឯតទកោច ឯសារុសោ កកវា វេសាលីយំ
 មិណ្ណាយ វិចរិត្តា បញ្ចកតំ មិណ្ណោនាតប្បដិក្កន្តោ
 យេន អថេលស្ស ចាដិកបុត្តស្ស អារមោ តេនុប-
 សង្កមិ ទិវា វិហារាយ អភិក្កមថាយស្មន្តោ អ-
 ភិក្កមថាយស្មន្តោ សាធូរាទំ សមណាទំ ឧត្តរម-
 នុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ កវិស្សតិ ។ អថទោ
 កក្កវ អភិក្កាតាទំ អភិក្កាតាទំ លីច្ឆវីទំ ឯតទកោសិ
 សាធូរាទំ កិវ កោ សមណាទំ ឧត្តរមនុស្សធម្មា
 ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ កវិស្សតិ ហន្ត វត កោ កត្តាមាតិ ។
 យេន ច អភិក្កាតា អភិក្កាតា ព្រាហ្មណមហាសាលា
 កហបតិទេធយិកា ចាចាតិភិយស្សមណាព្រាហ្មណា^(១)
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា អភិក្កាតេ អភិក្កាតេ
 ចាចាតិភិយស្សមណាព្រាហ្មណោ ឯតទកោច ឯសារុសោ

១ ឧ. ម តាតាភិយសមណព្រាហ្មណា ។

បាទិកសូត្រ ព្រះមានព្រះភាពស្តេចចូលទៅកាន់អាវាម របស់អចេលបាទិកបុត្រ

មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជាងគេ យើងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ
 ព្រះមានព្រះភាគនុ៎ះ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងវេសាលី
 ព្រះអង្គត្រឡប់ពីបិណ្ឌបាតមកវិញ ក្នុងវេលាក្រោយភត្ត ក៏ចូលសំដៅ
 ទៅត្រង់ពាក្យរបស់អចេលបាទិកបុត្រ ដើម្បីនៅសម្រាក ក្នុងវេលាថ្ងៃ
 បតិគ្រអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរអញ្ជើញទៅ បតិគ្រអ្នក
 មានអាយុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរអញ្ជើញទៅ ដ្បិតឥទ្ធិបាទិហារិយ៍
 ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌របស់មនុស្ស នៃសមណៈទាំងឡាយ
 មានសភាពដ៏ល្អ មុខជានឹងមានមិនខាន ។ ម្ចាស់ភក្កវៈ គ្រានោះ
 ឯង ពួកលិច្ឆិវិដែលមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជាងគេ ក៏ប្រឹក្សាគ្នាដូច្នោះថា
 ម្ចាស់គ្នាយើង បានព្រមព្រៀងថាទិបាទិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌
 របស់មនុស្ស របស់សមណៈទាំងឡាយមានសភាពដ៏ល្អ មុខជានឹងមាន
 មិនខាន ម្ចាស់គ្នាយើង បើដូច្នោះមានតែយើងទាំងឡាយ នាំគ្នាទៅ
 មើល ។ ឯសុទ្ធក្នុងលិច្ឆិវិបុត្រ ក៏ដើរចូលទៅរកពួកព្រាហ្មណមហាសាល
 នឹងគហបតី អ្នកសន្សំទ្រព្យ សមណព្រាហ្មណ៍ដែលមានលទ្ធិផ្សេង ។
 មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជាងគេ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយទៅ
 នឹងសមណព្រាហ្មណ៍ ដែលមានលទ្ធិផ្សេង ។ មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដ

សុត្តន្តបិដកេ ទី១១៣យស្ស ហិកិរិញ្ចោ

កកវា វេសាលីយំ បិណ្ណាយ វរិត្តា បច្ឆាកត្តំ បិណ្ណា-
 ចានប្បដិក្កន្តោ យេន អនេលស្ស ចាដិកបុត្តស្ស
 អារាមោ តេនុបសង្កមំ ទិវា វិហារាយ អភិក្កមថា-
 យស្មន្តោ អភិក្កមថាយស្មន្តោ សាធុរាទំ សម-
 ណាទំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ករិស្ស-
 តិភំ ។ អថខោ កក្កវ អភិក្កាតាទំ អភិក្កាតាទំ
 ឆានាតិភំយស្សមណាព្រាហ្មណាទំ ឯតទហោសិ សា-
 ធុរាទំ កិរ កោ សមណាទំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា
 ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ករិស្សតិ ហន្ត វត កោ កច្ឆាមា-
 តិ ។ អថខោ កក្កវ អភិក្កាតា អភិក្កាតា លីដ្ឋរិ
 អភិក្កាតា អភិក្កាតា ត ព្រាហ្មណមហាសាលា
 កហមតិទេថយិកា ឆានាតិភំយស្សមណាព្រាហ្មណ
 យេន អនេលស្ស ចាដិកបុត្តស្ស អារាមោ តេនុប-
 សង្កមីស្ស ។ សា ឯសា កក្កវ បរិសា ហោតិ អនេ-

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ បាតិកវគ្គ

ជាងគេដូច្នោះថា ម្នាលក្កវៈ សោតាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគនុ៎ះ ទ្រង់
 ពុទ្ធដំណើរទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងវេសាលី ព្រះអង្គត្រឡប់ពីបិណ្ឌបាតមក
 វិញក្នុងវេលាក្រោយកត្ត ក៏ចូលសំដៅទៅត្រង់អាការរបស់អចេលបាជិត
 បុត្រ ដើម្បីនៅសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ នៃអ្នកមានអាយុតាំងឡាយ អ្នកតាំង
 ឡាយ ចូរអញ្ជើញទៅ នៃអ្នកមានអាយុតាំងឡាយ អ្នកតាំងឡាយចូរ
 អញ្ជើញទៅ ដ្បិតឥទ្ធិបាជិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់
 មនុស្ស នៃសមណៈតាំងឡាយ មានសភាពដ៏ល្អ មុខជានឹងមានមិន
 ខាន ។ ម្នាលកក្កវៈ លំដាប់នោះឯង ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ដែល
 មានលទ្ធិផ្សេងៗ មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជាងគេ ក៏ប្រឹក្សាគ្នាដូច្នោះថា
 ម្នាលគ្នាយើង បានឮថា ឥទ្ធិបាជិហារិយ៍ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាង
 ធម៌របស់មនុស្ស នៃសមណៈតាំងឡាយ មានសភាពដ៏ល្អ មុខជា
 នឹងមានមិនខាន ម្នាលគ្នាយើង បើដូច្នោះ មានតែពួកយើងនាំគ្នាទៅ
 មើល ។ ម្នាលកក្កវៈ លំដាប់នោះឯង ពួកលិច្ឆវី ដែលមានកេរ្តិ៍
 ឈ្មោះប្រាកដជាងគេ នឹងពួកព្រាហ្មណមហាសាល នឹងគហបតី
 អ្នកសន្សំទ្រព្យ នឹងពួកសមណព្រាហ្មណ៍មានលទ្ធិផ្សេងៗ សុទ្ធតែមាន
 កេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជាងគេ បាននាំគ្នាចូលទៅកាន់អាការ របស់អចេល-
 បាជិតបុត្រ ។ ម្នាលកក្កវៈ បរិសទ្យនោះ មានប្រមាណច្រើនរយ

បាដិកសុត្តេ អថេលកដិកបុត្តរយេធម្មិតត្ថលោមហំសកថា

កសតា អនេកសហស្ស ។ អស្សោសិ ខោ កត្តវ
អថេលោ ចាដិកបុត្តោ អភិក្កន្តា កិរ អភិណាតា
អភិណាតា លំច្ឆវី អភិក្កន្តា អភិណាតា អភិណាតា
ច ព្រាហ្មណមហាសាលា កហមតំនេចយំកា ឆាចា
តិក្កុយស្សមណាព្រាហ្មណា សមណោមិ តោតមោ មយ្ហិ
អារមេ ធិរិហារំ ធិសំប្បោតិ ។ សុត្តានស្ស កយំ
ធម្មិតតំ លោមហំសោ ឧទទាទិ ។ អថខោ កត្តវ អថេ-
លោ ចាដិកបុត្តោ កីតោ សំវិក្កោ លោមហដ្ឋជាតោ^(១)
យេន តិណ្ណកខានុបរិញ្ញាជកាវមោ^(២) នេនុបស្កដ្ឋមិ ។
អស្សោសិ ខោ កត្តវ សា បរិសា អថេលោ កិរ
ចាដិកបុត្តោ កីតោ សំវិក្កោ លោមហដ្ឋជាតោ យេន
តិណ្ណកខានុបរិញ្ញាជកាវមោ នេនុបស្កដ្ឋមិ ។ អ-
ថខោ កត្តវ សា បរិសា អញ្ញាតំ បរិសំ អាមន្តេសិ
ឯហិ ត្ថំ កោ បរិស យេន តិណ្ណកខានុបរិញ្ញាជកាវ-
មោ យេន អថេលោ ចាដិកបុត្តោ នេនុបស្កដ្ឋមិ ឧប-

---

១ កត្តបិ ញេត្តពេ លោមហំសដាតោតិ ពាហិ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. តិណ្ណកខានុបរិញ្ញាជកា-
រាមោ ។

ណេកសូត្រ ពេលអំពីភ័យសេចក្តី កំរុកត្រូវរោម របស់អលោកាណេកសូត្រ

ច្រើនពាន់នាក់ ។ ម្នាលភក្តីវៈ អចេលបាដិកបុត្រ បានឮដំណឹងថា ពួក
ស្តេចលិច្ឆិ ក៏សុទ្ធតែមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជាងគេ បានមកហើយ ពួក
ព្រាហ្មណមហាសាលនឹងគហបតីអ្នកសន្សំទ្រព្យ នឹងសមណព្រាហ្មណ
មានលទ្ធិផ្សេង ។ សុទ្ធតែមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជាងគេ ក៏បានមកដែរ
ព្រះសមណគោតម ក៏គង់សម្រាកព្រះអង្គនៅវេលាថ្ងៃ ក្នុងអារាមរបស់
អាត្មាអញ ។ អចេលបាដិកបុត្រនោះ លុះឮដំណឹងហើយក៏កើតភ័យរន្ធត់
ព្រឺព្រួចអស់ទាំងរោម ។ ម្នាលភក្តីវៈ លំដាប់នោះឯង លុះអចេលបាដិក-
បុត្រ កើតមានភ័យតក់ស្លុតព្រឺព្រួចរោមហើយ ក៏ចូលទៅឯតិណ្ណក-
ខានុបរិញ្ញាជកាម^(១) ។ ម្នាលភក្តីវៈ បរិសឿនោះបានឮដំណឹងថា អចេល-
បាដិកបុត្រ កើតមានភ័យតក់ស្លុតព្រឺព្រួចរោមហើយ ក៏ចូលទៅឯតិណ្ណក-
ខានុបរិញ្ញាជកាម ។ ម្នាលភក្តីវៈ វេលានោះឯង បរិសឿនោះ
ហៅបុរសម្នាក់មកថា នៃបុរសដ៏ចំរើន អ្នកចូរមកនេះ អ្នកចូលទៅរក
អចេលបាដិកបុត្រ ក្នុងតិណ្ណកខានុបរិញ្ញាជកាម លុះចូលទៅដល់ហើយ

---

១ អារាមរបស់បរិញ្ញាជកដែលគេកំណត់ដោយជំនួញដើមដីឆ្កែឬទន្លាប់ ។

សង្កម្ពត្តា អថេលី ទាដិកបុត្តិ ឃី វទេហិ អភិក្ករណាវុ-
សោ ទាដិកបុត្តិ អភិក្ករណា អភិក្ករណា អភិក្ករណា
លីច្ឆី អភិក្ករណា អភិក្ករណា អភិក្ករណា វ ព្រាហ្មណា-
មហាសាលា ភហបតំនេចយីកោ ទាណតិក្កិយស្សម-
ណាព្រាហ្មណា សមណោបិ តោតមោ អាយស្មតោ
អារមេ ធិវរិហារិ ធិសិទ្ធោ កាសិតា ខោ បន តេ
ឃសាវុសោ ទាដិកបុត្តិ វេសាលិយំ បរិសតិ វទា
សមណោបិ តោតមោ ញាណាវទោ អហំបិ ញា-
ណាវទោ ញាណាវទោ ខោ បន ញាណាវទេន
អរហតិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ទស្ស-
តិ សមណោ តោតមោ ឧបឡ្យបដិ អាគច្ឆេយ្យ
អហំបិ^(១) ឧបឡ្យបដិ កច្ឆេយ្យំ តេ តត្ថ ឧកោបិ^(២) ឧត្ត-
រិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ កវេយ្យម ឯកតោ^(៣)
សមណោ តោតមោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ
ករិស្សតិ ទ្វាហំ ករិស្សាមិ ទ្វេ ថេ សមណោ តោត-
មោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយាធិ ករិស្សតិ
ចត្តារាហំ ករិស្សាមិ ចត្តារិ ថេ សមណោ តោតមោ

---

១ ឧ. អហំ ។ ២ ឧ. ឧកោ ។ ៣ ប. ឯកំ ចេ ។

សុត្តន្តបិដក ទីយនិកាយ បាដិកវគ្គ

ចូរនិយាយនឹងអរិយសមណបាដិកបុត្រ យ៉ាងនេះថា នៃអាវុសោបាដិកបុត្រ
 ចូរអ្នកត្រឡប់ទៅវិញ ព្រោះពួកស្តេចលីច្ឆរី សុទ្ធតែមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះ
 ប្រាកដជាងគេ បាននាំគ្នាមកហើយ ពួកព្រាហ្មណ៍មហាសាល ពួក
 គហបតីអ្នកសន្សំទ្រព្យ នឹងពួកសមណព្រាហ្មណ៍មានលទ្ធិផ្សេងៗ សុទ្ធ
 តែមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជាងគេ ក៏បាននាំគ្នាមកដែរ ទាំងព្រះសមណ-
 គោតមសោត ក៏នៅគង់សម្រាកព្រះអង្គនៅវេលាថ្ងៃ ក្នុងអាពមរបស់អ្នក
 មានអាយុ នៃអាវុសោបាដិកបុត្រ ចំណែកអ្នកបានពោលវាចានេះ ក្នុង
 កណ្តាលបរិសុទ្ធក្នុងវេសាលីថា សមណគោតមជាញាណវ័ទ យើង
 ក៏ជាញាណវ័ទដែរ ចំណែកបុគ្គលជាញាណវ័ទ គួរសំដែងឥទ្ធិបាដិហា-
 រិយ៍ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្ស មួយអន្លើងដោយបុគ្គល
 ជាញាណវ័ទដូចគ្នា ព្រះសមណគោតម គួរមកកាន់ទីពាក់កណ្តាល
 ផ្លូវ ឯយើងក៏គួរទៅកាន់ទីពាក់កណ្តាលផ្លូវដែរ យើងទាំងពីរនាក់នោះ
 នឹងធ្វើឥទ្ធិបាដិហារិយ៍ជាធម៌ដ៏ប្រសើរ ក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្ស ក្នុង
 ទីវដលដូចគ្នានោះ បើព្រះសមណគោតម នឹងធ្វើឥទ្ធិបាដិហារិយ៍ជាធម៌
 ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្សបាន ១ យើងអាចនឹងធ្វើបាន ២
 បើព្រះសមណគោតម នឹងធ្វើឥទ្ធិបាដិហារិយ៍ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាង
 ធម៌របស់មនុស្សបាន ២ យើងអាចនឹងធ្វើបាន ២ បើព្រះសមណគោតម

បាណិកសុត្តេ បុរិសស្ស អថេលបាណិកបុគ្គលសង្គមនកថា

ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាជិហារិយោជិ ករិស្សតិ អជ្ជាហិ
 ករិស្សាមិ ឥតិ យាវតកំ យាវតកំ សមណោ គោត-
 មោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាជិហារិយោជិ ករិស្សតិ
 តទ្ធិតុណំ តទ្ធិតុណាហំ ករិស្សាមីតិ អភិក្កមយេវ^(១)
 ទោ អាវុសោ ចាជិកបុត្ត ឧបឡ្យបដំ សត្វប្បវម៌យេវ
 អាភន្តា សមណោ គោតមោ អាយស្មតោ អារមេ
 ជិវិហារំ ជិសិទ្ធាតិ ។ ឃី គោតិ ទោ កត្តវសោ បុរិ-
 សោ តស្សា បរិសាយ បជិស្សត្វា យេន តិណ្ណកខានុប-
 រិព្វាជការមោ យេន អថេលោ ចាជិកបុត្តោ តេនុប-
 សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អថេលំ ចាជិកបុត្តំ ឯតទរោច
 អភិក្កមាវុសោ ចាជិកបុត្ត អភិក្កន្តា អភិក្កាតា អ-
 ភិក្កាតា លិច្ឆិ អភិក្កន្តា អភិក្កាតា អភិក្កាតា ប្រាហ្ម-
 ណាមហាសាលា ។ បេ ។ អភិក្កមយេវ អាវុសោ^(២)

---

១ ប. អភិក្កមស្សេវ ។ ២ ខ. លិច្ឆិ... ។ បេ ។ ... សមណោ គោតមោ អាយស្មតោ
 អារមេ ទិវិហារំ ជិសិទ្ធាតិ ។ ភាសិតា ទោ បត តេ ជិសាវុសោ បាណិកបុត្ត វេសាលិយំ
 មរិសតិ វិហា សមណោបិ គោតមោ ញាណវិទោ អហម្មិ ញាណវិទោ... ។ បេ ។ ...
 តទ្ធិតុណំ តទ្ធិតុណាហំ ករិស្សាមីតិ ។ អភិក្កមយេវ ទោ អាវុសោតិ ទិស្សតិ ។

បាណិកបុត្រ ពោលអំពីបុរសម្នាក់ចូលទៅរកអចេលបាណិកបុត្រ

នឹងធ្វើឥទ្ធិបាណិហារិយជាធម៌ ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌ របស់មនុស្ស
 បាន ៤ យើងអាចនឹងធ្វើបាន ៨ បើព្រះសមណគោតម នឹងធ្វើឥទ្ធិបាណិហារិ-
 រិយជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្ស បានប៉ុន្មាន ។ យើងអាច
 នឹងធ្វើឲ្យបានជាទ្វេគុណ ។ ជាងនោះៗ ទៅទៀតដូច្នោះឯង ម្ចាស់អាវុសោ
 បាណិកបុត្រ អ្នកចូរត្រឡប់ទៅកាន់ទីពាក់កណ្តាលផ្លូវចុះ ព្រះសមណ-
 គោតម ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរមកដល់មុនគេទាំងអស់ហើយ គង់សម្រាកនៅ
 វេលាថ្ងៃ ក្នុងភាពរមស្តម្ភមានអាយុ ។ ម្ចាស់ភក្ត្រវៈ បុរសនោះ
 ទទួលពាក្យបរិសឲ្យនោះថា អើអ្នកដ៏ចម្រើន ហើយក៏ចូលទៅរកអចេល-
 បាណិកបុត្រ ក្នុងតិណ្ហកខានុបរិពាជកាពម លុះចូលទៅដល់ហើយ បាន
 និយាយនឹងអចេលបាណិកបុត្រ យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោបាណិកបុត្រ
 អ្នកចូរត្រឡប់ទៅវិញ ព្រោះពួកស្តេចលិច្ឆវី សុទ្ធតែមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រា-
 កដជាងគេ បាននាំគ្នាមកហើយ ពួកព្រាហ្មណមហាសាលសុទ្ធតែមាន
 កេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជាងគេ ក៏បាននាំគ្នាមកដែរ ។ បេ ។ ម្ចាស់អាវុសោ

សុត្តន្តបិដកេ ទិយនិកាយស្ស បាទិវព្រោ

ចានិកបុត្ត ឧបឡបថំ សព្វប្បវេនិយេវ អាភន្តា សម-
 ណោ តោតមោ អាយស្មតោ អារមេ ទិវិវិហារំ ជិ-
 សិម្ពោតិ ។ ឃំ វុត្ត ភត្តវ អចេលោ ចានិកបុត្តោ អា-
 យាមិ អារុសោ អាយាមិ អារុសោតិ វត្តា តត្តេវ សំ-
 សប្បតិ ធន សក្កោតិ អាសនាមិ វុដ្ឋានុំ ។ អថខោ
 សោ ភត្តវ បុរុសោ អចេលំ ចានិកបុត្តំ ឯតទភេច
 តិសុ ធាម តេ អារុសោ ចានិកបុត្ត ចារុទ្ធាសុ ធាម
 តេ បីវតស្មិ អល្លិយ បីវតិសុ ធាម តេ ចារុទ្ធាសុ ។^(១)
 អល្លិយំ អាយាមិ អារុសោ អាយាមិ អារុសោតិ វត្តា
 តត្តេវ សំសប្បសិ ធន សក្កោសិ អាសនាមិ វុដ្ឋានុំ ។
 ឃំថិ ខោ ភត្តវ វុច្ឆមាធា អចេលោ ចានិកបុត្តោ អា-
 យាមិ អារុសោ អាយាមិ អារុសោតិ វត្តា តត្តេវ សំ-
 សប្បតិ ធន សក្កោតិ អាសនាមិ វុដ្ឋានុំ ។ យទា
 ខោ សោ ភត្តវ បុរុសោ អណាសិ បរកុត្តរុចោ
 អយំ អចេលោ ចានិកបុត្តោ អាយាមិ អារុសោ

១ ប. វរុត្ត សោ ១ បារទ្ធាយន្តិ បទេន វរុត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយសិកាយ យាមិវគ្គ

បាដិកបុត្រ អ្នកចូរទៅកាន់ទីពាក់កណ្តាលផ្លូវ ព្រះសមណគោតម ទ្រង់
 ពុទ្ធដំណើរមកដល់មុនគេទាំងអស់ហើយ គង់សម្រាកព្រះអង្គនៅវេលា
 ថ្ងៃក្នុងពេលមរមរស្មកមានអាយុ ។ ម្នាលភក្កវៈ កាលបើបុរសនោះ
 និយាយយ៉ាងនេះហើយ អចេលបាដិកបុត្រឆ្លើយថា ម្នាលអ្នកមានអាយុ
 ខ្ញុំនឹងទៅ ម្នាលអ្នកមានអាយុ ខ្ញុំនឹងទៅ ហើយក៏អង្គុយជ្រប់នៅ
 ត្រង់ទីនោះឯង មិនអាចក្រោកចាកអាសនៈបានឡើយ ។ ម្នាលភក្កវៈ
 ទើបបុរសនោះនិយាយនឹងអចេលបាដិកបុត្រ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ
 បាដិកបុត្រ គូឌអ្នកជាប់នៅនឹងតាំងរបស់អ្នកឬ ឬតាំងជាប់ស្ថិតនៅ
 នឹងគូឌរបស់អ្នក បានជាអ្នកគ្រាន់តែនិយាយថា ម្នាលអ្នកមានអាយុ
 ខ្ញុំនឹងទៅ ម្នាលអ្នកមានអាយុ ខ្ញុំនឹងទៅ ដូច្នេះហើយក៏នៅតែអង្គុយ
 សំកុកត្រង់កន្លែងនោះដដែល មិនអាចក្រោកចាកអាសនៈបាន ។ ម្នាល
 ភក្កវៈ អចេលបាដិកបុត្រ បើទុកជាបុរសនោះនិយាយយ៉ាងនេះ ក៏នៅ
 តែនិយាយថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំនឹងទៅដូច្នេះ
 ហើយក៏នៅតែអង្គុយជ្រប់ ត្រង់កន្លែងនោះដដែល មិនអាចក្រោកចាក
 អាសនៈបានឡើយ ។ ម្នាលភក្កវៈ កាលណាបុរសនោះដឹងថា អចេល-
 បាដិកបុត្រនេះបកដ័យហើយនៅតែនិយាយថា ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ

ពណ៌សុត្តេ អបេសពណ៌បុត្តស្ស បរាគូរក្សបរាថា

អាយាមិ អារុសោតិ វត្ថា តត្ថេវ សំសប្បតិ ន ស-
 ក្កោតិ អាសនាបិ វុដ្ឋាតុន្តិ អថ នំ បរិសំ អាគន្ធា
 ឯកបុត្តោ អាយាមិ អារុសោ អាយាមិ អារុសោតិ
 វត្ថា តត្ថេវ សំសប្បតិ ន សក្កោតិ អាសនាបិ វុដ្ឋា-
 តុន្តិ ។ ឃីវំ វុត្តេ អហំ កត្តេវ នំ បរិសំ ឯតទ-
 រោចំ អភព្វោ ខោ អារុសោ អថេលោ ធាដិក-
 បុត្តោ នំ វាចំ អប្បហាយេ នំ ចិន្តំ អប្បហាយេ នំ ទិដ្ឋិ
 អប្បដិទិស្សន្តិត្វា មម សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវំ អាគន្ធា សថេបិស្ស
 ឯវមស្ស អហាន្តិ វាចំ អប្បហាយេ នំ ចិន្តំ អប្បហាយេ
 នំ ទិដ្ឋិ អប្បដិទិស្សន្តិត្វា សមណស្ស កោតមស្ស
 សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវំ កច្ឆយ្យន្តិ មុទ្ធាបំ តស្ស វិបត្តេយ្យតិ ។

បបទភាណវំ និដ្ឋិតំ ។

១ ឱ. កោ អយន្តិ ន ទិស្សតិ ។

ពាទិកសូត្រ ពោលអំពីការបរាជ័យរបស់អចេលពាទិកបុត្រ

ម្នាល អារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ដូច្នោះហើយក៏នៅតែអង្គុយជ្រប់ ត្រង់កន្លែង
 នោះដដែល មិនអាចក្រោកចាកអាសនៈបានឡើយ កាលនោះ បុរស
 នោះក៏ត្រឡប់មកកាន់បរិសទ្យនោះវិញ ហើយប្រាប់យ៉ាងនេះថា ម្នាល
 អ្នកដ៏ចំរើន អចេលបាទិកបុត្រនេះ បរាជ័យហើយ ក៏នៅនៃនិយាយថា
 ម្នាល អារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ម្នាល អារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ដូច្នោះហើយក៏នៅ
 តែអង្គុយជ្រប់ ត្រង់កន្លែងនោះដដែល មិនអាចក្រោកចាកអាសនៈបាន
 ឡើយ ។ ម្នាល ភក្កវៈ កាលបើបុរសនោះ និយាយយ៉ាងនេះហើយ
 គាត់បាននិយាយនឹងបរិសទ្យនោះដូច្នោះថា ម្នាល អ្នកមានអាយុ អ-
 ចេលបាទិកបុត្រ បើមិនលះបង់វាបាននោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់
 ទិដ្ឋិនោះចេញទេ មិនគួរនឹងមកកាន់ទីចំពោះមុខគាត់ឡើយ ប្រសិន
 បើជារអចេលបាទិកបុត្រនោះ តាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនលះបង់
 វាបាននោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញឡើយ ហើយ
 ទៅកាន់ទីចំពោះព្រះភក្ក នៃព្រះសមណគោតមឲ្យបានដូច្នោះ ក្បាលរបស់
 អចេលបាទិកបុត្រនោះ មុខជានឹងធ្លាក់ចុះមិនខាន ។

ចប់ បឋមភាណវិរៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាសិកវគ្គោ

[៨] អថខោ កត្តវ អញ្ញាតោ លីដ្ឋវិមហាមត្តោ
 ឧដ្ឋាយាសនា នំ បរិសំ ឯតទលេច តេនហិ កោ
 មហានំ តាវ អាតមេថ យាវហំ កត្តាមិ អប្បេវនាម
 អហំបិ សុត្តិណោយ្យំ អថេលំ ទានិកបុត្តំ វេមំ បរិសំ
 អាណេត្តិំ ។ អថខោ សោ កត្តវ លីដ្ឋវិមហាមត្តោ
 យេន និណ្ឌាកខាទុបវិញ្ញាជកាវមោ យេន អថេលោ
 ទានិកបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា អថេលំ
 ទានិកបុត្តំ ឯតទលេច អភិក្កមាវសោ ទានិកបុត្ត
 អភិក្កន្តិំ តេ សេយ្យេ អភិក្កន្តា អភិក្កាតា អភិក្កាតា
 ច ។ សង្កិក្កំ^(១) ។ សមណោបិ តោតមោ អាយស្មតោ
 អាវមេ ទិវវិហារំ ទិសិដ្ឋោតិ កាសិតា ខោ បទ តេ
 ឯសាវសោ ទានិកបុត្ត វេសាលិយំ បរិសតិ វាទា
 សមណោបិ តោតមោ ញាណាវនោ អហំបិ ញា-
 ណាវនោ ។ យេ ។ តទ្ធិត្ថណំ តទ្ធិត្ថណាហំ ក-
 រិស្សាមីតិ អភិក្កមយេវ^(២) ខោ អាវសោ ទានិកបុត្ត

---

១ ខ. អយំ បាយោ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. អភិក្កមស្សេវ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាណិកវគ្គ

(៨) ម្នាលភក្កវៈ លំដាប់នោះឯង លិច្ឆវិមហាមាត្រម្នាក់ក្រោកចាក
 អាសនៈ ហើយនិយាយនឹងបរិសទ្យនោះយ៉ាងនេះថា នៃអ្នកក៏បំរើន
 បើដូច្នោះអ្នកទាំងឡាយ ចូររង់ចាំមួយរំពេចសិន ទំរាំខ្ញុំទៅ ក្រែងដូនជាខ្ញុំ
 អាចនាំអចេលបាណិកបុត្រ មកកាន់បរិសទ្យនេះបាន ។ ម្នាលភក្កវៈ ទើប
 លិច្ឆវិមហាមាត្រនោះ ចូលទៅរកអចេលបាណិកបុត្រ ក្នុងភិណ្ឌកខានុបរិ-
 ញាជកាវម លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយនឹងអចេលបាណិកបុត្រ
 យ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោបាណិកបុត្រ ចូរអ្នកត្រឡប់ទៅវិញ ការ
 ដែលអ្នកត្រឡប់ទៅវិញប្រសើរជាង ព្រោះពួកជនដែលមានក្តីឈ្នោះ
 ប្រាកដជាងគេ បាននាំគ្នាទៅអស់ហើយ ។ សេចក្តីបំប្រែញ ។
 ទាំងព្រះសមណគោតមសោត ក៏គង់សម្រាកព្រះអង្គនៅវេលាថ្ងៃ ក្នុង
 ពាកមរបស់អ្នកមានអាយុ ម្នាលអាវុសោបាណិកបុត្រ ឯអ្នកក៏បាននិយាយ
 សំដីនេះក្នុងកណ្តាលបរិសទ្យ ក្នុងក្រុងវេសាលីថា ព្រះសមណគោតម
 ជាញាណវេទ ឯយើងក៏ជាញាណវេទដែរ ។ បេ ។ យើងអាចនឹង
 ធ្វើឲ្យជាទ្វេគុណ ។ ជាងនោះ ។ ទៀតបានដូច្នោះ ម្នាលអាវុសោបាណិកបុត្រ

បាណិកសុត្តេ អបេលបាណិកបុគ្គស្ស បរាភូត្តបរាថិ

ឧបទ្ទ្រវបំ សទ្ធិប្បវេទិយេវ អាគុណ្ណំ សមណោបិ(១) តោ-
 កមោ អាយស្មតោ អារាមេ ទិវវិហារំ ទិសិវ្ទោ ភាសិតា
 ខោ បទេសា អារុសោ(២) បាដិកបុត្តំ សមណោ ធន
 តោតមេធន បរិសតិ វាថា អកតោ អចេលោ បាដិក-
 បុត្តោ នំ វាចំ អប្បហាយ ។ មេ ។ មុត្តាបិ តស្ស
 វិបតេយ្យាតិ អភិក្កហារុសោ បាដិកបុត្តំ អភិក្កមទេលេវ
 តេ ជយំ ករុស្សាម សមណស្ស តោតមស្ស បរាជ-
 យន្តិ ។ ឃិវុ វុត្តោ កត្តុវ អចេលោ បាដិកបុត្តោ អាយាមិ
 អារុសោ អាយាមិ អារុសោតិ វត្តា តត្តុវ សិសប្បតិ
 ធន សក្កោតិ អាសនាបិ វុដ្ឋានិ ។ អថខោ សោ
 កត្តុវ លិច្ឆវិមបរាមត្តោ អចេលំ បាដិកបុត្តំ ឯតទរោច
 តិសុ ធាម តេ អារុសោ បាដិកបុត្តំ ទាវឡាសុ ធាម
 តេ បីវេកស្មី អល្លិថា បីវេកិបុ ធាម តេ ទាវឡាសុ
 អល្លិធំ អាយាមិ អារុសោ អាយាមិ អារុសោតិ វត្តា
 តត្តុវ សិសប្បសិ ធន សក្កោសិ អាសនាបិ វុដ្ឋានិ ។

១ ខ. សមណោ ។ ២ ខ. ខោ បទេ រត ឯសារិលោ ។

ពោធិកស្សន្ត ពោលអំពីការបរាជ័យរបស់អចេលបាណិកបុត្រ

ចូរអ្នកត្រឡប់ទៅកាន់ទីពាក់កណ្តាលដូច្នោះ ព្រះសមណគោតម ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរមកដល់មុនគេទាំងអស់ហើយគង់សម្រាកព្រះអង្គនៅវេលាថ្ងៃ ក្នុងពេលរបស់អ្នកមានអាយុ ម្ចាស់អារ្យសោបាណិកបុត្រ មួយវិញទៀត ព្រះសមណគោតមបានគ្រាស់ព្រះវរបារនេះ ក្នុងកណ្តាលបរិសទ្យថា អចេលបាណិកបុត្រ បើមិនលះបង់វរបារនោះ ។ បេ ។ ក្បាលរបស់អចេលបាណិកបុត្រនោះ មុខជានឹងធ្លាក់ចុះមិនខានឡើយ នៃអារ្យសោបាណិកបុត្រ អ្នកចូរត្រឡប់ទៅវិញចុះ យើងនឹងឲ្យជ័យជំនះដល់អ្នក នឹងឲ្យព្រះសមណគោតមចាញ់វិញ ព្រោះការដែលអ្នកហ៊ានត្រឡប់ទៅវិញប៉ុណ្ណោះ ។ ម្ចាស់កត្តវៈកាលបើលិច្ឆវីមហាមាត្រនោះនិយាយយ៉ាងនេះហើយ អចេលបាណិកបុត្រក៏និយាយថា ម្ចាស់អារ្យសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ម្ចាស់អារ្យសោ ខ្ញុំនឹងទៅដូច្នោះ ហើយក៏នៅអង្គុយជ្រប់ត្រង់កន្លែងនោះដដែល មិនអាចក្រោកចាកពាសនៈបានឡើយ ។ ម្ចាស់កត្តវៈ ទើបលិច្ឆវីមហាមាត្រនោះនិយាយនឹងអចេលបាណិកបុត្រយ៉ាងនេះថា នៃអារ្យសោបាណិកបុត្រ គួបអ្នកជាប់ស្អិតនៅនឹងតាំងរបស់អ្នកឬ ឬតាំងជាប់ស្អិតនៅនឹងគួបរបស់អ្នក បានជាអ្នកនិយាយថា ម្ចាស់អារ្យសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ម្ចាស់អារ្យសោ ខ្ញុំនឹងទៅដូច្នោះ ហើយក៏នៅតែអង្គុយជ្រប់ត្រង់កន្លែងនោះដដែលមិនអាចក្រោកចាកពាសនៈបានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស ពនិករក្កោ

ឃុំបំ ខោ កត្តុវ វុត្តមាលោ អចេលោ ពាជិកបុត្តោ អា-
 យាមិ អាវុសោ អាយាមិ អាវុសោតិ វត្តា តត្តុវ សំ-
 សប្បតិ ធន សក្កោតិ អាសនាបិ វុត្តានុំ ។ យនា ខោ
 កត្តុវ^(១) លិច្ឆវិមហាមត្តោ អញ្ញាសិ បរកត្តុវទោ អយំ
 អចេលោ ពាជិកបុត្តោ អាយាមិ អាវុសោ អាយាមិ
 អាវុសោតិ វត្តា តត្តុវ សំសប្បតិ ធន សក្កោតិ អាស-
 នាបិ វុត្តានុំ អថ នំ បរិសំ អាគន្ធិ ឃុំ អារោចេសិ
 បរកត្តុវទោ អយំ^(២) អចេលោ ពាជិកបុត្តោ អាយាមិ
 អាវុសោ អាយាមិ អាវុសោតិ វត្តា តត្តុវ សំសប្បតិ
 ធន សក្កោតិ អាសនាបិ វុត្តានុំ ។ ឃុំ វុត្តោ អហំ
 កត្តុវ នំ បរិសំ ឯតទភេទំ អកញ្ញោ ខោ អាវុសោ
 អចេលោ ពាជិកបុត្តោ នំ វនំ អប្បហាយ នំ
 ចិត្តំ អប្បហាយ ។ ថេ ។ សចេចិស្ស ឃុំមស្ស
 អហន្តំ វនំ អប្បហាយ ។ ថេ ។ សមណស្ស
 តោតមស្ស សម្មុទ្ធិការំ កច្ឆេយ្យនំ មុទ្ធាបិ តស្ស
 វិបតេយ្យានិ សចេហាយស្មន្តានំ លិច្ឆវីនំ ឃុំមស្ស

១ ឱ. ម. យទា ខោ សោ វត្តុវ ។ ២ ឱ. ម. សោ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ ពាណិកវគ្គ

ម្នាលភក្កវៈ អចេលបាជិកបុត្រ បើទុកជាលិច្ឆវិមហាមាត្រនិយាយយ៉ាង
នេះក្តី ក៏នៅតែនិយាយថា ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំនឹង
ទៅដូច្នោះ ហើយក៏នៅតែអង្គុយជ្រប់គ្រងកន្លែងនោះដដែល មិនអាចក្រោក
ចាកអាសនៈបានឡើយ ។ ម្នាលភក្កវៈ កាលណាលិច្ឆវិមហាមាត្របានដឹង
ច្បាស់ថា អចេលបាជិកបុត្រនេះបរាជ័យហើយ ក៏នៅតែនិយាយថា ម្នាល
អារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅដូច្នោះ ហើយក៏នៅតែអង្គុយ
ជ្រប់គ្រងកន្លែងនោះដដែល មិនអាចក្រោកចាកអាសនៈបានឡើយដូច្នោះ
ហើយ ទើបត្រឡប់មកកាន់បរិសទ្យនោះវិញ ប្រាប់យ៉ាងនេះថា អចេល-
បាជិកបុត្រនេះបរាជ័យហើយក៏នៅតែនិយាយថា នៃអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ
នៃអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ដូច្នោះហើយ ក៏នៅតែអង្គុយជ្រប់ គ្រងកន្លែង
នោះដដែល មិនអាចក្រោកចាកអាសនៈបានឡើយ ។ ម្នាលភក្កវៈ កាល
បើលិច្ឆវិមហាមាត្រនិយាយយ៉ាងនេះហើយ គឺថាគតក៏និយាយនឹងបរិសទ្យ
នោះដូច្នោះថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ អចេលបាជិកបុត្របើមិនលះបង់
វាចានោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះ មិនគួរ ។ បេ។ ប្រសិនបើអចេលបាជិកបុត្រ
នោះតាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនលះបង់វាចានោះ ។ បេ។ ហើយ
គប្បីទៅកាន់ទីចំពោះព្រះកក្កនៃព្រះសមណគោតមដូច្នោះ ក្បាលអចេល-
បាជិកបុត្រនោះ មុខជានឹងធ្លាក់ចុះមិនខាន ទោះបីពួកលិច្ឆវីដ៏មានអាយុ

ពាជីកបុត្ត អរោណពជីកបុត្តស្ស បរាភូត្តរោចិ

បយំ អរោលំ ចានិកបុត្តំ យាហិ វត្តាហិ តន្ត្រិក្ខា តោ-
 យុត្តេហិ អារិញ្ញេយ្យមាតិ (១) តា វត្តា ចិជ្ជេរិ (២) ចានិ-
 កបុត្តោ វា អកត្វោ បទ (៣) អរោលោ ចានិកបុត្តោ
 នំ វាចំ អប្បហាយ ។ បេ ។ សចេចំស្ស ឯវមស្ស
 អហន្តំ វាចំ អប្បហាយ ។ បេ ។ សមណស្ស
 តោតមស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវំ កត្តេយ្យន្តំ មន្ទាបិ តស្ស
 វិបតេយ្យាតិ ។

(៧) អថខោ កក្កវ ជាលិយោ ទារុបត្តិកន្តោវាសិ
 ឧដ្ឋាយាសនា នំ បរិសំ ឯតទភេច តេទហិ កោ
 មហាន្តំ តាវ អាកមេថ យាវាហិ តន្តាមិ អប្បវនាមា-
 ហំ (៤) សក្កុណោយ្យំ អរោលំ ចានិកបុត្តំ អាណ-
 ត្តន្តំ (៥) ។ អថខោ កក្កវ ជាលិយោ ទារុបត្តិកន្តោ-
 វាសិ យេន និណ្ឌាកខាទុបរិញ្ញាជីកាវាមោ យេន អ-
 រោលោ ចានិកបុត្តោ តេទុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្តា
 អរោលំ ចានិកបុត្តំ ឯតទភេច អភិក្កាអារិសោ

---

១ ឧ. អារិញ្ញេយ្យមាតិ ។ ២ ម. ចិជ្ជេយ្យំ ។ ៣ ម. បទនិ ឧ ទិស្សនិ ។
 ៤ ឧ. អប្បវនាម អហម្យំ ។ ៥ ឧ. អរោលំ ពាជីកបុត្តំ ធិមំ បរិសំ អាណេត្តន្តំ ។

ពេទ្យាសាស្ត្រ ពេលអំពីការបរាជ័យរបស់អចេលពេទ្យាសាស្ត្រ

គិតគ្នាថា បើទុកជាយើងទាំងឡាយ ចង់អចេលបាដិកបុត្រ ដោយខ្សែ
 ត្រីត្រណា ហើយបង្កសមក ដោយគោប្រើនន័មដូច្នោះ ខ្សែត្រីត្រ
 នោះនឹងដាច់ ឬខ្លួនអចេលបាដិកបុត្រឯងនឹងដាច់ ឯអចេលបាដិកបុត្រ
 បើមិនលះបង់វាទានោះ មិនគួរ ។ បេ ។ ប្រសិនបើអចេលបាដិកបុត្រ
 នោះ កាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា ពាក្យអញមិនលះបង់វាទានោះ ។ បេ ។
 ហើយគប្បីទៅកាន់ទីចំពោះព្រះក្រុងនៃព្រះសមណគោតម ដូច្នោះ ក្បាល
 អចេលបាដិកបុត្រនោះមុខជានឹងធ្លាក់ចុះមិនខាន ។

(៧) ម្នាលភក្កវៈ លំដាប់នោះឯង ជាលិយបព្វជិតជាសិស្សរបស់
 ទារុបត្តិកបព្វជិត^(១) ក្រោកចាកអាសនៈហើយនិយាយនឹងបរិសទ្យនោះ
 យ៉ាងនេះថា នៃអ្នកដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះអ្នកទាំងឡាយចូររង់ចាំមួយរំពេច
 សិន ទំរាំទំរាំទៅ ក្រែងច្រើនជាទំរាំអាចនាំអចេលបាដិកបុត្រមកបាន ។
 ម្នាលភក្កវៈ គ្រានោះឯង ជាលិយបព្វជិតជាសិស្សរបស់ទារុបត្តិកបព្វជិត
 បានចូលទៅរកអចេលបាដិកបុត្រ ក្នុងគិណ្ណកខានុបរិព្វាជកាវម លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយនឹងអចេលបាដិកបុត្រយ៉ាងនេះថា នៃ

---

១ អ្នកបួសប្រើប្រាស់វាត្រណេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បដិករិព្ពោ

ចាដិកេបុត្តំ អភិក្កន្ធនំ នេ សេយ្យោ អភិក្កន្តោ អភិណាតា
 អភិណាតា ច លិង្គី ។ បេ ។ សមណោបិ តោ-
 តមោ អាយស្មតោ អារាមេ ទិវារិហារំ ទិសំន្នោ ភាសិ-
 តា ខោ បទេ តេ ឯសារុសោ ចាដិកេបុត្តំ វេសាលិយំ បរិ-
 សតិ វាចា សមណោបិ តោតមោ ញ្ញាណវាទោ ។ បេ ។
 តទ្ធិកុណំ តទ្ធិកុណាហំ ករិស្សមីតិ អភិក្កមយេវ
 អារុសោ ចាដិកេបុត្តំ ឧបឡ្យបថំ សព្វប្បវេមិយេវ
 អាភិក្កោ សមណោ តោតមោ អាយស្មតោ អារាមេ
 ទិវារិហារំ ទិសំន្នោ ភាសិតា ខោ បទេ តេ ឯសារុសោ
 ចាដិកេបុត្តំ សមណោន តោតមេន បរិសតិ វាចា អ-
 កញ្ចោ ខោ អារុសោ អចេលោ ចាដិកេបុត្តោ តំ វាចំ
 អប្បហាយ ។ បេ ។ សចេបិស្ស ឯវេសស្ស អហន្តំ
 វាចំ អប្បហាយ ។ បេ ។ សមណស្ស តោត-
 មស្ស សម្មទីការិ កច្ចយ្យន្តំ មន្ទាបិ តស្ស វិប-
 តេយ្យតិ សចេហាយស្មន្តានិ^(១) លិង្គីនិ ឯវេសស្ស
 បយំ អចេលំ ចាដិកេបុត្តំ យេហិ វត្តាហំ ពទ្ធិត្តា

១ ឱ. លេខ អាយស្មតានំ ។

សុត្តន្តបិដក វិមជ្ឈិកាយ បាណិកវគ្គ

អារុសោបាជិកបុត្រ អ្នកចូរត្រឡប់ទៅវិញចុះ ការដែលអ្នកត្រឡប់ទៅ
 វិញប្រសើរជាង ព្រោះពួកស្តេចលិច្ឆវី សុទ្ធតែមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដ
 ជាងគេ បាននាំគ្នាមកហើយ ។ បេ ។ ទាំងព្រះសមណគោតមក៏
 គង់សម្រាកព្រះអង្គនៅវេលាថ្ងៃ ក្នុងអារាមរបស់អ្នកមានអាយុ នៃអារុ-
 សោបាជិកបុត្រ ឯអ្នកសោតក៏បាននិយាយសំដីនេះក្នុងកណ្តាលបរិស្ស
 ក្នុងក្រុងវេសាលីថា ព្រះសមណគោតម ជាញាណវេទ ។ បេ ។
 យើងអាចនឹងធ្វើឲ្យជាទ្វេតុណា ជាងនេះទៅទៀត នៃអារុសោបាជិកបុត្រ
 អ្នកចូរទៅកាន់ទីពាក់កណ្តាលផ្លូវចុះ ព្រះសមណគោតមទ្រង់ពុទ្ធដំណើរ
 មកដល់មុនគេទាំងអស់ហើយ គង់សម្រាកព្រះអង្គនៅវេលាថ្ងៃក្នុងអារាម
 របស់អ្នកមានអាយុ ម្ចាស់អារុសោបាជិកបុត្រ មួយវិញទៀត ព្រះ
 សមណគោតម បានគ្រាស់ព្រះវរាហនេះចំពោះរូបអ្នកក្នុងកណ្តាលបរិស្ស
 ថា នៃអារុសោទាំងឡាយ អចេលបាជិកបុត្របើមិនលះបង់វរាហនោះ មិន
 គួរ ។ បេ ។ ប្រសិនជាអចេលបាជិកបុត្រនោះតាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា អាត្មា
 អញមិនលះបង់វរាហនោះ ។ បេ ។ ហើយគប្បីទៅកាន់ទីចំពោះព្រះកក្ក
 នៃព្រះសមណគោតមដូច្នោះ ក្បាលអចេលបាជិកបុត្រនោះ មុខជានឹង
 ធ្លាក់ចុះមិនខាន ប្រសិនបើពួកលិច្ឆវីដ៏មានអាយុគិតគ្នាយ៉ាងនេះថា បើទុក
 ជាយើងទាំងឡាយចង់អចេលបាជិកបុត្រ ដោយខ្សែត្រៀមណា ហើយ

ពាជិតសុត្តេ អថេលេពាជិតបុព្វស្ស បារាត្រប្បកថា

តោយុត្តេហិ អាវិញ្ញេយ្យមាតិ តា វត្តា ដិជ្ជេវំ ចាជិតត-
 បុត្តោ វា អភព្វោ បន អថេលោ ចាជិតតបុត្តោ តំ វាចំ
 អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ទិដ្ឋិ អប្បជិ-
 ដិស្សដ្ឋិត្តា មម សម្មទីការំ អាភន្តំ សថេបិស្ស ឃ-
 មស្ស អហន្តំ វាចំ អប្បហាយ ។ បេ ។ សមណស្ស
 តោតមស្ស សម្មទីការំ កច្ឆេយ្យន្តិ មុទ្ធាមិ តស្ស វិប-
 តេយ្យាតិ អភិក្កមារុសោ ចាជិតតបុត្ត អភិក្កិមនេនេវ
 តេ ជយំ តេវិស្សម សមណស្ស តោតមស្ស បរាជ-
 យន្តិ ។ ឃីវុត្តេ កត្តវ អថេលោ ចាជិតតបុត្តោ អាយាមិ
 អារុសោ អាយាមិ អារុសោតិ វត្តា តត្តេវ សំសប្បតិ
 ន សត្តោតិ អាសនាមិ វុដ្ឋានុំ ។ អថេខា កត្តវ ជាលិ-
 យោ ទារុបត្តិកន្តេវាសិ អថេលំ ចាជិតតបុត្តំ ឯតទេវេច
 តីសុ ធាម តេ អារុសោ ចាជិតតបុត្ត ទារុទ្ធាសុ ធាម
 តេ បីវតិស្មី អល្លិធា បីវតិសុ ធាម តេ ទារុទ្ធាសុ
 អល្លិទំ អាយាមិ អារុសោ អាយាមិ អារុសោតិ វត្តា តត្តេវ
 សំសប្បសិ ន សត្តោសិ អាសនាមិ វុដ្ឋានុំ ។

បាណស្សប្រ ពោលអំពីការចរាចរណ៍របស់អចេលបាណស្សប្រ

បង្កសមគម្ពីរដោយគោត្រៃនិមជ្ជច្នោះ ខ្សែត្រ័ត្រតាំងនោះ នឹងជាប់ ឬខ្លួន
អចេលបាណស្សប្រឯងនឹងជាប់ ឯអចេលបាណស្សប្របើមិនលះបង់វាចានោះ
មិនលះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញទេ មិនគួរនឹងមកកាន់ទីចំពោះ
មុខគម្ពីរគតបានឡើយ ប្រសិនបើអចេលបាណស្សប្រនោះតាំងចិត្តយ៉ាង
នេះថា អាត្មាអញមិនលះបង់វាចានោះ ។ បេ ហើយគប្បីទៅកាន់ទីចំពោះ
ព្រះកត្តនៃព្រះសមណគោតមដូច្នោះ ក្បាលអចេលបាណស្សប្រនោះមុខ
ជានឹងធ្លាក់ចុះមិនខាន នៃអារុសោបាណស្សប្រ អ្នកចូរត្រឡប់ទៅវិញចុះ
យើងនឹងឲ្យជ័យជំនះដល់អ្នក នឹងឲ្យព្រះសមណគោតមចាញ់ ព្រោះ
ការដែលអ្នកត្រឡប់ទៅវិញប៉ុណ្ណោះ ។ នៃកត្តវៈ កាលបើជាលិយៈនិ-
យាយយ៉ាងនេះហើយ អចេលបាណស្សប្រនៅតែនិយាយថា នៃអារុសោ
ខ្ញុំនឹងទៅ នៃអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ដូច្នោះហើយក៏នៅតែអង្គុយជ្រប់ត្រង់
កន្លែងនោះដដែល មិនអាចក្រោកចាកអាសនៈបានឡើយ ។ នៃកត្តវៈ
គ្រានោះ ជាលិយៈជាសិស្សនៃទារុបត្តិកៈ បាននិយាយនឹងអចេលបា-
ណស្សប្រយ៉ាងនេះថា នៃអារុសោបាណស្សប្រ គួបអ្នកជាប់ស្អិតនៅនឹង
តាំងរបស់អ្នកឬ ឬតាំងជាប់ស្អិតនៅនឹងគូថរបស់អ្នក បានជាអ្នកនិយាយ
ថា នៃអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ នៃអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ដូច្នោះហើយក៏នៅតែ
អង្គុយជ្រប់ត្រង់ទីនោះដដែល មិនអាចក្រោកចាកអាសនៈបានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

ឃុំបិ ខោ កក្កវ វុត្តមាថោ អថេលោ ចាដិកបុត្តោ
 អាយាមិ អារុសោ អាយាមិ អារុសោតិ វត្តា តត្តវ
 សំសប្បតិ ន សក្កោតិ អាសនាបិ វុដ្ឋាតិ ។ យទា
 ខោ កក្កវ ជាលិយោ ទារុបត្តិកន្តោវសី អញ្ញាសិ
 បរកក្កវោ អយំ អថេលោ ចាដិកបុត្តោ អាយាមិ
 អារុសោ អាយាមិ អារុសោតិ វត្តា តត្តវ សំសប្បតិ
 ន សក្កោតិ អាសនាបិ វុដ្ឋាតិ អថ ទំ ឯតទរោច
 ក្កវបុត្តំ អារុសោ ចាដិកបុត្ត សីហស្ស មិគរញ្ញា
 ឯតទហោសិ យទ្ធាបំ អញ្ញាវំ វេសស្នំ ទិស្សាយ
 អាសយំ កម្មេយ្យំ តត្រាសយំ កម្មេត្តា សា-
 យណ្ណាសមយំ អាសយា ទិក្ខមេយ្យំ អាសយា ទិក្ខ-
 មិត្តា វិជម្ភេយ្យំ វិជម្ភិត្តា (១) សមន្តា ចតុទ្ធីសា អនុវិ-
 លោកយ្យំ សមន្តា ចតុទ្ធីសា អនុវិលោកេត្តា
 តិក្ខុតិ សីហនាទំ នទេយ្យំ តិក្ខុតិ សីហនាទំ នទិក្ខា
 កោតរាយ បក្កមេយ្យំ សោ វំ វំ មិគសង្ឃំ (២) វិជិត្តា

---

១ ឧ. វិជិត្តោ ។ ២ ឧ. មិគសង្ឃោ ។

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ វិយាសិកាយ បាដិកវគ្គ

នៃកគ្គវៈ អចេលបាដិកបុត្រ សូម្បីជាលិយៈស្តីថាឲ្យយ៉ាងនេះ ក៏នៅ
តែនិយាយថា នៃអាវុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ នៃអាវុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ហើយក៏
នៅតែអង្គុយជ្រប់គ្រងកន្លែងនោះដដែល មិនអាចក្រោកចាកអាសនៈបាន
ឡើយ ។ នៃកគ្គវៈ កាលណាជាលិយៈជាសិស្សទារុបត្តិកៈបានដឹង
ច្បាស់ថា អចេលបាដិកបុត្រនេះបរាជ័យហើយ ក៏នៅតែនិយាយថា
នៃអាវុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ នៃអាវុសោ ខ្ញុំនឹងទៅដូច្នោះ ហើយក៏នៅតែអង្គុយ
ជ្រប់គ្រងកន្លែងនោះដដែល មិនអាចក្រោកចាកអាសនៈបានឡើយ ដូច្នោះ
ហើយ ទើបនិយាយនឹងអចេលបាដិកបុត្រនោះយ៉ាងនេះថា នៃអាវុ-
សោបាដិកបុត្រ កាលពីព្រេងនាយមក មានសីហមិត្តរាជមួយ មាន
សេចក្តីត្រេវិះយ៉ាងនេះថា គួរតែអាត្មាអញនៅអាស្រ័យនឹងដងព្រៃមួយ
ក៏សម្រេចការដេក លុះសម្រេចការដេកក្នុងដងព្រៃនោះហើយ ក្នុង
វេលាសាយណ្ឌសម័យ ត្រូវចេញពីទីដេក លុះចេញពីទីដេកហើយ
ត្រូវមិត្តពត៌កាយ លុះមិត្តពត៌កាយហើយ ត្រូវក្រឡេកមើលទៅទិស
ទាំង ៤ ដោយជុំវិញ លុះក្រឡេកមើលទៅទិសទាំង ៤ ដោយជុំវិញ
ហើយ ត្រូវបន្ទីសីហនាទ ៣ ដង លុះបន្ទីសីហនាទ ៣ ដងហើយ
ត្រូវចេញទៅរកបំណី អាត្មាអញនោះត្រូវសំឡាប់ហ្នឹងម្រឹគដ៏ធំ ។ ហើយ

បាណិកសុត្តេ សីហមិពរាជិវសីតាលោបយុត្តោ

មុទុម៌សាធិ មុទុម៌សាធិ កក្កយិត្តា តមេវ អាសយំ
 អជ្ឈុបេយ្យន្តំ ។ អថខោ សោ សីហោ (១) មិគរាជា
 អញ្ញាតំ វជសន្តា ធិស្សាយ អាសយំ កប្បេស្ស
 តត្រាសយំ កប្បេត្តា សាយន្តាសមយំ អាសយា
 ធិក្កមិ អាសយា ធិក្កមិត្តា វជម្ពំ វជម្ពិត្តា សមន្តា
 ចតុទ្ធិសា អនុវិលោកេសិ សមន្តា ចតុទ្ធិសា អនុវិ-
 លោកេត្តា តិក្កុត្តំ សីហនាទំ នទិ តិក្កុត្តំ សីហ-
 នាទំ នទិត្តា កោចរាយ បក្កមិ សោ វំ វំ មិកសង្ឃំ
 វជិត្តា មុទុម៌សាធិ មុទុម៌សាធិ កក្កយិត្តា តមេវ
 អាសយំ អជ្ឈុបេសិ ។ តស្សេវ ខោ អាវុសោ ចាដិ-
 កប្បត្ត សីហស្ស មិករញ្ញោ វិយាសសំវុទ្ធោ (២) ជវសីតា-
 លោ ទីត្តោ បេវ ពលវា ច ។ អថខោ អាវុសោ
 តស្ស ជវសីតាលស្ស ឯតទហោសិ កោ ចាហំ
 កោ សីហោ មិគរាជា យន្ធជាហំមិ អញ្ញាតំ
 វជសន្តា ធិស្សាយ អាសយំ កប្បេយ្យំ តត្រា-
 សយំ កប្បេត្តា សាយន្តាសមយំ អាសយា ធិក្កមេយ្យំ

---

១ ខ. លោ អាវុសោ សីហោ ។ ២ ខ. វិយាសេ សំវុទ្ធោ ។

៣. ពិភពសុត្រ ពោលអំពីសេចក្តីប្រៀបធៀបដោយសីហាមិត្តរាជនឹងក្រុងពោធិ៍

បរិភោគសាច់ដែលឆ្ងាញ់ៗ ហើយត្រឡប់ចូលទៅកាន់ទីដេកនោះដដែល
 វិញ ។ គ្រានោះឯង សីហាមិត្តរាជនោះ ពង្រស្រីយន្តនឹងដងវ័ត្រមួយ
 សម្រេចការដេក លុះសម្រេចការដេកក្នុងដងវ័ត្រនោះហើយ ក្នុងវេលា
 សាយណ្តសម័យ ក៏ចេញពីទីដេក លុះចេញពីទីដេកហើយ មិត្តរាជខ្លួន
 លុះមិត្តរាជខ្លួនហើយ ក្រឡេកមើលទិសទាំង ៤ ដោយជុំវិញ លុះ
 ក្រឡេកមើលទិសទាំង ៤ ដោយជុំវិញហើយ បន្តិសីហនាទ ៣ ដង
 លុះបន្តិសីហនាទ ៣ ដងហើយ ទើបចេញទៅរកចំណី សីហាមិត្តរាជ
 នោះសម្លាប់ហ្វូងម្រឹកដ៏ធំៗ ហើយបរិភោគសាច់ដែលឆ្ងាញ់ៗ រួចត្រឡប់
 ចូលទៅកាន់ទីដេកនោះដដែលវិញ ។ នៃការសោប្រាជ្ញាជិតបុត្រ មានចចក
 ចាស់មួយ ស៊ីសាច់រំការរបស់សីហាមិត្តរាជនោះឯង ហើយចំរើន (សាច់
 ឈាម) ឆាត់ធំមានកំឡាំងឡើង ។ ម្ចាស់ការសោ លំដាប់នោះឯង ចចក
 ចាស់នោះ មានគំនិតយ៉ាងនេះថា អញដូចម្តេច សីហាមិត្តរាជ ដូចម្តេច
 គួរតែរព្រាងពង្រស្រីយន្តនឹងដងវ័ត្រមួយ សម្រេចការដេក លុះសម្រេចការ
 ដេកក្នុងដងវ័ត្រនោះហើយ ក្នុងវេលាសាយណ្តសម័យ ត្រូវចេញពីទីដេក

សុត្តន្តបិដកេ វិយាសិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

អាសយា ធិក្ខមិត្តា វិជម្ពេយ្យំ វិជម្ពិត្តា សមដ្ឋា
 ចតុទ្ទិសា អនុវិលោកេយ្យំ សមដ្ឋា ចតុទ្ទិសា
 អនុវិលោកេត្តា តិក្ខុតំ សីហនាទំ នទេយ្យំ តិក្ខុតំ
 សីហនាទំ នទិត្តា កោចរាយ បក្កមេយ្យំ សោ វំ វំ
 មិកសធឿ វិជិត្តា មុទុមិសានិ មុទុមិសានិ កក្កយិត្តា
 តមេវ អាសយំ អដ្ឋបេយ្យន្តំ ។ អថខោ សោ អាវុ-
 សោ ជវសិកាលោ អពាតិវំ វិនសណ្ឌំ ធិស្សាយ
 អាសយំ កេយ្យសិ តត្រាសយំ កេយ្យត្តា សាយណ្ណា-
 សមយំ អាសយា ធិក្ខមិ អាសយា ធិក្ខមិត្តា វិជម្ព
 វិជម្ពិត្តា សមដ្ឋា ចតុទ្ទិសា អនុវិលោកេសិ សមដ្ឋា
 ចតុទ្ទិសា អនុវិលោកេត្តា តិក្ខុតំ សីហនាទំ នទិស្សា-
 មិតិ សិកាលកំ^(១) អនទិ កេរណ្ណាតិយេវ អនទិ កេ
 ច ធម៌ សិកាលេ កេ បន សីហនាទេតិ ។ ឃីមេវ
 ខោ តំ អាវុសោ ចាដិកេបុត្ត សុកតាបទានេសុ ជីវ-
 មាធា សុកតាតិវត្តានិ កុញ្ញមាធា តថាគតេ អរហន្តេ

១ ឱ ម. សិកាលកំយេវ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបេតិកាយ បាដិកវគ្គ

លុះចេញពីទីដេកហើយ ត្រូវមិត្តពាក់ខ្នង លុះមិត្តពាក់ខ្នងរួចហើយ
 ត្រូវក្រឡេកមើលទៅទិសទាំង ៤ ដោយជុំវិញ លុះក្រឡេកមើលទៅ
 ទិសទាំង ៤ ដោយជុំវិញហើយ ត្រូវបន្លឺសីហនាទ ៣ ដង លុះបន្លឺ
 សីហនាទ ៣ ដងហើយ ត្រូវចេញទៅរកចំណី អាត្មាអញ្ញសម្លាប់
 ហ្នូងម្រឹកដំធំ ៗ ហើយបរិភោគសាច់ដែលធ្លាញ ៗ ហើយត្រឡប់ចូល
 ទៅកាន់ទីដេកនោះ ដដែលវិញ ។ ម្នាល អារុសោ ទើបចចក
 ចាស់នោះ អាស្រ័យដងព្រៃមួយ សម្រេចការដេក លុះសម្រេចការ
 ដេក ក្នុងដងព្រៃនោះហើយ ក្នុងវេលាសាយល្ងាសម័យ ក៏ចេញ
 ចាកទីដេក លុះចេញចាកទីដេកហើយ ក៏មិត្តពាក់ខ្នង លុះមិត្តពាក់ខ្នង
 ហើយ ក៏ក្រឡេកមើលទៅទិសទាំង ៤ ដោយជុំវិញ លុះក្រឡេកមើល
 ទៅទិសទាំង ៤ ដោយជុំវិញហើយក៏គិតថា អញនឹងបន្លឺសីហនាទ៣ដង
 ដូច្នោះហើយស្រែកជាសម្រែកចចក ស្រែកសម្រែកដ៏ពន្លឺកថា ចចក
 អាត្រក់ដូចម្តេចទៅ ចំណែកសីហនាទដូចម្តេចទៅ ។ នៃអារុសោ
 បាដិកវគ្គ អ្នកក៏ដូចគ្នានឹងចចកចាស់នោះដែរ រស់នៅក្នុងសុគតាប-
 ទាន (ព្រៃសិទ្ធា ជាសាសនារបស់ព្រះសុគត) បរិភោគភោជន
 ជាសំណល់សល់អំពីព្រះសុគត ហើយគគាំងនឹងព្រះតថាគតជាអរហន្ត

ពាក្យសុត្តេ សីលកិច្ចកមិវសីតលោកប្បដិសា

សម្មាសម្ពុទ្ធ អាសាទេនតំ មញ្ញាសិ កេ ច ធរេ
 ចាដិកបុត្ត កា ច តថាគតានំ អរហន្តានំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធានំ អាសាទនាតិ ។ យតោ ខោ
 ភក្កវ ជាលីយោ ទារុបត្តិកន្តោវាសិ ឥមិណបិ
 ឌិបម្មេន នេវ អសត្តិ អចេលី ចាដិកបុត្ត
 តម្ហា អាសនា ចាវេតិ ។ អថ នំ ឯតទកេច

សីហោតិ អត្តាន សមេត្តិយាន(១)

អមញ្ញា(២) កោត្តិ មិករាជាហមស្មិ

តមេវ(៣) សោ សិកាលកំ អនិទិ

កេ ច ធរេ សីតាលេ កេ បន សីហនាទេតិ ។

[១០] ឯវមេវ ខោ ត្ថំ អារុសោ ចាដិកបុត្ត សុគតា-
 បទានេសុ ជីវមាថោ សុគតានិវត្តានំ កុញ្ញមាថោ តថាគ-
 តេ អរហន្តេ សម្មាសម្ពុទ្ធ អាសាទេនតំ មញ្ញាសិ កេ ច
 ធរេ ចាដិកបុត្ត កា ច តថាគតានំ អរហន្តានំ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធានំ អាសាទនាតិ ។ យតោ ខោ ភក្កវ ជាលីយោ

---

១ ឧ. ប. អត្តនំ សមេត្តិយានំ ។ ២ ឧ. មញ្ញា ។ ៣ ឧ. អ. ពលីវ ។

ពេទ្យសុត្រ គាថាវិញ្ញាណប្រៀបធៀបដោយសីហមិត្តាជនីធម្មព្រាហ្មណ៍

សម្មាសម្ពុទ្ធថា បាណិកបុត្រអាក្រក់ដូចម្តេច ការតតាំង (បាណិកាវិយ័) របស់ព្រះតថាគតអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភក្តី៖ កាលណា ជាលិយៈជាសិស្សទារុបត្តិកៈ មិនអាចឱ្យអចេលបាណិកបុត្រ ឃ្នាតចាក អាសនៈនោះ ដោយពាក្យប្រៀបផ្ទឹមនេះហើយ ។ ទើបនិយាយនឹង អចេលបាណិកបុត្រនោះ យ៉ាងនេះថា

ចចកសំគាល់ខ្លួនថាជាសីហាវដ បានសំគាល់ខ្លួនទៀតថា ពាក្យអញជាមិត្តរាជ ចចកនោះ បន្តិទ្រុស្រែកចចកនោះថា ស្រែកចចកអាក្រក់ដូចម្តេចទៅ ចំណែកខាងសីហនាទ ដូចម្តេចទៅ ។

(១០) ម្នាលអាវុសោបាណិកបុត្រ អ្នកក៏ដូច្នោះដែរ រស់នៅ ក្នុងសុគតាបទាន (ព្រៃសិក្ខា ជាសាសនារបស់ព្រះសុគត) បរិភោគ ភោជនជាសំណល់អំពីព្រះសុគតហើយ តតាំងនឹងព្រះតថាគតជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធថា បាណិកបុត្រលាមកដូចម្តេចទៅ ការតតាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធដូចម្តេចទៅ ។ ម្នាលភក្តី៖ កាលណា ជាលិយៈ

សុត្តន្តបិដក វិយាភិកាយ ពាណិកវគ្គ

ជាសិស្សទារុបត្តិកៈ មិនអាចឱ្យអចេលប្រាជីកបុត្រ ឃ្នាតចាកភាសនៈនោះ
ដោយពាក្យទុបហានេះហើយ ។ ទើបនិយាយនឹងអចេលប្រាជីកបុត្រ នោះ
យ៉ាងនេះ ក្នុងកាលនោះថា

ចចកដើរទៅកាន់ទីស្ងាត់ បានឃើញស្រមោលខ្លួនដែលឆ្លុះ
ចូលទៅក្នុងទឹកសំណល់ (ក្នុងត្រពាំង) មិនបានឃើញ
ខ្លួនច្បាស់ដរាបណា ក៏សំគាល់នូវស្រមោលនោះថាជាខ្លាធំ
ដរាបនោះ ចចកនោះ បន្តិច្បែករបស់ចចកនោះឯងថា
សម្រែកចចកអាក្រក់ដូចម្តេចទៅ ចំណែកខាងសីហនាទដូច
ម្តេចទៅ ។

(១១) នៃអារុសោប្រាជីកបុត្រ អ្នកក៏ដូច្នោះដែរ រស់នៅក្នុង
សុគតាបទាន (ត្រៃសិក្ខាជាសាសនារបស់ព្រះសុគត) បរិភោគភោជន
ជាសំណល់អំពីព្រះសុគត ក៏តតាំងនឹងព្រះតថាគតជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
ថា ប្រាជីកបុត្រ អាក្រក់ដូចម្តេចទៅ ការតតាំង របស់ព្រះតថាគត ជា
អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធដូចម្តេចទៅ ។ ម្នាលភក្តីវៈ កាលណាជាលិយៈ
ជាសិស្សទារុបត្តិកៈ មិនអាចឱ្យអចេលប្រាជីកបុត្រ ឃ្នាតចាកភាសនៈនោះ
បានដោយពាក្យទុបហានេះហើយ ។ ទើបនិយាយនឹងអចេលប្រាជីកបុត្រ
នោះយ៉ាងនេះថា

បារីកសុត្តេ សីហមិគរាជិវសីតាលោមម្ពតាថិ

កុត្តាន កេកេ (១) ខលម្មសិកាយោ
 កដសីស្ស ខិត្តានិ ច ក្កុណាចានិ (២)
 មហាវនេ ស្សញ្ញវនេ វិវុទ្ធក
 អមញ្ញ កោត្ត មិគរាជាហមស្ស
 តថេវ សោ សីតាលកំ អននិ

កេ ច ចវេ សីតាលេ កេ បន សីហនានេតិ ។

(១២) ឃីវមេវ ខោ ភិ ភិ អារុសោ ចានិកបុត្ត
 សុភតាបទានេស្ស ដីវមាថោ សុភតាភិវិត្តានិ កុញ្ញមា-
 ថោ តថាភតេ អវហន្តេ សម្មាសម្ពុទ្ធវេ អសានេតត្ថ
 មញ្ញសិ កេ ច ចវេ ចានិកបុត្តេ កោ ច តថាភតានិ
 អវហន្តានិ សម្មាសម្ពុទ្ធានិ អាសានេតតិ ។ យតោ
 ខោ កត្តវ ជាលិយោ ទារុបត្តិកន្តេវសី វេមិថាថិ
 ឌីបម្មន លេវ អសត្តិ អចេលំ ចានិកបុត្តំ តត្ថា
 អាសនា ចារុត្តំ ។ អថ តំ បរិសំ អាភត្ថា ឃីវ-
 មាវេចេសិ បរកុត្តុទោ កោ អចេលោ ចានិក-
 បុត្តោ អាយាមិ អារុសោ អាយាមិ អារុសោតិ

១ ម. វិវុទ្ធ ។ ២ ទ. ម កោណយនិ ។

ពាណិជ្ជកម្ម គាថាជាគ្រឿងប្រៀបធៀបដោយសីហាមិត្តរាជនឹងចបកបាសំ

ចបកស៊ុកក្នុងចំណង់ឡាយក្នុងរណ្តៅផង ស៊ុកណ្តាចំណង់ឡាយ
ក្នុងទីលានផង ស៊ុសាកសពចំណង់ឡាយដែលគេចោលក្នុង
ព្រៃស្មូសានផង បានចំរើនធំឡើងក្នុងព្រៃធំជាព្រៃស្ងួត ក៏
សំគាល់ខ្លួនថា អាត្មាអញជាមិត្តរាជ ចបកនោះក៏បន្តិ ឡូ
សម្រែកចបកយ៉ាងនោះដដែលថា សម្រែកចបកអាក្រក់ដូច
ម្តេចទៅ ចំណែកខាងសីហនាទតដូចម្តេចទៅ ។

(១២) នៃអារុសោបាណិកបុត្រ អ្នកក៏ដូច្នោះដែរ រស់នៅក្នុងសុគត-
តាបទាន (ព្រៃសិក្ខាជាសាសនារបស់ព្រះសុគត) បរិភោគភោជនជា
សំណល់អំពីព្រះសុគត ក៏តតាំងនឹងព្រះតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
ថា បាណិកបុត្រអាក្រក់ដូចម្តេចទៅ ការតតាំងរបស់ព្រះតថាគតជាអរ-
ហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធដូចម្តេចទៅ ។ ម្នាលកត្តវៈ កាលណាជាលិយៈជាសិស្ស
ទារុបត្តិកៈ មិនអាចឲ្យអរហន្តបាណិកបុត្រ យូតចាកអាសនៈនោះបាន
ដោយពាក្យមហានេះហើយ ។ ទើបត្រឡប់មករកបរិសទ្យនោះវិញ ហើយ
ប្រាប់យ៉ាងនេះថា អស់លោកដ៏ចំរើន អរហន្តបាណិកបុត្របរាជ័យហើយ
គ្រាន់តែនិយាយថា នៃអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ នៃអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស ពាជិកវិញ្ញោ

វត្តា តត្តេវ សំសប្បតិ ន សក្កោតិ អាសនាបិ
 វជានត្ថំ ។ ឃី វត្តេ អហំ កត្តវ តំ បរិសំ
 ឯននភេតំ អកត្តោ ខោ អាវុសោ អថេលោ ទានិក-
 បុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ
 តំ ធិដ្ឋំ អប្បដិធិស្សដ្ឋិត្តា បម សម្មធិការំ អាគន្ធិ
 សចេបិស្ស ឃីមស្ស អហន្តំ វាចំ អប្បហាយ តំ
 ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ធិដ្ឋំ អប្បដិធិស្សដ្ឋិត្តា សម-
 ណាស្ស តោតមស្ស សម្មធិការំ កច្ឆេយ្យន្តំ មុទ្ធាបិ
 តស្ស វិបតេយ្យាតិ សចេទាយស្មន្តានំ លិច្ឆរិដិ ឃី-
 មស្ស មយំ អថេលំ ទានិកបុត្តំ យាហិ (១) វ-
 ត្តាហិ ពន្ធិត្តា តោយុត្តេហិ អាវុញ្ញេយ្យមាតិ តា វត្តា
 ធិដ្ឋេរិ (២) ទានិកបុត្តោ វា អកត្តោ បន អថេលោ
 ទានិកបុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ ។ បេ ។
 បម សម្មធិការំ អាគន្ធិ សចេបិស្ស ឃីមស្ស អហន្តំ
 វាចំ អប្បហាយ ។ បេ ។ សមណាស្ស តោតមស្ស
 សម្មធិការំ កច្ឆេយ្យន្តំ មុទ្ធាបិ តស្ស វិបតេយ្យាតិ ។

---

១ ឱ. យាហិគិ ន វិស្សតិ ។ ២ ម. ធិដ្ឋេយ្យំ ។

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ វិញ្ញាណ ហិរិយសុត្ត

ដូច្នោះហើយក៏អង្គុយជ្រប់នៅត្រង់កន្លែងនោះដដែល មិនអាចក្រោកចាក
 អាសនៈបានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុវៈ កាលបើជាលិយៈនិយាយយ៉ាងនេះ
 ហើយ គាត់គិតបាននិយាយនឹងបរិសុទ្ធនោះយ៉ាងនេះថា នៃការសោ
 តាំងឡាយ អចេលបាដិកបុត្រ បើមិនលះបង់វេទនោះ មិនលះបង់ចិត្ត
 នោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញទេ មិនគួរនឹងមកកាន់ទីចំពោះមុខគាត់គិត
 បានឡើយ បើប្រសិនជាអចេលបាដិកបុត្រនោះ តាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា
 អាត្មាអញមិនលះបង់វេទនោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះ
 ចេញ ហើយគប្បីទៅកាន់ទីចំពោះព្រះកក្ក្រ នៃព្រះសមណគោតមដូច្នោះ
 ក្បាលអចេលបាដិកបុត្រនោះ មុខជានឹងធ្លាក់ចុះមិនខាន ទោះបីពួកលិច្ឆវី
 ដ៏មានអាយុគិតគ្នាយ៉ាងនេះថា យើងត្រូវចង់នូវអចេលបាដិកបុត្រដោយ
 ខ្សែត្រីត្រណា ហើយបង្កើតសមកដោយគោច្រើននឹងដូច្នោះ ខ្សែត្រីត្រតាំង
 នោះនឹងដាច់ ឬខ្លួនបាដិកបុត្រឯងនឹងដាច់ ឯអចេលបាដិកបុត្របើមិនលះ
 បង់វេទនោះ មិនគួរ ។ បេ ។ នឹងមកកាន់ទីចំពោះមុខគាត់គិតបានឡើយ
 ទោះបីអចេលបាដិកបុត្រនោះ តាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា អញមិនលះបង់
 វេទនោះ ។ បេ ។ ហើយគប្បីទៅកាន់ទីចំពោះព្រះកក្ក្រព្រះសមណ-
 គោតមដូច្នោះ ក្បាលអចេលបាដិកបុត្រនោះ នឹងធ្លាក់ចុះមិនខាន ។

បាណសុត្តេ អង្គប្បដិហារិយកថា

អថខ្លាហំ^(១) កក្កវ តំ បរិសំ ធម្មិយា កកថាយ
សុទ្ធស្សេសី សមាទេសី សមុត្តេជេសី សម្បហំ-
សេសី តំ បរិសំ ធម្មិយា កកថាយ សុទ្ធស្សេត្តា
សមាទេសត្តា សមុត្តេជេត្តា សម្បហំសេត្តា មហា-
តទ្ធា មោក្ខំ កក្កត្តា បុត្តាសីតិទាណាសហស្សានិ
មហារិទ្ធក្តា ឧទ្ធក្តា តេជោជានុំ សមាបជ្ជិត្តា សត្ត-
តាលំ វេហាសំ អត្តក្កត្តា អញ្ញំ សត្តតាលំបិ អត្តិ^(២)
អភិធម្មិទ្ធក្តា ជលិត្តា ជ្ជមាយិត្តា^(៣) មហារំទេ ក្កដា-
ការសាលាយំ បច្ឆជ្ជាសី ។ អថខោ កក្កវ សុ-
ទក្កតោ លិច្ឆវិបត្តោ យេនាហំ តេនុបសង្កមំ ឧប-
សង្កមិត្តា មំ អភិវាទេត្តា ឯកមន្តំ ជិសំទិ ។
ឯកមន្តំ ជិសំទិ ខោ អហំ កក្កវ សុទក្កតំ
លិច្ឆវិបត្តំ ឯកទកេចំ តំ កី មពាសិ សុទក្កត
យថេវ តេ អហំ អថេលំ ទាជិកប្បត្តំ អារត្ត
ព្យា កាសី តថេវ តំ វិទាគំ ខោ អពាថាតំ^(៤) ។

---

១ ខ. អថ ខោហំ ។ ២ ឧ. អញ្ញំ ។ ម. អញ្ញំ ។ ៣ ឧ. ជាលេត្តា ត្រាយត្តា ។
ម. បច្ឆលិត្តា . . . ។ ៤ ម. តំ វិញកំ អញ្ញោ វិតិ ។

ធានីកស្សត្រ ពោលអំពីឥទ្ធិពលនិហារិយ

ម្នាល ភក្តីវៈ លំដាប់នោះតថាគត បានញ៉ាំងបរិសទ្យនោះឲ្យឃើញច្បាស់
 ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មិកថា លុះញ៉ាំងបរិសទ្យ
 នោះឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មិកថា
 ហើយ ក៏ធ្វើឲ្យរួចចាកចំណងធំ ហើយស្រង់សត្វទាំង ៨ ហ្នឹង៤ពាន់អំពី
 អន្ទងធំ (ឈ្មោះទាំង៤) រួចហើយចូលគេដោយធាតុ ហោះទៅកាន់វេហាស៍
 កំពស់ប្រមាណ ៧ ដើមភ្នោត ទាំងបាននិម្មិតភ្លើងដៃទំពស់ប្រមាណ
 ៧ ដើមភ្នោតឲ្យភ្លើងរន្ធាល បញ្ចេញផ្សែង មកប្រាកដ ក្នុងកូដាគារសា-
 លានាព្រមហារ័ន ។ ម្នាល ភក្តីវៈ គ្រានោះឯង សុទ្ធត្រលិច្ឆិបុត្របានចូល
 មករកតថាគត លុះចូលមកដល់ហើយក៏ថ្វាយបង្គំតថាគតរួចអង្គុយក្នុងទី
 សមគួរ ។ ម្នាល ភក្តីវៈ កាលសុទ្ធត្រលិច្ឆិបុត្រអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
 តថាគតបានសួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលសុទ្ធត្រលិច្ឆិបុត្រ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថា
 ដូចម្តេច តថាគតបានប្រារព្ធព្យាករណ៍ នូវអចេលបាដិតបុត្រ ប្រាប់អ្នក
 យ៉ាងណា ផលវិបាកនោះក៏ពិតដូច្នោះវែមន មិនបានទៅជាដទៃវិញទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

យទេវេ មេ កន្លៃ កកវា អនេសិ ចាដិកេបុត្តិ អារព្ភ
 ព្យាកាសិ តទេវេ តំ វិចារតំ លោ អពាថាតំ ។ តំ
 កិ មពាសិ សុនក្ខត្ត យទិ ឃី សន្លៃ កតំ វា
 ហោតិ ឧត្តវមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ អកតំ
 វាតំ ។ អន្តា ទោ កន្លៃ ឃី សន្លៃ កតំ ហោតិ
 ឧត្តវមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ លោ អកតន្តំ ។
 ឃីបិ ទោ មំ ត្ថិ មោយបុរិស ឧត្តវមនុស្សធម្មា
 ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ កកោន្តំ ឃី វទេសិ ន ហិ បន
 មេ កន្លៃ កកវា ឧត្តវមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ
 កកោតតំ ។ បស្ស មោយបុរិស យាវព្ភ តេ ឥទិ
 អបរទ្ធន្តំ ។ ឃីបិ ទោ កត្តវ សុនក្ខត្តោ លិច្ឆវិបុត្តោ
 មយា វុត្តហាលោ អបក្កមេវ ឥមស្មា ធម្មវិទយា
 យថា តំ អាទាយិកោ លេយិកោ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ ហានិកវគ្គ

សុនក្ខត្តលិច្ឆវិបុត្រឆ្លើយថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ប្រារព្ធព្យាករណ៍នូវអចេលបាដិកបុត្រ ប្រាប់ខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងណា ផល
 វិបាកនោះក៏ពិតដូច្នោះមែន មិនមែនទៅជាដទៃវិញទេ ។ តថាគតសួរ
 ថា ម្ចាស់សុនក្ខត្ត៖ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច កាលបើហេតុ
 យ៉ាងនេះមានហើយ តើតថាគតឈ្មោះថាបានធ្វើឥទ្ធិបាដិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏
 ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្ស ឬមិនបានធ្វើទេ ។ សុនក្ខត្តលិច្ឆ-
 វិបុត្រឆ្លើយតបថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ
 ឈ្មោះថាព្រះអង្គបានធ្វើ នូវឥទ្ធិបាដិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង
 ជាងធម៌របស់មនុស្សពិតមែនហើយ មិនមែនជាព្រះអង្គមិនបានធ្វើទេ ។
 តថាគតតបថា ម្ចាស់មោឃបុរស កាលបើមានហេតុយ៉ាងនេះហើយ
 អ្នកនៅតែនិយាយនឹងតថាគត ដែលជាអ្នកធ្វើឥទ្ធិបាដិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏
 ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្ស យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ព្រះមានព្រះភាគ មិនធ្វើឥទ្ធិបាដិហារិយ៍ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌
 របស់មនុស្ស ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គទេ ។ តថាគតពោលថា ម្ចាស់មោឃបុរស
 អ្នកចូរមើលចុះ អំពើនេះជាសេចក្តីខុសរបស់អ្នក ។ ម្ចាស់ភក្តិវៈ ឯសុនក្ខត្ត-
 លិច្ឆវិបុត្រ កាលដែលតថាគតស្តីឲ្យយ៉ាងនេះហើយ ក៏គេចចេញចាក
 ធម៌ន័យនេះ ដូចជាសត្វដែលទៅកើតក្នុងអបាយ ឬទៅកើតក្នុងនរក ។

បាណស្កន្តេ អន្តរាទិកថា

[១៣] អន្តរាទិកា ហំ កត្តវំ បដាទាមិ តតោ
 ឧត្តរិវំ បដាទាមិ តតោ បដានំ (១) ន បរមសាមិ
 អបរមសតោ ។ (២) មេ បដ្ឋត្តិយេវ ធិត្តិកំ វិទិតា
 យទិកំជាទិ តថាកតោ ទោ អនយំ អាបជ្ជតិ ។
 សន្និ កត្តវំ ឯកេ សមណាប្រាហ្មណា ឥស្សារក្កត្តំ
 ព្រហ្មក្កត្តំ អាចរិយកំ អន្តរាទិ បញ្ចបេន្នំ ភ្យាហំ (៣)
 ឧបសង្កមិត្តា ឯវំ វនាមិ សទ្ធិំ កំ ភុម្មេ អាយស្មន្តោ
 ឥស្សារក្កត្តំ ព្រហ្មក្កត្តំ អាចរិយកំ អន្តរាទិ បញ្ច-
 បេន្នំ ។ តេ ច មេ ឯវំ បដ្ឋា អាមាតិ (៤)
 បដិដានំ ភ្យាហំ ឯវំ វនាមិ កថិវិហិតកំ បទ
 ភុម្មេ អាយស្មន្តោ ឥស្សារក្កត្តំ ព្រហ្មក្កត្តំ អាចរិយកំ

---

១ ឧ. ម. បដាទាមិ ភព្វ បដាទាមិ តតោ ច ឧត្តរិវំ បដាទាមិ ភព្វ បដានំ ។
 ២ ឧ. វសទ្ធភ ៨ ទិស្សនិ ។ ម. ច ។ ៣ ឧ. ពេហំ ។ ៤ ឧ. អាមោតិ ។

៣៣៧ ពេលវេលាច្បាប់ទំលាប់ជាដើម

(១៣) ម្ចាស់ក្តី: តថាគតដឹងច្បាស់នូវច្បាប់ទំលាប់ផង ដឹងច្បាស់
 នូវគុណវិសេសដ៏លើសលប់ជាងនោះទៅទៀតផង^(១) កាលដែលតថាគត
 ដឹងច្បាស់នូវធម៌នោះហើយ ក៏មិនបានប្រកាន់ខុស (ដោយអំណាចតណ្ហា
 ចិដ្ឋិនីមានៈ) ទេ ។ លុះតថាគតមិនបានប្រកាន់ខុស (នូវធម៌នោះ
 ហើយ) ទើបដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់ (កិលេស) ចំពោះខ្លួនឯង
 កាលបើតថាគតដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃកិលេសហើយ ក៏មិនដល់នូវ
 សេចក្តីវិនាសឡើយ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ បញ្ចក្ខន្ធច្បាប់ទំលាប់
 ជាអាចរិយក១ដែលព្រះឥសូរតាក់តែងហើយ ដែលព្រះព្រហ្មតាក់តែង
 ហើយ តថាគតបានចូលទៅរកពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះហើយសួរ
 យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ឮថាអ្នកទាំងឡាយបញ្ចក្ខ
 ន្ធច្បាប់ទំលាប់ជាអាចរិយក១ ដែលព្រះឥសូរតាក់តែងហើយ ដែលព្រះ
 ព្រហ្មតាក់តែងហើយពិតមែនឬ ។ ចំណែកខាងសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
 នោះ លុះដល់តថាគតសួរយ៉ាងនេះហើយ ក៏ប្រាប់ថា ព្រះករុណាដូច្នេះ
 ទើបតថាគត សួរសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ យ៉ាងនេះទៀតថា
 ម្ចាស់អ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយបញ្ចក្ខ ន្ធច្បាប់ទំលាប់
 ជាអាចរិយក១ ដែលព្រះឥសូរតាក់តែងហើយ ដែលព្រះព្រហ្មតាក់តែង

---

១ ឧទ្ធកថា ថា ដឹងច្បាស់តាំងពី សិល សមាធិ (បញ្ញា) រហូតដល់សព្វញ្ញត្តិញ្ញាណ
 ដែលជាចុណ្ឌលើសលប់ ជាងច្បាប់ទំលាប់នោះទៅទៀត ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស ពាណិកវគ្គោ

អន្តរាមិ បណ្ណេយោនិ ។ តេ មយា បុដ្ឋា ន សំចាយន្តិ

អសំចាយន្តា មមពោរិ បដិបុដ្ឋន្តិ តេសាហំ បុដ្ឋា

ព្យាករោមិ ហោតិ ខោ សោ អាវុសោ សមយោ

យំ កណាចិ ករហាចិ ធីយស្ស អន្ធានោ អន្ធាយេន

អយំ លោកោ សិវុត្តិ សិវុត្តាណេ លោកេ យេកុយ្យេន

សត្តោ អាភស្សាសិវុត្តិកោ ហោន្តិ តេ តត្ថ ហោន្តិ

មនោមយា មិត្តកក្កោ សយំបកា អន្តលំក្ខិយា

សុភដ្ឋាយិយោ ចំ ធីយមន្ធានំ តិដ្ឋន្តិ ។ ហោតិ ខោ

សោ អាវុសោ សមយោ យំ កណាចិ ករហាចិ

ធីយស្ស អន្ធានោ អន្ធាយេន អយំ លោកោ វិវុត្តិ

វិវុត្តាណេ លោកេ សុត្តំ ព្រហ្មវិហានំ ចានុកវតិ អថ

អណាតរោ សត្តោ អាយុក្ខិយា វា មណក្ខយា វា

អាភស្សាកាយា ចរិត្តា សុត្តំ ព្រហ្មវិហានំ ឧបបដ្ឋតិ

សុត្តន្តបិដក ទីយនិកាយ បាណិកវគ្គ

ហើយ តើមានប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ
 លុះគង់តតសួរហើយ ក៏រកឆ្លើយដោះមិនរួច កាលបើឆ្លើយដោះមិនរួច
 ហើយ ទើបត្រឡប់សួរមកគង់តតវិញ លុះសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ
 នោះ សួរគង់តតហើយ គង់តតក៏ព្យាករថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ
 មានសម័យដែលលោកនេះវិនាសទៅម្តងៗ ដោយកន្លងកាលយូរទៅពុំខាន
 កាលដែលលោកវិនាសទៅ ពួកសត្វ ច្រើនទៅកើតក្នុងអាកាសព្រហ្ម
 ពួកសត្វដែលទៅកើតក្នុងអាកាសព្រហ្មនោះ ជាសត្វកើតដោយឈានចិត្ត
 មានបីតិជាអាហារ មានរស្មីភ្លឺដោយខ្លួនឯង គ្រាប់ទៅក្នុងអាកាសបាន
 បិតនៅក្នុងទីដ៏ល្អ តាំងនៅអស់កាលយូរអង្វែង^(១) ។ ម្ចាស់អាវុសោទាំង
 ឡាយ មានសម័យដែលគ្រូលោកនេះកើតឡើងវិញម្តងៗ ដោយកន្លង
 កាលយូរទៅពុំខាន កាលដែលលោកនេះ កើតឡើង វិមាននៃព្រហ្ម
 ដែលសូន្យស្ងាត់គ្មានសត្វ ក៏កើតឡើងប្រាកដ គ្រានោះឯង មាន
 សត្វម្នាក់តប្បតចាកពួកអាកាសព្រហ្ម ព្រោះអស់អាយុ ឬអស់បុណ្យ
 ហើយទៅកើតក្នុងវិមាននៃព្រហ្មដែលសូន្យស្ងាត់ (នោះ) លុះសត្វនោះ

---

១ ក្នុងព្រហ្មជាលសុត្តន្តវិណ្ឌនា មានសេចក្តីពន្យល់ថា អស់ ៨ កល្យាណ៍ច្រើន ។

ពន្លឺសុត្តេ មហាប្រយុទ្ធជាថា

សោ ភត្ត ហោតិ មនោមយោ បីតិកត្តោ សយំបកា
អន្តលិត្តចរោ សុភជ្ជាយេ ចំ ធីយមទ្ធានំ តិដ្ឋតិ
តស្ស ភត្ត ឯកកស្ស ធីយវត្តំ ធីស្រិតត្តា អនភិវតិ
បរិតស្សថា ឧប្បជ្ជតិ អហោ វត អពោបិ សត្តា វត្តតិ
អាគន្ធយ្យន្តំ ។ អដខោ អពោបិ សត្តា អយុត្តយា
វ បុណកុយា វ អាគស្សវកាយា ចរិត្តា សុញ
ព្រហ្មវិមាដំ ឧបបជ្ជន្តំ តស្ស សត្តស្ស សហព្យតិ
តេបិ ភត្ត ហោន្តិ មនោមយោ បីតិកត្តោ សយំបកា
អន្តលិត្តចរោ សុភជ្ជាយោ ចំ ធីយមទ្ធានំ តិដ្ឋន្តំ ។
តត្រាសោ យោ សោ សត្តោ បវេមិ ឧបបន្ទោ តស្ស
ឃំ ហោតិ អហមស្មិ ព្រហ្មា មហាព្រហ្មា អភិក្ខុ អនភិ-
ក្ខតោ អពាទតទសោ វសវត្តំ វស្សវោ កត្តា ធីម្មតា (១)

១ ឧ.ទីម្ពាតា ។

បាទីកស្យត្រ ពោលអំពីហេតុព្រហ្មជាដើម

បានទៅកើតក្នុងវិមាននោះ ក៏ជាសត្វកើតដោយឈានចិត្ត មានបិត
 ជាអាហារ មានស្ម័គ្រខ្លួនឯង គ្រាប់ទៅក្នុងអាកាសបាន បិតនៅក្នុងទី
 ដ៏ល្អ តាំងនៅអស់កាលយូរអង្វែង(១) សត្វម្នាក់នោះ ដែលទៅកើតក្នុង
 វិមាននោះតែម្នាក់ឯង នៅអស់កាលយូរអង្វែងទៅ ក៏មានសេចក្តីប្រាថ្នា
 សេចក្តីអន្ទះអង្កែងដោយតណ្ហា កើតឡើងដូច្នោះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ឲ្យបាន
 ពួកសត្វដទៃ មកកាន់អត្តភាពជាព្រហ្មនេះផង ។ លំដាប់នោះឯង ពួក
 សត្វដទៃច្រើនចាកពួកអាកស្យព្រហ្ម ព្រោះអស់អាយុបុប្ផណ្យ ហើយមក
 កើតក្នុងព្រហ្មវិមាន ដែលសូន្យជាមួយនឹងសត្វនោះដែរ ឯសត្វទាំងនោះ
 លុះកើតក្នុងព្រហ្មវិមាននោះហើយ ក៏ជាសត្វកើតដោយឈានចិត្ត មាន
 បិតជាអាហារ មានស្ម័គ្រខ្លួនឯង គ្រាប់ទៅក្នុងអាកាសបាន បិតនៅ
 ក្នុងទីដ៏ល្អ តាំងនៅអស់កាលយូរអង្វែង ។ ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ
 បណ្តាសត្វទាំងនោះ សត្វណាបានទៅកើតជាតម្បូង សត្វនោះ ក៏មាន
 សេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញជាព្រហ្ម ជាមហាព្រហ្ម គ្រប
 សង្កត់នូវសត្វដទៃត ។ បាន សត្វដទៃត ។ មិនអាចគ្របសង្កត់ លើ
 អាត្មាអញបានឡើយ អាត្មាអញជាអ្នកឃើញហេតុសព្វគ្រប់ ជាអ្នកធ្វើ
 ជនទាំងពួងឲ្យលុះក្នុងដំណាចខ្លួន ជាធំ (ក្នុងលោក) ជាអ្នកសាងលោក

---

១ ក្នុងព្រហ្មជាលសុត្តន្តបិដក មានសេចក្តីពន្យល់ថាបិតនៅអស់ ។ កល្យាណៈកល្យ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទិយនិកាយស្ស បារិវាសិកោ

សេដ្ឋោ សដ្ឋិតា^(១) វសី បិតា ក្កតកព្យាជំ មយា
 ឥមេ សត្តា ជិម្ពិតា ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ មមញ្ញា^(២)
 បុត្រេ ឯតទហោសិ អយោ វត អញ្ញេបំ សត្តា ឥត្តន្តំ
 អាគច្ឆយ្យន្តំ ឥតិ មមញ្ញា^(៣) មនោបណិធិ ឥមេ ច
 សត្តា ឥត្តន្តំ អាគតាតិ ។ យេបិ តេ សត្តា បដ្ឋា
 ឧបបដ្ឋា តេសំបិ ឃិំ ហោតិ អយំ ទោ កំ ព្រហ្មា
 មហាព្រហ្មា អភិក្ក អនភិក្កតោ អញ្ញនុត្តសោ វសវត្ត
 ឥស្សរោ កត្តា ជិម្ពិតា សេដ្ឋោ សដ្ឋិតា វសី បិតា
 ក្កតកព្យាជំ ឥមេនា មយំ កោតា ព្រហ្មនា
 ជិម្ពិតា ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ឥមញ្ញា^(៤) មយំ
 អន្តសាម បវេមិ^(៥) ឧបបដ្ឋំ មយំ បនត្តា បដ្ឋា
 ឧបបដ្ឋាតិ ។ តត្រាវុសោ យោ សោ សត្តោ បវេមិ
 ឧបបដ្ឋោ សោ ដីយាយុកតកោ ច ហោតិ

---

១ សញ្ញិតា ។ ២ ឧ មមំ ហិ ។ ៣ ម. មម ០ ។ ៤ ឧ. និមំ ហិ ។ ៥ ឧ. និព
 បវេមិ ។

តាក់តែងលោក ជាចម្បងជាងសត្វលោក ជាអ្នកចាត់ចែង^(១)លោក ជាអ្នក
ស្ងាត់ជំនាញ ជាបិតារបស់ពួកកូតនីនិកព្យៈ^(២) សត្វទាំងនេះសុទ្ធតែអាត្មា
អញតាក់តែងហើយ ។ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថាអាត្មាអញ
មានគំនិតក្នុងកាលពីដើមមកដូច្នោះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ឲ្យបានពួកសត្វឯទៀត
មកកាន់អត្តភាពជាព្រហ្មនេះផង ពួកសត្វទាំងនេះមកកាន់អត្តភាពជាព្រហ្ម
ត្រូវតាមសេចក្តីប្រាថ្នា របស់អាត្មាអញដូច្នោះឯង ។ ពួកសត្វទាំងឡាយ
ណាដែលមកកើតជាខាងក្រោយ សត្វទាំងនោះក៏មានសេចក្តីយល់ឃើញ
យ៉ាងនេះថា ព្រហ្មដ៏ចម្រើននេះ ជាមហាព្រហ្ម គ្របសង្កត់នូវសត្វឯទៀតៗ
បាន សត្វឯទៀត ៗ មិនអាចគ្របសង្កត់លើបាន ជាអ្នកឃើញហេតុសព្វ
គ្រប់ ជាអ្នកធ្វើជនទាំងពួងឲ្យលុះនៅក្នុងអំណាចខ្លួន ជាឥស្សរក្នុងលោក
ជាអ្នកសាងលោក តាក់តែងលោក ជាចម្បងជាងសត្វលោក ជាអ្នកចាត់
ចែងលោក ជាអ្នកស្ងាត់ជំនាញ ជាបិតានៃពួកកូតនីនិកព្យៈ យើងទាំង
ឡាយ គឺព្រហ្មដ៏ចម្រើននេះឯង បានតាក់តែងហើយ ។ ដំណើរនោះ
ព្រោះហេតុដូចម្តេច ។ ព្រោះថាយើងបានឃើញព្រហ្មនេះ មកកើតក្នុង
ទីនេះមុន ចំណែកយើងមកកើតខាងក្រោយទេ ។ ម្ចាស់អាវុសោ បណ្តា
សត្វទាំងនោះ សត្វណាបានទៅកើតមុនគេ សត្វនោះឯងមានអាយុវែង

---

១ ជាអ្នកចែករំលែកសត្វលោក ឲ្យល្មោះថាព្យាត្រ ប្រាណុណំ វេស្សៈ សុទ្ធៈ ជាដើម ។
២ សត្វដែលប្រសូតចេញមកហើយ ហៅថា ភូត សត្វដែលនៅក្នុងស្រោមស៊ុត ឬនៅក្នុងផ្នែក
ហៅថា ភព្យៈ ។

បារិកសុត្តេ មហាប្រាសាទិកថា

វណ្ណវណ្ណតរោ ច មហោសត្តតរោ ច ។ យេ បទ តេ
សត្តា បដ្ឋា ឧបបដ្ឋា តេ អប្បាយុកតរោ ច
យោនិ ធិត្តលោតរោ ច អប្បេសត្តតរោ ច ។ ហំនិ
ខោ បទេនិ អវុសោ វិជ្ជនិ យំ អពាតរោ សត្តោ តត្តា
កាយា ចរិត្តា ឥត្តនិ អាកច្ឆនិ ឥត្តនិ អាកតោ ស-
មាទោ អតារស្មា អនការិយំ បព្វជនិ អតារស្មា អន-
ការិយំ បព្វជិតោ សមាទោ អាកច្ឆមម្ពាយ បទាទ-
មម្ពាយ អនុយោកមម្ពាយ អប្បមាទមម្ពាយ សម្មាម-
ទសិការមម្ពាយ តថាវុចិ ចតោសមាទិ ជុសនិ យ-
ថាសមាហិតេ ចិត្តនំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សាវនិ តតោ
ចរំ ធានុស្សាវនិ ។ សោ ឯវមហា យោ ខោ សោ កវ
ព្រហ្មា មហាព្រហ្មា អភិក្ខុ អនភិក្ខុតោ អពាទត្តនសោ

បាណិកសូត្រ ពោលអំពីមហាព្រហ្មជាដើម

ជាងគេផង មានសម្បុររូបជាងគេផង មានសក្តិធំជាងគេផង ។ ចំណែក
 ខាងពួកសត្វណា ដែលទៅកើតខាងក្រោយគេ ពួកសត្វនោះ មានអាយុ
 ក៏តិចជាងគេផង មានសម្បុរអន់ជាងគេផង មានសក្តិតិចជាងគេផង ។
 ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ហេតុនេះ តែងមានជាប្រាកដ ត្រង់ថាសត្វណា
 មួយ ច្បុកចាកពួកព្រហ្មនោះ មកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ លុះបាន
 មកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ ហើយក៏ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះ
 លុះបានចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះ ហើយក៏អាស្រ័យនូវព្យាយាម ជា
 គ្រឿងដុតកំដៅកិលេស អាស្រ័យនូវព្យាយាម ជាគ្រឿងតំកល់មាំ អា-
 ស្រ័យនូវព្យាយាម ជាគ្រឿងប្រកបរឿយ ។ អាស្រ័យនូវសេចក្តីមិន
 ឆ្ងោសប្រហែស អាស្រ័យនូវការយកចិត្តទុកដាក់ល្អ ក៏បានចេតោសមាធិ
 តាមបែបវិនិច្ឆ័យរបស់ព្រះយោគី ដែលតាំងនៅខ្ទប់ខ្ទួន ដោយសមាធិ
 ហើយរលឹកនូវខន្ធដែលសត្វអាស្រ័យនៅហើយ ក្នុងកាលមុននោះ កំណត់
 ត្រឹមតែអត្តភាពជាព្រហ្មនោះប៉ុណ្ណោះ មិនអាចរលឹកឃើញ នូវខន្ធហួស
 អំពើនោះបានឡើយ ។ សត្វនោះឯងនិយាយយ៉ាងនេះថា ព្រហ្មដ៏ចំរើន
 ណា ជាមហាព្រហ្ម គ្របសង្កត់នូវសត្វឯទៀត ។ សត្វឯទៀត ។ មិន
 អាចគ្របសង្កត់លើបាន ជាអ្នកឃើញហេតុសព្វគ្រប់ ជាអ្នកធ្វើជន

សុត្តន្តបិដកេ ទិយនិកាយស្ស បដិកវគ្គោ

វសវត្តំ ឥស្សរោ កត្តា ធិម្មតា សេដ្ឋោ សុដ្ឋតា វស្ស
 បំតា ភ្នកភព្យាធំ ។ យេន មយំ កោតា ព្រហ្មុតា
 ធិម្មតា សោ ធិច្ចោ ធុរោ សស្សតោ ដិយាយុកោ
 អវិចារណមធម្មោ សស្សតិសមំ តថេវ វស្សតិ ។ យេ
 បន មយំ អហម្មា តេន កោតា ព្រហ្មុតា ធិម្មតា តេ
 មយំ អធិច្ចា អធុរោ អសស្សតា (១) អប្បាយុកោ ចវន-
 ធម្មា ឥត្តត្តំ អាគតាតិ ។ ឃិវិហិតកំ កោ (២) តុម្មេ
 អាយស្មន្តោ ឥស្សរក្កត្តំ ព្រហ្មក្កត្តំ អាចរិយកំ
 អត្តញ្ញំ បពាបេថាតិ ។ តេ ឃិវាហិតុ ឃិវំ ទោ ទោ
 អារុសោ តោតម សុត្តំ យថេវិយស្មា តោតមោ
 អាហាតិ ។ អត្តញ្ញញ្ញាហំ ភក្កុវ បជាហមិ ។ សុដ្ឋត្តំ ។
 យេនកិជាធំ តថាគតោ ទោ អនយំ អាបដ្ឋតិ ។

---

១ ឧ, អសស្សតាតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. តោ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាណិកវគ្គ

ទាំងពួងឲ្យលុះក្នុងអំណាចខ្លួន ជាតំស្សៈក្នុងលោក ជាអ្នកសាងលោក
 តាក់តែងលោក ជាបម្បូងជានិសត្វលោក ជាអ្នកចាត់ចែងលោក ជា
 អ្នកស្នាត់ដំនាញ ជាបិការបស់ពួកកូតនឹងកព្យៈ ។ ព្រហ្មដ៏ចំរើនណា
 ជាអ្នកតាក់តែងឲ្យយើងទាំងឡាយ ព្រហ្មនោះឯងជាអ្នកទៀងទាត់ បិត
 ថេរ មានអាយុវែង មានសេចក្តីមិនប្រែប្រួលជាធម្មតា តែងបិតនៅដូច
 ជាសស្សត្រីវត្ត យ៉ាងនោះឯង ។ ចំណែកយើងទាំងឡាយណា ដែល
 ព្រហ្មដ៏ចំរើននោះ បានតាក់តែងហើយ យើងទាំងឡាយនោះ ជាអ្នក
 មិនទៀងទាត់បិតថេរទេ មានអាយុខ្លី មានកិរិយាប្រក្រតជាធម្មតា ទើប
 បានមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ ។ តថាគត សួរសមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះថា ម្ចាស់អ្នកមានអាយុដ៏ចំរើនទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 បញ្ញត្តិវិញ្ញាប័ណ្ណបំណែក ជាអាចរិយវេទ ដែលព្រះឥសូរ តាក់តែងហើយ
 ព្រះព្រហ្មតាក់តែងហើយ មានប្រការយ៉ាងនេះឬ ។ ពួកសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ បានឆ្លើយតបយ៉ាងនេះថា នៃអារុសោគោតម
 ព្រះគោតមមានអាយុ ពោលយ៉ាងណា យើងទាំងឡាយក៏បានព្យាមក
 យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់គគ្គវៈ តថាគត ដឹងច្បាស់នូវច្បាប់ទំលាប់ផង ។
 សេចក្តីបំប្រញ ។ កាលដែលតថាគត បានដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់
 នៃកិលេសហើយ ក៏មិនដល់នូវសេចក្តីវិនាសឡើយ ។

[១២] សន្តិ ភក្កវ ឯកេ សមណព្រាហ្មណា
 ខិទ្ធាបទោសិកំ (១) អាចរិយកំ អកុញ្ញំ បពាបេន្តិ
 ត្យាហំ ឧបសង្កមិត្តា ឃី រទាមិ សច្ចំ កេវ តុត្តេ
 អាយស្មន្តោ ខិទ្ធាបទោសិកំ អាចរិយកំ អកុញ្ញំ
 បពាបេថាតិ ។ តេ ច មេ ឃី បុដ្ឋា អាមាតិ(២)
 បដិជាទន្ធី ត្យាហំ ឃី រទាមិ កេវិវិហិតកំ បទ(៣)
 តុត្តេ អាយស្មន្តោ ខិទ្ធាបទោសិកំ អាចរិយកំ អកុញ្ញំ
 បពាបេថាតិ ។ តេ មយា បុដ្ឋា ន សំនាយន្តិ
 អសំនាយន្តា មមិយេវ(៤) បដិបុត្តន្តំ តេសាហំ បុដ្ឋា
 ត្យាករោមិ សន្តាវសោ ខិទ្ធាបទោសិកា ជាប ទេវី
 តេ អតិវេលំ ហស្សខិទ្ធាវតិធម្មសមាបន្តា វិហារន្តិ
 តេសំ អតិវេលំ ហស្សខិទ្ធាវតិធម្មសមាបន្តា វិហា-

១ ឧ. វិទ្ធិបទុលំកំ ។ ២ ឧ. អាមោតិ ។ ៣ ម. តោ បទ ។ ៤ ឧ. មមញ្ជាវ ។

ធានីកស្វត្រ ពួកទេវតាល្ខោនៈខ្ចាបទោសិកានិងពរបញ្ញត្តិច្បាប់ទំលាប់

(១៤) ម្ចាស់កត្តវៈ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ បញ្ចត្តនូវច្បាប់
 ទំលាប់ជាអាចរិយវាទ មានទេវតាល្ខោនៈខ្ចាបទោសិកាជាមូល (អ្នកវិនាស
 ខ្លួនព្រោះល្បែង) គថាគត ក៏ចូលទៅរកពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ហើយសួរយ៉ាងនេះថា ឱអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ បានព្យាបាលអ្នក
 បញ្ចត្តនូវច្បាប់ទំលាប់ ជាអាចរិយវាទ មានទេវតាល្ខោនៈខ្ចាបទោសិកា
 ជាមូលពិតមែនឬ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះគថាគតសួរយ៉ាងនេះ
 ហើយក៏ប្រាប់ថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គដូច្នោះ ទើបគថាគត សួរសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះទៀតយ៉ាងនេះថា ឱអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះ
 អ្នកទាំងឡាយបញ្ចត្តនូវច្បាប់ទំលាប់ ជាអាចរិយវាទ មានទេវតាល្ខោនៈ
 ខ្ចាបទោសិកាជាមូល តើមានប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ សមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ លុះគថាគតសួរហើយក៏ឆ្លើយមិនរួច កាលបើឆ្លើយមិនរួចក៏
 ត្រឡប់សួរមកគថាគតវិញ លុះសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ សួរគថាគត
 ហើយ គថាគតក៏ព្យាករថា ម្ចាស់អាវុសា ទាំងឡាយ មានពួកទេវតាល្ខោនៈ
 ខ្ចាបទោសិកា ទេវតាទាំងនោះជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយក្នុងសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុង
 ការសើចសប្បាយនឹងល្បែងជាធម្មតា ហួសវេលា កាលទេវតាទាំងនោះ
 កំពុងតែខ្វល់ខ្វាយ ក្នុងសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងការសើចសប្បាយនឹងល្បែង

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាឌិវេន្តោ

វតំ សតិ សម្មស្សតិ សតិយា សម្មោសាយ (១) នេ
 ទេវា ភិក្ខុ កាយា ចរិទ្ធំ ។ វា ធម៌ ខេ បទេតំ
 អារុសោ វិជ្ជតិ យំ អត្តាភារោ សត្តោ ភិក្ខុ កាយា
 ចរិត្តា ឥត្តតំ អាកច្ឆតិ ឥត្តតំ អាកតោ សមាធា
 អការស្នា អនការយំ បព្វជនិ អការស្នា អនការយំ
 បព្វជិតោ សមាធា អាកប្បមន្ទាយ បណាទមន្ទាយ
 អនុយោកមន្ទាយ អប្បមាទមន្ទាយ សម្មាមនសិការ-
 មន្ទាយ តថារូបំ ចេតោសមាធិ ដុសតិ យថាសមា-
 ហិតេ ចិត្តេ តំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សាតិ តតោ
 បំ នានុស្សាតិ ។ សោ ឯវមហ យេ ខេ
 នេ កោណ្ឌោ ទេវា ន ទិដ្ឋាបទោសិកា នេ ន
 អតិវេលំ ហស្សទិដ្ឋារតិធម្មសមាបណ្ណា វិហារទ្ធំ នេសំ
 នាតិវេលំ ហស្សទិដ្ឋារតិធម្មសមាបណ្ណា វិហារតំ

---

១ ឧ. ម. សម្មោសា ។

រុក្ខសម្ព័ន្ធ ទី១៧ ពិណ្ឌិយ ពិណ្ឌិយ

ជាធម្មតា ហួសវេលាហើយ សតិកំភ្លេចវង្វែងទៅ (ខានបរិភោគអាហារ)
 កាលបើសតិកំភ្លេចវង្វែងហើយ ទៅតាមទំនំនោះ ក៏ច្រុកចាកកាយនោះមក ។
 ម្នាល អរុសោទំនំឡាយ ហេតុនោះតែងមានប្រាកដ ត្រង់ថា សត្វណា
 មួយ ច្រុកចាកកាយនោះ បានមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ លុះបាន
 មកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះហើយ ក៏ចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្ទះ
 លុះបានចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្ទះហើយ ក៏អាស្រ័យនូវព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកំដៅ (កិលេស) អាស្រ័យនូវព្យាយាម ជាគ្រឿងតម្កល់មាំ
 អាស្រ័យនូវព្យាយាម ជាគ្រឿងប្រកប អាស្រ័យនូវសេចក្តីមិនធ្វេសប្រ-
 ហែស អាស្រ័យនូវការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយល្អ ក៏បាននូវចេតោសមាធិ
 តាមបែបនៃចិត្តរបស់ព្រះយោគី ដែលតាំងនៅខ្ទប់ខ្ទួន ដោយសមាធិ
 ហើយរលឹកឃើញនូវខន្ធ ដែលសត្វអាស្រ័យនៅហើយក្នុងកាលមុននោះ
 កំណត់ត្រឹមតែអត្តភាពជាព្រហ្មនោះប៉ុណ្ណោះ មិនអាចរលឹកឃើញនូវខន្ធ
 ហួសអំពីនោះទៅបានឡើយ ។ សត្វនោះឯងនិយាយយ៉ាងនេះថា ទៅតា
 មទំនំឡាយដ៏ចំរើនណា មិនមែនឈ្មោះខ្ញុំខ្លាចទោសិកា ទៅតាមទំនំនោះ
 ជាអ្នកមិនខ្វល់ខ្វាយ ក្នុងសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងការសើចសប្បាយនឹងល្បែង
 ជាធម្មតាហួសវេលាឡើយ កាលដែលទៅតាមទំនំនោះ មិនខ្វល់ខ្វាយក្នុង
 សេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងការសើចសប្បាយនឹងល្បែង ជាធម្មតាហួសវេលាទេ

ពាណិជ្ជកម្ម ទិដ្ឋិយោគី ទេវា អន្តរាប្បញ្ញត្តិ

សតិ ន(១) សម្មស្សតិ សតិយា អសម្មោសាយ តេ
 ទេវា ភត្តា កាយា ន ចរន្តំ និច្ចា ធុរា សស្សតា
 ទីយាយុកា (២) អវិបរណាមធម្មា សស្សតិសមំ តថេវ
 វស្សន្តំ ។ យេ បន មយំ អហម្មា ទិដ្ឋាបទោសិកា
 តេ មយំ អតិវេលំ ហស្សទិដ្ឋាវតិធម្មសមាបណ្ណា វិហារិញ្ញ
 តេសន្នោ អតិវេលំ ហស្សទិដ្ឋាវតិធម្មសមាបណ្ណា
 វិហារតំ សតិ សម្មស្សតិ សតិយា សម្មោសាយ
 តេ (៣) មយំ ភត្តា កាយា ចុតា អនិច្ចា អធុរា
 អសស្សតា អប្បាយុកា ចរន្តធម្មា វត្តតំ អាគតា-
 តិ ។ ឃិវិហិតតិ បន (៤) តុម្រេ អាយស្មន្តោ ទិដ្ឋា-
 បទោសិកំ អាចរិយតិ អត្តញ្ញំ បញ្ចបេថាតិ ។
 តេ ឃិវាហិសុ ឃិ ទោ ទោ អារុសោ តោតម
 សុតិ យថេវយស្មា តោតោ អាហាតិ ។ អត្តញ្ញញ្ញា-
 ហិ ភក្កវ បជាណមិ ។ បេ ។ យទ្កិកិជាដំ
 តថាតតោ ទោ មនយំ អាបជ្ជតិ ។

---

១ ម. ន សតិ ។ ២ ឧ ទីយាយុកា ៣ ទិស្សតិ ។ ៣ ឧ. សម្មោសា ធុរ ។
 ៤ ឧ. ហេ ។ ម. តោ ។

ហេតុអ្វី ពួកទេវតាល្មោះខ្ញុំខ្លាបទោសិកានឹងការបញ្ញត្តិច្បាប់ទំលាប់
 សតិក៏មិនភ្លេចវង្វែង កាលបើសតិមិនភ្លេចវង្វែងហើយ ទេវតាទាំងនោះ ក៏
 មិនច្រុកចាកកាយនោះឡើយ ជាទេវតាទៀងទាត់បិតថេរ មានអាយុវែង
 មានសេចក្តីមិនប្រែប្រួលជាធម្មតា តែងបិតនៅដូចជាសស្សត្រីក្នុង ។ ចំ-
 ណែកយើងទាំងឡាយណា ជាខ្ញុំខ្លាបទោសិកា យើងទាំងនោះជាអ្នកខ្វល់
 ខ្វាយក្នុងសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងការសើចសប្បាយ និងល្បែងជាធម្មតាហួស
 វេលា កាលដែលយើងទាំងនោះ កំពុងខ្វល់ខ្វាយក្នុងសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុង
 ការសើចសប្បាយនិងល្បែង ជាធម្មតាហួសវេលាហើយ សតិក៏ភ្លេចវង្វែង
 ទៅ កាលបើសតិភ្លេចវង្វែងហើយ ពួកយើងទាំងនោះ ក៏ច្រុកចាកកាយ
 នោះ ជាទេវតាមិនទៀងទាត់ មិនបិតថេរ មានអាយុតិច មានកិរិយា
 ច្រុកជាធម្មតា បានជាមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ ។ តថាគត សួរ
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះថា តើអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះអ្នកទាំង
 ឡាយបញ្ចតនូវច្បាប់ទំលាប់ ជាអាចរិយវេទ មានទេវតាល្មោះខ្ញុំខ្លាបទោ-
 សិកាជាមូល មានប្រការយ៉ាងនេះឬ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះបាន
 ឆ្លើយតបយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោគោតម ព្រះគោតមមានអាយុ ពោល
 យ៉ាងណា យើងទាំងឡាយក៏បានត្រូវមត យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់កត្តវៈ
 តថាគតដឹងច្បាស់នូវច្បាប់ទំលាប់ផង ។ បេ ។ កាលដែលតថាគត ដឹង
 ច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃកិលេសហើយ មិនដល់នូវសេចក្តីវិនាសឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីបេតិកយស្ស ពានិកវគ្គោ

(១៥) សង្កំ កត្តវ ឯកេ សមណព្រាហ្មណា

មនោបនោសិកំ អាចរិយកំ អត្តញ្ញំ បញ្ចបេន្តំ ក្សាហំ

ឧបសង្កមិត្តា ឃីវ វនាមិ សទ្ធិំ កិវ កុម្មេ អាយស្មន្តោ

មនោបនោសិកំ អាចរិយកំ អត្តញ្ញំ បញ្ចបេថាតិ ។

តេ ច មេ ឃីវ បុដ្ឋា អាមាតិ បដិជាទន្តំ

ក្សាហំ ឃីវ វនាមិ កតិវិហិតតិ បទ (១) កុម្មេ

អាយស្មន្តោ មនោបនោសិកំ អាចរិយកំ អត្តញ្ញំ

បញ្ចបេថាតិ ។ តេ មយា បដ្ឋា ន សំចាយន្តំ

អសំចាយន្តា មមិយេវ បដិបទន្តំ តេសាហំ បុដ្ឋា

ក្សាករោមិ សន្តាវសោ មនោបនោសិកា នាម នេវ

តេ អតិវេលំ អពាមញ្ញំ ឧបនិជ្ឈយន្តំ តេ អតិវេលំ

អពាមញ្ញំ ឧបនិជ្ឈយន្តា អពាមញ្ញមិ ចិត្តានិ បនោ-

សេន្តំ តេ អពាមញ្ញំ បទន្តិកា កិលន្តកាយា

១ ម. តោ បទ ។

សុត្តន្តបិដក ទំហំនិកាយ បាធិកវគ្គ

(១៥) ម្នាលភិក្ខុវៈ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ បញ្ចក្ខន្ធច្បាប់
 ទំលាប់ជាអាចរិយវេទ មានទេវតាល្មោះមនោបទោសិកាជាមូល (អ្នក
 វិនាសខ្លួនព្រោះចិត្ត) គង់ត្រឡប់ចូលទៅរកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ហើយសួរយ៉ាងនេះថា នៃអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ឮថាអ្នកទាំងឡាយ
 បញ្ចក្ខន្ធច្បាប់ទំលាប់ ជាអាចរិយវេទ មានទេវតាល្មោះមនោបទោសិកា
 ជាមូល ពិតមែនឬ ។ ឯសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះគង់ត្រឡប់
 យ៉ាងនេះហើយ ក៏ប្តេជ្ញាថា ព្រះករុណាព្រះអង្គដូច្នោះ ទើបគង់ត្រឡប់
 សួរសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ យ៉ាងនេះទៀតថា នៃអ្នកមានអាយុទាំង
 ឡាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយបញ្ចក្ខន្ធច្បាប់ទំលាប់ ជាអាចរិយវេទ មានទេវតា
 ល្មោះមនោបទោសិកាជាមូល តើមានប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ សមណ
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះគង់ត្រឡប់ហើយ ក៏ឆ្លើយដោះមិនរួច កាល
 បើឆ្លើយដោះមិនរួចហើយ ក៏ត្រឡប់សួរមកគង់ត្រឡប់វិញ លុះសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ សួរមកគង់ត្រឡប់ ។ ក៏ព្យាករថា ម្នាលអាវុសោទាំង
 ឡាយ មានពួកទេវតាល្មោះមនោបទោសិកា ពួកទេវតាទាំងនោះសំឡក់
 រិះគន់គ្នានឹងគ្នាហួសវេលា កាលពួកទេវតាទាំងនោះ សំឡក់រិះគន់គ្នា
 នឹងគ្នាហួសវេលាហើយ ក៏ធ្វើចិត្តឲ្យប្រទូស្តដល់គ្នានឹងគ្នាទៀត ទេវតា
 ទាំងឡាយនោះ លុះមានចិត្តប្រទូស្តដល់គ្នានឹងគ្នាហើយ ក៏លំបាកកាយ

បាដិកសុត្តេ មគោយកោសិកា ន មគោយកោសិកា ទេវិ

ភិក្ខុវង្សចិត្តា នេ ទេវា ភត្តា កាយា ចរ្មិ ។
 ហំនំ ខោ បនេនំ អារុសោ វិជ្ជតំ យំ អពាគកោ
 សត្តោ ភត្តា កាយា ចរ្មិត្តា ឥត្តតំ អភច្ចតំ ឥត្តតំ
 អភតោ សមាទោ អភារស្មា អនការយំ បព្វជតំ
 អភារស្មា អនការយំ បព្វជិតោ សមាទោ អភច្ច-
 មន្ទាយ ។ បេ ។ ភត្តារុបំ ចោតោសមាទី ដុសតំ
 យថាសមាហិតេ ចិត្តំ តំ បុត្រោនិកសំ អនុស្សាវតំ
 ភតោ បរំ បាណុស្សាវតំ ។ សោ វិវាហាយ យេ ខោ នេ
 កោន្តោ ទេវា ន មគោយកោសិកា នេ អតិវេលំ
 អពាមញ្ញំ ន ឧបនិជ្ឈាយន្តិ^(១) នេ អតិវេលំ អពា-
 មញ្ញំ ន ឧបនិជ្ឈាយន្តា^(២) អពាមពាមិ ចិត្តានំ ន
 បទោសេន្តិ នេ អពាមញ្ញំ អបនុដ្ឋចិត្តា អភិក្ខុវង្ស-
 កាយា អភិក្ខុវង្សចិត្តា នេ ទេវា^(៣) ភត្តា កាយា
 ន ចរ្មិ ធិត្វា ធុក សស្សតា ទីយាយុកា^(៤) អ-
 វិបរណាមទម្មា សស្សតិសមំ ភតេវ វស្សន្តិ ។

---

១ ខ. ភតិវេលំ អពាមញ្ញំ ឧបនិជ្ឈាយន្តិ ។ ២ ខ. ភតិវេលំ អពាមញ្ញំ ឧបនិជ្ឈាយ-
 ន្តា ។ ប. អតិវេលំ អពាមញ្ញំ អនុបនិជ្ឈាយន្តា ។ ៣ ម. គេ ទេវាទិ នត្ថិ ។
 ៤ ខ. ទីយាយុកាទិ ន ទិស្សតិ ។

បាណស្សត្រ ពួកទេវតាជាមនោបទោសិកានិងមិនមែនមនោបទោសិកា

លំបាកចិត្ត ទេវតាទាំងនោះក៏ច្យុតចាកកាយនោះមក ម្នាលអារុសោ ហេតុ
 នោះ តែងមានប្រាកដ គ្រង់ថា សត្វណាមួយ ច្យុតចាកកាយនោះ
 ហើយមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ លុះបានមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្ស
 ហើយក៏ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះ លុះបានចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់
 ផ្ទះហើយក៏អាស្រ័យនូវព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅ (កិលេស) ។ បេ ។
 ក៏បាននូវចេតោសមាធិ តាមវិបសន្តិករបស់យោគី ដែលតាំងនៅខ្ទប់
 ខ្លួនដោយសមាធិ ក៏រលឹកឃើញនូវខ្លួនដែលសត្វអាស្រ័យនៅហើយ ក្នុង
 កាលមុននោះកំណត់ត្រឹមតែអត្តភាព ជាព្រហ្មនោះប៉ុណ្ណោះ មិនអាចរលឹក
 ឃើញនូវខ្លួនហួសពីនោះទៅទៀតបានឡើយ ។ សត្វនោះបាននិយាយ
 យ៉ាងនេះថា ពួកទេវតាដ៏ចំរើនណា ដែលមិនមែនឈ្មោះថា មនោបទោ-
 សិកាទេ ទេវតាទាំងនោះមិនសំឡកិរះគន់គ្នានឹងគ្នាហួសវេលា ហើយក៏មិន
 បានធ្វើចិត្តឲ្យប្រទូស្តដល់គ្នានឹងគ្នា ទេវតាទាំងនោះលុះមានចិត្តមិនបានប្រ-
 ទូស្តដល់គ្នានឹងគ្នាហើយក៏មិនលំបាកកាយ មិនលំបាកចិត្ត ទេវតាទាំងនោះ
 ក៏មិនច្យុតចាកកាយនោះឡើយ ជាទេវតាទៀងទាត់ បិតថេរ មានអាយុ
 វែង មានសេចក្តីមិនប្រែប្រួលជាធម្មតា តែងតាំងនៅដូចជាសស្សតិវត្ត ។

សុត្តន្តបិដក វិយេកាយស្ស បទិកវគ្គោ

យេ បទ មយំ អហ្មត្តា មនោបទោសិកា តេ មយំ
 អតេវេលំ អពាមពំ ឧបទិដ្ឋាយិម្ហា តេ មយំ អតេ-
 វេលំ អពាមពំ ឧបទិដ្ឋាយន្តា អពាមពាមិ ចិត្តានិ
 បទោសិយិម្ហា (១) តេ មយំ អពាមពំ បទិដ្ឋចិត្តា
 កិលទ្ធកាយា កិលទ្ធចិត្តា ឃី មយំ (២) តត្តា កាយា
 តុតា អទិច្ចា អទុវា អសស្សតា (៣) អប្បយុកា
 ចវ័នទម្ហា ឥត្តន្តំ អាគតាតិ ។ ឃីវិហិតតំ បទ (៤)
 តុម្រេ អាយស្មនោ មនោបទោសិកំ អាចរិយតំ អត្តពំ
 បពាបេថាតិ ។ តេ ឃីវាហំសុ ឃី ខោ បោ អាវុសោ
 កោតម សុតំ យថេវាយស្ស កោតមោ អាហាតិ ។
 អត្តពាណាហំ កត្តវំ បជាណមិ ។ បេ ។ យទិកិជាទំ
 តថាកតោ បោ អទយំ អាបជ្ជិតិ ។

---

១ ខ. បទុស្តិក ។ ២ ម. ឃី មយន្តំ ឥត្តិ ។ ៣ ខ. អសស្សតា ។ ៤ វិស្សតិ ។
 ៤ ខ. ពោ ។

សុត្តន្តបិដក វិយនិកាយ ពាណិកវគ្គ

ចំណែកយើងទាំងឡាយណាឈ្មោះថា មនោបទោសកាទេវតា យើង
 ទាំងនោះបានសំឡក់រិះគន់គ្នានឹងគ្នាហួសវេលា កាលដែលយើងទាំងនោះ
 សំឡក់រិះគន់គ្នានឹងគ្នាហួសវេលាហើយ ក៏បានធ្វើចិត្តឲ្យប្រទូស្តដល់គ្នានឹង
 គ្នាទៀត លុះដល់យើងទាំងនោះ មានចិត្តប្រទូស្តដល់គ្នានឹងគ្នាហើយ ក៏
 លំបាកកាយលំបាកចិត្ត យើងទាំងឡាយក៏ច្យុតចាកកាយនោះ ដោយអា-
 ការយ៉ាងនេះឯង ជាទេវតាមិនទៀងទាត់ មិនបិភេរ មានអាយុតិច មាន
 ការច្យុតជាធម្មតា បានជាមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ ។ តថាគតស្នេហ៍
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះថា នៃអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះអ្នកទាំង
 ឡាយបញ្ចក្ខន្ធច្បាប់ទំលាប់ជាអាចរិយវេទ មានទេវតាឈ្មោះមនោបទោ-
 សិកាជាមូល មានប្រការយ៉ាងនេះឬ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះបាន
 ឆ្លើយតបយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោគោតម ព្រះគោតមមានអាយុពេល
 យ៉ាងណា យើងទាំងឡាយក៏បានឮមកយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលកត្តវៈ តថា-
 គតដឹងច្បាស់នូវច្បាប់ទំលាប់ផង ។ បេ ។ កាលដែលតថាគតដឹងច្បាស់
 នូវសេចក្តីរលត់នៃកិលេសហើយ ក៏មិនដល់នូវសេចក្តីវិនាសឡើយ ។

បាណិកសុត្តេ អធិកុសមុប្បន្នត្តញ្ញត្តិកថា

(១៦) សន្តិ អន្តរ ឯកេ សមណព្រាណ្ណណា
អធិកុសមុប្បន្និ អាចរិយកិ អន្តរា បញ្ចបេន្និ ត្យាហំ
ឧបសន្តមិត្តា ឃីវ វនាមិ សន្តិ តិវ តុម្ពេ អាយស្មន្តោ
អធិកុសមុប្បន្និ អាចរិយកិ អន្តរា បញ្ចបេនាតិ ។
តេ ច មេ ឃីវ បុដ្ឋា អាមាតិ បដិដាទន្តិ ត្យាហំ ឃីវ
វនាមិ កេមិវិហិតកិ បទ តុម្ពេ អាយស្មន្តោ អធិកុស-
មុប្បន្និ អាចរិយកិ អន្តរា បញ្ចបេនាតិ ។ តេ ច (១) ម-
យា បុដ្ឋា ន សំទាយន្តិ អសំទាយន្តោ មមិយេវ បដិ-
ប្បន្និ តេសាហំ បុដ្ឋា ត្យាគរោមិ សន្តាវសោ អសន្តិ-
សន្តា ធាម (២) ទេវ សញ្ញាប្បនា ច បទ តេ ទេវ
តត្តា កាយា ចរិទ្ធិ ។ ហំនំ ទោ បទេនំ
អាវសោ វិទ្ធិតិ យំ អញ្ញាតោ សន្តោ តត្តា កាយា
ចរិត្តា វត្តត្តិ អាគត្តតិ វត្តត្តិ អាគតោ សមាបោ

---

១ ១. បស្សេ ឥ វិស្សតិ ។ ២ ១. អសញ្ញា តាម ។

បាទិកសូត្រ ពោលអំពីបញ្ញត្តិច្បាប់ទំលាប់ ដែលកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ

(១៦) ម្នាលភិក្ខុវៈ មានសមណព្រាហ្មណ៍តួកមួយ បញ្ញត្តិច្បាប់ទំលាប់ជាអាចរិយវេទ ដែលកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ គឺថាគតចូលទៅរកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ហើយសួរយ៉ាងនេះថា នៃអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ តួថា អ្នកទាំងឡាយ បញ្ញត្តិច្បាប់ទំលាប់ ជាអាចរិយវេទ ដែលកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ពិតមែនឬ ។ ឯសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះគឺថាគតសួរយ៉ាងនេះហើយ ក៏ប្តេជ្ញាថា ព្រះករុណាព្រះអង្គដូច្នោះ ហើយទើបគឺថាគត សួរយ៉ាងនេះទៅសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះទៀតថា នៃអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយ បញ្ញត្តិច្បាប់ទំលាប់ ជាអាចរិយវេទ ដែលកើតឡើង ដោយមិនអាស្រ័យហេតុ តើមានប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ ឯសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះគឺថាគតសួរហើយ ក៏ឆ្លើយដោះមិនរួច កាលបើឆ្លើយដោះមិនរួចហើយ ក៏ត្រឡប់សួរមកគឺថាគតវិញ លុះសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះសួរ គឺថាគតក៏ព្យាករថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ មានទៅតារឿយៗ អសញ្ញីសត្វ គឺសត្វមិនមានសញ្ញា ទៅតាទាំងនោះ លុះមានសញ្ញាកើតឡើងហើយ ក៏ច្យុតចាកកាយនោះ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ហេតុនោះវែកឆ្ងាយប្រាកដ ត្រង់ថា សត្វណាមួយ ច្យុតចាកកាយនោះ ហើយមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ លុះបានមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្ស

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជតំ អតារស្មា អនតារិយំ
 បព្វជិតោ សមាទោ អាគប្បមន្ទាយ បដានមន្ទាយ
 ។ បេ ។ តថារូបំ ចេតោសមាធិ ជុសតំ យថាសមា-
 ហិតេ ចិត្តេ តំ សញ្ញាប្បាទំ អនុស្សាវតំ តតោ បរិ-
 នានុស្សាវតំ ។ សោ ឯវមាហ អធិច្ចុសម្បប្បន្នោ
 អត្តា ច លោកោ ច តំ កំស្ស ហេតុ អហំ
 ហិ បុព្វេ នាហោសី សោម្មំ ឯតវហិ អហត្ថា
 សន្តតាយ បរិនតោតំ ។ ឯវិហិតកំ នោ ្ក) តុម្រ
 អាយស្មន្តោ អធិច្ចុសម្បប្បន្នំ អាចរិយកំ អត្តញ្ញ
 បញ្ញាបេដាតំ ។ តេ ឯវមាហំសុ ឯវំ ទោ អា-
 វសោ តោតម សុតំ យថេវាយស្មា តោតោ
 អាហាតំ ។ អត្តញ្ញញ្ញាហំ កត្តវ បដានាមិ តញ្ញ
 បដានាមិ តតោ ច ឧត្តវត្តវ បដានាមិ តញ្ញ បដានំ

១ ១. ៣ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ បាធិវគ្គ

នេះហើយ ក៏ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះ លុះបានចេញចាកផ្ទះចូល
 ទៅកាន់ផ្ទះហើយ អាស្រ័យនូវព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅ (កិលេស)
 អាស្រ័យនូវព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅ ។ បេ ។ ក៏បាននូវចេតោស-
 មាធិ តាមបែបនៃចិត្តរបស់យោគី ដែលតាំងនៅខ្ជាប់ខ្ជួន ដោយសមាធិ
 ហើយក៏រលឹកឃើញត្រឹមកំណត់កាល ដែលមានសញ្ញាកើតឡើងហើយ
 នោះ មិនអាចរលឹកឃើញ ឲ្យហួសពីនោះបានឡើយ ។ សត្វនោះ
 ក៏និយាយយ៉ាងនេះថា ខ្លួននឹងលោកកើតឡើង ដោយមិនអាស្រ័យហេតុ
 ការពោលដូច្នោះ តើព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះថា អាត្មាអញក្នុងកាលមុននោះ
 ក៏មិនបានកើតជាសត្វអ្វីទេ កើតតែក្នុងកាលឥឡូវនេះឯង តទៅមុខទៀត
 ក៏មិនបានកើតដែរ ត្រឡប់ទៅជាស្ងប់រម្ងាប់ ។ តថាគតស្មារសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះថា នៃអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយ
 បញ្ចត្តច្បាប់ទំលាប់ ជាអាចរិយវទ ដែលកើតឡើង ដោយមិនអា-
 ស្រ័យហេតុ មានប្រការយ៉ាងនេះឬ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 បានឆ្លើយតបយ៉ាងនេះថា នៃអារុសោតោតម ព្រះគោតមមានអាយុ
 ពោលយ៉ាងណា យើងទាំងឡាយក៏បានឮមកយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាល
 កត្តវៈ តថាគតដឹងច្បាស់នូវច្បាប់ទំលាប់ផង ដឹងច្បាស់នូវគុណវិសេស
 លើសលុបជាងនោះផង កាលដែលតថាគតដឹងច្បាស់នូវធម៌នោះហើយ

ពោធិកសុត្តេ សុរាវិមោក្ខកថា

ន បរាមសាមិ ។ អបរាមសតោ ច មេ បច្ចុត្តោរា(១)
និព្វិតំ វិនិតា យនិកិជាដំ តថាគតោ នោ អនយំ
អាបជ្ជតិ ។

[១៧] ឃឹវំវាទី ខោ មំ កត្តវ ឃឹវមត្តោយំ ឃិកេ
សមណាព្រាហ្មណា អសតា តុច្ឆា មុសា អក្ខតេន
អញ្ញាចិត្តន្តំ វិហរតោ សមណោ តោតមោ ភិក្ខុវេ ច
សមណោ តោតមោ ឃឹវមហ យស្មី សមយេ សុកំ
វិមោត្តំ ឧបសម្មជ្ជ វិហរតិ សត្វំ តស្មី សមយេ
អសុកន្តេវ សម្មជាតាតិ ។ ន ខោ បទាហំ
កត្តវ ឃឹវំ វនាមិ យស្មី សមយេ សុកំ វិមោត្តំ
ឧបសម្មជ្ជ វិហរតិ សត្វំ តស្មី សមយេ អសុកន្តេវ
សម្មជាតាតិ ។ ឃឹវំ ច ខោ អហំ កត្តវ
វនាមិ យស្មី សមយេ សុកំ វិមោត្តំ ឧបសម្មជ្ជ
វិហរតិ សុកន្តេវ តស្មី សមយេ សម្មជាតាតិ ។

---

១ ឧ ម. បច្ចុត្តោយេ ។

ធាតុសព្វព្រ ពោលអំពីសុភវិមោក្ខ

ក៏មិនបានប្រកាន់ខ្ពស់ឡើយ ។ កាលតថាគត មិនបានប្រកាន់ខ្ពស់
ហើយ ទើបដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃកិលេសចំពោះខ្លួនឯង កាលដែល
តថាគត ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃកិលេសហើយ ក៏មិនដល់នូវសេចក្តី
វិនាសឡើយ ។

(១៧) ម្នាលភក្តីវៈ សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ពោលបង្កាច់
តថាគត ដែលមានវារៈយ៉ាងនេះ ជាអ្នកប្រាប់យ៉ាងនេះ ដោយពាក្យ
មិនមាន ជាពាក្យទេ ជាពាក្យកុហកមិនពិតថា ព្រះសមណគោតមនឹង
ពួកក៏មានសេចក្តីសំគាល់ខ្ពស់ ព្រោះព្រះសមណគោតម និយាយយ៉ាង
នេះថា សម័យណា យោគីបានដល់នូវសុភវិមោក្ខ (វណ្ណកសិណ)
សម័យនោះយោគី រមែងដឹងច្បាស់នូវរបស់ទាំងពួងដែលលក្ខ មិនលក្ខ
ថាជារបស់មិនល្អតែមួយយ៉ាង ។ ម្នាលភក្តីវៈ តថាគតឥតបានពោល
យ៉ាងនេះថា សម័យណា យោគីបានដល់នូវសុភវិមោក្ខ សម័យនោះ
យោគី រមែងដឹងច្បាស់នូវរបស់ទាំងពួង ដែលលក្ខ មិនលក្ខ ថាជា
របស់មិនល្អតែមួយយ៉ាងដូច្នោះឡើយ ។ ម្នាលភក្តីវៈ តថាគតតែងនិ-
យាយយ៉ាងនេះថា សម័យណា យោគីបានដល់នូវសុភវិមោក្ខ សម័យ
នោះយោគី រមែងដឹងច្បាស់ថាជារបស់ល្អតែមួយយ៉ាងដូច្នោះទេតី ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

តេ ច (១) វិហរិតា យេ កក្កដំនំ វិហរិតត្តា ទហនំ
 កត្តុកោ ច ឃុំបសន្នោ អហំ កន្តេ កក្កដិតំ (២) បហោតិ
 ច (៣) មេ កក្កវ តថា ធម្មំ ទេសិតំ យថា អហំ
 សុកំ វិហោតិ ឧបសម្បជ្ឈ វិហរេយ្យនំ ។ ទុក្ករំ
 ខោ ឯតំ កក្កវ តយា អញ្ញាទិដ្ឋិកេន អញ្ញាគ្គនិកេន
 អញ្ញាចិកេន អញ្ញាត្រ អាយោកេន អញ្ញាត្រ អាចរិ-
 យកេន សុកំ វិហោតិ ឧបសម្បជ្ឈ វិហរិតំ ឥដ្ឋ
 នំ កក្កវ យោ ច តេ អយំ មយំ បសាទោ
 តមេវ នំ សាធុកំ អនុវត្តានិ ។ សចេតំ កន្តេ
 មយា ទុក្ករំ អញ្ញាទិដ្ឋិកេន អញ្ញាគ្គនិកេន អញ្ញាចិ-
 កេន អញ្ញាត្រ អាយោកេន អញ្ញាត្រ អាចរិយកេន

១ ខ. តេ ច កន្តេ ។ ២ ខ. អហំ កក្កដិតំ ។ ៣ ខ. ចករោ ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ បាដិកវគ្គ

កត្តវគ្គោត្របរិព្វាដក ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយណា ដុតកំដៅព្រះមានព្រះភាគ នឹងពួកភិក្ខុថា
 ជាអ្នកមានសេចក្តីសំគាល់ខុស សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ ជា
 បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ខុសវិញទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ជាបុគ្គលជ្រះថ្លាចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នោះ ដ្បិតព្រះ
 មានព្រះភាគ អាចសំដែងធម៌ប្រោសខ្ញុំព្រះអង្គ ដោយអាការវែងលធើ្វខ្ញុំ
 ព្រះអង្គឱ្យបានដល់នូវសុភវិមោក្ខន្ត ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់
 ថា ម្នាលកត្តវៈ ការវែងលធើ្វអ្នកមានសេចក្តីយល់ឃើញផ្សេង មានសេចក្តី
 តាប់ចិត្តផ្សេង មានសេចក្តីពេញចិត្តផ្សេង មានសេចក្តីព្យាយាមក្នុងទី
 ដ៏ទៃ មានអាចរិយវេទក្នុងទីដ៏ទៃ កម្រនឹងបានដល់នូវសុភវិមោក្ខន្ត⁺ ក្រែក
 ពេក ម្នាលកត្តវៈ ណឺយចុះ សេចក្តីជ្រះថ្លាណា របស់អ្នកចំពោះ
 តថាគត ចូរអ្នកពេញចិត្តរក្សាតែសេចក្តីជ្រះថ្លានោះឱ្យល្អចុះ ។ កត្តវ-
 គោត្របរិព្វាដក ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើខ្ញុំព្រះអង្គមាន
 សេចក្តីយល់ឃើញផ្សេង មានសេចក្តីតាប់ចិត្តផ្សេង មានសេចក្តីពេញ
 ចិត្តផ្សេង មានសេចក្តីព្យាយាមក្នុងទីដ៏ទៃ មានអាចរិយវេទក្នុងទីដ៏ទៃ

បាណិកសុត្តំ សុរាវិមោកុកថា

សុតំ វិមោត្តំ ឧបសម្ពុជ្ជំ វិហារតំ យោ ច មេ
 អយំ កន្លេ កកវតិ បសាទោ តមេវាហំ សាធុតាមនុ-
 រត្តិស្សមីតិ (១) ។ ឥន្ទមរោច កកវា ។ អត្តមយោ
 កត្តវតោត្តោ បរិញ្ញាជតោ កកវតោ កាសិទំ អភិ-
 ន្ន្និតិ ។

បាណិកសុត្តំ បឋម (២) វិជ្ជិតំ ។

---

១ ឧ. សាធុតំ អនុវត្តិស្សមីតិ ។ ២ ឧ. បាណិកសុត្តំ បឋម ។ ម. បាណិកសុត្តំ បឋម សមត្តំ ។

ពាណិជ្ជកម្ម ពេលអំពីសុភវិមោហ

កម្រនឹងបានដល់ នូវសុភវិមោហ⁺នេះពេកណាស់ បើគ្រូព្រះអង្គដំបំរើន
 សេចក្តីជ្រះថ្លាណា របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គ
 នឹងប្រុងរក្សាតែសេចក្តីជ្រះថ្លានោះឯងឲ្យប្រពៃ ។ ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់សំដែងសេចក្តីនេះចប់ហើយ ។ កត្តវគ្គោត្របរិវារាជក ក៏មានចិត្ត
 រីករាយត្រេកអរនឹងភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ ពាណិជ្ជកម្ម ទី ១ ។

ឧទ្ទិសកិច្ចសុត្តិ ទុតិយ៍

(១៨) ឃុំម្តេ សុត្តិ ។ ឃុំកំ សមយំ កកក
 រាជគហោ វិហារតិ តិជ្ជក្រុជ បព្វតេ ។ តេន ខោ
 បន សមយេន ធិត្រោជា បរិញ្ញាជណោ ឧទ្ទិម្ហិកាយ
 បរិញ្ញាជណារាមេ បដិវសតិ មហតិយោ បរិញ្ញាជកបរិ-
 សាយេ សុទ្ធិ តិសមត្តហិ បរិញ្ញាជកសានេហិ ។
 អថខោ សន្តានោ កហបតិ ទិវទិវស្សេវ រាជកហា
 ធិត្តមិ កកវុទ្ធិ ទស្សនាយេ ។ អថខោ សន្តានស្ស
 កហបតិស្ស ឃតទហោសិ អកាលោ ខោ តាវ
 កកវុទ្ធិ ទស្សនាយេ បដិសល្លិយោ កកក មនោការ-
 ដិយាដិបិ កិក្ខុទំ អសមយោ ទស្សនាយេ បដិ-
 សល្លិយោ មនោការដិយា កិក្ខុ យទ្ធជាហំ យេន
 ឧទ្ទិម្ហិកាយ បរិញ្ញាជណារាមោ យេន ធិត្រោជា
 បរិញ្ញាជណោ តេនុបសុត្តិមេយ្យេន្តិ ។ អថខោ សន្តានោ
 កហបតិ យេន ឧទ្ទិម្ហិកាយ បរិញ្ញាជណារាមោ យេន
 ធិត្រោជា បរិញ្ញាជណោ តេនុបសុត្តិមិ ។

ទុត្តរិកសូត្រ ទី ២

[១៨] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
គង់នៅលើភ្នំគិដ្ឋកូដ ទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ ។ ក៏សម័យនោះឯង បរិព្វាជក
ឈ្មោះនិគ្រោធន ទៅស្រៀមក្នុងបរិព្វាជកាភម ជាប់រស់នាងទេវីឈ្មោះ
ទុត្តរិកា ជាមួយនឹងបរិព្វាជកបរិស័ទ ជាច្រើន ប្រមាណ ៣០០០
នាក់ ។ គ្រានោះឯង គហបតីឈ្មោះសន្នាន បានចេញអំពីក្រុងរាជគ្រឹះ
ដើម្បីគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងវេលាថ្ងៃជ្រៅត្រង់ ។ គ្រានោះ
សន្នានគហបតី មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលនេះជាកាលមិនគួរនឹង
ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគនៅឡើយ (ព្រោះថា) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
កំពុងសម្ងំនៅ^(១) ទាំងមិនមែនជាសម័យ ដើម្បីជួបភិក្ខុទាំងឡាយ ដែល
ជាអ្នកចម្រើនចិត្ត^(២) ព្រោះពួកភិក្ខុជាអ្នកចម្រើនចិត្ត ក៏កំពុងនៅសម្ងំដែរ
បើដូច្នោះគួរតែអាត្មាអញ ចូលទៅរកនិគ្រោធបរិព្វាជក ឯបរិព្វាជកាភម
របស់ព្រះនាងទុត្តរិកាទេវី (សិនចុះ) ។ ទើបសន្នានគហបតីចូលទៅ
រកនិគ្រោធបរិព្វាជក ឯបរិព្វាជកាភម របស់នាងទុត្តរិកាទេវី ។

១ អង្គកថា ៣ សំដៅនូវការស្ងប់នៅក្នុងឈាន ។ ២ សំដៅដល់ការដែលធ្វើឲ្យពេញចិត្ត ។

ឧទ្ធករិកសុត្តេ និគ្រោធមរិទ្ធាជីវកុ

(១៧) តេន ខោ បន សមយេន និគ្រោធា
 បរិញ្ញាជកោ មហានិយា បរិញ្ញាជកបរិសាយ សន្តិ
 និសិដ្ឋោ ហោតិ ឧប្បាទិនិយា ឧប្បាសន្តមហាសន្តាយ
 អនេកវិហានំ វិញ្ញាណកម្មំ កថេន្តិយា សេយ្យដំទី
 រាជកម្មំ ចោកកម្មំ មហាមត្តកម្មំ សេនាកម្មំ កយ-
 កម្មំ យុទ្ធកម្មំ អន្តកម្មំ ចានកម្មំ វត្តកម្មំ សយន-
 កម្មំ មាលាកម្មំ កន្ទកម្មំ ញាតិកម្មំ យានកម្មំ
 តាមកម្មំ និកមកម្មំ ជនបទកម្មំ ធនាគារកម្មំ (១) ឥត្ត-
 កម្មំ បុរិសកម្មំ សុរាចានកម្មំ (២) វិសិទ្ធាកម្មំ កុក្ក-
 ដ្ឋានកម្មំ បុព្វប្ប្រតិកម្មំ ធានត្តកម្មំ លោកត្តាយិកំ
 កម្មំ សម្មុទ្ធត្តាយិកំ កម្មំ ឥតិរាវក្កកម្មំ ឥតិ
 រា ។ អន្តសា ខោ និគ្រោធា បរិញ្ញាជកោ សន្តិ
 កហាបតិ ធូរតោ វ អាគម្ពន្តំ ទិស្សា សតំ បរិសំ
 សណ្ឋាបេសិ (៣) អប្បសន្តា កោត្តោ ហោត្ត មា កោត្តោ
 សន្តមកត្ត អយំ សមណស្ស តោតមស្ស សាវកោ

---

១ ឧ. ម. ធនាគារិ ជនបទរិ ។ ២ ឧ. ម. សុរារិ ។ ៣ ឧ. សណ្ឋាបេសិ ។

ឧទ្ធអ្វិកសូត្រ រឿងនិព្រាតបរិព្វាជក

(១៧) សម័យនោះឯង និព្រាតបរិព្វាជក កំពុងអង្គុយជាមួយ
 នឹងបរិព្វាជកបរិសទ្យជាច្រើន ដែលកំពុងគិតកងរំពង មានសំឡេងហោរ
 សំឡេងខ្លាំង និយាយតិរច្ឆានកថាមានប្រការផ្សេងៗ គឺនិយាយពីស្តុប
 និយាយពីពោរ និយាយពីមហាមាត្រ និយាយពីសេនា និយាយពីភ័យ
 និយាយពីចំបាំង និយាយពីបាយ និយាយពីទឹក និយាយពីសំពត់
 និយាយពីទីដេក និយាយពីកម្រងផ្កា និយាយពីគ្រឿងក្រអូប និយាយ
 ពីញាតិ និយាយពីយាន និយាយពីស្រុក និយាយពីនិគម និយាយពី
 ជនបទ និយាយពីក្រុង និយាយពីស្រ្តី និយាយពីបុរស និយាយពីការ
 ផឹកស្ករ និយាយពីប្រកល្លក និយាយពីកំពង់ទឹក និយាយពីបុព្វប្រេត
 និយាយពីរឿងផ្សេងៗ ដែលឥតប្រយោជន៍ និយាយរឿងលោក (និយាយ
 រឿងកែកសកុកក្រហមជាដើម) និយាយពីសមុទ្រ និយាយពីសេចក្តីចំរើន
 នឹងសេចក្តីសាបសូន្យ ដែលជាហេតុឥតប្រយោជន៍ថាដូច្នោះខ្លះ ដូច្នោះ
 ខ្លះ ។ និព្រាតបរិព្វាជក បានឃើញសន្ទនគហបតិ កំពុងដើរមកពី
 ចម្ងាយក៏ហាមបរិសទ្យរបស់ខ្លួនថា ពួកអ្នកដ៏ចំរើនចូរមានសំឡេងតិច ។
 ពួកអ្នកដ៏ចំរើនកុំនិយាយគ្នាឡើយ នេះជាសារកែរបស់ព្រះសមណគោតម

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស ពាធិកវគ្គោ

អាគម្ពតិ សន្តានោ កហបតិ យវតា ខោ បន
 សមណស្ស តោតមស្ស សាវកា តិហិ ឱទានវសនា
 រាជកហោ បដិវសន្តិ អយំ តេសំ អញ្ញាតរោ សន្តានោ
 កហបតិ អប្បសន្តកាមា ខោ បនាយស្មន្តោ អប្ប-
 សន្តស្ស វណ្ណារាជិនោ^(១) អប្បវាយម អប្បសន្តិ បរិសិ
 វិនិត្យា ឧបសន្តមិតតំ មញ្ញយ្យាតិ ។ ឃី វុត្តេ តេ
 បរិព្វាជកា តុណ្ហិ អហេសំ ។

[២០] អថខោ សន្តានោ កហបតិ យេន
 ធិក្រោណោ បរិព្វាជកោ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្យា
 ធិក្រោណេន បរិព្វាជកេន សន្តិ សម្មោទិ សម្មោទនិយំ
 កមំ សាកណិយំ វិតិសាវត្យា ឯកមន្តិ ធិសីទិ ។
 ឯកមន្តិ ធិសិទ្ធោ ខោ សន្តានោ កហបតិ ធិក្រោនំ
 បរិព្វាជកំ ឯកទរោច អញ្ញាថា ខោ ឥមេ កោ-
 ណ្ណោ អញ្ញាតិភ្នុយា បរិព្វាជកា សន្តម្ម សមាគម្ម
 ឧត្តាទិនោ ឧត្តាសន្តមហាសន្តា អនេកវិហិតំ តិវច្ឆា-
 នកមំ អនុយុត្តា^(២) វិហរន្តិ សេយ្យដំទំ រាជកមំ

---

១ ខ. បនេតេ អាយស្មន្តោ អប្បសន្តវិនិត អប្បសន្តវណ្ណារាជិនោ ។ ២ ខ. កាថិត្យា ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាដិកវគ្គ

ឈ្មោះសន្នានគហបតិកំពុងដើរមក មួយទៀតពួកគ្រហស្ថជាសាវ័ករបស់
 ព្រះសមណគោតម ជាមនុស្សមានសំលៀកបំពាក់ស នៅពេលស្រ័យក្នុង
 ក្រុងរាជគ្រឹះ សន្នានគហបតិនេះក៏ជាសាវ័ក ១ ក្នុងពួកសាវ័កទាំងនោះដែរ
 ពួកលោកមានអាយុ សុខ្ខត្រូវការមនុស្សមានសំឡេងតិច សរសើរ
 តែមនុស្សមានសំឡេងតិច ។ ធ្វើម្តេចឲ្យគេដឹងនូវបរិសុទ្ធ ដែលមានសំ-
 ឡេងតិច ហើយសំគាល់នូវទី ដែលគេត្រូវចូលមករក ។ កាលបើ
 និគ្រោធបរិព្វាជកនិយាយ យ៉ាងនេះហើយ ពួកបរិព្វាជកទាំងនោះ ក៏នាំ
 គ្នាទៅស្ងៀម ។

(២០) លំដាប់នោះ សន្នានគហបតិ បានចូលទៅរកនិគ្រោធបរិ-
 ព្វាជក លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បានរកទាក់ទាក់ជាមួយនឹងនិគ្រោធបរិ-
 ព្វាជក បញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះសន្នានគហបតិអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បាន
 និយាយពាក្យនេះទៅនឹងនិគ្រោធបរិព្វាជកថា លោកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ
 ពួកបរិព្វាជកជាអន្យតិរិយនេះ ដូចជុំសមាគមគ្នាហើយ តែងមានសំឡេង
 ហើ សំឡេងខ្លាំង ប្រកបតិរិយបានកថាច្រើនយ៉ាង គឺ និយាយពីស្តេច

ឧទ្ធរណ៍សុត្តន្ត ខិត្តបិដកសម្រេច

បោកក៏ដំ ។ បេ ។ ឥតិកវក្កក្កក្កដំ ឥតិ វា អត្តាថា
 ខោ បទ (១) សោ កកវា អរញោ វទបត្តាដំ បន្តាដំ
 សេវាសនាដំ បដិសេវតិ អប្បសន្តាដំ អប្បនិយោ-
 សាដំ វីជនវតាដំ មនុស្សកហសេយ្យកាដំ បដិ-
 សល្លាទស្សាប្បាដំ ។ ឃី វុត្ត ខិត្តបិដក បិដក-
 ជកោ សន្តាដំ កហបតិ ឯតទពេទ យក្សេ កហ-
 បតិ ជាឈេយ្យសិ កេន សមណោ តោតមោ សន្តិ
 សល្លបតិ កេន សាក្ខិ កហបដ្ឋតិ កេន បញ្ញា-
 វេយ្យត្តយិ សមាបដ្ឋតិ (២) សុញ្ញការហតា សមណស្ស
 តោតមស្ស បញ្ញា អបិសាវទពោ សមណោ តោតមោ
 ណលំ សល្លាថាយ សោ អន្តបន្តានេ (៣) សេវតិ សេយ្យ-
 ថាបិ ធាម តោកាណា បិយទ្តចារិដំ អន្តបន្តានេ សេវតិ
 ឃីមេវ សុញ្ញការហតា សមណស្ស តោតមស្ស បញ្ញា

១ ខ. ប បទ ។ ២ ខ. ម. អបដ្ឋតិ ។ ៣ ខ. ម. អន្តបន្តានេ ។

ឧទ្ធករិកសូត្រ រឿងអំព្រាធបរិព្វាជក

និយាយពីចោរ ។ បេ ។ និយាយពីសេចក្តីចំរើននឹងសេចក្តីសាបសូន្យ
 ដែលជាហេតុឥតប្រយោជន៍ថាដូច្នោះខ្លះ ដូច្នោះខ្លះ ឯព្រះមានព្រះភាគ
 ព្រះអង្គនោះ ដោយឡែក គឺទ្រង់សេពសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ តាំងនៅ
 ក្នុងព្រៃស្រោង ជាសេនាសនៈមានសំឡេងសង្ឃឹកគឺកកង់តិច ប្រាសចាក
 ពាក្យសំដីរបស់អ្នកផង សមគួរដល់ការស្ងប់ស្ងាត់របស់មនុស្ស គួរដល់
 ការលាក់ខ្លួនពួនអាត្មាបាន ។ កាលបើសន្ទានគហបតិនិយាយយ៉ាងនេះ
 ហើយ និគ្រាធបរិព្វាជកក៏និយាយពាក្យនេះ ទៅនឹងសន្ទានគហបតិថា
 នៃគហបតិ ដូចជាយើងរិះគន់ អ្នកឯងត្រូវដឹងថា ព្រះសមណគោតម
 ចរចាជាមួយនឹងអ្នកណា បាន ប្រទះសាកថាជាមួយនឹងអ្នកណា ល្បួងរូប
 ភាពពងវៃដោយប្រាជ្ញាជាមួយនឹងអ្នកណា (ដូចម្តេចបាន) ព្រោះប្រាជ្ញា
 របស់ព្រះសមណគោតម បាត់វិនាសក្នុងផ្ទះស្ងាត់អស់ទៅហើយ ព្រះ
 សមណគោតមជាបុគ្គលមិនហ៊ានចុះកាន់បរិសទ្យ មិនអាចធ្វើការចរចានឹង
 អ្នកដទៃបានទេ បានជាលោកតែងអាស្រ័យទៅតែក្នុងសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់
 ប៉ុណ្ណោះ ដូចមេត្តាខ្វាក់ភ្នែកម្ខាង តែងត្រាច់ទៅតែក្នុងទីជុំវិញ គប់រក
 តែទីស្ងាត់ប៉ុណ្ណោះ(១) ដូចម្តេចមិញ ប្រាជ្ញារបស់ព្រះសមណគោតម

---

១ អង្គកថា បិ មេត្តាខ្វាក់ម្ខាងម្ខាងចូលចិត្តរកស៊ីខាង ព្រៃ ព្រោះខ្លាចព្រៃងងឹតឈើមែក
 ឈើឬចង្កាប៉ះលើ មិនហ៊ានទៅក្នុងព្រៃ ព្រោះខ្លាចព្រៃងងឹតឈើ ចុះត្រចៀកឬកន្ទុយពួកគេ
 ដូចគ្នា ។

អបរិសាវចរោ សមណោ តោតមោ បាលិ សល្លាហាយ
 សោ អន្តបន្តានេវ សេវតិ ឥឡ្ហ ភហបតិ សមណោ
 តោតមោ ឥទំ បរិសំ អាគច្ឆេយ្យ ឯកបញ្ញានេវ នំ
 សំសារទេយ្យម (១) តុច្ឆក្កម្មំ នំ មញ្ញោ ឧរោទេយ្យា-
 មាតិ ។

(២០) អស្សោសិ ខោ ភគវា ទិញាយ សោត-
 ណាគុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមាទុសិកាយ សព្វានស្ស
 ភហបតិស្ស និគ្រោធនេ បរិព្វាជកេន សន្និ ឥមំ
 កថាសល្លាបិ ។ អថខោ ភគវា តិឡ្ហក្កជា បព្វតា
 ឧរោហិត្វា យេន សុមាគាយ តីវ មោវនិវាចោ
 តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា សុមាគាយ តីវ មោ-
 វនិវាចេ អញ្ញោកាសេ ចង្កមតិ (២) ។ អន្តសា ខោ
 និគ្រោធលោ បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ សុមាគាយ តីវ មោ-
 វនិវាចេ អញ្ញោកាសេ ចង្កមន្តំ ទិស្វា (៣) សតំ បរិសំ
 សល្លាបេសិ អប្បសន្នា កោត្តោ ហោន្ត មា កោត្តោ
 សន្តមិតត្ត អយំ សមណោ តោតមោ សុមា-
 គាយ តីវ មោវនិវាចេ អញ្ញោកាសេ ចង្កមតិ

---

១ ម. សំហយ្យម ។ ២ ទំ ម. ចង្កមិ ។ ៣ ម. ទិស្វាន ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ ណគិកវគ្គ

ក៏វិនាសបាត់ទៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ហើយ ព្រះសមណគោតម មិនហ៊ានចូល
 មកកាន់បរិសទ្យ មិនគួរនឹងនិយាយសំណេះសំណាលបានទេ លោកតែង
 អាស្រ័យនៅតែក្នុងសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ដូច្នោះឯង នៃអ្នកគហបតិ ល្បួង
 មើលចុះ បើព្រះសមណគោតមគប្បីមករកបរិសទ្យនេះ ពួកយើងគួរសាក
 សួរលោកមួយប្រស្នាល្បួងមើលដែរ ពួកយើងត្រូវចាប់បន្ទិលព្រះសមណ-
 គោតមនោះ ឲ្យដូចជាគេចាប់បន្ទិលឆ្នាំងទទេ (មិនខាន) ។

(៤១) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបពាក្យឆ្លើយឆ្លងនេះ របស់
 សន្ទានគហបតីនឹងនិគ្រោធបរិព្វាជក ដោយសោតធាតុដូចជាទិព្វដ៏បរិ-
 សុទ្ធ កន្លងបង់នូវសោតធាតុរបស់មនុស្សសាមញ្ញ ។ លំដាប់នោះ ព្រះ
 មានព្រះភាគស្តេចចុះ អំពីភ្នំគិដ្ឋក្យដ ហើយចូលទៅឯមោរនិវបស្ថាន
 (កន្លែងសម្រាប់ឲ្យចំណីដល់សត្វក្លោក) ក្បែររត្នេស្រះ ឈ្មោះសុមាគធា
 លុះចូលទៅជិតហើយ ក៏ទ្រង់ចង្រ្គមក្នុងទីវាលទៀបមោរនិវបស្ថាន ក្បែរ
 រត្នេស្រះឈ្មោះសុមាគធា ។ លុះនិគ្រោធបរិព្វាជក បានឃើញព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ចង្រ្គមក្នុងទីវាលជិតមោរនិវបស្ថាន ទៀបរត្នេស្រះសុមាគធា
 ហើយ ក៏បញ្ជាបរិសទ្យរបស់ខ្លួនថា សូមអ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយមាន
 សំឡេងតិច ។ សូមអ្នកទាំងឡាយកុំដដែលក្តៅឡើយ នេះព្រះសមណ-
 គោតម កំពុងចង្រ្គមក្នុងទីវាលជិតមោរនិវបស្ថាន ក្បែររត្នេស្រះសុមាគធា

ឧទ្ទិសកម្មត្ថេ និព្រោជបរិព្វាណិវគ្គ

អប្បសន្នុតាមោ ទោ បទ សោ អាយស្មា អប្បសន្នុស្ស
 វណ្ណាវទី អប្បវធាម អប្បសន្នំ បរិសំ វិទិត្យា ឧបសន្តម-
 តត្ថំ បញ្ចយ្យ សធន សមណោ តោតមោ ឥមំ បរិសំ
 អាកច្ឆេយ្យ ឥមន្តំ បញ្ចំ បុច្ឆេយ្យាម កោ ធាម
 សោ កន្តេ កកវតោ ធម្មោ យេន កកវំ សាវតេ
 វិនេតិ យេន កកវតា សាវតោ វិធីតា អស្សាសប្បត្តា
 បដិជានន្តំ អន្សាសយំ អាទិព្រហ្មចរិយន្តំ ។ ឃំ
 វុត្តេ តេ បរិព្វាជកា តុឃ្ហី អហោសុំ ។

(២២) អថទោ កកវំ យេន និព្រោជោ បរិព្វាជ-
 កោ តេនុបសន្តមិ ។ អថទោ និព្រោជោ បរិព្វាជកោ
 កកវន្តំ ឯកទភោត ឯតុ ទោ កន្តេ កកវំ ស្វាកតំ^(១)
 កន្តេ កកវតោ ចរិស្សំ ទោ កន្តេ កកវំ ឥមំ បរិយាយ-
 មកាសំ យដិទំ ឥតាតមនាយ ធិសីទតុ កន្តេ កកវំ

---

១ ឧ សាគតំ ។

ឧទ្ធុរិតសូត្រ រឿងនិគ្រោធបរិព្វាជក

ដ្បិតលោកដ៏មានអាយុនោះ ត្រូវការតែបុគ្គលមានសំឡេងតិច ។ សរសើរ
 តែមនុស្សមានសំឡេងតិច ។ ធ្វើដូចម្តេចឲ្យលោកជ្រាបថា បរិសឲ្យមាន
 សំឡេងតិចហើយ គប្បីសំគាល់នូវកិច្ចដែលលោកគួរបួលមករក(យើង)
 បើព្រះសមណគោតម គប្បីមករកបរិសឲ្យនេះ (មែន) ពួកយើងត្រូវសួរ
 ប្រស្នានេះនឹងលោកថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ទូន្មានពួកសារីកដោយធម៌ណា ពួកសារីកដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ទូន្មានដោយធម៌ណាហើយ ដល់នូវសេចក្តីត្រេកអរ បានបំពេញអរិយ-
 មគ្គ ជាព្រហ្មចរិយធម៌ដើម ជាធម៌ឲ្យកើតនិស្ស័យដ៏ទុក្ខម ធម៌របស់ព្រះ
 មានព្រះភាគនោះ តើឈ្មោះដូចម្តេច ។ កាលបើនិគ្រោធបរិព្វាជក
 និយាយយ៉ាងនេះហើយ បរិព្វាជកទាំងនោះ ក៏នាំគ្នានៅស្ងៀម ។

(២២) លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរចូលទៅ
 ត្រង់កន្លែងដែលនិគ្រោធបរិព្វាជកនៅ ។ ទើបនិគ្រោធបរិព្វាជកក្រាបទូល
 សេចក្តីនេះ នឹងព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះ
 មានព្រះភាគ ស្តេចចូលមក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គស្តេចមក
 ប្រពៃហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គបានធ្វើបរិយាយនេះ ដើម្បី
 មកក្នុងទីនេះយូរយាណាស់ហើយ សូមព្រះអង្គស្តេចគង់ចុះ បពិត្រព្រះ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បាណិកវគ្គោ

ឥនមាសនំ បញ្ចក្កន្តំ ។ និសីទិ កកវា បញ្ចក្កេ អាស-
 ណេ ។ និគ្រោធាបិ ខោ បរិញ្ញាជកោ អញ្ញានំ និបិ
 អាសនំ^(១) កហេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសីទិ ខោ និគ្រោធិ បរិញ្ញាជកំ កកវា ឯតទរោច
 កាយោត្តុ និគ្រោធិ ឯតវហិ កថាយ សង្កសិទ្ធា
 កា ច បទ វា អន្តរកថា វិប្បកតាតិ ។ ឯវំ
 វុត្តេ និគ្រោធា បរិញ្ញាជកោ កកវន្តំ ឯតទរោ-
 ច ឥទ មយំ កន្តេ អន្តសាម កកវន្តំ សុមា-
 ភាយ តីវេ មោវនិវេ អញ្ញោ កាសេ ចន្តមន្តំ
 ទិស្វា ឯវំ អរោទុម្ហា សចេ សមណោ កោតមោ
 ឥមំ បរិសំ អាគន្ធយ្យ ឥមន្តំ បញ្ញំ បុត្តេយ្យម កោ
 ធាម សោ កន្តេ កកវតោ ធម្មោ យេន កកវា
 សាវកេ វិនេតិ យេន កកវតោ សាវកា វិនិតា អស្សា-
 សប្បត្តា បដិជានន្តំ អន្តសយំ អាទិត្រហ្មចរិយន្តំ
 អយំ ខោ ធា កន្តេ អន្តរកថា វិប្បកតា អថ កកវា

១ ម. នីបាសនំ ។

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ ជ័យគិរិយ បាដិកវគ្គ

អង្គជំរំចំរើន នេះអាសនៈដែលខ្ញុំព្រះអង្គ បានក្រាលទុកស្រេចហើយ ។
 ព្រះមានព្រះភាគស្តេចគង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលទុកស្រេចហើយ ។
 ចំណែកឯ និគ្រោធបរិព្វាជក ក៏កាន់យកអាសនៈទាបមួយ ហើយ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់សួររសេចក្តីនេះ
 នឹងនិគ្រោធបរិព្វាជក ដែលអង្គុយក្នុងទីសមគួរ យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់
 និគ្រោធអម្បាញមិញនេះ អ្នកអង្គុយប្រជុំនិយាយរឿងអ្វី សំដីដូច
 ម្តេច ដែលពួកអ្នកឈប់បង្អង់ទាំងពាក់កណ្តាល ។ កាលបើ ព្រះមាន
 ព្រះភាគត្រាស់សួរយ៉ាងនេះហើយ និគ្រោធបរិព្វាជក ក្រាបទូលរសេចក្តី
 នេះនឹងព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គជំរំចំរើន ពួកខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុង
 ទីនេះ បានឃើញព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចកំពុងចង្រ្កមកទីរាល ទៀប
 មោរនិកបស្ថានក្បែរឆ្នេរស្រះសុមាគណា លុះឃើញហើយ បាននាំគ្នា
 និយាយយ៉ាងនេះថា បើព្រះសមណគោតម គប្បីមករកបរិសទ្យនេះ
 (មែន) ពួកយើងត្រូវសួរស្រាវនេះ ចំពោះព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះអង្គជំរំ
 ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទូន្មានពួកសាវ័កដោយធម៌ណា ពួក
 សាវ័កដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទូន្មានដោយធម៌ណាហើយ ដល់
 នូវរសេចក្តីត្រេកអរ បានបំពេញអរិយមគ្គព្រហ្មចរិយធម៌ដើម ដែលឲ្យ
 កើតនិស្ស័យដ៏ទុត្តម ធម៌របស់ព្រះមានព្រះភាគនោះ តើឈ្មោះដូចម្តេច

ឧទុម្ពរិកសុត្តេ តណោដិបុច្ឆវាទិកថា

អនុប្បត្តោតិ ។ ឧដ្ឋានំ ខោ បនេតំ និគ្រោធិ តយា
អពាទិដ្ឋិកេន អពាខនិកេន អពាវចិកេន អពាគ្រ
អាយោកេន អពាគ្រ អាចរិយកេន យេនាហំ សាវកេ
វិនេមិ យេន មយា សាវកា វិដីតា អស្សាសប្បត្តា
បដិជានន្តិ អស្សាសយំ អាទិត្រឃ្មចរិយន្តិ ឥដ្ឋុ ភំ មិ
និគ្រោធិ សកេ អាចរិយកេ អដិជិតុច្ចេ^(១) បញ្ចំ បុច្ឆ
កថំសន្តា នុ ខោ កន្តេ តថោជិតុច្ចា បរិប្បណា
ហោតិ កថំ អបរិប្បណាតិ ។ ឃិំ វុត្តេ តេ បរិព្វាជកា
ឧដ្ឋានិនោ ឧដ្ឋាសន្តមហាសន្តា អហោសំ អច្ឆរិយំ វត
កោ អត្តំ វត កោ សមណាស្ស តោតមស្ស ម-
ហិទ្ធិកតា មហានុភាវតា^(២) យត្រ ហិ នាម សកវាទំ
វេស្សតិ បវាទេន បវាស្សតិ ។

---

១ ឧ. ម. អដិជិតុច្ចេ ។ ២ ម. មហានុភាវតា ។

ឧទ្ទេសក្សត្រ ពោលអំពីគោរពវិញ្ញាណជាដើម

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សំដីនេះឯងដែលពួកខ្ញុំព្រះអង្គ ឈប់បង្កើតទាំង
 ពាក់កណ្តាល ក៏ទទួលព្រះមានព្រះភាគស្តេចមកដល់ ។ ព្រះមានព្រះ
 ភាគគ្រាស់ថា ម្ចាស់និគ្រោធន តថាគតទូន្មានពួកសាវ័ក ដោយធម៌ណា
 ពួកសាវ័កដែលតថាគតទូន្មានហើយ ដោយធម៌ណា ដល់នូវសេចក្តីតាប់
 ចិត្ត បានបំពេញអរិយមគ្គជាព្រហ្មចរិយធម៌ ដើម ដែលឲ្យកើតនិស្ស័យដ៏
 ទុក្ខម អ្នកឯងដែលមានទិដ្ឋិដោយឡែក មានសេចក្តីពេញចិត្តដោយឡែក
 មានសេចក្តីតាប់ចិត្តដោយឡែក មិនងាយនឹងដឹងធម៌នោះទេ រៀរលែង
 តែអ្នកមានព្យាយាមជាគ្រឿងប្រកបខ្លាំង រៀរលែងតែអ្នកបានរៀនក្នុងសំ-
 ណាកំអាចារ្យ (នោះទើបដឹងបាន) ម្ចាស់និគ្រោធន អញ្ជើញអ្នកស្នូប្រស្នា
 ក្នុងការខ្ចឹមបាប ជាអាចរិយវេទរបស់ខ្លួននឹងតថាគតថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ការខ្ចឹមបាបដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតតិលេស ដូច
 ម្តេចឈ្មោះថាបរិបូណិ ដូចម្តេចឈ្មោះថាមិនបរិបូណិ ។ កាលបើព្រះ
 មានព្រះភាគ គ្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ពួកបរិព្វាជកទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាបន្លឺ
 មានសំឡេងហោរី សំឡេងខ្លាំងថា នៃអ្នកដ៏ចម្រើន គួរអស្ចារ្យណាស់តើ
 នៃអ្នកដ៏ចម្រើន ហេតុមិនដែលមានឬ⁺ ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គមាន
 បូជ្ជច្រើន មានអានុភាពខ្លាំង ព្រោះទ្រង់បញ្ឈប់វេទរបស់ព្រះអង្គ ទ្រង់
 បណ្តោយឲ្យអ្នកដទៃនិយាយវិញ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

(២៣) អថខោ និក្រោដោ បរិព្វាជកោ នេ
 បរិព្វាជកេ អប្បសន្នេ កត្វា កកវន្តំ ឯតទរោច
 មយំ ខោ កន្តេ តោហជិត្តចវនា តោហជិត្តចំ
 អស្មីតា (១) វិហារម កេមីសវត្ថា នុ ខោ កន្តេ
 តោហជិត្តចា បរិបុណ្ណា ហោតិ កេមី អបរិបុណ្ណាតិ ។
 នធនំ និក្រោធន តថស្សី អចេលកោ ហោតិ មុត្តាចារោ
 ហត្ថាវលេខនោ (២) ន ឯហិកន្តន្តិកោ ន តិដ្ឋកន្តន្តិកោ
 ន អភិហានំ (៣) ន ឧទ្ទិស្ស កតំ ន ធម្មន្តំ សាទិយតិ
 សោ ន ក្រមិមុខា បដិក្កណាតិ ន កលោបិមុខា
 បដិក្កណាតិ ន ឯឡកមន្តំ ន ឧទ្ធក្រលមន្តំ

---

១ ឧ. តោហជិត្តចា វិហារ តោហជិត្តចា សារា តោហជិត្តចា អស្មីតា ។ ម. តោហជិត្តចំ
 សារោតា តោហជិត្តចំ អស្មីតា ។ ២ ឧ. ម. ហត្ថបលេខនោ ។ ៣ ឧ. ភារិហានំ ។
 ម. ន អភិហានំ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ បាធិកវគ្គ

(២៣) លំដាប់នោះឯង និគ្រោធបរិវាជក ធ្វើពួកបរិវាជកទាំង
 នោះ ឲ្យមានសំឡេងតិចហើយ បានទូលស្មើសេចក្តីនេះនឹងព្រះមានព្រះ
 ភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកខ្ញុំព្រះអង្គជាតបោជិត្តច្បាប់ទ (អ្នកពោល
 ប្រកាន់ការខ្ចីមបាប ដោយព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំលេស) ជាអ្នកមិនរួញ
 រានឹងតបោជិត្តច្បាប់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការខ្ចីមបាបដោយព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកំលេស ដូចម្តេចទើបឈ្នោះថាបរិច្ចណិ ដូចម្តេចឈ្នោះថាមិន
 បរិច្ចណិ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលនិគ្រោធមនុស្សប្រពៃញ
 ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំលេសក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកអាក្រាតកាយ មាន
 មារយាទល្អលះបង់ហើយ ប្រកាន់ហត្ថាវលេខនបដិបត្តិ(១) ជាអ្នកប្រកាន់
 វត្តដែលគេនិមន្តថា លោកដ៏ចម្រើន សូមចូលមកទទួលភក្តីហើយមិនចូល
 មក ប្រកាន់វត្តដែលគេនិមន្តថា លោកដ៏ចម្រើនចូររង់ចាំសិនហើយមិន
 រង់ចាំ មិនត្រេកអរនឹងភិក្ខុដែលគេនាំមកមុនបំផុត មិនត្រេកអរនឹងភិក្ខុ
 ដែលគេធ្វើចំពោះខ្លួន មិនត្រេកអរនឹងការនិមន្ត មិនទទួលភិក្ខុដែលគេ
 ដួសឲ្យឆ្នាំង មិនទទួលភិក្ខុដែលគេដួសឲ្យព័កញើ មិនទទួលភិក្ខុ
 ដែលគេកន្លងធរណីទ្វារនាំមក មិនទទួលភិក្ខុដែលគេកន្លងត្បាលនាំមក

---

១ អន្តិកថា ថាសំដៅដល់ការបរិភោគលិខុដៃ ឬថាវេលាបន្ទាប់នៃព្រះហើយ ដូចជម្រះ
 ផ្កាវានីដៃ ។ អហាសិហនាទស្សត្រ ។

ឧទ្ទេសន៍សុត្តេ គយោជិត្តប្បវាទិកថា

ន មុសលមន្តំ ន ទណ្ឌមន្តំ ន ទ្វីដ្ឋំ^(១) កុញ្ញមាណំ
 ន កត្តិមិយា ន ទាយមាណយ ន បុរិសន្តរកតាយ ន
 សង្កឹត្តិសុ ន យត្ត សា ឧបដ្ឋិតា^(២) ហោតិ ន យត្ត
 មត្តិកា សណ្ឋាសណ្ឋាចារិមំ ន មជ្ជំ ន មិសំ ន សុរំ
 ន មោយំ ន ឪសោទកំ បិវតិ ។ សោ ឯកាតារិកោ
 វា ហោតិ ឯកាលោមិកោ ទ្វាតារិកោ វា ហោតិ
 ទ្វាលោមិកោ សត្តាតារិកោ វា ហោតិ សត្តាលោមិកោ
 ឯកិស្សបិ ទត្តិយា យាបេតិ ទ្វិហិមិ ទត្តិហិ យាបេតិ
 សត្តហិមិ ទត្តិហិ យាបេតិ ឯកាហិកំមិ អាហារំ
 អាហារេតិ ទ្វិហិកំមិ អាហារំ អាហារេតិ សត្តហិកំមិ^(៣)
 អាហារំ អាហារេតិ ឥតិ ឯវុយំ អន្ធមាសិកំ^(៤) បរិយា-
 យកត្តកោជនាទុយោកមនុយុត្តោ រិហាតិ ។ សោ
 សាគកត្តោ វា ហោតិ សាមាគកត្តោ វា ហោតិ

---

១ ឧ. ន ឯឡាមន្តំ ន ឧទ្ធកលមន្តំ ន ទណ្ឌមន្តំ ន មុសលមន្តំ ន ទ្វីដ្ឋំ ។ ម.
 ន ឯឡាមន្តំ ន ទណ្ឌមន្តំ ន មុសលមន្តំ ន ទ្វីដ្ឋំ ។ ២ ឧ. ម. ឧបដ្ឋិតា ។
 ៣ ឧ. ម. សត្តហិកំមិ ។ ៤ ឧ. អន្ធមាសិកម្មំ ។

ឧទុញ្ញិកស្យត្រពាលអំពីគោដិគុញ្ញវាដាដើម

មិនទទួលភិក្ខុ ដែលគេកន្លងអង្រែនាំមក មិនទទួលភិក្ខុ ដែលគេកន្លង
 កំណាត់ឈើនាំមក មិនទទួលភិក្ខុ របស់មនុស្សកំពុងបរិភោគពីរនាក់
 មិនទទួលភិក្ខុរបស់ស្រ្តីមានភតិ មិនទទួលភិក្ខុ របស់ស្រ្តីកំពុងបំបៅកូន
 មិនទទួលភិក្ខុ របស់ស្រ្តីដែលកំពុងស្លាបអង្កែលបុរស មិនទទួលភិក្ខុរបស់
 បុគ្គលដែលមានគេដឹកនាំឲ្យធ្វើ មិនទទួលភិក្ខុ ក្នុងទីដែលមានត្រែនៅចាំ
 មិនទទួលភិក្ខុ ក្នុងទីដែលរយកំពុងរោម មិនស្ស៊ុត្រី មិនស្ស៊ុសាច់ មិនផឹក
 សុព មិនផឹកមើរយ មិនផឹកទឹកថ្នាំគ្រាំ ។ អចេលកៈនោះ ទទួលភិក្ខុចំពោះ
 តែក្នុងផ្ទះ ១ ឬញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយដុំបាយ ១ ពំនុកខ្លះ
 ទទួលភិក្ខុចំពោះតែក្នុងផ្ទះពីរ ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយដុំបាយ
 ពីរពំនុកខ្លះ ទទួលភិក្ខុចំពោះតែក្នុងផ្ទះ ៧ ឬញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ
 ចំពោះតែក្នុងដុំបាយ ៧ ពំនុកខ្លះ ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយភាជន៍
 ១ ខ្លះ ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយភាជន៍ ២ ខ្លះ ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅដោយភាជន៍ ៧ ខ្លះ បរិភោគអាហាររំលង ១ ថ្ងៃខ្លះ បរិភោគ
 អាហាររំលង ២ ថ្ងៃខ្លះ បរិភោគអាហាររំលង ៧ ថ្ងៃខ្លះ អចេលកៈនោះ
 ប្រកបនូវព្យាយាម ក្នុងភត្តភោជនដោយការផ្លាស់ប្តូរភាគខ្លះខែ យ៉ាងនេះ
 ដូច្នោះ ។ អចេលកៈនោះ បរិភោគតែអន្ទក់ស្រស់ខ្លះ បរិភោគតែស្រវែងខ្លះ

ពុទ្ធភិក្ខុវិញ្ញាណ ទីបេតិកយស្ស បាដិកវិញ្ញា

និវរកក្លោ វា ហោតិ ទុទ្ធលកកក្លោ វា ហោតិ
សាតកក្លោ វា ហោតិ^(១) កណ្តាកក្លោ វា ហោតិ
អាចាមកក្លោ វា ហោតិ បិញ្ញាកកក្លោ វា ហោតិ
តិណាកក្លោ វា ហោតិ តោមយកក្លោ វា ហោតិ
វន្តលដលាហារោ យាបេតិ បវត្តដលកោដី ។ សោ
សាលានិបិ ជារេតិ មសាលានិបិ ជារេតិ ធរទុស្សានិបិ
ជារេតិ បិសុត្តលានិបិ ជារេតិ^(២) តិវិជានិបិ ជារេតិ អដិ-
នានិបិ ជារេតិ អដិទត្តិបិបិ ជារេតិ កុសីនិបិ ជារេតិ
វកិច្ចិបិ ជារេតិ ដលកិច្ចិបិ ជារេតិ តេសកម្ពុលិបិ
ជារេតិ វលកម្ពុលិបិ ជារេតិ ឧលុកបត្តិកិច្ចិ ជារេតិ
តេសមស្សុលោចកោបិ ហោតិ តេសមស្សុលោចនា-
នុយោគមនុយុត្តោ ឧកដ្ឋកោបិ ហោតិ អាសនប្បដិ-
ក្ខិត្តោ ឧក្ខិដិកោបិ ហោតិ ឧក្ខិដិកប្បនាមនុយុត្តោ

---

១ ឧ. ម. ទុទ្ធលកក្លោ វា ហោតិ ហនិកវិញ្ញា វា ហោតិ ។ ២ ឧ. ធរទុស្សេ កម្ពុលា-
និបិ ជារេតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបេសិកាយ បាណិកវគ្គ

បរិភោគតែស្អុយខ្លះ បរិភោគតែចំនៀវស្បែកដែលគេចោលខ្លះ បរិភោគ
តែដំបូសារាយខ្លះ បរិភោគតែកុណ្ណកខ្លះ បរិភោគតែបាយក្តាំងដែលគេ
ចោលខ្លះ បរិភោគតែម្សៅខ្លះ បរិភោគតែស្មៅខ្លះ បរិភោគតែអាចមន៍
គោខ្លះ បរិភោគតែមើមនឹងផ្លែក្នុងព្រៃជាអាហារខ្លះ បរិភោគតែផ្លែឈើ
ដែលជ្រុះខ្លះ ។ គេប្រើសំពត់សម្បកផ្ទៃខ្លះ ប្រើសំពត់ដែលគេត្បាញ
លាយគ្នាខ្លះ ប្រើសំពត់រុំសាតសពខ្លះ ប្រើសំពត់បង្ក្រូលខ្លះ ស្លៀកពាក់
សម្បកឈើខ្លះ ស្លៀកពាក់ស្បែកខ្លះ ស្លៀកពាក់ស្បែកខ្លាទាំងក្រចកខ្លះ
ស្លៀកពាក់ស្បូវក្រិនខ្លះ ស្លៀកពាក់សំពត់សម្បកក្រចៅខ្លះ ប្រើសំពត់គេ
ត្បាញដោយសម្បកផ្លែឈើខ្លះ ប្រើសំពត់កម្ពលដែលគេត្បាញដោយសក់
មនុស្សខ្លះ ប្រើសំពត់កម្ពលដែលគេត្បាញដោយសក់កន្ទុយសេះខ្លះ ស្លៀក
ពាក់សំពត់ស្លាបមៀមខ្លះ ជាអ្នកដកសក់នឹងពុកមាត់ ប្រកបព្យាយាមក្នុង
ការដកសក់នឹងពុកមាត់ខ្លះ ជាអ្នកឈរឆើយហាមយាត់អាសនៈខ្លះ ជាអ្នក
អង្គុយច្រហោង ប្រកបព្យាយាមក្នុងការអង្គុយច្រហោងខ្លះ ជាអ្នកកាន់

ឧទ្ធអ្វិកសុត្តេ គយោជិត្តប្បវាទទិកថា

កណ្ណកមស្សយំគោមិ ហោតិ កណ្ណកមស្សយេ
សេយ្យំ កម្មេតិ ដលកសេយ្យំមិ កម្មេតិ កណ្ណិល-
សេយ្យំមិ^(១) កម្មេតិ ឯកមស្សយំគោមិ ហោតិ
រដោជល្អធរោ អញ្ញាគោសិគោមិ ហោតិ យថាសន្តតិ-
កោ វេកដិគោមិ ហោតិ វិកដកោជនាទុយោកម-
នុយុត្តោ អាចានគោមិ ហោតិ អាចានកត្តមនុយុត្តោ
សាយំតតិយតិមិ^(២) ឧទកោរោហនាទុយោកមនុយុត្តោ
វិហារតិ ។ តំ កី មញ្ញាសិ ជិគ្រោធិ យទិ ឯវំ
សន្តេ តចោជិត្តប្បា បរិបុណ្ណា ហោតិ អបរិបុណ្ណាតិ^(៣) ។
អន្ធា ទោ កន្តេ ឯវំ សន្តេ តចោជិត្តប្បា បរិបុណ្ណា
ហោតិ ចោ អបរិបុណ្ណាតិ ។ ឯវំ បរិបុណ្ណាយមិ ទោ
អហំ ជិគ្រោធិ តចោជិត្តប្បាយ អនេកវិហិតេ ឧបត្តិ-
លេសេ វនាមីតិ ។

---

១ ឧ. ចិល្លិលសេយ្យម្បិ ។ ២ ឧ. សាយតតិយកម្បិ ។ ៣ ឧ. បរិបុណ្ណា វិ
ហោតិ អបរិបុណ្ណា វិតិ ។

ឧទ្ទេសវិញ្ញាបនបត្រ ពោលអំពីគោរពជិតុញ្ញាទជាដើម

វត្តឈរដើរជាដើមលើបន្ទា សម្រេចការដេកលើបន្ទាខ្លះ សម្រេចការដេក
លើបន្ទះក្តារខ្លះ សម្រេចការដេកលើផែនដីទួលខ្លះ ជាអ្នកដេកផ្ទៀង
តែម្ខាងខ្លះ ជាអ្នកប្រឡាក់ខ្លួនដោយធូលី ឈរក្នុងទីវាល អង្គុយ
តែលើអាសនៈមួយ ដែលខ្លួនបានមកយ៉ាងណាខ្លះ បរិភោគតែលាមក
ប្រកបព្យាយាម ក្នុងការបរិភោគលាមកខ្លះ ជាអ្នកហាមយាត់ទឹកត្រជាក់
ប្រកបព្យាយាម ក្នុងការហាមយាត់ទឹកត្រជាក់ខ្លះ ប្រកបព្យាយាមក្នុង
ការចុះគ្រាំទឹកក្នុងមួយថ្ងៃ ៣ ជំនុំខ្លះ ។ ម្នាលនិគ្រោធិ អ្នកសំគាល់
សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមាន ការខ្ពើមបាបដោយ
សេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស ឈ្មោះថា បរិបូណិហើយ ឬ
មិនទាន់បរិបូណិទេ ។ និគ្រោធិបរិញ្ញាជក ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមាន ការខ្ពើមបាបដោយសេចក្តីព្យាយាម
ជាគ្រឿងដុតកិលេស ឈ្មោះថា បរិបូណិហើយដោយពិត មិនមែនមិន
បរិបូណិទេ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលនិគ្រោធិ ការខ្ពើម
បាបដោយព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស ទុកជាបរិបូណិហើយ យ៉ាង
នេះ ក៏គឺថាគតទ្រឿនឈ្មោះថា នៅតែមានទុបកិលេសច្រើនយ៉ាង ។

[២២] យថាភិក្ខុ បន កន្លែ កកវា ឃីបរិបុណ្ណាយ
 ភោជនីកុញ្ញាយ អនេកវិហិតេ ឧបក្កិលេសោ វេទនីតិ ។
 នេ ធិក្រោធន តបស្សី តបំ សមាទិយតិ សោ ភេន
 តបសា អត្តមនោ ហោតិ បរិបុណ្ណសង្កប្បោ ។ យំបិ(១)
 ធិក្រោធន តបស្សី តបំ សមាទិយតិ សោ ភេន
 តបសា អត្តមនោ ហោតិ បរិបុណ្ណសង្កប្បោ អយំបិ
 ខោ ធិក្រោធន តបស្សីនោ ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។
 បុន ចបរំ ធិក្រោធន តបស្សី តបំ សមាទិយតិ សោ
 ភេន តបសា អត្តានុក្កំសេតិ បរំ វេទនីតិ ។ យំបិ ធិក្រោធន
 តបស្សី តបំ សមាទិយតិ សោ ភេន តបសា
 អត្តានុក្កំសេតិ បរំ វេទនីតិ អយំបិ ខោ ធិក្រោធន
 តបស្សីនោ ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ ធិក្រោធន

---

១ ខ. យម្បី ខោ ។

ពុទ្ធសាសនា វិជ្ជាបិណ្ឌ បាណិកវគ្គ

(២២) និគ្រោធបរិញ្ញាដក ទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ការភ្លឺមរាប ដោយព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកិលេស បានបរិបូណ៌ប៉ុណ្ណោះ
 ដែរ ហេតុអ្វីក៏ព្រះមានព្រះភាគ នៅឲ្យឈ្មោះថា មានទុបក្ខិលេសច្រើន
 យ៉ាង ។ ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ជា ម្ចាស់និគ្រោធិ ព្រោះមនុស្ស
 មានតបវ័ត្ត (វត្តសម្រាប់ព្យាយាមដុតកិលេស) ក្នុងលោកនេះ សមាទាន
 តបវ័ត្ត គេពេញចិត្ត ទាំងមានសេចក្តីត្រិះរិះអស់ហើយត្រឹមតបវ័ត្តនោះ ។
 ម្ចាស់និគ្រោធិ ត្រង់ដែលមនុស្សមានតបវ័ត្ត សមាទាននូវតបវ័ត្ត គេពេញ
 ចិត្តទាំងមានសេចក្តីត្រិះរិះអស់ហើយ ត្រឹមតបវ័ត្តនោះ ម្ចាស់និគ្រោធិ
 នេះឯង ជាទុបក្ខិលេសរបស់មនុស្សអ្នកមានតបវ័ត្ត ។ ម្ចាស់និគ្រោធិ
 ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវ័ត្ត សមាទានតបវ័ត្ត អ្នក
 នោះលើកតែខ្លួនឯង បង្ហាបង្ហាដទៃ ព្រោះតបវ័ត្តនោះ ។ ម្ចាស់និគ្រោធិ
 ត្រង់ដែលអ្នកមានតបវ័ត្ត សមាទាននូវតបវ័ត្ត គេលើកតែខ្លួនឯង តែង
 បង្ហាបង្ហាដទៃ ព្រោះតបវ័ត្តនោះ ម្ចាស់និគ្រោធិ នេះក៏ជាទុបក្ខិលេស
 របស់អ្នកមានតបវ័ត្តដែរ ។ ម្ចាស់និគ្រោធិ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត

ឧទ្ទេសន៍សុត្តន្ត កថាខណ្ឌកាយ ឧបក្កិលេសកថា

តបស្សី តបិ សមាទិយតិ សោ តេន តបសា
 មជ្ជតិ មុត្តតិ មទមាបជ្ជតិ (១) ។ យំបិ ធិត្រាធន
 តបស្សី តបិ សមាទិយតិ សោ តេន តបសា
 មជ្ជតិ មុត្តតិ មទមាបជ្ជតិ (២) អយំបិ ខោ ធិត្រាធន
 តបស្សីនោ ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។ បុន ចបំ
 ធិត្រាធន តបស្សី តបិ សមាទិយតិ សោ តេន
 តបសា លាភសក្ការសិលោកំ អភិជំពូត្តតិ សោ តេន
 លាភសក្ការសិលោកេន អត្តមនោ ហោតិ បរិបុណ្ណា-
 សង្កប្បោ ។ យំបិ ធិត្រាធន តបស្សី តបិ សមាទិយតិ
 សោ តេន តបសា លាភសក្ការសិលោកំ អភិជំពូត្ត-
 តិ សោ តេន លាភសក្ការសិលោកេន អត្តមនោ
 ហោតិ បរិបុណ្ណាសង្កប្បោ អយំបិ ខោ ធិត្រាធន តបស្សី-
 នោ ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។ បុន ចបំ ធិត្រាធន
 តបស្សី តបិ សមាទិយតិ សោ តេន តបសា
 លាភសក្ការសិលោកំ អភិជំពូត្តតិ សោ តេន
 លាភសក្ការសិលោកេន អត្តាទុក្ខសេតិ បរិ វត្តេតិ ។

១-២ ឧ. ប. បមាទមបុជ្ជិតិ ។

ឧទ្ធរណ៍សូត្រ ពោលអំពីឧបក្កិលេសនៃការខ្ចីមធាបដោយរូបយាមជាគ្រឿងផុតកិលេស

មនុស្សអ្នកមានតបវត្ថុ សមាទាននូវតបវត្ថុ គេស្រវឹង ជ្រប់ ដល់នូវ
សេចក្តីស្រវឹង ព្រោះតបវត្ថុនោះ ។ ម្នាលនិគ្រោធន គ្រងដែលមនុស្សអ្នក
មានតបវត្ថុ សមាទាននូវតបវត្ថុ គេស្រវឹង ជ្រប់ ដល់នូវសេចក្តីស្រវឹង
ព្រោះតបវត្ថុនោះ ម្នាលនិគ្រោធន នេះក៏ជាឧបក្កិលេស របស់អ្នកមាន
តបវត្ថុដែរ ។ ម្នាលនិគ្រោធន ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតប-
វត្ថុ សមាទាននូវតបវត្ថុ គេយកតបវត្ថុនោះ ជាគ្រឿងឲ្យកើតលាភសក្ការៈ
នឹងសេចក្តីសរសើរ គេពេញចិត្ត ទាំងមានសេចក្តីត្រិះរិះអស់ហើយត្រឹម
លាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរនោះ ។ ម្នាលនិគ្រោធន គ្រងដែលអ្នក
មានតបវត្ថុ សមាទាននូវតបវត្ថុ គេយកតបវត្ថុនោះ ជាគ្រឿងឲ្យកើត
លាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរ គេពេញចិត្ត ទាំងមានសេចក្តីត្រិះរិះអស់
ហើយត្រឹមលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរនោះ ម្នាលនិគ្រោធន នេះឯង
ក៏ជាឧបក្កិលេស របស់អ្នកមានតបវត្ថុដែរ ។ ម្នាលនិគ្រោធន ពាក្យ
ខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ សមាទាននូវតបវត្ថុ គេយកតប-
វត្ថុនោះ ជាគ្រឿងឲ្យកើតលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរ គេលើកខ្លួន
ឯង បង្ហាញអ្នកដទៃ ព្រោះតែលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយទិកាយស្ស បដិកវគ្គោ

យំបំ ជំគ្រោធិ តថស្សី តបំ សមាទិយតិ សោ តេន
តថសា លាភសក្ការសិលោកំ អភិជំពូត្តតិ សោ
តេន លាភសក្ការសិលោកេន អត្តានុកំសេតិ បរំ
វម្ពតិ អយំបំ ខោ ជំគ្រោធិ តថស្សីនោ ឧបក្កិលេសោ
ហោតិ ។ បុន ចបរំ ជំគ្រោធិ តថស្សី តបំ សមាទិ-
យតិ សោ តេន តថសា លាភសក្ការសិលោកំ
អភិជំពូត្តតិ សោ តេន លាភសក្ការសិលោកេន
មជ្ឈតិ មុច្ឆតិ មទមាបជ្ឈតិ ។ យំបំ ជំគ្រោធិ តថស្សី
តបំ សមាទិយតិ សោ តេន តថសា លាភសក្ការ-
សិលោកំ អភិជំពូត្តតិ សោ តេន លាភសក្ការ-
សិលោកេន មជ្ឈតិ មុច្ឆតិ មទមាបជ្ឈតិ អយំបំ ខោ
ជំគ្រោធិ តថស្សីនោ ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។ បុន
ចបរំ ជំគ្រោធិ តថស្សី តបំ សមាទិយតិ កោជនេសុ
វោទាសំ អាបជ្ឈតិ វេទំ មេ ខមតិ វេទំ មេ ន ខម-
តិ ។ សោ យញ្ច ទ្វាស្ស្ហ(១) ន ខមតិ តំ សាបេក្ខោ
បជហតិ យំ បនស្ស ខមតិ តំ កជិតោ មុច្ឆិតោ
អជ្ឈាបន្នោ អនាទីនវទស្សរិ អនិស្សរណាប្បញ្ញោ

១ ១. យំ ហ ខោស្ស ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ បាដិកវគ្គ

ម្នាលនិគ្រោធិ ត្រង់ដែលអ្នកមានតបវត្ថុ សមាទាននូវតបវត្ថុ គេយកតបវត្ថុ
 នោះ ជាគ្រឿងឲ្យកើតលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរ គេក៏លើកខ្លួនឯង
 តែងបង្ហាប្រុងអ្នកដទៃ ព្រោះតែលាភសក្ការៈនោះ ម្នាលនិគ្រោធិ នេះឯង
 ក៏ជាទុបក្ខិលេស របស់អ្នកមានតបវត្ថុដែរ ។ ម្នាលនិគ្រោធិ ពាក្យខាង
 មុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ សមាទាននូវតបវត្ថុ គេយកតបវត្ថុនោះ
 ជាគ្រឿងឲ្យកើតលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរនោះ គេក៏ស្រវឹងភ្លេច
 ខ្លួន ដល់នូវសេចក្តីវង្វេង ព្រោះតែលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរនោះ។
 ម្នាលនិគ្រោធិ ត្រង់ដែលអ្នកមានតបវត្ថុ សមាទាននូវតបវត្ថុ គេយក
 តបវត្ថុនោះ ជាគ្រឿងឲ្យកើតលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរ គេក៏ស្រវឹង
 ភ្លេចខ្លួន ដល់នូវសេចក្តីវង្វេង ព្រោះតែលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរ
 នោះ ម្នាលនិគ្រោធិ នេះឯងក៏ជាទុបក្ខិលេស របស់មនុស្សអ្នកមានតប-
 វត្ថុដែរ ។ ម្នាលនិគ្រោធិ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតប-
 វត្ថុ សមាទាននូវតបវត្ថុ ចែកភោជនជាពីរចំណែកថា ភោជននេះគាប់
 ចិត្តខ្ញុំ ភោជននេះមិនគាប់ចិត្តខ្ញុំទេ ។ តាមសដែលប្រកបដោយសេចក្តី
 ចង់នោះ មិនគាប់ចិត្តភោជនណា រមែងលះចោលភោជននោះ ចំណែក
 ភោជនណា គាប់ចិត្តគេ ។ ក៏ត្រេកត្រពាលភ្លេចស្មារតី ជាប់ស្អិតនឹងភោជន
 នោះ ជាបុគ្គលឥតឃើញទោស ឥតមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងរលាស់ចិត្តចេញ

ឧទុក្ខិកសុត្តេ ពហេជិពុញាយ ឧបក្កិលេសកថា

បរិកុញ្ញតិ អយំបិ ខោ និគ្រោធន តបស្ស័នោ ឧបក្កិ-
 លេសោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ និគ្រោធន តបស្ស័ តបិ
 សមាធិយតិ លាកសក្ការសិលោកនិកន្តិហោតុ សក្ក-
 រិស្សន្តិ មិ វាជាតោ វាជមហាមត្តា ខត្តិយា ព្រាហ្មណា
 កហាបតិកា តត្តិយាតិ អយំបិ ខោ និគ្រោធន តបស្ស័នោ
 ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ និគ្រោធន តបស្ស័
 អពាវំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា កុតោ^(១) អប្ប-
 សាទេតា ^(២) ហោតិ កី បនាយំ សម្ពហុលា-
 ជីវេ សព្វសព្វំ សំភក្កេតិ ^(៣) សេយ្យដំនំ មូលតំជំ
 ខន្ធតំជំ ជលុតំជំ អក្កតំជំ តំជតំជមេវ បញ្ចមិ
 អសនិវចន្តិ ទន្ធក្កដំ សមណាប្បវាទេនាតិ អយំបិ
 ខោ និគ្រោធន តបស្ស័នោ ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។
 បុន ចបរំ និគ្រោធន តបស្ស័ បស្សតិ អពា-
 វំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា កុលេសុ សក្កិ-
 យមាធំ កុក្ករិយមាធំ មាធិយមាធំ បូជិយមាធំ ។

---

១ ខ. ម. កុតោតិ នន្តិ ។ ២ ម អបសាវេតា ។ ៣ ខ. ពហុលាជីវេ សព្វំ សម្ពត្តេតិ ។

ទុក្ខវិកលស្រព ពោលអំពីបក្កិលេសនៃការឡើងចាប់ដោយព្យាយាមជាច្រៀងនុកកិលេស

ចេះវត្ថុបរិភោគ ម្នាលនិគ្រោធន ទេនឯងក៏ជាទុបក្កិលេស របស់អ្នកមាន
 តបវត្ថុដែរ ។ ម្នាលនិគ្រោធន ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ
 សមាទាននូវតបវត្ថុ ដោយហេតុប្រាថ្នាលាភស្តុភារនឹងសេចក្តីសរសើរថា
 ពួកព្រះរាជា រាជមហាមាត្រ ក្សត្រ ព្រាហ្មណ៍ គហបតី ភិរិយ នឹង
 ធ្វើសក្ការៈចំពោះយើង ម្នាលនិគ្រោធន ទេនឯងក៏ជាទុបក្កិលេស របស់
 អ្នកមានតបវត្ថុដែរ ។ ម្នាលនិគ្រោធន ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នក
 មានតបវត្ថុ ពោលបង្ហាបំសមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយថា បែបនេះឬ
 សមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកមានការចិញ្ចឹមជីវិតច្រើនយ៉ាង តែងស៊ីតូដឈើ
 សព្វសរពើ គឺពូជកើតអំពីឫស ពូជកើតអំពីដើម ពូជកើតអំពីថ្នាំ
 ពូជកើតអំពីចុង ពូជកើតអំពីពូជផងគ្នាគ្រប់ ៥ នរណា ។ ក៏ដឹង
 ថា ញាញុកគឺធ្មេញរបស់សមណៈនេះ ដូចជាកាំរន្ទះ អ្នកនេះជាសមណៈ
 គ្រឹមតែការប្តេជ្ញាថាសមណៈប៉ុណ្ណោះ ម្នាលនិគ្រោធន ទេនឯងក៏ជាទុបក្កិ-
 លេសរបស់អ្នកមានតបវត្ថុដែរ ។ ម្នាលនិគ្រោធន ពាក្យខាងមុខនៅមាន
 ទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ ឃើញសមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ដែលមានគេ
 កំពុងធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន ឬជា ក្នុងគ្រូកូលទាំងឡាយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទិយនិកាយស្ស បាទិកវគ្គោ

តស្ស្គំ^(១) ឃំ ហោតិ ឥមម្ហំ ឆាម^(២) សម្ពុហុលាជីវំ
 កុលេសុ សក្ការេន្តិំ កុក្ការេន្តិំ មារេន្តិំ បូជេន្តិំ មំ
 បន តបស្សី លូទាជីវំ កុលេសុ ន សក្ការេន្តិំ
 ន កុក្ការេន្តិំ ន មារេន្តិំ ន បូជេន្តិំតិ ។ ឥតិ សោ
 ឥស្សា មច្ឆិយំ កុលេសុ ឧប្បាទេតា ហោតិ អយំបិ
 ខោ និគ្រោធិ តបស្ស្គោ ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។
 បុន ចបំ និគ្រោធិ តបស្សី អាទាថកនិសាទី ហោតិ
 អយំបិ ខោ និគ្រោធិ តបស្ស្គោ ឧបក្កិលេសោ
 ហោតិ ។ បុន ចបំ និគ្រោធិ តបស្សី អត្តានិ
 ទស្សយមាទោ កុលេសុ ចរតិ ឥទិបិ មេ តបស្សី
 ឥទិបិ មេ តបស្សីន្តិំ អយំបិ ខោ និគ្រោធិ តបស្ស្គោ
 នោ ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។ បុន ចបំ និគ្រោធិ

---

១ ខ. ទិស្វា ធស្ស ។ ២ ឥមស្សី តាមតិ កន្លប់ ហេតុកេ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាណិកវគ្គ

អ្នកនោះតែងមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា មនុស្សទាំងឡាយគេធ្វើសក្ការៈ
 គោរព រាប់អាន បូជាសមណៈ ដែលមានការចិញ្ចឹមជីវិតច្រើនមុខនេះ
 ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ ប្រយោជន៍អ្វី ពួកគេម្តេចក៏មិនធ្វើសក្ការៈ គោរព
 រាប់អាន បូជា អាត្មាអញ ដែលមានតបវត្ត ជាអ្នកមានការចិញ្ចឹមជីវិត
 សៅហ្មង ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយវិញ ។ អ្នកនោះ រមែងកើតសេចក្តី
 ឫស្សា កំណាញ់ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ ដោយប្រការយ៉ាងនេះ ម្ចាស់
 និគ្រោធនេះឯងក៏ជាឧបកិលេស របស់មនុស្សអ្នកមានតបវត្តដែរ ។
 ម្ចាស់និគ្រោធតាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ត រមែង
 អង្គុយក្នុងទីចំកែកមនុស្សមើលឃើញ^(១) ម្ចាស់និគ្រោធនេះឯង ក៏ជា
 ឧបកិលេស របស់អ្នកមានតបវត្តដែរ ។ ម្ចាស់និគ្រោធតាក្យខាង
 មុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ត ដើរបង្ហាញខ្លួន ដើរទៅក្នុងត្រកូល
 ទាំងឡាយ^(២) ដោយគិតថា ការនេះជាតបវត្ត របស់អាត្មា ការនេះ
 ជាតបវត្តរបស់អាត្មា ម្ចាស់និគ្រោធនេះឯង ក៏ជាឧបកិលេស របស់
 អ្នកមានតបវត្តដែរ ។ ម្ចាស់និគ្រោធតាក្យខាងមុខនៅមានទៀត

---

១ សំដៅយកការរិះ ឬធ្វើកិច្ចវិវាទផ្សេងៗ បានតែក្នុងទីចំពោះមុខគេ ឲ្យគេស្តើច ។ ២
 សំដៅយកពុតគ្បុលរបស់មនុស្សដែលដើរអួតអាង បើមានគេសរសើរពិកិច្ចវិវាទណា ឬពិអ្នក
 ណា ក៏លើកជាកំខ្លួនថា ការនោះជាស្នាដៃខ្លួន ឬថាជាសិស្សខ្លួនជាដើម ។

ឧទ្ធអ្ករកសុត្តេ ពិណ្ឌិយ ឧបក្កិលេសកថា

តបស្សី កិញ្ចិទេវ^(១) បដិច្ចន្ទំ សេវតិ សោ ខមតិ តេ
 ឥន្ទំ បុដ្ឋោ សមាណោ អក្កមមាណំ អាហា ខមតិ តេ
 ខមមាណំ អាហា ន ខមតិ តេ ។ ឥតិ សោ សម្មជាន-
 មុសា កាសិកា ហោតិ អយំបិ ទោ ធិក្រោធន តបស្សី-
 នោ ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។ បុន ចបំ ធិក្រោធន
 តបស្សី តថាភតស្ស វា តថាភតស្ស កស្ស វា ធម្មំ ទេ-
 សេន្តស្ស សន្តិយេវ បរិយាយំ អនុញ្ញាយំ ពានុជាតាតិ
 អយំបិ ទោ ធិក្រោធន តបស្សីនោ ឧបក្កិលេសោ
 ហោតិ ។ បុន ចបំ ធិក្រោធន តបស្សី កោធនោ
 ហោតិ ឧបនាហំ ។ យំបិ ធិក្រោធន តបស្សី កោធនោ
 ហោតិ ឧបនាហំ អយំបិ ទោ ធិក្រោធន តបស្សីនោ
 ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។ បុន ចបំ ធិក្រោធន តបស្សី
 មក្ខិ ហោតិ បលាសី ឥស្សកិ ហោតិ មច្ឆរី សហោ
 ហោតិ មាយារី វេទ្ធោ ហោតិ អតិមាណំ ចាបិប្បោ
 ហោតិ ចាបិកាណំ ឥប្បាណំ វស្សន្តតោ មិប្បាធិដ្ឋិ-
 កោ ហោតិ អន្តត្តាហិកាយ ធិដ្ឋិយា សម្មន្តាភតោ

១ ម. យំ កិញ្ចិទេវ ។

ឧទុម្ពិកសូត្រ ពេលអំពីឧបកិលេសនៃការខ្ពើមពេញដោយព្យាយាមជាច្រើនដុតកិលេស
អ្នកមានតបវត្ត វាស្រ័យល្បិចបិទបាំងនីមួយៗ គឺបើមានគេសួរអ្នកនោះថា
លោកគាប់ចិត្តការនេះឬ បើទុកជាការនោះខ្លួនមិនគាប់ចិត្តទេ ក៏និយាយ
ថា គាប់ចិត្ត បើការនោះខ្លួនគាប់ចិត្ត ក៏និយាយថា មិនគាប់ចិត្តវិញ ។
អ្នកនោះឈ្មោះថា និយាយកុហកទាំងដឹងខ្លួន ដោយសំដីបែបនេះ ម្ចាស់
និគ្រោធនេះឯងក៏ជាឧបកិលេស របស់អ្នកមានតបវត្តដែរ ។ ម្ចាស់
និគ្រោធតាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ត កាលបើព្រះតថាគត
ឬសារីករបស់ព្រះតថាគត កំពុងសំដែងធម៌ រឿងមិនអនុមោទនា នូវ
បរិយាយដែលខ្លួនគួរអនុមោទនា ម្ចាស់និគ្រោធនេះឯងក៏ជាឧបកិលេស
របស់អ្នកមានតបវត្តដែរ ។ ម្ចាស់និគ្រោធតាក្យខាងមុខនៅមានទៀត
អ្នកមានតបវត្ត ជាអ្នកមានសេចក្តីក្រោធចងសេចក្តីក្រោធទុក ។ ម្ចាស់
និគ្រោធអ្នកមានតបវត្ត មានសេចក្តីក្រោធចងសេចក្តីក្រោធទុកណា
ម្ចាស់និគ្រោធនេះឯងក៏ជាឧបកិលេស របស់អ្នកមានតបវត្តដែរ ។ ម្ចាស់
និគ្រោធតាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ត ជាអ្នករមិល
គុណ វាយបូកស្មើ ឈ្មាតិស កំណាញ់ អ្នកអាង មានកលមាយា
រឹងត្អឹង មើលងាយគេ មានសេចក្តីប្រាថ្នាលាមក ទាំងលុះអំណាចនៃ
សេចក្តីប្រាថ្នាដ៏លាមក ជាមនុស្សមិច្ឆាទិដ្ឋិ ប្រកបដោយអនត្តាហិកទិដ្ឋិ^(១)

១ មិច្ឆាទិដ្ឋិដែលស្ទុះដល់ទីបំផុតលែងពី ធម្មកាន់មាំក្នុងទិដ្ឋិទាំង ១០ នោះ ណាមួយ
មានប្រកាន់ថា លោកទៀង លោកមិនទៀងជាដើម ។ សារត្តទីបនី ដីការវិន័យ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទយនិកាយស្ស ពាជិកវគ្គោ

សន្តិដ្ឋបរាមាសី ហោតិ អាណានត្ថាហិ ទុប្បដិទិស្សត្តិ
 យំបិ ខោ និក្រោធិ តបស្សី សន្តិដ្ឋបរាមាសី ហោតិ
 អាណានត្ថាហិ ទុប្បដិទិស្សត្តិ អយំបិ ខោ និក្រោធិ
 តបស្សិនោ ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។ តំ កី មពាសី
 និក្រោធិ យទិមេ តចោជិកុត្តា ឧបក្កិលេសា វា អនុ-
 បក្កិលេសា វាតិ ។ អន្តា ខោ ឥមេ កន្លេ តចោជិ-
 កុត្តា ឧបក្កិលេសា នោ អនុបក្កិលេសា ហំនំ ខោ
 បនេតំ កន្លេ វិជ្ជតិ យំ ឥនេកចោ តបស្សី សព្វេ-
 ហោវ ឥមេហិ ឧបក្កិលេសេហិ សមម្ពាគតោ អស្ស
 កោ បន វាទោ អពាគរពាគវេនាតិ ។

(២៥) ឥធិ និក្រោធិ តបស្សី តបំ សមាទិយតិ

សោ តនន តបសា ន អត្តមនោ ហោតិ ន បរិបុណ្ណ-
 សង្កប្បោ ។ យំបិ និក្រោធិ តបស្សី តបំ សមាទិយតិ

សុត្តន្តបិដក វិយេកិយ បាដិកវគ្គ

អ្នកប្រកាន់យកតែសេចក្តីឃើញរបស់ខ្លួន ប្រកាន់មាំ ជាបុគ្គលដែលគេមិន
អាចឲ្យលះបង់បានដោយឆ័យ ។ ម្នាលនិគ្រោធ គ្រងដែលអ្នកមានតបវត្ត
ជាអ្នកប្រកាន់យកតែសេចក្តីឃើញរបស់ខ្លួន ប្រកាន់មាំ ជាបុគ្គលដែល
គេឲ្យលះបង់បានដោយគ្រ ម្នាលនិគ្រោធ នេះឯង ក៏ជាឧបក្កិលេស
របស់អ្នកមានតបវត្តដែរ ។ ម្នាលនិគ្រោធ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូច
ម្តេច បើការខ្ពើមបាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស
ទាំងនេះជាឧបក្កិលេស ឬមិនមែនជាឧបក្កិលេសទេ ។ និគ្រោធបរិព្វាជក
ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការខ្ពើមបាប ដោយសេចក្តីព្យា-
យាម ជាគ្រឿងដុតកិលេសទាំងនេះ ជាឧបក្កិលេសពិត ។ មិនមែនជា
អនុបក្កិលេសទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្នកមានតបវត្តពួកខ្លះ
ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយឧបក្កិលេស ទាំងអស់នេះទៅហើយ
ចាំបាច់ពោលទៅថ្មី ដោយឧបក្កិលេសឯទៀត ។ ។

(២៥) ម្នាលនិគ្រោធ អ្នកមានតបវត្តក្នុងលោកនេះ សមាទាននូវតបវត្ត
គេមិនមែនពេញចិត្ត ទាំងមានសេចក្តីត្រិះរិះមិនមែនអស់ហើយត្រឹមតបវត្ត
នោះ ។ ម្នាលនិគ្រោធ គ្រងដែលអ្នកមានតបវត្ត សមាទាននូវតបវត្តណា

ទុក្ខវិភាងសុត្តន្ត ពណ៌ដំបូង បរិសុទ្ធាចារ្យ

សោ តេន តបសា ន អត្តមនោ ហោតិ ន
 បរិបុណ្ណសង្កប្បោ ឃំរំ សោ តស្មី ហំនេ បរិសុទ្ធោ
 ហោតិ ។ បុន ចបរំ និក្រោធន តបស្សី តបំ
 សមាទិយតិ សោ តេន តបសា ន អត្តានុក្កំ-
 សេតិ ន បរំ វម្ពតិ ។ បេ ។ ឃំរំ សោ តស្មី
 ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ និក្រោធន
 តបស្សី តបំ សមាទិយតិ សោ តេន តបសា ន
 មជ្ជតិ ន មុត្តតិ ន មទិមាបជ្ជតិ ។ បេ ។ ឃំរំ សោ
 តស្មី ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ និក្រោធន
 តបស្សី តបំ សមាទិយតិ សោ តេន តបសា
 លាភសក្ការសិលោកំ អភិទិព្វត្តេតិ សោ តេន
 លាភសក្ការសិលោកេន ន អត្តមនោ ហោតិ ន
 បរិបុណ្ណសង្កប្បោ ។ យំបំ និក្រោធន តបស្សី ។ បេ ។
 ឃំរំ សោ តស្មី ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។ បុន
 ចបរំ និក្រោធន តបស្សី តបំ សមាទិយតិ សោ
 តេន តបសា លាភសក្ការសិលោកំ អភិទិព្វត្តេតិ

ឧទុម្ពិកស្សប្រា ពោលអំពីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃការខ្ពើមបោយដោយព្យាយាមនោះត្រូវឧដុតពិលេស
 គេមិនមែនពេញចិត្ត ទាំងមានសេចក្តីត្រិះរិះ មិនមែនអស់ហើយត្រឹម
 តបវត្តនោះ គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធកងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។
 ម្នាលនិគ្រោធព ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ត សមាទានតបវត្ត
 គេមិនលើកខ្លួនឯង មិនកំហែងអ្នកដទៃ ព្រោះតបវត្តនោះ ។ បេ ។
 គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធកងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ម្នាលនិគ្រោធព
 ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ត សមាទានតបវត្ត គេមិន
 ស្រវឹង មិនឈ្នកគំនិត មិនដល់នូវសេចក្តីស្រវឹង ព្រោះតែតបវត្តនោះទេ
 ។ បេ ។ គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធកងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ម្នាល
 និគ្រោធព ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ត សមាទាននូវ
 តបវត្ត គេញ៉ាំងលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរ ឲ្យកើតឡើង ព្រោះ
 តបវត្តនោះ តែគេមិនពេញចិត្ត មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះ អស់ហើយត្រឹម
 លាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរនោះទេ ។ ម្នាលនិគ្រោធព ត្រង់ដែលអ្នក
 មានតបវត្ត ។ បេ ។ គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធកងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។
 ម្នាលនិគ្រោធព ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ត សមាទាន
 តបវត្ត គេញ៉ាំងលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរ ឲ្យកើតឡើង គេមិន

សុត្តន្តបិដកេ វិយាសិកាយស្ស បាដិកវិញ្ញោ

សោ តេន លាភសក្ការសិលោកេន ន អត្តានុក្កំ-
 សេតិ ន បរំ វម្ពេតិ ។ យំបំ ជំគ្រោធិ តបស្សី
 ។ បេ ។ ឃី សោ តស្សី ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។
 បុន ចបរំ ជំគ្រោធិ តបស្សី តបំ សមាទិយតិ
 សោ តេន តបសា លាភសក្ការសិលោកិ
 អភិជំពូត្តេតិ សោ តេន លាភសក្ការសិលោកេន ន
 មជ្ជតិ ន មុត្តតិ ន មទមាបជ្ជតិ ។ យំបំ ជំគ្រោធិ
 តបស្សី ។ បេ ។ ឃី សោ តស្សី ហំនេ បរិសុទ្ធោ
 ហោតិ ។ បុន ចបរំ ជំគ្រោធិ តបស្សី តបំ សមា-
 ទិយតិ កោជនេសុ ន វោទាសំ អាបជ្ជតិ វំទិ
 មេ ខមតិ វំទិ មេ ន ខមតិ ។ សោ យព្វ
 ទ្វាស្សី^(១) ន ខមតិ តំ អនបេក្ខោ បជហតិ យំ
 បនស្សី ខមតិ តំ អភវតោ អមុត្តតោ អនជ្ឈាបន្នោ
 អាទីនវនស្សីវំ ជំស្សារណាប្បញ្ញោ បរិកុញ្ញតិ ឃី សោ
 តស្សី ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ ជំគ្រោធិ

១ ខ. យំ ហិ ខេស្ស ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ បាណិកវគ្គ

លើកខ្លួន មិនបង្គាប់អ្នកដទៃ ព្រោះតែលាភសក្ការ នឹងសេចក្តីសរសើរ
 នោះទេ ។ ម្នាលនិគ្រោធរ ត្រង់ដែលអ្នកមានតបវត្ថុ ។ បេ ។ គេឈ្មោះ
 ថា បរិសុទ្ធកងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ម្នាលនិគ្រោធរ ពាក្យខាងមុខ
 នៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ សមាទាននូវតបវត្ថុ គេញ្ញាំងលាភសក្ការៈ
 នឹងសេចក្តីសរសើរ ឲ្យកើតឡើង ដោយតបវត្ថុនោះ តែគេមិនស្រវឹង មិន
 ឈ្នក់គំនិត មិនដល់នូវសេចក្តីស្រវឹង ព្រោះតែលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តី
 សរសើរនោះទេ ។ ម្នាលនិគ្រោធរ ត្រង់ដែលអ្នកមានតបវត្ថុ ។ បេ ។ គេ
 ឈ្មោះថា បរិសុទ្ធកងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ម្នាលនិគ្រោធរ ពាក្យ
 ខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ សមាទានតបវត្ថុ មិនចែកភាជន
 ជាពីរបំណែកថា ភាជននេះគាប់ចិត្តខ្ញុំ ភាជននេះមិនគាប់ចិត្តខ្ញុំទេ ។
 គេជាមនុស្សគ្មានប្រាថ្នាភាជនណា មិនគាប់ចិត្តគេ ។ ក៏លះបង់ភាជន
 នោះដែរ តែថា ភាជនណាគាប់ចិត្តគេៗ មិនត្រេកត្រអាល មិនភ្លេច
 ស្មារតីមិនជាប់ស្អិត ជាអ្នកឃើញទោសជាប្រក្រតី មានប្រាថ្នាជាគ្រឿង
 រលាស់ចិត្តចេញ បរិភោគភាជននោះ គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធកង
 ហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ម្នាលនិគ្រោធរ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត

ឧទ្ទេសន៍សុត្តន្ត ពហេជិកុញ្ញាយ បរិសុទ្ធិកថា

តបស្សី តបី សមាទិយតិ ន សោ^(១) លាភសង្ការសិ-
 លោកនិកត្តិហេតុ សង្ការស្សន្តិ មំ រាជាទោ រាជប-
 ហាមត្តា ខត្តិយា ព្រាហ្មណា កហបតំកា តិត្តិយាតិ
 ឃំ សោ តស្មី ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ
 ជិគ្រោធ តបស្សី អញ្ញាតំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា
 ន អប្បសាទេតា ហោតិ កី បទាយិ សម្ពហុលាជីវំ
 សព្វសត្វំ សំកត្តេតិ សេយ្យដំទំ មូលតំជំ ទន្ធាតំជំ
 ដលុតំជំ អក្កតំជំ តីជតំជមេវ បញ្ចមំ អសនិវចក្កំ ទន្ធា-
 ក្ខំ សមណប្បវាទេនាតិ^(២) ឃំ សោ តស្មី ហំនេ បរិ-
 សុទ្ធោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ ជិគ្រោធ តបស្សី បស្សតិ
 អញ្ញាតំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា កុលេសុ សក្ករ-
 យមាទំ កុករយមាទំ មាទិយមាទំ បូជិយមាទំ ។
 តស្ស ធា ឃំ ហោតិ ឥមម្ហំ ធាម សម្ពហុលាជីវំ
 កុលេសុ សក្ករោន្តិ កុករោន្តិ មាទេន្តិ បូជេន្តិ មិ
 បន តបស្សី លុខាជីវី កុលេសុ ធា សក្ករ-
 រោន្តិ ធា កុករោន្តិ ធា មាទេន្តិ ធា បូជេន្តិតិ ។

---

១ ន សោ ភេតាតិ រាជបិ យេន្តកេ ទិស្សតិ ។ ២ សមណស្ស វិទេនាតិ រាជបិ យេន្តកេ ទិស្សតិ ។

ឧទ្ធអ្វិកសូត្រ ពោលអំពីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃតបោដីគុប្បវាទ

អ្នកមានតបវត្ត គេមិនសមាទានតបវត្តហេតុតែសេចក្តីប្រាថ្នាលាភស្តុភារៈ
នឹងសេចក្តីសរសើរថា ពួកព្រះរាជា រាជមហាមាត្រ ក្សត្រិយ៍ ព្រាហ្មណ៍
គហបតី ភិរិយ នឹងធ្វើសក្ការៈ ចំពោះអាត្មាអញ អ្នកនោះឈ្មោះថា
បរិសុទ្ធក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ម្នាលនិគ្រោធព ពាក្យខាងមុខ
នៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ត មិនបានពោលបង្គាប់សមណៈឬព្រាហ្មណ៍
ណាមួយ ថា បែបនេះ ឬសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកមានការចិញ្ចឹមជីវិត
ច្រើនយ៉ាង តែងស៊ីពូជសព្វសរពើ គឺពូជកើតអំពីឫស ពូជកើតអំពី
ដើម ពូជកើតអំពីប៉ាំង ពូជកើតអំពីចុង ពូជកើតអំពីពូជជាំគំរប់ ៥
នរណា ។ ក៏ដឹងថា ញញួរគឺធ្មេញរបស់សមណៈនេះ ដូចជាកាំរន្ធព គេជា
សមណៈត្រឹមតែការប្តេជ្ញាថា សមណៈប៉ុណ្ណោះទេ គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធក្នុង
ហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ម្នាលនិគ្រោធព ពាក្យខាងមុខនៅមាន
ទៀត អ្នកមានតបវត្ត ឃើញគេធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន ឬជា
សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ ។ គេមិនបានគ្រិះរិះ
យ៉ាងនេះថា គួរដែរឬ ពួកមនុស្សតែងធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន ឬជា
សមណៈដែលមានអាជីវៈច្រើន ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយនេះ ចំណែកខាង
អាត្មាអញ ជាអ្នកមានតបវត្ត មានអាជីវៈសៅហ្មង (ម្តេចក៏) ពួកគេមិនធ្វើ
សក្ការៈ មិនគោរព មិនរាប់អាន មិនឬជា ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយវិញ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាសិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

ឥតិ សោ ឥស្សាមច្ឆរិយំ កុលេសុ ធុប្បុរេតា ហោតិ
 ឃំ សោ តស្មី ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។ បុន
 ចបរំ និក្រោធិ តបស្សី ន អាទាថកកិសានី ហោតិ
 ឃំ សោ តស្មី ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។ បុន
 ចបរំ និក្រោធិ តបស្សី ន អត្តានំ ទស្សយមាណោ
 កុលេសុ ចរតិ ឥទិបំ មេ តបស្មី ឥទិបំ មេ តបស្មីន្ត
 ឃំ សោ តស្មី ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។ បុន កបរំ
 និក្រោធិ តបស្សី ន កិញ្ចុទេវ បដិច្ចន្តំ សេវតិ សោ
 ខមតិ តេ ឥទិន្តំ បុដ្ឋោ សមាណោ អក្ខមមាណំ អាហ
 ន ខមតិ ខមមាណំ អាហ ខមតិ ។ ឥតិ សោ
 សម្បជានមុសា ន កាសិកា ហោតិ ឃំ សោ តស្មី
 ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ និក្រោធិ
 តបស្សី តថាភតស្ស វា តថាភតស្សវកស្ស វា ធម្ម
 ទេសេន្តស្ស សន្តិយេវ បរិយាយំ អនុពោយ្យំ អនុជា
 ណតិ ឃំ សោ តស្មី ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាណិកវគ្គ

គេមិនឲ្យកើតសេចក្តីបួស្សា នឹងសេចក្តីកំណាញ់ ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ
 ដូច្នោះឡើយ គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធកងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ម្ចាស់
 និគ្រោធិ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ត មិនជាអ្នក
 អង្គុយកងទ័ចំភ្នែកមនុស្ស គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធកងហេតុនោះ យ៉ាងនេះ
 បាន ។ ម្ចាស់និគ្រោធិ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ត
 មិនដើរបញ្ចាញខ្លួន ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយថា ការនេះជាតបវត្តរបស់អាត្មា
 ដែរ ការនេះជាតបវត្តរបស់អាត្មាដែរ គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធកងហេតុ
 នោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ម្ចាស់និគ្រោធិ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត
 អ្នកមានតបវត្ត មិនអាស្រ័យការបិទបាំងនីមួយ បើមានគេសួរអ្នកនោះ
 ថា ការនេះគាប់ចិត្តលោកឬ បើការនោះមិនគាប់ចិត្តខ្លួនក៏និយាយថា មិន
 គាប់ចិត្ត របស់នេះគួរដល់អ្នកឬប្រាប់នូវរបស់ ដែលមិនគួរថា មិនគួរ បើការ
 នោះខ្លួនគាប់ចិត្ត ក៏និយាយថា គាប់ចិត្ត ។ អ្នកនោះមិនបាននិយាយកុហក
 ទាំងដឹងខ្លួន គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធកងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ម្ចាស់
 និគ្រោធិ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ត កាលតថាគត
 ឬសារីកររបស់តថាគត កំពុងសំដែងធម៌ រមែងអនុមោទនានូវបរិយាយ
 ដែលគួរអនុមោទនា គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធកងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។

ឧទ្ធរណ៍សុត្តេ ពណេដិគុញ្ញយ បរិសុទ្ធិកថា

បុន ចបំ និគ្រោធ តបស្សី អក្កោធខោ ហោតិ
 អនុបណាហី ។ យំបិ និគ្រោធ តបស្សី អក្កោធខោ
 ហោតិ អនុបណាហី ឃំ សោ តស្សី ហំនេ បរិសុទ្ធា
 ហោតិ ។ បុន ចបំ និគ្រោធ តបស្សី អមត្តិ
 ហោតិ អបលាសី អនិស្សក្តិ ហោតិ អមច្ឆរី អស-
 ហោ ហោតិ អមាយរី អថោទ្ធា ហោតិ អនតិមាដិ
 ន ទាបិច្ឆោ ហោតិ ន ទាបិកាដិ ឥច្ឆាដិ វស្សតោ
 ន មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ហោតិ ន អន្តត្តាហិកាយ^(១) ទិដ្ឋិយា
 សមដ្ឋាភតោ ន សន្តិដ្ឋិបរាមាសី^(២) ហោតិ ន អាណា-
 នត្តាហី^(៣) សុប្បដិដិស្សក្តិ ។ យំបិ និគ្រោធ តបស្សី
 ន សន្តិដ្ឋិបរាមាសី ហោតិ ន អាណានត្តាហី សុប្បដិ-
 ដិស្សក្តិ ឃំ សោ តស្សី ហំនេ បរិសុទ្ធា ហោតិ ។ តិ
 កំ មញ្ញាសិ និគ្រោធ យទិ ឃំ សន្តេ តថោដិគុញ្ញ

---

១ ឧ. អន្តត្តាហិកាយ ។ ២ ឧ. អសន្តិដ្ឋិបរាមាសី ។ ៣ ឧ. អណាណត្តាហី ។

ឧទ្ធរណ៍ព្រះព្រហ្ម ពោលអំពីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃតណេជិត្តប្បវាទ

ម្នាលនិគ្រោធិ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ត ជាអ្នកមិន
 ក្រោធិ មិនចង់សេចក្តីក្រោធិទុក ។ ម្នាលនិគ្រោធិ ត្រង់ដែលអ្នកមាន
 តបវត្ត ជាអ្នកមិនក្រោធិ មិនចង់សេចក្តីក្រោធិទុក គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធ
 ក្នុងហេតុនោះយ៉ាងនេះបាន ។ ម្នាលនិគ្រោធិ ពាក្យខាងមុខនៅមាន
 ទៀត អ្នកមានតបវត្ត ជាអ្នកមិនមើលគុណ មិនវាយបូកស្មើ មិនឈ្មា-
 នីស មិនកំណាញ់ មិនអួតអាង មិនមានកលមាយា មិនរឹងភ្នំ មិន
 មើលងាយគេ មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នាដ៏លាមក មិនល្អះក្នុងអំណាចនៃ
 សេចក្តីប្រាថ្នាដ៏លាមក មិនមែនជាមិត្តទិដ្ឋិ មិនប្រកបដោយអនុគា-
 ហិកទិដ្ឋិ មិនប្រកាន់យកតាមតែសេចក្តីឃើញរបស់ខ្លួន មិនប្រកាន់មាំ
 ជាមនុស្សដែលគេឲ្យលះបង់បានដោយងាយ ។ ម្នាលនិគ្រោធិ ត្រង់ដែល
 អ្នកមានតបវត្ត ជាអ្នកមិនប្រកាន់យកតាមតែសេចក្តីឃើញរបស់ខ្លួន មិន
 ប្រកាន់មាំ ជាមនុស្សដែលគេឲ្យលះបង់បានដោយងាយ គេឈ្មោះថា
 បរិសុទ្ធក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ព្រះមានបុណ្យត្រាស់សួរថា
 ម្នាលនិគ្រោធិ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើហេតុមាន
 មកដូច្នោះ ការឆ្លើមបាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស

សុត្តន្តបិដកេ ទំយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

បរិសុទ្ធា វា^(១) ហោតិ អបរិសុទ្ធា វាតិ ។ អន្ធា ខោ
 កន្តេ ឃំ សន្តេ តទោជិត្តា បរិសុទ្ធា ហោតិ ឃោ
 អបរិសុទ្ធា អក្កប្បត្តា ច ហោតិ^(២) សារប្បត្តា ចាតិ ។
 ន ខោ ជិគ្រោធ ឃត្តាវតា តទោជិត្តា អក្កប្បត្តា
 សារប្បត្តា ហោតិ^(៣) អបិច ខោ បប្បជិកប្បត្តា ច^(៤)
 ហោតិ ។

(២៦) កិត្តាវតា បន កន្តេ តទោជិត្តា
 អក្កប្បត្តា សារប្បត្តា ច ហោតិ សាធុ មេ កន្តេ
 កកវា តទោជិត្តាយ អក្កិយេវ ចាបេតុ សារិយេវ
 ចាបេត្តតិ ។ ឥច ជិគ្រោធ តបស្សី ចានុយាម-
 សំវាសំវតោ ហោតិ ។ កថញ្ច ជិគ្រោធ តបស្សី
 ចានុយាមសំវាសំវតោ ហោតិ ។ ឥច ជិគ្រោធ

---

១ ខ. វិសខោ ន ទិស្សតិ ។ ២ ខ. ម. ហោជិតិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ខ. អក្កប្បត្តា វា
 ហោតិ សារប្បត្តា វា ។ ៤ ខ. បប្បជិកប្បត្តា ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ បាដិកវគ្គ

ឈ្មោះថា បរិសុទ្ធហើយ ឬមិនទាន់បរិសុទ្ធទេ ។ និគ្រោធបរិព្វាជក
 ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុមាន
 មកដូច្នោះ ការខ្ពើមបាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស
 ឈ្មោះថា បរិសុទ្ធហើយដោយពិត មិនមែនមិនបរិសុទ្ធទេ ទាំងដល់កំពូល
 ធម៌ផង ដល់ខ្លឹមធម៌ហើយផង ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 ម្ចាស់និគ្រោធ ការខ្ពើមបាបដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស
 ត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ មិនទាន់ដល់កំពូលធម៌ មិនទាន់ដល់ខ្លឹមធម៌នៅឡើយទេ
 គ្រាន់តែដល់ត្រឹមធម៌ ដូចជាក្រមប៉ុណ្ណោះទេតើ ។

(២៦) និគ្រោធបរិព្វាជក ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះ
 ការខ្ពើមបាបដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេសត្រឹមណា ទើប
 ឈ្មោះថា ដល់កំពូលធម៌ផង ដល់ខ្លឹមធម៌ផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូម
 ព្រះមានបុណ្យសំដែងឲ្យដល់កំពូល ឲ្យដល់ខ្លឹមសារ របស់ការខ្ពើមបាប
 ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេសតែម្តងដល់ខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យបាន។
 ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់និគ្រោធ អ្នកមានតបវត្តក្នុងលោកនេះ
 ជាអ្នកសង្រួមដោយការសង្រួម៤ យ៉ាង ។ ម្ចាស់និគ្រោធ អ្នកមានតបវត្ត
 ជាអ្នកសង្រួមដោយការសង្រួម៤ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់និគ្រោធ អ្នក

ឧទ្ធអ្វិកសុត្តេ ពហេជិត្តញ្ញាយ អន្តរាយុត្តកថា

តបស្សី ន ចាលំ អតិចាតេតិ^(១) ន ចាលំ អតិ-
 ចាតយតិ ន ចាលំ អតិចាតយតោ សមនុញ្ញោ
 ហោតិ ន អនិទ្ឋំ អាទិយតិ ន អនិទ្ឋំ អាទិយា-
 បេតិ ន អនិទ្ឋំ អាទិយតោ សមនុញ្ញោ ហោតិ ន
 មុសា កណាតិ ន មុសា កណាបេតិ ន មុសា កណាតោ
 សមនុញ្ញោ ហោតិ ន ការិកមាសីសតិ ន ការិកមាសី-
 សាបេតិ ន ការិកមាសីសតោ សមនុញ្ញោ ហោតិ ។
 ឯវិ^(២) ធិគ្រោធិ តបស្សី ចាតុយាមសំវេសំវេតោ
 ហោតិ ។ យតោ^(៣) ធិគ្រោធិ តបស្សី^(៤) ចាតុយាម-
 សំវេសំវេតោ ហោតិ អនុញ្ញស្សី ហោតិ តបស្សីតាយ ។
 សោ អភិហរតិ នោ បិណាយាវត្តតិ ។ សោ វិវិត្តិ
 សេនាសនំ កជតិ អរវាញ រុក្ខមូលំ បព្វតំ កន្ថវិ
 តិកុហំ សុសានំ វនបត្តំ អញ្ញោកាសំ បលា-
 សប្បញ្ញំ^(៥) ។ សោ បច្ឆាកតិ បិណ្ឌាចាតប្បដិក្កនោ

---

១ អតិចាបេតិ កត្តបិ ពេត្តពេ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. ម. ឯវិ ពោ ។ ៣ ឧ. ម.
 យពោ ពោ ។ ៤ ឧ. តបស្សី ឯវិ ។ ៥ ឧ. ម. បលាសប្បញ្ញំ ។

ឧទុក្ខិកសូត្រ ពោលអំពីគោតិកុច្ឆរិក ដែលផល់ឲ្យរកពុលធម៌នឹងខ្លឹមធម៌

មានតបវត្តក្នុងលោកនេះ មិនសម្លាប់សត្វ មិនប្រើអ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់សត្វ
 មិនគាប់ចិត្តនឹងអ្នកសម្លាប់សត្វ មិនកាន់យកទ្រព្យ ដែលម្ចាស់គេមិនបាន
 ឲ្យ មិនប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាន់យកទ្រព្យ ដែលម្ចាស់គេមិនបានឲ្យ មិនគាប់ចិត្ត
 នឹងអ្នកកាន់យកទ្រព្យ ដែលម្ចាស់គេមិនបានឲ្យ រមែងមិននិយាយកុហក
 មិនប្រើអ្នកដទៃឲ្យនិយាយកុហក មិនគាប់ចិត្តនឹងអ្នកនិយាយកុហក មិន
 សេពភារិតធម៌ (គឺភាមគុណ៥) មិនប្រើអ្នកដទៃឲ្យសេពនូវភារិតធម៌ មិន
 គាប់ចិត្តនឹងអ្នកដែលសេពនូវភារិតធម៌ ។ ម្នាលនិគ្រោធិ អ្នកមានតបវត្ត
 ជាអ្នកសង្រួមដោយការសង្រួម ៤ យ៉ាង ដោយហេតុយ៉ាងនេះ ។ ម្នាល
 និគ្រោធិ កាលណាអ្នកមានតបវត្ត ជាអ្នកសង្រួមដោយការសង្រួមទាំង
 ៤ យ៉ាង ក៏រមែងមានពាក្យគេសរសើរអ្នកនោះ ព្រោះខ្លួនជាអ្នកមានតប-
 វត្ត ។ គេទំប្រឹងបំពេញ (សីល) មិនត្រឡប់មកដើម្បីកេទថោកទាប (កេទ
 គ្រហស្ថ) ។ គេរមែងអាស្រ័យសេនាសនៈស្ងួត ព្រៃ គល់ឈើ ភ្នំ ញកភ្នំ
 ជ្រោះភ្នំ ទីស្នូសាន ផងព្រៃ ទីវាល នឹងទីដែលប្រក់បាំងដោយស្មៅ ។
 បុគ្គលនោះ លុះកាលខាងក្រោយកត្ត ក៏ត្រឡប់មកពីបិណ្ឌ បាតហើយ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាភិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

និស័ទតិ បល្ល័ង្កំ អាភុជិត្តា ឧជំ កាយំ បណ្ឌិ-
 ឆាយ បរិមុទ្ធំ^(១) សតិ ឧបដ្ឋបេត្វា ។ សោ អភិជ្ឈំ
 លោកេ បហាយ វិភតាភិជ្ឈេន ចេតសា
 វិហារតិ អភិជ្ឈាយ ចិត្តំ បរិសោធនតិ ព្យាបាទប-
 ទោសំ^(២) បហាយ អព្យាបដ្ឋចិត្តោ វិហារតិ សព្វ-
 បាលាក្កតហិតានុកម្មំ ព្យាបាទបទោសា ចិត្តំ បរិ-
 សោធនតិ ដ៏នមិទ្ធិ បហាយ វិភតដ៏នមិទ្ធា វិហា-
 រតិ អាលោកសញ្ញា សតោ សម្មជាធា ដ៏នមិទ្ធា ចិត្តំ
 បរិសោធនតិ ឧទ្ធចកកក្កច្ឆំ បហាយ អនុទ្ធតោ វិហារតិ
 អជ្ឈតំ វុបសន្តចិត្តោ ឧទ្ធចកកក្កច្ឆា ចិត្តំ បរិសោធនតិ
 វិចិត្តច្ឆំ បហាយ តិណ្ណវិចិត្តច្ឆោ វិហារតិ អកកមិ-
 កដ៏ កុសលេសុ ធម្មេសុ វិចិត្តច្ឆាយ ចិត្តំ បរិ-
 សោធនតិ ។ សោ ឥមេ បញ្ច ដ៏វិរលោ បហាយ
 ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ បញ្ចាយ ឧត្ថលីករលោ

១ ឧ. ម. បរិមុទ្ធំ ។ ២ ឧ. វិញ្ញាណេសំ ។

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ ទិយនិកាយ បាណិកវគ្គ

អង្គុយពែនកែនតម្រង់កាយឲ្យត្រង់ ប្រុងស្មារតីឲ្យមានមុខឆ្មោះ (ទៅរក
 កម្មង្គាន) ។ គេលះអភិជ្ឈកុក្កលោក មានចិត្តប្រាសចាកអភិជ្ឈក ជម្រះ
 ចិត្តចាកអភិជ្ឈក លះព្យាបាទជាគ្រឿងប្រឡូស្ត មានចិត្តមិនព្យាបាទ មាន
 សេចក្តីអនុគ្រោះសត្វទាំងពួង ដោយប្រយោជន៍ ជម្រះចិត្តឲ្យស្អាតចាក
 ព្យាបាទជាគ្រឿងប្រឡូស្ត លះប៊ិនមិទ្ធៈ មានចិត្តប្រាសចាកប៊ិនមិទ្ធៈ មាន
 សេចក្តីសំគាល់ក្នុងពន្លឺ មានសតិ មានសម្បជញ្ញៈ ជម្រះចិត្តចាកប៊ិនមិទ្ធៈ
 លះទុច្ចកកថៈ មានចិត្តមិនរើរវាយ មានចិត្តខាងក្នុងស្ងប់រម្ងាប់ ជម្រះចិត្ត
 ចាកទុច្ចកកថៈ លះវិចិកិចា មានចិត្តឆងផ្គត់ចាកវិចិកិចា មិនមានសេចក្តី
 ងឿងឆ្ងល់ ជម្រះចិត្តឲ្យស្អាតចាកវិចិកិចា ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។
 គេលះនីវរណៈទាំង ៥ នេះ ដែលជាទុបក្កិលស ជាគ្រឿងធ្វើបញ្ញាឲ្យថយ

ឧទុម្ពរិកសុត្តេ គណេដិគុញយ អន្តសារប្បក្ករថា

មេត្តាសហគុតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ដរិត្តា វិហារតិ
 តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ទ-
 មណេ តិរិយំ សព្វុធំ សព្វុត្តតាយ សញ្ញវន្តំ លោកិ
 មេត្តាសហគុតេន ចេតសា វិបុលេន មហត្តុតេន
 អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបដ្ឋេន ដរិត្តា វិហារតិ ។
 កុរុណាសហគុតេន ចេតសា ។ មុទិតាសហគុតេន
 ចេតសា ។ ឧបេក្ខាសហគុតេន ចេតសា ឯកំ
 ទិសំ ដរិត្តា វិហារតិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ
 តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ទមណេ តិរិយំ សព្វុធំ សព្វុត្តតាយ
 សញ្ញវន្តំ លោកិ ឧបេក្ខាសហគុតេន ចេតសា វិបុ-
 លេន មហត្តុតេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបដ្ឋេន
 ដរិត្តា វិហារតិ ។ តំ កី មញ្ញសិ ធិត្រាធិ យទិ ឃិ
 សន្តេ តថោដិគុត្តា បរិសុទ្ធា វា ហោតិ អបរិសុទ្ធា
 វាតិ ។ អន្តា ខោ កន្តេ ឃិ សន្តេ តថោដិគុត្តា

ឧទ្ធរណ៍ក្នុងរូប ពោលអំពីតណោដិត្តច្បាំង ដែលដល់នូវកំពូលធម៌និងខ្ញុំធម៌ ៧៧

កំឡាំង ក៏សម្រេចសម្រាន្តនូវិយាបថ ដោយការផ្សាយចិត្តប្រកបដោយ
មេត្តា ទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ក៏ដូច្នោះ ទិសទី៣ ក៏ដូច្នោះ ទិសទី ៤
ក៏ដូច្នោះ សម្រេចសម្រាន្តនូវិយាបថ ដោយការផ្សាយចិត្តប្រកបដោយ
មេត្តាដ៏ធំទូលាយ មិនមានប្រមាណ មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ
ទៅកាន់សត្វលោកទាំងមូល ដោយយកខ្លួនទៅប្រៀប នឹងសត្វទាំងអស់
ក្នុងទិសទាំងពួង គឺទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទទឹង(១)ដោយ
ប្រការដូច្នោះ ។ ចិត្តប្រកបដោយករុណា ។ ចិត្តប្រកបដោយមុទ្រិតា ។
សម្រេចសម្រាន្តនូវិយាបថ ដោយការផ្សាយចិត្ត ប្រកបដោយទុបេក្ខា
ទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ក៏ដូច្នោះ ទិសទី ៣ ក៏ដូច្នោះ ទិសទី ៤ ក៏ដូច្នោះ
សម្រេចសម្រាន្តនូវិយាបថ ដោយការផ្សាយចិត្ត ប្រកបដោយទុបេក្ខាដ៏ធំ
ទូលាយ មិនមានប្រមាណ មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ទៅកាន់សត្វ-
លោកទាំងមូល ដោយយកខ្លួនទៅប្រៀប នឹងសត្វទាំងអស់ ក្នុងទិស
ទាំងពួង គឺទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទទឹង ។ ម្ចាស់និគ្រោធន
អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើហេតុមានមកដូច្នោះ ការភ្លើងបាប
ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស ឈ្មោះថា បរិសុទ្ធហើយ
ឬមិនទាន់បរិសុទ្ធទេ ។ និគ្រោធបរិព្វាជក ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន កាលបើដូច្នោះ ការភ្លើងបាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុត

១ សំដៅយកទិសតូច ។ គឺវិសេសឆ្មើយ និរតិ ពាយព្យ ឆ្នៀរណា ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បដិករក្ខេ

បរិសុទ្ធា ហោតិ នោ អបរិសុទ្ធា អត្តប្បត្តា ច
 ហោតិ^(១) សារប្បត្តា ចាតិ ។ ន ខោ និគ្រោធ ឯត្តា-
 វតា តទោជិកុច្ឆា អត្តប្បត្តា វា ហោតិ សារប្បត្តា វា
 អបិច ខោ តបប្បត្តា ហោតីតិ ។

[២៧] កិត្តាវតា បន កន្លេ តទោជិកុច្ឆា អត្ត-
 ប្បត្តា ច ហោតិ សារប្បត្តា ច ស្មាជ្ជ មេ កន្លេ
 កកវា តទោជិកុច្ឆាយ អក្កិយេវ ចាបេតុ សារិយេវ
 ចាបេតុតិ ។ ឥធ និគ្រោធ តបស្សី ចាតុយាមសិ-
 វសិវុតោ ហោតិ ។ កថញ្ច និគ្រោធ តបស្សី
 ចាតុយាមសិវសិវុតោ ហោតិ ។ មេ ។ យតោ^(២)
 និគ្រោធ តបស្សី ចាតុយាមសិវសិវុតោ ហោតិ
 អនុញ្ញស្ស ហោតិ តបស្សីតាយ ។ សោ អភិហារតិ នោ
 ហិណយាវត្តតិ ។ សោ វិវត្តិ សេណាសនិ កជតិ ។ មេ ។

---

១ ខ. ម. ហោតីតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ខ. យកោ ច ខោ ។ ម. យកោ ខោ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ បាណិកវគ្គ

កិលេសឈ្មោះថា បរិសុទ្ធដោយពិត មិនមែនមិនបរិសុទ្ធទេ ទាំងដល់
កំពូលធម៌ផង ដល់ខ្លឹមធម៌ផង ។ ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ថា ម្ចាស់និគ្រោធន
ការខ្លឹមបាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស ត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ
មិនទាន់ឈ្មោះថា ដល់កំពូលធម៌ ឬដល់ខ្លឹមធម៌នៅឡើយទេ គ្រាន់តែ
ដល់ត្រឹមសំបកធម៌ប៉ុណ្ណោះទេ ។

[២៧] និគ្រោធបរិព្វាជក ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះ
ការខ្លឹមបាប ដោយព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេសត្រឹមណា ទើបឈ្មោះ
ថា ដល់កំពូលធម៌ផង ដល់ខ្លឹមធម៌ផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូម
ព្រះមានព្រះភាគ សំដែងឲ្យដល់កំពូល ឲ្យដល់ខ្លឹមសាររបស់ការខ្លឹម
បាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេសតែម្តង ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ
ឲ្យទាន ។ ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ថា ម្ចាស់និគ្រោធន អ្នកមានតបវត្ត
ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសង្រួមដោយការសង្រួម ៤ យ៉ាង ។ ម្ចាស់និគ្រោធន
អ្នកមានតបវត្ត ជាអ្នកសង្រួមដោយការសង្រួម ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច
។ បេ ។ ម្ចាស់និគ្រោធន កាលណាអ្នកមានតបវត្ត ជាអ្នកសង្រួម
ដោយការសង្រួម ៤ យ៉ាង រមែងមានពាក្យគេសរសើរអ្នកនោះ ព្រោះ
ខ្លួនជាអ្នកមានតបវត្ត ។ គេទំប្រឹងបំពេញសីល មិនត្រឡប់មកដើម្បី
កេងចោកទាប ។ គេពង្រឹងសេពសេនាសនៈស្ងាត់ ។ បេ ។

ឧទ្ធអ្វិកសុត្តេ គណេជិត្តបាយ អន្តសារប្បត្តកថា

សោ ភេ បញ្ច ដីវរណោ បហាយ តេតសោ
ឧបត្តិលេសេ បញ្ចាយ ទុព្វលីករណោ មេត្តាស-
ហតតេន បេតសា ឯកំ ទិសំ ដវត្តា វិហាតិ
។ បេ ។ សោ អនេកវិហិតំ បុព្វេទិវាសំ អនុស្សាតិ
សេយ្យម្មំ ឯកំ បិ ជាតិ ទ្វេ បិ ជាតិយោ តិស្ស្សបិ
ជាតិយោ ចតស្ស្សបិ ជាតិយោ បញ្ចបិ ជាតិយោ
។ បេ ។ ទស បិ ជាតិយោ វិសំ បិ ជាតិយោ តិសំ បិ
ជាតិយោ ចត្តាឡីសំ បិ ជាតិយោ បញ្ចាសំ បិ ជាតិយោ
សតិ បិ ជាតិយោ សហស្សំ បិ ជាតិយោ សតសហស្សំ-
បិ ជាតិយោ អនេកេ បិ សំវដ្តកេ ប្ប អនេកេ បិ វិវដ្ត-
កេ ប្ប អនេកេ បិ សំវដ្តវិវដ្តកេ ប្ប អមុត្រាសី ឯវំនាមោ
ឯវំតោត្តោ ឯវំល្លោ ឯវំមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទិ
ឯវំមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ អមុត្រ ឧទទាទិ
តត្រាចាសី ឯវំនាមោ ឯវំតោត្តោ ឯវំល្លោ ឯវំមា-
ហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទិ ឯវំមាយុបរិយន្តោ

ឧទ្ធុរិកសូត្រ ពោលអំពីគោដីកុប្បាវ ដែលដល់នូវកំពូលធម៌នឹងខ្ញុំមធ្យម

គេបានលះនូវវណ្ណធម៌ទាំង ៥ នេះ ដែលជាគ្រឿងធ្វើចិត្តឲ្យសៅហ្មង ជា
 គ្រឿងធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យថយកំលាំង សម្រេចសម្រាន្តនូវយាបថ ដោយការ
 ផ្សាយចិត្ត ប្រកបដោយមេត្តា ទៅកាន់ទិសទី ១ រូប រូ គេរលឹកឃើញខន្ធ
 បញ្ចកៈដែលបានអាស្រ័យនៅអំពីមុន ជាច្រើនជាតិ គឺមួយជាតិខ្លះ ពីរជាតិ
 ខ្លះ បីជាតិខ្លះ បួនជាតិខ្លះ ប្រាំជាតិខ្លះ ៗ រូ ៗ ១០ ជាតិខ្លះ ២០ ជាតិ
 ខ្លះ ៣០ ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ ៥០ ជាតិខ្លះ មួយរយជាតិខ្លះ មួយពាន់ជាតិ
 ខ្លះ ១ វៃសនជាតិខ្លះ ច្រើនសំវដ្តកប្ប (កប្បវិទាស) ខ្លះ ច្រើនវិវដ្តកប្ប
 (កប្បចំរើន) ខ្លះ ច្រើនសំវដ្តវិវដ្តកប្ប (កប្បវិទាសនឹងកប្បចំរើន) ខ្លះ
 ថា ក្នុងកាលឯណោះ អាត្មាអញបានមានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រ
 យ៉ាងនេះ មានសម្បវយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ ទទួលសុខទុក្ខ
 យ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុយ៉ាងនេះ អាត្មាអញនោះ លុះប្បត្តិចាក
 អត្តភាពនោះហើយ បានទៅកើតក្នុងកាលឯណោះ ក្នុងកាលនោះឯង អាត្មា
 អញបានមានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បវយ៉ាងនេះ
 មានអាហារយ៉ាងនេះ ទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុយ៉ាងនេះ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

សោ តតោ ចុតោ សធម្មបដ្ឋោតំ តំ ភិក្ខុសាសនាវំ
 សធម្មោសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សាវិតំ ។
 តំ ភិក្ខុ មញ្ញាសំ ជីក្រោធិយទិ ឃំ សន្តោ តទោ-
 ជិតុញ្ញា បរិសុទ្ធា វា ហោតិ អបរិសុទ្ធា វាតិ ។
 អន្ធា ខោ (១) កន្តោ ឃំ សន្តោ តទោជិតុញ្ញា បរិសុទ្ធា
 ហោតិ ទោ អបរិសុទ្ធា អត្តប្បត្តា ច ហោតិ សារប្បត្តា
 ចាតិ ។ ន ខោ ជីក្រោធិ ឃត្តាវតា តទោជិតុញ្ញា
 អត្តប្បត្តា វា (២) ហោតិ សារប្បត្តា វា (៣) អបិច
 ខោ ដេត្តប្បត្តា ហោតិ ។

(២៨) តត្តាវតា បន កន្តោ តទោជិតុញ្ញា អត្តប្បត្តា
 ច ហោតិ សារប្បត្តា ច (៤) សាធម្ម មេ កន្តោ

---

១ ឧ. អទូ ខោ បទ ។ ២-៣ ឧ. ម. ច ។ ៤ ឧ. បស្សេត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ បាសិកវគ្គ

អាត្មាអញនោះ លុះច្បាតចាកអត្តភាពនោះហើយ មកកើតក្នុងភពនេះ រមែងរលឹកឃើញខន្ធបញ្ចកៈ ដែលអាស្រ័យនៅអំពីមុន បានច្រើនជាតិ ព្រមទាំងអាការៈ^(១) ព្រមទាំងទុក្ខសៈ^(២) ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្នាល និគ្រោធន អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើដូច្នោះ ការខ្លឹមបាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស ឈ្មោះថា បរិសុទ្ធហើយ ឬមិនទាន់បរិសុទ្ធទេ ។ និគ្រោធបរិព្វាជក ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គ ដ៏ចម្រើន កាលបើយ៉ាងនេះ ការខ្លឹមបាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជា គ្រឿងដុតកិលេស ឈ្មោះថា បរិសុទ្ធដោយពិត មិនមែនមិនបរិសុទ្ធទេ ទាំងដល់កំពូលធម៌ផង ដល់ខ្លឹមធម៌ផង ។ ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ថា ម្នាលនិគ្រោធន ការខ្លឹមបាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស ត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ មិនទាន់ឈ្មោះថា ដល់កំពូលធម៌ ឬដល់ខ្លឹមធម៌នៅ ឡើយទេ បានដល់ត្រឹមតែស្រាយ របស់ធម៌ប៉ុណ្ណោះទេ ។

(២៨) និគ្រោធបរិព្វាជក ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការខ្លឹមបាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេសត្រឹមណា ទើបឈ្មោះថា ដល់កំពូលធម៌ផង ដល់ខ្លឹមធម៌ផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

---

១ អង្គថា បា ភិក្ខុបន្តិកាហោរាជាដើម ។ ២ ឯឈ្មោះនឹងពោត្រកូល ។

ឧទ្ធអ្វិកសុត្តេ ពហេដិគុញយ អត្តសារប្បត្តកថា

កកវា តទោនិគុញយ អត្តិយេវ ចាបេតុ សារិយេវ
 ចាបេត្តតិ ។ ឥធម ធិគ្រោធន តបស្សី ចាតុយាមសំវរសំ-
 វុតោ ហោតិ ។ កថេត្វ ធិគ្រោធន តបស្សី ចាតុយាម-
 សំវរសំវុតោ ហោតិ ។ បេ ។ យតោ ច (១) ខោ ធិគ្រោធន
 តបស្សី ចាតុយាមសំវរសំវុតោ ហោតិ អនុញ្ញស្សី
 ហោតិ តបស្សិតាយ ។ សោ អភិហរតិ នោ
 ហីនាយារត្តតិ ។ សោ វិវិត្តំ សេនាសនំ កជតិ
 ។ បេ ។ សោ ឥមេ បញ្ច ដីវរណោ បហាយ ចេតសោ
 ឧបក្កិលេសេ បញ្ចាយ ធុត្វលីករណោ មេត្តាសហ-
 កតេន ចេតសា ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហកតេន
 ចេតសា វិបុលេន មហាគ្គតេន អប្បមាលោន អវេន
 អព្យាបជ្ឈេន ដវត្តា វិហរតិ ។ សោ អនេកវិហិតិ
 បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ សេយ្យដីនំ ឯកម្មិ ជាតិ ធ្វេបិ
 ជាតិយោ ។ បេ ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ធិសំ អនេក-
 វិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ ។ សោ ទិព្វេន ចក្កុនា
 វិសុទ្ធិន អតិក្កន្តមនុស្សកេន សត្តេ បស្សតិ

---

១ ឧ. ពសុទោ និទ្ទិ ។

ទុក្ខវិញ្ញាណ ពោលអំពីគោតិកុញ្ញ១ ដែលដល់នូវកំពូលធម៌និងខ្លឹមធម៌

សូមព្រះមានព្រះភាគសំដែងឲ្យដល់កំពូល ឲ្យដល់ខ្លឹមសាររបស់ការខ្លឹម
 បាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេសតែម្តង ដល់ខ្ញុំព្រះ
 អង្គឲ្យបាន ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលនិគ្រោធន អ្នកមានតបវត្ត
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសង្រួមដោយការសង្រួម ៤ យ៉ាង ។ ម្នាលនិគ្រោធន
 អ្នកមានតបវត្ត ជាអ្នកសង្រួមដោយការសង្រួម ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច
 ។ បេ ។ ម្នាលនិគ្រោធន កាលណាអ្នកមានតបវត្ត ជាអ្នកសង្រួមដោយ
 ការសង្រួម ៤ យ៉ាង ក៏រមែងមានពាក្យគេសរសើរអ្នកនោះ ព្រោះខ្លួនជា
 អ្នកមានតបវត្ត ។ គេខំប្រឹងបំពេញសីល មិនត្រឡប់មកដើម្បីភេទថោក
 ទាប ។ គេអាស្រ័យសេពសេនាសនៈស្ងាត់ ។ បេ ។ គេលះបង់នូវនីវរ-
 ណៈទាំង៥ នេះ ដែលជាឧបកិលេស ជាគ្រឿងធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យថយកំឡាំង
 មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ។ បេ ។ សម្រេចសម្រាន្តអិរិយាបថ ដោយការ
 ផ្សាយចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខាដ៏ធំទូលាយ មិនមានប្រមាណ មិនមាន
 ពៀរ មិនមានព្យាបាទ ។ គេរមែងរលឹកឃើញខ្លួនបញ្ចុកៈ ដែលបាន
 អាស្រ័យនៅអំពីមុនជាច្រើនជាតិ គឺ ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ។ បេ ។ រមែង
 រលឹកឃើញនូវខ្លួនបញ្ចុកៈ ដែលអាស្រ័យនៅអំពីមុនជាច្រើនជាតិ ព្រម
 ទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នោះ ។ គេមានចក្ខុដូច
 ជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងចក្ខុមនុស្សសាមញ្ញ បានឃើញនូវសត្វទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយស្ស បាដិកវិញ្ញោ

ចរំមាណេ ឧបបជ្ជមាណេ ហីណេ បណីតេ សុវណ្ណោ
 ទិព្វណ្ណោ សុកតេ ទុក្ខតេ យថាភិក្ខុបកេ សត្តេ
 បដាណតិ ឥមេ វិន កោញ្ញោ សត្តា កាយទុច្ចរិតេន
 សមញ្ញកតា វិនិទុច្ចរិតេន សមញ្ញកតា មនោទុច្ចរិតេន
 សមញ្ញកតា អរិយានំ ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆា-
 ទិដ្ឋិកម្មសមាទាតា តេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា
 អនាយំ ទុក្ខតំ វិនិចាតំ ឃរិយំ ឧបបញ្ញា ឥមេ វា
 បន កោញ្ញោ សត្តា កាយសុច្ចរិតេន សមញ្ញកតា
 វិនិសុច្ចរិតេន សមញ្ញកតា មនោសុច្ចរិតេន សមញ្ញកតា
 អរិយានំ អនុបវាទកា សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិ-
 កម្មសមាទាតា តេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា
 សុកតំ សន្តំ លោកិំ ឧបបញ្ញាតិ ឥតិ ទិព្វេន
 ចក្កេន វិសុទ្ធវេន អតិក្កន្ធមានុសកេន សត្តេ បស្សតិ
 ចរំមាណេ ឧបបជ្ជមាណេ ហីណេ បណីតេ សុវណ្ណោ ទិព្វណ្ណោ
 សុកតេ ទុក្ខតេ យថាភិក្ខុបកេ សត្តេ បដាណតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសកាយ បាដិកវគ្គ

ដែលកំពុងប្បតន្តនឹងចាប់បដិសន្ធិ ដ៏ចាបថោកនឹងទុក្ខម មានទ្រង់ព្រាយល្អ
នឹងអាក្រក់ ទៅកាន់សុគតិនឹងទុក្ខតិ វែមងងឹតច្បាស់នូវសត្វទាំងឡាយ
ដែលអន្ទោលទៅតាមកម្មថា អើហ្ន៎ សត្វទាំងឡាយនេះ ប្រកបដោយ
កាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវចីទុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត ជាអ្នក
គិតដៀលនូវពួកព្រះអរិយបុគ្គល ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ សមាទាននូវមិច្ឆាទិដ្ឋិកម្ម
សត្វទាំងនោះ លុះវែបកម្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ ទៅកើត
ឯអបាយ ទុក្ខតិ វិនិបាត នរក ចំណែកខាងសត្វទាំងនេះ ប្រកបដោយ
កាយសុច្ចរិត ប្រកបដោយវចីសុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោសុច្ចរិត មិន
គិតដៀលពួកព្រះអរិយៈ ជាសម្មាទិដ្ឋិ សមាទាននូវកម្មជាសម្មាទិដ្ឋិ សត្វ
ទាំងនោះ លុះវែបកម្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ ក៏ទៅកើត
ឯសុគតិលោក គឺស្នតិ មានចក្ខុដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងចក្ខុមនុស្សសាមញ្ញ
វែមងឃើញ នូវសត្វទាំងឡាយ កំពុងប្បតន្តនឹងចាប់បដិសន្ធិ ដ៏ចាប
ថោកនឹងទុក្ខម មានទ្រង់ព្រាយល្អនឹងអាក្រក់ ទៅកាន់សុគតិនឹងទុក្ខតិ ដឹង
ច្បាស់នូវសត្វទាំងឡាយ ដែលអន្ទោលទៅតាមកម្ម ដោយប្រការដូច្នោះ។

ទុក្ខវិកសុត្តេ ពហេជីកុញ្ញយ អន្តសារប្បដ្ឋកថា

តំ ភី មញ្ញសំ ជិក្រោជ យទិ ឃំ សន្តេ តទោ-
 ជីកុញ្ញា បរិសុទ្ធា វា ហោតិ អបរិសុទ្ធា វាតិ ។
 អន្ធា ខោ កន្តេ ឃំ សន្តេ តទោជីកុញ្ញា បរិសុទ្ធា
 ហោតិ លោ អបរិសុទ្ធា អត្តប្បត្តា ច ហោតិ
 សារប្បត្តា ចាតិ ។ ឃត្តាវតា ជិក្រោជ តទោជីកុញ្ញា
 អត្តប្បត្តា ច ហោតិ សារប្បត្តា ច ។ ឥតិ^(១) ជិក្រោជ
 យំ មំ ភំ អវិនាសិ^(២) កោ ធាម សោ^(៣) កកវតោ
 ជម្មោ យេន កកវា សាវកេ វិនេតិ យេន កកវតា
 សាវកា វិនេតា អស្សាសប្បត្តា បដិជាទន្ធិ អជ្ឈា-
 សយំ អាទិត្រហ្មចរិយន្តិ ។ ឥតិ ខោ^(៤) ជិក្រោជ
 ហំ ឯ ឧត្តវតវញ្ច បណីតវតវញ្ច យេនាហំ សាវកេ
 វិនេមិ យេន មយា សាវកា វិនេតា អស្សាសប្បត្តា
 បដិជាទន្ធិ អជ្ឈាសយំ អាទិត្រហ្មចរិយន្តិ ។ ឃំ វត្តេ

---

១ ឧ. ម. តិ ១៧ ។ ២ ឧ. អរាសិ ។ ៣ ឧ. ម. សោ ៣៤ ។ ៤ ឧ. ម. ឯត្តវតវត្តិ វិស្សតិ ។

ទុក្ខរិកសូត្រ ពោលអំពីគោរពជិត្តញ្ញាទ ដែលដល់នូវកំពូលធម៌នឹងខ្លឹមធម៌

ម្នាលនិគ្រោធន អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើដូច្នោះ ការខ្លើម
 បាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស ឈ្មោះថា បរិសុទ្ធ
 ហើយបូមិនទាន់បរិសុទ្ធទេ ។ និគ្រោធបរិព្វាជក ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើដូច្នោះ ការខ្លើមបាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកិលេស ឈ្មោះថា បរិសុទ្ធដោយពិត មិនមែនមិនបរិសុទ្ធទេ
 ទាំងដល់កំពូលធម៌ផង ដល់ខ្លឹមធម៌ផង ។ ម្នាលនិគ្រោធន ការខ្លើមបាប
 ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេសទាំងប៉ុណ្ណោះ ទើបឈ្មោះថា
 ដល់កំពូលធម៌ផង ដល់ខ្លឹមធម៌ផង ។ ម្នាលនិគ្រោធន អ្នកបាននិយាយ
 នឹងតថាគតថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទូន្មានពួកសារីក ដោយធម៌ណា
 ពួកសារីកដែលព្រះអង្គទ្រង់ទូន្មាន ដោយធម៌ណាហើយ ដល់នូវសេចក្តី
 គាប់ចិត្ត បានបំពេញអរិយមគ្គ ជាព្រហ្មចរិយធម៌ដើម ដែលឲ្យកើត
 និស្ស័យដ៏ទុត្តម ធម៌របស់ព្រះមានព្រះភាគនោះ តើឈ្មោះដូចម្តេច ។
 ម្នាលនិគ្រោធន តថាគតទូន្មានពួកសារីក ដោយពាក្យប្រៀនប្រដៅណា
 ពួកសារីកដែលតថាគតបានទូន្មាន ដោយពាក្យប្រៀនប្រដៅណា ដល់
 នូវសេចក្តីគ្រេកអរ បានបំពេញអរិយមគ្គ ជាព្រហ្មចរិយធម៌ដើម ដែល
 ឲ្យកើតនិស្ស័យដ៏ទុត្តម ហេតុ (របស់ពាក្យប្រៀនប្រដៅនោះ) ទុត្តមជាង
 វិសេសជាង ដូច្នោះឯង ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

តេ បរិញ្ញាជកា ឧត្តាទិទោ ឧត្តាសន្តិមហាសន្តា
អហោសិំ ឯត្ត មយំ ន បស្សម សាចរិយកា ឯត្ត
មយំ ន បស្សម សាចរិយកា ន មយំ ឥតោ
ភិយ្យោ ឧត្តរិកំ បដាណាមាតិ (១) ។

(២៧) យទា អញ្ញាសិំ សត្វាទោ កហបតិ
អញ្ញាទត្ត ទោទាទិមេ អញ្ញាតិក្កិយា បរិញ្ញាជកា កក-
វតោ ភាសិកំ សុស្សុសន្តិំ សោតំ ឌិទហន្តិំ អញ្ញ-
ចិត្តំ ឧបដ្ឋបេជ្ជិតិ អថ (២) ទិក្រោជិំ បរិញ្ញាជកំ
ឯតទរោច ឥតិ ទោ កន្លេ ទិក្រោជ យំ មំ តិ
អវចាសិំ យក្ស កហបតិ ជាទេយ្យាសិំ កេន
សមណោ តោតមោ សទ្ធិំ សល្លបតិ កេន សាកក្ខំ
សមាបដ្ឋិតិ កេន បញ្ញាវេយ្យតិយំ សមាបដ្ឋិតិ (៣)
សុញ្ញាភារហតា សមណាស្ស តោតមស្ស បញ្ញា អបរិ-
សាវចរោ សមណោ តោតមោ ទាលំ សល្លាទាយ

---

១ ខ. ម. ឯត្ត មយំ អនស្សម សាចរិយកា ន មយំ ឥកោ ភិយ្យោ ឧត្តរិកំ បដាណា-
មាតិកិ ឃបក្កមោ ទិស្សតិ ។ ២ ម. អថ ទំ ។ ៣ ខ. អបដ្ឋិតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទីយនិកាយ ពាសិកវគ្គ

បរិព្វាជកទាំងនោះ ក៏បន្តិសំឡេងហើរ សំឡេងខ្លាំងថា ពួកយើង ដែល
ជាអ្នករួមអាពាហ៍ពិពាហ៍ មិនដែលឃើញ ក្នុងដំណើរនេះឡើយ ពួកយើង
ដែលជាអ្នករួមអាពាហ៍ពិពាហ៍ មិនដែលឃើញ ក្នុងដំណើរនេះឡើយ
ពួកយើងមិនធ្លាប់ដឹង ឲ្យលើសជាងពីនេះ ទៅទៀតឡើយ ។

(២៧) កាលណាសន្តានគហបតិបានដឹងថា ឥឡូវនេះពួកបរិព្វា-
ជកជាអន្យត្តិយទាំងនេះ កំពុងប្រុងស្តាប់ភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ
គ្រាប់ត្រង់ស្រោតប្រសាទ ដកល់ចិត្តមិនឲ្យរាយមាយ ដោយពិតដូច្នោះ
ហើយ ទើបបាននិយាយពាក្យនេះ នឹងនិគ្រោធបរិព្វាជកថា បពិត្រ
និគ្រោធន លោកបាននិយាយនឹងខ្ញុំរួចហើយថា នៃគហបតិ ដូចជា
យើងរិះគន់ អ្នកត្រូវដឹងថា ព្រះសមណគោតម ចរចាជាមួយនឹងអ្នកណា
បាន ប្រទះសាកច្នាជាមួយនឹងអ្នកណាបាន ល្បួងនូវភាពរឹងវៃ ដោយ
ប្រាជ្ញាជាមួយនឹងអ្នកណា (ដូចម្តេចបាន) ព្រោះប្រាជ្ញារបស់ព្រះសមណ-
គោតម វិនាសបាត់បង់ទៅ ក្នុងផ្ទះស្ងាត់ទៅហើយ ព្រះសមណគោតម
មិនហ៊ានចូលកាន់បរិស័ទទេ មិនអាចធ្វើការចរចា នឹងអ្នកដទៃបានទេ

ឧទ្ធរណ៍សុត្តន្ត សង្ខារគមហបដិទោ បដិបុព្វានថិ

សោ អន្តបន្តានេវ សេវតិ សេយ្យជាបិ ធាម តោកាលា
 បរិយន្តទារិធំ អន្តបន្តានេវ សេវតិ ឃីមេវំ សុញ្ញាតា-
 រហតា សមណស្ស តោតមស្ស បញ្ញា អបរិសាវចរោ
 សមណោ តោតមោ ធាលំ សល្លាតាយ សោ អន្ត-
 បន្តានេវ សេវតិ ឥដ្ឋំ កហបតិ សមណោ តោតមោ
 ឥមំ បរិសំ អាគច្ឆេយ្យ ឯកបញ្ញានេវ នំ សំសារ-
 ទេយ្យម (១) តុច្ឆក្កមីវ នំ មពោ ឌីរោទេយ្យមាតិ
 អដខោ (២) សោ កន្តេ កកវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ
 ឥណ្ឌប្បត្តោ អបរិសាវចរំ បទ នំ ករោថ តោកាលំ
 បរិយន្តទារិធំ ករោថ ឯកបញ្ញានេវ នំ សំសារទេថ (៣)
 តុច្ឆក្កមីវ នំ មពោ រោទេថាតិ ។ ឃីវំ វត្តេ
 ចិក្រោដោ បរិព្វាជកោ តុណ្ហិក្ខតោ មជ្ឈិក្ខតោ បត្តត្តទ្ធោ
 អដោមុខោ បដ្ឋាយន្តោ អប្បដិកាលោ និសីទិ ។

១ ម. សំហរយ្យម ។ ២ ឧ. ម. អយំ រោ ។ ៣ ម. សំហរិ ។

ឧទុម្ពិកសូត្រ ពោលអំពីការសាកសួរនៃសន្ទានគហបតី

បានជាលោក តែងអាស្រ័យសេនាសនៈ ដ៏ស្ងាត់ប៉ុណ្ណោះ ដូចមេ
 គោខ្នាក់ភ្នែកម្ខាង តែងគ្រាប់ទៅតែខាង ៗ ដុំវិញ តែងគប់រកតែទីស្ងាត់
 ប៉ុណ្ណោះ ដូចម្តេចមិញ ប្រាជ្ញារបស់ព្រះសមណគោតម វិនាសបាត់
 បង់ទៅ ក្នុងផ្ទះស្ងាត់ទៅហើយ ព្រះសមណគោតម មិនហ៊ានចូលកាន់
 បរិស័ទ មិនអាចធ្វើការចរចានឹងអ្នកដទៃបានទេ បានជាលោកតែង
 អាស្រ័យនៅ តែក្នុងសេនាសនៈស្ងាត់ ដូច្នោះឯង នៃគហបតី ល្បួង
 មើលចុះ (ប្រសិនបើ) ព្រះសមណគោតម គប្បីមកកាន់បរិស័ទនេះ
 (មែន) ពួកយើងគួរសាកសួរលោក មួយប្រស្នាល្បួងមើលដែរ ពួកយើង
 ត្រូវចាប់បង្ខំលព្រះសមណគោតមនោះ ឲ្យដូចគេចាប់បង្ខំលន្ទាំងទេទេ
 (មិនខាន) បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ស្រាប់តែព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត
 សម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គនោះ ស្តេចដល់មកក្នុងទីនេះ អើត្រូវនេះដល់
 ហើយ ចូរលោកធ្វើព្រះអង្គ ឲ្យជាអ្នកមិនហ៊ានចូលមកកាន់បរិស័ទចុះ
 ចូរលោកធ្វើព្រះអង្គ ឲ្យដូចមេគោខ្នាក់ភ្នែកម្ខាង ដែលគ្រាប់ទៅតែខាង ៗ
 ដុំវិញចុះ ចូរលោកសាកសួរព្រះអង្គ ដោយប្រស្នាចុះ ចូរលោកបង្ខំល
 ព្រះសមណគោតមនោះ ឲ្យដូចជាគេចាប់បង្ខំលន្ទាំងទេចុះ ។ កាល
 សន្ទានគហបតី និយាយយ៉ាងនេះហើយ និគ្រោធបរិព្វាជក អង្គុយនៅ
 តែស្ងៀម អៀនខ្មាស ទុនកដាក់មុខ ជ្រប់ស្រពោន ទំលប្រាជ្ញា ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បាដិកវព្ពោ

(៣០) អថខោ កកវា ធិគ្រោជំ បរិញ្ញាជកំ តុណ្ហី-
 ភូតំ បដ្ឋក្កតំ បត្តក្កន្ធិំ អនោមុទំ បដ្ឋយន្តំ អប្ប-
 ដិកាណំ វិទិត្តា ធិគ្រោជំ បរិញ្ញាជកំ ឯតទរោច
 សន្ធិំ ធិគ្រោជ កាសិតា តេ ឯសា វាចាតិ ។
 សន្ធិំ កន្តេ កាសិតា មេ ឯសា វាចា យថាពាលេន
 យថាមុឡ្យេន យថាអកុសលេនាតិ ។ តំ កី មញ្ញាសិ
 ធិគ្រោជ កិណ្ឌិ តេ សុតំ បរិញ្ញាជកានំ វុឡ្យានំ ។
 មហាលូកានំ អាចរិយចាចរិយានំ កាសមាណានំ យេ
 តេ អហោសុំ អត្ថតមន្តានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 ឯវំ សុ តេ កកវន្តោ សន្តម្ម សម្មាគម្ម ឧទ្ធានិទោ
 ឧទ្ធាសទ្ធិមហាសទ្ធា អនេកវិហិតំ តិវច្ឆានកមំ អនុ-
 យុត្តា វិហរិសុ សេយ្យដីនំ វាជកមំ ចោរកមំ ។ មេ ។
 ឥតិកវកវកមំ ឥតិ វា សេយ្យថាបិ ភិ ឯត-
 រហិ សាចរិយកោ ឧទាហុ ឯវំ សុ តេ កកវន្តោ

១ ឱ. វិទិតំ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាណិកវគ្គ

(៣០) លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបថា និគ្រោធបរិព្វាជក អង្គុយនៅស្ងៀម រៀនខ្មាស ទុនកដាក់មុខ ជ្រប់ស្រពោន ទ័លប្រាជ្ញាហើយ ក៏បានត្រាស់សួរនិគ្រោធបរិព្វាជក យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់និគ្រោធសំដីនេះ អ្នកបាននិយាយមែនឬ ។ និគ្រោធបរិព្វាជក ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ បាននិយាយសំដីនេះ ពិតមែន តាមដែលខ្ញុំព្រះអង្គ ជាមនុស្សល្ងង់ ជាមនុស្សភ្លេង ជាមនុស្សមិនឃ្លាស ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់និគ្រោធស្នុកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នកបានឮពួកបរិព្វាជកព្រឺឡាចារ្យ មានអាយុច្រើន ជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យ និយាយថា ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធតាំងឡាយណា ក្នុងកាលកន្លងទៅហើយ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធតាំងឡាយ ដ៏មានព្រះភាគនោះ ទ្រង់ជួបជុំសមាគម ហើយបន្ទីសំឡេងហើរ សំឡេងខ្លាំង ប្រកបនូវតិរច្ឆានកថា ជាច្រើនយ៉ាង គឺនិយាយពីស្តេច និយាយពីចោរ ។ បេ ។ និយាយពីសេចក្តីចម្រើន នឹងសេចក្តីសាបសូន្យ ដែលឥតប្រយោជន៍ ថា ដូច្នោះខ្លះ ដូច្នោះខ្លះ ដូចជាអ្នកដែលរួមអាចារ្យផង គ្នា ក្នុងកាលឥឡូវនេះយ៉ាងនេះដែរឬ ឬថា ព្រះមានព្រះភាគតាំងនោះ

ឧទ្ទេសន៍សុត្តេ សម្មាសម្ពុទ្ធកុណារាមា

អរោហិតបត្តានិ^(១) បន្តានិ សេនាសនានិ បដិសេវន្តិ
អប្បសន្តានិ អប្បនិក្សេបសានិ វីជនវតានិ មនុស្សក-
ហសេយ្យកានិ បដិសល្លានសារុប្បានិ សេយ្យថាណា-
មេតាហិតិ ។ សុតមេតិ^(២) កន្តេ បរិព្វាជកានិ វុឌ្ឍានិ
មហាល្លកានិ អាចរិយនាចរិយានិ កាសមាណានិ យេ តេ
អហោសំ អតីតមន្ទានិ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា ន ឃី
សុ តេ^(៣) កកវន្តោ ឃី^(៤) សន្តម្ម សមាគម្ម ឧទ្ធានិទោ
ឧទ្ធាសន្តបហាសន្តា អនេកវិហិតិ តិវច្ឆានកមិ អនុ-
យុត្តា វិហារន្តិ សេយ្យដីទិ រាជកមិ ទោរកមិ ។ បេ ។
ឥតិកវកវកមិ ឥតិ វា សេយ្យថាណាមេតាហិ
សាចរិយកោ ឃី សុ តេ កកវន្តោ អរោហិតបត្តានិ
បន្តានិ សេនាសនានិ បដិសេវន្តិ អប្បសន្តានិ អប្ប-
និក្សេបសានិ វីជនវតានិ មនុស្សកហសេយ្យកានិ បដិ-
សល្លានសារុប្បានិ សេយ្យថាមិ កកវា ឯតាហិតិ ។
តស្ស ទោ^(៥) និគ្រោធ វិពាស្ស សតោ មហាល្លកស្ស

---

១ ឧ. អរោហិតបត្តានិ ។ ២ ឧ. សុតមេតិ ។ ៣ ឧ. តាស្សុតេ ។ ៤ ឧ. ម. ឯវន្តិ ន វិស្សតិ ។ ៥ ឧ. ម. តេ ។

ឧទ្ទេសកិច្ចសូត្រ ពោលអំពីគុណភាពនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ

តែងអាស្រ័យសេពសេនាសនៈដ៏ស្ងួត ជាទីតាំងនៅក្នុងព្រៃស្រោង ជា
សេនាសនៈមានសំឡេងសន្លឹកគីកងតិប ប្រាសចាកសំដីអ្នកផង សមគួរ
ដល់ការស្ងប់ស្ងួតរបស់មនុស្ស គួរដល់ការលាក់ខ្លួនពួនអាត្មាបាន ដូចជា
តថាគតក្នុងកាលឥឡូវនេះ យ៉ាងនេះ ។ និគ្រោធបរិព្វាជក ក្រាបបង្គំទូល
ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮពួកបរិព្វាជកព្រឹឡាចារ្យ មាន
អាយុច្រើន ជាអាចារ្យច្រឆានលើអាចារ្យ និយាយគ្នា យ៉ាងនេះថា
ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធាំណឡាយណា ក្នុងកាលកន្លងទៅហើយ ព្រះ
មានព្រះភាគទាំងនោះ ដួបដុំសមាគមយ៉ាងនេះហើយ បន្ទីសំឡេង
ហើរ សំឡេងខ្លាំង ប្រកបនូវវត្ថុចានកថា ជាច្រើនយ៉ាង គឺនិយាយពីស្តេច
និយាយពីចោរ ។ បេ ។ និយាយពីសេចក្តីចម្រើន នឹងសេចក្តីសាបសូន្យ
ដែលឥតប្រយោជន៍ថា ដូច្នោះខ្លះ ដូច្នោះខ្លះ ដូចជាខ្ញុំព្រះអង្គ ជាអ្នករម
អាចារ្យផងគ្នា ក្នុងកាលឥឡូវនេះ យ៉ាងនេះក៏ទេ ព្រះមានព្រះភាគទាំង
ឡាយនោះ តែងអាស្រ័យសេពសេនាសនៈដ៏ស្ងួត ជាទីតាំងនៅក្នុងព្រៃ
ស្រោង ជាសេនាសនៈមានសំឡេងសន្លឹកគីកងតិប ប្រាសចាកសំដី
របស់អ្នកផង សមគួរដល់ការស្ងប់ស្ងួតរបស់មនុស្ស គួរដល់ការលាក់ខ្លួន
ពួនអាត្មាបាន ដូចព្រះមានព្រះភាគក្នុងកាលឥឡូវនេះ យ៉ាងនេះដែរ ។
ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់និគ្រោធរិព្វាជនចាស់ទីដែលជាអ្នកមានសតិនោះ

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

ន ឯតទហោសិ ឡុទ្ធោ សោ កកវា សម្ពោនាយ (១)

ធម្មំ ទេសេតិ ទន្តោ សោ កកវា ទមថាយ ធម្មំ

ទេសេតិ សម្ពោ សោ កកវា សមថាយ ធម្មំ

ទេសេតិ តិណ្ណោ សោ កកវា តណ្ណាយ ធម្មំ

ទេសេតិ បរិទិទ្ធតោ សោ កកវា បរិទិទ្ធនាយ ធម្មំ

ទេសេតិ ។

[៣១] ឃី វុត្តេ ធិត្រោនោ បរិព្វាជិតោ កកវន្តិ
 ឯតទវោច អច្ចយោ មំ កន្តេ អច្ចុគមា យថាពាលំ
 យថាច្ចុទ្ធិ យថាអកុសលំ យាបំ (២) កកវន្តិ ឃី
 អវចាសី តស្ស មេ កន្តេ កកវា អច្ចយំ អច្ចយតោ
 បដិទ្ធក្កាតុ អាយតិ សិវាយាតិ ។ តស្ស តំ (៣)
 ធិត្រោច អច្ចយោ អច្ចុគមា យថាពាលំ យថាច្ចុទ្ធិ

១ ខ. ពោធិយ ។ ប. សំពោធិយ ។ ២ ខ. សោហំ ។ ៣ ប. ត្វំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយសិកាយ បាដិកវគ្គ

មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់ត្រាស់ដឹង
 (ដោយព្រះអង្គឯង) ហើយទ្រង់សំដែងធម៌ ដើម្បីញ៉ាំងបុគ្គលដទៃ ឲ្យ
 ត្រាស់ដឹង ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់ទូន្មានព្រះអង្គបានហើយ ទើប
 សំដែងធម៌ ដើម្បីទូន្មានអ្នកដទៃ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់ស្ងប់ហើយ
 ទើបសំដែងធម៌ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ដល់អ្នកដទៃ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ
 ទ្រង់ឆ្លងផុតហើយ ទើបសំដែងធម៌ ដើម្បីការឆ្លងដល់អ្នកដទៃ ព្រះមាន
 ព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់រំលត់កិលេសបានហើយ ទើបសំដែងធម៌ ដើម្បី
 សេចក្តីរំលត់កិលេសដល់អ្នកដទៃ ។

(៣១) កាលព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ និគ្រោធិ
 បរិព្វាជក បានគ្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចំរើន ទោសកំហុសបានគ្របសង្កត់នូវខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះជាមនុស្ស
 ល្ងង់យ៉ាងណា ជាមនុស្សវង្វែងយ៉ាងណា ជាមនុស្សមិនឈ្នាសយ៉ាង
 ណា ខ្ញុំព្រះអង្គបានពោលពាក្យឆ្លាំងយ៉ាងនេះ នឹងព្រះមានព្រះភាគ
 ហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់អត់នូវទោស
 តាមទោស ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ ដើម្បីសេចក្តីសង្រួមតទៅ ។ ព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់និគ្រោធិ អើក៏ ទោសកំហុស គ្រប
 សង្កត់នូវអ្នក ព្រោះជាមនុស្សល្ងង់យ៉ាងណា ជាមនុស្សវង្វែងយ៉ាងណា

ឧបស្សន្ទសុត្តន្ត ធម្មវិនយេ បដិបទាយ ឧត្តមនាទិសំសកថា

យថាអនុសលំ យំ មន្ទំ ឯវំ អវហសំ យតោ ច
 ខោ ធិត្រោធិ អច្ចយំ អច្ចយតោ ទិស្វា យថាធម្មំ
 បដិកកោសិ តិ តេ^(១) មយំ បដិក្កណាម វុឌ្ឍិ ហោសា
 ធិត្រោធិ អវយស្ស វិនយេ យោ អច្ចយំ អច្ចយតោ
 ទិស្វា យថាធម្មំ បដិកកោតិ អាយតិ សំវេរាបជ្ជតិ ។
 អហំ បទ ធិត្រោធិ ឯវំ វនាមិ ឯតុ វិញ្ញា បុរិសោ អសហោ
 អមាយារី ឧជុជានិកោ អហមនុសាសាមិ អហំ ធម្មំ
 ទេសេមិ យថានុសិដ្ឋំ តថាបដិបជ្ជមាទោ យស្សត្តាយ
 កុលបុត្តា សម្មទេវំ អតារស្មា អនការយំ បព្វជន្ត
 តទទុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសាទិ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរិស្សតិ សត្តវស្សាទិ។
 តិដ្ឋន្តិ ធិត្រោធិ សត្ត វស្សាទិ ។ ឯតុ វិញ្ញា បុរិសោ
 អសហោ អមាយារី ឧជុជានិកោ អហមនុសាសាមិ

១. ម. ពន្ល ។

ទុក្ខវិកស្សត្រ ពោលអំពីអាណិលង្សជំនួញនៃការប្រតិបត្តិក្នុងធម្មវិន័យ

ជាមនុស្សមិនឃ្លាសយ៉ាងណា អ្នកបានពោលពាក្យឆ្លាំឆ្លងណា នឹងតថា-
 គតយ៉ាងនេះហើយ ម្ចាស់និគ្រោធ បើអ្នកឃើញទោស តាមទោសណា
 ហើយ ត្រឡប់ធ្វើឲ្យសមគួរ តាមធម៌វិញ តថាគតនឹងអត់ទោសនោះ
 ដល់អ្នក ម្ចាស់និគ្រោធ នេះឯងជាសេចក្តីចំរើន ក្នុងវិន័យរបស់ព្រះអរិយ-
 បុគ្គល ព្រោះមនុស្សណា ឃើញទោសតាមទោសហើយ ត្រឡប់ធ្វើឲ្យ
 សមគួរតាមធម៌វិញ អ្នកនោះ វេមន៍ដល់នូវសេចក្តីសង្រួមតទៅបាន ។
 ម្ចាស់និគ្រោធ មួយទៀត តថាគតបានពោលយ៉ាងនេះថា បុរសអ្នកដឹង
 ជាអ្នកមិនអ្នកអាណ មិនមានមាយា ប្រកបដោយជាតិជាអ្នកត្រង់ ក៏ចូរ
 មកចុះ តថាគតនឹងប្រដៅ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ បុគ្គលនោះ កាលបើ
 ប្រតិបត្តិតាមធម៌ ដែលតថាគតប្រៀនប្រដៅហើយ ពួកកុលបុត្រ ដែល
 ចេញចាកផ្ទះហើយ ចូលទៅកាន់ផ្ទះដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់
 អនុត្តរធម៌ណា ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនុត្តរធម៌នោះ ជាទីបំផុតនៃមគ្គ-
 ព្រហ្មចារ្យ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ បានសម្រេចសម្រាន្ត
 នៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង ៤) អស់៧ឆ្នាំ ។ ម្ចាស់និគ្រោធ
 ៧ ឆ្នាំ ចូរលើកទុកចុះ ។ បុរសជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាអ្នកមិនអ្នកអាណ មិន
 មានមាយា ប្រកបដោយជាតិជាអ្នកត្រង់ ចូរមកចុះ តថាគតនឹងប្រដៅ

ពុទ្ធសូតិយកថា វិយាគយស្ស ពាណិជ្ជកថា

អហំ ធម្មំ ទេសេមិ យថានុសិដ្ឋំ យថាបដិបដ្ឋ-
 មាលោ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អការស្នា
 អនការិយំ បព្វជន្តំ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោ-
 សានំ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា
 ឧបសម្ពុជ្ឈ វិហរិស្សតិ ឆ វស្សានិ ។ បញ្ច វស្សានិ ។
 ចត្តារិ វស្សានិ ។ តិណិ វស្សានិ ។ ទ្វេ វស្សានិ ។
 ឯកំ វស្សំ ។ តិដ្ឋតុ និក្រោធិ ឯកំ វស្សំ ។ ឯតុ
 វិញ្ញា បុរិសោ អសរោ អមាយារិ ឧដ្ឋជាតិកោ អហ-
 មនុសាសាមិ អហំ ធម្មំ ទេសេមិ យថានុសិដ្ឋំ
 តថាបដិបដ្ឋមាលោ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ
 អការស្នា អនការិយំ បព្វជន្តំ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិ-
 យោសានំ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា
 ឧបសម្ពុជ្ឈ វិហរិស្សតិ សត្ត មាសានិ ។ តិដ្ឋនុ
 និក្រោធិ សត្ត មាសានិ ។ ឆ មាសានិ ។ បញ្ច
 មាសានិ ។ ចត្តារិ មាសានិ ។ តិណិ មាសានិ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ បាណិកវគ្គ

តថាគតនឹងសំដែងធម៌ បុគ្គលនោះកាលបើប្រតិបត្តិតាមធម៌ ដែលតថាគត
 ប្រៀនប្រដៅហើយ ពួកកុលបុត្រដែលចេញចាកផ្ទះហើយ ចូលទៅ
 កាន់ផ្ទះ ដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធម៌ណា ក៏បានធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចារ្យ ដោយ
 ប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ បានសម្រេចសម្រាន្តនៅ (ដោយ
 ឥរិយាបថទាំង ៤) អស់ ៦ ឆ្នាំ ។ ៥ ឆ្នាំ ។ ៤ ឆ្នាំ ។ ៣ ឆ្នាំ ។
 ២ ឆ្នាំ ។ ១ ឆ្នាំ ។ ម្ចាស់និគ្រោធ ១ ឆ្នាំចូរលើកទុកចុះ ។ បុរសជា
 អ្នកប្រាជ្ញ ជាអ្នកមិនអួតអាង មិនមានមាយា ប្រកបដោយជាតិជាអ្នក
 ត្រង់ ចូរមកចុះ តថាគតនឹងប្រដៅ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ បុគ្គលនោះ
 កាលបើប្រតិបត្តិតាមធម៌ ដែលតថាគតប្រៀនប្រដៅហើយ ពួកកុលបុត្រ
 ដែលចេញចាកផ្ទះហើយ ចូលទៅកាន់ផ្ទះ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់
 អនុត្តរធម៌ណា ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនុត្តរធម៌នោះ ជាទីបំផុត
 នៃមគ្គព្រហ្មចារ្យ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ បានសម្រេច
 សម្រាន្តនៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង ៤) អស់ ៧ ខែ ។ ម្ចាស់និគ្រោធ
 ៧ ខែចូរលើកទុកចុះ ។ ៦ ខែ ។ ៥ ខែ ។ ៤ ខែ ។ ៣ ខែ ។

ឧទ្ធករិកសុត្តេ ធម្មវិទយេ បដិបទាយ ឧត្តមាធិសំសកថា

ទ្រេ មាសានិ ។ ឃតិ មាសំ ។ អន្ធមាសំ ។ តិដ្ឋត្ត
និក្រោធន អន្ធមាសោ ។ ឃតុ វិញ្ញា បុរិសោ អសយោ
អមាយាវី ឧដ្ឋជាតិកោ អហមនុសាសាមិ អហំ ធម្ម
ទេសេមិ យថានុសិដ្ឋំ តថាបដិបដ្ឋមាលោ យស្សត្តាយ
កុលបុត្តា សម្មទេវ អការស្នា អនការិយំ បព្វជន្ត
តននុត្តរំ ព្រហ្មចរិយចរិយោសានិ ទិដ្ឋេវ ធម្ម សយំ
អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ឈ វិហារិស្សតិ សត្តា-
ហំ ។ សិយា ទោ បន តេ និក្រោធន ឃុំមស្ស អន្តេ-
វាសិកម្យតា(១) សមណោ តោតមោ ឃុំមហាតិ ។
ន ទោ បនេតំ និក្រោធន ឃុំ ទដ្ឋត្ថំ យោ ឃុំ វោ
អាចរិយោ សោយេវ វោ(២) អាចរិយោ ហោតុ ។
សិយា ទោ បន តេ និក្រោធន ឃុំមស្ស ឧទ្ធកោ លោ
ចាវេតុកាមោ សមណោ តោតមោ ឃុំមហាតិ ។ ន
ទោ បនេតំ និក្រោធន ឃុំ ទដ្ឋត្ថំ យោ ឃុំ តេ(៣) ឧទ្ធកោ

១ ឧ. វ. អន្តរិសិកម្យកា នោ ។ ២ ពេតិ កន្ថបំ ហេតុកោ ទិស្សតិ ។ ៣ ឧ. វោ ។

ឧទុក្ខិកសូត្រ ពោលអំពីអាសិវង្ស៍ឧត្តមនៃការប្រតិបត្តិធម្មវិន័យ

២ ខែ ។ ១ ខែ ។ កន្លះខែ ។ ម្ចាស់និគ្រោធន កន្លះខែចូរលើកទុកចុះ ។
 បុរសជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាអ្នកមិនអួតអាង មិនមានមាយា ប្រកបដោយជាតិ
 ជាអ្នកត្រង់ ចូរមកចុះ តថាគតនឹងប្រដៅ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ បុគ្គល
 នោះ កាលបើប្រតិបត្តិតាមធម៌ ដែលតថាគតប្រៀនប្រដៅហើយ ពួក
 កុលបុត្រដែលចេញចាកផ្ទះហើយ ចូលទៅកាន់ផ្លូវ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់
 អនុត្តរធម៌ណា ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ជាទីបំផុត
 នៃមគ្គព្រហ្មចារ្យ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ បានសម្រេច
 សម្រាន្តនៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង ៤) អស់ ៧ ថ្ងៃ ។ ម្ចាស់និគ្រោធន
 សមតែអ្នកមានគំនិត យ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម បានជានិយាយ
 យ៉ាងនេះ ព្រោះចង់បានកូនសិស្ស ។ ម្ចាស់និគ្រោធន តែថា អ្នកមិនត្រូវ
 ឃើញហេតុនេះ យ៉ាងនេះឡើយ អ្នកណាជាអាចារ្យរបស់ពួកអ្នក អ្នកនោះ
 ចូរនៅជាអាចារ្យរបស់ពួកអ្នកដែលចុះ ។ ម្ចាស់និគ្រោធន មួយទៀត សម
 តែអ្នកមានគំនិតយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតមប្រាថ្នា ដើម្បីញ៉ាំងពួក
 យើងឲ្យកក្រើកចាកឧទ្ទេស ទើបបានត្រាស់យ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់និគ្រោធន
 តែថា អ្នកមិនត្រូវឃើញហេតុនេះ យ៉ាងនេះឡើយ ឧទ្ទេសណាជារបស់អ្នក

សុត្តន្តបិដកេ វិជយនិកាយស្ស ពាជិកវគ្គោ

សោយេវ តេ ឧទ្ទេសោ ហោតុ ។ សិយា ខោ បន តេ
និក្រោធឃ ឯវមស្ស អាជីវេ តោ ចាវេតុកាមោ សមណោ
តោតមោ ឯវមហាតិ ។ ន ខោ បនេតំ និក្រោធឃ
ឯវំ ទដ្ឋតំ យោ ច តេ(១) អាជីវេ សោយេវ តេ(២)
អាជីវេ ហោតុ ។ សិយា ខោ បន តេ និក្រោធឃ
ឯវមស្ស យេ តេ(៣) ធម្មា អកុសលា អកុសលសម្ព័ត្តា-
តា សាចរិយកានំ តេសុ បតិដ្ឋាវេតុកាមោ សម-
ណោ តោតមោ ឯវមហាតិ ។ នខោ បនេតំ និក្រោធឃ
ឯវំ ទដ្ឋតំ អកុសលាយេវ តេ ធម្មា(៤) ហោន្តុ អកុសល-
សម្ព័ត្តា សាចរិយកានំ ។ សិយា ខោ បន តេ និក្រោធឃ
ឯវមស្ស យេ តេ ធម្មា កុសលា កុសលសម្ព័ត្តា
សាចរិយកានំ តេហិ វិវេចតុកាមោ(៥) សមណោ តោ-
តមោ ឯវមហាតិ ។ ន ខោ បនេតំ និក្រោធឃ ឯវំ ទដ្ឋតំ

---

១ ១. យោ ឯវ វេ ។ ២ វេ ។ ៣ ១. ម នោ ។ ៤ ១. អកុសលា យេវ វេ
តេ ធម្មា ។ ម... វេ ធម្មា ។ ៥ ១. វិវេចតុកាមោ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ ពាណិកវគ្គ

ទុរទ្ទសនោះ ក៏នៅជាទុរទ្ទស របស់អ្នកដដែលចុះ ។ ម្ចាស់និគ្រោធនិកាយ
 មួយទៀត សមតែអ្នកមានគំនិតយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម ប្រាថ្នា
 ដើម្បីញ៉ាំងពួកយើង ឲ្យកក្រើកចាកអាជីវៈ ទើបបានត្រាស់យ៉ាងនេះ ។
 ម្ចាស់និគ្រោធនិកាយ អ្នកមិនត្រូវឃើញហេតុនេះ យ៉ាងនេះឡើយ អាជីវៈណា
 ជារបស់អ្នក អាជីវៈនោះក៏នៅជាអាជីវៈ របស់អ្នកដដែលចុះ ។ ម្ចាស់
 និគ្រោធនិកាយ មួយទៀត សមតែអ្នកមានគំនិត យ៉ាងនេះថា ពួកធម៌ណា
 ជាអកុសល រាប់ចូលក្នុងអកុសលរបស់ជន ដែលរួមអាចារ្យផងគ្នា ព្រះ
 សមណគោតម ប្រាថ្នានឹងញ៉ាំងពួកអ្នក ឲ្យតាំងនៅ ក្នុងធម៌ទាំងនោះ
 ទើបបានត្រាស់យ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់និគ្រោធនិកាយ តែថា អ្នកមិនត្រូវឃើញហេតុ
 នេះយ៉ាងនេះឡើយ ពួកធម៌ជាអកុសល រាប់ចូលក្នុងអកុសលនោះ របស់
 ជនរួមអាចារ្យផងគ្នា ចូរនៅជាអកុសលធម៌ដដែលចុះ ។ ម្ចាស់និគ្រោធនិកាយ
 មួយទៀត សមតែអ្នកមានគំនិត យ៉ាងនេះថា ពួកធម៌ណាជាអកុសល
 រាប់ចូលក្នុងអកុសល របស់ជនជាអ្នករួមអាចារ្យផងគ្នា ព្រះសមណគោតម
 ប្រាថ្នា ដើម្បីញ៉ាំងពួកអ្នក ឲ្យឃ្នាតចាកអកុសលធម៌ទាំងនោះ ទើបបាន
 ត្រាស់យ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់និគ្រោធនិកាយ តែថា អ្នកមិនត្រូវឃើញហេតុនេះ

ឧទុក្ខិកសុត្ត ធម្មវិនយេ បដិបទាយ ឧត្តមាធិសំសកថា

តុសលាយេវ តេ ធម្មា ហោន្ត តុសលសង្ខតា
 សាចរិយកាណំ ។ ឥតិ ខោហំ (១) និក្រោធន លេវ
 អន្តេវាសិកម្យតា ឃំវិ វនាមិ ធាបិ (២) ឧទ្ទេសា
 ចាវេតុកាមោ ឃំវិ វនាមិ ធាបិ (៣) អាដិវា ចាវេតុ-
 កាមោ ឃំវិ វនាមិ ធាបិ យេ តេ (៤) ធម្មា អតុសលា
 អតុសលសង្ខតា សាចរិយកាណំ តេសុ បតិដ្ឋាបេតុ-
 កាមោ ឃំវិ វនាមិ ធាបិ យេ តេ (៥) ធម្មា តុសលា
 តុសលសង្ខតា សាចរិយកាណំ តេហិ វិវេចតុកាមោ
 ឃំវិ វនាមិ ។ សន្តិ ច ខោ និក្រោធន អតុសលា ធម្មា
 អប្បហំតា សន្តិលេសិកា មោលោត្តរិកា (៦) សនេវថា (៧)
 ទុក្ខវិហាកា អាយតិ ជាតិ ជរាមរណិយាយេ សាហំ បហា-
 នាយ ធម្មំ ទេសេមិ ។ យថា បដិបទ្ធានំ វេ សន្តិលេសិ-
 កា ធម្មា បហំយិ ស្សន្តិ វេ នានិយា ធម្មា អភិវឌ្ឍិស្សន្តិ

---

១ ម. ខ្យាបំ ។ ២-៣ ឧ. ម. នបិ ។ ៤-៥ ម. យេ ច វេ ។ ៦. វេ ។
 ៦ ឧ. បោតោរិកា ។ ម បោតត្តរិកា ។ ៧ ឧ សទទា ។

ឧប្បត្តិកម្មសុត្រ ពោលអំពីអាមិសង្ឃជំនួយនៃការប្រតិបត្តិក្នុងធម្មវិន័យ

យ៉ាងនេះឡើយ ពួកធម៌ជាកុសល រាប់ចូល ក្នុងកុសលនោះ របស់ពួក
 ជនរួមអាចារ្យផងគ្នា បូរនៅជាកុសលធម៌ដដែលចុះ ។ ម្នាលនិគ្រោធន
 តថាគតបានពោលយ៉ាងនេះ ព្រោះចង់បានអន្តរាសិកក៏ទេ មានប្រាថ្នា
 ដើម្បីញ៉ាំងពួកអ្នក ឲ្យកក្រើកចាកទុក្ខស ទើបបានពោលយ៉ាងនេះក៏ទេ
 មានប្រាថ្នា ដើម្បីញ៉ាំងពួកអ្នក ឲ្យកក្រើកចាកអាជីវៈ ទើបបានពោល
 យ៉ាងនេះក៏ទេ ពួកធម៌ណា ជាអកុសល រាប់ថាជាអកុសល របស់ពួកជន
 ដែលរួមអាចារ្យផងគ្នា តថាគតប្រាថ្នា ដើម្បីញ៉ាំងពួកអ្នក ឲ្យតាំងនៅក្នុង
 ធម៌ទាំងនោះ ទើបបានពោលយ៉ាងនេះក៏ទេ ពួកធម៌ណា ជាកុសល រាប់
 ថាជាកុសល របស់ពួកជនដែលរួមអាចារ្យផងគ្នា តថាគតប្រាថ្នា ដើម្បី
 ញ៉ាំងពួកអ្នក ឲ្យយូរតិចធម៌ទាំងនោះ ទើបបានពោលយ៉ាងនេះក៏ទេ ។
 ម្នាលនិគ្រោធន មួយទៀត ពួកធម៌ជាអកុសល ដែលបុគ្គលលះមិនទាន់
 បាន ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសៅហ្មង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីកើត
 ទៀត ប្រកបដោយសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ មានទុក្ខ ជាផល ជាបច្ច័យ
 ដល់សេចក្តីកើត ចាស់ ស្លាប់ ទៅខាងមុខ តថាគតសំដែងធម៌ ដើម្បី
 លះបង់នូវធម៌ ជាអកុសលទាំងឡាយនោះ ។ កាលបើពួកអ្នកប្រតិបត្តិ
 សមគួរហើយ ធម៌ទាំងឡាយប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង មុខជានឹង
 សាបសូន្យទៅ ធម៌ទាំងឡាយជាទីតាំងនៃសេចក្តីបរិសុទ្ធិ នឹងចំរើនឡើង

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

បញ្ចា ចារិប្បវិ វេបុលុត្តត្តា ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
សច្ចិកត្តា ឧបសម្បជ្ជ វិហារិស្សថាតិ ។ ឯវំ វុត្តេ តេ
បរិព្វាជកា តុណ្ហិក្ខតា មជ្ជិក្ខតា បត្តក្ខត្តា អនោមុខា
បជ្ឈាយន្តា អប្បជីកាលា ទិសីទីសុ យថាតិ មារេន
បរិយុដ្ឋិតិកតា ។

[៣២] អថខោ ភកវតោ ឯតទយោសិ សព្វេបិមេ
មោយបុរិសា ដុដ្ឋា មារេន^(១) ចាបិមតា យត្រ ហិ នាម
ឯកស្សបិ ន ឯវំ ករិស្សតិ ហន្ត មយំ អញ្ញាណនិបិ
សមណោ តោតមេ ព្រហ្មចរិយំ ចរាម កី ករិស្សតិ
សត្តាហោតិ ។ អថខោ ភកវា ឧទុម្ពរិកាយ បរិព្វាជ-
ការាមេ សីហនានិ នទិត្តា វេហាសំ អតក្ខនា កិដ្ឋ-
ក្រដេ បព្វតេ បច្ឆដ្ឋាសិ ។ សន្ធានោ^(២) កហបតិ តាវ-
នេវ រាជកហិ ចារិសីតិ ។

ឧទុម្ពរិកសុត្តំ ទុតិយំ និដ្ឋិតំ(៣) ។

---

១ ឧ. ម. មារេនតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. សត្វានោ បន ។ ៣ ឧ. ឧទុម្ពរិកសីហនា ទ-
សុត្តន្តំ ទុតិយំ ។ ម. ឧទុម្ពរិកសុត្តន្តំ ទុតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ បាណិកវគ្គ

ពួកអ្នករាល់គ្នា មុខជានឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវការបំពេញប្រាជ្ញា ដើម្បី
 មគ្គនឹងសេចក្តីផ្សេងនៃប្រាជ្ញា ដើម្បីដល់ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុ-
 ប្បន្ននេះ សម្រេចសម្រាន្តនៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង ៤) ។ កាលព្រះ
 មានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ពួកបរិព្វាជកទាំងនោះ ក៏អង្គុយនៅ
 ស្ងៀម អៀនខ្មាស ទុនក ដាក់មុខ ជ្រប់ស្រពោន ទំល់ប្រាជ្ញា ព្រោះ
 មានចូលជ្រកចិត្ត ។

(៣២) គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
 ដូច្នោះថា មោឃបុរសទាំងអស់នេះ ត្រូវមានចិត្តបាប ចូលជ្រកហើយ
 ព្រោះថា សូម្បីតែម្នាក់ មុខជាគ្មានគំនិតយ៉ាងនេះថា ល្ហើយចុះ ពួក
 យើងទាំងអស់គ្នា ចូរប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់ព្រះសមណ-
 គោតម ដើម្បីសេចក្តីដឹងទូទៅត្រឹម ៧ ថ្ងៃ ប៉ុណ្ណោះ នឹងយូរប៉ុន្មាន ។
 លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បន្ទូលនូវសីហនាទ ក្នុងអារាម
 នៃបរិព្វាជក ជារបស់នៃនាងទុទ្ទរិកាទេវី ហើយទ្រង់ហោះឡើងទៅ
 កាន់វេហាសស្ថាន ត្រឡប់ទៅគង់លើក្នុងជ្រកដ្យូដវិញ ។ ឯសន្ទាន-
 គហបតី ក៏ចូលទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះ ក្នុងពេលនោះដែរ ។

ចប់ ទុក្ខរិកសូត្រ ទី ២ ។

បញ្ជីស្តី (១) តតិយ

[១៣] ឃុំ ឃុំ ស្រុក ។ ឃុំ សមយំ កកវ

មកដេស្ត វិហារតំ មាតុលាយំ ។ តត្រ ទេ កកវ

ក្រុំ អាមន្តេស ក្រុំពេត ។ កន្លែង ទេ ក្រុំ

កកវតោ បច្ចុស្ស័រ ស្រុក ។ កកវ ឃុំនពេច អត្ថដ៏ចា

ក្រុំវេ វិហារថ អត្ថស្ស័រណា អន្តស្ស័រណា ធម្មដ៏ចា

ធម្មស្ស័រណា អន្តស្ស័រណា ។ កថញ្ច បន ក្រុំវេ

ក្រុំ អត្ថដ៏ចា វិហារតំ អត្ថស្ស័រណា អន្តស្ស័រណា

ធម្មដ៏ចា ធម្មស្ស័រណា អន្តស្ស័រណា ។ ឥធម ក្រុំវេ

ក្រុំ កាយ កាយាធម្មស្ស័រ វិហារតំ អាតាថ សម្ប.

១ ១. បញ្ជីស្តី៣៣១ស្រុក ។

បញ្ជីវិធីសូត្រទី ៣

(៣៣) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅ (ក្នុងដងព្រៃ) ដឹកមាតុលានគរ ក្នុងដែនមគធៈ ។
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងទីនោះថា ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគថា
 ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរមានខ្លួន^(១)ជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីពឹងនាក់
 កុំមានរបស់ដទៃ ជាទីពឹងពឹងនាក់ឡើយ ចូរមានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជា
 ទីពឹងនាក់ កុំមានរបស់ដទៃ ជាទីពឹងពឹងនាក់ឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីពឹងនាក់ មិនមានរបស់ដទៃ ជាទីពឹង
 ពឹងនាក់ មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីពឹងនាក់ មិនមានរបស់ដទៃ ជាទីពឹង
 ពឹងនាក់តើដូច្នោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារ-
 ណានូវកាយក្នុងកាយ ជាប្រក្រតី មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវ

---

១ អង្គកថា ថា លោកិយធម៌នឹងលោកុត្តរធម៌ ឈ្មោះថា ខ្លួន ។ ព្រោះហេតុនោះបាន
 ជាទ្រង់ពោលថែមទៀតថា ចូរមានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីពឹងនាក់ កុំមានរបស់ដទៃ ជា
 ទីពឹងពឹងនាក់ឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

ជាដោ សតិមា វិនេយ្យលោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។
 វេទនាសុ វេទនានុបស្សំ ។ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សំ ។
 ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សំ វិហារតិ អាតាបី សម្មជាដោ
 សតិមា វិនេយ្យលោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឃីរិ ទោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អត្ថដំទោ វិហារតិ អត្ថស្សរណោ អនពា-
 ញ ស្សរណោ ធម្មដំទោ ធម្មស្សរណោ អនពាញស្សរណោ ។
 តោចវេ ភិក្ខុវេ ចរេ សកេ បេត្តិកេ វិសយេ ។
 តោចវេ ភិក្ខុវេ ចរតិ សកេ បេត្តិកេ វិសយេ ន លច្ឆតិ
 មារោ ឡីតារំ ន លច្ឆតិ មារោ អារម្មណំ ។ តុសលានំ
 ភិក្ខុវេ ធម្មានំ សមាទានហេតុ ឃីរិមិទំ បុត្តា
 ចវុឡតិ (១) ។

១ ឧ. បរិខ្យតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ ទិយនិកាយ បាណិកវគ្គ

កិលេសមានប្រាជ្ញាជំនិសព្វ មានស្មារតីកំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីធិតោមនស្ស
 ក្នុងលោកបាន ។ ពិចារណានូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី។
 ពិចារណានូវចិត្ត ក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី ។ ពិចារណានូវធម៌ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
 ជាប្រក្រតី មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានប្រាជ្ញាជំនិ
 សព្វ មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានីធិតោមនស្ស ក្នុងលោកបាន ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះ ហៅថា ភិក្ខុមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជា
 ទីពឹងនាក់ មិនមានរបស់ដទៃជាទីពឹងពឹងនាក់ មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជា
 ទីពឹងនាក់ មិនមានរបស់ដទៃជាទីពឹងពឹងនាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នក
 ទាំងឡាយ ចូរប្រព្រឹត្តក្នុងគោចរជាវិស័យ ដែលមានមកអំពីបិការបស់ខ្លួន។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយប្រព្រឹត្ត ក្នុងគោចរជាវិស័យ
 ដែលមានមកអំពីបិការបស់ខ្លួន^(១) មាន^(២)ក៏មិនបាននូវចន្លោះ មិនបាននូវ
 អារម្មណ៍ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុណ្យនេះ វិមលចំរើនឡើង
 ព្រោះហេតុសមាទាន នូវកុសលធម៌ទាំងឡាយ យ៉ាងនេះ ។

---

១ ដាន់ណែលរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាបិការនៃពុទ្ធបរិស័ទ ។ ២ អង្គកថា សំដៅយកតែ
 ទេវបុត្តមានន័យកិលេសមារុប្តិណ្ណៈ ។

ព្រះវិញ្ញាណ ទុក្ខនេមិបញ្ញវិញ្ញាណ សន្តរគមន៍

[៣២] ក្នុងច្បាប់ កិច្ចការ រាជ្ជា ទុក្ខនេមិ នាម
អហោសិ ចក្កវត្តិ ធម្មកោ ធម្មរាជ្ជា ចានុវត្តោ វិជិតាវិ
ជនបទដ្ឋាវិយប្បត្តោ សន្តរគមនសមន្តរគតោ ។ តស្ស័-
មាធិ សត្ត រតនាធិ អហោសិ សេយ្យដំនំ ចក្កវត្តនំ
ហត្ថវត្តនំ អស្សវត្តនំ មណីវត្តនំ ឥត្តិវត្តនំ កហបតិ-
វត្តនំ បរិណាយកវត្តនមេវ សត្តមំ ។ បរោសហស្ស័
ខោ បនស្ស បុត្តា អហោសិ ស្និហ វិវត្តវចា បរសេ-
នប្បមទ្ធា ។ សោ ឥមំ បឋវី សាករបរិយដ្ឋំ អន-
ណ្ណោន អសត្តោន ធម្មោន សមេន(១) អភិវិជ័យ
អជ្ឈាវសិ ។ អថខោ កិច្ចការ រាជ្ជា ទុក្ខនេមិ ពហ្មដ្ឋ
វស្សាធិ ពហ្មដ្ឋ វស្សាសតាធិ ពហ្មដ្ឋ វស្សាសហស្សាធិ
អច្ចយេន អញ្ញាតិ បុរិសំ អាមន្តេសិ យនាត្តំ អញ្ញា បុរិស
បស្សយ្យាសិ ទិព្វំ ចក្កវត្តនំ ឌីសក្កតិ ហិណា បុតិអថ មេ
អាហេនេយ្យាសិតិ ។ ឃិវំ នេវេតិខោ កិច្ចការ សោ បុរិសោ

១ ឧ. សមេនាតិ ន ទិស្សតិ ។

បក្កវិស្វក្រ រឿងស្តេចចក្រពត្តិព្រះនាមទណ្ឌនេមិ រតន៍ ៧ ប្រការ

(៧៤) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលពីព្រេងនាយមក មានព្រះរាជា
 (ព្រះអង្គ) ទ្រង់ព្រះនាមទណ្ឌនេមិ ជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះអង្គជាធម្មិក-
 ធម្មរាជ ជាឥស្សរលើផែនដី ដែលមានសមុទ្រទាំង ៤ ជាទីបំផុត
 ជាស្តេចឈ្នះសង្គ្រាម ទ្រង់មានជនបទដល់នូវថិរភាព (សេចក្តីមាំមួន)
 ទ្រង់បរិបូណ៌ ដោយរតន៍ទាំង ៧ ប្រការ ។ ឯរតន៍ទាំង ៧ ប្រការ
 របស់ព្រះបាទទណ្ឌនេមិនោះគឺ ចក្ករតន៍ (ចក្រកែវ) ១ ហត្ថរតន៍
 (ដំរីកែវ) ១ អស្សរតន៍ (សេះកែវ) ១ មណីរតន៍ (កែវមណី) ១
 ឥត្តរតន៍ (ស្រីកែវ) ១ គហបតីរតន៍ (គហបតីកែវ) ១ បរិនាយករតន៍
 (នាយពលកែវ) ១ រួមត្រូវជា ៧ ប្រការ ។ ឯព្រះបាទទណ្ឌនេមិនោះ
 បានព្រះរាជបុត្រច្រើនជាងពាន់ សុទ្ធសឹងតែក្លៀវក្លា អង្គអាច អាច
 សង្កត់សង្កិន នូវសេនារបស់ស្តេចដទៃបាន ។ ព្រះបាទទណ្ឌនេមិនោះ
 ទ្រង់គ្រូគត្រាគ្រប់គ្រងផែនដី ដែលមានសាគរ ជាព្រំប្រទល់នេះ ដោយ
 ធម៌ដ៏ស្មើ មិនបាច់ប្រើអាជ្ញា មិនបាច់ប្រើគ្រឿងសង្គ្រាមធាតុ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ លុះកាលកន្លងទៅបានច្រើនឆ្នាំ ច្រើនរយឆ្នាំ ច្រើនពាន់ឆ្នាំ
 ទើបព្រះបាទទណ្ឌនេមិ ទ្រង់ត្រាស់នឹងបុរសម្នាក់ថា ម្ចាស់បុរសដ៏ចំរើន
 (បើ) អ្នកឃើញចក្ករតន៍ជាទិព្វ ឃ្លាតច្បុកចាកទីក្នុងកាលណា អ្នកត្រូវ
 ប្រាប់ដល់យើងក្នុងកាលនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសនោះទទួល

សុត្តន្តបិដកេ វិយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

រញ្ជា ទល្លនេមិស្ស(១) បច្ចុស្សោ សិ ។ អន្តសា ខោ ភិក្ខុវេ
 សោ បុរិសោ ពហ្មន្តំ វស្សានំ ពហ្មន្តំ វស្សាសតានំ
 ពហ្មន្តំ វស្សាសហស្សានំ អច្ចយេន ទិព្វំ ចក្កវតនំ
 ឌីសក្កតិំ ហំនា ចុតិំ ទិស្វាន(២) យេន រាជា ទល្លនេមិ
 តេនុបសក្កមិ ឧបសក្កមិត្វា រាជានំ ទល្លនេមិ ឯតទ-
 រោច យក្សេ នេវ ជានេយ្យាសិ ទិព្វន្តេ ចក្កវតនំ
 ឌីសក្កតិំ ហំនា ចុតន្តំ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ រាជា ទល្លនេមិ
 ជេដ្ឋបុតិំ កុមារំ អាមន្តេត្វា ឯតទរោច ទិព្វំ កំរ មេ
 តាត កុមារ ចក្កវតនំ ឌីសក្កតិំ ហំនា ចុតិំ សុតិំ
 ខោ បនេតិំ យស្ស រញ្ជា ចក្កវតិស្ស ទិព្វំ ចក្កវតនំ
 ឌីសក្កតិំ ហំនា ចរតិំ ននានិ តេន រញ្ជា ចំរំ ជីវិតព្វំ
 ហោតិតិំ កុត្តា ខោ បន មេ មាទុសកា កាមា
 សមយោនានិ មេ ទិព្វេ(៣) កាមេ បរិយេសិទុំ ឯហំ
 តិំ តាត កុមារ ឥមិ សម្មទ្ធហរិយន្តំ បឋវី បដិបដ្ឋ
 អហំ បន កេសមស្សំ ឌីហារេត្វា កាសាយានិ
 វត្តានិ អច្ឆានេត្វា អតារស្មា អនការិយំ បព្វជិស្សា មិតិ ។

---

១ ឧ. ទល្លនេមិកស្ស ។ ២ ឧ. វិស្វា ។ ៣ ឧ. សមយោ វិព្វេ ។

លុត្តន្តបិដក ទី១៧ វិយាគិកាយ បាណិកវគ្គ

ស្តាប់ព្រះរាជឱង្ការនៃព្រះបាទទេវល្លនេមិថា ព្រះករុណាថ្ងៃវិសេស ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះកាលកន្លងទៅ បានច្រើនឆ្នាំ ច្រើនរយឆ្នាំ
 ច្រើនពាន់ឆ្នាំ បុរសនោះបានឃើញចក្កវត្តន៍ជាទិព្វ យូតច្បុតចាកទី ក៏
 ចូលទៅគាល់ព្រះបាទទេវល្លនេមិ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូល
 ព្រះបាទទេវល្លនេមិដូច្នោះថា សូមព្រះរាជគេជះដម្កល់លើក្បួន បពិត្រ
 ព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់ជ្រាប (ដ្បិត) ចក្កវត្តន៍ជាទិព្វ របស់ព្រះអង្គ
 យូតច្បុតចាកទីហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង ព្រះបាទ
 ទេវល្លនេមិ ទ្រង់ហៅព្រះរាជកុមារជាបុត្រច្បងមកហើយ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះ
 ថា ម្នាលកុមារមាសឥតុត ឮថា ចក្កវត្តន៍ជាទិព្វរបស់យើង យូតច្បុតចាក
 ទីហើយ សេចក្តីនេះ ឥតុតធ្លាប់ឮថា (បើ) ចក្កវត្តន៍ជាទិព្វរបស់ស្តេច
 ចក្រពត្តិអង្គណា យូតច្បុតចាកទីហើយ គតិនោះមក ស្តេចអង្គ
 នោះ មិនរស់នៅបានយូរឡើយ ឯកាមជារបស់មនុស្ស ឥតុតបាន
 បរិភោគ (ផ្អែកស្តាប់ស្តល់ហើយ) សម័យនេះ ជាសម័យដែលឥតុតគួរ
 វិស្វនិរេកកាម ជាទិព្វវិញ ម្នាលកុមារមាសឥតុត ចូរអ្នកគ្រប់គ្រងផែន
 ដី ដែលមានសមុទ្រ ជាព្រំប្រទល់នេះចុះ ឯឥតុតនឹងរកការសក់ពុកមាត់
 ពុកចង្កា ស្ងៀកដណ្តប់កាសាវពស្រួចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួស ។

ពញ្ញាសុត្តេ ទី១ ពញ្ញាគង់ អន្តរហិត

អថទោ ភិក្ខុវេ វាជំ ទល្ល្លនេមិ វេជ្ជបុត្តំ កុមារំ សា-
 នុកំ វជ្ជេ សមនុស្សាសេត្វា កេសមស្សំ ឌីហារេត្វា
 កាសាយានិ វត្តានិ អប្បាទេត្វា អការស្មា អនការិយំ
 បព្វជិ ។ សត្តាហំ បព្វជិតេ ទោ បន ភិក្ខុវេ
 វាជិសិម្ហំ ទិព្វំ ចក្កវគនំ អន្តរាយិ ។

(៣៥) អថទោ ភិក្ខុវេ អញ្ញាគរោ បុរិសោ យេន
 វាជំ ខតិយោ មុន្ទាវសិត្តោ^(១) តេនុបសង្កមិ ឧបសង្ក-
 មិត្វា វាជានំ ខតិយំ មុន្ទាវសិត្តំ ឯតទកេច យក្ស
 វេវ វាលេយ្យាសិ ទិព្វំ ចក្កវគនំ អន្តរហិតន្តំ ។
 អថទោ ភិក្ខុវេ វាជំ ខតិយោ មុន្ទាវសិត្តោ ទិព្វេ
 ចក្កវគនេ អន្តរហិតេ អនត្តមនោ អហោសិ អនត្ត-
 បនតត្ថា បដិសិវេទេសិ ។ សោ យេន^(២) វាជិសិ
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា វាជិសី ឯតទកេច យក្ស

---

១ មុន្ទាវសិត្តោ កត្តិ បោន្តេ ទិល្បតិ ២ ឧ. យេន ប ។

ចក្កវត្តិសូត្រ ចក្កវត្តន៍ជាទិព្វបាត់ទៅ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទទេល្លនេមិ ទ្រង់ល្អង
លោមព្រះរាជកុមារ ជាបុត្រច្បង ឲ្យគ្រេកអរក្នុងរាជសម្បត្តិ ដោយប្រពៃ
ហើយក៏ទ្រង់ដាក់ព្រះភេសានីឯព្រះមស្ស ទ្រង់ស្ងៀកដណ្តប់កាសាវតស្រ្ត
រួចចេញចាករាជគារស្ថាន ចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
កាលព្រះរាជឥសី ទើបនឹងទ្រង់ព្រះផ្នួសបានព័ថ្ង ចក្កវត្តន៍ជាទិព្វបាត់ទៅ។

[៣៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ មានបុរសម្នាក់ចូលទៅ
គាល់ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុទ្ធាភិសេកហើយ លុះចូលទៅដល់
ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះរាជា ជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុទ្ធាភិសេកហើយថា
សូមព្រះរាជតេជះតម្កល់លើត្បូង បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់ជ្រាប
(ដ្បិត) ចក្កវត្តន៍ជាទិព្វបាត់ទៅហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់
នោះឯង កាលបើចក្កវត្តន៍ជាទិព្វបាត់ទៅ ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបាន
មុទ្ធាភិសេកហើយ ក៏តូចព្រះហឫទ័យ នឹងសោយនូវសេចក្តីមិនសប្បាយ
ព្រះហឫទ័យ ។ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍អង្គនោះ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះរាជឥសី
លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះរាជឥសីដូច្នោះថា សូមព្រះ

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

ទេវ ជាទេយ្យសំ ទិព្វំ ចក្កវតនំ អន្តរបាតនំ ។ ឃី
 វត្ត ភិក្ខុវេ រាជិសំ រាជានំ ខត្តិយំ មន្ទាវស័ត្ត
 ឯតទិវេច មា ទោ វុំ តាត ទិព្វំ ចក្កវតនេ
 អន្តរបាតេ អនត្តមនោ អហោសំ អនត្តមនតញ្ច
 បដិសំវេទេសំ ន ហំ តេ តាត ទិព្វំ ចក្កវតនំ
 បេតកំ ឆាយដ្ឋំ ឥដ្ឋំ វុំ តាត អរិយេ ចក្កវត្តវត្ត
 វត្តាហំ ហំនំ ទោ បនេតំ វិដ្ឋតិ យន្តេ អរិយេ
 ចក្កវត្តវត្ត វត្តមានេ តទិហ្មទោសថេ បណ្ណាសេ
 ស័សនបរាតស្ស(១) ឧទោសថិកស្ស ឧបវិប្បាសាទិ-
 វរកតស្ស ទិព្វំ ចក្កវតនំ ចាតុភវិស្សតិ សហស្សវិ
 សនេមកំ សនាភិកំ សញ្ញាការបវិប្បវន្តំ ។ កតមំ
 បនេតំ ទេវ អរិយំ ចក្កវត្តវត្តនំ ។ តេនហំ វុំ
 តាត ធម្មិយេវ និស្សាយ ធម្មំ សក្ករោន្តោ ធម្មំ
 កុក្ករោន្តោ ធម្មំ មារោន្តោ ធម្មំ ប្បដេន្តោ ធម្មំ
 អបចាយមារោ ធម្មទុដោ ធម្មកេតុ ធម្មាធិបតេយ្យោ

---

១ ឧ. សីសំ នហានស្ស ។

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ បិដកវគ្គ

រាជគេជះតម្កល់លើត្បូង បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់ជ្រាប (ដ្បិត)
 ចក្កវត្តន៍ជាទិព្វបាត់ទៅហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើព្រះមហា-
 ក្សត្រិយ៍ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះ ព្រះរាជឥសីទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះរាជា ជា
 ក្សត្រ ដែលបានមុទ្ធាភិសេកហើយដូច្នោះថា ម្នាលបា កាលបើចក្កវត្តន៍ជា
 ទិព្វបាត់ទៅ អ្នកកុំមានសេចក្តីតូចចិត្ត កុំសោយនូវសេចក្តីមិនសប្បាយចិត្ត
 ឡើយ ម្នាលបា ព្រោះថា ចក្កវត្តន៍ជាទិព្វនេះ មិនមែនជាមតិក ដែលមាន
 មកអំពីបិតាអ្នកទេ ម្នាលបា ឈ្មើយចុះ អ្នកចូរប្រព្រឹត្តចក្កពត្តិវត្ត (វត្តរបស់
 ស្តេចចក្រពត្តិ) ដ៏ប្រសើរវិញចុះ កាលបើចក្កពត្តិវត្ត ដែលអ្នកប្រព្រឹត្ត
 ហើយ ចក្កវត្តន៍ជាទិព្វ មានកាំ ១ ពាន់ ព្រមទាំងខ្នងកង់ ព្រមទាំងដុំ
 បរិបូណ៌ ដោយអាការសព្វគ្រប់ នឹងកើតប្រាកដដល់បា ដែលកក់កេសា
 ហើយរក្សាឧបាសថ បិតនៅលើប្រាសាទដ៏ប្រសើរ ក្នុងថ្ងៃ ១៥ ជាថ្ងៃ
 ឧបាសថនោះ ហេតុនេះ រមែងមានប្រាកដ ។ ព្រះមហាក្សត្រក្រាបបង្គំ
 ទូលសួរថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ចុះចក្កពត្តិវត្តដ៏ប្រសើរនុះ តើដូចម្តេច ។
 ព្រះរាជឥសីត្រាស់ថា ម្នាលបា បើដូច្នោះ ចូរអ្នកអាស្រ័យនូវធម៌
 តែម្យ៉ាង ហើយធ្វើសក្ការៈចំពោះធម៌ គោរពធម៌ រាប់អានធម៌ បូជាធម៌
 កោតក្រែងធម៌ យកធម៌ជាទង់ជ័យ យកធម៌ជាស្ពាន យកធម៌ជាអធិបតី

ចក្កវត្ថុសុត្ត ពក្កវត្ថុកថា

ធម៌កំ រក្ខាវរណកុត្តំ សិវិទេហស្សំ អន្តោជនស្សំ
 ពលកាយស្សំ ខតិយេស្ស អនុយន្តេស្ស ព្រាហ្មណ-
 ភហបតិកេស្ស លេកមជានបទេស្ស សមណព្រាហ្ម-
 ណេស្ស មិកបត្តិស្ស មា ៧^(១) តេ តាត វិជិតេ
 អនម្ពកាលេ បវត្តត្ត យេ ច តេ តាត វិជិតេ
 អននា^(២) តេសញ្ច ធនំ អនុប្បទន្តេយ្យាសិ^(៣) យេ
 ច តេ តាត វិជិតេ សមណព្រាហ្មណា មនុស្សមាណា
 បដិវិតា ខន្តិសោរច្ចេ វិវិដ្ឋា ឯកមត្តានំ នមេន្តិ
 ឯកមត្តានំ សមេន្តិ ឯកមត្តានំ បរិនិព្វាយេន្តិ តេ
 កាលេន កាលំ ឧបសង្កម្ពិត្វា បរិបុត្តេយ្យាសិ
 បរិបញ្ញេយ្យាសិ^(៤) កី កន្តេ កុសលំ កី កន្តេ^(៥)
 អកុសលំ កី សាវជ្ជិ កី អនវជ្ជិ កី សេវិ-
 តត្ថំ កី ន សេវិតត្ថំ កី មេ ករិយមាណំ

---

១ ឧ. ម. ៧ ។ ២ ឧ. អននា អស្ស ។ ៣ ម. ធនមនុប្បទេយ្យាសិ ។ ៤ ឧ. បរិបញ្ញេយ្យាសិ ឧ ទិស្សតិ ។ ម. បរិបញ្ញេយ្យាសិ ។ ៥ ឧ. ប វកន្តេតិ ឧ ទិស្សតិ ។

បញ្ជីត្រីសូត្រ ពោលអំពីបញ្ជីត្រីវិគ្គ

ចាត់ចែងនូវការរក្សាទប់ទល់ គ្រប់គ្រង ប្រកបដោយធម៌ ចំពោះជនខាង
 ក្នុង គឺបុត្រភរិយា ចំពោះពួកពល ពួកក្សត្រិយ៍ ពួកជនចុះចូល ពួក
 ព្រាហ្មណ៍ គហបតី ពួកអ្នកនិគម អ្នកជនបទ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ នឹង
 ពួកម្រឹគ បក្សី ម្នាលបា អ្នកកុំធ្វើអកុសលធម៌ ក្នុងដែនរបស់អ្នកឡើយ
 ម្នាលបា បើពួកជនណាក្នុងដែនរបស់អ្នក មិនមានទ្រព្យ អ្នកគប្បីផ្តល់
 ទ្រព្យដល់ជនទាំងនោះ ម្នាលបា បើពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ក្នុងដែន
 របស់អ្នក ជាអ្នករៀបចំសេចក្តីស្រវឹង នឹងសេចក្តីប្រមាទ តាំងនៅក្នុងខន្តិ
 នឹងសោរច្នះ តែងទូន្មានខ្លួនឯងតែម្នាក់ឯង ធ្វើខ្លួនឯងឲ្យស្ងប់រម្ងាប់តែម្នាក់
 ឯង ធ្វើខ្លួនឯងឲ្យរលត់ (ចាកកតាទិក្ខុលេស) តែម្នាក់ឯង អ្នកគប្បីចូល
 ទៅរកសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះសព្វៗកាល ហើយគប្បីសាកសួរ
 គប្បីចោទដណ្តឹងថា បពិត្រលោកដំបំរើន អ្វីជាកុសល បពិត្រលោកដំរើន
 អ្វីជាអកុសល អ្វីជាអំពើប្រកបដោយទោស អ្វីជាអំពើមិនប្រកបដោយ
 ទោស អ្វីគួរសេព អ្វីមិនគួរសេព អំពើដូចម្តេច ដែលខ្ញុំធ្វើទៅហើយ

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស ពាជិកវគ្គោ

ដីយវត្តំ អហិតាយ ទិក្ខាយ អស្ស តី វា បន មេ
 ករិយមាណំ ដីយវត្តំ ហិតាយ សុខាយ អស្សតិ តេសិ
 សុត្វាយំ អកុសលំ តំ អភិនវដ្ឋយ្យាសិ យំ កុសលំ
 តំ សហោយ វត្តយ្យាសិ ឥទំ ខោ តាត តំ អរិយំ
 ចក្កវត្តវត្តំ ។ ឃិ ខេវតិ ខោ ភិក្ខុវេ រាជា
 ខត្តិយោ មុន្នាវសិត្តោ រាជិសិស្ស បដិស្សត្វា អរិយេ
 ចក្កវត្តវត្តំ វត្តតិ(១) ។ តស្ស អរិយេ ចក្កវត្តវត្តំ
 វត្តហានស្ស តទហ្មោសេ បណ្ណាសេ សីសនហា-
 តស្ស ទុច្ឆោសមិកស្ស ទុបវប្បសាទវគតស្ស ទិព្វំ
 ចក្កវត្តនំ ចាតុរហោសិ សហាស្សរិ សនេមិតំ សនា-
 ភិតំ សព្វាគារបវិប្បរិ ។ ទិស្វា(២) រពោ ខត្តិយស្ស
 មុន្នាវសិត្តស្ស ឯតទហោសិ សុតំ ខោ បន មេតំ

---

១ ម. អរិយំ ចក្កវត្តវត្តំ វត្តំ ។ ខ. វត្តំ ។ ២ ម. ទិស្វាន ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ បាណិកវគ្គ

មិនជាប្រយោជន៍ ជាទុក្ខអស់កាលយូរអង្វែង មួយទៀត អំពើដូចម្តេច
 ដែលខ្ញុំធ្វើទៅហើយ ជាប្រយោជន៍ ជាសុខអស់កាលយូរអង្វែង លុះ
 អ្នកបានស្តាប់ពាក្យសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះហើយ គប្បីវៀរនូវអំពើ
 ដែលជាអកុសល ហើយសមាទានប្រព្រឹត្តនូវអំពើ ដែលជាកុសល ម្នាល
 បា នេះឯង ជាចក្កតត្តិវគ្គប្រសើរនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះ
 រាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុទ្ធាភិសេកហើយ បានទទួលស្តាប់ពាក្យព្រះ
 រាជឥសីថា ព្រះករុណាថ្ងៃវិសេស ហើយក៏ប្រព្រឹត្តចក្កតត្តិវគ្គប្រ-
 សើរ ។ កាលដែលព្រះរាជានោះ កំពុងប្រព្រឹត្តចក្កតត្តិវគ្គប្រសើរ កក់
 ព្រះភេសា សមាទានទុបោសថ ហើយស្តេចទៅខាងលើប្រាសាទដ៏ប្រ-
 សើរ ក្នុងថ្ងៃទី ១៥ ដែលជាថ្ងៃទុបោសថនោះ ចក្កវគ្គន៍ជាទិព្វមានកាំ
 ១ ពាន់ ព្រមទាំងខ្នងកង់ ព្រមទាំងដុំ បរិបូណ៌ដោយអាការសព្វគ្រប់
 ក៏កើតប្រាកដឡើង ។ ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុទ្ធាភិសេកទ្រង់
 ទតឃើញហើយ ទ្រង់ព្រះរាជតម្រិះថា អាត្មាអញ បានព្រមកង្វះចុះថា

បញ្ញត្តិសុត្តេ បញ្ញត្តិទុក្ខកាលោ

យស្ស រណោ ខត្តិយស្ស បុទ្ធាវស្ថិត្តស្ស តទទ្ធិយោ-
 សថេ បណ្ណារសេ សីសនហានស្ស ឧបោសថិត្តស្ស
 ឧបវិប្បសាទវេកតស្ស ខិត្តំ ចក្កវតនំ ហត្ថកវត្ត
 សហស្សារិំ សនេមិត្តំ សនាភិត្តំ សព្វាការបវិប្បរិ
 សោ ហោតិ វាជា ចក្កវត្តតិ អស្សំ ធុ ខោ
 អហំ វាជា ចក្កវត្តតិ ។

[៣ ៦] អថខោ ភិក្ខុវេ វាជា ខត្តិយោ បុទ្ធាវស្ថិតោ
 ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ឧត្តរាសន្តំ កវិត្តា វាមេន
 ហត្ថេន ភិក្ខុវេ^(១) កហិត្តា ទត្តិណេន ហត្ថេន ចក្ក-
 វតនំ អត្ថកវិ បវត្តតុ កវំ ចក្កវតនំ អភិវជិតុ កវំ
 ចក្កវតនំ ។ អថខោ តិ ភិក្ខុវេ ចក្កវតនំ បុវត្តម
 ទិសំ បវត្ត^(២) ។ អន្ធនេវ វាជា ចក្កវត្ត សទ្ធិ ចតុវដ្តិ-
 និយា សេនាយ ។ យស្ស ខោ បន ភិក្ខុវេ បទេសេ
 ចក្កវតនំ បតិដ្ឋាសិ តត្ថ វាជា ចក្កវត្ត វាសំ
 ឧបកថ្មិ^(៣) សទ្ធិ ចតុវដ្តិនិយា សេនាយ ។ យេ ខោ
 បន ភិក្ខុវេ បុវត្តមាយ ទិសាយ បជិវាជានោ

---

១ ឧ. ម. វិញ្ញាវ ។ ២ បវត្តតិបិ បាលោ ។ ៣ ឧបកថ្មិ វា បាលោ ។

ចក្កវត្តិសូត្រ អាណាពនៃចក្កវត្តិ

ចក្កវត្តន៍ជាទិព្វ មានកាំ១ពាន់ ព្រមទាំងខ្នងកង ព្រមទាំងដំ បរិបូណ៌ ដោយអាការគ្រប់យ៉ាង កើតប្រុកដឡើង ដល់ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍អង្គ ណា ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយ កក់ព្រះកេសា សមាទានទុបោសថ ស្តេចទៅខាងលើប្រាសាទដ៏ប្រសើរ ក្នុងថ្ងៃទី ១៥ ដែលជាថ្ងៃទុបោសថ នោះ ព្រះរាជាអង្គនោះ នឹងជាស្តេចចក្រពត្តិ ធីហ្មា ! អាត្មាអញប្រាកដ ជាស្តេចចក្រពត្តិហើយតើ ។

(៣៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះរាជាជាក្សត្រដែល បានមុត្តាភិសេកហើយ ទ្រង់ក្រោកអំពីអាសនៈ ធ្វើសិរាត្រីទុត្តរាសង្កៈ ធៀងស្មាម្លាង ទើបយកព្រះហស្តខាងឆ្វេង កាន់កុណ្ឌី យកព្រះហស្ត ខាងស្តាំ ប្រសំព្រំចក្កវត្តន៍ ហើយអធិដ្ឋានថា សូមឱ្យចក្កវត្តន៍ដំបំរើន ប្រព្រឹត្តទៅ សូមឱ្យចក្កវត្តន៍ដំបំរើន មានជ័យជំនះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ គ្រានោះ ចក្កវត្តន៍នោះក៏អវណ្ណតត្រសែត ទៅកាន់ទិសខាង កើត ។ ទើបព្រះបាទចក្រពត្តិ ស្តេចទៅតាម (ចក្កវត្តន៍នោះ) ព្រម ដោយចតុវង្គសេនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើចក្កវត្តន៍ទៅប្រតិស្ឋាន ក្នុងប្រទេសណា ព្រះបាទចក្រពត្តិ ក៏ស្តេចចូលទៅតាំងព្រះរាជនិវេសន៍ ក្នុងប្រទេសនោះ ព្រមដោយចតុវង្គសេនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកខាងស្តេច ជាសីកសត្រូវទាំងឡាយណា ដែលនៅក្នុងទិសខាង

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

តេ រាជាណំ ចក្កវត្តំ ខុបសុត្តមិត្តា ឃុំមាហិស្ស ឃុំហិ ខោ
 មហារាជ ស្វាគតំ^(១) មហារាជ សកន្តេ មហារាជ
 អនុសាស មហារាជានិ ។ រាជា ចក្កវត្តំ ឃុំមាហា
 មាលោ ធន ហន្តត្រោ អនិដ្ឋំ ធានាតត្ថំ កាមេស្ស
 មិត្តា ធន ចរិតត្តា មុសា ធន ភាសិតត្តា មដ្ឋំ ធន
 ចាតត្ថំ យថា កុតត្តា កុត្តាថាតិ ។ យេ ខោ មន
 ភិក្ខុវេ បុត្តមាយ ទិសាយ បដិរាជានោ តេ រពោ
 ចក្កវត្តស្ស អនុយន្តា^(២) អហោស្សំ ។ អថខោ តិ
 ភិក្ខុវេ ចក្កវត្តនំ បុត្តមំ សមុទ្ធិំ អន្លោកហោត្តា
 បច្ចុត្តវិត្តា ធន ត្ថុណំ សមុទ្ធិំ អន្លោកហោត្តា បច្ចុត្តវិត្តា
 បច្ចមំ ទិសំ បុត្តំ ។ អន្ធកេវ រាជា ចក្កវត្តំ សទ្ធិ
 ចត្តវន្តិនិយា សេនាយ ។ យស្មី ខោ មន ភិក្ខុវេ
 បនេសេ ចក្កវត្តនំ បតិជ្ជាសិ តត រាជា ចក្កវត្តំ
 វាសំ ខុបកច្ឆំ សទ្ធិ ចត្តវន្តិនិយា សេនាយ ។

១ ម. ស្វាគតន្តេ ។ ២ ឱ. អនុយុត្តា ។

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ វិយាសិកាយ បាណិកវគ្គ

កើត ស្តេចទាំងនោះ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះបាទចក្រពត្តិ ហើយក្រាប
 បង្គំទូល យ៉ាងនេះថា បពិត្រមហាករុដ សូមព្រះអង្គស្តេចចូលមកចុះ
 បពិត្រមហាករុដ ព្រះអង្គមានព្រះរាជដំណើរ មកស្រួលហើយ បពិត្រ
 មហាករុដ ដែនរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាដែនរបស់ព្រះអង្គហើយ បពិត្រ
 មហាករុដ សូមព្រះអង្គទ្រង់ប្រៀនប្រដៅចុះ ។ ព្រះបាទចក្រពត្តិ មាន
 ព្រះបន្ទូល (ប្រដៅ) យ៉ាងនេះថា អ្នកទាំងឡាយមិនត្រូវសម្លាប់សត្វ
 មិនត្រូវលួចទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ មិនត្រូវប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំង
 ឡាយ មិនត្រូវពោលពាក្យមុសាវាទ មិនត្រូវផឹកទឹកស្រវឹងឡើយ ចូរ
 បរិភោគតែរបស់ ដែលគួរបរិភោគចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយ
 ទៀត ស្តេចជាសឹកសត្រូវទាំងឡាយណា ដែលនៅក្នុងទិសខាង
 កើត ស្តេចទាំងនោះ ក៏ទៅជាចុះចូលព្រះបាទចក្រពត្តិវិញ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ចក្កវត្តន៍នោះក៏ចុះកាន់សមុទ្រ ក្នុងទិស
 ខាងកើត រួចឆ្លងឡើងចុះទៅកាន់សមុទ្រ ក្នុងទិសខាងត្បូង រួចឆ្លងឡើង
 អវណ្ណតត្រសៃត ទៅកាន់ទិសខាងលិច ។ ព្រះបាទចក្រពត្តិ ក៏ស្តេច
 ទៅតាម (ចក្កវត្តន៍នោះ) ព្រមដោយចតុវង្សសេនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បើចក្កវត្តន៍ទៅប្រតិស្ឋាន ក្នុងប្រទេសណា ព្រះបាទចក្រពត្តិ ក៏
 ស្តេចចូលទៅកាន់ទិសប្រាក ក្នុងប្រទេសនោះ ព្រមដោយចតុវង្សសេនា ។

ចក្កវត្ថុសុត្តេ ចក្កវត្ថុតារាណី ធម្មនុសាសនី

យេ ខោ បន ភិក្ខុវេ បច្ឆិមាយ ទិសាយ បដិវដាលោ
តេ វដានំ ចក្កវត្ថុំ ឧបសង្កមិត្តា ឃរមាហំសុ ឃហិ
ខោ មហារាជ ស្វាគតំ មហារាជ សកន្តេ មហារាជ
អនុសាស មហារាជតិ ។ វដា ចក្កវត្ថុំ ឃរមាហ
ចាលោ ន ហន្តព្រោ អទិទ្ធិំ ធានាតត្ថំ កាមេស្ស មិច្ឆា
ន ចរិតញ មុសា ន ភាសិតញ មជ្ជិំ ន ចានត្ថំ យថា-
ភុតញ ភុញថាតិ ។ យេ ខោ បន ភិក្ខុវេ បច្ឆិមាយ
ទិសាយ បដិវដាលោ តេ រញោ ចក្កវត្ថុស្ស អនុយន្តា
អហេស្សំ ។ អថខោ តំ ភិក្ខុវេ ចក្កវត្ថុនំ បច្ឆិមំ សមុទ្ធំ
អជ្ឈោ កហេត្តា បច្ឆតវត្តា ឧត្តរំ ទិសំ បវតិ ។ អនុនេវ
វដា ចក្កវត្ថុ សទ្ធិំ ចត្តវជ្ជិនិយា សេនាយ ។ យស្មី ខោ
បន ភិក្ខុវេ បទេសេ ចក្កវត្ថុនំ បតិដ្ឋាសិ តត្ត វដា
ចក្កវត្ថុ វាសំ ឧបកច្ឆិ សទ្ធិំ ចត្តវជ្ជិនិយា សេនាយ ។

ចក្ខុវិស័យព្រះ អាណាពាទចក្ខុវិស័យ ការព្រះប្រៀនប្រដៅដោយធម៌

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯស្តេចជាសីកសត្រូវ ទាំងឡាយណា ដែលនៅ
 ក្នុងទិសខាងលិច ស្តេចទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះបាទេចក្រពត្តិ
 ហើយក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គស្តេចចូល
 មកចុះ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គមានព្រះរាជដំណើរ មកស្រួលហើយ
 បពិត្រមហារាជ ដែនរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាដែនរបស់ព្រះអង្គហើយ បពិត្រ
 មហារាជ សូមព្រះអង្គទ្រង់ប្រៀនប្រដៅចុះ ។ ព្រះបាទេចក្រពត្តិ
 ទ្រង់មានព្រះរាជទ្តិហារ (ប្រដៅ) យ៉ាងនេះថា អ្នកទាំងឡាយ មិនត្រូវ
 សម្លាប់សត្វ មិនត្រូវលួចទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ មិនត្រូវប្រព្រឹត្តខុស
 ក្នុងកាមទាំងឡាយ មិនត្រូវពោលពាក្យមុសាវាទ មិនត្រូវផឹកទឹកស្រ-
 វឹងឡើយ ចូរបរិភោគតែរបស់ ដែលគួរបរិភោគចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ឯស្តេចដែលជាសីកសត្រូវទាំងឡាយណា ដែលនៅក្នុងទិសខាង
 លិច ស្តេចទាំងនោះ ក៏ទៅជាចុះចូលព្រះបាទេចក្រពត្តិវិញ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ចក្ខុវិស័យនោះក៏ចុះកាន់សមុទ្រ ក្នុងទិសខាង
 លិច ឆ្លងឡើងទៅលើត្រដែត ទៅកាន់ទិសខាងជើង ។ ព្រះបាទេចក្រពត្តិ
 ក៏ស្តេចទៅតាម (ចក្ខុវិស័យនោះ) ព្រមដោយចក្ខុវិស័យនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បើចក្ខុវិស័យទៅប្រតិស្ថាន ក្នុងប្រទេសណា ព្រះបាទេចក្រពត្តិក៏
 ស្តេចចូលទៅកាន់ទិសប្រាក ក្នុងប្រទេសនោះ ព្រមដោយចក្ខុវិស័យនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

យេ ខោ បន ភិក្ខុវេ ទុត្តរាយ ទិសាយ បដិវជានោ
 តេ វជានំ ចក្កវត្តំ ឧបស្ស័មិត្តា ឃីវាហំសុ ឃីវា
 ខោ មហារាជ ស្វាភតិ មហារាជ សកន្តេ មហារាជ
 អនុសាស មហារាជតិ ។ វជានំ ចក្កវត្តំ ឃីវាហា
 ហានោ ន ហន្តោ អទិដ្ឋំ ឆានាតត្ថំ កាមេសុ
 មិច្ឆា ន ចរិតញា មុសា ន ភាសិតញា មជ្ឈំ ន
 ចាតត្ថំ យថាភតញា ភិញ្ញាថាតិ ។ យេ ខោ បន
 ភិក្ខុវេ ទុត្តរាយ ទិសាយ បដិវជានោ តេ រញោ
 ចក្កវត្តស្ស អនុយន្តា អហោសុំ ។ អថខោ តិ
 ភិក្ខុវេ ចក្កវត្តំ សមុទ្ធបរិយន្តំ បឋវី អភិវិជិត្តា
 តមេវ វជានំ បច្ចុត្តា^(១) រញោ ចក្កវត្តស្ស អន្តេ-
 ប្បឡាវេ អត្តករណប្បមុខេ អត្តាហតិ មញោ អដ្ឋាសិ
 រញោ ចក្កវត្តស្ស អន្តេប្បិ ឧបសោភយហានំ ។

១ បច្ចុត្តាតិបិ បាបន វរិត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបរិយាយ បាណិកវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯស្តេចជាសឹកសត្រូវទាំងឡាយណា ដែល
នៅក្នុងទិសខាងជើង ស្តេចទាំងនោះ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះបាទចក្រពត្តិ
ហើយក្រាបបង្គំទូល យ៉ាងនេះថា បពិត្រមហាករុដ សូមព្រះអង្គស្តេច
ចូលមកចុះ បពិត្រមហាករុដ ព្រះអង្គមានព្រះរាជដំណើរ មកស្រួល
ហើយ បពិត្រមហាករុដ ដែនរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាដែនរបស់ព្រះអង្គ
ហើយ បពិត្រមហាករុដ សូមព្រះអង្គទ្រង់ប្រៀនប្រដៅចុះ ។ ព្រះបាទ
ចក្រពត្តិទ្រង់មានព្រះរាជឡង្ការ (ប្រដៅ) យ៉ាងនេះថា អ្នកទាំងឡាយ
មិនត្រូវសម្លាប់សត្វ មិនត្រូវលួចទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ មិនត្រូវប្រ-
ព្រឹត្តខុស ក្នុងកាមទាំងឡាយ មិនត្រូវពោលពាក្យមុសាវាទ មិនត្រូវផឹក
ទឹកស្រវឹងឡើយ ចូរបរិភោគតែរបស់ ដែលគួរបរិភោគចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ឯស្តេចជាសឹកសត្រូវទាំងឡាយណា ដែលនៅក្នុងទិស
ខាងជើង ស្តេចទាំងនោះ ក៏ទៅជាចុះចូលព្រះបាទចក្រពត្តិវិញ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ចក្កវត្ថននោះ ក៏បង្ក្រាបដែនដីដែលមាន
សមុទ្រជាព្រំប្រទល់ ហើយត្រឡប់មកកាន់ព្រះរាជធានីនោះវិញ បិត
នៅក្នុងរបៀងនៃសាលារិនិច្ឆ័យ ទៀបទ្វារព្រះរាជវាំង របស់ព្រះបាទ
ចក្រពត្តិ (នៅនឹងថ្នល់) ហាក់ដូចជាបាក់ភ្លៅ បំភ្លឺព្រះរាជវាំងរបស់
ព្រះបាទចក្រពត្តិ ឲ្យភ្លឺព្រោងព្រាត ។

បញ្ញត្តិសុត្តេ ទី១១ បញ្ញត្តិកំ ហត បុតំ

(៣៧) ទុតិយោបិ ខោ ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្តំ ។
 តតិយោបិ ខោ ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្តំ ។ បតុត្តោបិ
 ខោ ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្តំ ។ បញ្ចមោបិ ខោ ភិក្ខុវេ
 រាជា ចក្កវត្តំ ។ ធរដ្ឋាបិ ខោ ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្តំ ។
 សត្តមោបិ ខោ ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្តំ ពហុន្នំ វស្សានិ
 ពហុន្នំ វស្សសតានិ ពហុន្នំ វស្សសហស្សានិ អច្ចយេន
 អញាតំ បុរិសំ អាមន្តេសំ យទា ខោ ភិក្ខុ អម្ពោ បុរិស
 បស្សេយ្យាសិ ទិព្វំ ចក្កវត្តនិ ឌីសក្កតិ ហំនា ចុតិ
 អថ មេ អាហេចេយ្យាសិតិ ។ ឃិវំ ទេវតិ ខោ
 ភិក្ខុវេ សោ បុរិសោ រញ្ជោ ចក្កវត្តិស្ស បច្ចុស្សាសិ ។
 អទ្ធិសា ខោ ភិក្ខុវេ សោ បុរិសោ ពហុន្នំ វស្សានិ
 ពហុន្នំ វស្សសតានិ ពហុន្នំ វស្សសហស្សានិ អច្ច-
 យេន ទិព្វំ ចក្កវត្តនិ ឌីសក្កតិ ហំនា ចុតិ ទិស្វា
 យេន រាជា ចក្កវត្តំ តេនុបស្កតិ ឧបស្កតិ តា
 រាជានិ ចក្កវត្តំ ឯតទេវេច យក្សេ ទេវ ជានេយ្យាសិ
 ទិព្វន្តេ ចក្កវត្តនិ ឌីសក្កតិ ហំនា ចុតនិ ។ អថខោ
 ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្តំ ជេដ្ឋបុតិ កុហារំ អាមន្តេតា

ចក្ខុវិស័យសូត្រ ចក្ខុវិស័យជាទិព្វត្រៃបាតទី

(៣៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេចចក្រពត្តិ ទី ២ ភ្នំ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេចចក្រពត្តិ ទី ៣ ភ្នំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេច
ចក្រពត្តិ ទី ៤ ភ្នំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេចចក្រពត្តិ ទី ៥ ភ្នំ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេចចក្រពត្តិ ទី ៦ ភ្នំ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ស្តេចចក្រពត្តិ ទី ៧ ភ្នំ លុះកន្លងកាលទៅ បានច្រើនឆ្នាំ ច្រើនរយឆ្នាំ
ច្រើនពាន់ឆ្នាំ ត្រាស់នឹងបុរសម្នាក់ថា ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន បើអ្នកបាន
ឃើញចក្ខុវិស័យជាទិព្វ ឃ្លាតច្បុកចាកទីកាលណា អ្នកគប្បីប្រាប់ដល់យើង
ក្នុងកាលនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសនោះក៏ទទួលព្រះរាជឧត្តរ
ព្រះបាទចក្រពត្តិថា ព្រះករុណាថ្ងៃវិសេស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
លុះកន្លងទៅ ជាច្រើនឆ្នាំ ច្រើនរយឆ្នាំ ច្រើនពាន់ឆ្នាំ បុរសនោះបាន
ឃើញចក្ខុវិស័យជាទិព្វ ឃ្លាតច្បុកចាកទី ក៏ចូលទៅគាល់ស្តេចចក្រពត្តិ
លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទចក្រពត្តិដូច្នោះថា សូមព្រះ
រាជតេជះដម្កល់លើត្បូង បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមទ្រង់ជ្រាប (ដ្បិត)
ចក្ខុវិស័យជាទិព្វរបស់ព្រះអង្គ ឃ្លាតច្បុកចាកទីហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះបាទចក្រពត្តិ ទ្រង់ហៅព្រះរាជកុមារជាបុត្រច្បង

សុត្តន្តបិដកេ វិយាភិកាយស្ស បដិករវគ្គោ

ឯតទលោច ទិព្វំ ត្រិវ មេ តាត កុមារ ចក្កវតនំ
 ឌីសក្កតិំ ហំណា ចតិំ សុតិំ ខោ បន មេតិំ យស្ស
 រញោ ចក្កវតិស្ស ទិព្វំ ចក្កវតនំ ឌីសក្កតិំ ហំណា
 ចវតិំ ននានំ តេន រញោ ចិវំ ជីវិតព្វំ ហោតិតិ កុត្តា
 បន (១) មេ មាណុសកា កាមា សមយោទានំ មេ
 ទិព្វេ កាមេ បរិយេសិតិំ ឯហិ តិំ តាត កុមារ ឥមិ
 សមុទ្ធិបរិយន្តំ បឋវី បជិបជ្ជ អហំ បន កេសមស្ស
 ឌីហារេត្តា កាសាយានំ វត្តានំ អប្បាទេត្តា អការស្មា
 អនការិយំ បព្វជិស្សាមីតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ រាជិ
 ចក្កវតិំ ជេដ្ឋចតិំ កុមារំ សាធុតិំ រដ្ឋេ សមនុសាសេត្តា
 កេសមស្ស ឌីហារេត្តា កាសាយានំ វត្តានំ អប្បាទេត្តា
 អការស្មា អនការិយំ បព្វជិ ។ សត្តាហំ បព្វជិតេ ខោ
 បន ភិក្ខុវេ រាជិសិម្ហំ ទិព្វំ ចក្កវតនំ អន្តរាយិ ។

១ ឧ. រុត្ត ១៧ បន ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ បាណិកវគ្គ

មកហើយទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់កុមារមាសឥតុក ឮថា ចក្កវត្តន៍ ជា
 ទិព្វរបស់យើង យូតចាកទីហើយ សេចក្តីនេះ ឥតុកធ្លាប់បានឮមកថា
 (បើ) ចក្កវត្តន៍ជាទិព្វរបស់ស្តេចចក្រពត្តិអង្គណា យូតច្យុតចាកទីហើយ
 គឺនោះមក ស្តេចអង្គនោះមិនរស់នៅបានយូរឡើយ ឯកាមជារបស់មនុស្ស
 ឥតុកបានបរិភោគ (តែត្រសប់ស្តួលហើយ) សម័យនេះ ជាសម័យដែល
 ឥតុកគួរស្វែងរកកាម ជាទិព្វវិញ ម្ចាស់កុមារមាសឥតុក ចូរអ្នកគ្រប់
 គ្រងផែនដី ដែលមានសមុទ្រ ជាព្រំប្រទល់នេះចុះ ឯឥតុកនឹងការសក់
 ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្ងៀកដណ្តប់កាសាវត័ស្ត្រ ចេញចាកអគារស្ថានចូល
 ទៅកាន់ផ្នួស ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទចក្រពត្តិ
 ទ្រង់ល្អិតលោមព្រះរាជកុមារ ជាបុត្រច្បង ឲ្យក្រេកអរ ក្នុងរាជសម្បត្តិ
 ដោយប្រពៃ ទ្រង់ដាក់ព្រះកេសានឹងព្រះមស្ស រួចទ្រង់ស្ងៀកដណ្តប់
 កាសាវត័ស្ត្រ ចេញចាករាជាគារស្ថាន ចូលទៅទ្រង់ព្រះផ្នួស ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ កាលព្រះរាជសី ទើបនឹងទ្រង់ព្រះផ្នួសបាន ៧ ថ្ងៃ ចក្កវត្តន៍
 ជាទិព្វ ក៏បាត់ទៅ ។

បញ្ជីស្មុញ្ញ ទិព្វបញ្ជីនៃអន្តរាគមន៍

[៣៨] អថខោ ភិក្ខុវេ អពាតរោ បុរិសោ ។ បេ ។

អន្តរហិតន្តំ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ រាជោ ខត្តិយោ មុទ្ធាវ-

សិតោ ទិព្វេ ចក្កវតនេ អន្តរហិតេ អនត្តមនោ អហោ-

សំ អនត្តមនតញ្ច បដិសំវេទេសំ នោ ច ខោ រាជិសំ

ឧបសម្ព័ត្តា អរិយំ ចក្កវត្តវត្តំ បុច្ឆំ ។ សោ សម-

តេនេវ សុទ្ធិំ ជនបទំ បសាសតិ តស្ស រសមតេន ជនបទំ

បសាសតោ ន បុព្វេនាបរំ ជនបទោ បច្ឆន្តិ( ) យថា តំ

បុព្វកានំ រាជ្ជិនំ អរិយេ ចក្កវត្តវត្តេ វត្តហានានំ ។

អថខោ ភិក្ខុវេ អមច្ឆា ហរិសដ្ឋា កណកមហាមត្តា

អនិកដ្ឋា នោវារិកា មន្តស្ស ដីវេនោ សង្កបត្តិ

រាជានំ ខត្តិយំ មុទ្ធាវសិតំ ឯតទេវេច្ឆំ ន ខោ តេ នេវ

---

១ អ. បុព្វេនាបរំ ជនបទា ន បច្ឆន្តិ ។ ឧ. បច្ឆន្តិ ។

ចក្កវត្តិសូត្រ ចក្កវត្តន៍ជាទិព្វបាត់ទៅ

(៣៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង បុរសម្នាក់បានក្រាប
 បង្គំទូលព្រះរាជា ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយ ។ បេ ។ ថា ចក្កវត្តន៍ជា
 ទិព្វបាត់ទៅហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង កាលបើ
 ចក្កវត្តន៍ជាទិព្វបាត់ទៅ ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយ
 ក៏ទ្រង់តូចព្រះហឫទ័យ នឹងសោយនូវសេចក្តីមិនសប្បាយក្នុងព្រះហឫទ័យ
 តែមិនចូលទៅស្នូរវត្តរបស់ស្តេចចក្រពត្តិដ៏ប្រសើរ នឹងព្រះរាជវត្តឡើយ ។
 បានឮថា ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយនោះ ទ្រង់
 ប្រៀនប្រដៅអ្នកជនបទ តាមព្រះយោបល់របស់ព្រះអង្គ កាលព្រះរាជា
 នោះប្រៀនប្រដៅអ្នកជនបទ តាមព្រះយោបល់របស់ព្រះអង្គហើយ លុះ
 ចំណេរមកខាងក្រោយ អ្នកជនបទក៏មិនចំរើនស្មើនឹងកាលមុន ដូចកាល
 ស្តេចទាំងឡាយជាន់ដើម ដែលប្រព្រឹត្តវត្តរបស់ស្តេចចក្រពត្តិដ៏ប្រសើរ
 នោះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង ពួកអាមាត្យ ពួក
 បរិស័ទ ពួកហោរានឹងមហាមាត្រ ពួកហ្មឺន ពួកអ្នករក្សាទារនឹងពួក
 ជនអ្នកចិញ្ចឹមជីវិតដោយមន្ត ក៏ប្រជុំគ្នា (ចូលទៅ) ក្រាបបង្គំទូលព្រះរាជា
 ជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយដូច្នោះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

សមតេន សុទ្ធិ ជនបទំ បសាសតោ បុព្វេនាបរិ ជន-
 បទា បច្ចុន្តិ^(១) យថា តំ បុព្វកោនំ វាជ្ជនំ អរិយេ
 ចក្កវត្តវត្តំ វត្តមាណនំ សិវិជ្ជន្តំ ខោ តេ ទេវំ វិជិតេ
 អមច្ចា ចារិសដ្ឋា កណាកមហាមត្តា អនីកដ្ឋា ទោ-
 វារិកា មន្តស្ស ជីវិនោ មយញ្ជាវ អញ្ជោ ច យេ មយំ
 អរិយំ ចក្កវត្តវត្តំ ជារេម ឥស្ស ត្ថំ ទេវំ អម្មោ អរិយំ
 ចក្កវត្តវត្តំ បុច តស្ស តេ មយំ អរិយំ ចក្កវត្តវត្តំ
 បុដ្ឋា ល្យាករិស្សមាតិ ។

[៣៧] អថខោ ភិក្ខុវេ វាជា ខត្តិយោ បុទ្ធាវ-
 សិត្តោ អមច្ចេ ចារិសដ្ឋេ កណាកមហាមត្តេ អនី-
 កដ្ឋេ ទោវារិកេ មន្តស្ស ជីវិនោ សុទ្ធិមាតាមត្តា អរិយំ
 ចក្កវត្តវត្តំ បុច ។ តស្ស តេ អរិយំ ចក្កវត្តវត្តំ បុដ្ឋា

---

១ ឧ. ម. បច្ចុន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ បាធិកវគ្គ

បានឮ ថា កាលព្រះអង្គទ្រង់ប្រៀបប្រដៅអ្នកជនបទ ដោយព្រះយោបល់
 របស់ព្រះអង្គ លុះចំណេរមកខាងក្រោយ ពួកអ្នកជនបទមិនចំរើនស្មើ
 នឹងកាលមុន ដូចកាលព្រះរាជាទាំងឡាយជាន់ដើម ដែលប្រព្រឹត្តចក្ក-
 ពត្តិវត្តដ៏ប្រសើរនោះឡើយ បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធាចារ្យ ពួកអាមាត្យ ពួក
 បរិស័ទ ពួកហោរានឹងមហាមាត្រ ពួកហ្មង់រី ពួកអ្នករក្សាទ្វារ និងពួក
 ជនអ្នកចិញ្ចឹមជីវិតដោយមន្ត ទាំងពួកខ្ញុំព្រះអង្គក្តី ពួកជនដទៃក្តី ក៏មាន
 នៅក្នុងដែន របស់ព្រះអង្គស្រាប់ហើយ យើងខ្ញុំទាំងឡាយ (សុទ្ធតែ)
 ចាំស្ងាត់ នូវចក្កពត្តិវត្តដ៏ប្រសើរ បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធាចារ្យ ពួកខ្ញុំព្រះអង្គ
 សូមរំលឹក សូមព្រះអង្គទ្រង់សួរ នូវចក្កពត្តិវត្តដ៏ប្រសើរ និងពួកខ្ញុំព្រះ
 អង្គចុះ ពួកខ្ញុំព្រះអង្គ បើព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរ នូវចក្កពត្តិវត្ត ដ៏ប្រសើរ
 ហើយ មុខជានឹងព្យាករបាន ។

(៣៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍
 ដែលបានមុត្តភិសេកហើយ ទ្រង់ត្រាស់បង្គាប់ពួកអាមាត្យ ពួកបរិស័ទ
 ពួកហោរានឹងមហាមាត្រ ពួកហ្មង់រី ពួកអ្នករក្សាទ្វារ និងពួកជនអ្នក
 ចិញ្ចឹមជីវិតដោយមន្ត ឲ្យប្រជុំគ្នាហើយទ្រង់សួរ នូវចក្កពត្តិវត្តដ៏ប្រសើរ ។
 ជនទាំងនោះ ដែលព្រះរាជាអង្គនោះទ្រង់សួរ នូវចក្កពត្តិវត្តដ៏ប្រសើរហើយ

បញ្ជីព្រះពុទ្ធ ៨ អនាគតំ ធានុប្បទានំ

ព្យាគរីសុ ។ តេសំ សុត្វា ធម្មិកញ្ចា^(១) ខោ
 រក្ខាវរណាកុត្តិ សិវិទហំ នោ ច ខោ អននានំ
 ធនមនុប្បទាសំ ។ អននានំ ធនេ នានុប្បទិ-
 យមនេ នាឡិទ្ធិយំ^(២) វេប្បល្លំ អភមាសំ ។
 នាឡិទ្ធិយេ វេប្បល្លំ កតេ អពាតរោ បុរិសោ បវេសំ
 អទិទ្ធិ ថេយ្យសុផ្លាតិ អាទិយំ ។ តមេនំ អក្កហេ-
 សំ កហេត្វា រពោ ខតិយស្ស មុទ្ធាវសិតស្ស
 ទស្សសុំ អយំ នេវ បុរិសោ បវេសំ អទិទ្ធិ ថេយ្យ-
 សុផ្លាតិ អាទិយតិ ។ ឃិវំ វុត្តេ កិក្ខុវេ រាជា
 ខតិយោ មុទ្ធាវសិតោ តិ បុរិសំ ឯតទរោច សុទ្ធំ
 កិវ តិ អន្តោ បុរិស បវេសំ អទិទ្ធិ ថេយ្យ-
 សុផ្លាតិ អាទិយសីតិ^(៣) ។ សុទ្ធំ នេវតិ ។

---

១ ខ. ធម្មិកំ ហំ ។ ២ ខ. ទឡិយំ ។ ៣ ខ. អាទិយតិ ។

ចក្កវត្តិសូត្រ ការមិនទ្រង់ព្រះរាជទានប្រព្វដល់ពួកមនុស្សដែលឥតទ្រព្យ

ក៏បានព្យាករថ្វាយ ។ លុះព្រះរាជា ទ្រង់ព្រះសវនាការពាក្យព្យាករណ៍
 របស់ជនទាំងនោះហើយ ទើបទ្រង់ចាត់ចែងនូវការរក្សា ទប់ទល់គ្រប់គ្រង
 ប្រកបដោយធម៌វិញ តែទ្រង់មិនបានព្រះរាជទានព្រះរាជទ្រព្យ ដល់ពួក
 អ្នកខ្វះទ្រព្យឡើយ ។ កាលបើ ព្រះរាជទ្រព្យ ដែលទ្រង់មិនបានព្រះរាជ-
 ទានដល់ពួកអ្នកខ្វះទ្រព្យ សេចក្តីទ័លក្រ ក៏មានច្រើនឡើង ។ កាល
 បើសេចក្តីទ័លក្រ មានច្រើនឡើងហើយ មានបុរសម្នាក់កាន់យកទ្រព្យ
 របស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច ។ ពួក
 រាជបុរស ចាប់បុរសនោះបាន នាំយកទៅថ្វាយព្រះរាជា ជាក្សត្រិយ៍ដែល
 បានមុធាតិសេកហើយ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព បុរសនេះ
 កាន់យកទ្រព្យ របស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែល
 ហៅថា លួច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួករាជបុរស ក្រាបបង្គំ
 ទូលយ៉ាងនេះ ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុធាតិសេកហើយ ទ្រង់
 ត្រាស់សួរបុរសនោះដូច្នោះថា នៃបុរស អ្នកឯងកាន់យកទ្រព្យរបស់ជន
 ទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច ពិតមែនឬ ។
 បុរសនោះ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ពិតមែន ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

តិក្ការណាតិ ។ ន ហិ ទេវ ដីវាមិតិ ។
 អថទោ ភិក្ខុវេ វាជា ខតិយោ មុទ្ធាវសិត្តោ តស្ស
 បុរិសស្ស ធនមនុប្បទាសិ ឥមិនា ភិ អម្ពោ បុរិស
 ធនេន អត្តនា ច ដីវាហិ មាតាបិតរោ ច ចោ-
 សេហិ បុត្តនារញ្ច ចោសេហិ កម្មន្តេ(១) បយោដេហិ
 សមណោសុ ព្រាហ្មណោសុ ឧទ្ធតិកិ ទត្តិណំ ប-
 តិជ្ជបេហិ សោវត្តិកិ សុខវិហាតិ សក្កសំវត្តនិក្ខិ ។
 ឃី ទេវតិ ទោ ភិក្ខុវេ សោ បុរិសោ រញ្ជោ ខតិ-
 យស្ស មុទ្ធាវសិត្តស្ស បច្ឆស្សោសិ ។ អញ្ជាតរោប
 ទោ ភិក្ខុវេ បុរិសោ បរេសំ អទិដ្ឋំ ថេយ្យសម្ពាតិ
 អាទិយំ ។ តមេនិ អត្តហេសំ កហេត្វា រញ្ជោ
 ខតិយស្ស មុទ្ធាវសិត្តស្ស ទស្សេស្សំ អយំ ទេវ
 បុរិសោ បរេសំ អទិដ្ឋំ ថេយ្យសម្ពាតិ អាទិយតិ ។

១ ឧ. ម. ៣៥៤ ០ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ បាណិករត្ថ

ព្រះរាជាទ្រង់ត្រាស់សួរថា ព្រោះហេតុអ្វី (បានជាអ្នកល្អចម្រៀមគេ) ។
 បុរសនោះក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គមិនមាន
 (របស់អ្វី) នឹងចិញ្ចឹមជីវិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះរាជា
 ជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុន្នាកិសេកហើយ ក៏ទ្រង់ព្រះរាជទានព្រះរាជទ្រព្យ
 ដល់បុរសនោះ រួចទ្រង់ត្រាស់បង្គាប់ថា ម្នាលបុរសដ៏ចំរើន អ្នកចូរយក
 ទ្រព្យនេះទៅចិញ្ចឹមជីវិតខ្លួនផង ចិញ្ចឹមមាតាបិតាផង ចិញ្ចឹមបុត្រភរិយាផង
 ប្រកបការងារផង ចូរតម្កល់ទុកិណាទាន ដែលមានផលខ្ពង់ខ្ពស់ ចំពោះ
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ជាទានអាចនាំសត្វឱ្យកើត ក្នុងឋានសួគ៌
 មានផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកើតក្នុងឋានសួគ៌ផងចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុរសនោះក៏ទទួលព្រះរាជទាន នៃព្រះរាជាក្សត្រិយ៍
 ដែលបានមុន្នាកិសេកហើយ ដោយពាក្យថា ព្រះគរុណាថ្ងៃវិសេស ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានបុរសម្នាក់ទៀត កាន់យកទ្រព្យរបស់ជនទាំង
 ឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឱ្យ ដែលគេហៅថា លួច ។ ពួករាជបុរស
 ចាប់បុរសនោះបាន ក៏នាំយកទៅថ្វាយព្រះរាជា ជាក្សត្រិយ៍ដែលបាន
 មុន្នាកិសេកហើយ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព បុរសនេះកាន់
 យកទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឱ្យ ដែលហៅថាលួច ។

បញ្ជីគ្រឹះស្ថាន ធនាគារកម្ពុជា ធនាគារសាសន៍

ឃុំ វត្ត ភិក្ខុវេ រាជា ខត្តិយោ មុន្នាវសិត្តោ តំ(១) បុរិសំ
 ឃុំ ធនាគារ សុទ្ធិ តំ វត្ត អន្តោ បុរិស បរេសំ អនិច្ចំ
 ថេយ្យសង្ខតំ អាទិយសីតិ ។ សុទ្ធិ ទេវតិ ។
 កីការណាតិ ។ ន ហំ ទេវ ជីវមីតិ ។ អថទោ
 ភិក្ខុវេ រាជា ខត្តិយោ មុន្នាវសិត្តោ តស្ស បុរិសស្ស
 ធនមនុប្បទាសិ សមីទា តំ អន្តោ បុរិស ធនេន
 អត្តនា ច ជីវហិ មាតាបិតារោ ច ទោសេហិ បុត្ត-
 នារញ្ច ទោសេហិ កម្មន្តេ បយោជេហិ សមណោសុ
 ព្រាហ្មណោសុ ឧទ្ធកិកំ ទត្តិណំ បតិជ្ឈបេហិ
 សោវកិកំ សុខវិទាតិ សក្កសំវត្តនិកន្តិ ។ ឃុំ ទេវតិ
 ទោ ភិក្ខុវេ សោ(២) បុរិសោ រពោ ខត្តិយស្ស
 មុន្នាវសិត្តស្ស បច្ចុស្សោសិ ។ អស្សោសុ ទោ ភិក្ខុវេ

១ ឌី. ភត្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឌី. ទោ សោ ភិក្ខុវេ ។

បញ្ជីសូត្រ ការទ្រង់ព្រះរាជទានទ្រព្យ ការទ្រង់ព្រៀនប្រដៅដោយធម៌

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួករាជបុរស ក្រាបបង្គំទូល យ៉ាងនេះហើយ ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុត្តាកិសេកហើយ ក៏ទ្រង់ត្រាស់សួររាជបុរស នោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលបុរសដ៏ចំរើន អ្នកឯងកាន់យកទ្រព្យរបស់ជនទាំង ឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែលហោថា លួច ពិតមែនឬ ។ បុរស នោះក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ពិតមែន ។ ព្រះរាជាទ្រង់ ត្រាស់សួរថា ព្រោះហេតុអ្វី (បានជាអ្នកឯងលួចទ្រព្យគេ) ។ បុរស នោះក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គ មិនមាន (របស់អ្វី) នឹងចិញ្ចឹមជីវិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុត្តាកិសេកហើយ ក៏ទ្រង់ព្រះរាជទានព្រះ រាជទ្រព្យ ដល់បុរសនោះ រួចទ្រង់ត្រាស់បង្គាប់ថា ម្នាលបុរសដ៏ចំរើន អ្នកចូរយកទ្រព្យនេះ ទៅចិញ្ចឹមជីវិតខ្លួនឯងផង ចិញ្ចឹមមាតាបិតាផង ចិញ្ចឹមបុត្រភរិយាផង ប្រកបការងារផង ចូរដកល់ទុក្ខណាទានដែល មានផលខ្ពង់ខ្ពស់ ចំពោះសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ជាទានអាចនាំ សត្វឲ្យកើត ក្នុងឋានសួគ៌ មានផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកើតក្នុង ឋានសួគ៌ផងចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសនោះក៏ទទួលព្រះរាជទាន ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុត្តាកិសេកហើយ ដោយពាក្យថា ព្រះ ករុណាថ្ងៃវិសេស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សបានឮដំណឹងថា

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បាណិកវគ្គោ

មនុស្សា យេ ភិក្ខុ ភោ បរេសំ អនិច្ចំ ថេយ្យសង្ខាតំ
 អាទិយន្តំ តេសំ វាជា អនុប្បទេត្តិ(១) ។ សុត្តាន
 តេសំ ឯតទហោសិ យន្តន មយំបិ បរេសំ អនិច្ចំ
 ថេយ្យសង្ខាតំ អាទិយេយ្យមាតិ ។

(២០) អថខោ ភិក្ខុវេ អពាតរោ បុរិសោ បរេសំ
 អនិច្ចំ ថេយ្យសង្ខាតំ អាទិយំ ។ តមេនំ អក្កហោសំ
 កហោត្វា រញ្ជោ ខតិយស្ស មន្ទាវសិត្តស្ស ទស្សេសំ
 អយំ នេវ បុរិសោ បរេសំ អនិច្ចំ ថេយ្យសង្ខាតំ អាទិ-
 យិតិ ។ ឯវំ វុត្តេ ភិក្ខុវេ វាជា ខតិយោ មន្ទាវសិត្តោ
 តំ បុរិសំ ឯតទរោច សច្ចំ ភិក្ខុ តិ អម្ពោ បុរិស បរេសំ
 អនិច្ចំ ថេយ្យសង្ខាតំ អាទិយសីតិ ។ សច្ចំ នេវាតិ ។

• ១. ធម្មនុប្បទេសីតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ បាដិកវគ្គ

ព្រះរាជាទ្រង់ព្រះរាជទាន នូវព្រះរាជទ្រព្យ ដល់ពួកមនុស្ស ដែលកាន់យក
ទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យដែលហៅថា លួច ។
លុះមនុស្សទាំងនោះបានឮហើយ ក៏មានសេចក្តីគ្រិនរិះដូច្នោះថា បើដូច្នោះ
មានតែពួកយើងទាំងឡាយទៅកាន់យកទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែល
គេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច (កុំខាន) ។

(៤០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះគ្រាជាខាងក្រោយមក មាន
បុរសម្នាក់កាន់យកទ្រព្យ របស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ
ដែលហៅថា លួច ។ ពួករាជបុរសចាប់បុរសនោះបាន ក៏នាំយក
ទៅថ្វាយព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុឡាភិសេកហើយ ក្រាបបង្គំទូល
ថា បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធភិទេព បុរសនេះឯង កាន់យកទ្រព្យ របស់ជន
ទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ កាលបើពួករាជបុរស ក្រាបបង្គំទូល យ៉ាងនេះហើយ ព្រះរាជា
ជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុឡាភិសេកហើយ ក៏ទ្រង់ត្រាស់សួរបុរសនោះ
យ៉ាងនេះថា ម្នាលបុរសដ៏ចំរើន អ្នកឯងកាន់យកទ្រព្យ របស់ជន
ទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច ពិតមែន
ឬ ។ បុរសនោះ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធភិទេព ពិតមែន ។

បញ្ញត្តិលុត្ត អទិន្នាតាម សីសប្បទោ

ក៏ការណាតិ ។ ន ហំ ទេវ ជីវមិត ។ អថទោ
 កិក្ខុវេ រពោ ខត្តិយស្ស មុទ្ធាវសិត្តស្ស ឯតទយោសិ
 សចេ ទោ អហំ យោ យោ បរេសំ អទិដ្ឋំ ថេយ្យ-
 សត្តាតំ អាទិយស្សតិ តស្ស តស្ស ធនមនុប្បទស្សា មិ(១)
 ឯវមិទំ អទិន្នាទានំ បវុទ្ធិស្សតិ យននាហំ ឥមំ បុរិសំ
 សុនិសេធំ និសេធេយ្យ មូលយច្ឆំ(២) ករេយ្យំ សីសមស្ស
 ធិទ្ធកេយ្យនំ ។ អថទោ កិក្ខុវេ វាជា ខត្តិយោ មុទ្ធាវ-
 សិត្តោ បុរិសេ អាណាបេសិ តេនហិ ភណោ ឥមំ
 បុរិសំ ទទ្ធកាយ រដ្ឋយា បច្ឆាពាហំ(៣) កាឡិពន្ធនំ
 ពានិក្ខា ខុរមុណ្ណំ កិក្ខុ ខរស្សវេន បណាវេន រថិយាយ
 រថិយំ សិដ្ឋាជកេន សិដ្ឋាជកំ បរិនេត្តា ទក្ខិណោន
 ទ្ធាវេន និក្ខមិត្តា ទក្ខិណាតោ នករស្ស សុនិសេធំ
 និសេធេថ មូលយច្ឆំ ករេថ សីសមស្ស ធិទ្ធកា-
 តិ ។ ឯវំ ទេវតិ ទោ កិក្ខុវេ តេ បុរិសា រពោ
 ខត្តិយស្ស មុទ្ធាវសិត្តស្ស បដិស្សត្តា តំ បុរិសំ
 ទទ្ធកាយ រដ្ឋយា បច្ឆាពាហំ កាឡិពន្ធនំ ពានិក្ខា

---

១ ឧ. ធនមនុប្បទាមិ ។ ២ ឧ. មូលយច្ឆំ ។ ម. មូលទេធំ ។ ៣ ឧ. ម. បច្ឆាពាហំ ។

បញ្ជីត្រូវត្រួត អទិទ្ធាទាន ការកាត់ក្បាល (ហោរ)

ព្រះរាជាទ្រង់ត្រាស់សួរថា ព្រោះហេតុអ្វី (បានជាអ្នកឯងលួចទ្រព្យគេ) ។
 បុរសនោះ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គ មិន
 មាន (របស់អ្វី) នឹងចិញ្ចឹមជីវិត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ
 ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយ ទ្រង់មានសេចក្តីគ្រិះរិះ
 ដូច្នោះថា បើអាត្មាអញនៅតែឲ្យទ្រព្យ ដល់អ្នកដែលកាន់យកទ្រព្យរបស់
 ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច តែយ៉ាងនេះ
 មុខជាអទិទ្ធាទាននេះ នឹងរំលឹកតែចំរើនឡើង បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញ
 ផ្តាញ់ផ្តាលបុរសនេះ គួរធ្វើនូវការផ្តាច់ផ្តល់បុរសគល់ គឺកាត់ក្បាលវា
 ចេញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទើបព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុត្តា-
 ភិសេកហើយ ទ្រង់ត្រាស់បង្គាប់ពួករាជបុរសថា នៃប្រស្ត្រង បើដូច្នោះ ចូរ
 អ្នកទាំងឡាយចងស្វាបសេកបុរសនេះ ឲ្យជាប់ដោយខ្សែដីមាំ ហើយកោរ
 ក្បាលឲ្យរលីងរួច (ត្រូវទ្រង់) ស្ត្រវដែលមានសំឡេងឮខ្លាំង នាំបណ្តើរជុំវិញ
 សព្វច្រក សព្វផ្លូវបំបែករួចនាំចេញទៅតាមទ្វារខាងត្បូង ហើយចូរផ្តាញ់
 ផ្តាល ធ្វើនូវការផ្តាច់បុរសគល់ គឺកាត់ក្បាលវាចេញ ក្នុងទិសខាងត្បូង
 នៃក្រុងចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ រាជបុរសទាំងនោះ ទទួលព្រះរាជទ្តិក្ការ
 ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយ ដោយពាក្យថា ព្រះ
 ករុណាថ្ងៃវិសេស ហើយចងស្វាបសេកបុរសនោះ ឲ្យជាប់ដោយខ្សែដីមាំ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាសិកាយស្ស ពាណិកវគ្គោ

ឡាមុណ្ណំ កក្កត្វា ឡាស្សរេន បណារេន វិយាយ វិយំ
សិដ្ឋាជគេន សិដ្ឋាជកំ បរិនេត្វា ទត្តិណោន
ត្វារេន វិក្ខមិត្វា ទត្តិណាតោ នករស្ស សុនិសេធំ
និសេធេស្សំ មូលយច្ឆំ អកំសុ សីសមស្សំ ធិន្ទិសុ ។

(៤០) អស្សោស្សំ ខោ ភិក្ខុវេ មនុស្សា យេ
កិវ ភោ បរេសំ អទិទ្ធិ ថេយ្យសុដ្ឋាតំ អាទិយន្តិ
តេ ភជា សុនិសេធំ និសេធេតិ មូលយច្ឆំ ករេតិ
សីសានិ តេសំ ធិន្ទតិ ។ សុត្វាន តេសំ ឧតទហោសិ
យទ្ធជ មយំបំ តិណ្ណានិ សត្តានិ កាវហេយ្យម(១)
តិណ្ណានិ សត្តានិ កាវហេត្វា យេសំ អទិទ្ធិ ថេយ្យ-
សុដ្ឋាតំ អាទិយស្សាម តេ សុនិសេធំ និសេធេស្សាម
មូលយច្ឆំ ករស្សាម សីសានិ នេសំ ធិន្ទស្សាមាតិ ។
តេ តិណ្ណានិ សត្តានិ កាវហេស្សំ តិណ្ណានិ សត្តានិ
កាវហេត្វា កាមយាតិបំ ឧបក្កមីសុ កាតំ និកមយា-
តិបំ ឧបក្កមីសុ កាតំ នករយាតិបំ ឧបក្កមីសុ កាតំ

១ ម. កាវហេស្សាម ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាដិកវគ្គ

រួចការក្បាលឲ្យរលីង (ឡង) ស្តៅដែលមានសំឡេងឮខ្លាំង នាំបណ្តើរ
ជុំវិញសព្វច្រក សព្វផ្លូវបំបែក នាំចេញតាមទ្វារខាងត្បូង ហើយផ្តាញ់
ផ្តាល ធ្វើនូវការផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់ គឺកាត់ក្បាលឫសនោះ ក្នុងទិស
ខាងត្បូងនៃក្រុង ។

(៤១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សបានឮដំណឹងថា ពួកជនណា
កាន់យកទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែលហៅ
ថា លួច ព្រះរាជាទ្រង់ផ្តាញ់ផ្តាល នូវជនទាំងនោះ ទ្រង់ធ្វើនូវការផ្តាច់
ផ្តិលឫសគល់ គឺទ្រង់កាត់ក្បាលពួកជនទាំងនោះ ។ លុះមនុស្សទាំងនោះ
បានឮហើយ ក៏គិតយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះមានតែពួកយើងនាំគ្នាធ្វើគ្រឿង
សស្រ្តាវុធដ៏មុតក្លា លុះនាំគ្នាធ្វើគ្រឿងសស្រ្តាវុធដ៏មុតក្លារួចហើយ នឹង
កាន់យកទ្រព្យរបស់ពួកជនណា ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច
ហើយពួកយើងនឹងផ្តាញ់ផ្តាល នូវជនទាំងនោះ នឹងធ្វើនូវការផ្តាច់ផ្តិល
នូវឫសគល់ គឺកាត់ក្បាលរបស់ជនទាំងនោះចេញ ។ មនុស្សទាំង
នោះ ក៏នាំគ្នាធ្វើគ្រឿងសស្រ្តាវុធដ៏មុតក្លា លុះនាំគ្នាធ្វើគ្រឿងសស្រ្តាវុធ
ដ៏មុតក្លារួចហើយ ក៏ព្យាយាមធ្វើ នូវការសម្លាប់អ្នកស្រុកខ្លះ ព្យាយាម
ធ្វើ នូវការសម្លាប់អ្នកនិគមខ្លះ ព្យាយាមធ្វើ នូវការសម្លាប់អ្នកនគរខ្លះ

បញ្ជីសុត្តន្ត ធនាគ្មប្បកថា

បន្តិទ្ធិហាលាម្បិ(១) ឧបក្កមីស្ម កាកំ ។ យេសំ តេ (២)
អទិដ្ឋំ ខេយ្យសុត្តំ អាទិយន្តំ តេ សុនិសេដិ
និសេដន្តំ មូលយន្តំ ករោន្តំ សីសានំ នេសំ ជិន្តន្តំ ។

[៤២] ឥតិ ខោ កិក្ខវេ អធិនានំ ជនេ នានុ-
ប្បទិយមនេ នាឡិទ្ធិយំ វេបុល្លមកមាសិ នាឡិទ្ធិយេ
វេបុល្លំ កតេ អទិណ្ណានំ វេបុល្លមកមាសិ អទិ-
ណ្ណានេ វេបុល្លំ កតេ សត្តំ វេបុល្លមកមាសិ
សត្តេ វេបុល្លំ កតេ ហាលាតិហាតោ វេបុល្លមកមាសិ
ហាលាតិហាតេ វេបុល្លំ កតេ មុសាវិនោ វេបុល្លម-
កមាសិ មុសាវិនេ វេបុល្លំ កតេ តេសំ សត្តានំ
អាយុបិ បរិហាយំ វណ្ណាបិ បរិហាយំ តេសំ
អាយុនាបិ បរិហាយមាណំ វណ្ណានបិ បរិហា-
យមាណំ អសីតវស្សុសហស្សុយុកានំ មនុស្សុ-
នំ ចត្តាវសវស្សុសហស្សុយុកា បុត្តា អហេសំ
ចត្តាវសវស្សុសហស្សុយុកេសុ កិក្ខវេ មនុស្សុសុ

១ អ. បន្តិទ្ធិសំ បិ ។ ២ ឧ. ពេ យេសំ ។

ចក្ខុវិស្វក្រ ការមិនទ្រង់ព្រះរាជកាសទ្រព្យជាដើម

ព្យាយាមធ្វើនូវការបួនអ្នកដើរផ្លូវខ្លះ ។ មនុស្សទាំងនោះតែងកាន់យកទ្រព្យ
របស់ពួកជនណា ដែលគេមិនបានឲ្យដែលហៅថា លួច ហើយផ្តាញ់ផ្តាល
ពួកជនទាំងនោះ ធ្វើនូវការផ្តាច់ផ្តិលបូសគល់ គឺកាត់ក្បាលជនទាំងនោះ ។

(៤២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ មិនទ្រង់
ព្រះរាជទានព្រះរាជទ្រព្យ ដល់ពួកអ្នកខ្វះទ្រព្យដូច្នោះ សេចក្តីទ័លក្រ
ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ សេចក្តីទ័លក្រមានច្រើនឡើងហើយ អទិទ្ធា-
ទានក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ អទិទ្ធាទានមានច្រើនឡើងហើយ បាណា-
តិបាត ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ បាណាតិបាតមានច្រើនឡើងហើយ
មុសាវត៌្តក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ មុសាវត៌្តមានច្រើនឡើងហើយ ទាំង
អាយុទាំងពណ៌សម្បុរ របស់សត្វទាំងនោះក៏ថយចុះ កាលសត្វទាំងនោះ
ថយទាំងអាយុ ថយទាំងពណ៌សម្បុរចុះហើយ កូនទាំងឡាយរបស់មនុស្ស
ដែលមានអាយុ ៨ ម៉ឺនឆ្នាំ ក៏ថយមក មានអាយុត្រឹម ៤ ម៉ឺនឆ្នាំវិញ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុត្រឹម ៤ ម៉ឺនឆ្នាំ (នោះ)

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

អព្ភាតរោ បុរិសោ បរេសំ អទិដ្ឋំ ថេយ្យសង្ខតំ អា-
 ឃិយំ ។ តមេនំ អត្តហោសំ កហោត្វា រណោ ខត្តិយស្ស
 មុទ្ធាវសិត្តស្ស ទស្សសំ អយំ ទេវ បុរិសោ បរេសំ
 អទិដ្ឋំ ថេយ្យសង្ខតំ អាឃិយំតិ ។ ឃិ វុត្តេ កិក្ខវេ
 រាជា ខត្តិយោ មុទ្ធាវសិត្តោ តំ បុរិសំ ឯតទរោច
 សច្ចំ កិវ តំ អម្បោ បុរិស បរេសំ អទិដ្ឋំ ថេយ្យ-
 សង្ខតំ អាឃិយសីតិ ។ ន ហិ ទេវតិ សម្មជា-
 នមុសា ភាសិ ។

(៤៣) ឥតិ ខោ កិក្ខវេ អធានំ ធរេ នានុប្ប-
 ទិយមាទេ នាធិដ្ឋិយំ វេបុល្លមកមាសិ នាធិដ្ឋិយេ
 វេបុល្លំ កតេ អទិដ្ឋានានំ វេបុល្លមកមាសិ
 អទិដ្ឋានានេ វេបុល្លំ កតេ សត្តំ វេបុល្លមកមាសិ
 សត្តេ វេបុល្លំ កតេ ចាន្តាតិចារោ វេបុល្លមកមាសិ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ បាធិកវគ្គ

មានបុរសម្នាក់កាន់យកទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ
 ដែលហៅថា លួច ។ ពួករាជបុរសក៏ចាប់បុរសនោះ នាំយកទៅថ្វាយ
 ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុត្តាកិសេក ហើយក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រ
 ព្រះសម្មតិទេព បុរសនេះកាន់យកទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែល
 គេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ពួក
 រាជបុរសក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះហើយ ទើបព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបាន
 មុត្តាកិសេក ទ្រង់ត្រាស់សួរបុរសនោះ យ៉ាងនេះថា នៃបុរសដ៏ចំរើន
 អ្នកឯងកាន់យកទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែល
 ហៅថា លួច ពិតមែនឬ ។ បុរសនោះ ក៏ពោលសម្បជានមុសាវាទថា
 បពិត្រព្រះសម្មតិទេព មិនមែនទេ ។

(៤៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ មិនទ្រង់
 ព្រះរាជទានព្រះរាជទ្រព្យ ដល់ពួកអ្នកខ្វះខាតទ្រព្យដូច្នោះហើយ សេចក្តី
 ទ័លក្រ ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើសេចក្តីទ័លក្រ មានច្រើនឡើងហើយ
 អទិទ្ធាទាន ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ អទិទ្ធាទាន មានច្រើនឡើង
 ហើយ គ្រឿងស្រ្តាវុធក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ គ្រឿងស្រ្តាវុធ
 មានច្រើនឡើងហើយ បុណ្ណាភិបាត ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ

បញ្ជីវិស្សត្ត ធនតាប្បកថា

ចាលាភិចារេ វេប្បល្លំ កតេ មុសាវាទោ វេប្បល្លម-
 កមាសិ មុសាវាទេ វេប្បល្លំ កតេ តេសំ សុត្តានិ
 អាយុបិ បរិហាយំ វិណ្ណាបិ បរិហាយំ តេសំ^(១) អា-
 យុនាបិ បរិហាយមាណំ វិណ្ណានបិ បរិហាយមាណំ
 ចត្តាវិសវស្សសហស្សយុកានំ មនុស្សានំ វិសតិវស្ស-
 សហស្សយុកា មុត្តា អហោសំ វិសតិវស្សសហស្ស-
 យុកេសុ កិក្ខុវេ មនុស្សេសុ អពាតរោ បុរិសោ
 បរេសំ អទិដ្ឋំ ថេយ្យសម្មាតំ អាទិយំ ។ តមេនិ
 អពាតរោ បុរិសោ រពោ ខតិយស្ស មុទ្ធាវសិតស្ស
 អាហេចេសិ ឥត្តនាមោ ទេវ បុរិសោ បរេសំ អទិដ្ឋំ
 ថេយ្យសម្មាតំ អាទិយតិកិ បេសុពាមកាសិ ។

(២២) ឥតិ ខោ កិក្ខុវេ អននានំ ធនេ ជា-
 នុប្បទិយមានេ នាធិដ្ឋិយំ វេប្បល្លមកមាសិ នាធិដ្ឋិ-
 ដ្ឋិយេ វេប្បល្លំ កតេ ។ បេ ។ បិសុណា វាចា
 វេប្បល្លមកមាសិ បិសុណាយ វាចាយ វេប្បល្លំ កតាយ
 តេសំ សុត្តានិ អាយុបិ បរិហាយំ វិណ្ណាបិ បរិហាយំ

---

១១. តេសុត្ត ឧ ទិស្សតិ ។

ចក្ខុវិស្វក្រ ការមិនទ្រង់ព្រះរាជទានទ្រព្យជាដើម

បុណ្យភិបាតមានច្រើនឡើងហើយ មុសាវត៌្ចក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ
 មុសាវត៌្ចមានច្រើនឡើងហើយ ទាំងអាយុទាំងពណ៌សម្បុរ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ ក៏ថយចុះ កាលសត្វទាំងនោះថយទាំងអាយុ ថយទាំងពណ៌
 សម្បុរចុះហើយ កូនទាំងឡាយរបស់មនុស្ស ដែលមានអាយុ ៤ ម៉ឺនឆ្នាំ
 ក៏ថយមកមានអាយុត្រឹម ២ ម៉ឺនឆ្នាំវិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ណាជន
 មនុស្ស ដែលមានអាយុត្រឹម ២ ម៉ឺនឆ្នាំ (នោះ) មានបុរសម្នាក់កាន់យក
 ទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច ។
 បុរសម្នាក់ នាំយកសេចក្តីនេះ ទៅក្រាបបង្គំទូល ញ្ជូនញ្ជូនព្រះរាជា
 ជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព បុរស
 ឈ្មោះនេះ កាន់យកទ្រព្យ របស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ
 ដែលហៅថា លួច ។

(៤៤) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ មិនទ្រង់
 ព្រះរាជទានព្រះរាជទ្រព្យ ដល់អ្នកខ្វះខាតទ្រព្យដូច្នោះហើយ សេចក្តីទ័លក្រ
 ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ សេចក្តីទ័លក្រមានច្រើនឡើងហើយ ។ បេ ។
 បិសុណាវត៌្ច ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ បិសុណាវត៌្ចមានច្រើនឡើង
 ហើយ ទាំងអាយុទាំងពណ៌សម្បុរ របស់សត្វទាំងនោះក៏ថយចុះ កាល

តេសំ អាយុនាថិ បរិហាយមាណាមំ វណ្ណានិ
 បរិហាយមាណាមំ វិសតិវស្សសហស្សាយុកាមំ ម-
 នុស្សាមំ ទិសវស្សសហស្សាយុកា បុត្តា អហោសំ
 ទិសវស្សសហស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សេសុ
 ឯកំទំ សត្តា វណ្ណាវនា (១) ហោន្តំ ឯកំទំ សត្តា
 ទុព្វណ្ណា តត្ថ យេ តេ សត្តា ទុព្វណ្ណា តេ វណ្ណាវនេ
 សត្តេ អភិជ្ឈាយន្តា បរេសំ ទារេសុ ចារិតំ អាបជ្ជីសុ ។

(៤៥) ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ អននាមំ ធរេ នានុប្ប-
 ទិយមាទេ នាឡិទ្ធិយំ វេប្បល្លមកមាសិ នាឡិទ្ធិយេ
 វេប្បល្លំ កតេ អទិន្នានាមំ វេប្បល្លមកមាសិ អទិន្នានាទេ
 វេប្បល្លំ កតេ ។ សទ្ធិតំ ។ កាមេសុ មិច្ឆាចារោ
 វេប្បល្លមកមាសិ កាមេសុ មិច្ឆាចារេ វេប្បល្លំ កតេ
 តេសំ សត្តានំ អាយុថិ បរិហាយំ វណ្ណាថិ
 បរិហាយំ តេសំ អាយុនាថិ បរិហាយមាណាមំ
 វណ្ណានិ បរិហាយមាណាមំ ទិសវស្សសហស្សា-
 យុកាមំ មនុស្សាមំ បញ្ចវស្សសហស្សាយុកា
 បុត្តា អហោសំ បញ្ចវស្សសហស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ

---

១ ឧ. ម. វណ្ណាវនោ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ ពាណិជ្ជ

សត្វទាំងនោះថយទាំងអាយុ ថយទាំងពណ៌សម្បុរចុះហើយ កូនទាំងឡាយ
 របស់មនុស្សដែលមានអាយុ ២ ម៉ឺនឆ្នាំ ក៏ថយចុះមកមានអាយុត្រឹម ១ ម៉ឺន
 ឆ្នាំវិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកមនុស្សដែលមានអាយុ ១ ម៉ឺនឆ្នាំ
 (នោះ) សត្វពួកខ្លះមានពណ៌សម្បុរល្អ សត្វពួកខ្លះមានពណ៌សម្បុរ
 អាក្រក់ បណ្តាសត្វទាំងពីរពួកនោះ សត្វណា ដែលមានពណ៌សម្បុរ
 អាក្រក់ ក៏ស្រឡាញ់ពួកសត្វដែលមានពណ៌សម្បុរល្អ ក៏ប្រព្រឹត្តមិច្ឆាចារ
 ក្នុងករិយារបស់ពួកជនដទៃ ។

(៤៥) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ មិនទ្រង់
 ព្រះរាជទានព្រះរាជទ្រព្យដល់ពួកអ្នកខ្វះក្រៃព្រះដូច្នោះហើយ សេចក្តីទ័លក្រ
 ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ សេចក្តីទ័លក្រ មានច្រើនឡើងហើយ អទិ-
 ន្តាទាន ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ អទិន្តាទានមានច្រើនឡើងហើយ ។
 សេចក្តីសង្ខេប ។ កាមេសុមិច្ឆាចារ ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ កាមេសុ
 មិច្ឆាចារ មានច្រើនឡើងហើយ ទាំងអាយុទាំងពណ៌សម្បុររបស់សត្វ
 ទាំងនោះ ក៏ថយចុះ កាលសត្វទាំងនោះ ថយទាំងអាយុ ថយទាំង
 ពណ៌សម្បុរចុះហើយ កូនទាំងឡាយរបស់មនុស្ស ដែលមានអាយុ ១ ម៉ឺន
 ឆ្នាំ ក៏ថយមក មានអាយុត្រឹម ៥ ពាន់ឆ្នាំវិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

ចក្ខុវិស័យសុត្តន្ត ទសអកុសលកម្មបថា អាយុបរិហានិ

មនុស្សសុទ្ធ ធើ ធើ វេទុល្លមគមីសុ ដរសា ច វាថា
 សម្មប្បលាថោ ច ទិសុ ធើម្មសុ វេទុល្លំ កតេសុ
 តេសំ សត្តានំ អាយុបិ បរិហាយំ វណ្ណាបិ បរិហាយំ
 តេសំ អាយុនាបិ បរិហាយមាណំ វណ្ណានបិ បរិហា-
 យមាណំ បញ្ចវស្សសហស្សាយុកានំ មនុស្សានំ
 អប្បេកេច្ច អឱ្យតេយ្យវស្សសហស្សាយុកា អប្បេកេច្ច
 ទ្រវស្សសហស្សាយុកា បុត្តា អហោសំ អឱ្យតេយ្យវស្ស-
 សហស្សាយុកេសុ កិក្ខុវេ មនុស្សសុ អភិជ្ឈា ព្យា ថាណា
 វេទុល្លមគមីសុ អភិជ្ឈា ព្យា ថាណេសុ វេទុល្លំ កតេសុ
 តេសំ សត្តានំ អាយុបិ បរិហាយំ វណ្ណាបិ បរិហាយំ
 តេសំ អាយុនាបិ បរិហាយមាណំ វណ្ណានបិ បរិហាយ-
 មាណំ អឱ្យតេយ្យវស្សសហស្សាយុកានំ មនុស្សានំ
 វស្សសហស្សាយុកា បុត្តា អហោសំ វស្សសហស្សាយុ-
 កេសុ កិក្ខុវេ មនុស្សសុ មិន្ទានិ វេទុល្លមគមាសិ

ចក្ខុវិស្វកម្ម អនុសាសកម្មបថ ១០ ប្រការ សេចក្តីសាចស្ស័យ

ធម៌ទាំងពីរប្រការគឺផុសវេទ ១ សម្មប្បណាបៈ ១ ក៏មានច្រើនឡើង ក្នុង
 ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុត្រឹម ៥ ពាន់ឆ្នាំ កាលបើ ធម៌ទាំងពីរប្រការ
 មានច្រើនឡើងហើយ ទាំងអាយុទាំងពណ៌សម្បុរ របស់សត្វទាំងនោះ ក៏
 ថយចុះ កាលសត្វទាំងនោះថយទាំងអាយុ ថយទាំងពណ៌សម្បុរចុះហើយ
 កូនទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ ៥ ពាន់ឆ្នាំ ពួកខ្លះក៏ថយ
 មកមានអាយុត្រឹម ២ ពាន់ ៥ រយឆ្នាំវិញ ពួកខ្លះក៏ថយមកមានអាយុ
 ត្រឹម ២ ពាន់ឆ្នាំវិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អភិជ្ឈានឹងព្យាបាទ ក៏មាន
 ច្រើនឡើង ក្នុងពួកមនុស្សដែលមានអាយុត្រឹម ២ ពាន់៥រយឆ្នាំ កាល
 អភិជ្ឈានឹងព្យាបាទ មានច្រើនឡើងហើយ ទាំងអាយុទាំងពណ៌សម្បុរ
 របស់សត្វទាំងនោះក៏ថយចុះ កាលសត្វទាំងនោះថយទាំងអាយុ ថយទាំង
 ពណ៌សម្បុរចុះហើយ កូនទាំងឡាយរបស់មនុស្ស ដែលមានអាយុ ២ ពាន់
 ៥រយឆ្នាំ ក៏ថយមកមានអាយុត្រឹម ១ ពាន់ឆ្នាំវិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 មិច្ឆាទិដ្ឋិក៏មានច្រើនឡើងក្នុងពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុត្រឹម ១ ពាន់ឆ្នាំ

សុត្តន្តបិដកេ វិជយនិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

មិច្ឆាទិដ្ឋិយា វេច្ចល្លំ កតាយ តេសំ សុត្តានំ អាយុបិ
 បរិហាយំ វណ្ណាបិ បរិហាយំ តេសំ អាយុនាបិ
 បរិហាយមាណំ វណ្ណានបិ បរិហាយមាណំ វស្សស-
 ហស្សាយុកានំ មនុស្សានំ បញ្ចវស្សសតាយុកា
 បុត្តា អហោស្មំ បញ្ចវស្សសតាយុកេសុ ភិក្ខុវេ
 មនុស្សេសុ តេយោ ធម្មា វេច្ចល្លំ មកម័សុ អធម្មរកោ
 វិសមលោកោ មិច្ឆាធម្មោ តិសុ ធម្មេសុ វេច្ចល្លំ
 កតេសុ តេសំ សុត្តានំ អាយុបិ បរិហាយំ វណ្ណាបិ
 បរិហាយំ តេសំ អាយុនាបិ បរិហាយមាណំ វណ្ណានបិ
 បរិហាយមាណំ បញ្ចវស្សសតាយុកានំ មនុស្សានំ
 អប្បេកេច្ច អឡ្ហតេយ្យវស្សសតាយុកា អប្បេកេច្ច
 ធ្វេវស្សសតាយុកា បុត្តា អហោស្មំ អឡ្ហតេយ្យវស្សស-
 តាយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សេសុ ឥមេ ធម្មា វេច្ចល្លំ ម-
 កម័សុ អមត្តេយ្យតា^(១) អមេត្តេយ្យតា អស្ស-
 មតាតា អព្រហ្មតាតា នកុលេជេដ្ឋាបចាយិតា^(២) ។

១ ម. អមត្តេយ្យតា ។ ២ នកុលេជេដ្ឋាបចាយិតាបិ វិ បាហេ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ បាណិកវគ្គ

កាលបើ មិច្ឆាទិដ្ឋិមានច្រើនឡើងហើយ ទាំងអាយុទាំងពណ៌សម្បុររបស់
 សត្វទាំងនោះក៏ថយចុះ កាលសត្វទាំងនោះថយទាំងអាយុ ថយទាំងពណ៌
 សម្បុរចុះហើយ កូនទាំងឡាយរបស់មនុស្ស ដែលមានអាយុ ១ ពាន់ឆ្នាំ
 ក៏ថយមក មានអាយុត្រឹម ៥ រយឆ្នាំវិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង
 ឡាយ ៣ ប្រការគឺ អធម្មរាគៈ(១) ១ វិសមលោភៈ(២) ១ មិច្ឆាធម្មៈ(៣) ១
 ក៏មានច្រើនឡើងក្នុងពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុត្រឹម ៥ រយឆ្នាំ កាលបើ
 ធម៌ ៣ ប្រការមានច្រើនឡើងហើយ ទាំងអាយុទាំងពណ៌សម្បុររបស់
 សត្វទាំងនោះក៏ថយចុះ កាលសត្វទាំងនោះថយទាំងអាយុ ថយទាំងពណ៌
 សម្បុរចុះហើយ កូនទាំងឡាយរបស់មនុស្ស ដែលមានអាយុ ៥ រយឆ្នាំ
 ពួកខ្លះក៏ថយមក មានអាយុត្រឹម ២ រយ ៥០ ឆ្នាំវិញ ពួកខ្លះក៏ថយមក មាន
 អាយុត្រឹម ២ រយឆ្នាំវិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំងឡាយនេះ
 គឺការមិនគោរពមាតា មិនគោរពបិតា មិនគោរពសមណៈ មិន
 គោរពព្រាហ្មណ៍ មិនប្រព្រឹត្តកោតក្រែង ដល់បុគ្គលជាធំក្នុងត្រកូល
 ក៏មានច្រើនឡើង ក្នុងពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុត្រឹម ២ រយ ៥០ ។

---

១ អដ្ឋិកា ៧ សេចក្តីច្រេកច្រអាលក្រៅឆន្ទនធម៌ បានដល់តម្រេកក្នុងទីមិនសមគួរ
 គិតច្រេកក្នុងអាត ម្តាយមីងខាងមាតាបិតា ម្តាយធំខាងបិតាជាដើម។ ២ សេចក្តីចង់បានខ្លាំង
 ពេក ។ ៣ សេចក្តីប្រាថ្នាខុសឆន្ទនធម៌ បានដល់តម្រេករបស់បុរស ក្នុងបុរស របស់ស្ត្រី
 ក្នុងស្ត្រី ។

បញ្ជីត្រួតពិនិត្យ ៣៧១១៧ ១៧១១៨

៧៧១១៧ កិច្ចការ អនាមិក ជន បាណស្តិក ទិយមនោ
 បាណស្តិក វេបុល្លមកមាសិ បាណស្តិក វេបុល្ល កត
 អនិច្ចាតានិ វេបុល្លមកមាសិ អនិច្ចាតានិ វេបុល្ល
 កត សត្តិ វេបុល្លមកមាសិ សត្តិ វេបុល្ល កត
 បាណស្តិក វេបុល្លមកមាសិ បាណស្តិក វេបុល្ល
 កត មុសាវាទោ វេបុល្លមកមាសិ មុសាវាទោ វេបុល្ល
 កត បិសុណា វាចា វេបុល្លមកមាសិ បិសុណាយ
 វាចាយ វេបុល្ល កតាយ កាមេសុ មិច្ឆាតារោ វេបុល្ល-
 មកមាសិ កាមេសុ មិច្ឆាតារោ វេបុល្ល កត ទ្វេ ធម្មា
 វេបុល្លមកមាសិ ធម្មា ៦ (១) វាចា សម្មត្តិលាហោ
 ៦ ទ្វេសុ ធម្មេសុ វេបុល្ល កតេសុ អភិជ្ឈា ព្យាបាទា
 វេបុល្លមកមាសិ អភិជ្ឈា ព្យាបាទេសុ វេបុល្ល កតេ-
 សុ (២) មិច្ឆាទិដ្ឋិ វេបុល្លមកមាសិ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា វេបុល្ល
 កតាយ តយោ ធម្មា វេបុល្លមកមាសិ អនម្ម-
 រាតោ វិសមលោកោ មិច្ឆាធម្មោ តិសុ ធម្មេសុ

---

១ ឧ. ម. បសទ្ធា ៨ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. អភិជ្ឈាព្យាបាទោ វេបុល្លមកមាសិ អភិជ្ឈាព្យា-
 បាទោ វេបុល្លកតេ ។

ចក្ខុវិស្វក្រម ដំណើរពេតឡើងនៃសេចក្តីទំលក្រជាដើម

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើព្រះមហាក្សត្រិយ៍មិនទ្រង់ព្រះរាជទានព្រះរាជ
 ទ្រព្យដល់ពួកអ្នកខ្វះខាតទ្រព្យដូច្នោះហើយ សេចក្តីទំលក្រក៏មានច្រើនឡើង
 កាលបើសេចក្តីទំលក្រមានច្រើនឡើងហើយ អទិទ្ធាទានក៏មានច្រើនឡើង
 កាលអទិទ្ធាទានមានច្រើនឡើងហើយ គ្រឿងសស្ត្រាវុធក៏មានច្រើនឡើង
 កាលគ្រឿងសស្ត្រាវុធក៏មានច្រើនឡើងហើយ បាណាតិបាត ក៏មានច្រើន
 ឡើង កាលបាណាតិបាតមានច្រើនឡើងហើយ មុសាវាទ ក៏មានច្រើន
 ឡើង កាលមុសាវាទមានច្រើនឡើងហើយ បិសុណាវចា ក៏មានច្រើន
 ឡើង កាលបិសុណាវចាមានច្រើនឡើងហើយ កាមេសុ មិច្ឆាចារ ក៏មាន
 ច្រើនឡើង កាលកាមេសុ មិច្ឆាចារមានច្រើនឡើងហើយ ធម៌២ ប្រការ
 គឺផរុសវាចា ១ សម្បជ្ឈលាបៈ ១ ក៏មានច្រើនឡើង កាលធម៌ ២ ប្រការ
 មានច្រើនឡើងហើយ អភិជ្ឈានីន៍ព្យាបាទ ក៏មានច្រើនឡើង កាល
 អភិជ្ឈានីន៍ព្យាបាទ មានច្រើនឡើងហើយ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ក៏មានច្រើនឡើង
 កាលមិច្ឆាទិដ្ឋិ មានច្រើនឡើងហើយ ធម៌ ៣ ប្រការគឺ អធម្មរាគៈ ១
 វិសមលោភៈ ១ មិច្ឆាធម្មៈ ១ ក៏មានច្រើនឡើង កាលធម៌ ៣ ប្រការ

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

វេទុល្លំ កតេសុ ឥមេ ធម្មា វេទុល្លមកមសុ អមត្តេយ្យ-
តា អមេត្តេយ្យតា អស្សាមតាតា អព្រហ្មតា
នកុលេដេដ្ឋាបទាយិតា ឥមេសុ ធម្មេសុ វេទុល្លំ
កតេសុ តេសំ សត្តានំ អាយុបិ បរិហាយំ វណ្ណាបិ
បរិហាយំ តេសំ អាយុនាបិ បរិហាយមាណានំ វណ្ណាន-
បិ បរិហាយមាណានំ អឡុតេយ្យវស្សសតាយុកានំ
មនុស្សានំ វស្សសតាយុកា បុត្តា អហេស្សំ ។

[៤៦] កវិស្សនិ កិក្ខវេ សោ សមយោ យំ
ឥមេសំ មនុស្សានំ ទសវស្សយុកា បុត្តា កវិស្សនិ
ទសវស្សយុកេសុ កិក្ខវេ មនុស្សេសុ បញ្ចវស្សិកា
កុមារិកា អលំបតេយ្យា កវិស្សនិ ទសវស្សយុកេសុ
កិក្ខវេ មនុស្សេសុ ឥមាទំ វសានំ អន្តរាយស្សនិ
សេយ្យដីទំ សប្បំ នវដីតំ តេលំ មទុ ដាលីតំ លោណំ

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាដិកវគ្គ

មានច្រើនឡើងហើយ ធម៌ទាំងឡាយនេះ គឺការមិនគោរពមាតា មិន
 គោរពបិតា មិនគោរពសមណៈ មិនគោរពព្រាហ្មណ៍ មិនប្រព្រឹត្ត
 កោតក្រែងដល់បុគ្គលជាធំ ក្នុងត្រកូលក៏មានច្រើនឡើង កាលធម៌ទាំងនេះ
 មានច្រើនឡើងហើយ ទាំងអាយុទាំងពណ៌សម្បុរ របស់សត្វទាំងនោះ
 ក៏ថយចុះ កាលសត្វទាំងនោះ ថយទាំងអាយុ ថយទាំងពណ៌សម្បុរចុះ
 ហើយ កូនទាំងឡាយរបស់មនុស្ស ដែលមានអាយុ ២ រយ ៥០ ឆ្នាំ
 ក៏ថយមកមានអាយុត្រឹម ១ រយឆ្នាំវិញ ។

(៤៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (តទៅខាងមុខ) នឹងមានសម័យ
 ដែលកូនរបស់មនុស្សទាំងនេះ មានអាយុ១០ឆ្នាំ កាលបើ មនុស្សមាន
 អាយុ ១០ ឆ្នាំ ពួកនាងកុមារិកាអាយុ៥ ឆ្នាំនឹងល្មមឲ្យមានប្តី ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ កាលបើមនុស្សមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ រស(ដ៏ប្រសើរ) ទាំងនេះគឺ
 ទឹកដោះថ្នាំ ទឹកដោះខាប់ ប្រេង ទឹកយ៉ូ ទឹកអំពៅ អំបិល នឹងបាត់ទៅ

ពុទ្ធិស្សន្ទំ ពុទ្ធសកោដិស្សន្ទំ

ទសវស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សេសុ កុទ្ធិសកោ
 អត្តភោជនំ^(១) ភវិស្សន្ទំ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ឯនវហិ
 សាលំមិសោទនោ អត្តភោជនំ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ
 ទសវស្សាយុកេសុ មនុស្សេសុ កុទ្ធិសកោ អត្ត-
 ភោជនំ ភវិស្សន្ទំ ទសវស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ
 មនុស្សេសុ ទស កុសលកម្មថថា សព្វេន សត្វំ
 អន្តរាយិស្សន្ទំ ទស អកុសលកម្មថថា អតិរិយ
 ទិប្បិស្សន្ទំ^(២) ទសវស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សេសុ
 កុសលនិបិ ន ភវិស្សន្ទំ កុតោ បន កុសលស្ស
 ការកោ ទសវស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សេសុ
 យេ តេ ភវិស្សន្ទំ អមត្តយ្យា អមត្តយ្យា អស្សមញ្ញ
 អព្រហ្មញ្ញ នកុលេដេដ្ឋាថថាយិលោ តេ បូជា^(៣)
 ច ភវិស្សន្ទំ មាសិសា ច សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ
 ឯនវហិ មត្តយ្យា មត្តយ្យា សាមញ្ញ ព្រហ្មញ្ញ
 កុលេដេដ្ឋាថថាយិលោ តេ បូជា ច មាសិសា ច

---

១ ឧ. ម. ពុទ្ធសកោ អត្ត ភោជនំ ។ ២ ម. អវិណ្ណទិស្សន្ទំ ។ ៣ បុជាតិបិ បុជាតិបិ បាវេន ភវិតព្វំ ។

ចក្ខុវិស្វក្រ សេចក្តីប្រៀបដោយស្មៅតែលលកជាភោជនដ៏ប្រសើរ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួកមនុស្សមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ ស្មៅតែលលក
នឹងជាភោជនដ៏ប្រសើរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ បាយ
ស្រូវសាលីលាយដោយសាច់ ជាភោជនដ៏ប្រសើរដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ កាលបើពួកមនុស្ស មានអាយុ ១០ ឆ្នាំ ស្មៅតែលលកនឹងជា
ភោជនដ៏ប្រសើរយ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួកមនុស្ស
មានអាយុ ១០ ឆ្នាំ កុសលកម្មបឋមទាំង ១០ នឹងសាបសូន្យទៅគ្រប់អន្លើ
អកុសលកម្មបឋមទាំង ១០ នឹងចំរើនច្រើនឡើង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
បើ ពួកមនុស្សមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ សូម្បីពាក្យថា កុសលក៏មិនមាន បើដល់
ម្ល៉ោះទៅហើយ មនុស្សអ្នកធ្វើកុសល តើនឹងមានមកពីណា ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ កាលបើពួកមនុស្សមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ ជនទាំងឡាយណាជាអ្នក
មិនគោរពមាតា មិនគោរពបិតា មិនគោរពសមណៈ មិនគោរព
ព្រាហ្មណ៍ មិនប្រព្រឹត្តកោតក្រែងបុគ្គល ជាច្បងក្នុងត្រកូល ជនទាំងនោះ
នឹងជាអ្នកគួរគេបូជាផង នឹងជាអ្នកគួរគេសរសើរផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
មនុស្សក្នុងកាលឥឡូវនេះ ដែលជាអ្នកគោរពមាតា គោរពបិតា គោរព
សមណៈ គោរពព្រាហ្មណ៍ ប្រព្រឹត្តកោតក្រែងបុគ្គល ជាច្បងក្នុងត្រកូល
មនុស្សទាំងនោះ ទើបជាអ្នកគួរគេបូជាផង គួរគេសរសើរផង ដូចម្តេចមិញ

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ទិសវស្សាយុកេសុ មនុស្សេស្ស
 យេ តេ ភិក្ខុស្មន្តិ អមត្តេយ្យា អបេត្តេយ្យា អស្សា-
 មញ្ញា អព្រហ្មញ្ញា ទក្កលេដេដ្ឋាបចាយំនោ តេ
 ប្បជា ច ភិក្ខុស្មន្តិ ហិសំសា ច ទិសវស្សាយុកេសុ
 ភិក្ខុវេ មនុស្សេស្ស ន ភិក្ខុស្មន្តិ មាតាតិ វា
 មាតុញ្ញាតិ វា បិតាតិ វា បិតុញ្ញាតិ វា^(១) មាតុលា-
 ដិតិ វា អាចរិយភិយាតិ វា ករុំ ទារាតិ វា សម្មេទិ
 លោកោ ភិក្ខុស្មន្តិ យថា អដេឡកា កុក្កុជា ស្វករា
 សោណា សិកាលា^(២) ទិសវស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ
 មនុស្សេស្ស តេសំ សត្តានំ អពាមពាម្មំ តិព្វោ អា-
 យាតោ បច្ចុប្បដ្ឋិតោ ភិក្ខុស្មន្តិ តិព្វោ ព្យាហានោ តិព្វោ
 មនោបទោសោ តិព្វំ វេកចិត្តំ មាតុបិ បុតុបិ ។
 បុតុស្សបិ មាតវិ ។ បិតុបិ បុតុបិ ។ បុតុស្សបិ បិតវិ ។

---

១ ឧ. ម. បិណ្ឌិ វា បិពុញ្ញិ វិភិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. កុក្កុស្សករា សោណសិកាលា ។

ព្រះគ្រូបិណ្ឌ វិយាគកាយ ពាណិជ្ជករ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលពួកមនុស្សមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ ជនណា
មិនគោរពមាតា មិនគោរពបិតា មិនគោរពសមណៈ មិនគោរព
ព្រាហ្មណ៍ មិនប្រព្រឹត្តកោតក្រែងបុគ្គល ជាច្បងក្នុងត្រកូល ជនទាំងនោះ
ទើបជាអ្នកគួរគេបូជាផង គួរគេសរសើរផង ដូច្នោះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ កាលដែលមនុស្សមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ នឹងមិនមានសេចក្តីគោរព
កោតក្រែងថា (អ្នកនេះ) ជាមាតា ជាម្តាយម័ន្ទិលមាតា ជាបិតា ជា
ម្តាយម័ន្ទិលបិតា ជាម្តាយធំមាតា ជាកិរិយារបស់អាចារ្យ ឬថា
ជាប្រពន្ធរបស់គ្រូ (វិនិច្ឆ័យ) ដូច្នោះឡើយ សត្វលោកនឹងច្រឡោកច្រឡំគ្នា
ដូចជាពពែ មាន់ ជ្រូក ឆ្កែ ចបក ដូច្នោះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
ដែលមនុស្សមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ គំនុំដីភ្លៀវក្លា ព្យាបាទដីភ្លៀវក្លា ចិត្ត
ប្រទូស្តដីភ្លៀវក្លា ចិត្តប្រាថ្នានឹងសម្លាប់ដីភ្លៀវក្លា នឹងកើតប្រាកដដល់គ្នា
នឹងគ្នា គឺមាតានឹងបុត្រ ៗ បុត្រនឹងមាតា ៗ បិតានឹងបុត្រ ៗ បុត្រនឹងបិតា ៗ

បញ្ជីស្តុត្ត តិរិយាតាទិពា

ភាគុបិ ភគិនិយា ។ ភគិនិយា ភាគរិ(១) តិរិយោ
 អាឃាតោ បច្ចុប្បដ្ឋិតោ ភវិស្សតិ តិរិយោ ព្យាហានោ
 តិរិយោ មនោបទោសោ តិព្វំ វជកចិត្តំ សេយ្យថាបិ
 ភិក្ខុវេ មាភវិកស្ស មិគំ ទិស្វា តិរិយោ អាឃាតោ
 បច្ចុប្បដ្ឋិតោ ហោតិ តិរិយោ ព្យាហានោ តិរិយោ មនោ-
 បទោសោ តិព្វំ វជកចិត្តំ ឃវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ
 ទសវស្សាយុកេសុ មនុស្សេសុ តេសំ សត្តានំ
 អពាមពាមិ តិរិយោ អាឃាតោ បច្ចុប្បដ្ឋិតោ ភវិស្សតិ
 តិរិយោ ព្យាហានោ តិរិយោ មនោបទោសោ តិព្វំ
 វជកចិត្តំ មាគុបិ បុត្តមិ ។ បុត្តស្សបិ មាគរិ ។
 បិគុបិ បុត្តមិ ។ បុត្តស្សបិ បិគរិ ។ ភាគុបិ ភគិនិ-
 យា(២) ។ ភគិនិយាបិ ភាគរិ តិរិយោ អាឃាតោ
 បច្ចុប្បដ្ឋិតោ ភវិស្សតិ តិរិយោ ព្យាហានោ តិរិយោ
 មនោបទោសោ តិព្វំ វជកចិត្តំ ។

---

១ ឧ. ភាគុបិ ភាគរិ ។ ភាគុបិ ភគិនិយា ។ ភគិនិយាបិ ភាគរិ ។ ២ ឧ. ភាគុបិ ភាគរិ ។ ភាគុបិ ភគិនិយា ។

ចក្ខុវិស័យព្រះ ឱយាយអំពីគំនុំដំក្លៀវក្លាជាដើម

បងប្អូនប្រុសនឹងបងប្អូនស្រី ។ គំនុំដំក្លៀវក្លា ព្យាបាទដំក្លៀវក្លា ចិត្ត
 ប្រទូស្តដំក្លៀវក្លា ចិត្តប្រាថ្នានឹងសម្លាប់ដំក្លៀវក្លា របស់បងប្អូនស្រីនឹង
 កើតប្រាកដឡើងដល់បងប្អូនប្រុស ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គំនុំដំក្លៀវក្លា
 ព្យាបាទដំក្លៀវក្លា ចិត្តប្រទូស្តដំក្លៀវក្លា ចិត្តប្រាថ្នានឹងសម្លាប់ដំក្លៀវក្លា
 របស់ព្រានម្រឹគកើតឡើងប្រាកដ ព្រោះឃើញម្រឹគ មានទុបមាដូចម្តេច
 មិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលមនុស្សមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ គំនុំដំ
 ក្លៀវក្លា ព្យាបាទដំក្លៀវក្លា ចិត្តប្រទូស្តដំក្លៀវក្លា ចិត្តប្រាថ្នានឹងសម្លាប់
 ដំក្លៀវក្លា របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតប្រាកដ ដល់គ្នានឹងគ្នា មានទុប-
 មេយ្យដូច្នោះឯង គឺមាតានឹងបុត្រ ។ បុត្រនឹងមាតា ។ បិតានឹងបុត្រ ។
 បុត្រនឹងបិតា ។ បងប្អូនប្រុសនឹងបងប្អូនស្រី ។ គំនុំដំក្លៀវក្លា ព្យាបាទ
 ដំក្លៀវក្លា ចិត្តប្រទូស្តដំក្លៀវក្លា ចិត្តប្រាថ្នានឹងសម្លាប់ដំក្លៀវក្លា របស់បង
 ប្អូនស្រីនឹងកើតប្រាកដ ដល់បងប្អូនប្រុស ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស បាដិកវគ្គ

(៤៧) ធនសវស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សេស្ស
សត្តាហំ សត្តន្តរកប្បោ ភវិស្សតិ តេ អញ្ញាមញ្ញា
មិកសញ្ញា^(១) បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តិណ្ណានិ សត្តានិ
ហត្ថេស្ស ចាតុភវិស្សន្តិ តេ តិណ្ណាន សត្តេន
ឯស មិគោតិ^(២) អញ្ញាមញ្ញា ដីវិតា វេរោចិស្សន្តិ ។
អថខោ តេសំ ភិក្ខុវេ សត្តានិ ឯកប្បានំ ឯវិ
ភវិស្សន្តិ មា ច មយំ កញ្ចំ មា ច អម្ពេ កោចិ
យន្ត មយំ តិណ្ណាភហានំ វា វនេភហានំ វា
វុត្តភហានំ វា នទីវិទុក្ខំ វា ចត្វតវិសមំ វា ចវិ-
សិត្តា វនេម្ហលដលាហារា យាថេយ្យាមាតិ ។ តេ
តិណ្ណាភហានំ វា^(៣) វនេភហានំ វា^(៤) វុត្តភហានំ
វា^(៥) នទីវិទុក្ខំ វា^(៦) ចត្វតវិសមំ វា^(៧) ចវិសិត្តា
សត្តាហំ វនេម្ហលដលាហារា យាថេស្សន្តិ ។ តេ
តស្ស សត្តាហស្ស អច្ចយេន តិណ្ណាភហានា
វនេភហានា វុត្តភហានា នទីវិទុក្ខា ចត្វតវិសមា

---

១ ម. អញ្ញាមញ្ញា... ។ ២ ឧ. ម ឯស មិគោ ឯស មិគោតិ អាមេណ្ឌតំ វិស្សតិ ។
៣.៤.៥-៦.៧ ឧ. វិសុទ្ធា ន វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបេនិកាយ បាធិកវគ្គ

(៤៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលមនុស្សមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ
សត្តន្តរកប្ប (លោកវិនាសទៅដោយគ្រឿងសស្ត្រាវុធ) នឹងកើតមានឡើង
អស់៧ថ្ងៃ មនុស្សទាំងនោះ នឹងសំគាល់គ្នាថា ដូចជាម្រឹក គ្រឿងសស្ត្រា-
វុធដ៏មុតក្លានឹងជាប់នៅតែក្នុងវដ្ត នៃមនុស្សទាំងនោះ មនុស្សទាំងនោះសំ-
គាល់ថា នេះជាម្រឹក ហើយក៏ដាច់ជីវិតគ្នានឹងគ្នា ដោយគ្រឿងសស្ត្រាវុធ
ដ៏មុតក្លា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង បណ្តាសត្វទាំងនោះ
សត្វពួកខ្លះនឹងគិតគ្នាយ៉ាងនេះថា ពួកយើងកុំសម្លាប់បុរសណាមួយឡើយ
ទាំងបុរសណាមួយក៏កុំសម្លាប់ពួកយើងឡើយ បើដូច្នោះ ពួកយើងគួរចូល
ទៅរកស្មៅស្បាត ព្រៃស្បាត ឈើស្បាត ស្ទឹងដែលទៅមកបានដោយ
លំបាក ឬក្នុងដែលមិនរាបស្មើ ហើយយកមើមនឹងផ្នែកផ្នែកព្រៃ ជាអាហារ
ចិញ្ចឹមជីវិត ។ សត្វទាំងនោះ នឹងចូលទៅរកស្មៅស្បាត ព្រៃស្បាត ឈើ
ស្បាត ស្ទឹងដែលទៅមកបានដោយលំបាក ឬក្នុងដែលមិនរាបស្មើ ហើយ
យកមើមនឹងផ្នែកផ្នែកព្រៃ ជាអាហារចិញ្ចឹមជីវិតអស់៧ថ្ងៃ ។ លុះថ្ងៃ៧នោះ
កន្លងទៅ ទើបសត្វអម្បាលនោះចេញមក អំពីស្មៅស្បាត អំពីព្រៃស្បាត
អំពីឈើស្បាត អំពីស្ទឹងដែលទៅមកបានដោយលំបាក អំពីក្នុងដែលមិន

ចក្កវគ្គសុត្តេ អកុសលកម្មបដិវត្តិ អាយុអាវច្ឆន្ត

និក្ខមិត្តា អញ្ញាមញ្ញា អាលិន្ទិត្តា សភាសុ(១) តា-
 យស្សន្តិ សមស្សាសិស្សន្តិ ទិដ្ឋា ភោ សត្តា
 ជីវសិ ត្ថំ(២) ទិដ្ឋា ភោ សត្តា ជីវសិ ។
 អថខោ តេសំ ភិក្ខុវេ សត្តានំ ឃិវំ កវិស្សតិ
 មយំ ខោ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាទានហេតុ
 ឃិវុបំ(៣) អាយតំ ញាតិក្ខយំ បត្តា យន្ទន មយំ
 កុសលំ ករេយ្យម កំ កុសលំ ករេយ្យម
 យន្ទន មយំ ចារណាតិចារា វិរមេយ្យម ឥទំ កុសលំ
 ធម្មំ សមាទាយ វត្តេយ្យមាតិ ។ តេ ចារណាតិចារា
 វិរមស្សន្តិ ឥទំ កុសលំ ធម្មំ សមាទាយ វត្តស្សន្តិ
 តេ កុសលានំ ធម្មានំ សមាទានហេតុ អាយុនាបិ
 វុឡ្យស្សន្តិ វណ្ណនបិ វុឡ្យស្សន្តិ តេសំ អាយុនាបិ
 វុឡ្យមាទានំ វណ្ណនបិ វុឡ្យមាទានំ ទសវស្សាយុកានំ
 មនុស្សនំ វិសតិវស្សាយុកា បុត្តា កវិស្សន្តិ ។
 អថខោ តេសំ ភិក្ខុវេ សត្តានំ ឃិវំ កវិស្សតិ

---

១ ឧ. ម. សភា ។ ២ ឧ. ម. ត្ថន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឧ. ធម្មបទ្កិ ន ទិស្សតិ ។

ចក្ខុវិស័យ សេចក្តីរៀបរយពាក្យសុខសុភម្មបថ សេចក្តីចំរើនដោយអាយុជាដើម

រាបស្មើ ហើយឧបត្ថាទៅវិញទៅមក រួចហើយនិយាយរក់ទាក់ ល្អនិលោម
 ភ្នែកក្នុងពេលទាំងឡាយដោយពាក្យថា ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នករស់នៅដូចពួក
 សត្វ ដែលយើងបានឃើញហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នករស់នៅដូចពួក
 សត្វដែលយើងបានឃើញហើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង
 សត្វអម្បាលនោះ នឹងមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ពួកយើងនេះឯង
 បានជាដល់នូវការអស់ទៅ នៃញាតិជាច្រើនដូច្នោះ ព្រោះហេតុវត្តកាន់ធម៌
 ជាអកុសលទាំងឡាយ បើដូច្នោះមានតែពួកយើងធ្វើកុសលវិញ តើគួរ
 ធ្វើកុសលដូចម្តេច ឈ្លើយចុះ ពួកយើងគួររៀបរយបាណាតិបាត ប្រ-
 ព្រឹត្តិសមាទាននូវកុសលធម៌នេះចុះ ។ ទើបសត្វទាំងនោះនាំគ្នារៀបរយ
 បាណាតិបាត ប្រព្រឹត្តិសមាទាន នូវកុសលធម៌នេះ សត្វទាំងនោះ ក៏
 ចំរើនអាយុ ចំរើនពណ៌សម្បុរឡើង ព្រោះហេតុដែលបានសមាទាននូវ
 កុសលធម៌ទាំងឡាយ កាលសត្វទាំងនោះបានចំរើនអាយុ ចម្រើនពណ៌
 សម្បុរហើយ កូនទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ
 ក៏ត្រឡប់ទៅ ជាមានអាយុ ២០ ឆ្នាំឡើងវិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 លំដាប់នោះឯង សត្វអម្បាលនោះ នឹងមានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

មយំ ចោ កុសលានំ ធម្មានំ សមាទានហេតុ អាយុ-
 នាបិ វឌ្ឍនម វណ្ណានបិ វឌ្ឍនម យន្តន មយំ ភិយ្យោ-
 សោ មត្តាយ កុសលំ ករេយ្យម កី កុសលំ ក-
 រេយ្យម^(១) យន្តន មយំ អទិន្នាទានា វិរមេយ្យម កា-
 មេសុ មិន្នាទារា វិរមេយ្យម^(២) បិសុណាយ វាចាយ
 វិរមេយ្យម ដុសាយ វាចាយ វិរមេយ្យម សម្មប្បលា-
 នា វិរមេយ្យម អភិជ្ឈំ បជហេយ្យម ព្យាបាទំ បជ-
 ហេយ្យម មិន្នាទិដ្ឋិ បជហេយ្យម តយោ ធម្ម
 បជហេយ្យម អធម្មរាគំ វិសមលោកំ មិន្នាធម្មំ យន្តន
 មយំ មត្តេយ្យ អស្សម បេត្តេយ្យ សាមកា
 ព្រហ្មមកា កុលេ ជេដ្ឋាបចាយំនោ ឥទំ កុសលំ
 ធម្មំ សមាទាយ វត្តេយ្យមាតិ ។ តេ មត្តេយ្យ
 ភវិស្សនំ បេត្តេយ្យ សាមកា ព្រហ្មកា កុលេ
 ជេដ្ឋាបចាយំនោ ឥទំ កុសលំ ធម្មំ សមាទាយ
 វត្តិស្សនំ តេសំ^(៣) កុសលានំ ធម្មានំ សមាទាន-
 ហេតុ អាយុនាបិ វឌ្ឍិស្សនំ វណ្ណានបិ វឌ្ឍិស្សនំ តេសំ

១ ឧ. កី កុសលំ ករេយ្យមាតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. ម. វិគ្គន្តេ មុសាវិរា
 វិរមេយ្យមាតិ ទិស្សតិ ។ ៣ ឧ. ម. តេ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ បាណិកវគ្គ

ពួកយើងបានចំរើនអាយុ បានចំរើនពណ៌សម្បុរឡើងវិញ ព្រោះហេតុតែ
 បានសមាទាន នូវកុសលធម៌ទាំងឡាយ បើដូច្នោះ ពួកយើងគួរធ្វើកុសល
 ឲ្យច្រើនក្រៃលែង ជាងនេះទៅទៀត តើគួរធ្វើកុសលអ្វី ឈ្មើយចុះ ពួក
 យើងគួររៀនចកអទិទ្ធាទាន គួររៀនចកកាមេសុ មិច្ឆាចារ គួររៀនចក
 បិសុណាវាចា គួររៀនចកផុសវាចា គួររៀនចកសម្មប្បលាបៈ គួរលះបង់
 អភិជ្ឈា គួរលះបង់ព្យាបាទ គួរលះបង់មិច្ឆាទិដ្ឋិចេញ គួរលះបង់ធម៌ ៣
 ប្រការ គឺ អធម្មរាគៈ ១ វិសមលោភៈ ១ មិច្ឆាធម្មៈ ១ ចេញ បើដូច្នោះ
 ពួកយើងគួរជាអ្នកគោរពមាតា គោរពបិតា គោរពសមណៈ គោរព
 ព្រាហ្មណ៍ នឹងជាអ្នកប្រព្រឹត្តកោតក្រែងបគ្គល ជាច្បងក្នុងត្រកូល ពួក
 យើងគួរនាំគ្នាប្រព្រឹត្ត សមាទាន នូវកុសលធម៌ទាំងនេះចុះ ។ សត្វទាំងនោះ
 ក៏ជាអ្នកគោរពមាតា គោរពបិតា គោរពសមណៈ គោរពព្រាហ្មណ៍
 នឹងជាអ្នកប្រព្រឹត្ត កោតក្រែងត្រកូលរៀមច្បង ប្រព្រឹត្តសមាទាន នូវកុ-
 សលធម៌នេះ ក៏បានចំរើនអាយុ ចំរើនពណ៌សម្បុរឡើងវិញ ព្រោះហេតុ
 ដែលបានសមាទាន នូវកុសលធម៌ទាំងនោះ កាលសត្វអម្បាលនោះចំរើន

ចក្ខុវិស័យសុត្តន្ត អនុស្សនសមុទិវារិក្ខិយសុត្តន្ត

អាយុនាមិ វឌ្ឍនាមាណិ វណ្ណានមិ វឌ្ឍនាមាណិ វិសតិ-
 វស្សាយុកាណិ មនុស្សានិ ចត្តាឡីសវស្សាយុកា
 បុត្តា ភវិស្សន្តិ ។ ចត្តាឡីសវស្សាយុកាណិ មនុ-
 ស្សានិ អសីតិវស្សាយុកា បុត្តា ភវិស្សន្តិ ។ អសីតិ-
 វស្សាយុកាណិ មនុស្សានិ សង្កឹស្សសតាយុកា
 បុត្តា ភវិស្សន្តិ ។ សង្កឹស្សសតាយុកាណិ មនុស្សានិ
 វិសតិវស្សសតាយុកា បុត្តា ភវិស្សន្តិ ។ វិសតិ-
 វស្សសតាយុកាណិ មនុស្សានិ ចត្តាឡីសវស្ស-
 សតាយុកា^(១) បុត្តា ភវិស្សន្តិ ។ ចត្តាឡីសវ-
 វស្សសតាយុកាណិ មនុស្សានិ ទ្រេវស្សសហស្សា-
 យុកា បុត្តា ភវិស្សន្តិ ។ ទ្រេវស្សសហស្សាយុ-
 កាណិ មនុស្សានិ ចត្តាវិស្សសហស្សាយុកា បុត្តា
 ភវិស្សន្តិ ។ ចត្តាវិស្សសហស្សាយុកាណិ មនុស្សានិ
 អង្គវស្សសហស្សាយុកា បុត្តា ភវិស្សន្តិ ។

---

១ ១. វិសតិវស្សសតាយុកា បុត្តា ភវិស្សន្តិ ។ វិសតិវស្សសតាយុកានំ មនុស្សានំ
 ចត្តាវិសំ ទ្រេវស្សសតាយុកា ។

ចក្ខុវិស្វក្ខត្យ សេចក្តីវ្យាយាតកកុសសកម្មចមិ ការចំរើនដោយអាយុជាដើម

អាយុចំរើនពណិសម្បរឡើងហើយ កូនទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស ដែល
មានអាយុ ២០ ឆ្នាំ ក៏មានអាយុ ៤០ ឆ្នាំឡើងវិញ ។ កូនទាំងឡាយ របស់
ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ ៤០ ឆ្នាំ ក៏មានអាយុ ៨០ ឆ្នាំឡើងវិញ ។
កូនទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ ៨០ ឆ្នាំក៏មានអាយុ ១៦០
ឆ្នាំឡើងវិញ ។ កូនទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ ១៦០ ឆ្នាំ
ក៏មានអាយុ ៣២០ ឆ្នាំឡើងវិញ ។ កូនទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស
ដែលមានអាយុ ៣២០ ឆ្នាំ ក៏មានអាយុ ៦៤០ ឆ្នាំឡើងវិញ ។ កូន
ទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ ៦៤០ ឆ្នាំ ក៏មានអាយុ ២ពាន់
ឆ្នាំឡើងវិញ ។ កូនទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ ២ពាន់
ឆ្នាំ ក៏មានអាយុ ៤ ពាន់ឆ្នាំឡើងវិញ ។ កូនទាំងឡាយរបស់ពួក
មនុស្ស ដែលមានអាយុ ៤ ពាន់ឆ្នាំ ក៏មានអាយុ ៨ពាន់ឆ្នាំឡើងវិញ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយទំកាយស្ស បាដិកវិញ្ញោ

អដ្ឋវស្សសហស្សាយុកាណំ មនុស្សានំ វីសតិវស្សស-
 ហស្សាយុកា បុត្តា ភវិស្សន្តិ ។ វីសតិវស្សសហស្ស-
 យុកាណំ មនុស្សានំ ចត្តាធឿសវស្សសហស្សាយុកា
 បុត្តា ភវិស្សន្តិ ។ ចត្តាធឿសវស្សសហស្សាយុកាណំ
 មនុស្សានំ អសីតិវស្សសហស្សាយុកា បុត្តា ភវិស្សន្តិ ។

(៤៨) អសីតិវស្សសហស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ
 មនុស្សេសុ បញ្ចវស្សសតិកា កុមារិកា អលំបទេយ្យ
 ភវិស្សន្តិ ។ អសីតិវស្សសហស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ
 មនុស្សេសុ តយោ អាពាធា ភវិស្សន្តិ ឥន្ទា អនសនំ
 ជរា ។ អសីតិវស្សសហស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុ-
 ស្សេសុ អយំ ជម្ពុទីចោ ឥន្ទោ ចេវ ភវិស្សតិ ដីតោ
 ច កុក្កជសម្មាតិតា(១) តាមនិគមរាជនានិយោ ។
 អសីតិវស្សសហស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សេសុ
 អយំ ជម្ពុទីចោ អវិចិ មញ្ញេ ដុដោ(២) ភវិស្សតិ
 មនុស្សេហិ សេយ្យថាបិ នធឿវនំ វា សារវនំ វា ។

---

១ កុក្កជសម្មាទំកានិបិ បាលី ។ ២ ម. ផុត្តោ ។

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ បិដកវគ្គ

កូនទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ ៨ ពាន់ឆ្នាំ ក៏មានអាយុ
 ២ ម៉ឺនឆ្នាំឡើងវិញ ។ កូនទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ
 ២ ម៉ឺនឆ្នាំ ក៏មានអាយុ ៤ ម៉ឺនឆ្នាំឡើងវិញ ។ កូនទាំងឡាយរបស់ពួក
 មនុស្ស ដែលមានអាយុ ៤ ម៉ឺនឆ្នាំ ក៏មានអាយុ ៨ ម៉ឺនឆ្នាំ ឡើងវិញ ។

(៤៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួកមនុស្ស មានអាយុ ៨ ម៉ឺនឆ្នាំ
 ពួកនាងកុមារិកា មានអាយុ ៥០០ ឆ្នាំ ទើបល្អមឲ្យមានប្តី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ កាលបើពួកមនុស្ស មានអាយុ ៨ ម៉ឺនឆ្នាំ នឹងមានអាពាធតែ
 ៣ យ៉ាង គឺចំណង់ក្នុងអាហារ ១ បរិភោគអាហារមិនបាន ១ សេចក្តីគ្រោះ
 គ្រាវាងកាយ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលពួកមនុស្ស មាន
 អាយុ ៨ ម៉ឺនឆ្នាំ ជម្ងឺទើបនេះ នឹងជាទើបស្តុកស្តម្ភធនទូលាយ មានស្រុក និងម
 រាជធានី (ត ។ ត្នា) មួយរយៈមានហើរធ្លាក់ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
 បើពួកមនុស្សមានអាយុ ៨ ម៉ឺនឆ្នាំ ជម្ងឺទើបនេះនឹងពេញ ដោយពួកមនុស្ស
 (រកចន្លោះគ្មាន) ដូចអវិចិនរក ពុំនោះសោត ដូចព្រៃប្របុស ឬព្រៃព័ន្ធកំ ។

ចក្ខុវិស័យព្រះ ការពើតឡើងនៃព្រះបាទសង្ឃរាជ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួកមនុស្ស មានអាយុ ៨ ម៉ឺនឆ្នាំ ក្រុង
 ពាករណសីនេះ នឹងប្រែឈ្មោះជាកេតុមត្តិរាជធានីវិញ ជារាជធានី សុក
 ស្តម្ភ ធំទូលាយ មានជនកំច្រើន មានមនុស្សកុះករ នឹងមានភិក្ខុហារ
 ដ៏សម្បូណ៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួកមនុស្ស មានអាយុ៨ម៉ឺន
 ឆ្នាំ ក្នុងដម្ពទ្ធិបនេះ នឹងមាននគរ៨ម៉ឺន៤ពាន់ មានកេតុមត្តិរាជធានីឯងជា
 ប្រធាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួកមនុស្ស មានអាយុ៨ម៉ឺនឆ្នាំ នឹង
 មានព្រះរាជា(១ព្រះអង្គ)ព្រះនាមសង្ឃៈទ្រង់កើតឡើង ក្នុងកេតុមត្តិរាជធានី
 ជាស្តេចចក្រពត្តិ ទ្រង់ជាធម្មិកធម្មរាជ ជាឥស្សរៈលើផែនដី មានសមុទ្រ
 ទាំង ៤ ជាទីបំផុត ជាស្តេចឈ្នះសង្គ្រាម ទ្រង់មានជនបទដល់នូវបិរភាព
 ទ្រង់បរិបូណ៌ ដោយរត័ន៍៧ប្រការ ។ ឯរត័ន៍ទាំង៧ប្រការរបស់ព្រះ
 បាទសង្ឃៈនោះគឺ ចក្ខុរត័ន៍ ១ ហត្ថិរត័ន៍ ១ អស្សរត័ន៍ ១ មណិរត័ន៍ ១
 ឥត្តិរត័ន៍ ១ គហបតិរត័ន៍ ១ រាប់បរិទាយករត័ន៍ ១ ផង ជាគម្រប់ ៧ ។
 ឯព្រះបាទសង្ឃៈនោះ នឹងមានព្រះរាជបុត្រ ច្រើនជាងពាន់ សុទ្ធសឹង
 ភ្ញៀវភ្ញា អង្គអាច សង្កត់សង្កិននូវពួកសេនា របស់ស្តេចដទៃបាន ។
 ព្រះបាទសង្ឃៈនោះ ទ្រង់ត្រួតត្រាគ្រប់គ្រង នូវផែនដី ដែលមានសាគរជា
 ទីបំផុត ដោយធម៌ មិនបាច់ប្រើអាជ្ញា មិនបាច់ប្រើគ្រឿងសស្ត្រាវុធតទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

អស្មិកំស្សស ហស្សន្ត យុកេសុ កិក្ខុវេ បនុស្សេសុ
 មេត្តេយ្យោ នាម ភកវា លោកេ ឧប្បជ្ជិស្សតិ អរហំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធវិជ្ជាបរណសម្មន្នោ សុគតោ លោកវិទូ
 អនុត្តរោ បុរិសទ្ធិសារថិ សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា
 ភកវា សេយ្យថាទាហមេតវហំ លោកេ ឧប្បន្នោ
 អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធវិជ្ជាបរណសម្មន្នោ សុគតោ
 លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទ្ធិសារថិ សត្តា ទេវមនុ-
 ស្សានំ ពុទ្ធា ភកវា ។ សោ ឥមំ លោកំ សទេវតំ
 សមារតំ សព្វាប្បតំ សស្សបណាព្រាហ្មណី បដិ
 សទេវមនុស្សំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា បវេទេស្សតិ

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ កថាគិរិយ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួកមនុស្ស មានអាយុ៨ម៉ឺនឆ្នាំ ព្រះមាន
 ព្រះភាគទ្រង់ព្រះនាមមេត្តយ្យៈ នឹងកើតឡើងក្នុងលោក ទ្រង់ឆ្ងាយចាក
 កិលេស ទ្រង់គ្រាស់ដឹងញ្ចេយ្យធម៌ទាំងពួង ដោយប្រពៃចំពោះព្រះអង្គ
 ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ ទ្រង់មានព្រះដំណើរល្អ ទ្រង់ជ្រាប
 ច្បាស់នូវត្រៃលោក ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិគុណ ឥតមានបុគ្គលណា
 ស្មើ ទ្រង់ទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មាន ទ្រង់ជាសាស្តាវនទៅតានឹងមនុស្ស
 ទាំងឡាយ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ នូវចតុករិយសច្ច ទ្រង់មានដំណើរទៅកាន់
 ត្រៃកត ខ្នាក់ចោលហើយ ដូចជាតថាគត ដែលឆ្ងាយចាកកិលេស
 គ្រាស់ដឹងញ្ចេយ្យធម៌ទាំងពួង ដោយប្រពៃចំពោះខ្លួនឯង បរិបូណ៌ដោយ
 វិជ្ជានឹងចរណៈ មានដំណើរល្អ ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ប្រសើរ
 ដោយសីលាទិគុណ ឥតមានបុគ្គលណាស្មើ ទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មាន
 ជាសាស្តាវនទៅតា នឹងមនុស្សទាំងឡាយ ជ្រាបច្បាស់នូវចតុករិយសច្ច
 មានដំណើរទៅកាន់ត្រៃកត ខ្នាក់ចោលហើយ ដែលកើតឡើងក្នុងលោក
 ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ ។ ព្រះមេត្តយ្យៈ មានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់
 បានគ្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវព្រះនិព្វានចំពោះព្រះអង្គ ហើយ
 ញ៉ាំងលោកនេះ ព្រមទាំងទៅលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ញ៉ាំងពពួក
 សត្វព្រមទាំងសមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេពនឹងមនុស្ស

ចក្ខុវិទ្យាសុត្តន្ត មេត្តេយ្យស្ស ភគវតោ គុណភារិ

សេយ្យថា ទាហាមេតវហិ ឥមំ លោកំ សនេវតំ សហាតំ
 សព្វហ្មតំ សស្សមណាព្រាហ្មណី បដិ សនេវមនុស្សំ
 សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា បវេទេមិ ។ សោ ធម្មិ
 នេសេស្សតិ អាទិកកល្យាណំ មជ្ឈេកកល្យាណំ បរិយោ-
 សានកកល្យាណំ សាត្តំ សព្វញ្ញំ កេវលបរិបុណ្ណំ
 បរិសុទ្ធិ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេស្សតិ សេយ្យថា ទាហាមេ-
 តវហិ ធម្មិ នេសេមិ អាទិកកល្យាណំ មជ្ឈេកកល្យាណំ
 បរិយោសានកកល្យាណំ សាត្តំ សព្វញ្ញំ កេវល-
 បរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធិ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេមិ ។ សោ
 អនេកសហស្សំ^{១)} ភិក្ខុសង្ឃំ បរិហារិស្សតិ សេយ្យថា-
 ទាហំ ឧតវហិ អនេកសតិ ភិក្ខុសង្ឃំ បរិហារមិ ។
 អថទោ ភិក្ខុវេ សន្តោ នាម រាជា យោ សោ^{២)}
 យូចោ រញ្ជា មហាបនាទេន កាវចិតោ តំ យូបំ
 ឧស្សាបេត្វា អជ្ឈាវសិត្វា វិសធិត្វា^{៣)} សមណាព្រាហ្ម-
 ណាកបណាទ្ធិកវណិត្វកយាចកានំ នានំ ទត្វា

---

១ ម. អនេកសតសហស្សំ ។ ២ ទ. យេនស្ស ។ ៣ ទ. វទិត្វា វិសធិត្វា ។ ម.
 តំ ទត្វា វិសធិត្វា ។

ដ៏សេសឲ្យគ្រាស់ដឹងផង ដូចគម្ភាគតដែលបានគ្រាស់ដឹង ហើយធ្វើឲ្យ
 ដាក់ច្បាស់ នូវព្រះនិព្វានចំពោះខ្លួនឯង ហើយញ៉ាំងលោកនេះព្រមទាំង
 ទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ញ៉ាំងពពួកសត្វព្រមទាំងសមណៈ
 នឹងព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព នឹងមនុស្សដ៏សេសឲ្យគ្រាស់ដឹង
 ផង ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ ។ ព្រះមេត្តេយ្យ៖មានព្រះភាគអង្គនោះ នឹង
 ទ្រង់សំដែងធម៌ពីពោះបទដើម ពីពោះបទកណ្តាល ពីពោះបទចុង ទាំងទ្រង់
 ប្រកាសព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រមទាំងអត្តនឹងព្យញ្ជនៈ ដ៏ពេញបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ
 ទាំងអស់ ដូចគម្ភាគតដែលសំដែងធម៌ ពីពោះបទដើម ពីពោះបទកណ្តាល
 ពីពោះបទចុង ប្រកាសព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រមទាំងអត្តនឹងព្យញ្ជនៈដ៏ពេញ
 បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធទាំងអស់ ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ ។ ព្រះមេត្តេយ្យ៖
 មានព្រះភាគអង្គនោះ នឹងគ្រប់គ្រងនូវភិក្ខុសង្ឃច្រើនពាន់ ដូចគម្ភាគត
 ដែលគ្រប់គ្រងនូវភិក្ខុសង្ឃច្រើនរយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទសង្ឃៈទ្រង់គ្រាស់បង្គាប់ឲ្យលើក
 ប្រាសាទ ដែលព្រះបាទមហាបនាទៈឲ្យកសាង ហើយទ្រង់ប្រថាប់នៅ
 (ក្នុងប្រាសាទនោះ) ទ្រង់លះបង់^(១) (ប្រាសាទនោះ) ឲ្យជាទាន ដល់
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ កបណៈ (មនុស្សកំព្រា) អង្គិកៈ (អ្នកដំណើរ)
 វណិពួកៈ (អ្នកនិយាយសរសើរហើយសូម) នឹងពួកយាចក (សូម) រួច

១ អង្គិកៈ ថា ទ្រង់អធិដ្ឋានឲ្យប្រាសាទនោះបែកខ្ទេច ហើយទ្រង់ព្រះរាជទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បាណិកវគ្គោ

បេត្តយ្យស្ស ភក្ខវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស សន្តិ-
 គោ គោសបស្សំ ឌីហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ
 អន្តានេត្វា អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជិស្សតិ ។
 សោ ឃី បព្វជិតោ សមាណោ ឯកោ វ្រុតកដ្ឋោ
 អប្បមត្តោ អាតាថ បហិតត្តោ វិហារនោ នចិរស្សេវ
 យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មនេវ អតារស្មា អន-
 តារិយំ បព្វជន្តិ តទន្តត្រំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានិ
 ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧប-
 សម្បជ្ឈ វិហារិស្សតិ ។

(២៧) អត្តទីហោ ភិក្ខុវេ វិហារេ អត្តស្សរណា
 អនពាស្សរណា ធម្មទីហោ ធម្មស្សរណា អនពាស្ស-
 រណា ។ កតញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អត្តទីហោ វិហារតិ
 អត្តស្សរណោ អនពាស្សរណោ ធម្មទីហោ ធម្មស្ស-
 រណោ អនពាស្សរណោ ។ ឥធម ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាដិកវគ្គ

ទ្រង់ដាក់ព្រះភេសានីន៍ព្រះមស្ស ទ្រង់ស្ងៀកដណ្តប់កាសាវត៍ស្រួ ចេញ
 ចាករាជាគារស្ថាន ចូលទៅកាន់ផ្ទះ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមេត្តយ្យៈមាន
 ព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ កាលព្រះបាទសង្ឃៈនោះ ទ្រង់ព្រះផ្ទះ
 យ៉ាងនេះហើយ ទ្រង់គេចចេញទៅតែមួយព្រះអង្គឯង ឥតមានសេចក្តី
 ប្រមាទឡើយ មានសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតបង់នូវកិលេស មាន
 ព្រះហឫទ័យបែរឆ្ពោះ ទៅរកព្រះនិព្វាន ពួកកុលបុត្រដែលចេញចាកផ្ទះ
 ទៅបួសក្នុងភាពជាបុគ្គលមិនមានផ្ទះ ដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់
 អនុត្តរធម៌ណា ពុំយូរប៉ុន្មាន ក៏ព្រះសង្ឃត្រូវ បានត្រាស់ដឹងបានធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចារ្យ ដោយ
 ខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ក៏សម្រាកសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។

(៤៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរមានខ្លួនជាទីពឹង មាន
 ខ្លួនជាទីពឹងនាក់ កុំមានរបស់ដទៃ ជាទីពឹងពឹងនាក់ឡើយ ចូរមានធម៌ជាទីពឹង
 មានធម៌ជាទីពឹងនាក់ កុំមានរបស់ដទៃ ជាទីពឹងពឹងនាក់ឡើយ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីពឹងនាក់ មិនមានរបស់
 ដទៃ ជាទីពឹងពឹងនាក់ មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីពឹងនាក់ មិនមានរបស់
 ដទៃ ជាទីពឹងពឹងនាក់ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនា

បញ្ជីផ្សេងៗ អយុអាទិវង្សធម្មកថា

កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ
 សតិមា វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ វេទនាសុ
 វេទនានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ចិត្តេ ចិត្តានុ-
 បស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី
 វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ
 លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឃីវំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អត្តទីទោ វិហារតិ អត្តស្សរណោ អនញ្ញស្សរណោ
 ធម្មទីទោ ធម្មស្សរណោ អនញ្ញស្សរណោ ។

(៥០) តោចវេ ភិក្ខុវេ ចវេ សកេ បេតិកេ វិស-
 យេ ។ តោចវេ ភិក្ខុវេ ចវេន្តា សកេ បេតិកេ វិសយេ

ចក្ខុវិស្វក្រម និយាយអំពីធម៌ចំរើនអាយុជាដើម

នេះ ពិចារណានូវកាយ ក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុត
 កំដៅនូវកិលេស មានប្រាជ្ញាជ័ន៍សព្វ មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាន
 នឹងទោមនស្ស ក្នុងលោកបាន ពិចារណានូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ
 ជាប្រក្រតី មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតបង់នូវកិលេស មានប្រាជ្ញាជ័ន៍សព្វ
 មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈាននឹងទោមនស្ស ក្នុងលោកបាន ពិចារណា
 នូវចិត្ត ក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតបង់នូវកិលេស មាន
 ប្រាជ្ញាជ័ន៍សព្វ មានស្មារតីកំចាត់បង់ នូវអភិជ្ឈាននឹងទោមនស្ស ក្នុងលោក
 បាន ពិចារណានូវធម៌ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតបង់នូវកិលេស មានប្រាជ្ញាជ័ន៍សព្វ មានស្មារតីកំចាត់បង់
 នូវអភិជ្ឈាននឹងទោមនស្ស ក្នុងលោកបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះ
 ហៅថា ភិក្ខុមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីពឹងនាក់ មិនមានរបស់ដទៃ
 ទីពឹងពុំនាក់ មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីពឹងនាក់ មិនមានរបស់ដទៃ
 ជាទីពឹងពុំនាក់ឡើយ ។

(៥០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយច្បូវប្រព្រឹត្ត ក្នុងគោចរ
 ជាវិស័យ ដែលមានមកអំពីបិត្តានៃខ្លួន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ
 អ្នកទាំងឡាយប្រព្រឹត្ត ក្នុងគោចរជាវិស័យ ដែលមានមកអំពីបិត្តានៃខ្លួន

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

អាយុនាមិ វឌ្ឍស្ស័យ វណ្ណនាមិ វឌ្ឍស្ស័យ សុខេនាមិ
 វឌ្ឍស្ស័យ ភោគេនាមិ វឌ្ឍស្ស័យ ពលេនាមិ វឌ្ឍស្ស័យ ។
 តិញ្ច កិក្ខុវេ កិក្ខុវោ អាយុស្មី ។ ឥធិ កិក្ខុវេ
 កិក្ខុ ធម្មសមាធិប្បធានសម្មារសមណ្ឌកតំ ឥទ្ធិបាទិ ភា-
 វេតិ វិរិយសមាធិប្បធាន ...ចត្តសមាធិប្បធាន...វិមសា-
 សមាធិប្បធានសម្មារសមណ្ឌកតំ ឥទ្ធិបាទិ ភាវេតិ សោ
 ឥមេសំ ចត្តន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្តា ពហុលកតត្តា
 អាកត្តមាលោ កប្បំ វា តិដ្ឋយ្យ កប្បវសេសំ វា ។
 ឥទិ ខោ កិក្ខុវេ កិក្ខុវោ អាយុស្មី(១) ។ តិញ្ច
 កិក្ខុវេ កិក្ខុវោ វណ្ណស្មី ។ ឯធិ កិក្ខុវេ កិក្ខុ សីល-
 វា ហោតិ បាតិមោក្ខសិវសិវតោ វិហាតិ អាចារ-
 តោ ធរសម្បជ្ជោ អនុមត្តេសុ វិជ្ជេសុ កយទស្សនី
 សមាទាយ សិក្ខុតិ សិក្ខាបទេសុ ។ ឥទិ ខោ
 កិក្ខុវេ កិក្ខុវោ វណ្ណស្មី ។ តិញ្ច កិក្ខុវេ កិក្ខុវោ
 សុខស្មី ។ ឥធិ កិក្ខុវេ កិក្ខុ វិវិច្ឆេ កាមេហិ វិវិច្ឆ

១ ខ. អាយុស្មី វិហមី ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ បាណិកវគ្គ

ហើយ នឹងចំរើនអាយុផង ចំរើនពណ៌សម្បុរផង ចំរើនសេចក្តីសុខ
 ផង ចំរើនភោគៈផង ចំរើនកំឡាំងផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះ
 អ្វី (ជាហេតុឲ្យចំរើន) អាយុរបស់ភិក្ខុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទប្រកបដោយឆន្ទសមាធិ នឹងបធានសង្ខារ
 ចំរើនឥទ្ធិបាទប្រកបដោយវិរិយសមាធិ នឹងបធានសង្ខារ... ចិត្តសមាធិ
 នឹងបធានសង្ខារ... វិមេសាសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ភិក្ខុនោះ បើមានបំណង
 (នឹងរស់នៅ) គប្បីបិតនៅអស់ ១ អាយុកប្ប ឬ ១ អាយុកប្បបាយ
 ព្រោះហេតុដែលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន នូវឥទ្ធិបាទទាំង៤ នេះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង (ជាហេតុឲ្យចំរើន) អាយុរបស់ភិក្ខុ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអ្វី (ជាហេតុឲ្យចំរើន) ពណ៌សម្បុររបស់ភិក្ខុ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសីល សង្រួម
 ក្នុងបាតិមោក្ខសំវារៈ បរិបូណ៌ដោយអាចារៈនឹងគោចរៈ ជាអ្នកឃើញភ័យ
 ក្នុងទោស សូម្បីបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្សាបទទាំងឡាយ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង (ជាហេតុឲ្យចំរើន) សម្បុររបស់ភិក្ខុ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអ្វី (ជាហេតុឲ្យចំរើន) សេចក្តីសុខរបស់ភិក្ខុ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ

បញ្ជីវត្តសុត្តេ បព្ពេជ្ជវិទ្យាសាស្ត្រ

អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិតារិ វិវេកដំ ប័ត្តិ-
 សុខំ បវេមំ ឈានំ(១) ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ វិតក្កវិទារាជំ
 វ្យុបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ តតិយំ
 ឈានំ ។ ចតុតិ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ។
 ឥទិ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវោ សុខស្មី ។ តិញ្ច ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុវោ ភោកស្មី ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ មេត្តាសហគតេន
 ចេតសា ឯកំ ទិសំ ជវិត្តា វិហារតិ តថា ទុតិយំ
 តថា តតិយំ តថា ចតុតិ ឥតិ ឧទ្ធម្មោ តិរិយំ
 សព្វំ សព្វត្តតាយ សព្វាវន្តំ លោកំ មេត្តាសហ-
 គតេន ចេតសា វិបុលេន មហាក្កតេន អប្បមាលោន
 អវេរេន អក្កាបជ្ឈេន ជវិត្តា វិហារតិ ។ ករុណា-
 សហគតេន ចេតសា ។ មុទិតាសហគតេន ចេតសា ។
 ឧបេក្កាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ជវិត្តា
 វិហារតិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុតិ
 ឥតិ ឧទ្ធម្មោ តិរិយំ សព្វំ សព្វត្តតាយ សព្វាវន្តំ
 លោកំ ឧបេក្កាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន

១ ទ. បវេមជ្ឈំ ។

ចក្ខុវិស្វកម្ម ឱយាយអំពីឈានទាំង ៤

ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ចូលបឋមជ្ឈាន ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្ក វិចារៈ មានបីគំនិតសុខៈ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ជាអារម្មណ៍
 ភិក្ខុនោះ លុះរម្ងាប់វិតក្កវិចារៈរួចហើយ ៗ បេ ៗ ក៏ចូលទុតិយជ្ឈាន ៗ
 ចូលតតិយជ្ឈាន ៗ ចូលចតុតជ្ឈាន ៗ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង
 (ជាហេតុឲ្យចំរើន) សេចក្តីសុខរបស់ភិក្ខុ ៗ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអ្វី
 (ជាហេតុឲ្យចំរើន) ភោគៈរបស់ភិក្ខុ ៗ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិស ១ ទិស
 ទី ២ ក៏ដូចគ្នា ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា តាមទំនងនេះ
 សូម្បីទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម ទិសទទឹង ក៏មានចិត្តប្រកបដោយ
 មេត្តាដ៏ធំទូលាយ រកប្រមាណមិនបាន ជាចិត្តឥតមានចង្រៀវ ឥត
 មានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ព្រោះហេតុប្រៀប
 ដូចខ្លួន ឲ្យស្មើនឹងសត្វទាំងអស់ ក្នុងទិសទាំងពួង ៗ មានចិត្តប្រកបដោយ
 ករុណា ៗ មានចិត្តប្រកបដោយមុទិតា ៗ មានចិត្តប្រកបដោយ
 ឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិស ១ ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ទិសទី ៣ ក៏ដូច
 គ្នា ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា តាមទំនងនេះ សូម្បីទិសខាងលើ ទិសខាង
 ក្រោម ទិសទទឹង ក៏មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ដ៏ធំទូលាយ រក

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បាដិកវិញ្ញោ

មហាគុតេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបដ្ឋេន
 ដវិត្តា វិហារតិ ។ ឥទំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ
 ភោកស្មី ។ កិញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ពលស្មី ។
 ឥធ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាសវានំ ខយា អនាសវេញោតាវិមុត្តិ^(១)
 បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ច-
 កត្តា ឧបសម្មជ្ជ វិហារតិ ។ ឥទំ ខោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុនោ ពលស្មី ។ នាហំ ភិក្ខុវេ អញ្ញំ ឯក-
 ពលម្បំ សមនុបស្សាមិ ឯវំ ទុប្បសហំ យថាយទិ
 ភិក្ខុវេ មារពលំ កុសលានំ ភិក្ខុវេ ធម្មានំ សមា-
 ធានហេតុ ឯវមិទំ បុញ្ញំ បវឡត្តតិ ។ ឥទមវោច
 កកវា ។ អត្ថមនា តេ ភិក្ខុ កកវោតោ ភាសិតិ
 អភិនន្តន្តិ ។

បញ្ញវិញ្ញសុត្តំ គតិយំ^(២) ទិដ្ឋិតំ ។

---

១ ឧ. អនាសវំ បេពោវិមុត្តិ ។ ២ ឧ. បញ្ញវិញ្ញសិហោទសុត្តន្តំ គតិយំ ។ ម. បញ្ញវិញ្ញ-
 សុត្តន្តំ គតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក វិមនិកាយ បាដិកវគ្គ

ប្រមាណមិនបាន ជាចិត្តឥតមានចងពៀរ ឥតមានព្យាបាទ ផ្សាយ
 ទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ព្រោះហេតុប្រៀបធៀបខ្លួន ឲ្យស្មើនឹងសត្វ
 ទាំងអស់ក្នុងទិសទាំងពួង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង (ជាហេតុឲ្យ
 ចំរើន) ភោគៈរបស់ភិក្ខុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអ្វី (ជាហេតុឲ្យ
 ចំរើន) កំឡាំងរបស់ភិក្ខុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនា
 នេះ បានត្រាស់ដឹង បានធ្វើជាក់ច្បាស់ ដោយខ្លួនឯង នូវចេតោវិមុត្តិ
 នឹងបញ្ចវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ហើយសម្រាកសម្រាន្ត ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង (ជាហេតុឲ្យចំរើន) កំឡាំងរបស់ភិក្ខុ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ គម្លាតតិចារណាមើល មិនឃើញកំឡាំង៧៩ សូម្បីតែ
 កំឡាំង ១ ដែលបុគ្គលគ្របសង្កត់បានដោយកម្រ ឲ្យដូចជាកំឡាំងនៃមារ
 នេះឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុណ្យនេះ តែងចំរើនឡើងយ៉ាងនេះ
 ព្រោះហេតុសមាទាន នូវកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
 ច្រើនសំដែង នូវព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏មានចិត្តត្រេក
 អរីករាយ ចំពោះភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

អក្ខរកម្ម បញ្ជី

(៥០) ឃុំ ឃុំ សុំ ។ ឃុំ សមយំ កកវា
សាវត្ថុយំ វិហារតិ បុព្វាភិមេ មិការមាតុប្បាសាទេ ។
តេន ខោ បន សមយេន វាសេដ្ឋការទ្វាជាំ ភិក្ខុសុ
បរិស្ថន្តិ(១) ភិក្ខុភារិ អាគម្ពមាណ ។ អថខោ កកវា
សាយ ល្អាសមយំ បដិសល្លាណា វុដ្ឋិតោ ទាសាទា
ឌីរោហិត្យា ទាសាទប្បញ្ញាយាយំ(២) អញ្ញោកាសេ ចង្ក-
មតិ ។ អន្តសា ខោ វាសេដ្ឋោ កកវុដ្ឋិ សាយ ល្អាស-
មយំ បដិសល្លាណា វុដ្ឋិតិ ទាសាទា ឌីរោហិត្យា
ទាសាទប្បញ្ញាយាយំ អញ្ញោកាសេ ចង្កមតិ ទិស្វាន(៣)
ការទ្វាជាំ អាមន្តេសិ អយំ អាវុសោ ការទ្វាជ កកវា
សាយ ល្អាសមយំ បដិសល្លាណា វុដ្ឋិតោ ទាសាទា
ឌីរោហិត្យា ទាសាទប្បញ្ញាយាយំ អញ្ញោកាសេ ចង្កមតិ
អាយាមាវុសោ ការទ្វាជ យេន កកវា តេនុបសង្ក-

១ ម. បដិសុត្តិ ។ ២ ម. បាសាវញ្ញាយាយំ ។ ៣ ខ. ទិស្វា ។

អត្ថបទសូត្រ ទី ៤

(៥១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅក្នុងប្រាសាទ របស់មិគ្គិមាតា (នាងវិសាខា) ក្នុងវត្តបុព្វា-
រាម ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង វេសេដ្ឋសាមណេរ នឹងការទ្វាដ-
សាមណេរ^(១)មានប្រាថ្នានឹងបួសជាកិក្ខុ ទើបធ្វើតិរិយបរិវាស ក្នុងសំ-
ណាកិក្ខុទាំងឡាយ ។ លំដាប់នោះឯង វេលាថ្ងៃរសៀល ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់ចេញចាកទីសម្ងំ ហើយចុះអំពីប្រាសាទ ទៅចង្រ្កមក្នុងទីវាល
ត្រង់ម្លប់ប្រាសាទ ។ ឯវេសេដ្ឋសាមណេរ ក៏បានឃើញព្រះមានព្រះភាគ
ដែលទ្រង់ចេញចាកទីសម្ងំ ក្នុងវេលាថ្ងៃរសៀល ហើយចុះអំពីប្រាសាទ
ទៅចង្រ្កមក្នុងទីវាល ត្រង់ម្លប់ប្រាសាទ លុះឃើញហើយ ក៏ប្រាប់ការទ្វាដ-
សាមណេរថា ម្ចាស់អាវុសោការទ្វាដៈ ព្រះមានព្រះភាគនេះ ទ្រង់ចេញ
ចាកទីសម្ងំ ក្នុងវេលាថ្ងៃរសៀល ហើយចុះអំពីប្រាសាទ កំពុងចង្រ្កមក្នុង
ទីវាល ត្រង់ម្លប់ប្រាសាទ ម្ចាស់អាវុសោការទ្វាដៈ មក យើងនឹងចូលទៅ

---

១ អន្តិកថា ថា សាមណេរវាំងពីររូបនេះ កើតក្នុងត្រកូលព្រាហ្មណមហាសាល មានទ្រព្យ
៤០ កោដិដូចគ្នា ជាអ្នកបានរៀនចេះចប់ត្រៃវេទ បានស្តាប់វាសេដ្ឋសូត្រហើយក៏ដល់សារណ-
តម័ស លុះស្តាប់ឃើញដ្ឋសូត្រហើយ ក៏បួសជាសាមណេរ ដល់ពេលនេះ មានប្រាថ្នាដឹងបួស
ជាកិក្ខុទៀត ទើបនៅតិរិយបរិវាស ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស ពាណិកវគ្គោ

មិស្សាប អប្បវនាម លកេយ្យម កកវតោ សប្បុរោ(១)
 ធម្មំ កេមិ សវនាយាតិ ។ ឯវមារុសោតិ ខោ ការ-
 ទ្ធាដោ វាសេដ្ឋស្ស បច្ចុស្សោសិ ។ អថខោ វាសេដ្ឋ-
 ការទ្ធាជា យេន កកវា តេនុបសង្កម្មីសុ ឧបសង្ក-
 បិត្វា កកវន្តំ អភិវាទេត្វា កកវន្តំ ចង្កមន្តំ អនុចង្កម្មីសុ ។
 អថខោ កកវា វាសេដ្ឋំ អាមន្តេសិ តុម្ហេ ខុត្ត
 វាសេដ្ឋា(២) ព្រាហ្មណាជន្ទា ព្រាហ្មណកុលិនា ព្រាហ្ម-
 ណាកុលា អការស្នា អនការិយំ បព្វជិតា កត្ត
 វោ សេដ្ឋា ព្រាហ្មណា ន អក្កោសន្តំ ន បរិភាសន្តិតិ ។
 តក្ស វោ កន្តេ ព្រាហ្មណា អក្កោសន្តំ បរិភា-
 សន្តំ អត្ថវចាយ បរិភាសាយ បរិប្បណាយ វោ
 អបរិប្បណាយាតិ ។ យថាកេមិ បន វោ វាសេដ្ឋា
 ព្រាហ្មណា អក្កោសន្តំ បរិភាសន្តំ អត្ថវចាយ
 បរិភាសាយ បរិប្បណាយ វោ អបរិប្បណាយាតិ ។
 ព្រាហ្មណា កន្តេ ឯវមាហិសុ ព្រាហ្មណោ វ

---

១ ឧ. សន្តិកា ។ ម. សំមុខា ។ ២ ម. វិសេដ្ឋិ ។ ឯវំ សព្វគ្គាលបសបទេសុ
 អន្តិកថាយម្បំ ឯវមេវ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ បាធិកវគ្គ

គាល់ព្រះមានព្រះភាគ ក្រែងលោយើងនឹងបានស្តាប់ធម៌កថា ចំពោះ
 ព្រះកត្ត្រ នៃព្រះមានព្រះភាគ ។ ការទ្វាជសាមណេរ ក៏បានទទួលស្តាប់
 ពាក្យវាសេដ្ឋសាមណេរ ថា អើអាសោ ។ គ្រានោះឯង វាសេដ្ឋសាម-
 ណេរ នឹងការទ្វាជសាមណេរ នាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយក៏ដើរតាម
 ព្រះមានព្រះភាគ ដែលកំពុងចង្រ្គម ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់មានព្រះបន្ទូល នឹងវាសេដ្ឋសាមណេរថា ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈនឹងការទ្វាជៈ
 អ្នកទាំងឡាយ ជាជាតិព្រាហ្មណ៍ ជាត្រកូលព្រាហ្មណ៍ បានលះ
 បង់ត្រកូលព្រាហ្មណ៍ ចេញចាកផ្ទះចូលមកកាន់ផ្នួស ចុះពួកព្រាហ្មណ៍
 ដ៏ប្រសើរ មិនដេរ មិនប្រទេចអ្នកទាំងឡាយទេ ។ វាសេដ្ឋសាមណេរ
 ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកព្រាហ្មណ៍ដេរប្រទេចយើងទាំង
 ឡាយ ដោយពាក្យប្រទេច តាមចិត្តគេពេញទី មិនមែនខ្វះកន្លះទេ ។ ព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈនឹងការទ្វាជៈ ចុះពួក
 ព្រាហ្មណ៍ ដេរប្រទេចអ្នកទាំងឡាយ ដោយពាក្យប្រទេច តាមចិត្តគេ
 ពេញទី មិនមែនខ្វះកន្លះទេ តើដូចម្តេច ។ វាសេដ្ឋសាមណេរក្រាបទូលថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកព្រាហ្មណ៍និយាយយ៉ាងនេះថា មានតែព្រាហ្មណ៍

អន្តរាស្ត្រ បក្សណ្ណាថា

សេដ្ឋា វណ្ណា ហ័នា អញ្ញា វណ្ណា (១) ព្រាហ្មណ្ណ
 វ សុក្កោ វណ្ណា កណ្ណា អញ្ញា វណ្ណា (២) ព្រាហ្មណ្ណ
 វ សុដ្ឋន្តិ នោ អព្រាហ្មណ្ណា ព្រាហ្មណ្ណា (៣) ព្រហ្មនោ
 បុត្តា ឌីរសា មុខតោ ជាតា ព្រហ្មជា ព្រហ្មនិម្មិតា
 ព្រហ្មនាយាទា តេ តុម្ពេ សេដ្ឋំ វណ្ណំ ហិត្វា ហ័ន-
 មត្ត វណ្ណំ អដ្ឋបកតា យទិទិ មុណ្ណាកេ សមណាកេ
 ឥព្វេ កណ្ណោ ពន្ធិ បាទាបច្ឆេតិ (៤) ។ តយទិ ន
 សាជ្ជ តយទិ នប្បជិវ្វបំ យំ តុម្ពេ សេដ្ឋំ វណ្ណំ ហិត្វា
 ហ័នមត្ត វណ្ណំ អដ្ឋបកតា យទិទិ មុណ្ណាកេ សមណាកេ
 ឥព្វេ កណ្ណោ ពន្ធិ បាទាបច្ឆេតិ ។ ឯវំ ខោ នោ កន្លេ
 ព្រាហ្មណ្ណា អក្កោសន្តិ បរិភាសន្តិ អត្តរូទាយ បរិភា-
 សាយ បរិបុណ្ណាយ នោ អបរិបុណ្ណាយាតិ ។ តក្ស វោ
 វសេដ្ឋា ព្រាហ្មណ្ណា ទោរណំ អស្សរន្តា ឯវមាហំសុ

---

១ ឧ. ហ័នេ អញ្ញា វណ្ណា ។ ២ ឧ. កណ្ណោ អញ្ញា វណ្ណា ។ ៣ ឧ. ម.
 ព្រាហ្មណ្ណា ។ ៤ ម. បច្ឆេ ។

ទើបជាវណ្ណៈ^(១)ប្រសើរបំផុត ពួកជនឯទៀត ជាវណ្ណៈថយថោក មាន
 តែព្រាហ្មណ៍ ទើបជាវណ្ណៈស ពួកជនឯទៀត ជាវណ្ណៈខ្មៅ មានតែពួក
 ព្រាហ្មណ៍ទើបបរិសុទ្ធ ពួកជនដែលមិនមែនជាព្រាហ្មណ៍ មិនបរិសុទ្ធទេ
 ពួកព្រាហ្មណ៍ជាបុត្រ ជាឧរសរបស់ព្រាហ្ម កើតអំពីព្រះឧស្ម័នព្រាហ្ម កើត
 មកអំពីព្រាហ្ម ព្រាហ្មបានតាក់តែងមក ជាទាយាទ^(២)របស់ព្រាហ្ម ឯអ្នក
 ទាំងឡាយនោះ លះចោលវណ្ណៈដ៏ប្រសើរចេញ ហើយត្រឡប់មកកាន់
 វណ្ណៈថយថោកវិញ គឺត្រឡប់ចូលទៅ ក្នុងសំណាក់សមណៈត្រឆោល ជា
 គហបតី វណ្ណៈខ្មៅជាពួកនៃមារ កើតអំពីព្រះបាទព្រាហ្ម ក៏អ្នកទាំងឡាយ
 លះចោលវណ្ណៈដ៏ប្រសើរចេញ ហើយត្រឡប់មកកាន់វណ្ណៈថយថោកវិញ
 គឺត្រឡប់ចូលទៅ ក្នុងសំណាក់សមណៈត្រឆោល ជាគហបតី វណ្ណៈខ្មៅ
 ជាពួកនៃមារ កើតមកអំពីព្រះបាទព្រាហ្ម ដោយហេតុណា ហេតុនោះ
 ពុំប្រពៃ ពុំសមគួរឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកព្រាហ្មណ៍
 ដេរប្រទេចយើងទាំងឡាយ ដោយពាក្យប្រទេច តាមចិត្តគេពេញទី មិន
 មែនខ្វះកន្លះទេ យ៉ាងនេះឯង ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា អើក-
 សេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ពួកព្រាហ្មណ៍របស់អ្នកទាំងឡាយ មិនបានដឹង
 នូវការកើតឡើង នៃលោកអំពីដើមមកទេ ទើបបានជានិយាយយ៉ាងនេះថា

១ ពាក្យថា វណ្ណៈនេះ តាមដំណើរដើម សំដៅយកពណ៌សំលៀកបំពាក់ ជាច្រើនសំពាល់
 ជាតិ ។ ២ ញាតិអ្នកទទួលក្តីសំបាប់ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទ័យនិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

ព្រាហ្មណោ វ សេដ្ឋោ វណោ ហីនា អពោ វណោ
 ព្រាហ្មណោ វ សុត្តោ វណោ កណ្ណោ អពោ
 វណោ ព្រាហ្មណោ វ សុដ្ឋន្តំ ទោ អព្រាហ្មណោ
 ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មទោ បុត្តា ឌីវសា បុខតោ ជាតា
 ព្រហ្មជា ព្រហ្មនិម្មិតា ព្រហ្មនាយានាតិ ។ ទិស្សន្តំ
 ទោ បន វសេដ្ឋា ព្រាហ្មណានំ ព្រាហ្មណិយោ
 ឧត្តនិយោចិ កត្តនិយោចិ វិជាយមាណាចិ ចាយមាណាចិ
 តេ ច ព្រាហ្មណោ យោនិជា វ សមាណា ឯវមាហំសុ
 ព្រាហ្មណោ វ សេដ្ឋោ វណោ ។ បេ ។ ព្រហ្មនាយា-
 នាតិ ។ តេ ច (១) ព្រហ្មនពោវ អញ្ជិក្ខន្តំ បុសា ច
 កាសន្តំ ពហុញ្ច អបុញ្ច បសវន្តំ ។

[២២] ចត្តារោមេ វសេដ្ឋា វណោ (២) ខត្តិយោ
 ព្រាហ្មណោ វេស្សា សុត្តា ។ ខត្តិយោចិ ទោ
 វសេដ្ឋា វសេកត្តោ ចារណាតិចាតិ យោតិ

---

១ ។ បសទោ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. ម. វសេដ្ឋិ វណោ ។

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ បាណិកវគ្គ

មានតែព្រាហ្មណ៍ ទើបជាវណ្ណៈប្រសើរបំផុត ពួកជនឯទៀតជាវណ្ណៈបឋម
 ថោក មានតែព្រាហ្មណ៍ ទើបជាវណ្ណៈស ពួកជនឯទៀត ជាវណ្ណៈខ្មៅ
 មានតែពួកព្រាហ្មណ៍ ទើបបរិសុទ្ធ ពួកជនដែលមិនមែនជាព្រាហ្មណ៍ មិន
 បរិសុទ្ធទេ ពួកព្រាហ្មណ៍ជាបុត្រ ជាឧរសរបស់ព្រហ្ម កើតអំពីព្រះឧស្ម
 ព្រហ្ម កើតអំពីព្រហ្ម ព្រហ្មបានតាក់តែងមក ជាពាយាទរបស់ព្រហ្ម ។
 ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ ឯពួកនាងព្រាហ្មណ៍ ដែលមានរដូវក្តី មាន
 ភក្តីក្តី កំពុងសម្រាលកូនក្តី កំពុងបំបៅកូនក្តី សឹងប្រាកដដល់ពួក
 ព្រាហ្មណ៍ ឯព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ក៏សុទ្ធតែកើតមកអំពីយោនី (នាង
 ព្រាហ្មណ៍) តែគ្រឡប់ជានិយាយយ៉ាងនេះវិញថា មានតែព្រាហ្មណ៍
 ទើបជាវណ្ណៈប្រសើរបំផុត ។ បេ ។ ជាពាយាទរបស់ព្រហ្មដូច្នោះ ។
 ឯព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ឈ្មោះថា និយាយបង្កាច់ព្រហ្មផង និយាយកុហក
 ផង រមែងទទួលនូវបាបច្រើន ។

(៥២) ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ វណ្ណៈទាំងឡាយនេះមាន ៤
 ពួក គឺខត្តិយៈ ១ ព្រាហ្មណ៍ ១ វេស្សៈ ១ សុទ្ធៈ ១ ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ
 នឹងការទ្វាជៈ ទោះខត្តិយៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ក៏ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ

អន្តរាសុត្តេ បុគ្គលិកាថា

អនិច្ចាទាយំ កាមេសុ មិច្ឆាចារី មុសាវាទី មិសុណា-
 វាចោ ធរុសវាចោ សម្មប្បណាមំ អភិជ្ឈាលុ ព្យាប-
 ដ្ឋចិត្តោ មិច្ឆាទិដ្ឋិ^(១) ។ ឥតិ ខោ វាសេដ្ឋា យេមេ
 ធម្មា អកុសលា អកុសលសង្ខតា សាវជ្ជា សាវជ្ជ-
 សង្ខតា អសេវិតតា អសេវិតតុសង្ខតា ណាមរិយា
 ណាមរិយសង្ខតា កណ្ណា កណ្ណារិបាកា វិញ្ញាណ-
 ហិតា ។ ខតិយេមិ តេ ឥនេកកថេ សុដ្ឋិស្សន្តិ ។
 ព្រាហ្មណោមិ ខោ វាសេដ្ឋា ។ មេ ។ វេស្សោមិ ខោ
 វាសេដ្ឋា ។ មេ ។ សុទ្ធោមិ ខោ វាសេដ្ឋា ឥនេកកថោ
 ចាណាតិចាតិ ហោតិ អនិច្ចាទាយំ ។ មេ ។ មិច្ឆា-
 ទិដ្ឋិ ។ ឥតិ ខោ វាសេដ្ឋា យេមេ ធម្មា អកុសលា
 អកុសលសង្ខតា ។ មេ ។ កណ្ណា កណ្ណារិបាកា
 វិញ្ញាណហិតា ។ សុទ្ធោមិ តេ ឥនេកកថេ សុដ្ឋិស្សន្តិ ។

១ ឧ. អភិជ្ឈាលុ ហោតិ វិបុលមិច្ឆោ ហោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ហោតិ ។

អត្ថបទសូត្រ និយាយអំពីវិញ្ញ័យៈ ទាំង ៤

លួចទ្រព្យគេ ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ និយាយពាក្យកុហក
 និយាយពាក្យញ្ជះញង់ និយាយពាក្យទ្រោះគោះ និយាយពាក្យឥតប្រ-
 យោជន៍ ជាអ្នកមានសេចក្តីលោភ មានចិត្តប្រកបដោយព្យាបាទ មាន
 សេចក្តីយល់ខុសដែរ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ព្រោះហេតុនេះឯង
 ធម៌ទាំងឡាយណា ជាអកុសល ក៏រាប់ថា ជាអកុសល ដែលមានទោស
 ក៏រាប់ថា មានទោស ដែលមិនគួរសេព ក៏រាប់ថា មិនគួរសេព ដែល
 មិនសមគួរក្នុងអរិយការៈ ក៏រាប់ថា មិនសមគួរក្នុងអរិយការៈ ជាធម៌ខ្មៅ
 មានផលខ្មៅ ដែលវិញ្ញាដនៃត្រងតិះដៀល ។ ធម៌ទាំងឡាយនោះ តែង
 ប្រាកដក្នុងខតិយៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះឯង ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ
 ទោះប្រាហ្មណ៍ ។ បេ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ទោះវេស្សៈ ។ បេ ។
 ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ទោះសុទ្ធពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ក៏ជាអ្នកសម្លាប់
 សត្វ លួចទ្រព្យគេ ។ បេ ។ មានសេចក្តីយល់ខុសដែរ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ
 នឹងការទ្វាដៈ ព្រោះហេតុនេះឯង ធម៌ទាំងឡាយណា ជាអកុសល
 ក៏រាប់ថា ជាអកុសល ។ បេ ។ ជាធម៌ខ្មៅ មានផលខ្មៅ ដែលវិញ្ញាដនៃ
 ត្រងតិះដៀល ។ ធម៌ទាំងឡាយនោះ តែងប្រាកដក្នុងសុទ្ធពួកខ្លះ ក្នុង
 លោកនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ វិជយនិកាយស្ស បាណិវគ្គោ

[៥៣] ខតិយេបិ ខោ វាសេដ្ឋា ឥនេកក្ខេត្តោ
 ចារណាតិចារា បដិវរតោ ហោតិ ។ អនិច្ឆាទានា
 បដិវរតោ កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវរតោ មុសាវាទា
 បដិវរតោ បិសុណាយ វាចាយ បដិវរតោ ជុសាយ
 វាចាយ បដិវរតោ សម្មប្បលាទា បដិវរតោ អនភិជ្ឈាលុ
 អព្យាបន្នចិត្តោ សម្មាទិដ្ឋិ ។ ឥតិ ខោ វាសេដ្ឋា
 យេមេ ធម្មា កុសលា កុសលសម្មាតា អនវដ្ឋា
 អនវដ្ឋសម្មាតា សេវិតញា សេវិតពុសម្មាតា អលមរិយា
 អលមរិយសម្មាតា សុក្កា សុក្កវិចារកា វិញ្ញាបសត្តា ។
 ខតិយេបិ តេ ឥនេកក្ខេត្តោ សន្និស្សន្តិ ។ ព្រាហ្មណោបិ
 ខោ វាសេដ្ឋា ។ វេស្សោបិ ខោ វាសេដ្ឋា ។ សុត្តោ-
 បិ ខោ វាសេដ្ឋា ឥនេកក្ខេត្តោ ចារណាតិចារា បដិវ-
 រតោ ហោតិ ។ បេ ។ អនភិជ្ឈាលុ អព្យាបន្នចិត្តោ
 សម្មាទិដ្ឋិ ។ ឥតិ ខោ វាសេដ្ឋា យេមេ ធម្មា
 កុសលា កុសលសម្មាតា អនវដ្ឋា អនវដ្ឋសម្មាតា
 សេវិតញា សេវិតពុសម្មាតា អលមរិយា អលមរិយ-

១ ១. ហោតិ សព្វត្ថ បទេសុ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាដិកវគ្គ

(៥៣) ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ទោះខត្តិយៈពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ
 ក៏ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត វៀរចាកអទិន្នាបាន វៀរចាកកាមេសុ
 មិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកបិសុណាវាចា វៀរចាកផុសវាចា
 វៀរចាកសម្ពប្បលាបៈ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីលោភ មិនមានចិត្តព្យា-
 បាទ មានសេចក្តីយល់ត្រូវដែរ ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ
 ព្រោះហេតុនេះឯង ធម៌ទាំងឡាយណាជាកុសល ក៏រាប់ថា ជាកុសល
 ដែលមិនមានទោស ក៏រាប់ថា មិនមានទោស ដែលគួរសេព ក៏រាប់
 ថា គួរសេព ដែលសមគួរក្នុងអរិយការៈ ក៏រាប់ថា សមគួរក្នុងអរិយការៈ
 ជាធម៌ស មានផលស ដែលវិញ្ញាជនតែងសរសើរ ។ ធម៌ទាំងឡាយនោះ
 តែងប្រាកដក្នុងខត្តិយៈ ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះឯង ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹង
 ការទ្វាដៈ ទោះព្រាហ្មណ៍ ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ទោះវេស្សៈ ។
 ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ទោះសុទ្ធពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះក៏ជាអ្នកវៀរ
 ចាកបាណាតិបាត ។ បេ ។ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីលោភ មិនមានចិត្ត
 ព្យាបាទ មានសេចក្តីយល់ត្រូវដែរ ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ
 ព្រោះហេតុនេះឯង ធម៌ទាំងឡាយណាជាកុសល ក៏រាប់ថា ជាកុសល
 ដែលមិនមានទោស ក៏រាប់ថា មិនមានទោស ដែលគួរសេព ក៏រាប់ថា
 គួរសេព ដែលសមគួរក្នុងអរិយការៈ ក៏រាប់ថា សមគួរក្នុងអរិយការៈ

អន្តរាសុត្តេ សុត្តន្តបិដក

សុត្តន្តា សុត្តន្តា សុត្តន្តវិបាកា វិញ្ញាបសត្តា ។ សុទ្ធិប្ប
 តេ ឥន្ទេកថេ សុទ្ធិសុទ្ធិ ។ ឥមេសុ ខេ វាសេដ្ឋា
 ចត្វសុ វណ្ណសុ ឃុំឱកយព្យោកិណ្ណសុ វត្តមាណេសុ
 កណ្ណសុកេសុ ធម្មេសុ វិញ្ញាវិករហិតេសុ បេវ វិញ្ញា-
 បសត្តេសុ ច យទេត្ត ព្រាហ្មណា ឃុំមាហិសុ
 ព្រាហ្មណោ វ សេដ្ឋា វណ្ណោ ហិណ អពោ វណ្ណោ
 ព្រាហ្មណោ វ សុត្តោ វណ្ណោ កណ្ណោ អពោ វណ្ណោ
 ព្រាហ្មណោ វ សុទ្ធិ ខេ អព្រាហ្មណោ ព្រាហ្មណោ
 ព្រហ្មនោ វត្តា ឱរសា មុខតោ ជាតា ព្រហ្មជា
 ព្រហ្មនិម្មិតា ព្រហ្មនាយាទាតិ ។ តន្តេសិ វិញ្ញា នាទុ-
 ជាទន្ធិ ។ តិ កិស្សុ ហេតុ ។ ឥមេសិ ហិ វាសេដ្ឋា
 ចត្វនិ វណ្ណានិ យោ ហោតិ ភិក្ខុ អរហំ វិណាសរោ
 វសិតវា កតករណីយោ ឱហិតភារោ អនុប្បត្តស-

អក្ខរក្រមសូត្រ និយាយអំពីធម៌សន្តិធម៌ខ្មៅ

ជាធម៌ស មានផលស ដែលវិញ្ញាណនៃតន្ត្រីសរសើរ ។ ធម៌ទាំងឡាយនោះ
 នៃតន្ត្រីប្រាកដក្នុងសុទ្ធិព្រះពុទ្ធារិយៈ ក្នុងលោកនេះឯង ។ ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ នឹង
 ការទ្វាជៈ កាលបើវណ្ណៈទាំង ៤ ពួកនេះឯង ប្រព្រឹត្តប្រឡូកប្រឡំគ្នា ក្នុង
 ធម៌ពិព្វក គឺធម៌ខ្មៅនឹងធម៌ស ដែលវិញ្ញាណនៃតន្ត្រីនេះដៀលខ្លះ សរសើរខ្លះ
 បើពួកព្រាហ្មណ៍ (ដែលកំពុងប្រព្រឹត្ត) ក្នុងធម៌ខ្មៅនឹងធម៌សនោះ និយាយ
 យ៉ាងនេះថា មានតែព្រាហ្មណ៍ ទើបជាវណ្ណៈ ប្រសើរបំផុត ពួកជនឯទៀត
 ជាវណ្ណៈថោកទាប មានតែព្រាហ្មណ៍ ទើបជាវណ្ណៈស ពួកជនឯទៀត
 ជាវណ្ណៈខ្មៅ មានតែពួកព្រាហ្មណ៍ ទើបបរិសុទ្ធ ពួកជនដែលមិនមែន
 ជាព្រាហ្មណ៍មិនបរិសុទ្ធទេ ពួកព្រាហ្មណ៍ ជាបុត្រ ជាឧរសរបស់ព្រហ្ម
 កើតអំពីព្រះឧស្ម័នព្រហ្ម កើតអំពីព្រហ្ម ព្រហ្មបានភ្នាក់តែងមក ជាពាយាទ
 របស់ព្រហ្មដូច្នោះ ។ វិញ្ញាណទាំងឡាយ មិនយល់ព្រមតាម គឺមិនសរសើរ
 នូវពាក្យ របស់ពួកព្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះទេ ។ ដំណើរនោះ តើព្រោះ
 ហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ ព្រោះថា បណ្តាវណ្ណៈទាំង ៤
 ពួកនេះ វណ្ណៈណា ជាភិក្ខុឆ្ងាយចាកកិលេស អស់អាសវៈហើយ
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ រួចស្រេចហើយ បានធ្វើសោឡសកិច្ចស្រេចហើយ
 មានការគិតកិលេសនឹងខ្លួនជាក់ចុះហើយ បានសម្រេចប្រយោជន៍របស់

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

ទន្តោ បរិក្ខំណា ភវសំណោ ជនោ សមុទ្ធាណាវិមុត្តោ សោ
 នេសំ អនុមត្តាយតិ ធម្មនេវ នោ អធម្មន ។
 ធម្មោ ហិ វាសេដ្ឋា សេដ្ឋា ជនេតស្មី ទិដ្ឋ ចេវ
 ធម្ម អភិសម្បរាយញ្ច ។ តទមិណាបេតិ វាសេដ្ឋា
 បរិយាយេន វេទិតំ យថា ធម្មោ សេដ្ឋា ជនេ-
 តស្មី ទិដ្ឋ ចេវ ធម្ម អភិសម្បរាយញ្ច ។

[៥៤] ជាតាតិ ខោ វាសេដ្ឋា វាជា បសេនទិ
 កោសលោ សមលោ តោតមោ អនុត្តរោ សក្យ-
 កុលា បព្វជិតោតិ ។ សក្យា ខោ បន វាសេដ្ឋា រោ
 បសេនទិស្ស កោសលស្ស អនន្តរា អនុយន្តា(១)
 កវន្តំ ។ ករោន្តំ ខោ វាសេដ្ឋា សក្យា រោ(២) បសេ-
 នទិម្ហំ កោសលេ និបច្ចកាវំ អភិវាទនំ បច្ចដ្ឋានំ អញ្ជ-
 លកម្ហំ សាមិច្ឆកម្ហំ ។ តតិ ខោ វាសេដ្ឋា យំ
 ករោន្តំ សក្យា រោ បសេនទិម្ហំ កោសលេ និបច្ច-
 កាវំ អភិវាទនំ បច្ចដ្ឋានំ អញ្ជលកម្ហំ សាមិច្ឆ-
 កម្ហំ ករោតិ តិ វាជា បសេនទិ កោសលោ

---

១ ឧ. បសេនទិកោសលស្ស អនុយុត្តា ។ ម. បសេនទិកោ កោសលស្ស អនន្តរា អនុយុត្តា ។ ២ ម. រោ ។

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ វិទ្យាសាស្ត្រ ពាណិជ្ជកម្ម

ខ្លួនតាមលំដាប់ហើយ មានតណ្ហា ជាគ្រឿងចង ក្នុងកតាសរលើសហើយ
 មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះបានគ្រាសដឹងដោយប្រពៃ វណ្ណៈនោះ
 ប្រាកដជាបុគ្គលប្រសើរលើស ជាងវណ្ណៈទាំងនោះ ដោយធម៌ពិត មិន
 មែនដោយអធម៌ទេ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ ព្រោះថា ធម៌ជា
 គុណដ៏ប្រសើរចំផុត ក្នុងប្រជុំជន ទាំងបច្ចុប្បន្ននឹងបរលោក ។ ម្នាល
 វរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ បើដោយបរិយាយនេះឯង អ្នកគប្បីដឹងយ៉ាងនេះថា
 ធម៌ជាគុណដ៏ប្រសើរចំផុត ក្នុងប្រជុំជន ទាំងបច្ចុប្បន្ននឹងបរលោក ។

(៥៤) ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ ព្រះបាទបសេនទិកោសល
 ទ្រង់ជ្រាបថា ព្រះសមណគោតម ជាបុគ្គលខ្ពង់ខ្ពស់ ចេញចាកសក្យ-
 ក្រកូលមកទ្រង់ព្រះផ្នួស ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ ប៉ុនអម្បាលពួក
 សក្យៈ គង់ជាចំណុះព្រះបាទបសេនទិកោសល មិនមានចន្លោះ(១) ។
 ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ ពួកសក្យៈ តែងធ្វើសេចក្តីគោរព ថ្វាយបង្គំ
 ក្រោកទទួល អញ្ជូលកម្ម នឹងសាមិច្ឆិកម្ម ចំពោះព្រះបាទបសេនទិកោ-
 សល ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ ពួកសក្យៈ តែងធ្វើសេចក្តីគោរព
 ថ្វាយបង្គំ ក្រោកទទួល អញ្ជូលកម្ម នឹងសាមិច្ឆិកម្មណា ។ ចំពោះ
 ព្រះបាទបសេនទិកោសល ឯព្រះបាទបសេនទិកោសល ក៏ទ្រង់ធ្វើ

---

១ អន្តរាគមន៍ ថា ចុះចូលពោតខ្លាចព្រះបាទបសេនទិកោសល ដូចជាត្រកូលរបស់ខ្លួន ។

អង្គញ្ញសុត្តេ ពាណិជ្ជកម្ម

តថាគតេ និបច្ចការំ អភិវាទនំ បច្ចុដ្ឋានំ អញ្ញាលក្ខម្មំ
សាមិច្ឆកម្មំ ននុ សុជាតោ សមណោ តោតមោ
ទុដ្ឋាតោហមស្មិ ពលវា សមណោ តោតមោ ទុព្វ-
លោហមស្មិ ឌីហសាទិកោ(១) សមណោ តោតមោ
ទុព្វណ្ណោហមស្មិ មហេសគ្លោ សមណោ តោតមោ
អប្បេសគ្លោហមស្មិភិ អថខោ នំ ធម្មិយេវ សក្ក-
រោន្តោ ធម្មិ កុរុករោន្តោ ធម្មិ មារេន្តោ ធម្មិ
ប្បជេន្តោ ធម្មិ អបចយមារោ(២) ។ ឃី វាជា បសេនទិ
កោសលោ តថាគតេ និបច្ចការំ ករោតិ អភិវាទនំ
បច្ចុដ្ឋានំ អញ្ញាលក្ខម្មំ សាមិច្ឆកម្មំ ។ ឥមិនា ខោ
ឃី(៣) វាសេដ្ឋា បរិយាយេន វេទិតតំ យថា ធម្មោ
សេដ្ឋា ជនេតស្មិ ទិដ្ឋេ ចេវ ធម្មេ អភិសម្បវាយត្ថ ។

(៥៥) តុម្ហេ ខុត្ត វាសេដ្ឋា វាណាជត្ថា វាណាវាមា
វាណាតោត្តា វាណាកុលា អការស្មា អនការិយំ បព្វ-
ជិតា កេ តុម្ហេតិ បុដ្ឋា សមាវា សមណោ សក្យ-
បុត្តិយាម្ហាតិ(៤) បដិជានាថាតិ(៥) ។ យស្ស ខោ

---

១ ឧ. ម. បាលិកោ ។ ២ ឧ. អបចយមារោ ។ ៣ ឧ. ម. ឃី ។ ៤ សក្យបុត្តិ-
យមម្ហតិ ។ ៥ ឧ. ម. បដិជានាថិ ។

អន្តញ្ញាសូត្រ ពោលអំពីជាតិផ្សេង ៗ ជាដើម

សេចក្តីគោរព ថ្វាយបង្គំ ក្រោកទទួល អញ្ជាលិកម្ម នឹងសាមីចិកម្ម
 នោះ ៗ ចំពោះតថាគតវិដេវ ដោយទ្រង់ព្រះដំរិះថា ព្រះសមណគោតម
 ព្រះអង្គមានជាតិបរិសុទ្ធ អាត្មាអញ្ញជាមនុស្ស មានជាតិមិនបរិសុទ្ធ ព្រះ
 សមណគោតមព្រះអង្គមានកំឡាំង អាត្មាអញ្ញជាមនុស្ស មានកំឡាំងថយ
 ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គមានសម្បុរជ្រះថ្លា អាត្មាអញ្ញជាមនុស្ស
 មានសម្បុរសៅហ្មង ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គមានសក្តានុភាពច្រើន
 អាត្មាអញ្ញជាមនុស្ស មានសក្តានុភាពតិច ដូច្នោះ តពីនោះមក ទ្រង់ក៏ធ្វើ
 សក្ការៈចំពោះធម៌នោះ ធ្វើសេចក្តីគោរពធម៌ រាប់អានធម៌ បូជាធម៌ កោត
 ក្រែងធម៌ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ធ្វើ
 សេចក្តីគោរព ថ្វាយបង្គំ ក្រោកទទួល អញ្ជាលិកម្ម នឹងសាមីចិកម្ម
 ចំពោះតថាគតយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វេដៈ បើដោយ
 បរិយាយនេះឯង អ្នកគប្បីដឹងយ៉ាងនេះថា ធម៌ជាគុណប្រសើរបំផុត ក្នុង
 ប្រជុំជន ទាំងចតុប្បន្ន នឹងបរលោក ។

(៥៥) ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វេដៈ អ្នកទាំងឡាយមានជាតិផ្សេង ៗ
 គ្នា មានឈ្មោះផ្សេងៗគ្នា មានគោត្រផ្សេងៗគ្នា មានត្រកូលផ្សេង ៗ គ្នា
 ចេញចាកផ្ទះមកកាន់ផ្នួស បើមានគេសួរថា លោកទាំងឡាយជាអ្វី ដូច្នោះ
 ចូរច្របាប់ទៅគេវិញថា យើងជាសមណសក្យបុត្តិយ ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ

សុត្តន្តបិដកេ ទ័យនិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

បនស្ស វាសេដ្ឋា វាសេដ្ឋា វាសេដ្ឋា វាសេដ្ឋា វាសេដ្ឋា វាសេដ្ឋា វាសេដ្ឋា វាសេដ្ឋា វាសេដ្ឋា
 បតិដ្ឋិតា ទទ្ធិ អសំហារិយា (១) សមណោ ន ព្រាហ្ម-
 ណោ ន វា ទេវេ ន វា មារេ ន វា ព្រាហ្មណ វា កេនចិ
 វា លោកស្មី តស្សេតិ កល្យំ វេនាយ ភកវតោម្ហិ
 បុត្តោ ឌីរសោ មុខតោ ជាតោ ធម្មជោ ធម្មនិម្មិតោ
 ធម្មនាយាទោតិ ។ តំ កស្ស ហេតុ ។ វាសេដ្ឋា វាសេដ្ឋា
 ហេតិ វាសេដ្ឋា អនិវេនិ ធម្មកាយោ ឥតិបិ ព្រាហ្ម-
 កាយោ ឥតិបិ ធម្មក្ខតោ ឥតិបិ ព្រាហ្មក្ខតោ ឥតិបិ (២) ។

[៥៦] ហេតុ ទោ សោ វាសេដ្ឋា សមយោ យំ
 កនាចិ កវហាចិ ធិយស្ស អន្ធានោ អន្ធាយេន អយំ
 លោកោ សំវដ្ឋតិ សំវដ្ឋមាទេ លោកេ យេកុយ្យេន
 សត្តា អាភស្សសំវត្តនិកា ហោន្តិ តេ តត្ត (៣) បរោ-
 មយា បិតិកត្តា សយំបកា អន្តលិត្តចរា សុភដ្ឋា-

---

១ ឧ. អសំហារិកា ។ ២ ឧ. ជិតិបិកិ ។ ៣ ឧ. ម. ពេ ភត្ត ហោន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិកវគ្គ

នឹងការទ្វាដៈ បើជនណា មានសត្វ គឺការជឿស្នូលចុះស៊ប់ហើយ មានបុរស
 ដុះតាំងខាប់មាំមួន ក្នុងតថាគត ទោះបីសមណព្រាហ្មណ៍ ទៅតា ព្រហ្ម
 ឬ នរណាមួយ ក្នុងលោក ក៏មិនអាចនឹងបំបែរ ឲ្យត្រឡប់បានឡើយ
 ជននោះគួរនិយាយ យ៉ាងនេះថា ខ្ញុំជាបុត្រ ជាឧរស នៃព្រះមានព្រះភាគ
 កើតមកអំពីព្រះធុស្គ របស់ព្រះមានព្រះភាគ កើតមកអំពីធមិ ធមិ
 ភាក៏តែងមក ជាទាយាទរបស់ធមិ ។ ព្រោះហេតុអ្វី បានជាតថាគតថា
 ដូច្នោះ ។ ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ព្រោះពាក្យថា ធម្មកាយ ដូច្នោះ
 ក៏ ព្រហ្មកាយ ដូច្នោះក៏ ធម្មក្ខត ដូច្នោះក៏ ព្រហ្មក្ខត ដូច្នោះក៏ ជាឈ្មោះ
 របស់តថាគត ។

[៥៦] ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ មានសម័យដែលលោកនេះ

ត្រូវវិនាសម្តងៗ ដោយការកង្វែងកាល ជាយូរអង្វែង កាលដែលលោកកំពុង
 តែវិនាសទៅ មានពួកសត្វបានទៅកើត ក្នុងអាកសុរ្យព្រហ្ម ដោយច្រើន
 ពួកសត្វទាំងនោះជាអ្នកកើត ដោយ ឈានចិត្ត^(១) មានបីតិជាអាហារ^(២)
 មានស្មីភ្នំចេញឯង គ្រាប់ទៅក្នុងអាកាសបាន បិតនៅក្នុងវិមានដ៏ល្អ

---

១ អង្គិកថា ថា ក្នុងបឋមកប្ប ពួកសត្វទាំងនោះ សូម្បីមកកើតក្នុងមនុស្សលោកនេះ
 ក៏តង់កើតជាឧបបាទិកកំណើត ពីកើតតាមចិត្តបាន ។ ២ សត្វទាំងនោះ មានបីតិជាអាហារ
 ក្នុងមនុស្សលោកនេះ ថ្វីបព្រហ្មក្នុងព្រហ្មលោកនោះដែរ ។

អន្តរាសុត្ត លោកស្ស វិវដ្តន៍

យំនោ ចំរំ ធីយមន្ទានំ តិដ្ឋន្តិ ។ ហោតិ ខោ សោ
 វាសេដ្ឋា សមយោ យំ កណាចិ ករហាចិ ធីយស្ស
 អន្ទនោ អច្ចយេន អយំ លោកោ វិវដ្តតិ វិវដ្តមាទេ
 លោកេ យេកុយ្យេន សត្តា អាភស្សរកាយា ចរិត្តា
 ឥត្តតំ អាភច្ឆន្តិ តេ ច ហោន្តិ មនោមយា បតិកត្តា
 សយំបកា អន្តលក្ខចរា សុភដ្ឋាយំនោ ចំរំ ធីយ-
 មន្ទានំ តិដ្ឋន្តិ ។ ឯកោទក្កក្កតំ ខោ បន វា-
 សេដ្ឋា តេន សមយេន ហោតិ អន្ទការោ អន្ទការ-
 តិមសា ន ចន្ទិមសុរិយា បញ្ញាយន្តិ ន នក្ខត្តានិ
 តារក្ករុទានិ បញ្ញាយន្តិ ន រតិទិវា បញ្ញាយន្តិ
 ន មាសទ្ធមាសា បញ្ញាយន្តិ ន ឧត្តសុរិយា
 បញ្ញាយន្តិ ន ឥត្តបរិសា បញ្ញាយន្តិ ។
 សត្តា សត្តាត្រូវ សំឡំ កច្ឆន្តិ ។ អថខោ តេសំ
 វាសេដ្ឋា សត្តានំ កណាចិ ករហាចិ ធីយស្ស
 អន្ទនោ អច្ចយេន រសបមី ឧទកស្មី សមន្តានំ(១)

១ វ.ម. សមណំ ។

អត្តញ្ញសូត្រ សេចក្តីចំរើននៃលោក

នៅអស់កាលជាយូរអង្វែង ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ មានសម័យ
 ដែលលោកនេះ ត្រូវចំរើនឡើងម្តងៗ ដោយកាលកន្លង ជាយូរអង្វែងទៅ
 កាលដែលលោកកំពុងតែចំរើនឡើង សត្វទាំងឡាយច្បុកចាតអាតស្សៈ
 ព្រហ្ម មកកាន់ភាពជាមនុស្សនេះ ឯសត្វទាំងនោះ ជាអ្នកកើតដោយ
 ឈានចិត្ត មានបីគឺជាអាហារ មានពន្ធិភ្នំចេញឯង គ្រាប់ទៅក្នុង
 អាកាសបាន បិតនៅក្នុងវិមានដ៏ល្អ នៅអស់កាលយូរអង្វែង ។ ម្ចាស់
 វាសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ សម័យនោះឯង ចក្រវាឡទាំងអស់ កំរលាយទៅ
 ជាទឹកចូលគ្នា មាននឹងភព្វសូន្យសុន្ទ ព្រះចន្ទនឹងព្រះអាទិត្យ ក៏មិន
 ប្រាកដ នក្ខត្តប្បក្សដែលមានរូប ជាផ្កាយទាំងឡាយ ក៏មិនប្រាកដ យប់
 នឹងថ្ងៃ ក៏មិនប្រាកដ ខែមួយនឹងកន្លះខែ ក៏មិនប្រាកដ រដូវនឹងឆ្នាំ ក៏មិន
 ប្រាកដ ស្រីនឹងប្រុស ក៏មិនប្រាកដ ។ សត្វទាំងឡាយក៏គ្រាន់តែរាប់ថាជា
 សត្វប៉ុណ្ណោះឯង ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈនឹងការទ្វាដៈ លុះកាលកន្លងទៅ ជាយូរ
 អង្វែងម្តងៗ ផែនដីមានវាសអណ្តែតជាសលើទឹក សម្រាប់សត្វទាំងនោះ

សុត្តន្តបិដកេ ទិយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

សេយ្យថាបិ នាម បយតត្ថស្ស (១) និព្វាយមា-
 នស្ស ឧបរិ សន្តានតិ ហោតិ ឯវមេវិ (២) ចានុរ-
 ហោសិ សា អហោសិ វណ្ណសម្មន្ទា កន្ធិសម្មន្ទា
 រសសម្មន្ទា សេយ្យថាបិ នាម សម្មន្ទា (៣) វា សម្ម
 សម្មន្ទំ វា នវនិទំ ឯវវណ្ណា អហោសិ សេយ្យថាបិ
 នាម ឧទ្ធចមន្តិ អនេឡតិ ឯវមស្សានា អហោសិ ។
 អថទោ វាសេដ្ឋា អពាតោ សត្តោ លោលជាតិកោ
 អន្តោ តិមេវិទំ កវិស្សតិ រសបមី អន្តលំយា
 សាយិ តស្ស រសបមី អន្តលំយា សាយតោ
 អន្តានេសិ តណ្ហាបស្ស (៤) ឡិក្កមិ ។ អពោបិ (៥) ទោ
 វាសេដ្ឋា សត្តា តស្ស សត្តស្ស ទិដ្ឋានុកតិ អាបដ្ឋ-
 មាណា រសបមី អន្តលំយា សាយិស្ស ។ តេសិ
 រសបមី អន្តលំយា សាយតិ អន្តានេសិ តណ្ហា ច
 នេសិ ឡិក្កមិ ។ អថទោ តេ វាសេដ្ឋា

---

១ ឧ. បយសោតត្ថស្ស ។ ម. បាយសោតត្ថស្ស ។ ២ ម. ឯវមេវ ទោ ។
 ៣ ឧ. ម. សម្មន្ទំ ។ ៤ គណ្ហវិស្សតិ គណ្ហាបស្សតិ កត្តបិ បោត្តកេ ទិស្សតិ ។
 ៥ ឧ. អពាបេវិ ទោ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ បិដកវគ្គ

ប្រាកដ ដូចជាទឹកដោះ ក្តៅរលាយអណ្តែតជាស នៅលើទឹកដូច្នោះ ដែនដី
មានរសនោះ មានសម្បុររម្ម មានភ្នំនក្រអូប មានរសផ្អែម មានសម្បុរ
ស ដូចទឹកដោះថ្នាំ ឬដូចទឹកដោះខាប់ ដែលមានរសផ្អែម ដែនដីនោះមាន
រសឆ្ងាញ់ពិសា ដូចទឹកយុំក្រប (យុំផ្លិត) ដែលឥតទោស (គ្មានកូនយុំ) ។
ម្នាលវាសេដ្ឋៈ នឹងការទាជៈ គ្រានោះឯង មានសត្វម្នាក់ មានជាតិជាអ្នក
លេះលោះគិតថា យីអើ នេះជាប្តីអេះ ក៏យកចង្កៀលដៃ (ឆ្អឹងយក) ដែនដី
មានរសមកលិទ្ធក្រមើល កាលសត្វនោះយកចង្កៀលដៃ (ឆ្អឹងយក) ដែនដី
មានរសមកលិទ្ធក្រមើល រសដែនដីក៏ជ្រួតជ្រាបទៅ សព្វសរសៃសម្រាប់
ទទួលនូវរស ឯសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងរស ក៏កើតដល់សត្វនោះ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ
នឹងការទាជៈ មានពួកសត្វដទៃទៀត កាលយកតម្រាប់តាមសត្វនោះនាំ
គ្នាយកចង្កៀលដៃ (ឆ្អឹងយក) ដែនដីមានរស មកលិទ្ធក្រមើល ។ កាលពួក
សត្វទាំងនោះលិទ្ធក្រមើលរសដែនដីនឹងចង្កៀលដៃ រសដែនដីក៏ជ្រួតជ្រាបទៅ
(សព្វសរសៃសម្រាប់ទទួលនូវរស) ឯសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងរសក៏កើតឡើង
ដល់ពួកសត្វទាំងនោះ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ នឹងការទាជៈ លំដាប់នោះ

អន្តរាសុត្តេ រសបថីអាទិកថា

សត្តា រសបថី ហត្ថហិ អាណុប្បការកំ (១)

ឧបក្កមីសុ បរិក្កញ្ញាតំ ។ យតោ ខោ វាសេដ្ឋា

សត្តា រសបថី ហត្ថហិ អាណុប្បការកំ (២)

ឧបក្កមីសុ បរិក្កញ្ញាតំ អថ (៣) តេសំ សត្តាដំ

សយំបកា អន្តរាយំ ។ សយំបកាយ អន្តរ-

ហិតាយ ចន្ទិមសុរិយោ មាតុរហេសុំ ចន្ទិមសុរិយេសុ

មាតុក្កតេសុ ឆក្កតាដំ តារក្ករាដំ មាតុរហេសុំ

ឆក្កតេសុ តារក្ករេសុ មាតុក្កតេសុ រត្តិដំ បញ្ញា-

យីសុ រត្តិដំរេសុ បញ្ញាយមាទេសុ មាសទ្ធិមាសា

បញ្ញាយីសុ មាសទ្ធិមាសេសុ បញ្ញាយមាទេសុ ឧត្ត-

សំច្ឆរា បញ្ញាយីសុ ។ ឯត្តារតោ ខោ វាសេដ្ឋា

អយំ លោកោ បុន វិវដ្តោ ហោតិ ។

[៥៧] អថខោ តេ វាសេដ្ឋា សត្តា រសបថី

បរិក្កញ្ញាតំ តត្ថក្កា (៤) តទាហារា ចិរំ ទីយមទ្ធាដំ

អដ្ឋិសុ ។ យថា យថា ខោ តេ វាសេដ្ឋា សត្តា

រសបថី បរិក្កញ្ញាតំ តត្ថក្កា តទាហារា ចិរំ ទីយ-

១-២ ឧ. អាណុប្បការកំ ។ ៣ ម. អថខោ ។ ៤ ឧ. ម. អន្តរា ។

អន្តញ្ញាសូត្រ គំយាយអំពីហេតុមានរសផែនដីជាដើម

ក៏សត្វទាំងនោះនាំគ្នាយកដៃកកាយផែនដី ដែលមានរសមកធ្វើជាតំនូត
 ហើយបរិភោគ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ កាលដែលសត្វទាំងឡាយ
 នាំគ្នាយកដៃកកាយផែនដី ដែលមានរសមកធ្វើជាតំនូត ហើយបរិភោគ
 ពន្លឺដែលភ្លឺចេញឯង (អំពីកាយ) របស់សត្វទាំងនោះ ក៏សាបសូន្យ
 បាត់ទៅ ។ លុះពន្លឺដែលភ្លឺចេញឯង សាបសូន្យទៅហើយ ព្រះចន្ទ្រនឹង
 ព្រះអាទិត្យ ក៏កើតប្រាកដឡើង លុះព្រះចន្ទ្រនឹងព្រះអាទិត្យកើតប្រាកដ
 ឡើងហើយ នក្ខត្តប្បក្សដែលមានរូបជាផ្កាយទាំងឡាយ ក៏កើតប្រាកដ
 ឡើង លុះនក្ខត្តប្បក្សដែលមានរូបជាផ្កាយទាំងឡាយ កើតប្រាកដឡើង
 ហើយ យប់នឹងថ្ងៃក៏កើតប្រាកដឡើង លុះយប់នឹងថ្ងៃកើតប្រាកដឡើង
 ហើយ ខែ ១ នឹងកន្លះខែ ក៏កើតប្រាកដឡើង លុះខែ ១ នឹងកន្លះខែ
 កើតប្រាកដឡើងហើយ រដូវនឹងឆ្នាំក៏កើតប្រាកដឡើង ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ
 នឹងការទ្វាជៈ លោកនេះ ចំរើនឡើងវិញ ដោយហេតុប៉ុណ្ណោះឯង ។

(៥៧) ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ គ្រាកាលពួកសត្វទាំងនោះ
 នាំគ្នាបរិភោគផែនដីមានរស យកផែនដីនោះជាចំណី យកផែនដីនោះ
 ជាអាហារ ហើយបិតនៅអស់កាលយូរអង្វែង ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹង
 ការទ្វាជៈ កាលពួកសត្វទាំងនោះ បរិភោគផែនដីមានរស យកផែនដីនោះ
 ជាចំណី យកផែនដីនោះជាអាហារ ហើយបិតនៅអស់កាលយូរអង្វែង

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយស្ស ពាជិកវគ្គោ

មន្ទានំ អន្ទិស្ស តថា តថា តេសំ សុត្តានំ ខរត្តោរោ
 កាយស្មី ឌីក្កមិ វណ្ណវេណ្ណតា ប បញ្ញាយិត្ត ។
 ឯតិទំ សុត្តា វណ្ណវេណ្ណោ ហោន្តិ ឯតិទំ សុត្តា
 ទុព្វណ្ណា ។ តត្ថ យេ តេ សុត្តា វណ្ណវេណ្ណោ តេ
 ទុព្វណ្ណោ សត្តេ អតិមញ្ញនិ មយមេតេហិ វណ្ណវេណ្ណា
 អមេហេតេ ទុព្វណ្ណាតរាតិ ។ តេសំ វណ្ណាតិមាណ-
 ប្បុត្តយា មាណាតិមាណជាតិកានំ វសបវរី អន្តរាយិ ។
 វសបវរិយា(១) អន្តរហិតាយ សន្និបតិស្ស សន្និបតិត្តា
 អន្តត្ថនិស្ស អហោ វសំ អហោ វសន្និ ។ តទេតវហិបិ
 មន្ទស្សា តិញ្ចាទេវ សុវសំ(២) លកិត្តា ឯវហហិស្ស
 អហោ វសំ អហោ វសន្និ ។ តទេវ ហោរាណំ
 អគុញំ អគុរំ អន្ទស្សានិ ន ត្រូវស្ស អត្តំ អាជានន្តិ ។

១ ឧ. រោយ បវរិយា ។ ២ ឧ. សាគរសំ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ បាដិកវគ្គ

ដោយប្រការយ៉ាងណា ។ សេចក្តីរឹងប៉ឹង ក្នុងរាងកាយរបស់សត្វទាំងនោះ
ក៏កើតឡើង ទាំងពណ៌សម្បុរក៏ប្លែក ។ គ្នា ប្រាកដឡើង ដោយប្រការ
យ៉ាងនោះ ។ ។ សត្វពួកខ្លះមានសម្បុរល្អ សត្វពួកខ្លះមានសម្បុរអាក្រក់ ។
បណ្តាសត្វទាំងពីរពួកនោះ ពួកសត្វណាដែលមានសម្បុរល្អ ពួកសត្វនោះ
តែងមើលងាយពួកសត្វ ដែលមានសម្បុរអាក្រក់ថា ពួកយើងមានសម្បុរ
ល្អលើសជាងពួកសត្វនេះ ពួកសត្វនេះមានសម្បុរអាក្រក់ ជាងពួកយើង ។
កាលសត្វទាំងនោះ មានសេចក្តីប្រកាន់ខ្លួន នឹងការមើលងាយកើតឡើង
ព្រោះបង្គំយនៃសេចក្តីមើលងាយ នូវសម្បុរគ្នា ផែនដីដែលមានរសក៍សាប
សូន្យអស់ទៅ ។ លុះផែនដីដែលមានរសសាបសូន្យហើយ សត្វទាំងឡាយ
ក៏មកប្រជុំគ្នា លុះមកប្រជុំគ្នាហើយ ក៏គូញត្រូវថា ឧ រស (ធ្លាញ់របស់
យើង) ឧ រស (ធ្លាញ់របស់យើង) ។ ហេតុនោះ ក៏ដូចគ្នានឹងមនុស្សទាំង
ឡាយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ ដែលបានវត្តអ្វីមួយ មានរសធ្លាញ់ហើយ
តែងនាំគ្នាលាន់មាត់ យ៉ាងនេះថា ឧ រស (ធ្លាញ់របស់យើង) ឧ រស (ធ្លាញ់
របស់យើង) ។ សត្វទាំងឡាយនាំគ្នានឹករកអក្ខរៈ ដែលជាច្បាប់ចាស់(១)
នោះឯង ប៉ុន្តែ មិនអាចនឹងយល់សេចក្តី នៃអក្ខរៈនោះបានឡើយ ។

---

១ អដ្ឋកថា ថា បានទិលសំដីជារិទ្ធិ ដែលកើតឡើងសម្រាប់លោក ។

អន្តរាស្សន្ត ភូមិបប្បនិកាមិកា

(៥៨) អថទោ តេសំ វាសេដ្ឋា សត្តានំ វសេថេ-
 វិយា អន្តរាហិតាយ ភូមិបប្បនិកោ(១) មាតុរហោសិ ។
 សេយ្យថាបិ នាម អហិច្ឆតកោ ឯវមេវ មាតុរហោ-
 សិ ។ សោ អហោសិ វណ្ណសម្បជ្ជោ កន្ធិសម្បជ្ជោ
 វសសម្បជ្ជោ សេយ្យថាបិ នាម សម្បជ្ជា វ(២)
 សប្បំ សម្បជ្ជំ វា នវនិគំ ឯវវណ្ណោ អហោសិ
 សេយ្យថាបិ នាម ខុទ្ទមជ្ជំ(៣) អនេឡុកំ ឯវមស្សាទោ
 អហោសិ ។ អថទោ តេ វាសេដ្ឋា សត្តា ភូមិ-
 បប្បនិកំ ខុបក្កមីសុ បរិកុញ្ញតំ តេ(៤) បរិកុញ្ញត្តា
 តត្ថក្ខា តទាហារា ចិរំ ទីយមន្ទានំ អដ្ឋិសុ ។
 យថា យថា ទោ តេ វាសេដ្ឋា សត្តា ភូមិបប្បនិកំ
 បរិកុញ្ញត្តា តត្ថក្ខា តទាហារា ចិរំ ទីយមន្ទានំ អដ្ឋិសុ
 តថា តថា តេសំ សត្តានំ ភិយ្យោសោ មត្តាយ
 ខរត្តោវ កាយស្មី ឌីក្កមី វណ្ណវណ្ណតា ច បញ្ហា-
 យត្ត ។ ឯកនិ សត្តា វណ្ណវណ្ណោ ហោនិ ឯកនិ
 សត្តា ទិព្វណ្ណា ។ តត្ថ យេ តេ សត្តា វណ្ណវណ្ណោ

---

១ ភូមិបប្បនិកោតិបិ បាលី ។ ២ ឧ. ម. សម្បជ្ជំ វា ។ ៣ ឧ. ខុទ្ទ មជ្ជំ ។
 ៤ ឧ. ម. ពេ តំ ។

អនុញ្ញាសូត្រ គិយាយអំពីក្រមវែនដីជាដើម

(៥៨) ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ លុះវែនដីមានរស របស់សត្វ
 ទាំងនោះ សាបសូន្យអស់ទៅហើយ ក្រមវែនដី ក៏កើតប្រាកដឡើង ។
 ក្រមវែនដីនោះ កើតប្រាកដឡើង ដូចជាផ្សិត ។ ក្រមវែនដីនោះ
 ចរិបូណ៌ដោយសម្បុរ មានភ្នំន (ក្រអូប) មានរស (ឆ្ងាញ់) មាន
 ពណ៌ដូចជាសប្បិសុទ្ធ ឬដូចជា នវនីតសុទ្ធ មានរស (ឆ្ងាញ់ពិសា)
 ដូចទឹកយុំតូច (យុំផ្លិត) ដែលឥតទោស (គ្មានកូនយុំ) ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈនឹង
 ការទ្វាដៈ គ្រានោះឯង សត្វទាំងឡាយនោះ ក៏នាំគ្នាបរិភោគក្រមវែនដី
 កាលសត្វទាំងនោះ នាំគ្នាបរិភោគក្រមវែនដី យកក្រមវែនដីនោះជា
 ចំណី យកក្រមវែនដីនោះ ជាអាហារ ក៏បិតនៅអស់កាលជាយូរអង្វែង ។
 ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈនឹងការទ្វាដៈ កាលពួកសត្វទាំងនោះ នាំគ្នាបរិភោគក្រម
 វែនដី យកក្រមវែនដីនោះជាចំណី យកក្រមវែនដីនោះជាអាហារ បិត
 នៅអស់កាលជាយូរអង្វែង ដោយប្រការយ៉ាងណា ។ សេចក្តីរំងឺប៉ឺងក្នុង
 រាងកាយរបស់សត្វទាំងនោះ ក៏កើតដោយក្រែលែងលើសប្រមាណ ពណ៌
 សម្បុរក៏ប្លែក ។ គ្នាប្រាកដឡើង ដោយប្រការយ៉ាងនោះ ។ ។ សត្វពួកខ្លះ
 មានសម្បុរល្អ សត្វពួកខ្លះមានសម្បុរអាក្រក់ ។ បណ្តាសត្វទាំងពីរពួកនោះ

សុត្តន្តបិដកេ វិយោកយស្ស បាដិកវគ្គោ

តេ ទិព្វលោ សត្តេ អតិមញ្ញន្តំ មយមេតេហិ វណ្ណា-
 វន្តតវា អម្ពេហោតេ ទិព្វលោតវាតិ ។ តេសំ វណ្ណា-
 តិមាណប្បត្តយា មាណតិមាណជាតិកាណំ ភ្លមិបប្បដិកោ
 អន្តរាយំ ។ ភ្លមិបប្បដិកេ អន្តរហិតេ បទាលតា(១)
 ទាតុរហោសិ ។ សេយ្យថាបិ ឆាម កលម្ពកា(២)
 ឯវមេរិ ទាតុរហោសិ ។ សា អហោសិ វណ្ណាសម្មត្តា
 កន្ធសម្មត្តា វសសម្មត្តា សេយ្យថាបិ ឆាម សម្មត្តា
 វា សប្បំ សម្មត្តំ វា នវនីតិ ឯវណ្ណា អហោសិ
 សេយ្យថាបិ ឆាម ខុទ្ទមទ្ធិ អនេឡុកំ ឯវមស្សនោ
 អហោសិ ។ អថទោ តេ វាសេដ្ឋា សត្តា បទាលតិ
 ខុបក្កមីសុ បរិក្កញ្ញតិ តេ បរិក្កញ្ញា តត្តក្កា
 តទាហារា ចិរិ ទីយមទ្ធាណំ អដ្ឋសុ ។ យថា
 យថា ទោ តេ វាសេដ្ឋា សត្តា បទាលតិ បរិក្កញ្ញា
 តត្តក្កា តទាហារា ចិរិ ទីយមទ្ធាណំ អដ្ឋសុ តថា

១ ឧ. ពពលពា វិស្សតិ ។ ២ ឧ. ម. កលម្ពកា ។

សុត្តន្តបិដក វិមនិកាយ បាណិកវគ្គ

សត្វពួកណា មានសម្បុរល្អ សត្វពួកនោះ រមែងមើលងាយពួកសត្វដែល
 មានសម្បុរអាក្រក់ថា ពួកយើងមានសម្បុរល្អជាងពួកសត្វនេះ ពួកសត្វ
 ទាំងនោះ មានសម្បុរអាក្រក់ជាងពួកយើង ។ កាលសត្វទាំងឡាយនោះ
 មានសេចក្តីប្រកាន់ខ្លួន នឹងការមើលងាយកើតឡើង ព្រោះសេចក្តី
 មើលងាយ នូវសម្បុរគ្នាជាបច្ច័យ ក្រុមវេទនដ៏ភីសាបសូន្យអស់ទៅ លុះ
 ក្រុមវេទនដ៏សាបសូន្យទៅហើយ បទាលតា(១)ក៏កើតប្រាកដឡើង ។
 បទាលតានោះ កើតប្រាកដឡើង ដូចជាវល្លិត្រកូន ។ បទាលតានោះ
 មានសម្បុរល្អ មានភ្នែក (ក្រអូប) មានរស (ឆ្ងាញ់) វល្លិនោះមានសម្បុរ
 ដូចសហ្សិតសុទ្ធ ឬដូចនវនិកសុទ្ធ មានរស (ឆ្ងាញ់ពិសា) ដូចទឹកយ៉ូ
 តូច (យ៉ូផិត) ដែលឥតទោស (គ្មានកូនយ៉ូ) ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ
 គ្រានោះឯង សត្វទាំងឡាយនោះ ក៏នាំគ្នាបរិភោគបទាលតា កាល
 ពួកសត្វទាំងនោះ បរិភោគបទាលតា យកវល្លិនោះជាចំណី យកវល្លិ
 នោះជាអាហារ ក៏បិតនៅអស់កាលជាយូរអង្វែង ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ
 នឹងការទ្វាដៈ កាលសត្វទាំងនោះ បរិភោគបទាលតា យកវល្លិនោះជា
 ចំណី យកវល្លិនោះជាអាហារ បិតនៅអស់កាលជាយូរអង្វែង ដោយ

១ អង្គិកថា ថា ជាឈ្មោះវល្លិមួយយ៉ាងមានរសផ្អែម ។

អន្តរាស្សត្តេ វិណ្ឌទិកថា

តថា តេសំ សុត្តានំ ភិយ្យោសោ មត្តាយ ខរត្តញ្ចេវ
 កាយស្មី ឌីក្កមំ វណ្ណវេណ្ណតា ច បញ្ចាយត្ថ ។
 ឃតិទំ សុត្តា វណ្ណវេណ្ណោ ហោរិទំ ឃតិទំ សុត្តា
 ទុព្វណ្ណា ។ តត្ថ យេ តេ សុត្តា វណ្ណវេណ្ណោ តេ ទុព្វណ្ណោ
 សត្តេ អតិមញ្ញិ មយមេតេហិ វណ្ណវេណ្ណតា អម្មេហេតេ
 ទុព្វណ្ណាតាតិ ។ តេសំ វណ្ណា តិមានប្បុច្ឆយា មាណតិ-
 មានជាតិកានំ បទាលតា អន្តរាយំ ។ បទាលតាយ
 អន្តរហិតាយ សង្កបតិសុ សង្កបតិត្វា អនុត្តនិសុ
 អហុ វត លោ អហាយំ វត លោ បទាលតាតិ ។
 តទេនវហិ(១) មនុស្សា កេនចិទេវ(២) ទុក្ខធម្មេន ដុដ្ឋា
 ឃវមាហំសុ អហុ វត លោ អហាយំ វត លោតិ ។
 តទេវ ហោរាណំ អក្កញ្ញំ អក្ខរំ អនុស្សវរិទ្ធិ(៣) ន
 ត្រេវស្សុ អត្ថំ អាជានិទ្ធិ ។

១ ឧ. ម. ពទេពហិ បិ ។ ២ ឧ. ម. ពេសិ ។ ៣ ឧ. អនុបពត្តិ ។

អត្ថព្រាហ្មញ្ញ និយាយអំពីពណ៌សម្បុរជាដើម

ប្រការយ៉ាងណា ។ សេចក្តីរឹងប៉ឹងក្នុងរាងកាយ របស់សត្វទាំងនោះ ក៏
កើតឡើង ដោយក្រែកលែងលើសប្រមាណ ទាំងពណ៌សម្បុរក៏ប្លែកៗ គ្នា
ប្រាកដឡើង ដោយប្រការយ៉ាងនោះៗ ។ សត្វពួកខ្លះ មានសម្បុរល្អ
សត្វពួកខ្លះ មានសម្បុរអាក្រក់ ។ បណ្តាសត្វទាំងពីរពួកនោះ ពួកសត្វណា
ដែលមានសម្បុរល្អ ពួកសត្វនោះ តែងមើលងាយពួកសត្វ ដែលមាន
សម្បុរអាក្រក់ថា ពួកយើងមានសម្បុរល្អលើស ជាងពួកសត្វនេះ ពួក
សត្វនេះ មានសម្បុរអាក្រក់ ជាងពួកយើង ។ កាលសត្វទាំងឡាយនោះ
មានសេចក្តីប្រកាន់ខ្លួន នឹងការមើលងាយ កើតឡើង ព្រោះសេចក្តី
មើលងាយ នូវសម្បុរគ្នាជាបច្ច័យ ឯបទាលភាគីសាបសូន្យទៅ ។ លុះ
បទាលភាគីសាបសូន្យហើយ សត្វទាំងឡាយក៏មកប្រជុំគ្នា លុះមកប្រជុំ
គ្នាហើយ ក៏គួរតែដឹងថា ឧហ្មា បទាលភាគីរបស់យើងធ្លាប់មានហើយ ឧហ្មា
បទាលភាគីរបស់យើង បាត់អស់ទៅហើយ ។ ហេតុនោះក៏ដូចគ្នានឹង
មនុស្សទាំងឡាយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ ដែលធម៌ជាទុក្ខណាមួយប៉ះ
ពាល់ ក៏និយាយគ្នាយ៉ាងនេះថា ឧហ្មា យើងធ្លាប់មាន ឧហ្មា យើងសាប
សូន្យអស់ហើយ ។ សត្វទាំងឡាយនាំគ្នានឹករកអក្សរ ដែលជាច្បាប់
ចាស់នោះឯង ប៉ុន្តែមិនអាចនឹងយល់សេចក្តី នៃអក្សរនោះបានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទិយនិកាយស្ស ពណិកវគ្គោ

(៥៧) អថខោ តេសំ វាសេដ្ឋា សត្តានំ

បទាលតាយ អន្តរបាតាយ អកដ្ឋចាកោ សាលំ

ចាតុរហោសំ អកណោ អថសោ សុទ្ធោ^(១) សុកន្ធោ

តណ្ហាលប្បលោ ។ យន្តំ សាយំ សាយមាសាយំ

អាហារន្តំ ចាតោ តំ ហោតិ បក្កំ បដិវរិទ្ធំ យន្តំ

ចាតោ ចាតវាសាយំ អាហារន្តំ សាយំ តំ ហោតិ

បក្កំ បដិវរិទ្ធំ នាបទានំ បញ្ជាយតិ ។ អថខោ^(២)

វាសេដ្ឋា សត្តា អកដ្ឋចាកំ សាលំ បរិភព្វានា

តត្តកា តទាហារា ចរិ ទិយមទ្ធានំ អដ្ឋសុ ។

យថា យថា ខោ តេ វាសេដ្ឋា សត្តា អកដ្ឋចាកំ

សាលំ បរិភព្វានា តត្តកា តទាហារា ចរិ ទិយមទ្ធានំ

អដ្ឋសុ តថា តថា តេសំ សត្តានំ ភិយ្យោសោ មត្តាយ

ខុត្តញ្ញោ កាយសំ ឌីក្កមរណវរណតា ច បញ្ជាយតិ ។

តត្តយា ច តត្តលន្តំ ចាតុរហោសំ បរិសស្ស បរិសលន្តំ ។

១ ឧ. សុត្តន្តិ ៨ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. អថខោ ពេ ។

លុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ យាជិកវគ្គ

(៥៧) ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ គ្រាពេលបទាលតា របស់
សត្វទាំងនោះសាបសូន្យទៅហើយ ស្រូវសាលីកើតឯងជាស្រូវគ្មានកុណ្ណក
គ្មានអង្កាម សស្អាត មានក្លិនក្រអូប មានផ្លែចេញមក ជាអង្ករតែម្តង
ក៏កើតប្រាកដឡើង ។ មនុស្សទាំងឡាយនាំយកស្រូវសាលី គ្រងទីណា
ក្នុងវេលាល្ងាច សម្រាប់បរិភោគក្នុងវេលាល្ងាច លុះព្រឹកឡើង ទីនោះ
ក៏មានស្រូវសាលីដុះច្រូបច្រូល មានផ្លែទុំឡើងវិញ មនុស្សទាំងឡាយនាំ
យកស្រូវសាលី គ្រងទីណាក្នុងវេលាព្រឹក សម្រាប់បរិភោគក្នុងវេលាព្រឹក
លុះវេលាល្ងាចទីនោះ ក៏មានស្រូវសាលីដុះច្រូបច្រូល មានផ្លែទុំឡើងវិញ
ទីនោះក៏ប្រាកដ ហាក់ដូចជាមិនបានច្រូតឡើយ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈនឹងការ
ទ្វាដៈ គ្រានោះឯង សត្វទាំងឡាយក៏បរិភោគស្រូវសាលីកើតឯង យកស្រូវ
សាលីនោះជាចំណី យកស្រូវសាលីនោះជាអាហារ ក៏បិតនៅអស់កាល
ជាយូរអង្វែង ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈនឹងការទ្វាដៈ កាលសត្វទាំងនោះនាំគ្នា
បរិភោគស្រូវសាលីកើតឯង យកស្រូវសាលីនោះជាចំណី យកស្រូវសាលី
នោះជាអាហារ បិតនៅអស់កាលជាយូរអង្វែង ដោយប្រការយ៉ាងណា ។
សេចក្តីរឹងប៉ឹងក្នុងរាងកាយ របស់សត្វទាំងនោះ ក៏កើតឡើងលើសប្រមាណ
ទាំងពាលិសម្បុរ ក៏ប្លែកៗគ្នាប្រាកដឡើង ដោយប្រការយ៉ាងនោះ ។
កេស្រីក៏ប្រាកដឡើងដល់ស្រី កេស្រីក៏ប្រាកដឡើងដល់ប្រុស ។

អន្តព្វសុត្តេ អញ្ញមញ្ញស្ស ឧបនិដ្ឋាយនំ

ភ័ត្តំ ច ស្មុទ្ធំ អតិវេលំ បុរិសំ ឧបនិដ្ឋាយតិ
 បុរិសោ ច ភ័ត្តំ ។ តេសំ អតិវេលំ អញ្ញមញ្ញំ
 ឧបនិដ្ឋាយន្តានំ សារាតោ ឧទទានំ បរិទ្បាហោ
 កាយស្មី ឌុក្កមំ ។ តេ បរិទ្បាហាប្បច្ចយា មេដ្ឋនំ
 ធម្មំ បដិសេវីស្ម ។ យេ ខោ បន តេ វាសេដ្ឋា
 តេន សមយេន សុត្តា បស្សនំ មេដ្ឋនំ ធម្មំ បដិ-
 សេវន្តេ អញ្ញោ បំសុំ ខិបនំ អញ្ញោ សេដ្ឋំ ខិបនំ
 អញ្ញោ តោមយំ ខិបនំ នស្ស វសលិ(១) នស្ស
 វសលិតិ(២) ។ កថញ្ញំ ធាម សុត្តោ សុត្តស្ស ឃរុបំ
 ករិស្សតិ ។ តទេតវហិបំ មនុស្សា ឯកច្ចេសុ
 ជនបទេសុ វជនិយា និព្វយមាណាយ(៣) អញ្ញោ បំសុំ
 ខិបនំ អញ្ញោ សេដ្ឋំ ខិបនំ អញ្ញោ តោមយំ ខិបនំ ។
 តទេវ ហោរាណំ អក្ខញ្ញំ អក្ខរំ អនុស្សវនំ ន ត្រូវស្ស
 អតំ អាជាននំ ។

១ - ២ ឧ. អសុបំ ។ ៣ ឧ វជុយា និព្វយមាណាយ ។ ម. វជុយា និព្វយមាណាយ ។

អន្តរាស្សត្រ ការសំឡឹងមើលគ្នាទៅវិញទៅមក

បានឮថា ស្រីសំឡឹងមើលប្រុសចាល់តែហួសវេលា ចំណែកខាងប្រុស
 ក៏សំឡឹងមើលស្រីចាល់តែហួសវេលា ។ កាលសត្វទាំងនោះ សំឡឹង
 មើលគ្នាទៅវិញទៅមកចាល់តែហួសវេលា តម្រេកក៏កើតឡើង សេចក្តី
 ក្តៅក្រហាយព្រោះតម្រេក ក៏ប្រជុំចុះក្នុងកាយ ។ សត្វទាំងនោះ ក៏នាំ
 គ្នាសេពមេថ្មនធម្ម ព្រោះសេចក្តីរោលរាលជាបច្ច័យ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ
 នឹងការទ្វាជៈ សម័យនោះ ពួសត្វណាបានឃើញនូវពួកសត្វ ដែលកំពុង
 តែសេពមេថ្មនធម្ម ពួកសត្វខ្លះក៏យកអាចម៍ដីបោះទៅ សត្វខ្លះយកដែក
 បាចដាក់ សត្វខ្លះយកអាចម៍គោបោះទៅ និយាយថា នៃវសលី(១)
 លាញទៅ នៃវសលី លាញទៅ ហង់លាញទៅ ។ ចុះហេតុដូចម្តេច
 បានជាសត្វហ៊ានធ្វើដំបើ ដល់សត្វយ៉ាងនេះ ។ ហេតុនោះ ក៏ដូចគ្នានឹង
 ពួកមនុស្ស ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ កាលបើស្រីក្នុងជនបទនីមួយៗ មានគេ
 ចាប់នាំយកទៅ ពួកខ្លះក៏យកអាចម៍ដីបោះទៅ ពួកខ្លះក៏យកដែកបាចដាក់
 ពួកខ្លះក៏យកអាចម៍គោបោះទៅ ។ សត្វទាំងឡាយ នាំគ្នានឹករកអក្ខរៈ
 ដែលជាច្បាប់ចាស់នោះឯង ប៉ុន្តែមិនអាចនឹងយល់សេចក្តី នៃអក្ខរនោះ
 បានឡើយ ។

---

១ ធាតុព្យាសាស្ត្រ ៣ សម្រាប់ដើមបញ្ចេញ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

[៦០] អធិប្បសម្មតំ តំ(១) ខោ បន វាសេដ្ឋា តេន
សមយេន ហោតិ តទេតវហិ ធិប្បសម្មតំ ។ យេ ខោ
បន តេ(២) វាសេដ្ឋា តេន សមយេន សត្តា មេដ្ឋំនិ
ធិប្ប បដិសេវន្តិ តេមាសិបិ ទ្រេមាសិបិ ន លក្ខន្តិ តាមិ
វា និកមិ វា បវេសិតំ ។ យតោ ខោ វាសេដ្ឋា តេ(៣)
សត្តា តស្មី(៤) អសទ្ធិម្មេ អតិវេលំ ចាតព្យំ(៥) អាបដ្ឋីស្ស
អថ(៦) អតារាជំ ឧបក្កមីស្ស កាតុំ តស្សេវ អស-
ទ្ធិម្មស្ស បដិដ្ឋាននត្តំ ។ អថខោ វាសេដ្ឋា អញ្ញាតវស្ស
សត្តស្ស អលសជាតិកស្ស ឯតទយោសិ អម្ពោ កិ-
មេវហិ វិហាណាមិ សាលី អាហារន្តោ សាយំ សាយមា-
សាយ ចាតោ ចាតវសាយ យន្ទ្រាហំ សាលី អា-
ហារយេវំ សកិទេវ សាយំ ចាតវសាយាតិ(៧) ។ អថខោ
សោ វាសេដ្ឋា សត្តា សាលី អាហាសិ សកិ-
ទេវ សាយំ ចាតវសាយាតិ ។ អថខោ វាសេដ្ឋា

---

១ ខ. ម. តន្តិ ន ទីសតិ ។ ២ ខ. ម. តេតិ ន ទីស្សតិ ។ ៣ ម. យពោ ខោ
បន តេ វាសេដ្ឋិ ។ ៤ ខ. តស្មី សមយេ ។ ៥ ខ. កាតព្វតំ ។ ៦ ម. អថខោ ។
៧ ខ. សវិទេវ សាយបាតវសាយាតិ ។ ម. សវិទេវ សាយបាតវសាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាណិកវគ្គ

(៦០) ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ សម័យនោះឯង អំពើមាន
 ការបោះអាចម៍ដីជាដើមនោះ គេសន្មតថា មិនមែនធម៌ តែអំពើនោះ
 ក្នុងកាលឥឡូវនេះ គេត្រឡប់សន្មតថាជាធម៌វិញ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ
 នឹងការទ្វាដៈ សម័យនោះ បើពួកសត្វណាសេពមេប៉ុនធម្ម សត្វទាំង
 នោះ មិនហ៊ានចូលមក កាន់ស្រែកប្តូរនិគម អស់បីខែក៏មាន ពីរខែក៏មាន ។
 ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ កាលណាបើពួកសត្វទាំងនោះ ដល់សីប
 នូវភាពជាអ្នកសេព ចំពោះអសទ្ធម្មនោះហួសវេលាហើយ ក៏នាំគ្នាផ្អើម
 ធ្វើផ្ទះ ដើម្បីបិទបាំងអសទ្ធម្មនោះឯង ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ
 គ្រានោះ ឯង មានសត្វ ១ នាក់ប្រកបដោយជាតិ ជាអ្នកខ្ជិលច្រអូស បាន
 គិតយ៉ាងនេះថា យីអើ អាត្មាអញកាលដែលនាំយកស្រូវសាលី ក្នុងវេលា
 ល្ងាច សម្រាប់បរិភោគក្នុងវេលាល្ងាច នាំយកស្រូវសាលី ក្នុងវេលាព្រឹក
 សម្រាប់បរិភោគក្នុងវេលាព្រឹក ហៅពេញជាលំបាកខ្លួនអ្វីម៉្លោះ ឈ្លើយចុះ
 អាត្មាអញគួរតែនាំយកស្រូវសាលី ក្នុងវេលាល្ងាចតែម្តង ហើយទុកបរិ
 ភោគក្នុងវេលាព្រឹកផង ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ គ្រានោះឯង
 សត្វនោះក៏ទៅយកស្រូវសាលី ក្នុងវេលាល្ងាចតែម្តងប៉ុណ្ណោះ សម្រាប់
 បរិភោគក្នុងវេលាព្រឹកផង ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ គ្រានោះឯង

អន្តរាសុត្តេ សាលាហរោទិកថា

អពាតរោ សត្តោ យេន សោ សត្តោ តេនុបសុដ្ឋម
 ឃ ឧបសុដ្ឋមត្តា តំ សុត្តំ ឯតទរោច ឯហំ ភោ សុត្ត
 សាលាហារំ កម៌ស្សាមាតិ ។ អលំ ភោ សុត្ត
 អាហរោ មេ សាលំ សក្កិទេវ សាយំ ទាតវាសា-
 យាតិ ។ អថខោ សោ វាសេដ្ឋា សត្តោ តស្ស សុត្តស្ស
 ទិដ្ឋានុកតំ អាថជ្ជមារោ សាលំ អាហាសំ សក្កិទេវ
 ទ្ធិហាយ ឯវំ កិរ ភោ សាធុតិ ។ អថខោ វាសេដ្ឋា
 អពាតរោ សត្តោ យេន សោ សត្តោ តេនុបសុដ្ឋម
 ឃ ឧបសុដ្ឋមត្តា តំ សុត្តំ ឯតទរោច ឯហំ ភោ សុត្ត
 សាលាហារំ កម៌ស្សាមាតិ ។ អលំ ភោ សុត្ត អា-
 ហរោ មេ សាលំ សក្កិទេវ សាយំ ទាតវាសាយាតិ ។
 អថខោ សោ វាសេដ្ឋា សត្តោ តស្ស សុត្តស្ស
 ទិដ្ឋានុកតំ អាថជ្ជមារោ សាលំ អាហាសំ សក្កិទេវ
 ចត្តហាយ ឯវំ កិរ ភោ សាធុតិ ។ អថខោ វាសេដ្ឋា
 អពាតរោ សត្តោ យេន សោ សត្តោ តេនុបសុដ្ឋម
 ឃ

អន្តរាស្ត្រ និយាយអំពីការនាំយកស្រូវសាលីជាដើម

មានសត្វម្នាក់ចូលទៅរកសត្វនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយ
 បបួលសត្វនោះដូច្នោះថា នៃសត្វដ៏ចំរើន អ្នកចូរមក យើងនឹងទៅនាំ
 យកស្រូវសាលីជាអាហារ ។ សត្វនោះ ឆ្លើយតបថា នៃសត្វដ៏ចំរើន
 ល្ហើយកុំ ខ្ញុំបាននាំយកស្រូវសាលី ក្នុងវេលាល្ងាចតែម្តង ហើយទុក
 បរិភោគ ក្នុងវេលាព្រឹកផង ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ នឹងការព្យាបាលៈ ទើប
 សត្វនោះ បានយកតម្រាប់តាមសត្វនោះ ក៏ទៅនាំយកស្រូវសាលីមក
 ដោយគិតថា យើង ការដែលនាំយកស្រូវសាលី មកតែម្តងប៉ុណ្ណោះ
 សម្រាប់បរិភោគ បានពីថ្ងៃយ៉ាងនេះ ជាការស្រួលមែន ។ ម្ចាស់
 វាសេដ្ឋៈ នឹងការព្យាបាលៈ គ្រានោះឯង មានសត្វម្នាក់ទៀតចូលទៅរកសត្វ
 នោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយបបួលសត្វនោះ ដូច្នោះថា
 នៃសត្វដ៏ចំរើន អ្នកចូរមក យើងនឹងទៅនាំយកស្រូវសាលី ជាអាហារ ។
 សត្វនោះឆ្លើយតបថា នៃសត្វដ៏ចំរើន ល្ហើយកុំ ខ្ញុំបាននាំយកស្រូវសាលី
 ក្នុងវេលាល្ងាចតែម្តង ហើយទុកបរិភោគវេលាព្រឹកផង ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ
 នឹងការព្យាបាលៈ ទើបសត្វនោះយកតម្រាប់តាមសត្វនោះ ក៏នាំយកស្រូវសាលី
 មកដោយគិតថា យើង ការដែលនាំយកស្រូវសាលី មកតែម្តងប៉ុណ្ណោះ
 សម្រាប់បរិភោគ បានបួនថ្ងៃយ៉ាងនេះ ជាការស្រួលមែន ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ
 នឹងការព្យាបាលៈ គ្រានោះឯង មានសត្វម្នាក់ទៀត ចូលទៅរកសត្វនោះ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

ឧបសង្កម្ភិត្តា តំ សុត្តំ ឯតទេវេច ឯហិ ភោ សុត្តំ
 សាលាហារំ កមិស្សាមាតិ ។ អលំ ភោ សុត្តំ អា-
 ហជា មេ សាលំ សក្កិនេវ ចត្វហាយាតិ ។ អថខោ
 សោ វាសេដ្ឋា សត្តោ តស្ស សុត្តស្ស ទិដ្ឋានុកតិ
 អាបជ្ជមាណោ សាលំ អាហាសិ សក្កិនេវ អដ្ឋាយាយ
 ឃិ កំរ ភោ សាដ្ឋតិ ។ យតោ ខោ តេ វាសេដ្ឋា
 សត្តា សង្កិការកំ សាលំ ឧបក្កមិស្ស បរិក្កាមិ ។
 អថខោ វាសេដ្ឋា កណោ តណ្ហាលំ បរិយោនទ្ធិ (១)
 តុសោមិ តណ្ហាលំ បរិយោនទ្ធិ លុនិមិ នប្បដិវុទ្ធិ
 អបនាដំ បញ្ហាយិត្ត សណ្ឋាសណ្ឋា សាលយោ (២)
 អដ្ឋិស្ស ។

[៦០] អថខោ តេ វាសេដ្ឋា សត្តា សង្កិការកំ
 សង្កិការកំ អនុត្តរិស្ស ហាបកា វត ភោ ធម្មា សត្តស្ស
 ហត្ថកតា មយំ ហិ បុព្វេ មនោមយា អហាមា
 បតិកក្ខា សយំ បកា អនុលិក្ខតវា សុកដ្ឋាយនោ

---

១ ១. ម. អបិ កណោបិ តណ្ហាលំ បរិយោនទ្ធិ ។ ២ ១ ម. សាលយោ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាណិកវគ្គ

លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយ បបួលសត្វនោះដូច្នោះថា ម្ចាស់
 សត្វដ៏ចំរើន អ្នកចូរមក យើងនឹងទៅនាំយកស្រូវសាលី ជាអាហារ ។
 សត្វនោះឆ្លើយតបថា ម្ចាស់សត្វដ៏ចំរើន ឈ្មោះកុំ ខ្ញុំបាននាំយកស្រូវ
 សាលីមកតែម្តង ហើយទុកបរិភោគបានបួនថ្ងៃ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ នឹង
 ការព្យាដៈ ទើបសត្វនោះយកគម្រាប់តាមសត្វនោះ ក៏នាំយកស្រូវសាលីមក
 ដោយគិតថា យំអើ ការដែលនាំយកស្រូវសាលីមកតែម្តងប៉ុណ្ណោះ ទុក
 សម្រាប់បរិភោគបាន ៨ ថ្ងៃយ៉ាងនេះ ជាការស្រួលមែន ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ
 នឹងការព្យាដៈ លុះពួកសត្វទាំងនោះ បាននាំគ្នាផ្តើមបរិភោគស្រូវសាលី
 ដែលខ្លួនសន្សំទុកក្នុងកាលណាហើយ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ នឹងការព្យាដៈ កាល
 នោះឯង កុណ្ណកកុំព័ទ្ធអង្ករ ទាំងអង្កាមកុំព័ទ្ធអង្ករ សូម្បីកន្លែងដែល
 គេច្រូតហើយ ក៏លែងដុះឡើងវិញ ប្រាកដជាមិនពេញដូចដើម ស្រូវ
 សាលីទាំងឡាយ ក៏ដុះមួយគុម្ភៗ (ហាក់ដូចជាគេចង់ជាបាច់) ។

[៦១] ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ នឹងការព្យាដៈ គ្រានោះឯង ពួកសត្វទាំងនោះមក
 ប្រជុំគ្នា លុះមកប្រជុំគ្នាហើយ គួញត្រូវថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន
 ឧហ្ម ធម៌ដ៏លាមកទាំងឡាយ បានកើតប្រាកដក្នុងពួកសត្វហើយ ព្រោះ
 កាលពីដើម ពួកយើងជាអ្នកកើតដោយ ឈានចិត្ត មានប័តិជាអាហារ
 មានពន្លឺភ្លឺចេញឯង អំពីកាយ គ្រាប់ទៅក្នុងអាកាសបាន បិតនៅក្នុង

អន្តញ្ញាសុត្តេ សាលិវិរាជំ មរិយាទន្ធបដំ

ចំរំ ធីយមទ្ធានំ អដ្ឋម្ហា តេសំ លោ អម្ហាកំ កិណាចិ ករ-
 ហាចិ ចំរំ^(១) ធីយស្ស អទ្ធានោ អទ្ធកយេន រសបធីរី ឧទ-
 កស្មី សមន្តានិ^(២) សា អហោសិ វណ្ណាសម្មន្ទា កន្ទ-
 សម្មន្ទា រសសម្មន្ទា តេ មយំ រសបធីរី ហត្ថេហិ
 អាលុប្បការកំ ឧបក្កមិម្ហា បរិក្កញ្ញំ តេសន្ទោ រស-
 បធីរី ហត្ថេហិ អាលុប្បការកំ ឧបក្កមតំ បរិក្កញ្ញំ
 សយំបកា អន្តរាយំ សយំបកាយ អន្តរហិតាយ
 ចន្ទិមស្សិយា ហត្ថរហេសំ ចន្ទិមស្សិយេសុ ហត្ថ-
 ក្រតេសុ នក្ខត្តានិ វារក្កហានិ ហត្ថរហេសំ នក្ខត្តេសុ
 វារក្ករេសុ ហត្ថក្រតេសុ រត្តនិវា បញ្ជាយីសុ រត្តនិ-
 វេសុ បញ្ជាយហានេសុ មាសទ្ធមាសា បញ្ជាយីសុ មាស-
 ទ្ធមាសេសុ បញ្ជាយមាណេសុ ឧត្ថសំវច្ឆរា បញ្ជាយីសុ
 តេ មយំ រសបធីរី បរិក្កញ្ញានា តព្វកា តទាហារា-
 ចំរំ ធីយមទ្ធានំ អដ្ឋម្ហា តេសំ លោ ហាបកានិយេវ
 អក្កសលានំ ចម្ហានំ ហត្ថកាវា រសបធីរី អន្តរាយំ

១ ឧ. ម. បិរុន្តំ ន ទំស្សុតិ ។ ២ ឧ. ម. សមណនំ ។

អនុញ្ញាត្យត្រ ការចែកស្រូវសាលី ការតាំងភ្នំស្រែ

ទីដំបូង បានបំភានៅអស់កាលជាយូរអង្វែង លុះកាលកន្លងជាយូរអង្វែង
ទៅ ផែនដីមានរស ក៏អណ្តែតជាសលើទឹក ដើម្បីពួកយើងទាំងនោះ
ឯផែនដីនោះ មានសម្បូរ (ល្អ) មានភ្នំ (ក្រអូប) មានរស (ផ្អែម)
ពួកយើងទាំងនោះ បាននាំគ្នាយកដៃ កកាយផែនដី ដែលមានរសមក
ធ្វើជាតំនូតហើយបរិភោគ កាលពួកយើងទាំងនោះ នាំគ្នាយកដៃកកាយ
ផែនដី ដែលមានរសធ្វើជាតំនូត ហើយបរិភោគ ពន្លឺដែលភ្លឺចេញឯង
(អំពីកាយ) ក៏សាបសូន្យទៅ លុះពន្លឺដែលភ្លឺចេញឯង សាបសូន្យទៅ
ហើយ ព្រះចន្ទ្រនឹងព្រះអាទិត្យ ក៏កើតប្រាកដឡើង លុះព្រះចន្ទ្រនឹងព្រះ
អាទិត្យកើតប្រាកដឡើងហើយ នក្ខត្តបូក្សដែលមានរូបជាផ្កាយទាំងឡាយ
ក៏កើតប្រាកដឡើង លុះនក្ខត្តបូក្សដែលមានរូបជាផ្កាយទាំងឡាយ កើត
ប្រាកដឡើងហើយ យប់នឹងថ្ងៃក៏កើតប្រាកដឡើង លុះយប់នឹងថ្ងៃកើត
ប្រាកដឡើងហើយ ខែ ១ នឹងកន្លះខែក៏កើតប្រាកដឡើង លុះខែ ១ នឹង
កន្លះខែកើតប្រាកដឡើងហើយ រដូវនឹងឆ្នាំក៏កើតប្រាកដឡើង កាលពួក
យើងទាំងនោះ បរិភោគផែនដីមានរស យកផែនដីនោះជាចំណី យក
ផែនដីនោះជាអាហារ ក៏បំភានៅអស់កាលជាយូរអង្វែង ស្រាប់តែផែនដី
មានរសសាបសូន្យទៅ ព្រោះហេតុនៃធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមក
កើតប្រាកដ ដល់យើងទាំងឡាយនោះ លុះផែនដីមានរសសាបសូន្យ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

រសបឋវីយា អន្តរហិតាយ ក្ខមិបប្បដិកោ ចាតុរហោសិ
 សោ អហោសិ វណ្ណសម្បជ្ជោ កន្ធុសម្បជ្ជោ
 រសសម្បជ្ជោ តេ មយំ ក្ខមិបប្បដិកំ ឧបក្កមិម្ហា
 បរិកុញ្ញតិំ តេ មយំ តំ បរិកុញ្ញត្តា តត្តក្ខា តទាហារា ចិរិ
 ធីយមទ្ធានំ អជ្ជមា តេសំ លោ ចាបកាយំយេវ អកុស-
 លានំ ធម្មានំ ចាតុភារា ក្ខមិបប្បដិកោ អន្តរាយំ ក្ខមិ-
 បប្បដិកេ អន្តរហិតេ បទាលតា ចាតុរហោសិ សា អ-
 ហោសិ វណ្ណសម្បជ្ជោ កន្ធុសម្បជ្ជោ រសសម្បជ្ជោ តេ មយំ
 បទាលតំ ឧបក្កមិម្ហា បរិកុញ្ញតិំ តេ មយំ តំ បរិកុញ្ញត្តា
 តត្តក្ខា តទាហារា ចិរិ ធីយមទ្ធានំ អជ្ជមា តេសំ លោ
 ចាបកាយំយេវ អកុសលានំ ធម្មានំ ចាតុភារា បទា-
 លតា អន្តរាយំ បទាលតាយ អន្តរហិតាយ អកដ្ឋ-
 ចាកោ សាលិ ចាតុរហោសិ អកណោ អមុសោ
 សុទ្ធោ សុកុទ្ធោ តណ្ហាលប្បលោ យន្តំ សាយំ សាយ-
 មាសាយ អាហារម ចាតោ តំ ហោតំ បក្កំ បដិវរិទ្ធិ

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាណិកវគ្គ

ហើយ ក្រុមវេជ្ជនដ៏កើតប្រាកដឡើង ឯក្រុមវេជ្ជនដ៏នោះមានសម្បុរ (ល្អ) មានភ្និន (ក្រអូប) មានរស (ផ្អែម) ពួកយើងទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាផ្អើម បរិភោគក្រុមវេជ្ជនដ៏ កាលពួកយើងទាំងនោះ បរិភោគក្រុមវេជ្ជនដ៏នោះ យកក្រុមវេជ្ជនដ៏នោះជាចំណី យកក្រុមវេជ្ជនដ៏នោះជាអាហារ ក៏បីតនៅ អស់កាលជាយូរអង្វែង ស្រាប់តែក្រុមវេជ្ជនដ៏នោះសាមសូន្យទៅ ព្រោះ ហេតុនៃធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមក កើតប្រាកដដល់យើងទាំង ឡាយនោះ លុះក្រុមវេជ្ជនដ៏សាមសូន្យហើយ បទាលតាក៏កើតប្រាកដ ឡើង ឯបទាលតានោះ មានសម្បុរ (ល្អ) មានភ្និន (ក្រអូប) មានរស (ផ្អែម) ពួកយើងទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាផ្អើមបរិភោគបទាលតា កាលពួក យើងទាំងនោះបរិភោគបទាលតានោះ យកបទាលតានោះជាចំណី យក បទាលតានោះជាអាហារ ក៏បីតនៅអស់កាលជាយូរអង្វែង ស្រាប់តែ បទាលតានោះសាមសូន្យទៅ ព្រោះហេតុនៃធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសល ដ៏លាមក កើតប្រាកដឡើងដល់យើងទាំងឡាយនោះ បទាលតាសាម សូន្យហើយ ទើបស្រូវសាលីកើតឯង មិនមានកុណ្ឌក មិនមានអណ្តាម ជាស្រូវសណ្ត មានភ្និនប្រអូប មានផ្លែចេញមកជាអង្ករ ក៏កើតប្រាកដ ឡើង ពួកយើងនាំយកស្រូវសាលី ត្រង់ទីណាក្នុងវេលាល្ងាច សម្រាប់ បរិភោគក្នុងវេលាល្ងាច លុះព្រឹកឡើងទីនោះ ក៏មានស្រូវសាលីដុះច្រប

អង្គញ្ញាសុត្តេ ឯកសុត្តសម្ពត្តិ សាលិកកាណុយុត្តន្ត

យំនំ ចានោ ចានាសាយ អាហារម សាយន្តំ ហោតិ
 បក្កំ បដិវរុទ្ធំ នាបទានំ បញ្ញាយិត្ត តេ មយំ អកដ្ឋ-
 ចាកំ សាលំ បរិកុញ្ញោ តត្តក្ខោ តទាហារា ចរិ-
 ទិយមទ្ធានំ អដ្ឋមា តេសន្នោ ចាបកានិយេវ អក្ក-
 សលានំ ធម្មានំ ចាតុកាវា កណោបិ តណ្ហាលំ
 បរិយោនទ្ធិ ឌុសោបិ តណ្ហាលំ បរិយោនទ្ធិ ល្លនិបិ
 នប្បដិវរុទ្ធំ អបទានម្បិ(១) បញ្ញាយិត្ត សណ្ឋាសណ្ឋា
 សាលយោ វិតា យនន មយំ សាលំ វិកជេយ្យម
 មរិយានិ វេចេយ្យមាតិ ។ អថខោ(២) វាសេដ្ឋា សត្តា
 សាលំ វិកជីសុ មរិយានិ វេចេសុ ។

[៦២] អថខោ វាសេដ្ឋា អពាតរោ សត្តោ
 លោលជាតិកោ សកំ ភាគំ បរិកុញ្ញោ អពាតរ
 ភាគំ អទិន្នំ អាទិយិត្តា បរិកុញ្ញា ។ តមេនិ អក្ក-
 ហោសុំ កហោត្តា ឯតទេវាចំ ចាបកំ វត កោ សត្ត
 ករោសិ យត្រ ហិ នាម សកំ ភាគំ បរិកុញ្ញោ

---

១១ អបទានំ ។ ២ ឧ. ម. អថខោ ពេ ។

អត្តញ្ញសូត្រ ការសន្មតសត្វម្នាក់ ការប្រគល់ឲ្យទូរចំណែកស្រូវសាលី

ទ្រុល មានផ្លែទុំឡើងវិញ ពួកយើងនាំយកស្រូវសាលី ត្រង់ទីណាមក
 ក្នុងវេលាព្រឹក សម្រាប់បរិភោគ ក្នុងវេលាព្រឹក លុះវេលាល្ងាច ទីនោះ
 ក៏មានស្រូវសាលី ដុះទ្រុបទ្រុល មានផ្លែទុំឡើងវិញ ទីនោះក៏ប្រាកដ
 ហាក់ដូចជាមិនបានប្រគល់ឡើយ កាលពួកយើងទាំងនោះ បរិភោគស្រូវ
 សាលីកើតឯង យកស្រូវសាលីនោះជាចំណី យកស្រូវសាលីនោះជា
 អាហារ ក៏បិតនៅអស់កាលជាយូរអង្វែង ស្រាប់តែកុណាកុំព័ទ្ធផ្គុំអង្ករ
 ទាំងអង្ករម កុំព័ទ្ធផ្គុំអង្ករ សូម្បីទីដែលប្រគល់ ក៏មិនដុះឡើងវិញប្រាកដ
 ពេញដូចដើម ស្រូវសាលីទាំងឡាយក៏ដុះមួយគុម្ព ៗ (ហាក់ដូចជាគេចង
 ជាបាច់) ព្រោះហេតុនៃធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមក កើតប្រាកដ
 ដល់យើងទាំងឡាយនោះ បើដូច្នោះ គួរតែយើង ចែកស្រូវសាលីគ្នា
 គួរតែបោះព្រំខ្លួន ៗ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ លំដាប់នោះឯង
 សត្វទាំងឡាយ ក៏នាំគ្នាចែកស្រូវសាលី បោះព្រំខ្លួន ដោយខ្លួនៗ ។

(៦៦) ម្នាលវាសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ ត្រានោះ មានសត្វម្នាក់ជាភិ
 ជាអ្នកលះលោះ លាក់សំចៃចំណែករបស់ខ្លួនទុក លួចយកចំណែក
 របស់អ្នកដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ មកបរិភោគ ។ សត្វទាំងឡាយក៏បាន
 ចាប់សត្វនោះ លុះចាប់បានហើយក៏ស្តីឲ្យដូច្នោះថា ឧសត្វអើយ ឯងធ្វើ
 អំពើអាក្រក់ណាស់ មិនគួរបើឯងលាក់សំចៃចំណែករបស់ខ្លួនទុក លួច

សុត្តន្តបិដកេ វិយាសិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

អញ្ញាតំ ភាគំ អនិច្ចំ អាទិយត្វា បរិកុញ្ញសិ មា
 គោ (១) សត្ត បុន (២) ឃ្រូបមកាសីតិ ។ ឃ្រូ
 គោតិ ខោ វាសេដ្ឋា សោ សត្តោ តេសំ សត្តានិ
 បច្ចុស្ស្ហសិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ វាសេដ្ឋា សោ
 សត្តោ ។ បេ ។ តតិយម្បិ ខោ វាសេដ្ឋា សោ
 សត្តោ សកំ ភាគំ បរិកុញ្ញោ អញ្ញាតំ ភាគំ
 អនិច្ចំ អាទិយត្វា បរិកុញ្ញំ ។ តមេនំ អក្កហេសុ
 កហេត្វា ឯតទវេច្ឆិ បាបកំ វត គោ សត្ត ករោសិ
 យត្រ ហិ ធាម សកំ ភាគំ បរិកុញ្ញោ អញ្ញាតំ
 ភាគំ អនិច្ចំ អាទិយត្វា បរិកុញ្ញំ (៣) មា គោ សត្ត
 បុនបិ ឃ្រូបិ អកាសីតិ ។ អញ្ញោ បាលីណា បហា-
 រីសុ អញ្ញោ លេខុណា បហារីសុ អញ្ញោ ទណ្ណន
 បហារីសុ ។ តទគ្គោ ខោ បុន វាសេដ្ឋា អនិច្ចានានិ
 បញ្ញាយតិ ករហា បញ្ញាយតិ មុសាវាទោ បញ្ញាយតិ
 ទណ្ណានានិ បញ្ញាយតិ ។ អថខោ តេ វាសេដ្ឋា
 សត្តា សុន្ទបតិសុ សុន្ទបតិត្វា អនុត្តនិសុ

១ ខ. មាស្ស ពោ ។ ម. មាសុ ពោ ។ ២ ខ. ម. បុន បិ ។ ៣ ខ. ម. បរិកុញ្ញសិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ បាណិកវគ្គ

យកចំណែករបស់អ្នកដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ មកបរិភោគសោះ នៃសត្វ
 អើយ ឯងកុំធ្វើអំពើបែបនេះទៀតឡើយ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ
 សត្វនោះបានទទួលតបពាក្យ របស់ពួកសត្វទាំងនោះថា អើអ្នកដំបំរើន ។
 ម្នាលវាសេដ្ឋៈនឹងការទ្វាដៈ សត្វនោះ (លួចយកចំណែករបស់អ្នកដទៃ)
 ជាគំរប់ពីរជងផង ។ បេ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ សត្វនោះបាន
 លាក់សំបែចចំណែករបស់ខ្លួនទុក លួចយកចំណែករបស់អ្នកដទៃ ដែល
 គេមិនបានឲ្យ មកបរិភោគជាគំរប់ ៣ ជងផង ។ សត្វទាំងឡាយក៏បានចាប់
 សត្វនោះ លុះចាប់បានហើយក៏ស្តីឲ្យដូច្នោះថា ឧសត្វអើយ ឯងធ្វើអំពើ
 អាក្រក់ណាស់ មិនគួរឃើញឯងលាក់សំបែចរបស់ខ្លួនទុក លួចយកចំណែក
 របស់អ្នកដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ មកបរិភោគសោះ នៃសត្វអើយ
 ឯងកុំធ្វើអំពើបែបនេះទៀតឡើយ ។ ពួកសត្វខ្លះតបទៈ (សត្វនោះ) នឹងដៃ
 ពួកសត្វខ្លះចោលនឹងជុំដី ពួកសត្វខ្លះវាយនឹងតម្បង ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ
 នឹងការទ្វាដៈ ការលួចទ្រព្យគេក៏ប្រាកដឡើង ការតិះដៀលក៏ប្រាកដ
 ឡើង ការនិយាយគុហក៏ប្រាកដឡើង ការដាក់អាជ្ញាក៏ប្រាកដឡើង
 តាំងពីកាលនោះជាដើមមក ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ គ្រា
 នោះឯង ពួកសត្វទាំងនោះមកប្រជុំគ្នា លុះប្រជុំគ្នាហើយ ក៏គូញត្រូវថា

អន្តរាស្ត្រ ឯកសន្តសម្មតិ សាលិកាគុប្បកាមំ

ចាបតា វត កោ ធម្មា សត្តេស្ត ចាតុត្តតា យត្រ
 ហិ ធាម អទិន្នានាទំ បញ្ញាយិស្សតិ ករហា បញ្ញា-
 យិស្សតិ មុសាវាទោ បញ្ញាយិស្សតិ ទណ្ណា ទានំ
 បញ្ញាយិស្សតិ យន្ត មយំ ឯកំ សត្តំ សម្មន្តេយ្យ ប
 យោ^(១) ធា សម្មាទិយិតតំ ទិយេយ្យ សម្មាករហិតតំ
 ករហេយ្យ សម្មាបញ្ញាជេតតំ បញ្ញាជេយ្យ មយំ
 បនប្ប សាលីនំ ភាគំ អនុប្បទស្សា មាតិ ។ អថខោ
 តេ វាសេដ្ឋា សត្តា យោ នេសំ សត្តោ អភិរុប-
 តរោ ច ទស្សនីយតរោ ច ចាសាទិកតរោ ច
 មហេសត្តុតរោ ច តិ សត្តំ ឧបសង្កមិត្តា ឯតទ-
 រោទិំ ឯហិ កោ សត្ត សម្មាទិយិតតំ ទិយ^(២)
 សម្មាករហិតតំ ករហា^(៣) សម្មាបញ្ញាជេតតំ បញ្ញាជេហិ
 មយំ បន រោ^(៤) សាលីនំ ភាគំ អនុប្បទស្សា មាតិ ។

---

១ ទ. សោ ។ ២ ទិយិតិបិ កត្តបិ បោត្តរោ ។ ៣ ទ. ករហិ ។ ៤ ទ. ម. តេ ។

អន្តរាស្សត្រ ការសន្មតសត្វម្នាក់ ដំណោះស្រាយប្រគល់ឱ្យទ្រង់ណែកស្រូវសាលី

យើងអើហ្ន៎ ធម៌ដ៏លាមកទាំងឡាយ កើតប្រាកដដល់សត្វទាំងឡាយហើយ
 ព្រោះថា ការលួចទ្រព្យគេក៏កើតប្រាកដឡើង ការតិះដៀលក៏កើតប្រាកដ
 ឡើង ការនិយាយកុហកក៏កើតប្រាកដឡើង ការដាក់ភារៈក៏កើតប្រាកដ
 ឡើង បើដូច្នោះ គួរតែពួកយើងសន្មតសត្វណា ម្នាក់ ឱ្យជាអ្នកបន្ទោសសត្វ
 ដែលយើងគួរបន្ទោសតាមហេតុ ឱ្យតិះដៀលសត្វ ដែលយើងគួរតិះដៀល
 តាមហេតុ ឱ្យបណ្តាញសត្វ ដែលយើងគួរបណ្តាញតាមហេតុ ចំណែក
 ខាងពួកយើង ត្រូវជូនចំណែកស្រូវសាលីទាំងឡាយ ឱ្យដល់សត្វនោះ ។
 ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ នឹងការទាស់ ទើបពួកសត្វទាំងនោះ នាំគ្នាចូលទៅរកសត្វ
 ដែលជាអ្នកមានរូបល្អ គួររមលមើល គួរជ្រះថ្លា មានស័ក្តិធំ^(១) ជាងពួក
 សត្វទាំងនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយដូច្នោះថា បពិត្រសត្វ
 ដ៏ចំរើន អ្នកចូរមកបន្ទោសសត្វ ដែលគួរបន្ទោសតាមហេតុ ចូរតិះដៀល
 សត្វ ដែលគួរតិះដៀលតាមហេតុ ចូរបណ្តាញសត្វ ដែលគួរបណ្តាញតាម
 ហេតុចុះ សិមពួកយើងនឹងជូនចំណែកស្រូវសាលីទាំងឡាយដល់អ្នក ។

---

១ (អន្តិកថា) ធំព្រះចរមពោធិសត្វនៃយើង ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស ពាណិកវគ្គោ

ឃ្លី ភោតិ ខោ សោ វាសេដ្ឋា សត្តោ^(១) តេសិ
សត្តានិ បដិស្សត្តា សម្មាទិយិតតំ ទិយិ សម្មាករ-
ហិតតំ ករហិ សម្មាបញ្ចជេតតំ បញ្ចជេសិ ។ តេ
បនស្ស សាលីនិ ភាគំ អនុប្បទិស្ស ។

[៦ ៣] មហាជនសម្មតោតិ ខោ វាសេដ្ឋា
មហាសម្មតោត្រូវ^(២) បម្រមំ អក្ខរំ ឧបនិព្វតំ ។
ខេត្តានិ អធិបតីតិ^(៣) ខោ វាសេដ្ឋា ខតិយោ ខតិ-
យោត្រូវ ទុតិយំ អក្ខរំ ឧបនិព្វតំ ។ ធម្មន
បរេសំ រញ្ជេតីតិ^(៤) ខោ វាសេដ្ឋា រាជា រាជាត្រូវ
តតិយំ អក្ខរំ ឧបនិព្វតំ ។ ឥតិ ខោ វាសេដ្ឋា
ឃ្លីមេវស្ស ខតិយមណ្ឌលស្ស ខោរាលោន អក្កពោន
អក្ខរេន អភិនិព្វតិ អហោសិ ។ តេសិយេវ សត្តានិ
អញ្ជេសិ សទិសានិយេវ នោ អសទិសានិ ធម្មេនេវ
ឃ

---

១ ឧ. ម. វាសេដ្ឋិ សោ សត្តោ ។ ២ ឧ. ម. មហាសម្មតោ មហាសម្មតោត្រូវ ។
៣ ឧ. បតីតិ ។ ៤ ឧ. បរេ រញ្ជេតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាណិកន្ត

ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ សត្វនោះ បានទទួលតបពាក្យរបស់សត្វទាំង
នោះថា អើអ្នកដំបំរើទាំងឡាយ ហើយក៏បន្ទោសសត្វ ដែលគួរ
បន្ទោសតាមហេតុ គំរេងៀលសត្វដែលគួរគំរេងៀលតាមហេតុ បណ្តេញ
សត្វ ដែលគួរបណ្តេញតាមហេតុ ។ ពួកសត្វទាំងនោះ ក៏បានជូន
ចំណែកស្រូវសាលីទាំងឡាយដល់សត្វនោះ ។

(៦៣) ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ សត្វនោះ មហាជនសន្មត
ហើយ ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបអក្ខរៈ^(១)ជាដំបូងក៏កើតឡើងថា មហា-
សន្មតដូច្នោះ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ សត្វនោះជាអធិបតីនៃស្រែ
ទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបអក្ខរៈទី ២ ក៏កើតឡើងថា ខត្តិយៈ
ខត្តិយៈដូច្នោះ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ សត្វនោះញ៉ាំងសត្វទាំង
ឡាយដទៃ ឲ្យពេញចិត្តដោយធម៌ ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបអក្ខរៈទី ៣
ក៏កើតឡើងថា រាជា រាជា ដូច្នោះ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ ហេតុ
ដូច្នោះ អក្ខរៈដែលជាច្បាប់ចាស់ បានកើតឡើងដល់ខត្តិយមណ្ឌលនោះ
យ៉ាងនេះឯង ។ ការកើតនៃអក្ខរៈដល់ពួកសត្វទាំងនោះឯង ដូចគ្នា
នឹងសត្វទាំងឡាយដទៃដែរ មិនមែនខុសគ្នាទេ កើតឡើងតែដោយធម៌

---

១ អន្តិកថា ថា បាណិកន្តពាក្យសម្រាប់កំណត់ សម្រាប់ចេញឈ្មោះ សម្រាប់ចេញគុំ
សម្រាប់និយាយ ។

អន្តរាសុត្តេ អនិច្ចាតាទិយបធម្មកថា

នោ អធិម្ពន ។ ធិម្ពា ហិ វាសេដ្ឋា សេដ្ឋា
ជនេតស្មី ទិដ្ឋ ចេវ ធិម្ព អភិសម្បវាយញ្ច ។

[៦៤] អថទោ តេសំ សត្តានិយេវ^(១) ឯកប្បានំ
ឯតទហោសិ ទាបកោ វិត កោ ធិម្ពា សត្តេសុ
ទាតុក្កតា យត្រ ហិ ធិម អនិច្ចាទានំ បញ្ចា-
យិស្សតិ ករហា បញ្ចាយិស្សតិ មុសាវិនោ បញ្ចា-
យិស្សតិ ទណ្ណាទានំ បញ្ចាយិស្សតិ បញ្ចាជនំ បញ្ចា-
យិស្សតិ យន្ធន មយំ ទាបកេ អកុសលេ ធិម្ព
វាហេយ្យមាតិ^(២) ។ តេ ទាបកេ អកុសលេ ធិម្ព
វាហេស្មី ។ ទាបកេ អកុសលេ ធិម្ព វាហេន្តិក
ទោ វាសេដ្ឋា ព្រាហ្មណា ព្រាហ្មណាត្រេវ បថមិ
អក្ខរំ ឧបនិព្វតំ ។ តេ អរណាយតនេ បណ្ឌិត្យ-
ជិយោ ច ករិត្យា បណ្ឌិត្យជីសុ យាយន្តិ ។
វិតជ្ជវា វិតជ្ជមា បន្ទមុសលា សាយំ សាយ-
មាសាយ ទាតោ ទាតវាសាយ កាមនិកមវាជ-
នានិយោ ឌីសវន្តិ យាសមេសនា^(៣) ។ តេ

១ ឧ. ពេសញ្ញោ ទោ វាសេន្តិ សត្តានំ ។ ម. អថទោ តេសំ វាសេន្តិ សត្តានិយេវ ។
២ ឧ. ពាហេយ្យមាតិ ។ ៣ ម. យាសមេសមាតា ។

អង្គញ្ញសូត្រ និយាយអំពីបាបធម៌មានអទិដ្ឋាទានជាដើម

បុណ្ណោះឯង មិនមែនដោយសុខធម៌ទេ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ
ព្រោះថា ធម៌ជាគុណដ៏ប្រសើរបំផុត ក្នុងប្រជុំជន ទាំងបច្ចុប្បន្ន នឹង
បរលោក ។

(៦៤) គ្រានោះឯង បណ្ណាសត្វទាំងឡាយនោះ សត្វពួកខ្លះបាន
គិតគ្នាយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ ធម៌ដ៏លាមកទាំងឡាយ
កើតប្រាកដ ដល់ពួកសត្វហើយ ព្រោះថា ការលួចទ្រព្យគេ ក៏ប្រាកដ
ឡើង ពាក្យគិះដៀល ក៏ប្រាកដឡើង ការនិយាយកុហក ក៏ប្រាកដឡើង
ការដាក់អាជ្ញា ក៏ប្រាកដឡើង ការបណ្តេញ ក៏ប្រាកដឡើង បើដូច្នោះ
ពួកយើងគួរតែបន្ទាត់ នូវធម៌អាកុសល ដ៏លាមកទាំងឡាយចេញ ។
សត្វទាំងនោះ ក៏បានបន្ទាត់ នូវធម៌អាកុសលដ៏លាមកចេញ ។ ម្នាល
វាសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ សត្វទាំងឡាយនោះបន្ទាត់ នូវធម៌អាកុសល
ដ៏លាមក ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបអក្ខរៈទី ១ ក៏កើតឡើងថា ព្រាហ្មណៈ
ព្រាហ្មណៈដូច្នោះ ។ សត្វទាំងឡាយនោះ បានធ្វើជំរុំស្លឹកក្នុងព្រៃលោង
ហើយសំឡឹងអារម្មណ៍ ក្នុងជំរុំប្រក់ស្លឹកទាំងឡាយ ។ ពួកសត្វទាំងនោះ
មិនមានភ្លើង មិនមានផ្សែង មិនមានអវ័ស្រ័ត ត្រាច់ទៅកាន់ស្រុកនិគមនឹង
រាជធានី ស្វែងរកអាហារក្នុងវេលាល្ងាច សម្រាប់បរិភោគក្នុងវេលាល្ងាច
ស្វែងរកក្នុងវេលាព្រឹកសម្រាប់បរិភោគក្នុងវេលាព្រឹក ។ ពួកសត្វទាំងនោះ

សុត្តន្តបិដកេ វ័យនិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

យាសំ បដិលភិក្ខុ បុននេវ អរញ្ញាយតនេ បណ្ណកុដិសុ
 ឈាយន្តំ ។ តមេនំ មនុស្សា និស្សា ឃុំមាហិសុ ឥមេ
 ខោ កោ សត្តា អរញ្ញាយតនេ បណ្ណកុដិយោ ករិក្ខា
 បណ្ណកុដិសុ ឈាយន្តំ វីតង្គារា វីតង្គមា បន្ទមុសលា
 សាយំ សាយមាសាយ បាតោ បាតាសាយ តាម-
 និកមរាជនានិយោ ឌីសុវន្តំ យាសមេសនា ។ តេ
 យាសម្បដិលភិក្ខុ បុននេវ អរញ្ញាយតនេ បណ្ណ-
 កុដិសុ ឈាយន្តំ ។ ឈាយន្តំតិ ខោ បន វាសេដ្ឋា
 ឈាយិកា ឈាយិកាត្រូវ(១) ទុតិយំ អត្តរំ ឧប-
 និព្វតំ តេសំយេវ ខោ វាសេដ្ឋា សត្តានំ ឯកេច្ច
 សត្តា អរញ្ញាយតនេ បណ្ណកុដិសុ ឈានំ(២) អន-
 ភិសម្ពនមាណា តាមសាមន្តំ និកមសាមន្តំ ឌីសុវត្តា(៣)
 កន្លេ ករោន្តា អាគច្ឆន្តំ ។ តមេនំ មនុស្សា
 និស្សា ឃុំមាហិសុ ឥមេ ខោ បន កោ(៤) សត្តា

---

១ ១. ឈាយន្តំ ។ ឈាយន្តំតិ ខោ បន វាសេដ្ឋា ឈាយកា ឈាយកាត្រូវ ។ ២ ១.
 ម. ពំ ឈានំ ។ ៣ ១. និកមសាមន្តមោសិវា ។ ៤ ១. ម. ខោ កោ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាណិកវគ្គ

លុះបានអាហារហើយ ក៏នៅសំឡឹងអារម្មណ៍ ក្នុងជំរំស្លឹកទាំងឡាយក្នុង
 ព្រៃរំលោងទៀត ។ មនុស្សទាំងឡាយ លុះឃើញសត្វទាំងនោះហើយ
 ក៏និយាយគ្នាយ៉ាងនេះថា នៃគ្នាយើងអើយ ពួកសត្វទាំងនេះឯង ធ្វើជំរំ
 ស្លឹកទាំងឡាយ ក្នុងព្រៃរំលោង ហើយនៅសំឡឹងអារម្មណ៍ ក្នុងជំរំស្លឹក
 ទាំងឡាយ ជាសត្វមិនមានភ្លើង មិនមានផ្សែង មិនមានអង្រែ តែងគ្រាប់
 ទៅកាន់ស្រុកនិគមនឹងរាជធានី ស្វែងរកអាហារក្នុងវេលាល្ងាចសម្រាប់
 បរិភោគក្នុងវេលាល្ងាច ស្វែងរកក្នុងវេលាព្រឹកសម្រាប់បរិភោគ ក្នុងវេលា
 ព្រឹក ។ ពួកសត្វទាំងនោះ លុះបានអាហារហើយ ក៏សំឡឹងអារម្មណ៍
 ក្នុងជំរំស្លឹក ក្នុងព្រៃរំលោងទៀត ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈនឹងការទាជៈ ពួកសត្វ
 ទាំងនោះឯង តែងសំឡឹងអារម្មណ៍ ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបអក្ខរៈទី២
 ក៏កើតឡើងថា ឈាយិកា ឈាយិកា (អ្នកសំឡឹងអារម្មណ៍) ។ ម្ចាស់
 វាសេដ្ឋៈ នឹងការទាជៈ បណ្តាសត្វទាំងនោះឯង សត្វពួកខ្លះកាលមិនអាច
 នឹងសំឡឹងអារម្មណ៍ក្នុងជំរំស្លឹកទាំងឡាយ ក្នុងព្រៃរំលោងបាន ក៏ចូលទៅ
 កាន់ស្រុកជិត និគមជិត ភាក់តែងបង្រៀននូវគន្លុះ (គឺវេទមន្ត) រួចត្រឡប់
 មកវិញ ។ មនុស្សទាំងឡាយ លុះបានឃើញសត្វទាំងនោះហើយនិយាយ
 គ្នាយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់គ្នាយើងអើយ ពួកសត្វទាំងនេះឯង មិនអាចនឹង

អនុញ្ញាត្តិ អដ្ឋាយិកា អដ្ឋាយិកាត្រូវ ពតិយព្រះបដិព្វត្តិ

អរញ្ញាយតនេ បណ្ណាក្កដិស្កុ ឈានំ អនភិសម្មនមាណា
 តាមសាមន្តំ និកមសាមន្តំ ឌីសវិត្តា កន្លៃ ករោណ្ណ
 កច្ឆន្តំ ។ ននានិមេ ឈាយន្តំ ននានិមេ ឈាយន្តំតិ
 ទោ វាសេដ្ឋា អដ្ឋាយិកា អដ្ឋាយិកាត្រូវ តតិយំ
 អក្ករំ ឧបនិព្វតំ ។ ហ្និនសម្មតំ ទោ បន វាសេដ្ឋា
 តេន សមយេន ហោតិ តទេតវហិ សេដ្ឋសម្មតំ ។
 តតិ ទោ វាសេដ្ឋា ឯវមេតស្ស ព្រាហ្មណមណ្ឌលស្ស
 ហោរណេន អក្កពោន អក្កវេន អភិនិព្វតំ អហោសិ ។
 តេសំយេវ សត្តានំ អពោសំ សទិសានំយេវ នោ
 អសទិសានំ ធម្មនេវ នោ អធម្មន ។ ធម្មោ
 ហិ វាសេដ្ឋា សេដ្ឋា ជនេតស្មី និដ្ឋេ ចេវ ធម្ម
 អភិសម្មរាយតា ។

[៦៥] តេសំយេវ ទោ វាសេដ្ឋា សត្តានំ ឯកច្ចេ
 សត្តា មេត្តនំ ធម្មំ សមាទាយ វិស្សំ កម្មន្តេ (៦)
 បយោជេស្សំ ។ មេត្តនំ ធម្មំ សមាទាយ វិស្សំ

---

១ ១. មេត្តនម្ហំ សមាទាយ វិស្សតកម្មន្តេ ។

អត្ថបទសូត្រ ការកើតឡើងនៃអក្ខរៈទី ៣ ជាអដ្ឋយិកាអដ្ឋយិកា

សំឡឹងអារម្មណ៍ក្នុងជំរុំស្លឹកទាំងឡាយ ក្នុងព្រៃរំលោងបាន ក៏ចូលមកកាន់
ស្រុកជិត និតមជិត ភាក់តែនិបង្រៀននូវគន្លងរូបក្រឡប់ទៅវិញ ។ ម្នាល
វសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ សត្វទាំង នេះ វេមនិមិនសំឡឹងអារម្មណ៍ ក្នុងកាល
ឥឡូវនេះ សត្វទាំងនេះ វេមនិមិនសំឡឹងអារម្មណ៍ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ
ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបអក្ខរៈទី ៣ ក៏កើតឡើងថា អដ្ឋយិកា អដ្ឋយិកា
(អ្នកមិនសំឡឹងអារម្មណ៍) ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ ក្នុងសម័យនោះ
ការទ្រទ្រង់នឹងការបង្រៀននូវមន្ត គេសន្មតថាជាការថោកទាបទេ តែក្នុង
កាលឥឡូវនេះ ការទ្រទ្រង់នឹងការបង្រៀននូវមន្តនោះ គេសន្មតថាជាការ
ប្រសើរវិញ ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ ហេតុដូច្នោះឯង អក្ខរៈដែល
ជាច្បាប់ចាស់ បានកើតឡើង ដល់ព្រាហ្មណ៍មណ្ឌលនោះ យ៉ាងនេះ ។
ការកើតនៃអក្ខរៈដល់ពួកសត្វទាំងនោះឯង ដូចគ្នានឹងសត្វទាំងឡាយដទៃ
ដែរ មិនមែនខុសគ្នាទេ កើតឡើងដោយធម៌តែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះឯង មិន
មែនដោយខុសធម៌ទេ ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ ព្រោះថា ធម៌ជា
គុណដ៏ប្រសើរបំផុត ក្នុងប្រជុំជនទាំងបច្ចុប្បន្ននឹងបរលោក ។

(៦៥) ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ បណ្តាសត្វទាំងនោះឯង សត្វ
ពួកខ្លះប្រព្រឹត្តកាន់នូវមេដុនធម្ម ហើយប្រកបការងារផ្សេងគ្នា ។ ម្នាល
វសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ សត្វទាំងឡាយប្រព្រឹត្តកាន់នូវមេដុនធម្ម ហើយ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាសិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

កម្មនេ បយោជេន្តិតិ ខោ វាសេដ្ឋា វេស្សា វេស្សា
 ត្រូវ អក្ខរំ និព្វត្តំ ។ ឥតិ ខោ វាសេដ្ឋា ឃីមេតស្ស ។
 សន្តិ(១) ។ ឥតិ ខោ វាសេដ្ឋា ឃីមេតស្ស សុទ្ធ-
 មណ្ឌលស្ស ចោវាលោន អក្ខរោន អក្ខរោន អក្ខរោន
 អហោសិ តេសំយេវ សត្តានំ អពោសិ(២) សទិសាដិ-
 យេវ នោ អសទិសាដិ ធម្មនេវ នោ អធម្មន ។
 ធម្មា ហិ វាសេដ្ឋា សេដ្ឋា ជនេតស្ស ទិដ្ឋ ចេវ
 ធម្ម អភិសម្បវាយណ ។

[៦៦] អហុ ខោ សោ វាសេដ្ឋា សមយោ យំ
 ខត្តិយោបិ សកំ ធម្មំ ករហមាណោ អការស្នា អនតា-
 រិយំ បព្វជតិ សមណោ ករិស្សាមីតិ ។ ព្រាហ្មណោបិ
 វាសេដ្ឋា ។ មេ ។ វេស្សាបិ វាសេដ្ឋា ។ មេ ។
 សុទ្ធាបិ ខោ(៣) សកំ ធម្មំ ករហមាណោ អការស្នា
 អនតារិយំ បព្វជតិ សមណោ ករិស្សាមីតិ ។ ឥមេហិ
 ខោ វាសេដ្ឋា ចត្តហិ មណ្ឌលេហិ សមណមណ្ឌលស្ស

---

១ ឧ. ម. សុត្តន្ត ៧ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. ម. អនញ្ញសំ ។ ៣ ឧ. ខោសត្តោ
 ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាណិកវគ្គ

ប្រកបការងារផ្សេងគ្នា ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបអក្ខរៈក៏កើតថា វេស្សៈ
 វេស្សៈដូច្នោះ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ (ការកើតឡើងនៃអក្ខរៈ
 ដែលជាច្បាប់ចាស់ក៏មានឡើង) ដល់វេស្សមណ្ឌលនុ៎ះយ៉ាងនេះ ដោយ
 ហេតុនេះឯង ។ សេចក្តីបំប្រួញ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ
 ហេតុដូច្នោះឯង អក្ខរៈដែលជាច្បាប់ចាស់ បានកើតឡើងដល់សុទ្ធមណ្ឌល
 នុ៎ះយ៉ាងនេះឯង ការកើតឡើងនៃអក្ខរៈ ដល់ពួកសត្វទាំងនោះឯង
 ដូចគ្នានឹងសត្វទាំងឡាយដទៃដែរ មិនមែនខុសគ្នាទេ កើតឡើងដោយ
 ធម៌តែប៉ុណ្ណោះឯង មិនមែនដោយខុសធម៌ទេ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹង
 ការទ្វាជៈ ព្រោះថា ធម៌ជាគុណដ៏ប្រសើរបំផុត ក្នុងប្រជុំជន ទាំងបច្ចុប្បន្ន
 នឹងបរលោក ។

(៦៦) ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ មានសម័យ ដែលខុត្តិយៈខ្លះ
 គំរះដៀលធម៌របស់ខ្លួន ហើយចេញចាកផ្ទះចូលមកបួស ដោយបំណងថា
 អាត្មាអញនឹងធ្វើជាសមណៈ ដូច្នោះក៏មាន ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ
 ព្រាហ្មណ៍ខ្លះ ។ បេ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ វេស្សៈខ្លះ ។ បេ ។ ម្នាល
 វរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ សុទ្ធាខ្លះ គំរះដៀលធម៌របស់ខ្លួន ចេញចាកផ្ទះចូល
 ទៅបួសដោយបំណងថា អាត្មាអញនឹងធ្វើជាសមណៈ ដូច្នោះក៏មាន ។ ម្នាល
 វរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ ការកើតឡើងនៃសមណមណ្ឌល ក៏បានមានឡើង

អនុញ្ញាតុក្កេ ទុច្ចរិត រណំ ទុច្ចរិតវិហារ

អភិវឌ្ឍន៍ត្រូវ អយោសិ តេសិយេវ សត្តានំ អញ្ជាសិ
សុខិសានិយេវ ឆោ អសុខិសានំ ធម្មេនេវ ឆោ
អធម្មេន ។ ធម្មោ ហិ វាសេដ្ឋា សេដ្ឋា ជនេតស្ថិ
ទិដ្ឋ ចេវ ធម្មេ អភិសម្បវាយត្ថ ។

(៦៧) ខត្តិយោបិ ខោ វាសេដ្ឋា កាយេន ទុច្ច-
រិតញ្ជរិត្តា វាចាយ ទុច្ចរិតញ្ជរិត្តា មនសា ទុច្ចរិតញ្ជរិត្តា
មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទានោ^(១) មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្ម-
សមាទានហេតុ កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា អចាយំ
ទុក្ខតិ វិនិចាតិ ជិរយំ ឧបបជ្ជតិ ។ ព្រាហ្មណោបិ ខោ
វាសេដ្ឋា ។ បេ ។ វេស្សោបិ ខោ វាសេដ្ឋា ។ បេ ។
សុទ្ធោបិ ខោ វាសេដ្ឋា ។ បេ ។ សមណោបិ ខោ
វាសេដ្ឋា កាយេន ទុច្ចរិតញ្ជរិត្តា វាចាយ ទុច្ចរិតញ្ជ-
រិត្តា មនសា ទុច្ចរិតញ្ជរិត្តា មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្ម-
សមាទានោ មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទានហេតុ កាយស្ស
ភេទា បរិ មរណា អចាយំ ទុក្ខតិ វិនិចាតិ ជិរយំ
ឧបបជ្ជតិ ។

---

១ ១. មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទានោតិ ន ទិស្សតិ ។

អន្តញ្ញាសូត្រ ការប្រព្រឹត្តិអាក្រក់នឹងផលនៃការប្រព្រឹត្តិអាក្រក់

ដោយសារមណ្ឌលទាំង ៤ នេះឯង ការកើតឡើងនៃសមណមណ្ឌលដល់
សត្វទាំងនោះឯង ដូចគ្នានឹងសត្វទាំងឡាយដទៃដែរ មិនមែនខុសគ្នាទេ
កើតឡើងដោយធម៌តែប៉ុណ្ណោះឯង មិនមែនដោយខុសធម៌ទេ ។ ម្នាល
វរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ព្រោះថា ធម៌ជាគុណដ៏ប្រសើរបំផុត ក្នុងប្រជុំជន
ទាំងបច្ចុប្បន្ននឹងបរលោក ។

(៦៧) ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ មានខត្តិយៈខ្លះប្រព្រឹត្តិអាក្រក់
ដោយកាយ ប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ដោយវចា ប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ដោយចិត្តជាមិច្ឆា-
ទិដ្ឋិ ប្រកាន់នូវកម្មជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ព្រោះហេតុតែប្រកាន់ នូវកម្មជាមិច្ឆា-
ទិដ្ឋិនោះ លុះបែកផ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏ទៅកើតក្នុង
កំណើតសត្វតិរចាន ប្រេតវិស័យ អសុរកាយ នរក ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ
នឹងការទ្វាដៈ មានព្រាហ្មណ៍ខ្លះ ។ បេ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ
មានវេស្សៈខ្លះ ។ បេ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ មានសុទ្ធាខ្លះ
។ បេ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ មានសមណៈខ្លះ ប្រព្រឹត្តិអាក្រក់
ដោយកាយ ប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ដោយវចា ប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ដោយចិត្ត ជា
មិច្ឆាទិដ្ឋិ ប្រកាន់នូវកម្មជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ព្រោះហេតុតែប្រកាន់នូវកម្មជាមិច្ឆា-
ទិដ្ឋិនោះ លុះបែកផ្លាយរាយកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏ទៅកើតក្នុង
កំណើតសត្វតិរចាន ប្រេតវិស័យ អសុរកាយ នរក ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

[៦៨] ខត្តិយោបិ ខោ វាសេដ្ឋា កាយេន សុច-
 រិតញ្ញវិទ្ធា វាចាយ សុចរិតញ្ញវិទ្ធា មនសា សុចរិតញ្ញ-
 វិទ្ធា សម្មាទិដ្ឋិកោ សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទានោ សម្មា-
 ទិដ្ឋិកម្មសមាទានហេតុ កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា
 សុភត្ថំ សត្តំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ ។ ព្រាហ្មណោបិ ខោ
 វាសេដ្ឋា ។ បេ ។ វេស្សោបិ ខោ វាសេដ្ឋា ។ បេ ។
 សុន្តោបិ ខោ វាសេដ្ឋា ។ បេ ។ សមណោបិ ខោ
 វាសេដ្ឋា កាយេន សុចរិតញ្ញវិទ្ធា វាចាយ សុចរិ-
 តញ្ញវិទ្ធា មនសា សុចរិតញ្ញវិទ្ធា សម្មាទិដ្ឋិកោ សម្មា-
 ទិដ្ឋិកម្មសមាទានោ សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទានហេតុ
 កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា សុភត្ថំ សត្តំ លោកំ
 ឧបបជ្ជតិ ។

[៦៩] ខត្តិយោបិ ខោ វាសេដ្ឋា កាយេន
 ទ្ធិយការី វាចាយ ទ្ធិយការី មនសា ទ្ធិយការី
 វិមិស្សទិដ្ឋិកោ វិមិស្សកម្មសមាទានោ វិមិស្សកម្ម-
 សមាទានហេតុ^(១) កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា

---

១ វិមិស្សទិដ្ឋិកោ វិមិស្សទិដ្ឋិកម្មសមាទានហេតុ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាណិកវគ្គ

[៦៨] ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ មានខត្តិយៈខ្លះប្រព្រឹត្តល្អដោយ
 កាយ ប្រព្រឹត្តល្អដោយវាចា ប្រព្រឹត្តល្អដោយចិត្ត ជាសម្មាទិដ្ឋិ ប្រកាន់
 នូវកម្មជាសម្មាទិដ្ឋិ ព្រោះហេតុតែប្រកាន់នូវកម្មជាសម្មាទិដ្ឋិនោះ លុះបែក
 ធ្លាយពងកាយបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏ទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក ។
 ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ មានព្រាហ្មណ៍ខ្លះ ។ បេ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ
 នឹងការទ្វាដៈ មានវេស្សៈខ្លះ ។ បេ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ មាន
 សុទ្ធាខ្លះ ។ បេ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ មានសមណៈខ្លះប្រព្រឹត្ត
 ល្អដោយកាយ ប្រព្រឹត្តល្អដោយវាចា ប្រព្រឹត្តល្អដោយចិត្ត ជាសម្មា-
 ទិដ្ឋិ ប្រកាន់នូវកម្មជាសម្មាទិដ្ឋិ ព្រោះហេតុតែប្រកាន់នូវកម្មជាសម្មាទិដ្ឋិ
 នោះ លុះបែកធ្លាយពងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏ទៅកើតក្នុង
 សុគតិស្នូតិទៅលោក ។

[៦៩] ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ មានខត្តិយៈខ្លះជាអ្នកធ្វើអំពើ
 ទាំងពីរ គឺជួនកាល ធ្វើអំពើអាក្រក់ ជួនកាល ធ្វើអំពើល្អដោយកាយ
 ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត មានទិដ្ឋិច្រឡំគ្នា
 ផ្សេង ។ ប្រកាន់នូវកម្មដែលច្រឡំគ្នាផ្សេង ។ ព្រោះហេតុតែប្រកាន់នូវ
 កម្មដែលច្រឡំគ្នាផ្សេង ។ នោះ លុះបែកធ្លាយពងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តី

អត្ថកថាសុត្តន្ត សុចរិតបរណំ សុចរិតវិញ្ញាណ

សុខទុក្ខក្ខត្តប្បដិសំវេទី ហោតិ ។ ព្រាហ្មណោបិ ខោ
 វាសេដ្ឋា កាយេន ទ្វយការី វាចាយ ទ្វយការី
 មនសា ទ្វយការី វិមិស្សទិដ្ឋិកោ វិមិស្សកម្មសមា-
 នានោ វិមិស្សកម្មសមាទានហេតុ កាយស្ស ភេទា
 បរិ មរណា សុខទុក្ខក្ខត្តប្បដិសំវេទី ហោតិ ។ វេស្សោបិ
 ខោ វាសេដ្ឋា កាយេន ទ្វយការី វាចាយ ទ្វយ-
 ការី មនសា ទ្វយការី វិមិស្សទិដ្ឋិកោ វិមិស្សកម្ម-
 សមាទានោ វិមិស្សកម្មសមាទានហេតុ កាយស្ស
 ភេទា បរិ មរណា សុខទុក្ខក្ខត្តប្បដិសំវេទី ហោតិ ។
 សុខ្មោបិ ខោ វាសេដ្ឋា កាយេន ទ្វយការី វាចាយ
 ទ្វយការី មនសា ទ្វយការី វិមិស្សទិដ្ឋិកោ
 វិមិស្សកម្មសមាទានោ វិមិស្សកម្មសមាទានហេតុ
 កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា សុខទុក្ខក្ខត្តប្បដិសំវេទី
 ហោតិ ។ សមណោបិ ខោ វាសេដ្ឋា កាយេន
 ទ្វយការី វាចាយ ទ្វយការី មនសា ទ្វយការី

អន្តញ្ញាសូត្រ ការប្រព្រឹត្តិល្អនឹងផលនៃការប្រព្រឹត្តិល្អ

ស្លាប់ ក៏បានទទួលសុខខ្លះទុកខ្លះ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងភារទ្វាជៈ មាន
 ព្រាហ្មណ៍ខ្លះ ជាអ្នកធ្វើអំពើទាំងពីរ ដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរ ដោយ
 វាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរ ដោយចិត្ត មានទិដ្ឋិ ច្រឡំគ្នាផ្សេង ។ ប្រកាន់
 នូវកម្មដែលច្រឡំគ្នាផ្សេង ។ ព្រោះហេតុតែប្រកាន់នូវកម្ម ដែលច្រឡំគ្នា
 ផ្សេង ។ នោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏បាន
 ទទួលសុខខ្លះ ទុកខ្លះ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងភារទ្វាជៈ មានវេស្សៈខ្លះ
 ជាអ្នកធ្វើអំពើទាំងពីរ ដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរ ដោយវាចា ធ្វើអំពើ
 ទាំងពីរដោយចិត្ត មានទិដ្ឋិច្រឡំគ្នាផ្សេង ។ ប្រកាន់នូវកម្មដែលច្រឡំគ្នា
 ផ្សេង ។ ព្រោះហេតុតែប្រកាន់នូវកម្ម ដែលច្រឡំគ្នាផ្សេង ។ នោះ លុះ
 បែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏បានទទួលសុខខ្លះ ទុក
 ខ្លះ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងភារទ្វាជៈ មានសុទ្ធាខ្លះ ជាអ្នកធ្វើអំពើទាំង
 ពីរ ដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរ ដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរ ដោយចិត្ត
 មានទិដ្ឋិច្រឡំគ្នាផ្សេង ។ ប្រកាន់នូវកម្មដែលច្រឡំគ្នាផ្សេង ។ ព្រោះ
 ហេតុតែប្រកាន់នូវកម្ម ដែលច្រឡំគ្នាផ្សេង ។ នោះ លុះបែកធ្លាយរាង
 កាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏បានទទួលសុខខ្លះ ទុកខ្លះ ។ ម្នាល
 វរសេដ្ឋៈ នឹងភារទ្វាជៈ មានសមណៈខ្លះ ជាអ្នកធ្វើអំពើទាំងពីរ ដោយ
 កាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរ ដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរ ដោយចិត្ត មានទិដ្ឋិ

សុត្តន្តបិដកេ ទ័យនិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

វិមិស្សនិដ្ឋិតោ វិមិស្សកម្មសមាទានោ វិមិស្សកម្ម-
សមាទានហេតុ កាយស្ស ភេទា បរិ បរណា
សុខទុក្ខកម្មដ៏សំវេទី ហោតិ ។

[៧០] ខតិយោបិ ទោ វិសេដ្ឋា កាយេន សំវុតោ
វិចាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ សត្តន្តំ ពោធិបក្ខិ-
យានំ ធម្មានំ^(១) ភាវនមន្តាយ ទិដ្ឋយេវ^(២) ធម្ម បរិ-
និព្វាយតិ^(៣) ។ ព្រាហ្មណោបិ ទោ វិសេដ្ឋា កាយេន
សំវុតោ វិចាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ សត្តន្តំ ពោ-
ធិបក្ខិយានំ ធម្មានំ ភាវនមន្តាយ ទិដ្ឋយេវ ធម្ម បរិ-
និព្វាយតិ ។ វេស្សោបិ ទោ វិសេដ្ឋា កាយេន សំវុតោ
វិចាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ សត្តន្តំ ពោធិបក្ខិ-
យានំ ធម្មានំ ភាវនមន្តាយ ទិដ្ឋយេវ ធម្ម បរិនិព្វា-
យតិ ។ សុទ្ធោបិ ទោ វិសេដ្ឋា កាយេន^(៤) សំវុតោ
វិចាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ សត្តន្តំ ពោធិបក្ខិ-
យានំ ធម្មានំ ភាវនមន្តាយ ទិដ្ឋយេវ ធម្ម បរិនិព្វា-
យតិ ។

---

១ ម. ភោគិបក្ខិយធម្មានំ ។ ២ ខ. ម. ទិដ្ឋេ វ ។ ៣ ម. បរិនិព្វាតិ ។ ៤ ខ.
ម. សុទ្ធាបិ ទោ វិសេដ្ឋិ ។ សមណោបិ ទោ វិសេដ្ឋិ កាយេន ។

សុត្តន្តបិដក វិយេកិយ បាណិក្ខ

ប្រឡំគ្នាផ្សេង ។ ប្រកាន់នូវកម្មដែលប្រឡំគ្នាផ្សេង ។ ព្រោះហេតុតែ
ប្រកាន់នូវកម្មដែលប្រឡំគ្នាផ្សេង ។ នោះ លុះបែកឆ្ងាយពងកាយ បន្ទាប់
អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏បានទទួលសុខខ្លះ ទុកខ្លះ ។

(៧០) ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងទ្វារទ្វាជៈ មានខត្តិយៈខ្លះ ជាអ្នកសង្រួម
ដោយកាយ សង្រួមដោយវាចា សង្រួមដោយចិត្ត អាស្រ័យនូវការ
ចំរើនពោធិបក្ខិយធម៌ ៧ កង(១) ក៏បរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះឯង ។ ម្នាល
វរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ មានព្រាហ្មណ៍ខ្លះ ជាអ្នកសង្រួមដោយកាយ
សង្រួមដោយវាចា សង្រួមដោយចិត្ត អាស្រ័យនូវការចំរើនពោធិបក្ខិយ-
ធម៌ ៧ កង ក៏បរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះឯង ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ
មានវេស្សៈខ្លះ ជាអ្នកសង្រួមដោយកាយ សង្រួមដោយវាចា សង្រួម
ដោយចិត្ត អាស្រ័យនូវការចំរើនពោធិបក្ខិយធម៌ ៧ កង ក៏បរិនិព្វានក្នុង
បច្ចុប្បន្ននេះឯង ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ មានសុខ្លះខ្លះ ជាអ្នក
សង្រួមដោយកាយ សង្រួមដោយវាចា សង្រួមដោយចិត្ត អាស្រ័យនូវ
ការចំរើនពោធិបក្ខិយធម៌ ៧ កង ក៏បរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះឯង ។

១ ពោធិបក្ខិយធម៌ ៧ កងរាប់យកសតិប្បដ្ឋាន ៤ ជាកង ១ រហូតដល់អន្តិកម្មត្ថជាកងទីបំផុត ។

អន្តរាស្សន្តេ សន្តត្តិមាត្រាប្រាណិ

(៧១) ឥមេសំ ហិ វាសេដ្ឋា ចតុដ្ឋំ វណ្ណំ យោ
 ហោតិ ភិក្ខុ អរហំ វណ្ណាសវេ វុសិតវា^(១) កត-
 ករណីយោ ឌិហិតកាវេ អនុប្បត្តសនត្តោ បរិក្ខុណា-
 ភវសញ្ញោជនោ សម្មទញ្ញាវិមុត្តោ សោ នេសំ អន្ត-
 មត្តាយតិ ធម្មនេវ នោ អធម្មន ។ ធម្មោ ហិ វាសេដ្ឋា
 សេដ្ឋា ជនេតស្មី ទិដ្ឋ បេវ នេម្ហ អភិសម្បវាយព្វ ។
 ព្រហ្មណបិ^(២) វាសេដ្ឋា សន្តត្តិមាវេន តថា ភាសិតា

(៧២) ខតិយោ សេដ្ឋោ ជនេតស្មី

យេ តោត្តប្បដិសារិនោ

វិដ្ឋាចរណសម្បន្តោ

សោ សេដ្ឋោ នេវហានុសេតិ ។

សាបិ ខោ^(៣) បនេសា វាសេដ្ឋា ព្រហ្មណ សន្តត្តិមាវេន
 តថា សុត្តតា នោ ទុត្តតា សុភាសិតា នោ ទុញ្ញាសិតា
 អត្តសញ្ញតា នោ អនត្តសញ្ញតា អនុមតា មយា ។

១ ឧ. វុសិតវាតិ ឧ. ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. ព្រហ្មណបេសា ។ ៣ ឧ. ម. សា ១៧ ។

អន្តព្វាសូត្រ ភាពិរចសំសន្តមារព្រហ្ម

(៧១) ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ក៏បណ្តាវណៈទាំង ៤ នេះ
 វណៈណា ជាភិក្ខុ ជាអរហន្ត ជាវិណាស្រព ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ
 រួចស្រេចហើយ បានធ្វើសោឡសកិច្ចស្រេចហើយ មានការដាក់ចុះ
 ហើយ បានសម្រេចប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ដោយលំដាប់ហើយ មានគណ្តា
 ជាគ្រឿងចងក្នងភពអស់រលីងហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះ
 បានគ្រាស់ដឹង ដោយប្រពៃ អ្នកនោះប្រាកដថាជាបុគ្គលប្រសើរលើស
 ជាងវណៈទាំង ៤ នោះ តាមធម៌ពិត មិនមែនមិនដោយធម៌ទេ ។
 ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ព្រោះថាធម៌ជាគុណដ៏ប្រសើរបំផុតក្នុងប្រជុំ
 ជន ទាំងបច្ចុប្បន្ន នឹងបរលោក ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ
 សូម្បីព្រហ្មឈ្មោះសន្តមារ ក៏បានពោលតាថាទុកថា

(៧២) ខត្តិយៈជាជាតិប្រសើរបំផុត ក្នុងប្រជុំជន ដែលជា
 អ្នករត្តកដល់គោត្រ អ្នកដែលបរិបូណ៌ ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ
 ប្រសើរបំផុត ក្នុងពួកទេវតានឹងមនុស្ស ។

ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ឯតាថានេះឯង ព្រហ្មឈ្មោះសន្តមារ
 បានពោលពីពោះហើយ មិនមែនពោលមិនពីពោះទេ បានសំដែងល្អហើយ
 មិនមែនសំដែងមិនល្អទេ ជាតាថាប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិនមែន
 ជាមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ឡើយ តថាភក្កិយល់ព្រមតាមដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីមនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

អហំមិ វាសេដ្ឋា ឃរិ វនាមិ

ខត្តិយោ សេដ្ឋោ ជនេតស្មី

យេ តោត្ថប្បដិសារិនោ

វិជ្ជាចរណាម្បនោ

សោ(១) សេដ្ឋោ ទេវហានុសេតិ ។

ឥនមវោច ភកវា ។ អត្តមនា វាសេដ្ឋការាជ្ជាជា

ភកវតោ ភាសិតិ អភិនន្ទនិ ។

អន្តញ្ញសុត្តំ បត្តំ^(២) និដ្ឋិតិ ។

១ ខ. លោតិ ឆ ទិស្សតិ ។ ២ ម. អន្តញ្ញសុត្តំ បត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបេនិកាយ បាណិកវគ្គ

ម្នាលវាសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ ចំណែកខាងតថាគតក៏បានពោលយ៉ាងនេះថា

ខត្តិយៈជាជាតិប្រសើរបំផុត ក្នុងប្រជុំជន ដែលជាអ្នករត្តក

ដល់គោត្រ ដែលជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈប្រសើរ

បំផុត ក្នុងពួកទេវតានឹងមនុស្ស ។

លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ព្រះសូត្រនេះ ចប់ហើយ ។

វាសេដ្ឋសាមណេរ នឹងការទ្វាជសាមណេរ ក៏មានចិត្តត្រេកអររីករាយ

ចំពោះភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។

ចប់ អន្តញ្ញសូត្រទី ៤ ។

សម្បសាទនីយសុត្តិ បញ្ចមំ

(៧៣) ឯវេដ្ឋេ សុត្តំ ។ ឯតំ សមយំ កកវំ

នាឡន្ទាយំ វិហារតិ ចាវវិកម្ពវនេ ។ អថខោ

អាយស្មា សារីរុត្តោ យេន កកវំ តេនុបសន្តំមិ

ឧបសន្តំមិត្តា កកវន្តំ អភិវនេត្តា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

ឯកមន្តំ និសីទ្តោ ខោ អាយស្មា សារីរុត្តោ កកវន្តំ

ឯតទរោច ឯវំ បសន្តោ អហំ កន្លេ កកវតិ ន

ចាហុ ន ច កវិស្សតិ ន ចេតវហិ វិជ្ជតិ អព្ពោ

សមណោ វំ ព្រាហ្មណោ វំ កកវតា កិយ្យោ-

កិញ្ចតរោ យទិទំ សម្ពោនិយន្តំ ។ ឧទ្យាវ ខោ តេ

អយំ សារីរុត្តំ អាសភិវចា ភាសិតា ឯតិសោ

លម្អ្បសាទគីយសូត្រ ទី ៥

(៧៣) ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះ
 មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងវៀតស្វាយ របស់បារាវិកសេដ្ឋី^(១) ទៀបក្រុង
 នាឡាន ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះសារីបុត្រដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់
 ព្រះមានជោគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគហើយ
 អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះសារីបុត្រដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទី
 ដ៏សមគួរស្រេចហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គជ្រះថ្លាចំពោះព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាង
 នេះថា សមណៈបុព្វាហ្មណ៍ឯទៀត ដែលមានញាណដ៏លើសលុបជាង
 ព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងការត្រាស់ដឹង ក្នុងកាលកន្លងទៅហើយ ក៏មិនមាន
 ក្នុងកាលខាងមុខក៏មិនមាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក៏មិនមាន ។ ព្រះមាន
 ព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់សារីបុត្រ អាសកិវតា (វតាដ៏អង្គអាច)
 ដែលអ្នកបានពោលមកនេះ ហួសពេកណាស់ អ្នកបានកាន់យកនូវសេចក្តី

---

១ អន្តិកថា ថា បានជាឈ្មោះថា បារាវិកសេដ្ឋី ព្រោះសេដ្ឋីនេះ ជាអ្នកលក់សំពត់ឈ្មោះ
 បារាវៈ គឺសំពត់ដែលមានរោមញ័កវែងហើយទន់ផង ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

កហិតោ សីហនាទោ នទិតោ ឃី បសាញោ អហំ
 កន្លេ កកវតិ ន ចាហុ ន ច កវិស្សតិ ន ចេតវហិ
 វិជ្ជតិ អញោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា កកវតា
 កិយ្យោ កិញ្ចតោ យទិទិ សម្ពោធិយន្តិ ។

(៧៤) កី នុ ទោ តេ^(១) សាវីបុត្ត យេ តេ អហេ-
 សំ អតិភមន្តាទំ អហោន្តោ សម្មាសម្ពុត្តា សព្វេ តេ
 កកវន្តោ ចេតសា ចេតោ ចរិច្ច វិទិតា ឃីសីលា តេ
 កកវន្តោ អហេសំ ឥតិបិ ឃីវិជ្ជម្ពា តេ កកវន្តោ អហេ-
 សំ ឥតិបិ ឃីវិជ្ជម្ពា តេ កកវន្តោ អហេសំ ឥតិបិ
 ឃីវិហារី តេ កកវន្តោ អហេសំ ឥតិបិ ឃីវិជ្ជម្ពា តេ
 កកវន្តោ អហេសំ ឥតិបិតិ ។ ឆោ ហេតិ កន្លេតិ^(២) ។

---

១ កិណ្ឌិ កន្លបិ បោត្តកេ ទិស្សតិ ។ ២ ខ. រាទេ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាដិកវគ្គ

ដាច់ស្រេច^(១) ហើយ បានទាំងបន្តិសីហនាទេ ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
ខ្ញុំព្រះអង្គជ្រះថ្លា ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា សមណៈបូ
ព្រាហ្មណ៍ឯទៀត ដែលមានញាណដ៏លើសលុប ជាងព្រះមានព្រះភាគ
ក្នុងការគ្រាស់ដឹង ក្នុងកាលកន្លងទៅហើយ ក៏មិនមាន ក្នុងកាលខាងមុខ
ក៏មិនមាន ទាំងក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក៏មិនមាន ។

(៧៤) ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ថា ម្ចាស់សារីបុត្រ ព្រះអរហន្ត-
សម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ដែលកន្លងទៅហើយ អ្នកបានកំណត់នូវព្រះ
ហឫទ័យរបស់ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មានព្រះភាគទាំងអស់នោះ ដោយ
ចិត្ត (របស់ខ្លួន) ថា ព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ មានសីលយ៉ាងនេះក្តី
ព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ មានធម៌យ៉ាងនេះក្តី ព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ
មានបញ្ញាយ៉ាងនេះក្តី ព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ មានវិហារធម៌យ៉ាង
នេះក្តី ព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ មានវិមុត្តិយ៉ាងនេះក្តី ដូច្នោះ ។ ដែរឬ ។
ព្រះសារីបុត្រក្រាបបង្គំទូលថា ដំណើរនេះ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

---

១ ចូលចិត្តសិបដោយព្រាហ្ម មិនជឿតាមពាក្យដែលឮតាម ។ ភ្នាមក មិនជឿតាមពាក្យ
បរម្យាណពាក្យដែលឮ ។ មកតាមអាចារ្យ មិនជឿតាមពាក្យដែលឮគេថា មិនជឿដោយអាគ
ក្សន្តខុស មិនជឿតាមសេចក្តីផ្តិតផ្តងអាការៈ មិនជឿតាមសេចក្តីចូលចិត្តដោយគំនិតដែលខ្លួន
ធ្លាប់យល់មិនជឿតាមហេតុដែលខ្លួនគ្រិះរិះ មិនជឿតាមហេតុដែលប្រមាណាយកនឹងខ្លួនឯង ។
អដ្ឋិកថា ។ (មើលសេចក្តីពិស្តារក្នុងកាលាមសូត្រ របស់ព្រះមហាវិមលធម្ម ដែលបោះពុម្ពរួច
ហើយផងចុះ) ។

សម្បទានុវិញ្ញាណកម្ម សាវ័ប្បត្តិ បុព្វស្ស បុព្វនំ

កី បន តេ សាវ័ប្បត្តិ យេ តេ ភវិស្សន្តិ អនាគតមន្តានំ
 អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា សព្វេ តេ ភកវន្តោ ចេតសា
 ចេតោ បរិច្ច វិទិតោ ឃីវិសីលោ តេ ភកវន្តោ ភវិស្សន្តិ ឥតិបិ
 ឃីវិធម្មា ។ ឃីវិបញ្ញា ។ ឃីវិហារី ។ ឃីវិមុត្តា តេ ភកវន្តោ
 ភវិស្សន្តិ ឥតិបិ ។ នោ ហេតំ កន្លេតិ(១) ។ កី បន
 តេ សាវ័ប្បត្តិ អហំ ឯតរហំ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 ចេតសា ចេតោ បរិច្ច វិទិតោ ឃីវិសីលោ ភកវ
 ឥតិបិ ឃីវិធម្មោ ។ ឃីវិបញ្ញោ ។ ឃីវិហារី ។ ឃីវិ
 មុត្តោ ភកវ ឥតិបិ ។ នោ ហេតំ កន្លេតិ ។
 ឯត ហិ(២) តេ សាវ័ប្បត្តិ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នេសុ
 អរហន្តេសុ សម្មាសម្ពុទ្ធសុ ចេតោបរិយញ្ញាណំ ធម៌

១ ទ. រាត្រេ ។ ២ ទ ឯត្ត ហេតំ ។

សម្បទានិយមសូត្រ ការព្រាស់ស្លាប់ពោះព្រះសារីបុត្រ

ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់សារីបុត្រ ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធតាំង
 ឡាយ ដែលនឹងមានកងខាងមុខ អ្នកបានកំណត់នូវព្រះហឫទ័យរបស់
 ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មានព្រះភាគតាំងអស់នោះ ដោយចិត្ត (របស់ខ្លួន)
 ថា ព្រះមានព្រះភាគតាំងនោះ នឹងមានសីលយ៉ាងនេះក្តី នឹងមានធម៌
 យ៉ាងនេះក្តី ដែរឬ ។ នឹងមានបញ្ញាយ៉ាងនេះ ។ នឹងមានវិហារធម៌យ៉ាង
 នេះ ។ ព្រះមានព្រះភាគតាំងនោះ នឹងមានវិមុត្តិយ៉ាងនេះ ដូច្នោះ ។
 ដែរឬ ។ ព្រះសារីបុត្រក្រាបបង្គំទូលថា ដំណើរនេះ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់សារីបុត្រ តថាគតដែល
 ជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ អ្នកបានកំណត់នូវចិត្ត
 របស់តថាគត ដោយចិត្ត (របស់ខ្លួន) ថា ព្រះមានព្រះភាគ មានសីល
 យ៉ាងនេះក្តី មានធម៌យ៉ាងនេះក្តី ។ មានបញ្ញាយ៉ាងនេះ ។ មានវិហារធម៌
 យ៉ាងនេះ ។ ព្រះមានព្រះភាគ មានវិមុត្តិយ៉ាងនេះ ដូច្នោះ ។ ដែរឬ ។
 ព្រះសារីបុត្រក្រាបបង្គំទូលថា ដំណើរនេះ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់សារីបុត្រ អ្នកមិនមានចេតនាបរិយ-
 ញាណ គឺប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកំណត់ជំងឺនូវចិត្ត ក្នុងព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
 តាំងឡាយនេះ ដែលជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្នទេ កាលបើមិនមាន

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកយស្ស បាដិកវគ្គោ

អថ តិព្ភារហិ តេ អយំ សារីបុត្ត ឧទ្ធការា អាស-
 ភិវាចា ភាសិតា ឯកសោ ភហិតោ សីហនាទោ
 នទិតោ ឯវំ បសន្នោ អហំ កន្លេ ភកវតិ ន ចាហុ
 ន ច ភវិស្សតិ ន ចេតវហិ វិជ្ជតិ អញ្ញោ សម-
 ណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ភកវតា ភិយ្យោភិញ្ញាតោ
 យទិទំ សម្ពោជិយន្តំ ។ ន ខោ បនេតិ កន្លេ^(១)
 អតីតាណាភតបច្ចុប្បន្នេសុ អរហន្តេសុ សម្មាសម្ពុទ្ធសុ
 ចេតោបរិយញ្ញាណំ អតី អបិច មេ ធម្មទ្ធវយោ^(២) វិទិតោ
 សេយ្យថាបិ កន្លេ រញ្ញោ បច្ចុន្តិមំ នករំ ទទ្ធស្វាលំ^(៣)
 ទទ្ធសាគារតោរណំ ឯកទ្វារំ តត្រស្ស ទោវារិកោ
 បណ្ឌិតោ វិយត្តោ មេជារី អញ្ញាតានំ និវារេតា ញាតានំ
 បវេសេតា សោ តស្ស នករស្ស សាមន្តា អនុបរិយា-
 យបមំ អនុក្កមមាទោ^(៤) ន បស្សេយ្យ ចាការសន្ធិ
 វា ចាការវិវិ វា អន្តមសោ វិទ្ធានិក្ខមនមតិបិ^(៥)

១ ឧ. ន ខោ មេ រក្ខេ ។ ២ ឧ. អបិច មេ រក្ខេ ធម្មទ្ធវយោ ។ ម. អបិច ខោ... ។
 ៣ ឧ. ម. ទទ្ធស្វាលំ ។ ៤ ឧ. អនុក្កមរក្ខេ ។ ៥ ឧ. ពិណាលនិស្សក្កនមត្តម្បិ ។ ម. ពិណ្ណា-
 និក្ខមនមត្តបិ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាណិកវគ្គ

ញាណដូច្នោះ ហេតុអ្វីបានជាអ្នកនិយាយយ៉ាងនេះ ម្ចាស់សារីបុត្រ អ្នក
បាននិយាយអាសកិវចា ដែលអ្នកបានពោលមកនេះ ហួសពេកណាស់
អ្នកបានកាន់យកនូវសេចក្តីដាច់ស្រេច ហើយបានទាំងបន្ទីសីហនាទេថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គជ្រះថ្លាក្នុងព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះ
ថា សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯទៀត ដែលមានញាណដ៏លើសលុប ជាងព្រះ
មានព្រះភាគ ក្នុងការត្រាស់ដឹង ក្នុងកាលកន្លងទៅហើយ ក៏មិនមាន ក្នុង
កាលខាងមុខ ក៏មិនមាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក៏មិនមាន ។ ព្រះសារីបុត្រ
ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនមានចេតោបរិយ-
ញាណនេះ ក្នុងព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ដែលជាអតីត អនា-
គត បច្ចុប្បន្នទេ ប៉ុន្តែខ្ញុំព្រះអង្គបានដឹងតាមទំនងធម៌ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន នគរបុគ្គលដែលរបស់ព្រះរាជា មានជើងបន្ទាយមាំ មានសសរ
ក្លោងទ្វារកំពែងមាំ មានប្រកទ្វារតែមួយ អ្នករក្សាទ្វារនៃនគរនោះ ជា
បណ្ឌិត ឈ្មោះសវៃ មានប្រាជ្ញា ហាមប្រាមនូវពួកមនុស្ស ដែលខ្លួនមិន
ធ្លាប់ស្គាល់ (មិនឲ្យចូលទៅ) បើកឲ្យតែពួកមនុស្ស ដែលខ្លួនធ្លាប់ស្គាល់
ឲ្យចូលទៅ អ្នករក្សាទ្វារនោះ កាលដើរត្រួតត្រាមើលផ្លូវកំពែងទ្វារខ្លួន
ដោយជុំវិញនៃនគរនោះ ក៏មិនបានឃើញនូវទី-ត ទីកំពែង ឬចន្លោះនៃ
កំពែងឡើយ ដោយហោចទៅ សូម្បីគ្រាន់តែឆ្មាចេញរួច (ក៏ពុំមាន)

សម្បុរសាទនីយសុត្តេ សម្បុរសាទនទេសនា នគរោបម្មំ

តស្ស ឃីវមស្ស យេ កេចិ (១) ឌីឡារិកា ចាលា
 តមំ នករំ បរិសន្តំ វា និក្ខមន្តំ វា សព្វេ
 តេ តមំនា វ ឡារេន បរិសន្តំ វា និក្ខមន្តំ វាតិ
 ឃីវមេវ ខោ មេ កន្លេ ធម្មន្តយោ វិទិតោ យេ
 តេ អហោស្មំ អតីតមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 សព្វេ តេ កកវន្តោ បញ្ច ជីវរណោ បហាយ
 ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ បញ្ចាយ ទុព្វលីករណោ
 ចត្វសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តា សត្ត
 សម្មោជ្ឈវ្យង្គេ យថាក្កតំ កាវេត្វា អនុត្តរំ សម្មាសម្មោជី
 អភិសម្ពុជ្ឈីសុ យេបំ តេ កន្លេ ករិស្សន្តំ អនាគត-
 មទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា សព្វេ តេ កកវន្តោ
 បញ្ច ជីវរណោ បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ
 បញ្ចាយ ទុព្វលីករណោ ចត្វសុ សតិប្បដ្ឋានេសុ
 សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តា សត្ត សម្មោជ្ឈវ្យង្គេ យថាក្កតំ
 កាវេត្វា អនុត្តរំ សម្មាសម្មោជី អភិសម្ពុជ្ឈីស្សន្តំ
 កកវបំ កន្លេ ឃីវហំ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា

១ ១. យេ ខោ កេចិ ។

សម្មសាទនិយសូត្រ សម្មសាទនទេសនា សេចក្តីឧបមាដោយនគរ

អ្នករក្សាទ្វារនោះ មានគំនិតយ៉ាងនេះថា ពួកសត្វដែលធំ ៗ ណាមួយ
 ចូលមកកាន់នគរនេះក្តី ចេញទៅវិញក្តី សត្វទាំងអស់នោះ រមែងចូល
 មកប្តូរចេញទៅតាមទ្វារនេះប៉ុណ្ណោះ សេចក្តីនេះយ៉ាងណាមិញ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានដឹងតាមទំនងធម៌ យ៉ាងនោះដែរ ថា ព្រះ
 អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ដែលកន្លងទៅហើយ ព្រះអរហន្តសម្មា-
 សម្ពុទ្ធមានព្រះភាគទាំងនោះ ទ្រង់លះនូវនីវរណៈទាំង ៥ ប្រការ ជាឧបកិ-
 លេសរបស់ចិត្ត ជាក្រឡឹងធ្វើបញ្ញាឲ្យទុព្វលភាព មានព្រះហឫទ័យតាំង
 ខ្ជាប់ល្អ ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ បានចម្រើននូវសម្មាជ្ឈង្គទាំង ៧ តាមគួរ
 ដល់សេចក្តីពិត ក៏បានត្រាស់ដឹង នូវព្រះអនតរសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទោះបីព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ដែលនឹង
 មានក្នុងអនាគតកាល ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធមានព្រះភាគទាំងអស់នោះ
 ទ្រង់លះនូវនីវរណៈទាំង ៥ ប្រការ ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្ត ជាក្រឡឹង
 ធ្វើបញ្ញាឲ្យទុព្វលភាព មានព្រះហឫទ័យតាំងខ្ជាប់ល្អ ក្នុងសតិប្បដ្ឋាន
 ទាំង ៤ បានចម្រើននូវសម្មាជ្ឈង្គទាំង ៧ តាមគួរដល់សេចក្តីពិត នឹងបាន
 ត្រាស់ដឹង នូវព្រះអនតរសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ទោះបីព្រះមានព្រះភាគ ជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

បញ្ច ជីវរណោ បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ
 បញ្ចាយ ទុព្វលីករណោ ចត្វស្ស សតិប្បដ្ឋានេស្ស
 សុប្បតិដ្ឋតិច្ឆោតោ សត្ត សម្មោជ្ឈន្តេ យថាក្ខតិ
 ភារេតោ អនុត្តរំ សម្មាសម្មោធិ អភិសម្ពុទ្ធោ ។
 ឥណហំ កន្លេ យេន កកវា តេនុបសង្កមំ ធម្មស្ស-
 វនាយ ។ តស្ស កន្លេ (១) កកវា ធម្មំ ទេសេសិ
 ឧត្តរត្តរំ (២) បណីតបណីតំ កណ្ឌាសុក្កំ សប្បដិកា-
 តិ (៣) ។ យថា យថា កន្លេ (៤) កកវា ធម្មំ ទេសេសិ
 ឧត្តរត្តរំ បណីតបណីតំ កណ្ឌាសុក្កំ សប្បដិកាតិ
 តថា តថាហំ តស្មី ធម្មេ អភិញ្ញា ឥនេកច្ចំ
 ធម្មំ ធម្មេស្ស ជិដ្ឋមកមំ សត្តរំ បសីទី សម្មា-
 សម្ពុទ្ធោ កកវា ស្វាគ្គាតោ កកវតោ ធម្មោ
 សុបដិបន្នោ សង្ឃោតិ (៥) ។

---

១ ឧ. កស្ស មេ កន្លេ ។ ២ ឧ. ឧត្តរត្តរំ ។ ៣ ឧ. ម. កណ្ឌសុក្កសប្បដិកាតំ ។
 ៤ ឧ. ម យថា យថា មេ កន្លេ ។ ៥ ម. សាវកសង្ឃោតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ ធានិវរត្ត

ទ្រង់លះនូវនិវរណៈទាំង ៥ ប្រការ ជា ឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ជាគ្រឿងធ្វើ
 បញ្ញាឲ្យទុព្វលភាព មានព្រះហឫទ័យទាំង ១៦ ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤
 បានចំរើននូវសម្មាសម្ពុត្តិទាំង ៧ តាមគួរដល់សេចក្តីពិត បានត្រាស់ដឹង
 នូវអនតរសម្មាសម្ពុត្តិញ្ញាណវិដរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គបាន
 ចូលមកគាល់ព្រះមានព្រះភាគក្នុងទីនេះ ដើម្បីស្តាប់ធម៌ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ដ៏ប្រសើរថ្លៃថ្លា ព្រមទាំង
 គ្រឿងប្រៀបធៀប ទាំងចំណែកខ្មៅទាំងចំណែក-ស ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ដ៏ប្រសើរថ្លៃថ្លា
 ព្រមទាំងគ្រឿងប្រៀបធៀប ទាំងចំណែកខ្មៅទាំងចំណែក-ស ដោយប្រ-
 ការយ៉ាងណា ។ ខ្ញុំព្រះអង្គបានដឹងក្នុងធម៌នោះ បានចូលចិត្តធម៌ពួកខ្លះក្នុង
 ធម៌ទាំងឡាយ ក៏ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះសាស្តា ដោយប្រការយ៉ាងនោះ ។ ថា ព្រះ
 មានព្រះភាគ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងប្រពៃហើយ ព្រះធម៌ដែលព្រះមានព្រះ
 ភាគពោលទុកប្រពៃហើយ ព្រះសង្ឃលោកប្រតិបត្តិប្រពៃហើយដូច្នោះ ។

សម្បទាវិជ័យសុត្តន្ត ពោធិបិដកនិទាន អយតសប្បណ្ណន្តិ

(១៧) អថ បទ កន្លែ ឯតទានុត្តរិយំ យថា ភកវា
 ធម្មំ ទេសេតិ កុសលេសុ ធម្មេសុ តត្រិមេ កុស-
 លា ធម្មា សេយ្យេដំទំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ចត្តារោ
 សម្មប្បដ្ឋានា ចត្តារោ តទ្ធិបាទា បញ្ចុដ្ឋិយានិ បញ្ច
 ពលានិ សត្ត ពោជ្ឈង្គំ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ។
 ឥធិ កន្លែ កិក្កុ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោ-
 វិមុត្តិ បញ្ចវិមុត្តិ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ។ ឯតទានុត្តរិយំ
 កន្លែ កុសលេសុ ធម្មេសុ តំ ភកវា អសេសម-
 ភិជាតាតិ តំ ភកវតោ អសេសមភិជាតោ ឧត្តរិ-
 អភិញ្ញោយ្យំ ទត្តិ យទភិជានំ អញ្ញោ សមណោ វា
 ព្រាហ្មណោ វា ភកវតោ ភិយ្យោភិញ្ញាតោ អស្ស
 យទិទំ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។

សម្បុរណទន្ទិយសូត្រ ពោធិបក្ខិយធម៌កិរិយញ្ញំឧបន្នយឲ្យស្គាល់នូវអាយតនៈ

(៧៥) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានតទៅទៀត
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដោយ
 ទេសនាណា ទេសនានុ៎ះ ប្រសើរក្រៃលែង បណ្តាធម៌ទាំងនោះ កុសល
 ធម៌នោះភ័យដូចម្តេច កុសលធម៌នោះ គឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ សម្មប្បធាន ៤ វដ្តិ-
 បាទ ៤ វដ្តិយ ៥ ពលៈ ៥ ពោជ្ឈង្គ ៧ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយ
 អង្គ ៨ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កិកក្នុងសាសនានេះ ធ្វើឲ្យច្បាស់នូវ
 ចៅតារិមុត្តិ នឹងបញ្ញារិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈ
 ទាំងឡាយ ដោយបញ្ញារបស់ខ្លួន ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តនៅ
 ដោយវិរិយាបថ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ
 ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបនូវទេសនានោះ
 ឥតមានសល់ កាលព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់នូវទេសនានោះឥត
 មានសេសសល់ហើយ ក៏នឹងរកបុគ្គលដែលគួរដឹងច្បាស់ជាងព្រះអង្គនោះ
 ទៅទៀតគ្មាន សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯទៀត កាលបើដឹង ក៏នឹងដឹង
 ជាងព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ មិនមានដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាភិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

[៧៦] អថរំ បន កន្លៃ ឯតទានុត្តរិយំ យថា
 កកវា ធម្មំ ទេសេតិ អាយតនបណ្ឌិតិស្ស ។
 ធម៌មាណិ កន្លៃ អដ្ឋតិកតាហិវាណិ អាយតនាណិ
 ចត្តិញ្ញោវ រូបា(១) ច សោតញ្ញា(២) សឡា ច យានញ្ញា(៣)
 កង្កា ច ជីវ្ហា ច(៤) រសា ច កាយោ ច(៥) ដោដ្ឋញ្ញា
 ច មនោ ច(៦) ធម្មា ច ។ ឯតទានុត្តរិយំ កន្លៃ
 អាយតនបណ្ឌិតិស្ស តិ កកវា អសេសមភិជាណតិ
 តិ កកវតោ អសេសមភិជាណតោ ឧត្តរិអភិញ្ញេយ្យំ(៧)
 នតិ យទភិជាណំ អញ្ញោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ
 កកវតោ ភិយ្យេភិញ្ញាតោ អស្ស យទិទិ អាយតន-
 បណ្ឌិតិស្ស ។

[៧៧] អថរំ បន កន្លៃ ឯតទានុត្តរិយំ យថា
 កកវា ធម្មំ ទេសេតិ កញ្ញាវក្កនិស្ស ។ ចតស្ស្ស
 សមា កន្លៃ កញ្ញាវក្កនិយោ ។ ឥន បន កន្លៃ

---

១ ម. រូបាណិ ។ ២ ឧ. សោតញ្ញោ ។ ៣ ឧ. ហានញ្ញោ ។ ៤ ឧ. ជីវ្ហា ចេវ ។
 ៥ ឧ. កាយោ ចេវ ។ ៦ ឧ. មនោ ចេវ ។ ៧ ឧ ឧត្តរិ ។

សុត្តន្តបិដក ទ្រឹយនិកាយ បាណិកវគ្គ

(៧៦) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានតទៅទៀត
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងអាយតនបណ្ឌិតិ គឺកិរិយាញ៉ាំង
 បុគ្គលឲ្យស្គាល់នូវអាយតនៈទាំងឡាយ ដោយទេសនាណា ទេសនា[៖]
 ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អាយតនៈទាំងឡាយខាង
 ក្នុង ៦ ខាងក្រៅ ៦ នេះ គឺចក្ខុ ១ រូប ១ សោតៈ ១ សទ្ទៈ ១ យានៈ ១
 កន្លះ ១ ជីវ្ហ ១ រស ១ កាយ ១ ដោជ្ឈព្វៈ ១ មនោ ១ ធម្មៈ ១ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ ក្នុងអាយតនបណ្ឌិតិ
 ទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវទេសនានោះ ឥតមាន
 សល់ កាលព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់នូវទេសនានោះ ឥតមាន
 សេសសល់ហើយ នឹងរកបុគ្គលដែលគួរដឹងច្បាស់ ជាងព្រះអង្គទៅ
 ទៀតគ្មាន សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯទៀត កាលបើដឹង ក៏នឹងដឹងឲ្យជាង
 ព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងអាយតនបណ្ឌិតិទាំងឡាយ ក៏មិនមានដែរ ។

(៧៧) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានតទៅទៀត
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងដំណើរចុះកាន់គភីទាំងឡាយ ដោយ
 ទេសនាណា ទេសនា[៖] ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ដំណើរចុះកាន់គភីទាំងឡាយនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

សម្បសាវនីយសុត្តេ ចតស្សោ កញ្ញាវក្កនិយោ

ឯកោត្តោ អសម្បជានោ (១) មាតុ ក្កច្ឆិ ឌីក្កមតិ
អសម្បជានោ មាតុ ក្កច្ឆិស្មី ហិតិ អសម្បជានោ
មាតុ ក្កច្ឆិមា ធិក្កមតិ អយំ បឋមា កញ្ញាវក្កនិ ។
បុន ចបរំ កន្លេ ឥនេកោត្តោ សម្បជានោ ហិ ខោ (២)
មាតុ ក្កច្ឆិ ឌីក្កមតិ អសម្បជានោ មាតុ ក្កច្ឆិស្មី
ហិតិ អសម្បជានោ មាតុ ក្កច្ឆិមា ធិក្កមតិ អយំ
នុតិយា កញ្ញាវក្កនិ ។ បុន ចបរំ កន្លេ ឥនេកោត្តោ
សម្បជានោ មាតុ ក្កច្ឆិ ឌីក្កមតិ សម្បជានោ មាតុ
ក្កច្ឆិស្មី ហិតិ អសម្បជានោ មាតុ ក្កច្ឆិមា ធិក្កមតិ
អយំ តតិយា កញ្ញាវក្កនិ ។ បុន ចបរំ កន្លេ
ឥនេកោត្តោ សម្បជានោ (៣) មាតុ ក្កច្ឆិ ឌីក្កមតិ
សម្បជានោ មាតុ ក្កច្ឆិស្មី ហិតិ សម្បជានោ មាតុ
ក្កច្ឆិមា ធិក្កមតិ អយំ ចតុត្តា (៤) កញ្ញាវក្កនិ ។
ឯតទានុត្តរិយំ កន្លេ កញ្ញាវក្កនិស្មី ។

---

១ ឧ. អសម្បជានោ ចេរី ។ ២ ឧ. សម្បជានោបិ ខោ ។ ហិ ខោតិ ន ទិស្សតិ ។
៣ ឧ. សម្បជានោ ចេរី ។ ៤ ម. ចតុត្តិ ។

សម្បទានិយសូត្រ ដំណើរចុះកាន់ធិរិមាស ៤ យ៉ាង

សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ចុះកាន់ផ្ទៃមាតា ក៏មិនដឹងខ្លួន បិតានៅក្នុងផ្ទៃ

មាតា ក៏មិនដឹងខ្លួន ប្រសូតចេញចាកផ្ទៃមាតា ក៏មិនដឹងខ្លួន នេះជាដំណើរ

ចុះកាន់ធិរិមាស ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត

សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ចុះកាន់ផ្ទៃមាតា ក៏ដឹងខ្លួន តែបិតានៅក្នុងផ្ទៃ

មាតា ក៏លែងដឹងខ្លួន ប្រសូតចេញចាកផ្ទៃមាតា ក៏លែងដឹងខ្លួន នេះជា

ដំណើរចុះកាន់ធិរិមាស ២ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមាន

ទៀត សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ចុះកាន់ផ្ទៃមាតា ក៏ដឹងខ្លួន បិតានៅក្នុង

ផ្ទៃមាតាក៏ដឹងខ្លួន លុះប្រសូតចេញចាកផ្ទៃមាតា ក៏លែងដឹងខ្លួនទៅវិញ

នេះជាដំណើរចុះកាន់ធិរិមាស ៣ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាង

មុខនៅមានទៀត សត្វពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ចុះកាន់ផ្ទៃមាតា ក៏ដឹងខ្លួន

បិតានៅក្នុងផ្ទៃមាតា ក៏ដឹងខ្លួន ប្រសូតចេញចាកផ្ទៃមាតា ក៏ដឹងខ្លួន នេះជា

ដំណើរចុះកាន់ធិរិមាស ៤ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ

ក្នុងដំណើរចុះកាន់ធិរិមាសទាំងឡាយ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បាណិកវគ្គោ

[៧៨] អបរិ បន កន្លៃ ឯតនានុត្តរិយំ យថា
 កកវា ធម្មំ ទេសេតិ អាទេសនវិជានុ ។ ចតស្ស្ស
 ឥមា កន្លៃ អាទេសនវិជានុ ។ ឥធិ កន្លៃ ឯកក្កោ
 និមិត្តន អាទិសតិ ឃិវិចិ តេ មនោ ឥត្តម្បិ តេ
 មនោ ឥតិចិ តេ ចិត្តនិ ។ សោ ពហុំ ចេថ
 អាទិសតិ តថេវ តិ ហោតិ លោ អញ្ញាថាតិ^(១) ។
 អយំ បវេមា អាទេសនវិជានុ ។ បុន ចបរិ កន្លៃ
 ឥធិកក្កោ ន ហោវ ខោ និមិត្តន អាទិសតិ
 អបិច ខោ មនុស្សានិ វា អមនុស្សានិ វា ទេវ-
 តានិ វា សន្និ សុត្តា អាទិសតិ ឃិវិចិ តេ មនោ
 ឥត្តម្បិ តេ មនោ ឥតិចិ តេ ចិត្តនិ ។ សោ ពហុ-
 ញោថ អាទិសតិ តថេវ តិ ហោតិ លោ អញ្ញាថាតិ^(២) ។

០-២ វ. ម. អញ្ញាថា ។

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ វិទ្យាសម្ពាសន្ត បាណិកវគ្គ

(៧៨) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានតទៅទៀត ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងអាទេសនវិធី គឺវិធីសម្រាប់ទាយ ទាំងឡាយ ដោយទេសនាណា ទេសនានុ៎ះ ប្រសើរក្រៃលែង ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អាទេសនវិធីនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ បពិត្រព្រះអង្គ ដ៏ចម្រើន បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ចេះទាយតាមនិមិត្ត^(១) ថា ចិត្ត របស់អ្នកយ៉ាងនេះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នក មានប្រការយ៉ាងនេះខ្លះ ចិត្តរបស់ អ្នកដូច្នោះខ្លះ ។ ទោះបីបុគ្គលនោះ ទាយច្រើនតទៅទៀត ចិត្តនោះ ក៏ដូច្នោះឯង មិនមែនជាយ៉ាងដទៃទេ ។ នេះចាត់ជាអាទេសនវិធី ទី ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត បុគ្គល ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ នឹងបានទាយតាមនិមិត្តក៏ទេ គ្រាន់តែស្តាប់ សំឡេងពួកមនុស្សនឹងអមនុស្ស ឬទៅតាមទាំងឡាយ ហើយទើបទាយថា ចិត្តរបស់អ្នកយ៉ាងនេះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នកមានប្រការដូច្នោះខ្លះ ចិត្តរបស់ អ្នកដូច្នោះខ្លះ ។ ទោះបីបុគ្គលនោះ ទាយច្រើនតទៅទៀត ចិត្តនោះ ក៏ដូច្នោះឯង មិនមែនទៅជាយ៉ាងដទៃវិញទេ ។ នេះចាត់

---

១ និមិត្តមាន ៣ ប្រការ គឺអាត្មនិមិត្ត វាយនិមិត្តដែលមកដល់ត្រូវតាមហេតុ ដែល ខ្លួនធ្លាប់បំណាំ ១ ធម៌និមិត្ត វាយនិមិត្តដែលបុគ្គលដទៃដើរជិតខ្លួន ១ ហាននិមិត្ត វាយនិមិត្ត ដែលបុគ្គលដទៃឈរជិតខ្លួន ១ ។ ដីកា ។

សម្បទានិយមន្ត្រី ភតិយា អាទេសនីវិណ

អយំ ទុតិយា អាទេសនីវិណ ។ បុន ចបរំ កន្លែ ឥន្ទេ-
 កន្លែ ន ហេវ ខោ និមិត្តន អាទិសតិ នាមិ(១)
 មនុស្សានំ វា អមនុស្សានំ វា ទេវតានំ វា សន្និ សុត្តា
 អាទិសតិ អបិច ខោ វិតក្កយតោ វិហារយតោ វិតក្ក-
 វិញ្ញាសន្និ សុត្តា អាទិសតិ ឃិវិច តេ មនោ ឥត្តម្បិ តេ
 មនោ ឥតិច តេ ចិត្តន្តិ ។ សោ ពហុព្រោមិ អាទិសតិ
 តថេវំ តំ ហោតិ នោ អញ្ញាតិ ។ អយំ តតិយា
 អាទេសនីវិណ ។ បុន ចបរំ កន្លែ ឥន្ទេកន្លែ ន ហេវ
 ខោ និមិត្តន អាទិសតិ នាមិ មនុស្សានំ វា អម-
 នុស្សានំ វា ទេវតានំ វា សន្និ សុត្តា អាទិសតិ នមិ
 វិតក្កយតោ វិហារយតោ វិតក្កវិញ្ញាសន្និ សុត្តា អាទិ-
 សតិ អបិខោ វិតក្កវិហារសមាធិ(២) សមាបន្នស្ស
 ចេតសា ចេតោ បរិច្ច បណិណតិ យថា ឥមស្ស កោតោ
 មនោសង្ខារា បណិហិតា តថា ឥមស្ស ចិត្តស្ស

---

១ ទ. ឆបិ ។ ២ ទ. អបិ ច ខោ អវិក្កំ អវិហារំ សមាធិ ។ ឆ. អបិ ច ខោ
 វិក្កវិហារសមាធិ ។

សម្បទានិយស្ត្រ អាទេសនវិធី ទី ៣

ជាអាទេសនវិធី ទី ២ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅ
មានទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនបានទាយតាមនិមិត្ត ទាំង
មិនបានស្តាប់សំឡេងពួកមនុស្ស នឹងអមនុស្ស ឬទៅតាទាំងឡាយទេ ក៏
ទាយត្រូវដែរ ប៉ុន្តែ លុះតែបានស្តាប់សំឡេង ដែលផ្សាយចេញអំពី
សេចក្តីត្រិះរិះ របស់អ្នកដែលកំពុងនឹក កំពុងគិត ក៏ទាយថា ចិត្តរបស់អ្នក
យ៉ាងនេះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នកមានប្រការដូច្នោះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នកដូច្នោះខ្លះ ។
ទោះបីបុគ្គលនោះ ទាយច្រើនទៅទៀត ចិត្តនោះក៏ដូច្នោះឯង មិនមែន
ជាយ៉ាងដទៃទេ ។ នេះចាត់ជាអាទេសនវិធី ទី ៣ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
មិនបានទាយតាមនិមិត្ត ទាំងមិនបានស្តាប់សំឡេងពួកមនុស្ស នឹង
អមនុស្សឬទៅតាទាំងឡាយ ហើយទាយទេ នឹងថាបានស្តាប់សំឡេង
ដែលផ្សាយចេញអំពីសេចក្តីត្រិះរិះ របស់អ្នកដែលកំពុងនឹក កំពុងគិត
ហើយទាយក៏ទៅដែរ តែថា បុគ្គលនោះ កំណត់ដឹងនូវចិត្តរបស់អ្នកដែល
ចូលកាន់វិតក្តិវិចារសមាធិ ដោយចិត្តរបស់ខ្លួនបានថា បុគ្គលដ៏ចម្រើននេះ
ដ៏កល់ទុកនូវមនោសញ្ញា ដោយប្រការណា ចិត្តរបស់បុគ្គលនេះ នឹង

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស ពាណិកវិញ្ញា

អនន្តរា ឥមំ ឆាម (១) វិតកំ វិតកេស្ស វិតតិ ។ សោ
ពហុញ្ញេបិ អាទិសតិ តនេវ តិ ហោតិ នោ អញ្ញា-
តិ ។ អយំ កន្លេ ចតុត្តា អាទិសនវិជា ។ ឯតនា-
នុត្តរិយំ កន្លេ អាទិសនវិជាសុ ។

[៧៧] អបរិ បន កន្លេ ឯតនានុត្តរិយំ យថា
កកវា ធម្មំ នេសេតិ ទស្សនសមាបត្តិសុ ។ ចតស្ស្ស
ឥមា កន្លេ ទស្សនសមាបត្តិយោ ។ ឥធិ កន្លេ
ឯកន្តោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា អាតប្បមជ្ជាយ
ចណនមជ្ជាយ អនុយោកមជ្ជាយ អប្បមាទមជ្ជាយ
សម្មាមនសិការមជ្ជាយ តថារូបំ ចេតោសមាធិ ដុសតិ
យថាសមាហិតេ ចិត្តេ ឥមមេវ កាយំ ឧទ្ធី បាទតលា
អនោ កេសមត្តកា តចបរិយន្តំ ប្បន្នានប្ប ការស្ស
អសុប្បិដោ បច្ចវេក្ខតិ អតិ ឥមស្មី កាយេ កេសា
លោមា នទា ទន្លា តនោ មិសំ នហារុ អដ្ឋ

---

១ ១. អមុំ ឆាម ។

សុត្តន្តបិដក ទីយនិកាយ បាណិកវគ្គ

នីកដល់វិភក្តៈឈ្មោះនេះមិនមានចម្លោះ ទោះបីបុគ្គលនោះ ទាយច្រើន
ទៅទៀត ចិត្តនោះក៏ដូច្នោះឯង មិនមែនជាយ៉ាងដទៃទេ ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះចាត់ជាអាទេសនវិធី ទី ៤ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ ក្នុងអាទេសនវិធីទាំងឡាយ ។

(៧៧) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត ព្រះ
មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងទស្សនសមាបត្តិ^(១)ទាំងឡាយ ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទស្សនសមាបត្តិទាំងនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន សមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ អាស្រ័យសេចក្តី
ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកិលេស អាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាមជាគ្រឿងដកល់
មាំ អាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាមជាគ្រឿងប្រកបរឿយ ។ អាស្រ័យសេចក្តី
មិនប្រមាទ អាស្រ័យសេចក្តីធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រវ័ត កាលបើចិត្ត
ខាប់ខ្ជួនហើយយ៉ាងណា ក៏បាននូវចេតនាសមាធិ មានសភាពយ៉ាង
នោះ ក៏ពិចារណាយើញនូវកាយនេះឯង ខាងលើតាំងពីបាទដើមឡើង
មក ខាងក្រោមតាំងពីចុងសក់ចុះទៅ មានស្បែករុំព័ទ្ធព័ក្រៅ ដែល
ពេញទៅដោយរបស់មិនស្អាត មានប្រការផ្សេងៗ មាននៅក្នុងកាយ
នេះ គឺសក់ រោម ក្រចក ធ្មេញ ស្បែក សាច់ សរសៃ ឆ្អឹង

---

១ អន្តិកថា ថា សំដៅយកបឋមនិទ្ទេសសមាបត្តិ ដែលព្រះយោគីធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ចំពោះ
អាការ ៣២ មានសក់ជាដើមឲ្យកើតឡើង ដោយចម្ងឺចូល ។

សម្មសាវត្ថយសុត្តេ បតស្សោ ទស្សនសមាបក្កិយោ

អដ្ឋមិញ្ចំ វគ្គំ ហធិយំ យកេនំ កាលោមកំ វិហិតំ
 បញ្ជាសំ អន្តំ អន្តតុណំ ឧទរិយំ ករិសំ បិតំ សេដ្ឋំ
 បុត្រោ លោហិតំ សេនោ មេនោ អស្សំ វសា
 ខេន្នោ សិដ្ឋានិកា លសិកា មុត្តន្តំ អយំ បវេមា
 ទស្សនសមាបត្តិ ។ បុន ចបរំ កន្លេ ឥនេ-
 កន្នោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា អាតប្បមន្ទាយ
 ។ បេ ។ តថារូបំ ចេតោសមាធិ ដុសតិ យថា-
 សមាហិតេ ចិត្តេ ឥមមេវ កាយំ ឧទ្ធិ បាទតលា
 អដោ កេសមត្តកា តចបរិយន្តំ ប្បវាណប្បការស្ស
 អសុចិដោ បច្ចវេក្ខតិ អត្តំ ឥមស្មី កាយេ កេសា
 លោមា ។ បេ ។ លសិកា មុត្តំ^(១) អតិក្កម្ម ច
 ប្បវិសស្ស ធរិមិសលោហិតំ អដ្ឋិ បច្ចវេក្ខតិ អយំ
 ទុតិយា ទស្សនសមាបត្តិ ។ បុន ចបរំ កន្លេ ឥនេ-
 កន្នោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា អាតប្បមន្ទាយ
 ។ បេ ។ តថារូបំ ចេតោសមាធិ ដុសតិ យថាស-
 មាហិតេ ចិត្តេ ឥមមេវ កាយំ ឧទ្ធិ បាទតលា
 អដោ កេសមត្តកា តចបរិយន្តំ ប្បវាណប្បការស្ស

១ ម. មុត្តន្តំ ទិស្សតិ ។

សម្មុល្លាទន័យសូត្រ ទស្សនសមាបត្តិ ៤

ខ្នុរក្នុងឆ្នឹង ទាប បេះដូង ថ្លើម វាវ ក្រពះ សួត ពោះរៀនធំ
 ពោះរៀនតូច អាហារថ្មី អាហារចាស់ ប្រមាត់ ស្មៅស្មៅ ខ្លះ
 ឈាម ញើស ខ្លាញ់ខាប់ ទឹកភ្នែក ខ្លាញ់វាវ ទឹកមាត់ ទឹកសម្បូរ
 ទឹកអំល ទឹកម្ស្រុត នេះជាទស្សនសមាបត្តិទី ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 អាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស ។ បេ ។ កាលបើចិត្ត
 ខាប់ខ្លួនហើយយ៉ាងណា ក៏បាននូវចេតោសមាធិ មានសភាពយ៉ាងនោះ
 ពិចារណាឃើញនូវកាយនេះឯង ខាងលើតាំងពីបាតដើងឡើងមក ខាង
 ក្រោមតាំងពីចុងសក់ចុះទៅ មានស្បែករុំព័ទ្ធព័ក្រៅ ដែលពេញដោយ
 របស់មិនស្អាតមានប្រការផ្សេង ។ មាននៅក្នុងកាយនេះ គឺសក់ រោម
 ។ បេ ។ ទឹកអំល ទឹកម្ស្រុត រហូតដល់ទៅពិចារណា នូវពណ៌សម្បូរ
 សាច់ ឈាម ឆ្អឹង របស់បុរស នេះជាទស្សនសមាបត្តិទី ២ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ អាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកិលេស ។ បេ ។
 កាលបើចិត្តខាប់ខ្លួនហើយយ៉ាងណា ក៏បាននូវចេតោសមាធិ មានសភាព
 យ៉ាងនោះ ពិចារណាឃើញនូវកាយនេះឯង ខាងលើតាំងពីបាតដើង
 ឡើងមក ខាងក្រោមតាំងពីចុងសក់ចុះទៅ មានស្បែករុំព័ទ្ធព័ក្រៅ ដែល
 ពេញដោយរបស់មិនស្អាត មានប្រការផ្សេង ។ មាននៅក្នុងកាយនេះ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាសិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

អស្មុចិណោ បច្ចុវេក្ខតិ អត្ថំ ឥមស្មី កាយេ
 កេសា លោមា ។ បេ ។ លសិកា មុត្តំ អតិក្កម
 ច ប្បិសស្ស ធរិមិសលោហិតំ អដ្ឋិ បច្ចុវេក្ខតិ
 ប្បិសស្ស ច វិញ្ញាណសោតំ បជាណតិ ឧកយតោ
 អញ្ញោច្ឆន្នំ ឥនលោកេ បតិដ្ឋិតញ្ច បរលោកេ បតិដ្ឋិ-
 តញ្ច អយំ តតិយា ទស្សនសមាបតិ ។ បុន ចបរិ
 កន្តេ ឥនេកោច្ឆោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា
 អាតប្បមន្ទាយ ។ បេ ។ លសិកា មុត្តំ អតិក្កម ច
 ប្បិសស្ស ធរិមិសលោហិតំ អដ្ឋិ បច្ចុវេក្ខតិ ប្បិសស្ស
 ច វិញ្ញាណសោតំ បជាណតិ ឧកយតោ អញ្ញោច្ឆន្នំ
 ឥនលោកេ អប្បតិដ្ឋិតញ្ច បរលោកេ អប្បតិដ្ឋិតញ្ច
 អយំ ចតុត្តា(១) ទស្សនសមាបតិ ។ ឯតទានុត្តរិយំ
 កន្តេ ទស្សនសមាបតិស្មី ។

១ ម. បក្កតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាណិកវគ្គ

គឺសក់ រោម ។ បេ ។ ទឹកអំលិល ទឹកម្យត្រ រហូតដល់ទៅពិចារណា
 ពណិសម្បុរ សាច់ ឈាម ឆ្អឹង របស់បុរស ទាំងដឹងច្បាស់នូវវិញ្ញាណ-
 សោតៈ^(១)របស់បុរស ដែលមិនដាច់ចេញជាពីរំបំណែក គឺតាំងនៅក្នុង
 លោកនេះ ១ ផ្នែក តាំងនៅក្នុងលោកខាងមុខ ១ ផ្នែក នេះជាទស្សន-
 សមាបត្តិទី ៣ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត
 សមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ពោលស្រីយសេចក្តីព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកិលេស ។ បេ ។ ទឹកអំលិល ទឹកម្យត្រ រហូតដល់ទៅ
 ពិចារណាពណិសម្បុរ សាច់ ឈាម ឆ្អឹង របស់បុរស ទាំងដឹងច្បាស់
 នូវវិញ្ញាណសោតៈ របស់បុរស ដែលមិនដាច់ចេញ ជាពីរំបំណែក
 គឺមិនតាំងនៅ ក្នុងលោកនេះ ១ ផ្នែក មិនតាំងនៅ ក្នុងលោកខាងមុខ
 ១ ផ្នែក នេះជាទស្សនសមាបត្តិទី ៤ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជា
 ទេសនាដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ក្នុងទស្សនសមាបត្តិទាំងឡាយ ។

---

១ ដីកា ជាឈ្មោះរបស់វិញ្ញាណ តែបានជាឈ្មោះថា វិញ្ញាណសោតៈ ដូច្នោះ ព្រោះវិញ្ញាណ
 នេះចេះតែប្រព្រឹត្តទៅមិនដាច់ដូចខ្សែទឹកហូរ គឺថាវិញ្ញាណនេះ លុះតែបានអនន្តរឃ្យប្តូរ អំពីមុន
 ហើយ ទើបឲ្យដាច់ប្តូរដល់អនន្តរឃ្យប្តូរ ដែលកើតខាងក្រោយទៀត ។

សម្បទានិយមសុត្តន្ត សុត្តបិដក

[៨០] អថរំ បន កន្លែ ឯតនានុតិយំ យថា

កកវា ធម៌ ទេសេតិ បុគ្គលបណ្ឌិតិសុ (១) ។

សតិមេ កន្លែ បុគ្គលា ឧកតោភាគិមត្តោ បញ្ញា-

វិមត្តោ កាយសត្តិ ទិដ្ឋិប្បត្តោ សន្ធាវិមត្តោ

---

១ ឧ. បុគ្គលបណ្ឌិតិសុ ។

សម្បទានិយមសូត្រ បុគ្គល ៧ ពួក

(៨០) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានតទៅទៀត ព្រះ
 មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងបុគ្គលបញ្ញតិ្តទាំងឡាយ ដោយទេសនា
 ណា ទេសនា^១ ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលទាំង
 ៧ ពួកនេះគឺ ទុកតោភាគវិមុតបុគ្គល គឺបុគ្គលដែលរួចចាកចំណែកទាំង
 ពីរ^(១) ១ បញ្ញាវិមុតបុគ្គល គឺបុគ្គលដែលរួចចាកអាសវៈដោយបញ្ញា^(២) ១
 កាយសក្ខិបុគ្គល គឺបុគ្គលដែលធ្វើឲ្យច្បាស់ នូវឈានផស្សៈ ដែលខ្លួន
 ពាល់ត្រូវ^(៣) ១ ទិដ្ឋិប្បកម្មបុគ្គល គឺបុគ្គលដែលដល់ នូវសេចក្តីឃើញ
 ច្បាស់^(៤) ១ សទ្ធាវិមុតបុគ្គល គឺបុគ្គលរួចចាកអាសវៈ ដោយសទ្ធា^(៥) ១

---

១ ដំបូងបញ្ចក្សកាយ ដោយអរូបសមាចត្តិ ១ រួចចាកនាមកាយដោយមន្ត ១ សំដៅយក
 បុគ្គល ៥ ពួក គឺបុគ្គលដែលចេញចាកអរូបសមាចត្តិ ៤ អរូបសមាចត្តិមួយ ។ ហើយពិចារ-
 ណានូវសង្ខារទើបបានសម្រេចព្រះអរហន្ត ៤ ពួក អនាគាមិបុគ្គលដែលចេញចាកនិរោធ ហើយ
 បានសម្រេចព្រះអរហន្ត ១ ពួក រួមត្រូវជា ៥ ពួក ។ ២ សំដៅយកបុគ្គល ៥ ពួក គឺ សុត្ត-
 វិបស្សកបុគ្គល ១ ពួក បុគ្គលដែលចេញចាកឈានទាំង ៤ ហើយទើបបានសម្រេចអរហន្ត ៤
 ពួក រួមត្រូវជា ៥ ពួក ។ បុគ្គលទាំងនេះ មិនបានពាល់ត្រូវវិហោក្ខៈ ៧ ទេ គ្រាន់តែឃើញដោយ
 បញ្ញាវុណ្ណោះ ហើយក៏អស់អាសវៈទៅ ។ ៣ បុគ្គលអ្នកបាននូវឈានផស្សៈមុនហើយទើបធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វានជាខាងក្រោយ សំដៅយកបុគ្គល ៦ ពួក គឺរបំព្រឹមបុគ្គលដែល
 បានសម្រេចសោតាចត្តិនិល រហូតដល់បុគ្គលដែលបានសម្រេចអរហន្តមន្ត ។ ៤ សំដៅយក
 បុគ្គល ៦ ពួក ដូចគ្នានឹងកាយសក្ខិបុគ្គលដែរ ប៉ុន្តែបុគ្គលទាំងនេះបានដឹងច្បាស់នូវអរិយសព្វ
 ៤ ប្រការដោយចញ្ញាបស់ខ្លួន ។ ៥ បុគ្គលនេះបានដឹងច្បាស់នូវអរិយសព្វ ៤ ប្រការ ដូចគ្នា
 នឹងទិដ្ឋិច្ប្យត្តបុគ្គលដែរ ប្រាកែសទ្ធាវិមុតបុគ្គលនេះ មានសេចក្តីជឿស៊ប់មិនកម្រើកក្នុងទណៈ
 នៃមន្តជាចំណែកខាងដើម ហើយទើបអស់កិលេស ឯទិដ្ឋិច្ប្យត្តបុគ្គលនោះ មានបញ្ញាដោះស្រាយ
 កាត់កិលេសដ៏មុតញ្ច ក្នុងទណៈនៃមន្តជាចំណែកខាងដើម ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

ធម្មានុសារី សុទ្ធានុសារី ។ ឯតទានុត្តរិយំ កន្លែ

បុគ្គលបណ្ឌិត្តសុ (១) ។

(៨០) អបរំ បន កន្លែ ឯតទានុត្តរិយំ យថា កកវា

ធម្មំ ទេសេតិ បដានេសុ ។ សត្តិមេ កន្លែ ពោជ្ឈង្គំ

សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គំ វិរិយ-

សម្ពោជ្ឈង្គំ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គំ បស្សន្តិសម្ពោជ្ឈង្គំ

សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គំ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ ។ ឯតទា-

នុត្តរិយំ កន្លែ បដានេសុ ។

---

១ ឱ. បុគ្គលបញ្ញត្តិសុ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ ពាណិកវគ្គ

ធម្មានុសារីបុគ្គល គឺបុគ្គលដែលរលឹករឿយ ។ នូវ (មគ្គដែលមានបញ្ញា^(១))
ជាប្រធាន) ១ សុខានុសារីបុគ្គល គឺបុគ្គលដែលរលឹករឿយ ។ នូវធម៌គឺ
បញ្ញាដោយសទ្ធា^(២) ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ
ក្រែក្រែលងក្នុងបុគ្គលបញ្ញាគំនាំឡាយ ។

(៨១) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានតទៅទៀត
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងបធានធម៌ គឺពោជ្ឈង្គទាំង ៧
ដោយទេសនាណា ទេសនានុ៎ះ ប្រសើរក្រែក្រែលង ។ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ពោជ្ឈង្គនេះមាន ៧ យ៉ាងគឺ សតិសម្ពោជ្ឈង្គ ១ ធម្មវិចយ-
សម្ពោជ្ឈង្គ ១ វិរិយសម្ពោជ្ឈង្គ ១ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គ ១ បស្សន្តិសម្ពោជ្ឈង្គ ១
សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គ ១ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គ^(៣) ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរក្រែក្រែលង ក្នុងបធានធម៌ទាំងឡាយ ។

១.២ សំដៅយកសោតាបត្តិមគ្គបុគ្គលតែមួយពួកប៉ុណ្ណោះ ។ តែសោតាបត្តិមគ្គបុគ្គលដែល
ផ្គង់ចិត្ត ដើម្បីឲ្យបានសម្រេចសោតាបត្តិផល ជាអ្នកមានបញ្ញាស្រួយដំរ្លើរក្លា ដឹកនាំឲ្យចម្រើន
នូវអរិយមគ្គដែលមានបញ្ញាជាទីតាំង ហៅថា ធម្មានុសារីបុគ្គល ។ សោតាបត្តិមគ្គបុគ្គល
ដែលផ្គង់ចិត្តដើម្បីឲ្យបានសម្រេចនូវសោតាបត្តិផល ជាអ្នកមានសេចក្តីស្រួយដំរ្លើរក្លា ដឹកនាំឲ្យ
ចម្រើននូវអរិយមគ្គដែលមានសទ្ធាជាទីតាំង ហៅថា សទ្ធានុសារីបុគ្គល ។ អដ្ឋិកថាព្រមទាំង
ជីកា ។ ៣ ចូរមើលឧបាយកលៈ របស់ពោជ្ឈង្គទាំង ៧ នេះ ក្នុងមហាសតិប្បដ្ឋានសូត្រ
ទ័យនិកាយ មហាវគ្គ ខាងដើមដំបូង ។

សម្បសាវតីយសុត្តេ បទុប្បតិបទា

[៨២] អបរិ បន កន្លែ ឯតនានុត្តរិយំ យថា កកវា
 ធម្មំ ទេសេតិ បដិបទាសុ ។ ចតុស្សោ ឥមា កន្លែ
 បដិបទា ទុក្ខាបដិបទា ទន្ធាកិញ្ញា ទុក្ខាបដិបទា
 ខិប្បាកិញ្ញា សុខាបដិបទា ទន្ធាកិញ្ញា សុខាបដិបទា
 ខិប្បាកិញ្ញាតិ តត្រ កន្លែ យាយំ បដិបទា ទុក្ខា
 ទន្ធាកិញ្ញា អយំ បន កន្លែ^(១) បដិបទា ឧកយេនេវ
 ហីណា អក្ខាយតិ ទុក្ខត្តា ច ទន្ធា ច ។ តត្រ
 កន្លែ យាយំ បដិបទា ទុក្ខា ខិប្បាកិញ្ញា អយំ បន
 កន្លែ^(២) បដិបទា ទុក្ខត្តា ហីណា អក្ខាយតិ ។ តត្រ
 កន្លែ យាយំ បដិបទា សុខា ទន្ធាកិញ្ញា អយំ បន
 កន្លែ^(៣) បដិបទា ទន្ធា ហីណា អក្ខាយតិ ។
 តត្រ កន្លែ យាយំ បដិបទា សុខា ខិប្បាកិញ្ញា

១-២-៣ ឱ. ម. អយំ រាត្រេ ។

សម្បទានុវិញ្ញាណប្រាម បដិបទា ៤ យ៉ាង

[៨២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខ នៅមានតទៅទៀត ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងបដិបទាទាំងឡាយ ដោយ ទេសនាណា ទេសនានុ៎ះ ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បដិបទានេះ មាន ៤ យ៉ាង គឺ ទុក្ខបដិបទា ទន្លាកិញ្ញា ១ ទុក្ខបដិបទា ទិប្បកិញ្ញា ១ សុខាបដិបទា ទន្លាកិញ្ញា ១ សុខាបដិបទា ទិប្បកិញ្ញា ១ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បណ្តាបដិបទាទាំង ៤ នោះ បដិបទាណា ប្រកបដោយសេចក្តីលំបាក ត្រាស់ដឹងបានដោយយឺតយូរ បពិត្រ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បដិបទានេះឯង រមែងប្រាកដថា ថោកទាប ដោយ ចំណែកទាំងពីរ គឺប្រកបដោយសេចក្តីលំបាកផង យឺតយូរផង ។ បពិត្រ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បណ្តាបដិបទាទាំងនោះ បដិបទាណា ប្រកបដោយ សេចក្តីលំបាក តែត្រាស់ដឹងបានដោយឆាប់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បដិបទានេះឯង រមែងប្រាកដថា ថោកទាប ព្រោះប្រកបដោយសេចក្តី លំបាក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បណ្តាបដិបទាទាំងនោះ បដិបទាណា ប្រកបដោយសេចក្តីងាយ តែត្រាស់ដឹងបានដោយយឺតយូរ បពិត្រ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បដិបទានេះឯង រមែងប្រាកដថា ថោកទាប ព្រោះត្រាស់ ដឹងដោយយឺតយូរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បណ្តាបដិបទាទាំងនោះ បដិបទាណា ប្រកបដោយសេចក្តីងាយ ទាំងត្រាស់ដឹងបានដោយឆាប់

សុត្តន្តបិដកេ វិយាសិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

អយំ បន កន្លែ(១) បដិបទា ឧកយេនេវ បណីតា
អក្កាយតិ សុខត្តា ច ខិប្បត្តា ច ។ ឯតទានុត្តរិយំ
កន្លែ បដិបទាសុ ។

[៨៣] អបរិ បន កន្លែ ឯតទានុត្តរិយំ យថា កកវា
ធម្មំ ទេសេតិ កស្សសមាទារេ ។ ឥធិ កន្លែ ឯកទ្វោ
ន ចេវ មុសាវាទុបសញ្ញាតិ វាចំ ភាសតិ ន ច វេក្ខតិយំ
បេសុណិយំ(២) ន ច សារម្ហដិ ជយាបេក្ខោ(៣) មន្តាមន្តា
ច(៤) វាចំ ភាសតិ និទានវតី កាលេន ។ ឯតទានុត្ត-
រិយំ កន្លែ កស្សសមាទារេ ។

[៨៤] អបរិ បន កន្លែ ឯតទានុត្តរិយំ យថា
កកវា ធម្មំ ទេសេតិ បុរិសសីលសមាទារេ ។
ឥធិ កន្លែ ឯកទ្វោ សទ្វោ ចស្ស សទ្វោ ក ន ច

---

១ ខ. ម. អយំ វកន្លែ ។ ២ ខ. ន ច បេសុណិយំ ។ ៣ ម. ជយាបេក្ខោ ។
៤ ខ. ចកាពេ ន វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ បាណិកវគ្គ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បដិបទាននេះឯង រមែងប្រាកដថា ប្រសើរដោយ
ចំណែកទាំង២ គឺប្រកបដោយសេចក្តីងាយផង ទាំងត្រាស់ដឹងបាន
ដោយឆាប់ផង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនា ដ៏ប្រសើរ
ក្នុងបដិបទាទាំងឡាយ ។

(៨៣) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខ នៅមានតទៅទៀត
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងភស្តុតាងមាថារ (ភិរិយាប្រព្រឹត្តិ
ល្អដោយវាចា) ដោយទេសនាណា ទេសនានុ៎ះ ប្រសើរក្រៃលែង ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ មិននិយាយសំដីប្រកប
ដោយមុសាវាទផង មិននិយាយពាក្យញ្ជះញង់ ដែលធ្វើគេឱ្យបែកបាក់
ផ្សេងពីគ្នាផង មិននិយាយនូវពាក្យដែលកើត អំពីការប្រណាំងប្រជែង
ផង ជាអ្នកមិនប្រាថ្នាចង់ឈ្នះ ពិចារណាដោយបញ្ញា (ទើបពោលផង)
និយាយនូវសំដី គួរឱ្យអ្នកផងយកទុក ក្នុងហឫទ័យ តាមកាលគួរផង ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ ក្នុងភស្តុតាងមាថារ ។

(៨៤) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានតទៅទៀត
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងបុរិសសីលសមាថារ ដោយទេសនា
ណា ទេសនានុ៎ះ ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គល
ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានសច្ចធម៌ផង មានសុភ័យផង មិន

សម្បទានិយមន្ត្រី បតស្សៈ អនុសាសនវិធា

កុហាកោ ន ច លបកោ ន ច ទេមិត្តកោ ន ច
 ធិប្បេសិកោ ន ច លាកេន លាកំ ធិដ្ឋិតិសនកោ^(១)
 ឥន្ទ្រិយេសុ កុត្តន្តារោ ភោជនេសុ មត្តញ្ញា^(២) សម-
 ការី^(៣) ជាករិយានុយោកមនុយុត្តោ អត្ថន្តិតោ អា-
 រទ្ធវិរិយោ ឈាយី^(៤) សតិមា កល្យាណប្បដិកាលោ
 កតិមា ធិតិមា មតិមា^(៥) ន ច កាមេសុ តិទ្ធា
 សតោ ច ធិបកោ ចរេ ។ ឯតទានុត្តរិយំ កន្លៃ
 បុរិសសីលសមាចារេ ។

[៨៥] អបរិ បន កន្លៃ ឯតទានុត្តរិយំ យថា
 កកវា ធិម្មំ ទេសេតិ អនុសាសនវិធាសុ ។
 ចតស្ស្ស ឥមា កន្លៃ អនុសាសនវិធា ។ ជាតតិ
 កន្លៃ កកវា បរិ បុត្តលំ^(៦) បច្ចុតំ យោធិសោមន-
 សិការា អយំ បុត្តលោ យថានុសិដ្ឋំ តថាបដិបដ្ឋ-
 មាទោ តិណ្ហំ សញ្ញាជនានំ បរិក្ខុយោ សោតាបដ្ឋោ
 ករិស្សតិ អរិទិបាតធម្មោ និយតោ សម្លោធិបរាយនោតិ។

---

១ ខ. ធិតិសិកា ។ ២ ខ. ម. ភោជនេ មត្តញ្ញា ។ ៣ ម. សម្បទានិកា ។
 ៤ ខ. ញាយី ។ ៥ ខ. មុតិមា ។ ៦ ខ. បរិបុត្តលំ ។

សម្បទានយស្សត្រ អនុសាសនវិធា ៤ ប៉ាន់

កុហកផង មិននិយាយរូសរាយ (ហួសហេតុ) ផង មិននិយាយបញ្ជាក់
 បញ្ជ្រាងផង មិននិយាយគម្រាមគេផង មិននាំទៅនូវលោក ដើម្បីលោកផង
 ជាអ្នកមានទារគ្រប់គ្រង ក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ដឹងប្រមាណក្នុងភោជន
 ទាំងឡាយ ប្រព្រឹត្តស្មើ ប្រកបរឿយ ៗ នូវសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿង
 ភ្ញាក់រំលឹក មិនខ្ជិលប្រអូស ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម មានឈាន មានសតិ
 មានបដិធាណដ៏ល្អ មានគតិក៏ប្រាជ្ញា ជាគ្រឿងស្តុះទៅ មានប្រាជ្ញាជា
 គ្រឿងទ្រទ្រង់ មានគំនិត ជាអ្នកមិនជាប់ជក់នៅ ក្នុងកាមទាំងឡាយផង
 មានសតិផង មានប្រាជ្ញាខ្ជាប់ខ្ជួនផង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជា
 ទេសនាដ៏ប្រសើរ ក្នុងបុរិសសីលសមាចារ ។

(៨៥) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខ នៅមានតទៅទៀត
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងអនុសាសនវិធាទាំងឡាយ ដោយ
 ទេសនាណា ទេសនានុ៎ះ ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អនុសាសនវិធានេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់ជ្រាបបុគ្គលដទៃ ព្រោះទ្រង់ធ្វើទុក ក្នុងព្រះហឫទ័យ ចំពោះ
 ព្រះអង្គថា បុគ្គលនេះ កាលប្រតិបត្តិតាមគួរ ដល់ពាក្យប្រៀនប្រដៅ នឹង
 បានជាសោតាបន្នបុគ្គល ព្រោះអស់ទៅ នៃសំយោជនៈទាំងឡាយ ៣
 ប្រការ មានកិរិយាមិនធ្លាក់ចុះជាធម្មតា ជាបុគ្គលទៀងទាត់ មានកិរិយា

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស ពាណិកវគ្គោ

ជាណាតិ កន្លៃ កកវា បរិ បុគ្គលំ(១) បច្ចុតំ យោនិ-
 សោមនសិការា អយំ បុគ្គលោ យថានុសិដ្ឋំ តថា-
 បដិបដ្ឋមាណោ តិល្លាំ សញ្ញោជនាដំ បរិក្ខយា រាគ-
 ណោសមោហាដំ តន្តត្តា សកទាតាមី ករិស្សតិ សកិ-
 ទេវ ភមី លោកំ អាគន្ធា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សតិ ។

ជាណាតិ កន្លៃ កកវា បរិ បុគ្គលំ(២) បច្ចុតំ យោនិសោ-
 មនសិការា អយំ បុគ្គលោ យថានុសិដ្ឋំ តថាបដិបដ្ឋ-
 មាណោ បញ្ចដ្ឋំ ឡិវម្បាភិយោដំ សញ្ញោជនាដំ បរិក្ខយា
 ឡិបទាតិកោ ករិស្សតិ តត្ថ បរិទិព្វាយំ អនាវត្តិធម្មា
 តស្មា លោកាតិ ។ ជាណាតិ កន្លៃ កកវា បរិ បុគ្គលំ
 បច្ចុតំ យោនិសោមនសិការា អយំ បុគ្គលោ យថា-
 នុសិដ្ឋំ តថាបដិបដ្ឋមាណោ អាសវាដំ បរិក្ខយា អនា-
 សវញ្ញោតោវម្មតិ បញ្ញាវម្មតិ ទិដ្ឋ វ ធម្ម សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ឧបសម្មជ្ឈ វិហារិស្សតិ ។ ឧត-
 ទានុត្តរិយំ កន្លៃ អនុសាសនវិទាសុ ។

១-២ ឧ. បបុគ្គលំ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាណិកវគ្គ

ត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់ជ្រាបបុគ្គលដទៃ ព្រោះទ្រង់ធ្វើទុក ក្នុងព្រះហឫទ័យ ចំពោះ
 ព្រះអង្គថា បុគ្គលនេះ កាលប្រតិបត្តិ តាមគួរដល់ពាក្យប្រៀនប្រដៅ
 នឹងបានជាសកទាតាមបុគ្គល ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំងឡាយ ៣
 ប្រការ នឹងស្រាលស្មើនិរតក រាគៈ ទោសៈ មោហៈ នឹងមកកាន់លោក
 នេះវត្តម្តងទៀត ទើបធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបបុគ្គលដទៃ ព្រោះទ្រង់ធ្វើទុកក្នុងព្រះហឫ-
 ទ័យ ចំពោះព្រះអង្គថា បុគ្គលនេះ កាលប្រតិបត្តិតាមគួរដល់ពាក្យ
 ប្រៀនប្រដៅ នឹងបានជាឧបបាតិកៈ (ជាអនាតាមបុគ្គល) ព្រោះអស់ទៅ
 នៃសំយោជនៈទាំងឡាយ ជាចំណែកខាងក្រោម ៥ ប្រការ នឹងបរិនិព្វាន
 ក្នុងភពនោះ មិនត្រូវបំបាក់លោកនោះ ជាធម្មតា ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបបុគ្គលដទៃ ព្រោះទ្រង់ធ្វើទុកក្នុងព្រះ
 ហឫទ័យ ចំពោះព្រះអង្គថា បុគ្គលនេះ កាលប្រតិបត្តិតាមគួរដល់ពាក្យ
 ប្រៀនប្រដៅ នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតនាវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ មិនមាន
 អាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាបេស្មន៍ ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ននេះ ក៏សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថ ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ ក្នុងអនុសាសនវិធានទាំងឡាយ ។

សម្បទាវិស័យសុត្តេ បរមុត្តលវិមុត្តិញ្ញាណំ

(៨៦) អបរិ បន កន្លៃ ឯតទានុត្តរិយំ យថា
 កកវំ ធម្មំ នេសេតិ បរមុត្តលវិមុត្តិញ្ញាណោ ។
 ជាតាតិ កន្លៃ កកវំ បរិ បុគ្គលំ បច្ចុតំ យោនិ-
 សោមនសិកាវា អយំ បុគ្គលោ តិណ្ណំ សញ្ញា-
 ជនាទំ បរិក្ខយា សោតាបន្នោ ករិស្សតិ អរិយោត-
 ធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។ ជាតាតិ
 កន្លៃ កកវំ បរិ បុគ្គលំ បច្ចុតំ យោនិសោមនសិកាវា
 អយំ បុគ្គលោ តិណ្ណំ សញ្ញាជនាទំ បរិក្ខយា
 វាកនោសមោហាទំ តន្តិកា សកទាតាមិ សតិទេវ
 ធម្មំ លោកិ អាគន្ធិ ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សតិ ។
 ជាតាតិ កន្លៃ កកវំ បរិ បុគ្គលំ បច្ចុតំ យោនិសោមន-
 សិកាវា អយំ បុគ្គលោ បញ្ចន្តំ ឌីរម្បាតិយាទំ សញ្ញា-
 ជនាទំ បរិក្ខយា ឌីបចាតិកោ តត្ថ បរិវិញ្ញយិ
 អនាវតិធម្មោ តស្មា លោកាតិ ។ ជាតាតិ កន្លៃ
 កកវំ បរិ បុគ្គលំ បច្ចុតំ យោនិសោមនសិកាវា

សម្បទាវនិយសូត្រ វិមុត្តិញ្ញាណរបស់បុគ្គលដទៃ

(៨៦) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខ នៅមានតទៅទៀត ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងវិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដទៃ ដោយទេសនាណា ទេសនានុ៎ះ ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបបុគ្គលដទៃ ព្រោះទ្រង់ធ្វើទុក ក្នុងព្រះហឫទ័យ ចំពោះព្រះអង្គថា បុគ្គលនេះ នឹងបានជាសោតាបន្តបុគ្គល ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំងឡាយ ព្យបាការ មានកិរិយាមិនធ្លាក់ចុះ ជាធម្មតា ជាបុគ្គលទៀង មានកិរិយាគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបបុគ្គលដទៃ ព្រោះទ្រង់ធ្វើទុក ក្នុងព្រះហឫទ័យ ចំពោះព្រះអង្គថា បុគ្គលនេះជាសកទាតាមិ-បុគ្គល ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំងឡាយ ព្យបាការ ទាំងស្រាល ស្តើងចាកកតៈ ទោសៈ មោហៈ នឹងមកកាន់លោកនេះម្តងទៀត ទើបធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបបុគ្គលដទៃ ព្រោះទ្រង់ធ្វើទុក ក្នុងព្រះហឫទ័យ ចំពោះព្រះអង្គថា បុគ្គលនេះ ជាឧបបាតិកៈ (ជាអនាតាមិបុគ្គល) ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំងឡាយ ជាចំណែកខាងក្រោម៥ ប្រាការ នឹងបរិនិព្វាន ក្នុងភពនោះ មិនត្រូវបំបាក់លោកនោះ ជាធម្មតា ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបបុគ្គលដទៃ ព្រោះទ្រង់ធ្វើទុក ក្នុង

សុត្តន្តបិដកេ ទិយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

អយំ បុគ្គលោ អាសវាជំ ខយា អនាសវត្ថោតោវិ-
មត្តំ បញ្ញាវិមត្តំ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
សង្ខតត្វា ឧបសម្បជ្ឈ វិហាវិស្សត្តតិ ។ ឯតទានុត្ត-
រិយំ កន្តេ បរាបុគ្គលវិមត្តិត្តោណោ ។

(៨៧) អបរិ បន កន្តេ ឯតទានុត្តរិយំ យថា
ភកវា ធម្មំ ទេសេតិ សស្សតវាទេសុ ។ តយោមេ កន្តេ
សស្សតវាទា ។ ឥធិ កន្តេ ឯកទ្វោ សមណោ
វា ព្រាហ្មណោ វា អាតប្បមន្ទាយ ។ មេ ។ តថាវ្ហ-
បព្ពោតោសមាធិ ដុសតិ យថាសមាហិតេ ចិត្តេ
អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ សេយ្យដីទិ
ឯកម្មំ ជាតិ ទ្វេបំ ជាតិយោ តិស្ស្សបំ ជាតិយោ
ចតស្ស្សបំ ជាតិយោ បញ្ចបំ ជាតិយោ ទសបំ
ជាតិយោ វិសំបំ ជាតិយោ តិសំបំ ជាតិយោ ចត្តា-
ន្នំសំបំ(១) ជាតិយោ បញ្ញាសំបំ ជាតិយោ សតិបំ
ជាតិ សហស្សំបំ ជាតិ សតសហស្សំបំ ជាតិ(២)

---

១ ឧ. ចត្តវិសម្មិ ។ ២ ឧ. ពិភិសតម្មិ ពិភិសហស្សម្មិ ពិភិសតសហស្សម្មិ ។
ម, ពិភិសតំ បំ... ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ បាលិកវគ្គ

ព្រះហឫទ័យ ចំពោះព្រះអង្គថា បុគ្គលនេះ នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោ-
 វិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ
 ដោយប្រាជ្ញារបស់ខ្លួន ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយ
 វិយាបថ ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ ក្នុងវិមុត្តិ-
 ញ ពោណរបស់បុគ្គលដទៃ ។

(៨៧) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខ នៅមានតទៅទៀត
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងសស្សតវទទាំងឡាយ ដោយ
 ទេសនាណា ទេសនានុ៎ះ ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 សស្សតវទនេះ មាន ៣ យ៉ាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សមណៈឬ
 ព្រាហ្មណ៍ត្នកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ អាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាម ដុតកិលេស
 ។ បេ ។ កាលបើចិត្តតាំងនៅមាំហើយយ៉ាងណា ក៏បាននូវចេតោសមាធិ
 មានសភាពយ៉ាងនោះ លើកជាតិដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅ ក្នុងកាលមុន
 ជាច្រើនជាតិ គឺលើកបាន ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ៣ ជាតិខ្លះ ៤ ជាតិខ្លះ
 ៥ ជាតិខ្លះ ១១ ជាតិខ្លះ ២០ ជាតិខ្លះ ៣០ ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ
 ៥០ ជាតិខ្លះ ១០០ ជាតិខ្លះ ១០០០ ជាតិខ្លះ ១០០.០០០ ជាតិខ្លះ

សម្បទាវង្សសុត្តេ គយោ សស្សនវិទា

អនេកានិច្ចំ ជាតិសតានិ អនេកានិច្ចំ ជាតិសហ-
 ស្សានិ អនេកានិច្ចំ ជាតិសតសហស្សានិ អមុត្រាសី
 ឃីវិណមោ ឃីវិកោត្តោ ឃីវិវណ្ណោ ឃីវិមាហារោ ឃីវិសុខ-
 ទុក្ខប្បដិសំវេទី ឃីវិមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ
 អមុត្រ ឧទទាទី តត្រាចាសី ឃីវិណមោ ឃីវិកោត្តោ
 ឃីវិវណ្ណោ ឃីវិមាហារោ ឃីវិសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឃីវិ-
 មាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ ឥធុបបន្នោតិ(១) ។
 ឥតិ សាការិ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វនិវាសំ
 អនុស្សវតិ សោ ឃីវិមាហា អតិទំ ចាហំ(២) អន្ធានំ
 ជាណមិ សិវិដ្ឋំ វា លោកោ វិវិដ្ឋំ វាតិ ។ អនាគតិ
 ចាហំ(៣) អន្ធានំ ជាណមិ(៤) សិវិដ្ឋិស្សតិ វា លោកោ
 វិវិដ្ឋិស្សតិ វាតិ ។ សស្សតោ អត្តា ច លោកោ
 ច វិញ្ញោ ច កុដដ្ឋោ ឃីវិកកដ្ឋាយំ វិតោ តេ ច
 សត្តា សម្ពាវនំ សិសវនំ ចវនំ ឧបបជ្ឈនំ អតិក្ខេវ
 សស្សតិសមនំ ។ អយំ បឋមោ សស្សតវិនោ ។

១ ឧ ម ឥធុបបន្នោតិ ។ ២-៣ ឧ. បហំ ។ ម. ធាហំ ។ ៤ ឧ. ឥ គាតមិ សម្ពុត្តិស្សតិ ។

សម្បទានិយមន្ត្រី សស្សតវាទ ៣ ប្រការ

ច្រើនជាង ១០០ ជាតិខ្លះ ច្រើនជាង ១ ០០០ ជាតិខ្លះ ច្រើនជាង ១០០ ០០០ ជាតិខ្លះ ដូច្នោះថា អាត្មាអញកើតក្នុងភពឯនោះ មាន ឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បវយ៉ាងនេះ មាន អាហារយ៉ាងនេះ បានទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុប៉ុណ្ណោះ អាត្មាអញនោះ លុះច្បែកចាកអត្តភាពនោះហើយ បានទៅកើតក្នុងភព ឯនោះ ដែលទៅកើតក្នុងភពនោះ អាត្មាអញមានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មាន គោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បវយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ ទទួល សុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុប៉ុណ្ណោះ អាត្មាអញនោះ លុះច្បែក ចាកអត្តភាពនោះហើយ ទើបបានមកកើតក្នុងភពនេះ ។ បុគ្គលនោះ រមែងរលឹកនូវជាតិ ដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុន ជាច្រើនជាតិ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងទុស្ត ដោយប្រការដូច្នោះ បុគ្គលនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញតែងដឹងនូវអតីតកាលថា លោកវិនាស ឬលោកចំរើន ដូច្នោះ ។ អាត្មាអញតែងដឹងនូវអនាគតកាលថា លោកនឹង វិនាស ឬលោកនឹងចំរើនដូច្នោះ ។ បុគ្គលនោះនិយាយថា ខ្លួននឹងលោក ជាសភាពទៀងទាត់ ផុតពូជជរា បិតនៅដូចក្នុង បិតនៅដូចសសរ គោល ចំណែកសត្វទាំងឡាយនោះ តែងគ្រាប់ទៅ អន្ទោលទៅ ច្បែក កើតមាននៅប្រាកដស្មើ ដូចសស្សតវិត្ត ។ នេះជាសស្សតវទី ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បដិកវគ្គ

បុន ចបរំ កន្លៃ ឥនេកោត្តោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ
 វា អាតប្បមន្ទាយ ។ បេ ។ តថារូបំ ចេតោសមាធិ
 ដុសតិ យថាសមាហិតេ ចិត្តេ អនេកវិហិតំ បុព្វ-
 និវាសំ អនុស្សាវតិ សេយ្យដីទំ ឯកំចំ សំវដ្តវដ្តំ
 ទ្រេចំ សំវដ្តវដ្តានិ តិណិចំ សំវដ្តវដ្តានិ ចត្តារិចំ
 សំវដ្តវដ្តានិ បញ្ចិចំ សំវដ្តវដ្តានិ ទសចំ សំវដ្តវ-
 ដ្តានិ អមុត្រាសី ឯវិណមោ ឯវិកោត្តោ ឯវិណោ
 ឯវិមាហារោ ឯវិសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវិមាយុបរិយន្តោ
 សោ តតោ ចុតោ អមុត្រ ទុទទានី តត្រាចាសី
 ឯវិណមោ ឯវិកោត្តោ ។ បេ ។ ឯវិមាយុបរិយន្តោ
 សោ តតោ ចុតោ ឥធម្មបចន្នោតិ ។ ឥតិ សាការិ
 សទុទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វនិវាសំ អនុស្សាវតិ
 សោ ឯវិមាហា អតីតំ ខោ បាហំ^(១) អន្ទានំ
 ជាធាមិ សំវដ្តំ វា^(២) លោកោ វិវដ្តំ វាតិ^(៣) ។

១ ឧ. ខោ អហំ ។ ២. ៣ ឧ. បិ ។

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ វិទ្យាសម្ពោធិយ បិដកវគ្គ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត សមណៈបូព្រាហ្មណ៍
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ អាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស
 ។ បេ ។ កាលបើចិត្តដកល់មាំហើយយ៉ាងណា ក៏បាននូវចេតោសមាធិ
 មានសភាពយ៉ាងនោះ រលឹកនូវជាតិដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុន
 ជាច្រើនជាតិ គឺរលឹកបាន ១ សំវដ្តកប្បនីធិវិវដ្តកប្ប (កប្បវិនាសនីធិ
 កប្បចំរើន) ខ្លះ ២ សំវដ្តកប្បនីធិវិវដ្តកប្បខ្លះ ៣ សំវដ្តកប្បនីធិវិវដ្តកប្បខ្លះ
 ៤ សំវដ្តកប្បនីធិវិវដ្តកប្បខ្លះ ៥ សំវដ្តកប្បនីធិវិវដ្តកប្បខ្លះ ១០ សំវដ្តកប្ប
 នីធិវិវដ្តកប្បខ្លះថា អាត្មាអញ បានកើតក្នុងភពឯនោះ មានឈ្មោះយ៉ាង
 នេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បវយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ
 បានទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុប៉ុណ្ណោះ អាត្មាអញនោះ
 លុះច្បូតចាកអត្តភាពនោះហើយ បានទៅកើតក្នុងភពឯនោះ ដែលទៅ
 កើតក្នុងភពនោះ អាត្មាអញ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ
 ។ បេ ។ មានកំណត់អាយុប៉ុណ្ណោះ អាត្មាអញ លុះច្បូតចាកអត្តភាពនោះ
 ហើយ ទើបបានមកកើតក្នុងភពនេះ ។ បុគ្គលនោះ រមែងរលឹកនូវជាតិ
 ដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុនជាច្រើនជាតិ ព្រមទាំងអាការ ព្រម
 ទាំងទុទ្ទេស ដោយបករាជ្ជច្នោះ បុគ្គលនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា អាត្មា
 អញ តែងដឹងនូវអតីតកាលថា លោកវិនាស ឬលោកចំរើនដូច្នោះ ។

សម្បទានិយមសុត្តន្ត គយោ សស្សនិកាយ

អនាគតញ្ច ទ្វាហំ(១) អន្ធានំ ជាតាមិ សំវដ្តិស្សតិ វា
 លោកោ វិវដ្តិស្សតិ វតិ ។ សស្សតោ អត្តា ច
 លោកោ ច វញ្ញោ កុដដ្ឋោ ឯសិកដ្ឋាយី វិតោ
 តេ ច សត្តា សន្ធាវន្តិ សំសារន្តិ ចវន្តិ ឧបបដ្ឋន្តិ
 អត្តត្រូវ សស្សតិសមន្តិ ។ អយំ ទុតិយោ សស្ស-
 តវិនោ ។ បុន ចបរិ កន្តេ ឥនេកោទ្ធា សមណោ
 វា ព្រាហ្មណោ វា អាតប្បមន្តាយ ។ បេ ។ តថា-
 រូបំ ចេតោសមាជី ដុសតិ យថាសមាហិតេ ចិត្តេ
 អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសិ អនុស្សតិ សេយ្យដីទិ
 ទសមិ សំវដ្តិវិដ្ឋានិ វិសិមិ សំវដ្តិវិដ្ឋានិ តិសិមិ
 សំវដ្តិវិដ្ឋានិ ចត្តាធិសិមិ សំវដ្តិវិដ្ឋានិ អមុត្រាសី
 ឯវិនាមោ ឯវិកោត្តោ ឯវិវណ្ណោ ឯវិមាហារោ ឯវិសុខ-
 ទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវិមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ
 ចុតោ អមុត្រ ឧទបាទី តត្រាហាសី ឯវិនាមោ ។ បេ ។

១ ឧ អនាគតំ ច អហំ ។

សម្មណ៍ទន្ទឹមសូត្រ សស្សតវិទ្ធ-៣ ប្រការ

បុគ្គលនោះ និយាយថា អាត្មាអញ តែងដឹងនូវអនាគតកាលថា លោក
នឹងវិនាស ឬលោកនឹងចំរើនដូច្នោះ ។ បុគ្គលនោះ និយាយថា ខ្លួននឹង
លោកជាសភាពទៀងទាត់ ផុតពូជជារ បិតនៅដូចគ្នា បិតនៅដូចសសរ
គោល ចំណែកសត្វទាំងឡាយនោះ តែងត្រាច់ទៅ ឥន្ទ្រាលទៅ ច្បុក
កើត មាននៅប្រាកដស្មើ ដូចសស្សតវិទ្ធ ។ នេះជាសស្សតវិទ្ធ ២ ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត សមណៈបុត្រាហ្មណ៍
ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ អាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស
។ បេ ។ កាលបើចិត្តដំកល់នៅមាំហើយយ៉ាងណា ក៏បាននូវចេតា-
សមាធិ មានសភាពយ៉ាងនោះ រលឹកនូវជាតិដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅ
ក្នុងកាលមុនជាច្រើនជាតិ គឺរលឹកបាន ១០ សំវដ្តកប្បនីវិវដ្តកប្បខ្លះ
២០ សំវដ្តកប្បនីវិវដ្តកប្បខ្លះ ៣០ សំវដ្តកប្បនីវិវដ្តកប្បខ្លះ ៤០ សំវដ្ត-
កប្បនីវិវដ្តកប្បខ្លះថា អាត្មាអញ បានកើតក្នុងភពឯនោះ មានឈ្មោះ
យ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារ
យ៉ាងនេះ បានទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុប៉ុណ្ណោះ អាត្មា
អញនោះ លុះច្បុកចាកអត្តភាពនោះហើយ បានទៅកើតក្នុងភពឯនោះ
ដែលទៅកើតក្នុងភពនោះ អាត្មាអញ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស ពណិកវគ្គោ

ឥតិ សាការិ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ
អនុស្សវតិ សោ ឃុំមាហា អតីតំ ចាហំ(១) អន្ទានិ
ជាតាមិ សិវុដ្ឋិបំ លោកោ វិវុដ្ឋិបតិ(២) ។ អនាគតំ
ចាហំ អន្ទានិ ជាតាមិ សិវុដ្ឋិស្សវតិបំ លោកោ
វិវុដ្ឋិស្សវតិបតិ(៣) ។ សស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច
វញ្ញោ កុដដោ ឃុំសិកដ្ឋាយី មិតោ តេ ច សត្តា
សន្ទារុដ្ឋំ សំសារុដ្ឋំ ចវុដ្ឋំ ឧបបន្ថុដ្ឋំ អត្តិត្រូវ សស្សវតិ
សមុដ្ឋំ ។ អយំ កន្លេ(៤) តតិយោ សស្សវតវិនោ ។
ឃុំតនាទុត្រវិយំ កន្លេ សស្សវតវិនេសុ ។

(៧៨) អបរិ បន កន្លេ ឃុំតនាទុត្រវិយំ យថា
កកវំ ធម្មំ ទេសេតិ បុព្វេនិវាសានុស្សវតិញ្ញាលោ ។
ឥធិ កន្លេ ឃុំតនោ សមណោ វំ ព្រាហ្មណោ វំ

---

១ ឧ. ចហំ ។ ម. ពហំ ។ ២ ឧ. វិវុដ្ឋិបំ លោកេតិ ។ ៣ ឧ. វិវុដ្ឋិស្សវតិ បិ
លោកេតិ ។ ៤ ឧ. កន្លេតិ ន វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ បាសិកវគ្គ

បុគ្គលនោះ វែមនិរលីកនូវជាតិ ដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅ ក្នុងកាលមុនបាន
 ច្រើនជាតិ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងទេស ដោយប្រការដូច្នោះ បុគ្គល
 នោះ និយាយយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញតែងដឹងនូវអតីតកាលថា លោក
 វិនាសទៅខ្លះ ឬលោកចំរើនឡើងខ្លះដូច្នោះ ។ អាត្មាអញ តែងដឹងនូវអនា-
 គតកាលថា លោកនឹងវិនាសទៅខ្លះ ឬលោកនឹងចំរើនឡើងខ្លះដូច្នោះ ។
 បុគ្គលនោះ និយាយថា ខ្លួននឹងលោកជាសភាពទៀងទាត់ ផុតពូជធារ
 បិតនៅដូចក្នុង បិតនៅដូចសសរគោល ចំណែកសត្វទាំងឡាយនោះ
 តែងគ្រាប់ទៅ តែងអន្ទាលទៅ ច្បុក កើត មាននៅប្រាកដស្មើ ដូច
 សស្សតវត្ថុ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នេះជាសស្សតវត្ថុទី ៣ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ ក្នុងសស្សតវត្ថុទាំង
 ឡាយ ។

(៨៨) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពាក្យខាងមុខ នៅមានតទៅទៀត
 ព្រះមានព្រះភាគសំដែងធម៌ ក្នុងបុព្វេនិវាសនុស្សតិញ្ញាណ ដោយ
 ទេសនាណា ទេសនានុ៎ះ ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ត្នកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ អាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាម

សម្មាសាទនីយសុត្តេ បុព្វេនិវាសនុស្សតិញ្ញាណំ

អាតប្បមន្ទាយ ។ បេ ។ តថារូបំ ចេតោសមាធិ
 ដុសតិ យថាសមាហិតេ ចិត្តេ អនេកវិហិតំ បុព្វេ-
 និវាសំ អនុស្សរតិ សេយ្យដីទំ ឯកំបិ ជាតិ ទ្រុបិ
 ជាតិយោ តិស្ស្ហាបិ ជាតិយោ ចតុស្ស្ហាបិ ជាតិយោ
 បញ្ចបិ ជាតិយោ ទសបិ ជាតិយោ វិសំបិ ជាតិយោ
 តិសំបិ ជាតិយោ ចត្តាឡីសំបិ ជាតិយោ បញ្ចាសំបិ
 ជាតិយោ សតិបិ ជាតិ សហស្សំបិ ជាតិ សត-
 សហស្សំបិ ជាតិ អនេកេបិ សំវដ្តកប្បេ អនេកេបិ
 វិវដ្តកប្បេ អនេកេបិ សំវដ្តវិវដ្តកប្បេ ។ បេ ។ ឥត
 សាការំ សឡទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ
 អនុស្សរតិ ។ សន្តិ កន្តេ សត្តា^(១) យេសំ ច^(២)
 ន សក្កា កណាណាយ វា សង្ខារេន វា អយំ សង្ខារំ^(៣)
 អបិច យស្មី^(៤) អត្តភារេ អភិទិវុត្តបុព្វា^(៥) ហោតិ យទិ
 វា រូបំសុ យទិ វា អរូបំសុ យទិ វា សញ្ញាសុ យទិ
 វា អសញ្ញាសុ យទិ វា លោកសញ្ញាសុ យទិ

១ ឧ. ម. ទេវា ។ ២ ឧ. ម. ប កាពេ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឧ. សង្ខារោ វា អាយុំ សង្ខារុំ ។
 ៤ ឧ. ម. យស្មី យស្មី ។ ៥ ឧ. អភិទិវុត្តបុព្វំ ។

សម្បទានិយសូត្រ បុព្វេនិវាសនុស្សតិញ្ញាណ

ជាគ្រឿងដុតកិលេស ។ បេ ។ កាលបើ ចិត្តដ៏កល់នៅមាំហើយ

យ៉ាងណា ក៏បាននូវរេគោសមាធិ មានសភាពយ៉ាងនោះ រលឹក

នូវជាតិដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅ ក្នុងកាលមុនជាច្រើនជាតិ គឺរលឹកបាន

១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ៣ ជាតិខ្លះ ៤ ជាតិខ្លះ ៥ ជាតិខ្លះ ១០ ជាតិខ្លះ

២០ ជាតិខ្លះ ៣០ ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ ៥០ ជាតិខ្លះ ១០០ ជាតិខ្លះ ១.០០០

ជាតិខ្លះ ១០០ ០០០ ជាតិខ្លះ រលឹកបានច្រើនសំវដ្តកប្បខ្លះ ច្រើនវិវដ្ត-

កប្បខ្លះ ច្រើនសំវដ្តកប្បនីវិវដ្តកប្បខ្លះ ។ បេ ។ បុគ្គលនោះ រមែងរលឹក

នូវជាតិ ដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុនជាច្រើនជាតិ ព្រមទាំងអាការ

ព្រមទាំងទុទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត

ឥតមានបុគ្គលណាមួយ អាចរាប់អត្តភាពរបស់ពួកសត្វ ដែលធ្លាប់កើត

ក្នុងរូបភព អរូបភព សព្វភព អសព្វភព នឹងនៅសព្វានិសព្វភព

សុត្តន្តបិដកេ វិយសិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

ឥតិ សាគារំ សឡុទ្ធសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ
អនុស្សវតិ ។ ឯតទានុត្តរិយំ កន្លេ បុព្វេនិវាសា-
នុស្សវតិណាលោ ។

[៨៧] អបរិ បន កន្លេ ឯតទានុត្តរិយំ យថា
កកវា ធម្មំ ទេសេតិ សត្តានំ ចុតុបចាតណាលោ ។ ឥធម
កន្លេ ឯកទ្រោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា អាតប្ប-
មជ្ជាយ ។ បេ ។ តថារូបំ ចេតោសមាដី ដុសតិ
យថាសមាហិតេ ចិត្តេ ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធន
អតិក្កនមាទុសកេន សត្តេ បស្សតិ វេមារេន ឧប-
បដ្ឋមារេ ហិរេ បណិតេ សុវណោ ទិព្វណោ សុកតេ
ទិកតេ យថាកម្មបកេ សត្តេ បដិណិតេ ឥមេ វត
កោត្តោ សត្តា កាយទិប្បវិតេន សមជ្ជាកតា

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ ពាជិកវគ្គ

ដោយការរាប់បូកបូករាប់ដោយគំនិតបានឡើយ (បុគ្គលដែលបាននូវចេតោ-
 សមាធិនោះ) ទើបរលឹកនូវជាតិ ដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុន
 ជាច្រើនជាតិ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងទុទ្ទេសបាន ដោយប្រការ
 ដូច្នោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ ក្នុងបុព្វ-
 និវាសានុស្សតិញ្ញាណ ។

(៨៧) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខ នៅមានតទៅទៀត
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងចក្ខុបបាតញ្ញាណ គឺញាណជា
 គ្រឿងដ៏ធំនូវចុតនឹងបដិសន្ធិ របស់សត្វទាំងឡាយ ដោយទេសនាណា
 ទេសនានុ៎ះ ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សមណៈបូ
 ព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ អាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងផុត
 កិលេស ។ មេ ។ កាលបើចិត្ត ដកល់នៅមាំហើយយ៉ាងណា ក៏បាន
 នូវចេតោសមាធិ មានសភាពយ៉ាងនោះ ឃើញនូវសត្វទាំងឡាយដែល
 ច្យុតនឹងចាប់បដិសន្ធិ ទាបថោកនឹងទុក្ខម មានសណ្ឋានល្អនឹងអាក្រក់
 មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ដោយចក្ខុដូចជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធលើសលែង
 ជាងចក្ខុ របស់មនុស្សសាមញ្ញ រមែងដឹងច្បាស់នូវសត្វទាំងឡាយ ដែល
 អន្តោលទៅតាមកម្មថា អើហ្ន៎សត្វទាំងនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត

សម្មាសម្ពុទ្ធិយសុត្តន្ត ទ្វេមា ឥន្ទ្រិយោ

វិចីទុច្ឆរិតេន សមណ្ឌកតា មនោទុច្ឆរិតេន សមណ្ឌកតា
អរិយានំ ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋកា មិច្ឆាទិដ្ឋកម្មសមា-
នាណ តេ កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា អមាយំ
ទុក្ខតិ វិនិចាតំ ជិរយំ ឧបបណ្ណា^(១) ឥមេ វា បន
គោន្តោ សត្តា កាយសុចរិតេន សមណ្ឌកតា វិចីសុច-
រិតេន សមណ្ឌកតា មនោសុចរិតេន សមណ្ឌកតា
អរិយានំ អនុបវាទកា សម្មាទិដ្ឋកា សម្មាទិដ្ឋកម្មស-
មាណាណ តេ កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា សុកតិ
សកំ លោកិ ឧបបណ្ណាតិ ។ ឥតិ ទិព្វេន ចក្កេន
វិសុទ្ធិន អតិក្កន្ធមាទុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចរមារេ
ឧបបជ្ជមារេ ហារេ បណ្ឌិតេ សុវណ្ណោ ទិព្វណ្ណោ
សុកតេ ទុក្ខតេ យថាកម្មបកេ សត្តេ បជាណតិ ។
ឯតនាទុក្ខវិយំ កន្លេ សត្តានំ ចុតុបថាតកាណោ ។
(៧០) អបរិ បន កន្លេ ឯតនាទុក្ខវិយំ យថា
កកវា ធម្មំ ទេសេតិ ឥន្ទ្រិយសុ ។ ទ្វេមា កន្លេ

• ឧ. ឧប្បត្តិ ។

សម្មសាទនិយសូត្រ ឥទ្ធិវិណ ២ យ៉ាង

ប្រកបដោយវិចីទុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត តិរវង្សលន្ទវព្រះអរិយ-
 បុគ្គល ប្រកាន់ខាងមិច្ឆាទិដ្ឋិ កាន់យកនូវកម្មជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ សត្វទាំងនោះ
 លុះបែកឆ្ងាយពងកាយ បន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ ក៏ទៅកើត ឯអបាយ
 ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ចំណែកខាងពួកសត្វទាំងនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយ
 កាយសុចរិត ប្រកបដោយវិចីសុចរិត ប្រកបដោយមនោសុចរិត មិនតិ-
 រវង្សលន្ទវព្រះអរិយបុគ្គល ប្រកាន់ខាងសម្មាទិដ្ឋិ កាន់យកនូវកម្មជា
 សម្មាទិដ្ឋិ សត្វទាំងនោះ លុះបែកឆ្ងាយពងកាយ បន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ
 ក៏ទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទៅលោក ។ បុគ្គលនោះ រមែងឃើញនូវសត្វ
 ទាំងឡាយ ដែលច្បុកនឹងចាប់បដិសន្ធិ ចាប់ថោកនឹងទុក្ខម មានសណ្ឋាន
 ល្អនឹងអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ដោយចក្ខុដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ
 លើសលែងជាងចក្ខុ របស់មនុស្សសាមញ្ញ ដឹងច្បាស់នូវសត្វទាំងឡាយ
 ដែលអន្ទោលទៅតាមកម្ម ដោយប្រការដូច្នោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 នេះជាទេសនា ដ៏ប្រសើរក្នុងចក្ខុបុប្ផានា របស់សត្វទាំងឡាយ ។

(៧០) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពាក្យខាងមុខ នៅមានតទៅទៀត
 ព្រះមានព្រះភាគ សំដែងនូវធម៌ ក្នុងឥទ្ធិវិណ (វិធីនៃបូទិ) ទាំងឡាយ
 ដោយទេសនាណា ទេសនា⁺នុះ ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គ

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

ឥន្ទ្រិវិជាយោ(១) ។ អត្ថំ កន្លេ ឥន្ទ្រិ(២) សាសវា សឧប-
 ដិកា លោ អរិយាតិ វុច្ឆតិ ។ អត្ថំ កន្លេ ឥន្ទ្រិ(៣) អនា-
 សវា អនុបដិកា អរិយាតិ វុច្ឆតិ ។ កតមា ច កន្លេ
 ឥន្ទ្រិ(៤) សាសវា សឧបដិកា លោ អរិយាតិ វុច្ឆតិ ។
 ឥធ កន្លេ ឯកន្នោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា
 អាតប្បមន្ទាយ បដានមន្ទាយ អនុយោកមន្ទាយ អប្ប-
 មាទមន្ទាយ សម្មាមនសិការមន្ទាយ តថាវបំ ចេតោ-
 សមាដី ដុសតិ យថាសមាហិតេ ចិត្តេ អនេកវិហិតិ
 ឥន្ទ្រិវិជំ បច្ឆន្តកោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុជា ហោតិ
 ពហុជាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ អវិការិ តិរោការិ
 តិរោក្កុខ្ពំ តិរោចាការិ តិរោបព្វតិ អសដ្ឋមាលោ កច្ឆតិ
 សេយ្យថាបិ អាកាសេ បឋវីយាបិ ឧមដ្ឋនិមដ្ឋ ករោតិ
 សេយ្យថាបិ ឧទកេ ឧទកេបិ អភិដ្ឋមាលេ កច្ឆតិ

១ ឧ. ឥន្ទ្រិយោ ។ ២-៣-៤ ឧ. ឥន្ទ្រិយោ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាណវគ្គ

ដំបំរើន ឥទ្ធិវិធាមាន ២ យ៉ាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដំបំរើន ឫទ្ធិប្រកបដោយ
 អាសវៈ^(១) ប្រកបដោយ ឧបធិ^(២) ព្រះអង្គមិនត្រាស់ហៅថា ឫទ្ធិរបស់ព្រះ
 អរិយៈឡើយ ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដំបំរើន ឫទ្ធិមិនមានអាសវៈ មិនមាន
 ឧបធិ ទើបព្រះអង្គត្រាស់ហៅថា ឫទ្ធិរបស់ព្រះអរិយៈ ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដំបំរើន ចុះឫទ្ធិប្រកបដោយអាសវៈ ប្រកបដោយ ឧបធិ ដែលព្រះអង្គ
 មិនត្រាស់ហៅថា ឫទ្ធិរបស់ព្រះអរិយៈនោះ តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដំបំរើន សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ អាស្រ័យសេចក្តី
 ព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស អាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដកល់
 មាំអាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងប្រកបរឿយៗ អាស្រ័យសេចក្តីមិន
 ប្រមាទ អាស្រ័យសេចក្តីធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃ កាលបើចិត្តដកល់មាំ
 ហើយយ៉ាងណា ក៏បាននូវចេតនាសមាធិ មានសភាពយ៉ាងនោះ បាននូវ
 ឥទ្ធិវិធាច្រើនប្រការ មនុស្សតែម្នាក់ (និម្មិត) ទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន
 មនុស្សច្រើននាក់ (និម្មិត) ទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ដើរ (ចេញពីខាង
 ក្នុង) ទៅកាន់ទីពេល ទីខាងក្រៅក៏បាន ដើរទំលុះទៅខាងក្រៅដញ្ចាំង
 ខាងក្រៅក៏បាន ខាងក្រៅក៏បាន ឥតមានទើសទាល់ ដូចជាដើរទៅ
 ឯអាគារ មុជទឹកក្នុងផែនដី ដូចជាមុជទឹកក្នុងទឹកក៏បាន ដើរទៅលើទឹក

---

១ អដ្ឋិកថា ថា ឫទ្ធិប្រកបដោយទោស (ប្រទូស្តអ្នកនិទ) ។ ២ ឫទ្ធិប្រកបដោយការ
 ប្រណាំងប្រជែង (ប្រឡងនឹងអ្នកនិទ) ។

សម្បទានុវិធានសុត្តន្ត ឥន្ទ្រ លាសវា ឥន្ទ្រ អនាសវា

សេយ្យថាបិ បឋវីយំ អាណាសេបិ បល្ល័ង្កេន ចង្ក-
មតិ(១) សេយ្យថាបិ បក្ខី(២) សក្កុលោ ។ ឥមេបិ
ចង្កិមសុរិយេ ឃរិមហិទ្ធិតេ ឃរិមហានុភារេ ចាលាណា
បរាមសតិ បរិមជ្ឈតិ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន
សំរត្តតិ(៣) ។ អយំ កន្លេ ឥន្ទ្រ(៤) សាសវា សឧបដិកា
លោ អរិយាតិ វុច្ចតិ ។ កតមា ច កន្លេ ឥន្ទ្រ(៥)
អនាសវា អនុបដិកា អរិយាតិ វុច្ចតិ ។ ឥច កន្លេ
កិក្ខុ សាចេ អាគង្គតិ បដិក្ខុលេ អប្បដិក្ខុលសញ្ញ
វិហារេយ្យន្តិ អប្បដិក្ខុលសញ្ញ តត្ថ វិហារតិ សាចេ
អាគង្គតិ អប្បដិក្ខុលេ បដិក្ខុលសញ្ញ វិហារេយ្យន្តិ
បដិក្ខុលសញ្ញ តត្ថ វិហារតិ សាចេ អាគង្គតិ បដិក្ខុលេ
ច អប្បដិក្ខុលេ ច អប្បដិក្ខុលសញ្ញ វិហារេយ្យន្តិ
អប្បដិក្ខុលសញ្ញ តត្ថ វិហារតិ សាចេ អាគង្គតិ

១ ឧ. ម. កម្មតិ ។ ២ ឧ. បក្ខ ។ ៣ ឧ. ម. វិស្សន្តតិ ។ ៤-៥ ឧ. ឥន្ទ្រយា ។

សម្បទាទង្គិយសូត្រ ប្បទុំប្រកបដោយអាសវៈ ប្បទុំមិនមានអាសវៈ

មិនបែកធ្លាយ ដូចជាដើរលើផែនដីក៏បាន ពែនក្នុងចង្រ្កម ឯអាសាស
ដូចសត្វបក្សីក៏បាន ។ ស្ថាបអវិជ្ជុល ចាប់ពាល់ព្រះចន្រ្ទនឹងព្រះអាទិត្យនេះ
ដែលមានប្បទុំច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ដោយដែល
ខ្លួនឯងក៏បាន ញ៉ាំងកាយឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ រហូតដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាប្បទុំប្រកបដោយអាសវៈ ប្រកបដោយឧបធិ
ដែលមិនហៅថា ប្បទុំរបស់ព្រះអរិយៈឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះ
ប្បទុំមិនមានអាសវៈ មិនមានឧបធិ ដែលហៅថា ប្បទុំរបស់ព្រះអរិយៈនោះ
តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប្រាថ្នាថា
អាត្មាអញ គប្បីជាអ្នកសំគាល់ថា មិនជាបដិកូល ក្នុងរបស់ជាបដិកូល
ដូច្នោះ រឺមែនជាអ្នកសំគាល់ថា មិនជាបដិកូល ក្នុងរបស់ជាបដិកូលនោះ
បើភិក្ខុប្រាថ្នាថា អាត្មាអញ គប្បីជាអ្នកសំគាល់ថា ជាបដិកូលក្នុងរបស់
មិនជាបដិកូលដូច្នោះ រឺមែនជាអ្នកសំគាល់ថាជាបដិកូល ក្នុងរបស់មិនជាបដិ-
កូលនោះ បើភិក្ខុប្រាថ្នាថា អាត្មាអញ គប្បីជាអ្នកសំគាល់ថា មិនជាបដិ-
កូលក្នុងរបស់ជាបដិកូល នឹងមិនជាបដិកូលដូច្នោះ រឺមែនជាអ្នកសំគាល់ថា
មិនជាបដិកូល ក្នុងរបស់ជាបដិកូល នឹងមិនជាបដិកូលនោះ បើភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

បដិក្ខុលេ ច អប្បដិក្ខុលេ ច^(១) បដិក្ខុលេសត្ថា វិហា-
 រេយ្យន្តំ បដិក្ខុលេសត្ថា តត្ថ វិហារតិ សចេ អាគម្ពតិ
 បដិក្ខុលេព្វ អប្បដិក្ខុលេព្វ តទុកយំ អភិធិវដ្ឋត្វា
 ឧបេក្ខុកោ វិហារេយ្យំ សតោ សម្មជាតោតិ
 ឧបេក្ខុកោ តត្ថ វិហារតិ សតោ សម្មជាតោ ។
 អយំ បន កន្លេ^(២) ឥទ្ធិ អនាសវា អនុបដិកា
 អរិយាតិ វុច្ចតិ ។ ឯតទានុត្តរិយំ កន្លេ ឥទ្ធិ-
 វិជានុ ។ តំ កកវា^(៣) អសេសមភិជាតោតិ តំ កកវា-
 តោ^(៤) អសេសមភិជាតោ ឧត្តរិ^(៥) អភិពោយ្យំ នត្តិ
 យនិកជានំ អញោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា
 កកវតា ភិយ្យោភិពាតោ នត្តិ យនិកំ ឥទ្ធិវិជានុ ។

[៧០] យន្តំ កន្លេ សទ្ធិន ក្បុលបុត្តន បត្តំ
 អារទ្ធិវិរិយេន ថាមវតា បុរិសត្តាមេន បុរិសវិរិយេន

---

១ ឧ. អប្បដិក្ខុលេ ច បដិក្ខុលេ ច ។ ២ ឧ. អយំ កន្លេ ។ ៣ ឧ. កម្ពុតវា ។
 ៤ ឧ. កម្ពុតវតោ ។ ៥ ឧ. ឧត្តរិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ ៣៧៧

ប្រាថ្នាថា អាត្មាអញ គប្បីជាអ្នកសំគាល់ថាជាបដិកូល ក្នុងរបស់ជាបដិ-
 កូលនឹងមិនជាបដិកូល ដូច្នោះ វេមនីជាអ្នកសំគាល់ថា ជាបដិកូល ក្នុង
 របស់ជាបដិកូល នឹងមិនមែនជាបដិកូលនោះ បើភិក្ខុប្រាថ្នាថា អាត្មាអញ
 គប្បីជាអ្នកមានសតិទាំងសម្បជញ្ញៈ វៀរនូវរបស់បដិកូលផង មិនមែនជា
 របស់បដិកូលផង ទាំង២យ៉ាងនោះចេញ ហើយជាអ្នកមានចិត្តព្រងើយ
 ដូច្នោះ វេមនីជាអ្នកមានសតិទាំងសម្បជញ្ញៈ មានចិត្តនៅព្រងើយក្នុងរបស់
 ជាបដិកូល នឹងមិនមែនជាបដិកូលនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 នេះឯង ជាបូជិមិនមានអាសវៈ មិនមានទុបធិ ដែលហៅថា ជាបូជិរបស់
 ព្រះអរិយៈ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ ក្នុងឥទ្ធិ-
 វិធាទាំងឡាយ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ នូវទេសនានោះ
 ឥតមានសេសសល់ កាលព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់នូវទេសនានោះ
 ឥតមានសល់ហើយ នឹងរកបុគ្គលដែលគួរដឹងច្បាស់ ជាងព្រះអង្គនោះ
 ទៅទៀតគ្មាន សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯទៀត កាលបើដឹង ក៏នឹងដឹងជាង
 ព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងឥទ្ធិវិធាទាំងឡាយ មិនមានឡើយ ។

(៧១) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អំពើណាដែលកុលបុត្រអ្នកមានសព្វ
 មានព្យាយាមមិនបន្តបន្ថយ មានព្យាយាមខ្ជាប់ខ្ជួន គប្បីសម្រេចដោយ
 ព្យាយាមខ្ជាប់ខ្ជួនរបស់បុរស ដោយសេចក្តីប្រឹងប្រែងរបស់បុរស ដោយ

សម្បទានិយមន្ត្រី សារីបុត្រស្ស បុព្វ ភគវតោ ព្យាករណំ

បុរិសបរក្កមេន បុរិសនោរយេន អនុប្បត្តំ តំ ភគវតា ។
 ន ច កន្លេ ភគវា កាមេសុ កាមសុខលីកានុ-
 យោកមនុយុត្តោ ហំនំ កម្មំ ហោតុដ្ឋង្គិកំ អនរិយំ
 អនត្ថសញ្ញាតំ ន ច អត្តកិលមថានុយោកមនុយុត្តោ
 ទុក្ខំ អនរិយំ អនត្ថសញ្ញាតំ ចតុន្តរា (១) ភគវា
 ណា នាជំ អាកិចេតសិកាជំ ទិដ្ឋនម្មសុខិហារាជំ
 ជិក្ខាមលាភិ អភិច្ឆលាភិ អកសិរលាភិ ។ សតេ
 មំ កន្លេ ឃី បុច្ឆេយ្យ តិទ្ធ ខោ អាវុសោ សារីបុត្រ
 អហោសី អតិភមទ្ធាជំ អពោ សមណា វា ព្រាហ្មណា
 វា ភគវតា ភិយ្យោភិញ្ញាតរោ (២) សម្ពោជិយន្តិ ។
 ឃី បុដ្ឋោ អហំ កន្លេ លោតិ វទេយ្យំ ។ តិ
 បណុវុសោ សារីបុត្រ ភិស្សន្តិ អនាភមទ្ធាជំ អពោ
 សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ភគវតា ភិយ្យោ-
 ភិញ្ញាតរោ សម្ពោជិយន្តិ ។ ឃី បុដ្ឋោ អហំ កន្លេ

---

១ ឧ. បក្កំ ។ ២ ឧ. ម. ភិយ្យោភិញ្ញាតរោ ។

សម្មសាទនីយសូត្រ ព្រះសារីបុត្រសួរ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករ

ការខ្វះខាតរបស់បុរស ដោយកិរិយានាំទៅ នូវធុរៈរបស់បុរស អំពើនោះ
 ព្រះមានព្រះភាគ បានសម្រេចហើយដោយលំដាប់ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគ មិនបានប្រកបនូវកាមសុខល្អិតានុរយោគ ក្នុងកាម
 ទាំងឡាយដ៏ទាបថោក ជារបស់អ្នកស្រុក ជារបស់បុគ្គល មិនមែនជារបស់
 ព្រះអរិយៈ មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ផង មិនបានប្រកបនូវអត្តកិលម-
 ថានុរយោគជាទុក្ខ មិនមែនជារបស់ព្រះអរិយៈ មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍
 ផង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានដូចសេចក្តីប្រាថ្នា បានដោយឥតលំបាក
 បានដោយធម្មលាយ នូវឈានទាំង ៤ ដ៏កន្លងបង្អស់នូវកាមាវចរចិត្ត ជា
 សុខវិហារធម៌ ក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន បើមានអ្នកផង
 សួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសារីបុត្រមានអាយុ ពួកសមណៈ
 បូព្រាហ្មណ៍ឯទៀត ដែលកន្លងហួសទៅហើយ ជាអ្នកមានញាណដ៏លើស
 លុបជាងព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងការត្រាស់ដឹង មានខ្លះដែរឬ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលបើមានអ្នកផងគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវប្រាប់គេ
 ថា មិនមានទេ ។ បើគេសួរថា បពិត្រព្រះសារីបុត្រមានអាយុ ពួក
 សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯទៀត ក្នុងកាលដែលមិនទាន់មានមក ជាអ្នក
 មានញាណដ៏លើសលុប ជាងព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងការត្រាស់ដឹងនឹង
 មានខ្លះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលបើមានអ្នកផងគេសួរយ៉ាង

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ វិទ្យាសម្មាសន្ត ពណ៌កវគ្គោ

លោតិ វទេយ្យំ ។ កី បទាវុសោ សារីបុត្ត
 អន្តេតវហំ អញ្ចេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
 ភកវតា ភិយ្យេភិញ្ញាតវេ សម្ពោជយន្តិ ។ ឃី
 បុដ្ឋា អហំ កន្លេ លោតិ វទេយ្យំ ។ សចេ បន
 មំ កន្លេ ឃី បុដ្ឋេយ្យ កី នុ ខោ អាវុសោ
 សារីបុត្ត អហេស្មី អតីតមទ្ធានំ អញ្ចេ សមណា
 វា ព្រាហ្មណា វា ភកវតា សមសមា សម្ពោជ-
 យន្តិ ។ ឃី បុដ្ឋា អហំ កន្លេ ឃីន្តិ វទេយ្យំ ។
 កី បទាវុសោ សារីបុត្ត ភិស្សន្តិ អនាភតមទ្ធានំ
 អញ្ចេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ភកវតា
 សមសមា សម្ពោជយន្តិ ។ ឃី បុដ្ឋា អហំ កន្លេ
 ឃីន្តិ វទេយ្យំ ។ កី បទាវុសោ សារីបុត្ត អន្តេត-
 វហំ អញ្ចេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ភកវតា

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ ពាណិកវគ្គ

នេះ ខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវប្រាប់គេថា មិនមានទេ ។ បើមានគេសួរថា បពិត្រ
 ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯទៀត ក្នុងកាល
 ឥឡូវនេះ ជាអ្នកមានញាណដ៏លើសលុប ជាងព្រះមានព្រះភាគ ក្នុង
 ការគ្រាស់ជីវិតមានខ្លះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើមាន
 អ្នកផងគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវប្រាប់គេថា មិនមានទេ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើមានអ្នកផងសួរខ្ញុំព្រះអង្គ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ
 សារីបុត្រមានអាយុ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯទៀត ដែលកន្លងហួល
 ទៅហើយ ជាអ្នកមានញាណស្មើ ៗ នឹងព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងការគ្រាស់
 ជីវិតមានខ្លះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើមានអ្នកផងសួរ
 យ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវប្រាប់គេថា បើយ៉ាងនោះ មានមែន ។ បើមាន
 គេសួរថា បពិត្រព្រះសារីបុត្រមានអាយុ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍
 ឯទៀត ដែលមិនទាន់មានមក ជាអ្នកមានញាណស្មើ ៗ នឹងព្រះ
 មានព្រះភាគ ក្នុងការគ្រាស់ជីវិតមានខ្លះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 កាលបើមានអ្នកផងសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវប្រាប់គេថា បើយ៉ាង
 នោះ មានមែន ។ បើមានគេសួរថា បពិត្រព្រះសារីបុត្រមានអាយុ
 ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯទៀត ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ជាអ្នកមានញាណ

សម្មសមាសម្ពោធិយន្តិ សាវ័បុត្តស្ស បុព្វ ភកវតោ ព្យាគរណំ

សមសមា សម្ពោធិយន្តិ ។ ឃី បុដ្ឋា អហំ កន្លៃ
 លោតិ វទេយ្យំ ។ សច បន មំ កន្លៃ ឃី បុដ្ឋេយ្យ
 កស្មា បនាយស្មា សាវ័បុត្តោ ឯកច្ចំ អព្ពន្ធ-
 ជាតតិ ឯកច្ចំ ន អព្ពន្ធជាតតិ(១) ។ ឃី បុដ្ឋា
 អហំ កន្លៃ ឃី ព្យាករេយ្យំ សម្មទា មេតំ អាវុសោ
 ភកវតោ សុតំ សម្មទា បដិក្កហិតំ អហេសុំ អត្ថ-
 តមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា មយា សមសមា
 សម្ពោធិយន្តិ សម្មទា មេតំ អាវុសោ ភកវតោ សុតំ
 សម្មទា បដិក្កហិតំ កវិស្សន្តិ អនាគតមទ្ធានំ អរ-
 ហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា មយា សមសមា សម្ពោធិ-
 យន្តិ សម្មទា មេតំ អាវុសោ ភកវតោ សុតំ
 សម្មទា បដិក្កហិតំ អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ
 ឯកស្ស លោកតាតុយា ទ្វេ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 អប្បតំ អចរិមំ ឧប្បជ្ជេយ្យំ នេតំ ហំ នំ វិជ្ជតិ ។

១ ឧ. ពព្ពន្ធជាតតិ ។

សម្បសាទន័យសូត្រ ព្រះសារីបុត្រសូរ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាបាទ

ស្មើៗ នឹងព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងការត្រាស់ដឹង មានដែរឬ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើមានអ្នកផងសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវប្រាប់
 គេថា មិនមានទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើមានអ្នកផងសួរ
 យ៉ាងនេះថា ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ ព្រោះហេតុអ្វី បានជាដឹងខ្លះ
 មិនដឹងខ្លះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើមានអ្នកផងសួរយ៉ាងនេះ
 ខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវព្យាបាទយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកមានអាយុ ពាក្យនេះអាត្មា
 បានស្តាប់ ចំពោះព្រះភក្ត្រ បានទទួល ចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះមានព្រះភាគ
 យ៉ាងនេះថា ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធាំណឡាយ ដែលកន្លងទៅហើយ
 ក៏មានញាណស្មើៗ នឹងតថាគត ក្នុងការត្រាស់ដឹងដូច្នោះ ម្ចាស់អ្នក
 ដ៏មានអាយុ ពាក្យនេះអាត្មាបានស្តាប់ ចំពោះព្រះភក្ត្រ បានទទួល
 ចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះមានព្រះភាគ មកហើយថា ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ចំណឡាយ ក្នុងកាលមិនទាន់មានមក នឹងមានញាណស្មើៗ នឹងតថាគត
 ក្នុងការត្រាស់ដឹងដូច្នោះ ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុ ពាក្យនេះ អាត្មាបានស្តាប់
 ចំពោះព្រះភក្ត្រ បានទទួល ចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះ
 ថា មានព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធាំណឡាយ ២ ព្រះអង្គ ត្រាស់ឡើង
 ក្នុងលោកធាតុមួយ មិនមុនមិនក្រោយ (ដំណាលគ្នា) ដំណើរនេះ មិនមែន
 ជាឋានៈ គឺមិនមានហេតុ ជាទំនងដូច្នោះទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស ពានិកវគ្គោ

[៧២] កិញ្ចាហំ^(១) កន្លេ ឃំ ឫដ្ឋា ឃំ ព្យា-
 ករមាលោ វុត្តវាទី ថេរ^(២) អហំ^(៣) ភកវតោ ហោមិ
 ន ច ភកវន្តំ អក្កតេន អញ្ញាចិក្ខាមិ ធម្មស្ស
 ចានុធម្មំ ព្យាករោមិ ន ច កោចិ សហធម្មិកោ
 វាទានុវាទោ ការយ្ហដ្ឋានំ^(៤) អាគច្ឆតិភិ ។ តក្ស ភិ
 សារីបុត្ត ឃំ ឫដ្ឋា ឃំ ព្យាករមាលោ វុត្តវាទី ថេរ
 មេ^(៥) ហោសិ ន ច មិ អក្កតេន អញ្ញាចិក្ខាសិ
 ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករោសិ ន ច កោចិ សហ-
 ធម្មិកោ វាទានុវាទោ ការយ្ហដ្ឋានំ អាគច្ឆតិភិ ។

[៧៣] ឃំ វុត្តោ អាយស្មា ឧទាយិ ភកវន្តំ
 ឃតនកោច អច្ឆរិយំ កន្លេ អត្តភិ កន្លេ តថាកតស្ស
 អប្បវ្មតា សន្តដ្ឋិតា សល្លេខតា យត្រ ហិ នាម
 តថាកតោ ឃំមហិទ្ធិកោ ឃំមហានុកាវោ អថ ច

---

១ ឧ. ម. កញ្ចាហំ ។ ២ ម. លោ ។ ៣ ឧ. អហន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ៤ ឧ. ការយ្ហំ ហិទំ ។
 ៥ ឧ. មម ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាណិកវគ្គ

[៧២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះកាលបើមានអ្នកផងសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ឆ្លើយតបទៅនឹងគេយ៉ាងនេះឈ្មោះថា និយាយទៅតាមព្រះពុទ្ធវចនៈរបស់ព្រះមានព្រះភាគ មិនបានពោលធម្មតាព្រះមានព្រះភាគដោយពាក្យមិនពិត ឆ្លើយនូវធម៌សមគួរតាមធម៌ ទាំងវាទានុវាទ (ការពោលតាមវាទៈ) ណាមួយ ដែលប្រកបដោយហេតុ ក៏ឈ្មោះថា មិនមកកាន់ទីដែលគួរតិះដៀលដែរឬ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា អើសារីបុត្រ កាលបើមានអ្នកផងសួរយ៉ាងនេះ អ្នកក៏ឆ្លើយតបទៅនឹងគេយ៉ាងនេះឈ្មោះថា និយាយតាមពាក្យរបស់តថាគត មិនបាននិយាយបង្ហាញតថាគត ដោយពាក្យមិនពិត ឆ្លើយនូវធម៌សមគួរដល់ធម៌ហើយ ទាំងវាទានុវាទណាមួយ ដែលប្រកបដោយហេតុ ក៏ឈ្មោះថា មិនបានមកកាន់ទី គួរតិះដៀលឡើយ ។

[៧៣] កាលព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ទើបទុពាយដ៏មានអាយុ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះអស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះ មិនដែលមានសោះ អម្បាលព្រះតថាគត មានបូជិ្តច្រើនយ៉ាងនេះ មាន

សម្បសារធីយសុត្តេ ទាយសម្បសារប្បវេនំ

បន លេវ អត្តានំ ចានុករិស្សតិ ឯកមេកញ្ចបិ(១)
 ឥតោ កន្តេ ធម្មំ អញ្ញតិកិយា បរិញ្ញាជកា អត្តនិ
 សមនុបស្សយ្យំ តេ តាវតតេលេវ បដាកំ បរិហា-
 រេយ្យំ អច្ឆរិយំ កន្តេ អញ្ញតិ កន្តេ តថាគតស្ស
 អប្បិច្ឆតា សន្តដ្ឋិតា សល្លេខតា យត្រ ហិ នាម
 តថាគតោ ឃរិមហិទ្ធិកោ ឃរិមហានុការោ អថ ថ
 បន លេវ អត្តានំ(២) ចានុករិស្សតិ ។ បស្ស ខោ
 ត្ថំ ឧទាយិ តថាគតស្ស អប្បិច្ឆតា សន្តដ្ឋិតា
 សល្លេខតា យត្រ ហិ នាម តថាគតោ ឃរិមហិ-
 ទ្ធិកោ ឃរិមហានុការោ អថ ថ បន លេវ អត្តានំ(៣)
 ចានុករិស្សតិ ឯកមេកញ្ចបិ ឥតោ ឧទាយិ ធម្មំ
 អញ្ញតិកិយា បរិញ្ញាជកា អត្តនិ សមនុបស្សយ្យំ

---

១ ឧ. ម, ឯកមេកញ្ចបិ ។ ២-៣ ឧ. ន អត្តានំ ។ ម. នេវត្តានំ ។

សម្បទានិយមក្រ ព្រះទាយសំដែងអំពីសេចក្តីជ្រះថ្លា

អានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ គង់តែមិនធ្វើព្រះអង្គឲ្យប្រាកដ^(១) ព្រោះព្រះតថា-
 គត ទ្រង់មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា ទ្រង់សន្តោស មានព្រះហឫទ័យផ្សរផង
 ចាកកិលេស បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពួកបរិព្វាជកជាអន្យតិរិយក្រៅ
 ចាកធម៌វិន័យនេះ (បើ) ពិចារណាឃើញធម៌មួយ ៗ ក្នុងខ្លួនហើយ
 ពួកបរិព្វាជកទាំងនោះនឹងលើកទង់ ដើរប្រកាសប្រាប់គ្នាដោយហេតុមាន
 ប្រមាណប៉ុណ្ណោះថា (រកអ្នកណាស្មើនឹងយើងបាន) បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចំរើន ហេតុនេះអស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ហេតុនេះ មិន
 ដែលមានសោះ អម្បាលព្រះតថាគត មានបូជ្ជច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុ-
 ភាពច្រើនយ៉ាងនេះ គង់តែមិនធ្វើព្រះអង្គឲ្យប្រាកដ ព្រោះព្រះតថាគត
 ទ្រង់មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា ទ្រង់សន្តោស មានព្រះហឫទ័យផ្សរផងចាក
 កិលេស ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ទាយី អ្នកចូរមើលចុះ អម្បាលដូច
 តថាគតមានបូជ្ជច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ គង់តែមិនធ្វើ
 ខ្លួនឲ្យប្រាកដ ព្រោះតថាគតជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា ជាអ្នកសន្តោស
 មានចិត្តផ្សរផងចាកកិលេស ម្ចាស់ទាយី ពួកបរិព្វាជកជាអន្យតិរិយ
 ក្រៅ ចាកធម៌វិន័យនេះ បើពិចារណាឃើញធម៌មួយ ៗ ក្នុងខ្លួនហើយ

---

១ អង្គកថា ថា ព្រះមានព្រះភាគមិនសំដែង ឡើយ រូបរាងរបស់ព្រះអង្គ គឺថា មិនអ្នកខ្លួន
 (ឲ្យអ្នកដទៃដឹងឡើយ) ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

តេ ភាវតកេនេវ បដាកំ បរិហរេយ្យំ បស្ស ខោ ភំ
 ឧទាយំ តថាកតស្ស អប្បិច្ឆតា សន្តដ្ឋិតា សល្លេ-
 ខតា យត្រ ហិ ឆាម តថាកតោ ឃរិមហិទ្ធិកោ
 ឃរិមហានុភារោ អថ ច បន លេវ អត្តានំ ចាតុក-
 រិស្សតីតិ ។ អថខោ ភកវា អាយស្មនំ សារីបុត្ត
 អាមន្តេសិ យស្មាតិហ ភំ សារីបុត្ត ឥមំ ធម្មបរិ-
 យាយំ អភិក្ខុណំ ភាសេយ្យាសិ ភិក្ខុនំ ភិក្ខុនំ
 ឧបាសកានំ ឧបាសិកានំ យេសំបិ ហិ សារីបុត្ត
 មោយបុរិសានំ ភិស្សតិ តថាកតេ កក្ខ្មា វា រិមតិ
 វា តេសំបិមំ(១) ធម្មបរិយាយំ សុត្តា តថាកតេ
 កក្ខ្មា វា រិមតិ វា សា បហិយស្សតីតិ ។
 ឥតិ ហិទំ អាយស្មា សារីបុត្តោ ភកវតោ សម្មទា
 សម្មសានំ បរេទេសិ ។ តស្មា ឥមស្ស
 វេយ្យាករណស្ស សម្មសាននិយន្តេវ អនិវចនន្តំ ។

សម្មសាទនីយសុត្តំ បញ្ចមំ និដ្ឋិតំ(២) ។

---

១ ឧ. ពេសម្បិ និមំ ។ ម. ពេសមិមំ ។ ២ ឧ. សម្មសាទនីយសុត្តំ បញ្ចមំ ។
 ម. សម្មសាទនីយំ តាម សុត្តន្តំ បញ្ចមំ ។

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ វិយាសិកាយ បាណិកវគ្គ

ពួកបរិព្វាជកនោះ នឹងលើកទង់ដើរ ប្រកាសប្រាប់គ្នាដោយហេតុ មានប្រ-
 មាណប៉ុណ្ណោះថា (រកអ្នកណា ស្មើនឹងយើងបាន) ម្នាល ឧបាយ អ្នកចូរមើល
 ចុះ អម្បាលតថាគត មានបូជ្ជច្រើនយ៉ាងនេះ មានមានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ
 គង់តែមិនធ្វើខ្លួនឲ្យប្រាកដ ព្រោះតថាគត ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា
 ជាអ្នកសន្តោស មានចិត្តផ្សំផងចាកកិលេស ។ លំដាប់នោះ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅព្រះសារីបុត្រ មានអាយុមកថា ម្នាលសារីបុត្រ
 ចូរអ្នកពោលធម្មបរិយាយនេះ ដល់ពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា
 រឿយៗ ចុះ ម្នាលសារីបុត្រ ព្រោះថា សេចក្តីសង្ស័យ ឬសេចក្តីងឿង
 ឆ្ងល់ ចំពោះតថាគត នឹងមានមកដល់មោឃបុរសពួកណា សេចក្តី
 សង្ស័យ ឬសេចក្តីងឿងឆ្ងល់របស់មោឃបុរសពួកនោះ ចំពោះតថាគត
 នោះ នឹងសាបសូន្យ ៧ ព្រោះបានស្តាប់ធម្មបរិយាយនេះ មិនខាន ។
 ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ ក៏សំដែងនូវអំណរនេះ ចំពោះព្រះភក្ត្រ នៃព្រះ
 មានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ ព្រោះហេតុដូច្នោះ សូត្រនេះ
 ឈ្មោះថា សម្បសាទនីយសូត្រ ដោយវេយ្យាករណ៍នេះ ដូច្នោះឯង ។

ចប់ សម្បសាទនីយសូត្រ ទី ៥ ។

បុរាណវិទ្យាសុត្តិ ឆដំ

(៧៤) ឃុំឃ្មេ សុត្តិ ។ ឃុំឃុំ សមយំ កកក
សក្យសុ(១) វិហារតិ វេទណា ធាម សក្យា តេសំ អម្ព-
វនេ ចាសានេ ។ តេន ទោ បន សមយេន និកណ្ណា
នាដបុត្តោ ចារាយំ អនុនា កាលកតោ ហោតិ ។
តស្ស កាលកិរិយាយ ភិណ្ណា និកណ្ណា ទ្រេដិកជាតា
កណ្ណនជាតា កលហជាតា វិវាទាបដ្ឋា អពាមតំ
មុខសត្តិហិ វិតុទន្តា វិហារន្តំ ន តំ ឥមំ ធម្មវិនយំ
អាជាតាសិ អហំ ឥមំ ធម្មវិនយំ អាជាតាមិ កំ តំ
ឥមំ ធម្មវិនយំ អាជានិស្សសិ មិច្ឆាបដិបទ្ធោ ត្រមសិ
អហាមសិ សម្មាបដិបទ្ធោ សហិតម្មេ អសហិតន្តេ
បុរេ វចនីយំ បដ្ឋា អវច បដ្ឋា វចនីយំ បុរេ
អវច អនិច្ចណ្ណន្តេ វិបវាវត្តំ អាហេបិតោ តេ វានោ
និក្ខហិតោសិ បរវាទប្បមោក្ខាយ និព្វេដេហិ វា
សចេ បហោសិតិ ។ វណោយេវ កោ(២) មពោ
្ប

---

១ ឧ. ម. សក្កេសុ ។ ២ ឧ. វណោយេវ ទោ ។ ម. វណោយេវកោ ។

បុណ្យទិកសូត្រ ទី ៦

(៧៤) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់គង់នៅក្នុងប្រាសាទ នាអម្ពវ័នរបស់ពួកសក្យៈ ដែលមានឈ្មោះថា
 វេធាញ្ចៈ (អ្នកហាត់បាញ់ធ្នូ) ក្នុងសក្កជនបទទាំងឡាយ ។ សម័យនោះ
 ឯង និគណ្ណនាដបុត្រ ទើបតែធ្វើមរណកាលហើយថ្មីៗ ក្នុងនគរពារាវ ។
 ព្រោះតែនិគណ្ណនាដបុត្រនោះ ធ្វើមរណកាលទៅ ពួកនិគ្រន្តកើតបែកគ្នា
 ទៅជាពីរពួក កើតសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ កើតឈ្លោះប្រកែក ចាក់
 ដោតគ្នា ដោយលំពែងមាត់ថា អ្នកមិនចេះធម្មវិន័យនេះទេ ខ្ញុំទើបចេះ
 ធម្មវិន័យនេះ អ្នកនឹងចេះធម្មវិន័យនេះដូចម្តេចបាន អ្នកជាអ្នកប្រតិបត្តិ
 ខុសហើយ ខ្ញុំទើបប្រតិបត្តិត្រូវ ពាក្យរបស់ខ្ញុំ ប្រកបដោយប្រយោជន៍
 ពាក្យរបស់អ្នក មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ទេ ពាក្យដែលគេត្រូវនិយាយ
 មុន អ្នកនិយាយក្រោយ ពាក្យដែលគេត្រូវនិយាយក្រោយ អ្នកនិយាយ
 មុន អ្នកបានសន្សំច្រើនតែវត្តដែលខុស ។ ខ្ញុំលើកសេចក្តីខុសដាក់លើ
 អ្នក អ្នកត្រូវខ្ញុំផ្តាច់ដាច់ហើយ ដើម្បីឲ្យផុតអំពីវារៈរបស់សាស្តាដទៃ
 បើអ្នកអង្គអាច ចូរដោះខ្លួនឲ្យរួចចុះ ។ ហាក់ដូចជាសេចក្តីស្លាប់តែម្យ៉ាង

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បាណិកវគ្គោ

និកណ្ណោស្ស នាដប្បត្តិយេស្ស អនុវត្តតិ ។ យេថ
 និកណ្ណោស្ស នាដប្បត្តិស្ស សាវកោ ភិហិ ឱទានវសនា
 តេថ និកណ្ណោស្ស នាដប្បត្តិយេស្ស និត្តិទ្ធរូបា វិវត្តរូបា
 បដិវាទ្ធរូបា យថា នំ ទុកក្កាតេ (១) ធម្មវិជយេ
 ទុប្បវេទិតេ អនិយ្យានិកេ អនុបសមសំវត្តនិកេ
 អសម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតេ ភិន្ទុប្បេ អប្បដិសរណោ ។

[៧៥] អថទោ ចុដ្ឋោ សមណុទ្កេសោ ចារាយំ

វស្សំ វត្តោ យេន សាមគារមោ យេនាយស្នា
 អានន្តោ តេនុបសន្តមំ ឧបសន្តមិត្តា អាយស្មន្តំ
 អានន្តំ អភិវាទេក្ខា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសិដ្ឋោ ទោ ចុដ្ឋោ សមណុទ្កេសោ អាយស្មន្តំ
 អានន្តំ ឯតទរោច និកណ្ណោ កន្លេ នាដប្បត្តោ
 ចារាយំ អនុបា កាលកតោ តស្ស កាលកិ-
 យាយ ភិន្ទា និកណ្ណោ ទ្រេដិកជាតា ។ បេ ។

---

១ ខ. វុរុកាពេ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ បាណិកវគ្គ

ប្រព្រឹត្តទៅតាមពួកនិគ្រន្ធ ជាសិស្សរបស់នាងបុត្រ ។ ពួកគ្រហស្ថណា
 មានសម្លៀកបំពាក់ ដែលជាសាវ័ករបស់និគ្នានាងបុត្រ ពួកគ្រហស្ថ
 ទាំងនោះ ជាអ្នកមានសេចក្តីធុញទ្រាន់ ប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាញ់
 លែងគោរពក្នុងពួកនិគ្រន្ធ ដែលជាសិស្សរបស់នាងបុត្រ ព្រោះតែនិគ្នា-
 នាងបុត្រ សំដែងនូវធម្មវិន័យមិនល្អ ប្រកាសទុកមិនល្អ មិនមែនជា
 និយ្យានិកធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម្មវិន័យដែល
 បុគ្គលមិនបានគ្រាស់ដឹងខ្លួនឯង ដោយប្រពៃ ប្រកាសទុកហើយ ទាំង
 មានសូប គឺទីតាំង បែកធ្លាយហើយ មិនមានទីតាំងឡើយ ។

(៧៥) លំដាប់នោះ សមណុទ្ទេស^(១) ឈ្មោះចុន្ទ នៅចាំស្សក្នុង

ក្រុងបាវ បានចូលទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុ គង់នៅ នាសាមគ្រាម
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះអានន្ទមានអាយុ ហើយអង្គុយ ក្នុង
 ទីដ៏សមគួរ ។ លុះចុន្ទសមណុទ្ទេស អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏និ-
 យាយនឹងព្រះអានន្ទ មានអាយុ យ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន និគ្នា-
 នាងបុត្រ ទើបនឹងធ្វើមរណកាលហើយថ្មីៗ ក្នុងក្រុងបាវ ព្រោះកាល-
 កិរិយាមិននិគ្នានាងបុត្រនោះ ពួកនិគ្រន្ធបែកគ្នាទៅជាពីរពួក ។ បេ ។

---

១ អង្គិកថា ថា សមណុទ្ទេស ជាពាក្យហៅសាមណោ ព្រះចុន្ទនោះលោកបានទបសម្ប-
 ទាហើយ គង់នៅនៅតែហៅលោកយ៉ាងនោះ ព្រោះធ្លាប់ហៅជាប់ពីសាមណោមក ។

បាសទិកសុត្តេ រាជវេទ អាហោធនំ

កិច្ចដ្ឋបេ អប្បដិសរណោតិ ។ ឃី វុត្តោ អាយស្មា
 អាណន្តោ ចុន្តំ សមណុទ្កេសំ ឯតទពោច អត្ថំ ខោ
 ឥទំ អាវុសោ ចុន្ត កថាចាកតំ កកវន្តំ ទស្សនាយ
 អាយាមាវុសោ ចុន្ត យេន កកវា តេនុបសង្កមិស្សាម
 ឧបសង្កមិត្វា ឯតមត្ថំ កកវតោ អាហោចេយ្យមាតិ(១) ។
 ឃី កន្លេតិ ខោ ចុន្តោ សមណុទ្កេសោ អាយស្មតោ
 អាណន្តស្ស បច្ចុស្សសិ ។ អថខោ អាយស្មា ច
 អាណន្តោ ចុន្តោ ច សមណុទ្កេសោ យេន កកវា
 តេនុបសង្កមិស្ស ឧបសង្កមិត្វា កកវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិស្ស ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធតោ ខោ
 អាយស្មា អាណន្តោ កកវន្តំ ឯតទពោច អយំ កន្លេ ចុន្តោ
 សមណុទ្កេសោ ឃីមាហា និកណ្ណោ កន្លេ(២) នាដបុត្តោ
 មារាយំ អនុនា កាលកតោ តស្ស កាលកិរិយាយ
 កិណ្ឌា និកណ្ណោ ។ បេ ។ កិច្ចដ្ឋបេ អប្បដិសរណោតិ ។

---

១ ខ អាហោចេយ្យមាតិ ។ ២ ខ. រាត្តេសទ្ធា ឆ ទិស្សតិ ។

ធានាទិកសូត្រ ការក្រាបចូល ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ

មានសូបតីទីពំនាក់ បែកឆ្ងាយហើយ មិនមានទីពឹងឡើយ ។ កាលបើ
 ចុន្ទសមណុទ្ទេស និយាយយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមានន្ទមានអាយុ ក៏និយាយ
 នឹងចុន្ទសមណុទ្ទេស យ៉ាងនេះថា នៃចុន្ទមានអាយុ ពាក្យមានមូល
 ហេតុនេះ គួរក្រាបបង្គំទូល ដល់ព្រះមានព្រះភាគ នៃចុន្ទដ៏មានអាយុ
 មកយើង នឹងទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ យើងត្រូវ
 ក្រាបបង្គំទូលសេចក្តីនេះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ។ ចុន្ទសមណុទ្ទេស
 ក៏ទទួលស្តាប់ព្រះមានន្ទមានអាយុថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន យ៉ាងនោះ
 មែនហើយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានន្ទដ៏មានអាយុ នឹងចុន្ទសមណុទ្ទេស
 ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំ
 នូវព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះមានន្ទ
 មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូល នូវព្រះមាន
 ព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចុន្ទសមណុទ្ទេសនេះ
 និយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន និគណ្ឌនាដបុត្រ ទើបនឹងធ្វើ
 មរណកាលហើយថ្មីៗ ក្នុងក្រុងបាវា ព្រោះកាលកិរិយានៃនិគណ្ឌនាដ-
 បុត្រនោះ ពួកនិគ្រន់បែកគ្នា ។ បេ ។ មានសូបតីទីពំនាក់ បែកឆ្ងាយ
 ហើយ មិនមានទីពឹងឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស ពានិកវគ្គោ

(៧៦) ឃីវោតិ ចុន្ទ ហោតិ ទុរាគ្នាតោ^(១) ធម្មវិនិយោ
 ទុប្បវេទិតោ អនិយ្យានិកោ អនុបសមសំវត្តនិកោ
 អសម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ ។ វេទ ចុន្ទ សត្តា ច ហោតិ
 អសម្មាសម្ពុទ្ធា ធម្មោ ច ទុរាគ្នាតោ ទុប្បវេទិតោ
 អនិយ្យានិកោ អនុបសមសំវត្តនិកោ អសម្មាសម្ពុ-
 ទុប្បវេទិតោ សាវកោ ច តស្មី ធម្មេ ន ធម្មានុធម្មប្ប-
 ដិបន្នោ វិហារតិ ន សាមិច្ចិប្បដិបន្នោ ន អនុធម្មចារិ
 វោក្កម្ម ច តម្លា ធម្មា វត្តតិ សោ ឃីវស្ស វេទិនិយោ
 តស្ស តោ អាវុសោ លាភា តស្ស តោ សុលទ្ធិ
 សត្តា ច តោ អសម្មាសម្ពុទ្ធា ធម្មោ ច ទុរាគ្នាតោ
 ទុប្បវេទិតោ អនិយ្យានិកោ អនុបសមសំវត្តនិកោ

---

១ ឧ. ទុរាគោ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ ពានិកវគ្គ

(៧៦) ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ចុន្ទ ការណ៍នុ៎ះ
 វេមន៍មានយ៉ាងហ្នឹងឯង ព្រោះតែបុគ្គលពោលនូវធម្មវិន័យមិនល្អ ប្រ-
 កាសទុកមិនល្អ មិនមែនជានិយ្យានិកធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 ស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម្មវិន័យដែលបុគ្គល មិនបានត្រាស់ដឹងខ្លួនឯង ដោយ
 ប្រពៃ ប្រកាសទុកហើយ ។ ម្ចាស់ចុន្ទ បើសាស្ត្រក្នុងលោកនេះ មិនមែន
 ជាអ្នកត្រាស់ដឹងខ្លួនឯង ដោយប្រពៃ ទាំងធម៌សោត ក៏សាស្ត្រនោះសំដែង
 មិនល្អ ប្រកាសទុកមិនល្អ មិនមែនជានិយ្យានិកធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម្មវិន័យដែលបុគ្គល មិនបានត្រាស់ដឹងខ្លួនឯង
 ដោយប្រពៃ ប្រកាសទុកហើយ តែសាវ័ក មិនមែនជាអ្នកប្រតិបត្តិធម៌
 សមគួរតាមធម៌ មិនមែនជាអ្នកប្រតិបត្តិកោតវិក្រង មិនមែនជាអ្នកប្រព្រឹត្ត
 សមគួរតាមធម៌ ក្នុងធម៌នោះ វេមន៍ប្រព្រឹត្តគេចចេញ ចាកធម៌នោះ
 ថែមទៀត សាវ័កនោះ គួរគេសរសើរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសា
 ជាលោករបស់អ្នកនោះហើយ អ្នកនោះឈ្មោះថា បានល្អហើយ ព្រោះ
 សាស្ត្ររបស់អ្នក មិនមែនជាអ្នកត្រាស់ដឹងខ្លួនឯង ដោយប្រពៃទេ ទាំងធម៌
 សោត ក៏សាស្ត្រនោះ បានសំដែងមិនល្អ ប្រកាសទុកមិនល្អ មិនមែន
 ជានិយ្យានិកធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលបុគ្គល

បាសាទិកសុត្តេ ទុកក្កតធម្មវិទយោ

អសម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ ត្រញូ តស្មី ធម្មេ ន ធម្មា-
 នុធម្មប្បដិបន្នោ វិហាសំ ន សាមីចិប្បដិបន្នោ ន
 អនុធម្មចារី វោក្កម្ម ច តម្មា ធម្មា វត្ថុសីតិ ។ ឥតិ
 ខោ ច្នន្ទ សត្តាបិ តត្ថ ការយោ ធម្មាបិ តត្ថ ការយោ
 សាវកោ ច តត្ថ ឃី ចាសិសោ ។ យោ ខោ ច្នន្ទ
 ឃីវុបំ សាវកំ ឃី វទេយ្យ ឃតាយស្មា តថា បដិ-
 បជ្ជតុ យថា តេ សត្តារា ធម្មា ទេសិតោ បញ្ច-
 ត្តោតិ ។ យោ ច សមាទបេតិ យញ្ច សមាទបេតិ
 យោ ច សមាទបិតោ តថត្តាយ បដិបជ្ជតិ សព្វេ តេ
 តាហំ អប្បញ្ញា បសវន្តំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ឃីវញ្ញតិ
 ច្នន្ទ ហោតិ ទុកក្កតោ ធម្មវិទយេ ទុប្បវេទិតោ អនិយ្យា-
 និតោ អនុបសមសំវត្ថុនិតោ អសម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ ។

បាសាទិកស្សត្រ ធម្មវិន័យដែលសាស្តាពោលទុកមិនល្អ

មិនបានត្រាស់ដឹងខ្លួនឯង ដោយប្រពៃ ប្រកាសទុកហើយ ទាំងអ្នកសោត
 ក៏មិនមែនជាអ្នកប្រតិបត្តិ នូវធម៌សមគួរតាមធម៌ មិនប្រតិបត្តិកាតវក្រែង
 មិនប្រព្រឹត្តសមគួរតាមធម៌ ក្នុងធម៌នោះ គឺប្រព្រឹត្តគេចចេញ ចាកធម៌
 នោះ ។ ម្នាលចុន្ទ សូម្បីសាស្តា ក៏គួរឲ្យអ្នកផងគិតដៀល ក្នុងហេតុនោះ
 ទាំងធម៌ក៏គួរឲ្យអ្នកផងគិតដៀល ក្នុងហេតុនោះ ដោយក្រការដូច្នោះឯង តែ
 ឯសាវ័កគួរគេសរសើរ ក្នុងហេតុនោះយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលចុន្ទ អ្នកណាមួយ
 និយាយនឹងសាវ័ក មានសភាពដូច្នោះយ៉ាងនេះថា អ្នកមានអាយុចូលមក
 ចូរប្រតិបត្តិធម៌ ដែលសាស្តារបស់អ្នក បានសំដែងទុកហើយ បានបញ្ចាញ
 ទុកហើយយ៉ាងនោះចុះ ។ បុគ្គលណាបបួលក្តី បបួលនូវបុគ្គលណាក្តី
 បុគ្គលណា ដែលគេបបួលហើយ ប្រតិបត្តិតាមដូច្នោះក្តី ពួកបុគ្គល
 ទាំងអស់នោះ វេមន៍បាននូវបុរេជ័យច្រើន ។ ដំណើរនោះតើព្រោះហេតុ
 អ្វី ។ ម្នាលចុន្ទ ព្រោះដំណើរនេះ វេមន៍មានយ៉ាងនេះ ក្នុងធម្មវិន័យដែល
 សាស្តាសំដែងមិនល្អហើយ ប្រកាសទុកមិនល្អហើយ មិនមែនជានិយ្យ-
 និកធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលបុគ្គលមិនបាន
 ត្រាស់ដឹងខ្លួនឯង ដោយប្រពៃ ប្រកាសទុកហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

(៧៧) ភីដ បន ចុន្ទ សត្តា ច ហោតិ អសម្មា-
សម្ពុទ្ធោ ធម្មោ ច ទិវក្ខត្តោតោ ទិប្បវេទិតោ អនិយ្យា-
និកោ អនុបសមសិវត្តនិកោ អសម្មាសម្ពុទ្ធិប្បវេទិតោ
សាវកោ ច តស្មី ធម្មេ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ វិហារតិ
សាមិច្ឆិប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី សមាធាយ តំ ធម្មំ
បវត្តតិ សោ ឯវមស្ស វចនិយោ តស្ស តេ អាវសោ
អលាភា តស្ស តេ ទិល្បទិំ សត្តា ច តេ អសម្មា-
សម្ពុទ្ធោ ធម្មោ ច ទិវក្ខត្តោតោ ទិប្បវេទិតោ អនិយ្យា-
និកោ អនុបសមសិវត្តនិកោ អសម្មាសម្ពុទ្ធិប្បវេទិតោ
តុញ្ច តស្មី ធម្មេ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ វិហារសិ
សាមិច្ឆិប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី សមាធាយ តំ ធម្មំ
វត្តសីតិ ។ ភីតិ ខោ ចុន្ទ សត្តាបិ តត្ត ការយោ
ធម្មាបិ តត្ត ការយោ សាវកោបិ តត្ត ឯវំ ការយោ ។
យោ ខោ ចុន្ទ ឯវុបិ សាវកំ ឯវំ វទេយ្យ អន្ទាយស្មា

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ បាណិកវគ្គ

(៧៧) ម្នាលចុន្ទ មួយទៀត សាស្តាភិក្ខុលោកនេះ មិនមែនជា
សម្មាសម្ពុទ្ធ ទាំងធម៌ក៏សាស្តានោះ សំដែងហើយមិនល្អ បានប្រកាស
ទុកហើយមិនល្អ មិនមែនជានិយ្យានិកធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
សូប្រម្ងប់ ជាធម៌ដែលបុគ្គលមិនបានត្រាស់ដឹងខ្លួនឯង ប្រកាសទុកហើយ
តែឯសាវ័កជាអ្នកប្រតិបត្តិធម៌ តាមធម៌ ប្រតិបត្តិកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តតាម
ធម៌ ក្នុងធម៌នោះ សមាទានប្រព្រឹត្តធម៌នោះ សាវ័កនោះ គួរគេនិយាយ
ឲ្យយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ មិនមែនជាលោករបស់អ្នកនោះទេ អ្នកនោះ
ឈ្មោះថា បានអាក្រក់ហើយ ព្រោះតែសាស្តារបស់អ្នក មិនមែនជាអ្នក
ត្រាស់ដឹងឯងដោយប្រពៃទេ ទាំងធម៌សោត ក៏សាស្តានោះបានសំដែង
ហើយមិនល្អ បានប្រកាសទុកមិនល្អ មិនមែនជានិយ្យានិកធម៌ មិន
មែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសូប្រម្ងប់ ជាធម៌ដែលបុគ្គលមិនបានត្រាស់ដឹងខ្លួន
ឯង ប្រកាសទុកឡើយ ឯអ្នកក៏ជាអ្នកប្រតិបត្តិធម៌ តាមធម៌ ប្រតិបត្តិ
កោតក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ ក្នុងធម៌នោះ សមាទានប្រព្រឹត្តតាមធម៌
នោះ ។ ម្នាលចុន្ទ ព្រោះហេតុនេះបានជាសាស្តា ក៏គួរគេតិះដៀលក្នុង
ហេតុនោះ ធម៌ក៏គួរគេតិះដៀលក្នុងហេតុនោះ សាវ័កក៏គួរគេតិះដៀល
ក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលចុន្ទ បើអ្នកណាមួយ និយាយនឹង
សាវ័កមានសភាពដូច្នោះ យ៉ាងនេះថា លោកមានអាយុ ជាអ្នកប្រតិបត្តិ

បាសាវកសុត្តេ សុត្តិ សម្ពោធិតា ធម្មស្ស ស្វក្ខកតា

ញាយប្បដិបន្នោ ញាយំ អាវាជេស្សតីតិ ។ យោ ច
 បសំសតិ យញ្ច បសំសតិ យោ ច បសំសិតោ(១)
 កិយ្យោសោ មត្តាយ វិរិយំ អាវកតិ សព្វេ តេ ពហុ
 អប្បញ្ញំ បសវន្តំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ឃី ហេតុ ចុន្ទ
 ហោតិ ធុរក្ខានេ ធម្មវិជយេ ធុប្បវេទិតេ អនិយ្យា-
 និកេ អនុបសមសំវត្តនិកេ អសម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតេ ។

(៧៨) ឥធម បន ចុន្ទ សត្តា ច ហោតិ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធា ធម្មោ ច ស្វក្ខានោ សុប្បវេទិតោ និយ្យា-
 និកោ ឧបសមសំវត្តនិកោ សម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ
 សាវកោ ច តស្មី ធម្មេ ន ធម្មានុធម្មប្បដិ-
 បន្នោ វិហារតិ ន សាមិច្ឆិប្បដិបន្នោ ន អនុធម្ម-
 ចារី វេក្កម្ម ច តម្ហា ធម្មា វត្តតិ សោ ឃីមស្ស
 វចនីយោ តស្ស តេ អាវសោ អលាភា តស្ស តេ
 ធុល្គុទ្ធិ សត្តា ច តេ សម្មាសម្ពុទ្ធា ធម្មោ ច

---

១ ឱ. បសញ្ចោ ។

ពាសាទិកសូត្រ កិរិយាត្រាស់ដឹងនៃព្រះសាស្ត្រានិងការនៃធម៌ដែលទ្រង់សំដែងទុកល្អហើយ ត្រូវហេតុហើយ មុខជានឹងសម្រេចហេតុមិនខាន ។ បុគ្គលណាសរសើរក្តី សរសើរនូវបុគ្គលណាក្តី អ្នកដែលគេសរសើរ ហើយប្រារព្ធព្យាយាមឲ្យ លើសជាងប្រមាណក្តី ពួកអ្នកទាំងអស់នោះ តែងបាននូវបាបដ៏ច្រើន ។ ដំណើរនុ៎ះ តើព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលចុន្ទ ព្រោះដំណើរនុ៎ះ រមែងមាន យ៉ាងនេះ ក្នុងធម្មវិន័យ ដែលសាស្ត្រាសំដែងហើយមិនល្អ ប្រកាសទុក មិនល្អ មិនមែនជានិយ្យានិកធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលបុគ្គល មិនបានត្រាស់ដឹងខ្លួនឯង ប្រកាសទុកហើយ ។

(៧៨) ម្នាលចុន្ទ មួយទៀត សាស្ត្រាក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកត្រាស់ ដឹងឯងដោយប្រពៃផង ទាំងធម៌សោត ក៏សាស្ត្រានោះសំដែងទុកល្អហើយ ប្រកាសទុកល្អហើយ ជានិយ្យានិកធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តី ស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ប្រកាសទុកហើយ តែសាវ័ក មិនមែនជាអ្នកប្រតិបត្តិធម៌សមគួរតាមធម៌ មិនប្រតិបត្តិដោយកោតក្រែង មិនប្រព្រឹត្តសមគួរតាមធម៌ ក្នុងធម៌នោះ រមែងប្រព្រឹត្តគេចបេញចាកធម៌ នោះថែមទៀត សាវ័កនោះ គួរគេនិយាយឲ្យយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ មិនមែនជាលោករបស់អ្នកនោះទេ អ្នកនោះឈ្មោះថា បានអាក្រក់ហើយ ព្រោះសាស្ត្ររបស់អ្នក ជាសម្មាសម្ពុទ្ធស្រាប់ ទាំងធម៌ក៏សាស្ត្រានោះ

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ ពាណិកវគ្គ

សំដែងទុកហើយ ប្រកាសទុកហើយ ជានិយ្យនិកធម៌ ជាធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់
 ប្រកាសទុកហើយ ទាស់តែអ្នកមិនមែនជាអ្នកប្រតិបត្តិធម៌ សមគួរតាមធម៌
 មិនប្រតិបត្តិកោតក្រែង មិនប្រព្រឹត្តសមគួរតាមធម៌ ក្នុងធម៌នោះ ទៅជា
 ប្រព្រឹត្តគេចចេញចាកធម៌នោះវិញ ។ ម្នាលចុន្ទ ព្រោះហេតុនេះ សាស្តា
 ក៏គួរគេសរសើរក្នុងហេតុនោះ ធម៌ក៏គួរគេសរសើរក្នុងហេតុនោះដោយ
 ប្រការដូច្នោះឯង ប៉ុន្តែឯសាវ័កគួរគេតិះដៀល ក្នុងហេតុនោះយ៉ាងនេះ ។
 ម្នាលចុន្ទ បើអ្នកណាមួយនិយាយនឹងសាវ័ក មានសភាពដូច្នោះយ៉ាងនេះ
 ថា អ្នកដ៏មានអាយុចូលមក ច្បាប់្រតិបត្តិតាមធម៌ ដែលសាស្តារបស់អ្នក
 សំដែងទុកហើយ បញ្ចកទុកហើយយ៉ាងនោះចុះ ។ បុគ្គលណាបបួលភ្នំ
 បបួលនូវបុគ្គលណាភ្នំ អ្នកដែលគេបបួលហើយ ប្រតិបត្តិតាមយ៉ាង
 នោះភ្នំ ពួកអ្នកទាំងអស់នោះ រមែងបាននូវបុណ្យច្រើន ។ ដំណើរនោះ
 ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលចុន្ទ ព្រោះដំណើរនេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ក្នុងធម៌-
 វិន័យ ដែលសាស្តាសំដែងល្អហើយ បានប្រកាសទុកហើយ ជា
 និយ្យនិកធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះ
 សម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ត្រាស់ទុកហើយ ។

បរិបទសុត្តន្ត សុត្តន្តសម្ពុទ្ធិនិកាយ ធម្មសុត្តន្ត សុត្តន្ត

(៧៧) ឥត បន ចុន្ទ សត្តា ច ហោតិ

សម្មាសម្ពុទ្ធា ធម្មោ ច ស្វាគ្ហានោ សុប្បវេទិតោ
និយ្យានិកោ ឧបសមសំវត្តនិកោ សម្មាសម្ពុទ្ធសុប្បវេ-
ទិតោ សាវកោ ច វស្សី ធម្មេ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ
វិហារតិ សាមិច្ឆិប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី សមាទាយ
តិ ធម្មំ វត្តតិ សោ ឃុំមស្ស វេទនិយោ វស្សេ នេ
អាវុសោ សុលាភា វស្សេ នេ សុលទ្ធិ សត្តា ច
នេ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ធម្មោ ច ស្វាគ្ហានោ
សុប្បវេទិតោ និយ្យានិកោ ឧបសមសំវត្តនិកោ សម្មា-
សម្ពុទ្ធសុប្បវេទិតោ ត្រញ វស្សី ធម្មេ ធម្មានុធម្មប្ប-
ដិបន្នោ វិហារសិ សាមិច្ឆិប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី សមា-
ទាយ តិ ធម្មំ វត្តសីតិ ។ ឥតិ ទោ ចុន្ទ សត្តាបិ
វត្ត ចាសំសោ ។ ធម្មោបិ វត្ត ចាសំសោ សាវកោបិ
វត្ត ឃុំ ចាសំសោ ។ យោ ទោ ចុន្ទ ឃុំ ឃុំ សាវកំ
ឃុំ វេទយ្យ អន្តាយស្មា ញាយប្បដិបន្នោ ញាយំ

ពាសាទិកសូត្រ កិរិយាត្រាស់ជីនៃព្រះសាស្ត្រនិងការៈនៃធម៌ដែលទ្រង់សំដែងទុកឲ្យហើយ

(៧៧) ម្នាលបុទ្ធ មួយទៀត សាស្ត្រក្នុងលោកនេះ ក៏ជាសម្មាសម្ពុទ្ធ ទាំងធម៌ក៏សាស្ត្រនោះសំដែងឲ្យហើយ ប្រកាសទុកឲ្យហើយ ជានិយ្យានិកធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រកាសទុកហើយ ទាំងសាវ័កសោត ក៏ជាអ្នកប្រតិបត្តិធម៌សមគួរតាមធម៌ ប្រតិបត្តិកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តសមគួរតាមធម៌ ក្នុងធម៌នោះ សមាទានប្រព្រឹត្តតាមធម៌នោះ សាវ័កនោះ គួរគេនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ជាលោកល្អរបស់អ្នកនោះហើយ អ្នកនោះឈ្មោះថា បុទ្ធល្អហើយ ព្រោះសាស្ត្ររបស់អ្នកជាអ្នកឆ្ងាយចាកកិលេស ត្រាស់ដឹងឯង ដោយប្រពៃ ទាំងធម៌ក៏សាស្ត្រនោះបុទ្ធសំដែងឲ្យហើយ ប្រកាសទុកឲ្យហើយ ជានិយ្យានិកធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រកាសទុកហើយ អ្នកសោត ក៏ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌សមគួរតាមធម៌ ប្រតិបត្តិកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តសមគួរតាមធម៌ ក្នុងធម៌នោះ សមាទានប្រព្រឹត្តតាមធម៌នោះ ។ ម្នាលបុទ្ធ ព្រោះហេតុនេះ បុទ្ធជាសាស្ត្រក៏គួរគេសរសើរ ក្នុងហេតុនោះ ធម៌ក៏គួរគេសរសើរ ក្នុងហេតុនោះ សាវ័កក៏គួរគេសរសើរ ក្នុងហេតុនោះយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលបុទ្ធ បើអ្នកណាមួយ និយាយនឹងសាវ័ក មានសភាពដូច្នោះ យ៉ាងនេះថា លោកមានអាយុ ជាអ្នកប្រតិបត្តិត្រូវហេតុហើយ មុខជានឹងសម្រេចហេតុ

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស ពាណិកវគ្គោ

អាវាទេស្សត្ថិតិ ។ យោ ក បសំសតិ យញ្ច បសំសតិ
យោ ច បសត្តោ ភិយ្យោសោ មត្តាយ វិរិយំ អាវកតិ
សព្វេ តេ ពហំ បុញ្ញំ បសវន្តំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។
ឯវញ្ញតិ ចុន្ទ ហោតិ ស្វាក្ខាតេ ធម្មវនយេ សុប្បវេ-
ទិតេ និយ្យានិកេ ឧបសមសំវត្តនិកេ សម្មាសម្ពុទ្ធប្ប-
វេទិតេ ។

[១០០] ឥធិ ចុន្ទ សត្តា ច លោកេ ឧទទាទិ
អវហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ធម្មោ ច ស្វាក្ខាតោ សុប្បវេ-
ទិតោ និយ្យានិកោ ឧបសមសំវត្តនិកោ សម្មា-
សម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ អវិញ្ញាបិតត្តា ចស្ស ហោន្តំ សាវកា
សទ្ធម្មេ នេសំ សត្ត ច នេសំ កេវលំ^(១) បរិបូរិ
ព្រហ្មចរិយំ អាវិកតិ ហោតិ ឧត្តដកតិ សព្វ-
សង្កាបាបទកតិ^(២) សប្បាដិហារកតិ^(៣) យាវ នេវម-
នុស្សហិ សុប្បកាសិតិ អថ នេសំ សត្តោ អន្តរ-
ណាទិ ហោតិ ។ ឯវរូចោ ខោ ចុន្ទ សត្តា ច^(៤)

---

១ ឧ. សទ្ធម្មេ ន ច កេសំ កេវលំ ។ ម. សទ្ធម្មេ ន ច នេសំ កេវល . . . . ។
២ សព្វសង្កាបាបទកតិ បាលី ។ ៣ សព្វសណ្តាបាបទកតិ ។ ៤ សប្បាដិហារកតិ បាលី ។ ៤ ឧ. ម. ច កាលេ ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ បាដិកវគ្គ

មិនខាន ។ បុគ្គលណាសរសើរក្តី សរសើរនូវបុគ្គលណាក្តី អ្នកដែលគេ
 សរសើរហើយ ប្រាព្វព្យាយាមយ៉ាងក្រៃលែង ជាងប្រមាណក្តី ពួកអ្នក
 ទាំងអស់នោះ រមែងបាត់នូវបុណ្យច្រើន ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុ
 អ្វី ។ ម្នាលបុន្ន ព្រោះដំណើរនេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ក្នុងធម្មវិន័យ
 ដែលសាស្តាសំដែងល្អហើយ ប្រកាសទុកល្អហើយ ជានិយ្យនិកធម៌
 ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ទ្រង់ប្រកាសទុកហើយ ។

(១០០) ម្នាលបុន្ន ព្រះសាស្តាជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ កើតហើយ
 ក្នុងលោកនេះ ទាំងធម៌សោតក៏ព្រះសាស្តាសំដែងល្អហើយ ប្រកាសទុក
 ល្អហើយ ជានិយ្យនិកធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់
 ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រកាសទុកហើយ តែពួកសាវ័ករបស់ព្រះ
 សាស្តានោះ មិនខានយល់សេចក្តីច្បាស់ ក្នុងព្រះសម្ពុទ្ធជឿយ ទាំងព្រះ
 សាស្តារបស់សាវ័កទាំងនោះ ក៏ពុំទាន់បានធ្វើឲ្យច្បាស់នូវព្រហ្មចរិយធម៌
 ឲ្យបរិបូណ៌ទាំងអស់ ពុំទាន់ធ្វើឲ្យងាយ ពុំទាន់ធ្វើដោយបទចងក្រងសព្វ
 គ្រប់ ពុំទាន់ធ្វើឲ្យជាធម៌ល្អដ៏កន្ត្រាបាន ដល់ពួកសាវ័កនោះ ដរាបតែពួក
 ទៅតានឹងមនុស្សសំដែងបាន ដោយប្រព្រឹត្តទៅឡើយ ហើយព្រះសាស្តា
 របស់សាវ័កទាំងនោះ បាត់ខ្លួនទៅ ។ ម្នាលបុន្ន ព្រះសាស្តាមានសភាព

ធានាទិកសុត្តេ សទ្ធម្មេ អវិញ្ញាបិកត្តសាវកា

សាវកានិំ កាលកតោ អនុតប្បោ ហោតិ ។ តិ
 កិស្ស ហេតុ ។ សត្តា ហិ(១) លោកេ ឧទទាទិ
 អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ធម្មោ ច ស្វាគ្ហាតោ សុប្បវេ-
 ទិតោ និយ្យានិកោ ឧបសមសំវត្តនិកោ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធសុប្បវេទិតោ អវិញ្ញាបិកត្តា ចម្ហា សទ្ធម្មេ ន
 ច នោ កេវលីណា(២) បរិច្ឆរិ ព្រហ្មចរិយំ អាវិកតិ
 ហោតិ ឧត្តានិកតិ សព្វសង្កាហបទកតិ សប្បា-
 ដិហារកតិ យាវ ទេវមនុស្សេហិ សុប្បកាសិតិ អថ
 នោ សត្តនោ អន្តរណានិំ ហោតិ(៣) ។ ឯវុទោ ទោ
 ចុន្ធ សត្តា ច(៤) សាវកានិំ កាលកតោ អនុ-
 តប្បោ ហោតិ ។

[១០០] ឥធិ បន ចុន្ធ សត្តា ច លោកេ
 ឧទទាទិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ធម្មោ ច ស្វាគ្ហាតោ
 សុប្បវេទិតោ និយ្យានិកោ ឧបសមសំវត្តនិកោ សម្មា-

១ ឧ. ច តោ ។ ម. ច ។ ២ ឧ. ចម្ហ សទ្ធម្មេ ន ច តោ កេវលី ។ ម . . . .
 កេវល . . . ។ ៣ ឧ. ម. ហោតិ ។ ៤ ឧ. ម. ច កាលេ ន ទិស្សតិ ។

ពាសាទិកសូត្រ ពួកសារីកដែលមិនបានដឹងសេចក្តីច្បាស់ក្នុងព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ

យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា ធ្វើមរណកាលឲ្យមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ស្តាយ ក្រោយដល់ពួកសារីក ។ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះ (ពួកសារីក នោះ មានសេចក្តីស្តាយក្រោយថា) ព្រះសាស្តាជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ បានកើតឡើងហើយក្នុងលោក ទាំងធម៌សោតក៏ព្រះសាស្តានោះ សំដែងល្អហើយ ប្រកាសទុកល្អហើយ ជានិយ្យានិកធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រកាសទុកហើយ ប៉ុន្តែ ពួកយើងមិនទាន់យល់សេចក្តីច្បាស់ ក្នុងព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធឡើយ ទាំងព្រហ្មចរិយធម៌ដ៏បរិបូណ៌គ្រប់គ្រាន់ ក៏ព្រះសាស្តា មិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនទាន់ធ្វើឲ្យងាយ មិនទាន់បានធ្វើ ដោយបទចងក្រងសព្វគ្រប់ មិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាធម៌ គួរដឹកនាំគ្នាបាន ដល់យើងទាំងឡាយ ដរាបតែពួកទៅតានឹងមនុស្ស ក៏សំដែងបានដោយប្រពៃទៅឡើយ ព្រះសាស្តារបស់ពួកយើង បាត់បង់ទៅ ។ ម្នាលចុន្ទ ព្រះសាស្តា មានសភាពយ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ធ្វើមរណកាល ឲ្យមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ស្តាយក្រោយដល់ពួកសារីក ។

(១០១) ម្នាលចុន្ទ មួយទៀត ព្រះសាស្តា ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ កើតឡើងក្នុងលោកនេះ ទាំងធម៌ក៏ព្រះសាស្តានោះ សំដែងល្អហើយ បានប្រកាសទុកល្អហើយ ជានិយ្យានិកធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី

សុត្តន្តបិដកេ ទីឃតិកយស្ស បដិកវគ្គោ

សម្ពុទ្ធិប្បវេទិតោ វិញ្ញាបិតត្តា ចស្ស ហោន្តិ សាវកា
 សទ្ធម្មេ កេវលញ្ច តេសិ បរិប្បិ ព្រហ្មចរិយំ អាវិកតិ
 ហោតិ ឧត្តាដីកតិ សព្វសង្កាហបទកតិ សប្បាដី-
 ហិវកតិ យាវ ទេវមនុស្សេហិ សុប្បកាសិតិ អថ
 នេសិ សត្តនោ អន្តរណាមិ ហោតិ ។ ឃរ្យោ
 ខោ ចុន្ទ សត្តា សាវកានិ កាលកតោ អនាទុ-
 តប្បោ ហោតិ ។ តិ កិស្ស ហេតុ ។ សត្តាបិ
 លោកេ(១) ឧទទាទិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ធម្មា
 ច ស្វក្ខាតោ សុប្បវេទិតោ និយ្យានិកោ ឧប-
 សមសំវត្តនិកោ សម្មាសម្ពុទ្ធិប្បវេទិតោ វិញ្ញាបិតត្តា
 ចម្ហា សទ្ធម្មេ កេវលញ្ច នោ បរិប្បិ ព្រហ្មចរិយំ
 អាវិកតិ ហោតិ ឧត្តាដីកតិ សព្វសង្កាហបទកតិ
 សប្បាដីហិវកតិ យាវ ទេវមនុស្សេហិ សុប្បកា-
 សិតិ អថខោ សត្តនោ អន្តរណាមិ ហោតិ ។

---

១ ឧ. ម. សព្វ ០ តោ លោកេ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ ពាណិជ្ជ

សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ បានប្រកាសទុកហើយ ទាំងពួកសាវ័ករបស់សាស្ត្រានោះ បានយល់សេចក្តីច្បាស់ ក្នុងព្រះសម្ពុទ្ធ ហើយ ព្រះសាស្ត្រក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវព្រហ្មចរិយធម៌ដ៏បរិបូណ៌ គ្រប់គ្រាន់ ធ្វើឲ្យងាយហើយ ធ្វើដោយបទចងក្រងសព្វគ្រប់ហើយ ធ្វើឲ្យជាធម៌គួរវៃណានាំគ្នាបានហើយ ដរាបតែពួកទេវតានឹងមនុស្ស ក៏សំដែង បានដោយប្រពៃ ទើបព្រះសាស្ត្ររបស់សាវ័កទាំងនោះ អន្តរធានទៅ ។

ម្នាលបុទ្ធ សាស្ត្រមានសភាពយ៉ាងនេះឯងឈ្មោះថា ធ្វើមរណកាល មិន ឲ្យមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយស្តាយក្រោយ ដល់ពួកសាវ័ក ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា (ពួកសាវ័កទាំងនោះ មានសេចក្តីត្រេកអរ យ៉ាងនេះថា) ព្រះសាស្ត្រជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ កើតឡើងហើយក្នុងលោក ទាំងធម៌សោត ក៏ព្រះសាស្ត្របានសំដែងស្តីហើយ ប្រកាសទុកល្អហើយ ជានិយ្យានិកធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែល ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ បានប្រកាសទុកហើយ ពួកយើងសោត ក៏បានយល់ សេចក្តីច្បាស់ក្នុងព្រះសម្ពុទ្ធហើយ ព្រះសាស្ត្របានធ្វើឲ្យច្បាស់នូវព្រហ្ម- ចរិយធម៌ដ៏បរិបូណ៌ទាំងអស់ បានធ្វើឲ្យងាយហើយ បានធ្វើដោយបទចង ក្រងសព្វគ្រប់ហើយ បានធ្វើឲ្យជាធម៌គួរវៃណានាំគ្នាបានហើយ ដរាបតែពួក ទេវតានឹងមនុស្សក៏សំដែងបានដោយប្រពៃ ទើបព្រះសាស្ត្រ បាត់បង់ទៅ ។

បាលីកសុត្តេ សុត្តន្ត បើរត្តញ្ញាទំរំ

ឯវរុចោ ទោ ចុន្ទ សត្តា សាវកានំ កាលកតោ
អនាទុតប្បោ ហោតីតិ(១) ។

[១០២] ឯតេហិ ចេបិ ចុន្ទ អង្កេហិ សមណ្ឌកតំ
ព្រហ្មចរិយំ ហោតិ នោ ច ទោ សត្តា(២) ហោតិ
ថេរោ រត្តញ្ញា ចិរបព្វជិតោ អនុកតោ វិយោអនុប្បត្តោ
ឯវន្តំ ព្រហ្មចរិយំ អបិប្បិ ហោតិ វគនដ្ឋេន ។ យតោ
ទោ ចុន្ទ ឯតេហិ ចេបិ អង្កេហិ សមណ្ឌកតំ ព្រហ្មច-
រិយំ ហោតិ សត្តា ច ហោតិ ថេរោ រត្តញ្ញា ចិរបព្វជិតោ
អនុកតោ វិយោអនុប្បត្តោ ឯវន្តំ ព្រហ្មចរិយំ បិប្បិ
ហោតិ វគនដ្ឋេន ។

[១០៣] ឯតេហិ ចេបិ ចុន្ទ អង្កេហិ សមណ្ឌ-
កតំ ព្រហ្មចរិយំ ហោតិ សត្តា ច ហោតិ ថេរោ
រត្តញ្ញា ចិរបព្វជិតោ អនុកតោ វិយោអនុប្បត្តោ
នោ ច ខុស្ស ថេរោ ភិក្ខុ សាវកា ហោន្តិ
វិយត្តា វិជិតា វិសារទា បត្តយោកក្ខេមា អលំ
សមក្ខាតិ សន្តម្មស្ស អលំ ឧប្បន្នំ បរម្មវិជិ

---

១ ឧ. ម. ហោតិ ។ ២ ម សត្តា ច ។

ធានាទិកសូត្រ ភាវៈនៃសាស្តាជាថេរៈជាអ្នកដឹងព្រឹជាដើម

ម្នាលចុន្ទ សាស្តាមានសភាពយ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ធ្វើមរណកាល
មិនឲ្យមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយស្តាយក្រោយ ដល់ពួកសាវ័ក ។

[១០២] ម្នាលចុន្ទ ប្រសិនបើព្រហ្មចរិយធម៌ ប្រកបដោយអង្គទាំង
+ នេះហើយ សាស្តាមិនមែនជាថេរៈ ជាអ្នកដឹងព្រឹ ជាអ្នកបួសយូរ តាំងនៅ
ជាអវ្វ័ន្ទ ជាអ្នកចំរើនវ័យដោយលំដាប់ទេ ព្រហ្មចរិយធម៌នោះ ឈ្មោះថា
មិនបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះ យ៉ាងនេះឡើយ ។ ម្នាលចុន្ទ បើព្រហ្មចរិយ-
ធម៌ប្រកបដោយអង្គទាំងនេះហើយ ទាំងសាស្តាគឺជាថេរៈ ជាអ្នកដឹងព្រឹ
បួសយូរ តាំងនៅជាអវ្វ័ន្ទ ចំរើនវ័យដោយលំដាប់ ក្នុងកាលណាហើយ
ព្រហ្មចរិយធម៌នោះ ទើបឈ្មោះថា បរិបូណ៌ដោយអង្គនោះ យ៉ាងនេះ
ក្នុងកាលនោះ ។

[១០៣] ម្នាលចុន្ទ ប្រសិនបើព្រហ្មចរិយធម៌ប្រកបដោយអង្គទាំង
+ ទាំងសាស្តាគឺជាថេរៈ ជាអ្នកដឹងព្រឹ បួសយូរ តាំងនៅជាអវ្វ័ន្ទ ចំរើន
វ័យដោយលំដាប់ហើយ តែមិនមានពួកភិក្ខុជាសាវ័ក របស់សាស្តានោះ
ជាថេរៈ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ដឹកនាំ ភ្ញៀវភ្ញា បានដល់ធម៌ក្សេម្រុចាកយោគៈ
អាចនឹងប្រាប់នូវព្រះសទ្ធម្មបាន អាចសង្កត់សង្កិននូវបរហ្មរាជ ដែលកើត

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

សហជម្ពេន(១) សុនិក្ខហិតំ និក្ខហេត្វា សច្ចាដិ-
 ហារិយំ ធម្មំ ទេសេតិ ឃុំនំ ព្រហ្មចរិយំ អបរិប្បិ
 ហោតិ តេនធម្មេន ។ យតោ ច ខោ ចុន្ទ ឃតេហិ
 ចេថិ(២) អង្កេហិ សមណ្ឌកតិ ព្រហ្មចរិយំ ហោតិ
 សត្តា ច ហោតិ ថេរោ រត្តញ្ញ ចិរចត្វជិតោ អន្ទ-
 កតោ វិយោអនុប្បត្តោ ថេរោ ចស្ស ភិក្ខុ សាវកា
 ហោន្តិ វិយត្តា វិជិតា វិសារទា បត្តយោកក្ខេមា
 អលំ សមក្ខានុំ សទ្ធិម្មស្ស អលំ ឧប្បន្នំ
 បរាប្បវាទំ សហជម្ពេន(៣) សុនិក្ខហិតំ និក្ខហេត្វា
 សច្ចាដិហារិយំ ធម្មំ ទេសេតិ ឃុំនំ ព្រហ្មចរិយំ
 បរិប្បិ ហោតិ តេនធម្មេន ។

(១០៤) ឃតេហិ ចេថិ ចុន្ទ អង្កេហិ សមណ្ឌ-
 កតិ ព្រហ្មចរិយំ ហោតិ សត្តា ច ហោតិ ថេរោ
 រត្តញ្ញ ចិរចត្វជិតោ អន្ទកតោ វិយោអនុប្បត្តោ
 ថេរោ ចស្ស ភិក្ខុ សាវកា ហោន្តិ វិយត្តា
 វិជិតា វិសារទា ។ បេ ។ អលំ ឧប្បន្នំ បរាប្បវាទំ

---

១ ម. សហជម្ពេហិ ។ ២ ឱ. ចេវ ។ ៣ ម. សហជម្ពេហិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ បាណិកវគ្គ

ឡើងហើយ ឲ្យជាពាក្យដែលខ្លួនសន្តត់សន្តិនរៀបរយ ដោយពាក្យប្រកប
 ដោយធម៌ ហើយសំដែងធម៌ព្រមទាំងបាដិហារិយ៍ ព្រហ្មចរិយធម៌នោះ
 ឈ្មោះថា មិនបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលបុទ្ធ បើព្រហ្មច-
 រិយធម៌ប្រកបដោយអង្គទាំងនេះ ទាំងសាស្តាក៏ជាថេរៈ ជាអ្នកដឹងត្រី
 ប្លសយូរ តាំងនៅជាអវិន្ទ័ន៍ ចំរើនវ័យដោយលំដាប់ហើយ ទាំងពួកក៏ក្នុង
 សាវ័ករបស់សាស្តានោះ ក៏ជាថេរៈ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ដឹកនាំ ភ្ញៀវក្លា
 បានដល់ធម៌ក្សេមចាកយោគៈ អាចនឹងប្រាប់នូវព្រះសទ្ធម្មបាន អាចសន្តត់
 សន្តិននូវបរហ្សវេទ ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាពាក្យដែលខ្លួនសន្តត់
 សន្តិនរៀបរយប្រកបដោយធម៌ ហើយសំដែងធម៌ព្រមទាំងបាដិហារិយ៍
 ក្នុងកាលណា ព្រហ្មចរិយធម៌នោះ ទើបឈ្មោះថា បរិបូណ៌ដោយអង្គ
 នោះ យ៉ាងនេះ ក្នុងកាលនោះ ។

(១០៤) ម្នាលបុទ្ធ ប្រសិនបើព្រហ្មចរិយធម៌ប្រកបដោយអង្គ
 ទាំងនេះ ទាំងសាស្តាក៏ជាថេរៈ ជាអ្នកដឹងត្រី ប្លសយូរ តាំងនៅជាអវិន្ទ័ន៍
 ចំរើនវ័យដោយលំដាប់ហើយ ទាំងពួកក៏ក្នុងសាវ័ករបស់សាស្តានោះក៏ជា
 ថេរៈជាអ្នកឈ្លាសវៃដឹកនាំភ្ញៀវក្លា ។ បេ។ អាចសន្តត់សន្តិននូវបរហ្សវេទ

បាសាទិកសុត្តេ សុត្តនិកាយ បេរិយាយិកា

សហជម្មេន សុខិត្តហិកំ និក្ខេហោត្ថា សប្បាដិហារិយំ
 ធម្មំ នេសេតំ នោ ច ខុស្ស មជ្ឈិមា ភិក្ខុ សាវកា
 ហោន្តំ ។ មជ្ឈិមា ច ភិក្ខុ សាវកា ហោន្តំ ។ នោ
 ច ខុស្ស នវំ ភិក្ខុ សាវកា ហោន្តំ ។ នវំ ចស្ស
 ភិក្ខុនិយោ សាវកា ហោន្តំ ។ នោ ច ខុស្ស
 ដេវំ ភិក្ខុនិយោ សាវកា ហោន្តំ ។ ដេវំ ចស្ស
 ភិក្ខុនិយោ សាវកា ហោន្តំ ។ នោ ច ខុស្ស
 មជ្ឈិមា ភិក្ខុនិយោ សាវកា ហោន្តំ ។ មជ្ឈិមា
 ចស្ស ភិក្ខុនិយោ សាវកា ហោន្តំ ។ នោ ច ខុស្ស
 នវំ ភិក្ខុនិយោ សាវកា ហោន្តំ ។ នវំ ចស្ស
 ភិក្ខុនិយោ សាវកា ហោន្តំ ។ នោ ច ខុស្ស
 ឧចាសកា សាវកា ហោន្តំ តិហិ ឌីនាតវសនា
 ព្រហ្មចរិណោ ។ ឧចាសកា ចស្ស សាវកា ហោន្តំ
 តិហិ ឌីនាតវសនា ព្រហ្មចរិណោ ។ នោ ច ខុស្ស
 ឧចាសកា សាវកា ហោន្តំ តិហិ ឌីនាតវសនា
 កាមកោតិណោ ។ ឧចាសកា ចស្ស សាវកា
 ហោន្តំ តិហិ ឌីនាតវសនា កាមកោតិណោ ។

ពាសាទិកសូត្រ ភារៈវៃសាស្តាជាថេរៈ ជាអ្នកជំនាញគ្រីធាដើម

ដែលកើតឡើងហើយ ជាពាក្យដែលខ្លួនសង្កត់សង្កិន រៀបរយដោយធម៌
ហើយសំដែងធម៌ ព្រមទាំងបាដិហារិយ៍បាន តែពួកភិក្ខុជាទំនកណ្តាល
ជាសាវ័ករបស់សាស្តានោះ មិនមាន ។ បើមានតែពួកភិក្ខុជាទំនកណ្តាល
ជាសាវ័ក ។ តែសាស្តានោះ មិនមានពួកភិក្ខុខ្លីជាសាវ័ក ។ សាស្តា
នោះ មានតែពួកភិក្ខុខ្លីជាសាវ័កា ។ តែសាស្តានោះ មិនមានពួក
ភិក្ខុនិចាស៍ជាសាវ័កា ។ សាស្តានោះ មានតែពួកភិក្ខុនិចាស៍ ជា
សាវ័កា ។ តែសាស្តានោះ មិនមានពួកភិក្ខុនិចាស៍ទំនកណ្តាល ជាសាវ័កា ។
សាស្តានោះ មានតែពួកភិក្ខុនិចាស៍ទំនកណ្តាល ជាសាវ័កា ។ តែសាស្តា
នោះ មិនមានពួកភិក្ខុនិចាស៍ ជាសាវ័កា ។ សាស្តានោះ មានតែពួកភិក្ខុនិចាស៍
ជាសាវ័កា ។ តែសាស្តានោះ មិនមានពួកគ្រហស្ថទុបាសក មានសម្លៀក
បម្រាស់ ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ជាសាវ័ក ។ បើសាស្តានោះ មាន
តែពួកគ្រហស្ថទុបាសក មានសម្លៀកបម្រាស់ ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ
ជាសាវ័ក ។ តែសាស្តានោះ មិនមានពួកគ្រហស្ថទុបាសក មានសម្លៀក
បម្រាស់ ជាអ្នកបរិភោគកាម ជាសាវ័ក ។ បើសាស្តានោះ មានតែពួក
គ្រហស្ថទុបាសក មានសម្លៀកបម្រាស់ បរិភោគកាម ជាសាវ័ក ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

នោ ច ខ្លស្ស ឧបាសិកា សាវិកា ហោន្ណិ តិហិន្នំ^(១)
 ឌីនាតវសនា ព្រហ្មចារិនិយោ ។ ឧបាសិកា ចស្ស
 សាវិកា ហោន្ណិ តិហិន្នំ^(២) ឌីនាតវសនា ព្រហ្មចារិ-
 និយោ ។ នោ ច ខ្លស្ស ឧបាសិកា សាវិកា ហោន្ណិ
 តិហិន្នំ^(៣) ឌីនាតវសនា កាមភោគិនិយោ ។ ឧបា-
 សិកា ចស្ស សាវិកា ហោន្ណិ តិហិន្នំ^(៤) ឌីនា-
 តវសនា កាមភោគិនិយោ ។ នោ ច ខ្លស្ស
 ព្រហ្មចរិយំ ហោតិ ឥន្ទញ្ចោ^(៥) ដីតញ្ច វិត្តារិកំ ពហុ-
 ជញ្ញំ^(៦) បុត្តភូតិ យាវ ទេវមនុស្សហិ សុប្បកាសិតិ
 ព្រហ្មចរិយញ្ចស្ស^(៧) ហោតិ ឥន្ទញ្ច ដីតញ្ច វិត្តារិកំ
 ពហុជញ្ញំ បុត្តភូតិ យាវ ទេវមនុស្សហិ សុប្ប-
 កាសិតិ នោ ច ទោ លាភក្កយសក្កប្បតិ
 ឯវន្តំ ព្រហ្មចរិយំ អបរិប្បិ ហោតិ តេនផ្នែន ។

១-២-៣-៤ ឧ. ម. តិហិនិយោ ។ ៥ ឧ. ឥន្ទញ្ចោ ហោតិ ។ ៦ ឧ. ម. ពហុជញ្ញំ ។
 ៧ ឧ. ព្រហ្មចរិយំ ចស្ស ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ ជាតិវគ្គ

តែសាស្ត្រានោះ មិនមានពួកគ្រហស្ថទុបាសិកា មានសម្លៀកបម្លាក់ស
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ជាសាវិកា ។ បើសាស្ត្រានោះ មានតែពួកគ្រហស្ថ
 ទុបាសិកា មានសម្លៀកបម្លាក់ស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ជាសាវិកា ។ តែសា
 ស្ត្រានោះ មិនមានពួកគ្រហស្ថទុបាសិកា មានសម្លៀកបម្លាក់ស បរិភោគ
 កាម ជាសាវិកា ។ បើសាស្ត្រានោះ មានតែពួកគ្រហស្ថទុបាសិកា មាន
 សម្លៀកបម្លាក់ស បរិភោគកាម ជាសាវិកា ។ តែព្រហ្មចារ្យធម៌របស់
 សាស្ត្រានោះ មិនមាំមួនផ្សាយទូលាយទៅ ឥតមានគេចេះដឹងច្រើនក្រាស់
 ក្រែល ដកបតែពួកទេវតានឹងមនុស្ស សំដែងដោយប្រពៃមិនបាន បើទុក
 ជាព្រហ្មចារ្យរបស់សាស្ត្រានោះ មាំមួនផ្សាយទូលាយទៅ មានគេចេះ
 ដឹងច្រើនក្រាស់ក្រែល ដកបតែពួកទេវតានឹងមនុស្ស សំដែងបានដោយ
 ប្រពៃ តែមិនបានដល់នូវលាភដ៏ប្រសើរ នឹងយសដ៏ប្រសើរ កាល
 បើដូច្នោះ ព្រហ្មចារ្យនោះ ឈ្មោះថា មិនបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះទេ ។

បាសាទិកសុត្តេ សត្តនោ បើរត្តញ្ញាទិកំ

យតោ ច ខោ ចុទ្ធ ឯតេហិ ចេវ^(១) អន្តេហិ សមន្តាគតំ
 ព្រហ្មចរិយំ ហោតិ សត្តា ច ហោតិ យេវា រត្តញ្ញ
 ចរិយាជិតោ អទ្ធកតោ វាយោអនុប្បត្តោ យេវា ចស្ស
 កិក្ខុ សាវកា ហោន្តិ វិយត្តា វិជិតា វិសារទា ។ បេ ។
 សប្បដិហារិយំ ធម្មំ ទេសេតុំ ។ មជ្ឈិមា ចស្ស
 កិក្ខុ សាវកា ហោន្តិ ។ នវំ ចស្ស កិក្ខុ សាវកា
 ហោន្តិ ។ យេវា ចស្ស កិក្ខុនិយោ សាវកា
 ហោន្តិ ។ មជ្ឈិមា ចស្ស កិក្ខុនិយោ សាវកា
 ហោន្តិ ។ នវំ ចស្ស កិក្ខុនិយោ សាវកា ហោន្តិ ។
 ឧបាសកា ចស្ស សាវកា ហោន្តិ តិហិ ឌីនាត-
 វសនា ព្រហ្មចារិយោ ។ ឧបាសកា ចស្ស សាវកា
 ហោន្តិ តិហិ ឌីនាតវសនា កាមភោតិយោ ។
 ឧបាសកា ចស្ស សាវកា ហោន្តិ តិហិជំ^(២) ឌីនាត-
 វសនា ព្រហ្មចារិនិយោ ។ ឧបាសកា ចស្ស សាវកា
 ហោន្តិ តិហិជំ^(៣) ឌីនាតវសនា កាមភោតិនិយោ ។
 ព្រហ្មចរិយញ្ញស្ស ហោតិ ឥទ្ធកោវ ធិតញ្ញ វិត្តារិកំ

---

១ ម. ចេប្តិ ។ ២-៣ ឧ. ម. តិហិនិយោ ។

បាលាទិកសូត្រ ការៈនៃសាស្តាជាថេរៈជាអ្នកជំនាញត្រីជាដើម

ម្នាលចុន្ទ កាលណាបើព្រហ្មចារ្យ ប្រកបដោយអង្គទាំងនេះ ទាំងសាស្តា
ក៏ជាថេរៈ ជាអ្នកជំនាញត្រីបួសយូរ តាំងនៅជាអវិន្ត ចំរើនវ័យដោយលំដាប់
ទាំងពួកក៏ក្លាជាសាវ័ក របស់ព្រះសាស្តាទោះក៏ជាថេរៈ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ
អាចដឹកនាំភ្ញៀវក្លា ។ បេ ។ អាចសំដែងធម៌ ព្រមទាំងបាដិហារវ័យបាន ។
សាស្តាទោះ មានពួកក៏ក្លាជាន់កណ្តាល ជាសាវ័កផង ។ សាស្តាទោះ មាន
ពួកក៏ក្លាជាសាវ័កផង ។ សាស្តាទោះ មានពួកក៏ក្លាទីតាស់ជាសាវ័កផង ។
សាស្តាទោះ មានពួកក៏ក្លាជាន់កណ្តាលជាសាវ័កផង ។ សាស្តាទោះ
មានពួកក៏ក្លាទីតាស់ជាសាវ័កផង ។ សាស្តាទោះ មានពួកគ្រហស្ថ ឧបាសក
មានសម្លៀកបំពាក់ស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ជាសាវ័កផង ។ សាស្តាទោះ
មានពួកគ្រហស្ថ ឧបាសក មានសម្លៀកបំពាក់ស បរិភោគកាម ជាសាវ័ក
ផង ។ សាស្តាទោះ មានពួកគ្រហស្ថ ឧបាសកា មានសម្លៀកបំពាក់ស
ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ជាសាវ័កផង ។ សាស្តាទោះ មានពួកគ្រហស្ថ
ឧបាសកា មានសម្លៀកបំពាក់ស បរិភោគកាម ជាសាវ័កផង ។ ទាំង
ព្រហ្មចារ្យរបស់សាស្តាទោះ ក៏មាំមួន ផ្សាយទូលាយទៅ មានគេចេះដឹង

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

តហ្មជញ្ញំ បុត្តកុតំ យាវ នេវមនុស្សេហិ សុប្បកា-
សិតំ លាភក្កយសក្កប្បត្តញ្ច ឯវន្តំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិយ្ហំ
ហោន្តំ តេនេន្តំ ។

[១០៥] អហំ ខោ បន ចុន្ទ ឯតវហិ សត្តា
លោកេ ឧប្បន្នោ អវហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា នម្មោ ច
ស្វាត្តាតោ សុប្បវេទិតោ និយ្យានិកោ ឧបសមសំ-
វត្តនិកោ សម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ វិញាចិតត្តា ច មេ
សាវកា សទ្ធម្មេ កេវលញ្ច តេសំ ចរិយ្ហំ ព្រហ្ម-
ចរិយំ អាវិកតំ ហោតិ(១) ឧត្តានិកតំ សង្កាហបទ-
កតំ សប្បដិហិវកតំ យាវ នេវមនុស្សេហិ សុប្ប-
កាសិតំ ។ អហំ ខោ បន ចុន្ទ ឯតវហិ សត្តា
ថេរោ វត្តញ្ច ចរិយត្វដិតោ អទ្ធកតោ វិយោអនុ-
ប្បត្តោ ។

---

១ ឧ. ម. ហោតិ ឧ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាណិកវគ្គ

ច្រើនក្រាស់ក្រែល ដរាបតែពួកទៅតានឹងមនុស្ស សំដែងបាន ដោយ
ប្រពៃ ទាំងបានដល់នូវលាភដ៏ប្រសើរ នឹងយសដ៏ប្រសើរ កាលបើដូច្នោះ
ព្រហ្មចារ្យនោះ ទើបឈ្មោះថា បរិបូណ៌ដោយអង្គនោះ ។

(១០៥) ម្នាលចុន្ទ ក៏ឥឡូវនេះ តថាគតជាសាស្តា ជាអរហន្ត
សម្មាសម្ពុទ្ធ កើតឡើងហើយក្នុងលោក ទាំងធម៌សោត តថាគតបាន
សំដែងប្រពៃហើយ ប្រកាសទុកប្រពៃហើយ ជានិយ្យានិកធម៌ ជាធម៌
ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធប្រកាស
ទុកហើយ ទាំងពួកសាវ័ក ក៏តថាគតបានពន្យល់ ឲ្យដឹងច្បាស់សេចក្តីក្នុង
ព្រះសម្ពុទ្ធហើយ ទាំងព្រហ្មចារ្យធម៌ ដ៏បរិបូណ៌សព្វគ្រប់ ក៏តថាគតបាន
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដល់សាវ័កទាំងនោះ ធ្វើឲ្យងាយឡើង ធ្វើដោយបទចង
ក្រងធ្វើឲ្យជាធម៌គួរដឹកនាំគ្នាបាន ដរាបតែពួកទៅតានឹងមនុស្ស សំដែង
បានដោយប្រពៃ ។ ម្នាលចុន្ទ ឥឡូវនេះ តថាគត ក៏ជាសាស្តា ជាថេរៈ
អ្នកដ៏ឯកត្រី បួសយូរ តាំងនៅអង្វែង ចំរើនវ័យ ដោយលំដាប់ហើយ ។

ពាសាទិកសុត្តេ លោកិយ្យំ វិយត្តតទិ

[១០៦] សន្តិ ខោ បន មេ ចុន្ទ ឯតរហិ
 ថេរា ភិក្ខុ សាវកា ហោន្តិ^(១) វិយត្តា វិជិតា វិសា-
 រណា បត្តយោកត្តេមា អលំ សមក្កានំ សុទ្ធមស្ស
 អលំ ឧប្បន្នំ បរម្បវាទំ សហទម្មេន សុនិក្ខហិតំ
 និក្ខហេត្វា សប្បដិហារិយំ ធម្មំ នេសេតំ ។ សន្តិ
 ខោ បន មេ ចុន្ទ ឯតរហិ មជ្ឈិមា ភិក្ខុ សាវ-
 កា ។ សន្តិ ខោ បន មេ ចុន្ទ ឯតរហិ នវា ភិក្ខុ
 សាវកា ។ សន្តិ ខោ បន មេ ចុន្ទ ឯតរហិ ថេរា ភិក្ខុ-
 និយោ សាវកា ។ សន្តិ ខោ បន មេ ចុន្ទ ឯតរហិ
 មជ្ឈិមា ភិក្ខុនិយោ សាវកា ។ សន្តិ ខោ បន មេ ចុន្ទ
 ឯតរហិ នវា ភិក្ខុនិយោ សាវកា ។ សន្តិ ខោ បន
 មេ ចុន្ទ ឯតរហិ ឧបាសកា សាវកា តិហិ ធិនាត-
 វសនា ព្រហ្មទារិណោ ។ សន្តិ ខោ បន មេ ចុន្ទ
 ឯតរហិ ឧបាសកា សាវកា តិហិ ធិនាតវសនា
 កាមភោគិណោ ។ បេ ។ សន្តិ ខោ បន មេ ចុន្ទ ឯតរហិ

១ ឧ. ហោន្តិ ឧ ទិស្សតិ ។

បាសាទិកសូត្រ ការៈនៃពួកភិក្ខុជាថេរៈ ជាអ្នកឈ្លាសវៃជាដើម

[១០៦] ម្នាលចុន្ទ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ តថាគត មានពួកភិក្ខុជាថេរៈ
 ជាសាវ័ក ជាអ្នកឈ្លាសវៃដ៏កន្ត្រៃវិក្រា ដល់នូវធម៌ក្សេមចាកយោគៈ
 អាចប្រាប់នូវព្រះសង្ឃប្រាន អាចសង្កត់សង្កិននូវបរិបូណ៌ ដែលកើតឡើង
 ហើយ ឲ្យជាពាក្យដែលខ្លួនសង្កត់សង្កិនរៀបរយ ដោយពាក្យប្រកបដោយ
 ធម៌ ហើយសំដែងធម៌ព្រមទាំងបាដិហារិយ៍បាន ។ ម្នាលចុន្ទ ក្នុងកាល
 ឥឡូវនេះ តថាគត មានពួកភិក្ខុជានិកណ្តាល ជាសាវ័កផង ។
 ម្នាលចុន្ទ ឥឡូវនេះ តថាគត មានពួកភិក្ខុខ្លីជាសាវ័កផង ។
 ម្នាលចុន្ទ ឥឡូវនេះ តថាគត មានពួកភិក្ខុនិវាសន៍ជាសាវ័កផង ។
 ម្នាលចុន្ទ ឥឡូវនេះ តថាគត មានពួកភិក្ខុនិវាសន៍ជានិកណ្តាលជាសាវ័កផង ។
 ម្នាលចុន្ទ ឥឡូវនេះ តថាគត មានពួកភិក្ខុខ្លីជាសាវ័កផង ។ ម្នាល
 ចុន្ទ ឥឡូវនេះ តថាគត មានពួកគ្រូហស្តទុបាសក មានសម្លៀក-
 បំពាក់ស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យជាសាវ័កផង ។ ម្នាលចុន្ទ ឥឡូវនេះ
 តថាគត មានពួកគ្រូហស្តទុបាសកមានសម្លៀកបំពាក់ស បរិភោគកាម
 ជាសាវ័កផង ។ បេ។ ម្នាលចុន្ទ ឥឡូវនេះ តថាគត មានពួកគ្រូហស្ត

សុត្តន្តបិដកេ វិយាសិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

ឧបាសិកា សាវិកា កិហិដ្ឋំ^(១) ឌីនាតវសនា កាម-
កោកិដិយោ ។ ឯតវហិ^(២) បន មេ ចុន្ទ ព្រហ្ម-
ចរិយំ ឥន្ទព្រោ^(៣) ដីតញ្ច វិញ្ញាវិកំ ពហុជញ្ញំ បុត្តកុតិ
យាវ ទេវមនុស្សេហិ សុប្បកាសិតំ ។

[១០៧] យាវតា ទោ ចុន្ទ ឯតវហិ សត្តារោ
លោកេ ឧប្បន្នា ។ ឆាហំ ចុន្ទ អញ្ញំ ឯកំ សត្តារិបិ
សមនុបស្សាមិ ឯវិលាកត្តយសត្តប្បត្តំ យថវិវហំ ។
យាវតា ទោ បន មេ ចុន្ទ^(៤) ឯតវហិ សង្កេ វា កណោ
វា លោកេ ឧប្បន្នា^(៥) ។ ឆាហំ ចុន្ទ អញ្ញំ ឯកំ
សង្កេបិ សមនុបស្សាមិ ឯវិលាកត្តយសត្តប្បត្តំ យថវិ
ចុន្ទ កិក្កុសង្កេ ។ យំ ទោ តិ ចុន្ទ សម្មា វទមាណោ
វទេយ្យ សព្វាការសម្មន្នំ សព្វាការបរិប្បិ អន្ធនិ
អនធិកំ ស្វាត្តានិ កេវលបរិប្បិ ព្រហ្មចរិយំ សុប្ប-
កាសិតន្តំ ។ ឥនមេវ តិ សម្មា វទមាណោ វទេយ្យ

---

១ ឧ. ម. កិហិដិយោ ។ ២ ឧ. ម. ឯតវហិ ទោ ។ ៣ ឧ. ឥន្ទព្រោ ។
៤ ឧ. យាវតា ទោ ចុន្ទ ។ ម. យាវតា ទោ បន ចុន្ទ ។ ៥ ឧ. សង្កេ វា កណោ
លោកេ ឧប្បន្នា ។

សុត្តន្តបិដក ទ្បយនិកាយ បាណិកវគ្គ

ឧបាសិកា មានសម្លៀកបំពាក់ស បរិភោគកាម ជាសារិកា ។ ម្នាលចុន្ទ
ឥឡូវនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌របស់តថាគត ក៏មាំមួន ផ្សាយទូលាយទៅ
មានគេចេះដឹងច្រើនក្រាស់ក្រែល ទាំងពួកទៅតានឹងមនុស្ស ក៏សំដែង
បាន ដោយប្រពៃហើយ ។

(១០៧) ម្នាលចុន្ទ ឥឡូវនេះ ពោះជាសាស្តាទាំងឡាយកើត
ឡើងហើយក្នុងលោក ។ ម្នាលចុន្ទ តថាគត ជ្រើសរើសមិនឃើញ
សាស្តាដទៃសូម្បីម្នាក់ ដែលបានដល់នូវលោកដ៏ប្រសើរ នឹងយសដ៏ប្រសើរ
យ៉ាងនេះ ឲ្យដូចជាតថាគតឡើយ ។ ម្នាលចុន្ទ ឥឡូវនេះ ពោះជា
សង្ឃក្តី គណៈក្តី របស់តថាគតកើតឡើង ក្នុងលោកហើយ ។ ម្នាលចុន្ទ
តថាគត ជ្រើសរើសមិនឃើញសង្ឃដទៃសូម្បីមួយពួក ដែលបានដល់នូវ
លោកដ៏ប្រសើរ នឹងយសដ៏ប្រសើរយ៉ាងនេះ ឲ្យដូចជាកិកុសង្ឃ (ក្នុងសា-
សនានេះ) ឡើយ ។ ម្នាលចុន្ទ បុគ្គលកាលនិយាយពាក្យណា ឲ្យត្រូវ
នោះ គួរនិយាយថា ព្រហ្មចារ្យដល់ព្រមហើយ ដោយហេតុគ្រប់យ៉ាង
បរិបូណ៌ហើយ ដោយអាការគ្រប់យ៉ាង មិនខ្វះមិនលើស ដែលព្រះមាន
ព្រះភាគ ត្រាស់ទុកល្អហើយ បរិបូណ៌ទាំងអស់ បានប្រកាសទុកល្អ
ហើយ ។ បុគ្គលកាលនិយាយឲ្យត្រូវ គួរនិយាយពាក្យនេះឯងថា

ពាសាទិកសុត្តេ កេវលបរិបូរំ ព្រហ្មចរិយំ

សព្វា កាវសម្មំ ធួំ សព្វា កាវបរិបូរំ ។ បេ ។ សុប្ប-
 កាសិត្តំ ។ ឧទ្ធកោ សុំ ចុំ រាមបុត្តោ ឃិ
 វាចំ កាសតិ បស្សំ ន^(១) បស្សតិ កិញ្ច បស្សំ
 ន បស្សតិ ។ ខុរស្ស សាដុនិសិតស្ស ភលមស្ស
 បស្សតិ ណាញ ខុរស្ស^(២) ន បស្សតិ ។ ឥទំ វុច្ឆតិ
 ចុំ បស្សំ ន បស្សតិ ។ តំ ខោ បនេតិ ចុំ
 ឧទ្ធកោន រាមបុត្តោ កាសិតំ ហិំ កម្មំ ហោថុជ្ជនិកំ
 អនិយំ អនត្តសញ្ញាតិ ខុរមេវ សន្ធាយ ។ យញ្ជោតិ^(៣)
 ចុំ សម្មា វទមាណោ វទេយ្យ បស្សំ ន បស្សតិ ។
 ឥនមេវ តំ សម្មា វទមាណោ វទេយ្យ បស្សំ ន បស្ស-
 តិ ។ កិញ្ច បស្សំ ន បស្សតិ ។ ឃិ សព្វា កា-
 វសម្មំ ធួំ សព្វា កាវបរិបូរំ អន្ធនំ អនចិកំ ស្វា-
 ក្ខាតិ កេវលបរិបូរំ ព្រហ្មចរិយំ សុប្បកាសិត្តំ^(៤)

---

១. បស្ស ។ ២ ឧ. ណាញ ខោ វស្ស ។ ម. ណាញ វុស្ស ។ ៣ ឧ.
 យញ្ជា តំ ។ ៤ ម. សុប្បកាសិតំ ។

ពាសាទិកសូត្រ ព្រហ្មចារ្យបរិបូណ៌ទាំងអស់

ព្រហ្មចារ្យដល់ព្រមហើយដោយ អាការគ្រប់យ៉ាង បរិបូណ៌ដោយ អាការ
 គ្រប់យ៉ាង ។ លេ ។ បានប្រកាសល្អហើយដូច្នោះ ។ ម្នាលចុន្ទ ពួក
 ទុក្ខករមបុត្រ និយាយសំដីយ៉ាងនេះថា បុគ្គលកាលឃើញ ក៏ឈ្លោះថា
 មិនឃើញ ។ ឃើញនូវអ្វី ឈ្លោះថា មិនឃើញ ។ បុគ្គលឃើញបានតែ
 ត្រឹមផ្ទៃនៃកាំបិតកោរ ដែលមុតល្អ តែមិនឃើញមុខកាំបិតកោរទេ ។
 ម្នាលចុន្ទ នេះឯង ដែលទុក្ខករមបុត្រ និយាយថា បុគ្គលកាលឃើញ ក៏
 ឈ្លោះថា មិនឃើញ ។ ម្នាលចុន្ទ ឯពាក្យដែលទុក្ខករមបុត្រ ពោល
 នោះ ជាពាក្យថោកទាប ជារបស់អ្នកស្រុក ជារបស់បុប្ផជន មិនមែន
 របស់ព្រះអរិយៈ មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ ព្រោះសំដៅកាំបិតកោរវែក
 ម្យ៉ាង ។ ម្នាលចុន្ទ កាលបើបុគ្គល និយាយពាក្យណា ឲ្យត្រូវនោះ គួរ
 និយាយថា បុគ្គលកាលឃើញ ក៏ឈ្លោះថា មិនឃើញ ។ បុគ្គល
 កាលនិយាយឲ្យត្រូវ គួរនិយាយពាក្យនេះឯងថា បុគ្គលកាលឃើញ
 ក៏ឈ្លោះថា មិនឃើញ ។ បុគ្គលឃើញនូវអ្វីខ្លះ ឈ្លោះថា មិនឃើញ ។
 ពាក្យថា ព្រហ្មចារ្យដល់ព្រមហើយ ដោយហេតុគ្រប់យ៉ាង បរិបូណ៌
 ហើយដោយអាការគ្រប់យ៉ាង មិនខ្វះមិនលើស ដែលគថាគត សំដែង
 ទុក្ខល្អហើយ បរិបូណ៌ទាំងអស់ បានប្រកាសទុក្ខល្អហើយ យ៉ាងនេះ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាណិកវិញ្ញោ

ឥតិ ហោតិ ន បស្សតីតិ^(១) ឥនមេត្ត អបកក្កេយ្យ ។
 ឯវន្តំ បរិសុទ្ធីនំ អស្សាតិ ឥតិ ហោតិ ន បស្សតីតិ^(២)
 ឥនមេត្ត ឧបកក្កេយ្យ ។ ឯវន្តំ បរិសុទ្ធីនំ អស្សាតិ
 ឥតិ ហោតិ ន បស្សតិ ។ ឥនំ វុច្ចតិ បស្សំ ន
 បស្សតីតិ ។ យំ ខោ តិ ចុន្ត សម្មា វិនិមាណោ
 វិនិយ្យ សញ្ញការសម្មន្នំ ។ បេ ។ ព្រហ្មចរិយំ សុប្ប-
 កាសិតន្នំ ។ ឥនមេតិ^(៣) សម្មា វិនិមាណោ វិនិយ្យ
 សញ្ញការសម្មន្នំ សញ្ញការបរិច្ឆរំ អន្ធនំ អនិច្ចកំ
 ស្វាភ្នាតិ កេវលបរិច្ឆរំ ព្រហ្មចរិយំ សុប្បកាសិតន្នំ ។

[១០៨] តស្មាតិហា ចុន្ត យេ តេ^(៤) មយា ធម្មា
 អភិញ្ញា ទេសិតា តត្ថ សព្វេហោវ សង្កម្ម សម្មាភម្ម
 អត្តន អត្តំ ព្យញ្ញនេន ព្យញ្ញនំ សង្កយិតតំ វិចរិ-
 តតំ^(៥) យថយំទិ ព្រហ្មចរិយំ អន្ធនិយំ អស្ស ចរិដ្ឋិតិកំ
 តនស្សវ^(៦) ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ

---

១ ឧ. ហោតិ បស្សតិ ។ ២ ឧ. ន បស្សតិ ។ ៣ ម. ឥនមេតិ ។ ៤ ឧ. ម.
 ភី ។ ៥ ឧ. ម. ន វិវិទិតតំ ។ ៦ ឧ. ម. តទស្ស ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាណិកវគ្គ

បុគ្គលមិនឃើញសេចក្តីនេះ ដូច្នោះសោះ សមជាដកពាក្យនេះចេញ ក្នុង
 រឿងនោះ ។ បុគ្គលនោះ ថែមទាំងមិនឃើញសេចក្តីនេះ ដូច្នោះថា ព្រហ្ម-
 ចារ្យនេះ បរិសុទ្ធត្រៃលែងយ៉ាងនេះ សមជាបញ្ចូលពាក្យនេះ ក្នុងរឿងនេះ ។
 បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា មិនឃើញសេចក្តីនៃពាក្យថា ព្រហ្មចារ្យនោះ បរិ-
 សុទ្ធត្រៃលែងដូច្នោះ យ៉ាងនេះ ។ នេះហៅថា បុគ្គលកាលឃើញ ឈ្មោះថា
 មិនឃើញ ។ ម្នាលចុន្ទ បុគ្គលកាលនិយាយពាក្យណា ឲ្យត្រូវនោះ
 គួរនិយាយថា ព្រហ្មចារ្យដល់ព្រមហើយ ដោយហេតុគ្រប់យ៉ាង ។ បេ ។
 បានប្រកាសទុកល្អហើយ ។ បុគ្គលកាលនិយាយឲ្យត្រូវ គួរនិយាយពាក្យ
 នេះឯងថា ព្រហ្មចារ្យដល់ព្រមហើយ ដោយហេតុគ្រប់យ៉ាង បរិបូណ៌
 ហើយ ដោយអាការ្យគ្រប់យ៉ាង មិនខ្វះមិនលើស ដែលតថាគត សំដែង
 ទុកល្អហើយ បរិបូណ៌ទាំងអស់ ប្រកាសទុកល្អហើយដូច្នោះ ។

(១០៨) ម្នាលចុន្ទ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ទាំងឡាយណា ដែល
 តថាគត បានត្រាស់ដឹង សំដែងទុកល្អហើយ ក្នុងលោកនេះ គួរឲ្យអ្នក
 ទាំងអស់រួមគំនិត មកប្រជុំរួមរៀនផ្គត់ រួមអត្ថដោយអត្ថ ព្យញ្ញនៈ
 ដោយព្យញ្ញនៈ ក្នុងធម៌នោះ ដែលជាហេតុឲ្យព្រហ្មចារ្យនេះ តាំងនៅមាំ
 បិតថេរអស់កាលយូរ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ផន្ទច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខ

បាសាទិកសុត្តេ អភិញ្ញាទេសិតធម្មកថា

លោកានុកកម្មាយ អត្តាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវម-
 នុស្សានំ ។ កតមេ ច តេ (១) ចុន្ទ ធម្មា មយា
 អភិញ្ញា ទេសិតា ។ យត្ត សព្វេហេវ សង្កម្ម សមាគម្ម
 អត្តន អត្ថំ ព្យញ្ញនេន ព្យញ្ញំ សង្កាយិតតំ វិចរិតតំ
 យថយំទំ ព្រហ្មចរិយំ អន្ធនិយំ អស្ស ចរដ្ឋិតិកំ
 តនស្សេវ ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ លោកា-
 នុកកម្មាយ អត្តាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវម-
 នុស្សានំ ។ សេយ្យថំទំ ។ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា
 ចត្តារោ សម្មប្បដ្ឋានា ចត្តារោ ឥទ្ធិទានា បញ្ចុទ្ធិយានិ
 បញ្ច ពលានិ សត្ត សម្មោជ្ឈង្គំ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ
 មត្តោ ។ ឥមេ ខោ តេ ចុន្ទ ធម្មា មយា អភិញ្ញា
 ទេសិតា យត្ត សព្វេហេវ សង្កម្ម សមាគម្ម អត្តន
 អត្ថំ ព្យញ្ញនេន ព្យញ្ញំ សង្កាយិតតំ វិចរិតតំ យថ-
 យំទំ ព្រហ្មចរិយំ អន្ធនិយំ អស្ស ចរដ្ឋិតិកំ តនស្សេវ

១ ម. វោ ។

បាសាទិកសូត្រ ពោលអំពីភិក្ខុញ្ញាទេសិកធម៌

ដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បី
 ជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ។
 ម្ចាស់ចុន្ទ ធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគត បានសំដែងហើយដល់អ្នក ព្រោះ
 សេចក្តីដឹងដ៏ក្រៃលែង នោះភ័យដូចម្តេច ។ ពួកអ្នកទាំងអស់ត្រូវរម្មគំនិត
 មកប្រជុំគ្នារួមផ្សំឡើងផ្គត់ ទូរអត្តដោយអត្ត ព្យញ្ញនៈដោយព្យញ្ញនៈ ក្នុង
 ពួកធម៌ណា ដែលជាហេតុឲ្យព្រហ្មចារ្យនេះ តាំងនៅបានមាំមួន បិតថេរ
 អស់កាលយូរ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់
 ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីជា
 ប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ទេវតា នឹងមនុស្សទាំងឡាយ ។ ពួក
 ធម៌នោះ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ពួកធម៌នោះ គឺសតិច្បដ្ឋាន ៤ សម្មប្បធាន ៤
 ឥន្ទិបាទ ៤ ឥន្ទ្រិយ ៥ ពលៈ ៥ សម្មាជ្ឈង្គ ៧ នឹងអរិយមគ្គប្រកប
 ដោយអង្គ ៨ ។ ម្ចាស់ចុន្ទ ធម៌ទាំងឡាយនេះឯង ដែលតថាគត បានត្រាស់
 ដឹងសំដែងហើយ ដែលពួកបរិស័ទទាំងអស់ ត្រូវរម្មគំនិត ប្រជុំគ្នារួម
 ផ្សំឡើងផ្គត់ ទូរអត្តដោយអត្ត ព្យញ្ញនៈដោយព្យញ្ញនៈ ដែលជាហេតុឲ្យ
 ព្រហ្មចារ្យនេះ បិតនៅបានមាំ តាំងនៅអស់កាលយូរ ដើម្បីជាប្រយោជន៍

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

ពហុជនបរិពាយ ពហុជនសុខាយ លោកានុកម្មាយ
អត្តាយ បរិពាយ សុខាយ ទេវមនុស្សានំ ។

[១០៧] តេសញ្ច ខោ^(១) ចុន្ទ សមគ្គានំ សម្មោ-
ទមាណំ អរិទមាណំ សិក្ខិតតំ ។ អញ្ញាតោ
សព្វាញ្ញាវ សង្ឃោ^(២) ធម្មំ កាសេយ្យ តត្រ ថេ
តុម្ហាតិ ឃុំមស្ស អយំ ខោ អារុសោ^(៣) អាយស្សា
អត្តោរោ មិច្ឆា កណ្ហាតិ ព្យញ្ញានំ ច មិច្ឆា
រោថេតិ ។ តស្ស ទេវ អនិទន្ទិតតំ ធម្មជិក្ខោសិ-
តតំ ។ អនិទន្ទិតតា អម្មជិក្ខោសិតតា សោ ឃុំមស្ស
វចនំយោ ឥមស្ស នុ ខោ អារុសោ អត្តស្ស
ឥមាទិ^(៤) ព្យញ្ញានំ ឃតានំ វា ព្យញ្ញានំ កត-
មាទិ ធីចាយិកតរាទិ ឥមេសំ វា ព្យញ្ញានំ អយំ វា
អត្តោ ឃសោ វា អត្តោ កតមោ ធីចាយិកតរោ-
តិ ។ សោ ថេ ឃុំវិទេយ្យ ឥមស្ស ខោ អារុសោ

---

១ ឧ. ម. វេ ។ ២ ឧ. ម. សង្ឃោ ។ ៣ ឧ. ម. អារុសោតិ ន ទិស្សតិ ។
៤ ឧ. ម. ឥមាទិ វា ។

សុត្តន្តបិដក ទីឃនិកាយ បាធិកវគ្គ

ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វ-
លោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់
ទៅតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ។

(១០៧) ម្នាលបុត្រ ពួកអ្នកនោះឯង ជាអ្នកព្រមព្រៀងគ្នា ជាអ្នក
មានចិត្តរីករាយ មិនទាស់វែងគ្នា គប្បីសិក្សាចុះ ។ សង្ឃជាស-
ព្រហ្មចារឹបុគ្គលណាមួយ និយាយធម៌ ក្នុងការនិយាយធម៌នោះ បើ
អ្នកទាំងឡាយ មានសេចក្តីយល់យ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ លោក
ដ៏មានអាយុនេះឯង កាន់យកនូវអត្តខុស សំដែងនូវព្យញ្ជនៈក៏ខុស ។
អ្នកទាំងឡាយ មិនត្រូវត្រេកអរ មិនត្រូវហាមឃាត់គេឡើយ ។ លុះ
ពួកអ្នកមិនត្រេកអរ មិនដំទាស់ហើយ គួរនិយាយនឹងគេ យ៉ាងនេះថា
ម្នាលអាវុសោ ព្យញ្ជនៈទាំងនេះ ឬថា ព្យញ្ជនៈទាំងនេះ របស់អត្តនេះ
ពួកណាស្រួលជាង មួយទៀត អត្តនេះ ឬក៏អត្តនេះ របស់ព្យញ្ជនៈពួកនេះ
អត្តណាស្រួលជាង ។ ប្រសិនបើគេនិយាយ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ

ពាសទិកសុត្តេ សព្វប្បញ្ញាបិដក ធម្មកសិដ

អនុស្ស ឥមាទេវ ព្យញ្ញនាមិ ឱចាយិកករាមិ យាមិ
 ចេវ^(១) ឯតាមិ ឥមេសំ ព្យញ្ញនាមិ អយមេវ អត្តោ
 ឱចាយិកករោ យោ ចេវ^(២) ឯសោតិ ។ សោ
 ទេវ ឱស្សាទេតព្វោ ន អប្បសាទេតព្វោ ។ អនុស្សា-
 ទេត្វា អនប្បសាទេត្វា^(៣) ស្មេវ^(៤) សាដុកំ សញ្ញា-
 បេតព្វោ តស្ស ច អនុស្ស តេសញ្ញ ព្យញ្ញនាមិ
 និសន្និយា ។

(១១០) អបិរោមិ ចេ ចុន្ទ សព្វប្បញ្ញាបិ សង្ឃោ^(៥)
 ធម្មំ ភាសេយ្យ តត្រ ចេ តុម្ហាតំ ឯវមស្ស អយំ
 ខោ អាយស្មា អត្តញ្ញា^(៦) ខោ មិច្ឆា កល្យាតិ
 ព្យញ្ញនាមិ សម្មា រោបេតីតិ ។ តស្ស ទេវ អភិ-
 នន្និតំ នប្បដិក្កោសិតំ ។ អនភិនន្និត្វា អប្ប-
 ដិក្កោសិត្វា សោ ឯវមស្ស វចនិយោ ឥមេសំ នុ ខោ
 អាវុសោ ព្យញ្ញនាមិ អយំ វា អត្តោ ឯសោ វា អត្តោ

---

១. ២ ម. យញ្ញេវ ។ ៣ ម. ឱស្សាទេតព្វោ ន អបសាទេតព្វោ ។ អនុស្សាទេត
 អនបសាទេត ។ ៤. ន អប្បសាទេត ។ ៥ ឧ. សោ វ ។ ៥ ឧ. ម. សង្ឃោ ។
 ៦ ឧ. ម. អត្តំ ហិ ។

ពាសាទិកសូត្រ ធម្មកាសិករបស់សង្ឃគ្មានព្រហ្មចារី

ពួកព្យាណៈនេះឯង របស់អត្តនេះ ជាព្យាណៈស្រួលជាងអត្តនេះឯង
 របស់ពួកព្យាណៈនេះ⁺ ជាអត្តស្រួលជាង ។ ក៏មិនត្រូវលើក មិនត្រូវ
 បង្កាប់គេឡើយ ។ លុះមិនលើក មិនបង្កាប់គេហើយ គួរពន្យល់គេ
 ដោយស្រួលបួល ដើម្បីចាំទុកនូវអត្តនោះ នឹងពួកព្យាណៈនោះ ។

(១១១) ម្នាលបុត្រ បើសង្ឃជាសព្វព្រហ្មចារីដទៃ និយាយធម៌ ក្នុង

ការនិយាយនោះ បើអ្នកទាំងឡាយ មានសេចក្តីយល់យ៉ាងនេះថា លោក
 ដ៏មានអាយុនេះឯង កាន់យកនូវអត្តខ្ពស់ (តែ) សំដែងព្យាណៈទាំង
 ឡាយត្រូវ ។ អ្នកទាំងឡាយ ក៏មិនត្រូវត្រេកអរ មិនត្រូវជំទាស់គេ
 ឡើយ ។ លុះមិនត្រេកអរ មិនជំទាស់ហើយ ត្រូវនិយាយនឹងគេ
 យ៉ាងនេះថា ម្នាលអារិសា អត្តនេះ ឬអត្តនេះ⁺ របស់ពួកព្យាណៈទាំងនេះ

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវប្បោ

កតមោ ឌីនាយិកតតរោតិ ។ សោ ចេ ឃី វិទេយ្យ
 ឥមេសំ នុ ខោ.(១) អាវុសោ ព្យញ្ញនាទិ អយមេវ
 អត្តោ ឌីនាយិកតតរោ យោ ចេវ ឃសោតិ ។ សោ
 លេវ ឌុស្សាទេតព្វោ ន អប្បសាទេតព្វោ ។ អនុស្សា-
 ទេត្វា អនប្បសាទេត្វា ស្មេវ សាទុកំ សញ្ញាបេតព្វោ
 តស្ស ច អត្តស្ស និសន្តិយា ។

[១១១] អបរោមិ ចេ ចុន្ទ សព្វាប្បចារី សង្ឃោ(២)
 ធម្មំ ភាសេយ្យ តត្រ ចេ តុញ្ញកំ ឃីមស្ស អយំ ខោ
 អាយស្មា អត្តំ ហិ ខោ សម្មា កល្យាណំ ព្យញ្ញនាទិ
 មិច្ឆា រោបេតិតិ ។ តស្ស លេវ អភិទន្ធិតតំ នប្ប-
 ជិក្កោសិតតំ ។ អនភិទន្ធិត្វា អប្បជិក្កោសិត្វា សោ
 ឃីមស្ស វចនីយោ ឥមស្ស នុ ខោ អាវុសោ អត្តស្ស
 ឥមាលេវ(៣) ព្យញ្ញនាទិ ឃតានិ វា ព្យញ្ញនាទិ កត-
 មានិ ឌីនាយិកតតរោតិ ។ សោ ចេ ឃី វិទេយ្យ
 ឥមស្ស នុ ខាវុសោ អត្តស្ស ឥមាលេវ ព្យញ្ញនាទិ

---

១ ឧ. ធិមេសំ ខោ ។ ប. ធិសំ ខោ ។ ២ ឧ. ប. សង្ឃោ ។ ៣ ឧ. ធិមាតិ ច ។

សុត្តន្តបិដក ទីបដិកាយ ៣៧កថា

អត្តណាស្រួលជាង ។ ប្រសិនបើគេនិយាយ យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោ
 អត្តនេះឯង របស់ព្យាញ្ជនៈពួកនេះ ជាអត្តស្រួលជាង ។ អ្នកទាំងឡាយ
 មិនត្រូវលើក មិនត្រូវបង្គាប់គេឡើយ ។ លុះមិនបានលើក មិនបាន
 បង្គាប់ហើយ គួរពន្យល់គេដោយស្រួលបូល - ដើម្បីចាំទុកនូវអត្តនោះ ។

[១១១] ម្ចាស់ចុន្ទ បើសង្ឃជាសព្វហ្មត្រាវិជ្ជាទៀត និយាយធម៌

ក្នុងការនិយាយនោះ បើអ្នកទាំងឡាយ មានសេចក្តីយល់ យ៉ាងនេះថា
 លោកមានអាយុនេះឯង កាន់យកនូវអត្តត្រូវ(វិត)សំដែងនូវព្យាញ្ជនៈខុស ។
 អ្នកទាំងឡាយមិនត្រូវត្រេកអរ មិនត្រូវជំទាស់គេឡើយ ។ លុះមិនត្រេក-
 អរ មិនជំទាស់ហើយ ត្រូវនិយាយនឹងគេយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោ ពួក
 ព្យាញ្ជនៈនេះ ឬពួកព្យាញ្ជនៈនេះ របស់អត្តនេះ ពួកណាស្រួលជាង ។ បើ
 គេនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោ ពួកព្យាញ្ជនៈនេះឯង របស់អត្តនេះ

ពាសវិកសុត្តេ សុត្តន្តបិដកេ ធម្មកាសិកំ

ឌីហាយិកតករាធិ យាធិ ចេវ ឯតានីតិ ។ សោ ទេវ
ឌីស្សាទេតព្វោ ន អប្បសាទេតព្វោ ។ អនុស្សាទេត្វា
អនប្បសាទេត្វា ស្មេវ សាធុតំ សញ្ញាបេតព្វោ
តេសំយេវ ព្យញ្ញនាទំ និសន្និយា ។

[១១២] អបរោចិ ចេ ចុន្ត សុត្តន្តបិដកេ សង្ឃេ(១)
ធម្មំ ភាសេយ្យ តត្រ ចេ តុម្ពាតំ ឯវមស្ស អយំ ខោ
អាយស្មា អត្តញ្ញោវ សម្មា កណ្ហាតិ ព្យញ្ញនាទំ សម្មា
រោបេតីតិ ។ តស្ស សាធុតិ ភាសិតំ អភិនន្និតំ
អនុមោទិតំ ។ តស្ស សាធុតិ ភាសិតំ អភិនន្និត្វា
អនុមោទិត្វា សោ ឯវមស្ស វចនីយោ លាភា នោ
អារុសោ សុលទ្ធិ នោ អារុសោ យេ មយំ អាយ-
ស្មន្នំ តានិសំ សុត្តន្តបិដកេ សរិស្សាម(២) ឯវំ អត្ត-
បេតិ ព្យញ្ញនុបេតន្តិ(៣) ។

---

១ ឧ ម សង្ឃេ ។ ២ ឧ. ម. បស្សម ។ ៣ ឧ. អត្ថបេតំ វ្យញ្ញនុបេតន្តិ ។

ពាសាទកស្សត្រ ធម្មភាសិតរបស់សង្ឃដាសត្រហូតរី

ជាព្យញ្ជនៈស្រួលជាង ។ អ្នកទាំងឡាយមិនត្រូវលើក មិនត្រូវបង្កាប់
គេឡើយ ។ លុះមិនលើក មិនបង្កាប់ហើយ គួរពន្យល់គេដោយ
ស្រួលបួល ដើម្បីចាំទុកនូវពួកព្យញ្ជនៈនោះ ។

(១១២) ម្នាលចុន្ទ បើសង្ឃដាសត្រហូតរីដទៃទៀត និយាយ
ធម៌ ក្នុងការនិយាយនោះ បើអ្នកទាំងឡាយ មានសេចក្តីយល់យ៉ាងនេះ
ថា លោកដ៏មានអាយុទេះ កាន់យកនូវអត្ត ក៏ត្រឹមត្រូវ សំដែងនូវពួក
ព្យញ្ជនៈ ក៏ត្រឹមត្រូវ ។ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវត្រេកអរ ត្រូវអនុមោទនា
ចំពោះភាសិតរបស់ភិក្ខុនោះថា សាធុ ដូច្នោះ ។ លុះត្រេកអរ អនុ-
មោទនា ចំពោះភាសិតរបស់ភិក្ខុនោះថា សាធុ ដូច្នោះហើយ ត្រូវនិយាយ
នឹងភិក្ខុនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ជាលោករបស់ពួកយើង ម្នាល
អារុសោ ពួកយើងបានស្រួលហើយ ពួកយើងរលឹកនូវលោកដ៏មាន
អាយុថា សត្រហូតរីប្រាកដដូចជាលោក ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវអត្ត
ដឹងច្បាស់នូវព្យញ្ជនៈយ៉ាងនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិជយនិកាយស្ស ពាណិកវគ្គោ

(១១៣) ន ពោ អហំ^(១) ចុន្ទ ទិដ្ឋធម្មិកានំយេវ អា-
សវានំ សំវ័រាយ ធម្មំ ទេសេមិ ន បណាហំ ចុន្ទ សម្ម-
រាយិកានំយេវ អាសវានំ បដិយានាយ ធម្មំ ទេសេមិ
ទិដ្ឋធម្មិកានំ ចេវហំ^(២) ចុន្ទ អាសវានំ សំវ័រាយ
ធម្មំ ទេសេមិ សម្មរាយិកានំ ច អាសវានំ
បដិយានាយ ។ តស្មាតិហ ចុន្ទ យំ ពោ មយា ចំរិ
អនុញ្ញាតំ អលំ ពោ តំ យាវទេវ ស័តស្ស បដិយា-
នាយ ឱណ្ណាស្ស បដិយានាយ ឱសមកសវនា-
តបសំវិសបសម្មស្សានំ បដិយានាយ យាវទេវ ហិរិ-
កោចនបដិដ្ឋាននតិ យោ ពោ មយា បិណ្ណាថាតោ
អនុញ្ញាតោ អលំ ពោ សោ យាវទេវ ឥមស្ស កា-
យស្ស វិតិយា យាបនាយ វិហឹសុបរតិយា^(៣) ព្រហ្ម-
ចរិយានុត្តហាយ ឥតិ បុរាណាញ វេទនំ បដិហត្ថមិ

---

១ ខ. នវំ អហំ ។ ២ ម. វិដ្ឋធម្មិកានញោហំ ។ ៣ ខ. វិហឹសុបរតិយា ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាដិកវគ្គ

(១១៣) ម្នាលបុទ្ធ ភថាគតមិនសំដែងធម៌ ដើម្បីរារាំងនូវភាសវៈ
 ទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបច្ចុប្បន្ន តែមួយយ៉ាង ដល់ពួកអ្នក
 ទេ ម្នាលបុទ្ធ ភថាគតមិនសំដែងធម៌ ដើម្បីកំចាត់បង់នូវភាសវៈ
 ទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងលោកខាងមុខ ប៉ុណ្ណោះទេ ម្នាលបុទ្ធ
 ភថាគតសំដែងធម៌ ដើម្បីរារាំងនូវភាសវៈទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ដើម្បីកំចាត់បង់នូវភាសវៈទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងលោកខាងមុខផង ។ ម្នាលបុទ្ធ ព្រោះហេតុដូច្នោះ ចីវរណាដែល
 ភថាគតបានអនុញ្ញាតហើយ ដល់អ្នកទាំងឡាយ ចីវរនោះ ក៏សមគួរ
 ដល់អ្នកទាំងឡាយ ដើម្បីការពារនូវគ្រឿងកំដៅ ដើម្បី
 ការពារនូវសម្បុររូបបាម មូស ខ្យល់ កំដៅថ្ងៃ នឹងពស់តូច ពស់ធំ ទាំង
 ឡាយប៉ុណ្ណោះ ទាំងដើម្បីបិទបាំងនូវអវយវៈ ជាគ្រឿងញ៉ាំងសេចក្តី
 អៀនខ្មាសឲ្យកម្រើក ប៉ុណ្ណោះឯង ចង្ហាន់បិណ្ឌបាតណា ដែលភថាគត
 បានអនុញ្ញាតហើយ ដល់អ្នកទាំងឡាយ ចង្ហាន់បិណ្ឌបាតនោះ ក៏គួរ
 ដល់អ្នកទាំងឡាយ ដើម្បីគ្រាន់តែឲ្យកាយនេះ តាំងនៅបាន ប្រព្រឹត្ត
 ទៅបាន ដើម្បីកំចាត់បង់ នូវសេចក្តីលំបាក ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ព្រហ្ម-
 ចារ្យ ដើម្បីធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អាត្មាអញនឹងបំបាត់ នូវវេទនាចាស់ផង

បាសាទិកសុត្តេ បីវប្បព្វយាទិស្សនុដាននំ

នវញ្ច វេទនំ ន ឧប្បនេស្សាមិ យាត្រា ច មេ ភវិស្សតិ

អនវជ្ជតា ច ជាសុវិហារោ ចាតិ យំ វោ មយា

សេនាសនំ អនុញ្ញាតំ អលំ វោ នំ យាវនេវ ស្ម-

តស្ស បដិយាតាយ ឧណ្ហាស្ស បដិយាតាយ ឱស-

មកសវាតាតបសិរីសបសម្មស្សនំ បដិយាតាយ យា-

វនេវ ឧតុបរិស្សយវិនោទនំ បដិសន្ធានាវាមត្តំ យោ

វោ មយា កិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារោ អនុញ្ញាតោ

អលំ វោ សោ យាវនេវ ឧប្បន្នានំ វេយ្យោពាដិកានំ

វេទនានំ បដិយាតាយ អព្យាបជ្ឈិបរមតាយាតិ ។

ធានាទិកសូត្រ ការទ្រង់អនុញ្ញាតបច្ច័យ មានបីរប្បច្ច័យជាដើម

ទាំងមិនឱ្យវេទនាថ្មីកើតឡើងបានផង ការប្រព្រឹត្តិទៅ (នៃឥរិយាបថទាំង ៤
 ក្តី) សេចក្តីមិនមានទោសក្តី ការនៅសប្បាយក្តី នឹងមានដល់អាត្មាអញ
 (ដោយការបរិភោគ នូវចម្អិនបិណ្ឌបាទនេះ) ទីសេនាសនៈណា ដែល
 តថាគតបានអនុញ្ញាតហើយ ដល់អ្នកទាំងឡាយ ទីសេនាសនៈនោះ
 សមគួរ ដល់អ្នកទាំងឡាយ ដើម្បីការពារនូវគ្រូជាក់ ដើម្បីការ
 ពារនូវកំដៅ ដើម្បីការពារនូវសម្ព័ស្សរូបបាម មូស ខ្យល់ កំដៅថ្ងៃ
 នឹងពស់តូច ពស់ធំទាំងឡាយប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីបន្ថែមនូវក្រវល់ក្រវាយ
 ដែលកើតអំពីរដូវ អភិរម្យសម្លនៅ ក្នុងកម្មង្គាន ប៉ុណ្ណោះឯង គ្រឿង
 បរិក្ខារជាទីរក្សានូវជីវិត គឺថ្នាំជាបច្ច័យដល់អ្នកជម្ងឺណា ដែលតថាគត
 បានអនុញ្ញាតហើយ ដល់អ្នកទាំងឡាយ គ្រឿងបរិក្ខារជាទីរក្សានូវជីវិត
 គឺថ្នាំជាបច្ច័យដល់អ្នកជម្ងឺនោះ សមគួរដល់អ្នកទាំងឡាយ ដើម្បី
 ការពារនូវវេទនាទាំងឡាយ ដែលបៀតបៀនផ្សេង ៗ ដែលកើតឡើង
 ហើយ ដើម្បីប្រាសចាកទុក្ខទាំង ជាធម្មតា ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាសិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

(១១៤) ហំ នំ ខោ បនេនំ ចុន្ត វិជ្ជតិ យំ អពាតិភិយា
 បរិព្វាជកោ ឯវំ វិទេយ្យំ សុខល្លិកានុយោភបទុយុត្តា
 សមណា សក្យបុតិយា វិហារដ្ឋិតិ ។ ឯវំ វិទមាណា(១)
 ចុន្ត អពាតិភិយា បរិព្វាជកោ ឯវមស្ស វិទនិយា
 កតមោ សោ អាវុសោ សុខល្លិកានុយោកោ សុខល្លិ-
 កានុយោកាចិ ហិ ពហូ អនេកវិហិតា នានប្បការ-
 កាតិ ។ ចត្តារោមេ ចុន្ត សុខល្លិកានុយោកា ហំនា
 គម្មា ហោថ្មីជំនិកោ អនិយា អនត្តសញ្ញិតា ន និព្វិ-
 នាយ ន វិរាតាយ ន និរោជាយ ន ឧបសមាយ ន
 អភិណាយ ន សម្មោជាយ ន និព្វានាយ សំវត្តន្តិ ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ចុន្ត ឯកថោ ពាលោ
 ចាលោ វិជិត្វា អត្តានំ សុខេតិ ចំលោតិ អយំ
 បឋមោ សុខល្លិកានុយោកោ ។ ចុន ចបរំ ចុន្ត

១ ខ. ម. ឯវំ វិទិតោ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ ៣ដំរីវគ្គ

(១១៤) ម្នាលចុន្ទ ហេតុជាទីតាំងរមែងមានយ៉ាងនេះ គឺពួក
 បរិព្វាជក ជាអន្សតិរិយ(១) សមបីជានិយាយយ៉ាងនេះថា ពួកសមណ-
 សក្យបុត្តិយ៍ជាអ្នកប្រកបរឿយ ។ ក្នុងសុខល្លិកានុយោគ (ប្រកបខ្លួនឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងការស្រួល) ។ ម្នាលចុន្ទ កាលបើពួកបរិព្វាជក ជាអន្ស-
 តិរិយនិយាយយ៉ាងនេះ ត្រូវអ្នកទាំងឡាយនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាល
 អាវុសា សុខល្លិកានុយោគនោះ ដូចម្តេចខ្លះ ព្រោះថា សុខល្លិកានុយោគ
 មានច្រើន មិនមែនតែមួយ មានប្រការផ្សេង ។ ។ ម្នាលចុន្ទ សុខល្លិកា-
 នុយោគនេះ មាន ៤ ជារបស់ថោកទាប ជារបស់អ្នកស្រុក ជារបស់
 បុគ្គជន មិនមែនជារបស់ព្រះអរិយៈ មិនមែនប្រកបដោយប្រយោជន៍
 មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តី
 ប្រាសចាករាគៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីរំលត់ទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីដឹងក្រលែង មិន
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីគ្រាស់ដឹង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វានទេ ។
 សុខល្លិកានុយោគ ៤ យ៉ាងនោះ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលចុន្ទ ជនពាលខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ សម្លាប់សត្វទាំងឡាយ ហើយធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យបាន
 ឆាប់រហ័ស នេះឈ្មោះថា សុខល្លិកានុយោគ ទី ១ ។ ម្នាលចុន្ទ មួយទៀត

---

១ សំដៅដល់មេលខ្នងវៃក្រៅព្រះពុទ្ធសាសនា ។

ធានាទិកសុត្តេ ចត្តារោ សុខល្លិកានុយោគ

ឥនេកកោ អនិច្ចំ អាទិយិត្តា អត្តានំ សុខេតិ
 បិណេតិ អយំ ទុតិយោ សុខល្លិកានុយោគោ ។ បុន
 ចបរំ ចុន្ទ ឥនេកកោ មុសា កណិត្តា អត្តានំ សុខេតិ
 បិណេតិ អយំ តតិយោ សុខល្លិកានុយោគោ ។
 បុន ចបរំ ចុន្ទ ឥនេកកោ បញ្ចបិ កាមកុ-
 ណេបិ សមប្បតោ សមដ្ឋិត្តោ បរិចារេតិ(១) អយំ
 ចតុត្តោ សុខល្លិកានុយោគោ ។ ឥមេ ទោ ចុន្ទ
 កត្តារោ សុខល្លិកានុយោគោ បីនា កម្មា ទោប្បដ្ឋ-
 និកា អនរិយា អនត្ថសញ្ញិតា ន និព្វិទាយ ន
 វិរាគាយ ន និរោធាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ
 ន សម្មោធាយ ន និព្វានាយ សំវត្តន្តំ ។ ហំនំ ទោ
 បនេតិ ចុន្ទ វិជ្ជតិ យំ អញ្ញតិទិយា បរិព្វាជកា

១ ១ បរិវេតិ ។

ពាសាទិកសូត្រ សុខល្លិកានុយោគ ៤ យ៉ាង

ជនពាលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ កាន់យកនូវវត្ថុ ដែលគេមិនបានឲ្យ
 ហើយធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យបានធាត់ធំ នេះឈ្មោះថា សុខល្លិកានុយោគ
 ទី ២ ។ ម្នាលចុន្ទ មួយទៀត ជនពាលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ពាល
 ពាក្យមុសាវាទ ហើយធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យបានធាត់ធំ នេះឈ្មោះថា
 សុខល្លិកានុយោគ ទី ៣ ។ ម្នាលចុន្ទ មួយទៀត បុគ្គលពួកខ្លះក្នុង
 លោកនេះ ជាអ្នកឆ្កែតស្តាប់ស្តាប់ បំរើដោយកាមគុណទាំង ៥ នេះ
 ឈ្មោះថា សុខល្លិកានុយោគ ទី ៤ ។ ម្នាលចុន្ទ សុខល្លិកានុយោគ ៤
 យ៉ាងនេះឯង ជាធម៌ថោកទាប ជាបរស័អ្នកស្រុក ជាបរស័បុប្ផន
 មិនមែនរបស់ព្រះអរិយៈ មិនមែនប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិនប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីប្រាសចាក
 រាគៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីរលត់ទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តី
 ស្ងប់រម្ងាប់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីជំងឺក្រៃលែង មិនប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ជំងឺ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វានទេ ។ ម្នាលចុន្ទ
 ហេតុជាទីតាំងរមែងមាន យ៉ាងនេះ គឺពួកបរិព្វាជក ជាអនុត្តរិយ

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស ពាណិកវគ្គោ

ឃីវំ វិទេយ្យំ^(១) ឥមេ ចត្តារោ សុខល្លិកានុយោគេ
អនុយុត្តា សមណា សក្យបុត្តិយា វិហារន្តិតំ ។ តេ
វោ មា^(២) ហោវន្តិស្ស វិបនិយា ន តេ វោ^(៣) សម្មា
វិទមាណា វិទេយ្យំ ន អត្តាចិត្តេយ្យំ តេ វោ^(៤) អសតា
អក្ខតេន ។

(១១៥) ចត្តារោមេ ចុន្ទ សុខល្លិកានុយោកា
ឃីកន្តំ និព្វិទាយ^(៥) វិវាតាយ និរោជាយ ឧប-
សមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោជាយ និព្វានាយ
សិវត្តន្តំ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធ ចុន្ទ^(៦)
វិវិច្ឆេវ កាមេហិ វិវិច្ឆ អត្តសលេហិ ធម្មេហិ
សវិតត្តំ សវិហារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ណាជំ^(៧)
ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ អយំ បឋមោ សុខល្លិកា-
នុយោគោ ។ ពុន ចបរំ ចុន្ទ ភិក្ខុ វិតត្តវិហារជំ
វ្រូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ណាជំ^(៨) ឧបសម្បជ្ឈ
វិហារតិ អយំ ទុតិយោ សុខល្លិកានុយោគោ ។

---

១ ឧ. អញ្ញតិគ្គិយា ឃីវំ បុច្ឆេយ្យំ ។ ២ ឧ. តេ មា ។ ៣-៤ ឧ វោ តេ ។
៥ ឧ. ម. និកុន្តិតិពាយ ។ ៦ ឧ. ម. និធ ចន្ទ ភិក្ខុ ។ ៧ ឧ. បឋមជ្ឈិកំ ។
៨ ឧ. ទុតិយជ្ឈិកំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសកាយ បាណិកវគ្គ

សមីចំជានិយាយយ៉ាងនេះថា ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍ ជាអ្នកប្រកប
 រឿយៗ នូវសុខល្អិតានុយោគទាំង ៤ នេះ ។ អ្នកទាំងឡាយត្រូវនិយាយតប
 ទៅនឹងពួកបរិព្វាជកនោះថា ពួកលោកកុំនិយាយយ៉ាងនោះ ឯពួកបរិព្វាជក
 ទាំងនោះ មិនមែននិយាយ ដោយត្រឹមត្រូវនឹងពួកអ្នកទេ ពួកបរិព្វាជកទាំង
 នោះ មិនតប្បបង្កប់ពួកអ្នក ដោយពាក្យមិនមែន ដោយពាក្យមិនពិតទេ ។

[១១៥] ម្នាលបុទ្ធ សុខល្អិតានុយោគនេះមាន ៤ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីសេចក្តីប្រាសាចាករាគៈ ដើម្បីសេចក្តី
 រលត់ទុក្ខ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងក្រៃលែង ដើម្បី
 សេចក្តីគ្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វានដោយពិត ។ សុខល្អិតានុយោគ
 ៤ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលបុទ្ធ ភិក្ខុកងសាសនានេះ ស្ងាត់ស្រឡះចាក
 កាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ស្រឡះចាកធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសល ដល់នូវ
 បឋមជ្ឈាន ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈវិចារៈ មានបីតំនឹងសុខៈដែលកើតអំពី
 សេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ (ជាអារម្មណ៍) នេះឈ្មោះថា សុខល្អិតានុយោគទី ១ ។
 ម្នាលបុទ្ធ មួយទៀត ព្រោះសេចក្តីរម្ងាប់នូវវិតក្កៈនឹងវិចារៈទាំងឡាយ
 ។ បេ ។ ភិក្ខុដល់នូវទុតិយជ្ឈាន នេះឈ្មោះថា សុខល្អិតានុយោគទី ២ ។

បាណិកសុត្តេ ចត្តារោ សុខល្លិកានុយោគ

បុន ចបរិ ចុន្ទ ភិក្ខុ បីតិយា ច វិវាតា ។ បេ ។
 តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ អយំ តតិយោ
 សុខល្លិកានុយោគោ ។ បុន ចបរិ ចុន្ទ ភិក្ខុ
 សុខស្ស ច បហាណា ធុក្ខស្ស ច បហាណា ។ បេ ។
 ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ អយំ ចតុត្ថោ
 សុខល្លិកានុយោគោ ។ ឥមេ ខោ ចុន្ទ ចត្តារោ
 សុខល្លិកានុយោកា ឯកន្តំ និត្តិទាយ វិវាតាយ
 និរោជាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្មោជាយ
 និព្វានាយ សំវត្តន្តំ ។ ហានំ ខោ បនេតិ ចុន្ទ
 វិជ្ជតិ យំ អញ្ញតិវិយា បរិព្វាជកា ឃរិ វិទេយ្យំ
 ឥមេ ខោ ចត្តារោ^(១) សុខល្លិកានុយោកេ អនុយុត្តា
 សមណា សក្យបុត្តិយា វិហារន្តិ ។ តេ វេ ឃរិវន្តិស្ស^(២)
 វិចជិយា សម្មា តេ វេ^(៣) វិទមាណា វិទេយ្យំ ន
 តេ វេ^(៤) អញ្ញចិត្តេយ្យំ អសតា អក្ខតេន ។

---

១ ឧ. ម. ឥមេ ចត្តារោ ។ ២ ឧ. ពេ ឃរិវន្តិស្ស ។ ៣-៤ ឧ. វេ វេ ។

បាលីកាសូត្រ សុខល្លិកានុយោគ ៤ យ៉ាង

ម្នាលចុន្ទ មួយទៀត ព្រោះនឿយណាយចាកបីតិ ។ បេ ។ ភិក្ខុ
 ដល់នូវតតិយជ្ឈាន នេះឈ្មោះថា សុខល្លិកានុយោគ ទី ៣ ។ ម្នាល
 ចុន្ទ មួយទៀត ព្រោះលះបង់នូវសុខផង លះបង់នូវទុក្ខផង ។ បេ ។
 ភិក្ខុដល់នូវចតុតជ្ឈាន នេះឈ្មោះថា សុខល្លិកានុយោគ ទី ៤ ។ ម្នាល
 ចុន្ទ សុខល្លិកានុយោគទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ទើបប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 សេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីសេចក្តីប្រាសចាកកតៈ ដើម្បីសេចក្តីរលត់
 ទុក្ខ ដើម្បីសេចក្តីរម្ងាប់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងក្រែវលន ដើម្បីសេចក្តី
 ត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន ដោយចំណែកមួយ ។ ម្នាលចុន្ទ
 ហេតុជាទីតាំងរមែងមាន យ៉ាងនេះ គឺពួកបរិញ្ញាដក ជាអនុត្តរិយ សមជា
 និយាយយ៉ាងនេះថា ពួកសមណៈជាសក្យបុត្តិយ៍ ជាអ្នកប្រកបរឿយ ។
 នូវសុខល្លិកានុយោគទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ពួកអ្នកទាំងឡាយ គួរ
 និយាយទៅ នឹងពួកបរិញ្ញាដកទាំងនោះថា យ៉ាងហ្នឹងហើយ ពួកគេកាល
 និយាយឲ្យអ្នកទាំងឡាយ ឈ្មោះថា និយាយដោយត្រូវ ពួកគេមិនមែន
 និយាយបង្ហាច់អ្នកទាំងឡាយ ដោយមិនមានមែន ដោយមិនពិតទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីបេតិកយស្ស បាដិកវគ្គោ

(១០៦) ហំនំ ខោ បនេតំ ចុន្ទ វិជ្ជិតំ យំ អញ្ញ-
តិត្តិយា បរិព្វាជកា ឃំ វនេយ្យំ ឥមេ បដាវុសោ
ចត្តារោ សុខល្លិកានុយោគេ អនុយុត្តានំ វិហារតំ
កតិ ដលានំ កតានិសំសា បាដិកម្ពុតិ ។
ឃំវាទិនោ ចុន្ទ អញ្ញតិត្តិយា បរិព្វាជកា ឃំមស្ស
វចនំយា ឥមេ ខោ អាវុសោ ចត្តារោ សុខល្លិកា-
នុយោគេ អនុយុត្តានំ វិហារតំ ចត្តារំ ដលានំ ចត្តារោ
អាទិសំសា បាដិកម្ពុ ។ កតមេ ចត្តារោ ។
ឥដាវុសោ ភិក្ខុ តិណ្ណំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា
សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិច្ឆេតិយោ និយតោ សញ្ញា-
និបរាយនោ ឥទំ បឋមំ ដលំ បឋមោ អាទិសំ-
សោ ។ បុន ចបរំ អាវុសោ ភិក្ខុ តិណ្ណំ
សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា រាគនោសមោហានំ
តន្តតា សកុណកាមំ ហោតិ សតិទេវ ឥមំ លោកិ
អាគត្ត ទុក្ខស្សនំ ករោតិ ឥទំ ទុតិយំ ដលំ
ទុតិយោ អាទិសំសោ ។ បុន ចបរំ អាវុសោ ភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដក ទំយនិកាយ បាណិកវគ្គ

(១១៦) ម្នាលបុទ្ធ ហេតុជាទីតាំងវេមន៍មានយ៉ាងនេះ គឺពួក
 បរិព្វាជក ជាអន្យត្តិយ សមបីជានិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ
 ផលប្តីនានយ៉ាង អាទិសង្សប្តីនានយ៉ាង វេមន៍ប្រាកដដល់បុគ្គលអ្នក
 ប្រកបរឿយៗ នូវសុខល្អិកានុយោគទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលបុទ្ធ ពួក
 បរិព្វាជក ជាអន្យត្តិយនិយាយយ៉ាងនេះ អ្នកទាំងឡាយត្រូវនិយាយ
 យ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ផល ៤ យ៉ាង អាទិសង្ស ៤ យ៉ាង វេមន៍ប្រា-
 កដ ដល់ពួកបុគ្គលអ្នកប្រកបរឿយៗ នូវសុខល្អិកានុយោគទាំង ៤ យ៉ាង
 នេះឯង ។ ផលនឹងអាទិសង្សទាំង ៤ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាល
 អារុសោ ភិក្ខុកងធម្មនិយនេះ ជាសោភាបន្តបុគ្គល មានកិរិយាមិន
 ធ្លាក់ចុះជាធម្មតា ជាបុគ្គលទៀងទាត់ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹង ប្រព្រឹត្តទៅ
 ខាងមុខ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំង ៣ នេះជាផលទី ១ ជាអាទិ-
 សង្សទី ១ ។ ម្នាលអារុសោ មួយទៀត ភិក្ខុជាសកទាតាមិបុគ្គល ព្រោះ
 អស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំង ៣ ទាំងស្រាលស្តើងចាករាគៈ ទោសៈ នឹង
 មោហៈ មកកាន់លោកនេះម្តងទៀត វេមន៍ធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបាន នេះជា
 ផលទី ២ ជាអាទិសង្សទី ២ ។ ម្នាលអារុសោ មួយទៀត ភិក្ខុបានកំណើត

ពាសាទិកសុត្តេ បន្តារោ សុខល្លិកានុយោគានិសំសា

បញ្ចនំ ឌីរម្ហានិយានំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខុយា
ញ

ឌីបចានិកោ ហោតិ ភត្ត បរិនិព្វាយំ អនាវត្តិធម្មោ

ភស្មា លោកា ឥទិ ភតិយំ ដលំ ភតិយោ អាជិ-

សំសោ ។ បុន ចបរិ អាវុសោ ភិក្ខុ អាសវានំ ឧយោ

អនាសវញ្ញោតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋ វ ធម្មេ សយំ

អភិញ្ញា សង្ខកត្វា ឌីបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ឥទិ ចត្តតិ

ដលំ ចតុត្តោ អាជិសំសោ ។ ឥមេ ខោ អាវុសោ

សុខល្លិកានុយោគេ អនុយុត្តានំ វិហារតិ ឥមាជិ ចត្តារិ

ដលានិ ចត្តារោ អាជិសំសោ ចាជិកម្ពុតិ ។

បាសាទិកសូត្រ អាទិសង្ឃនៃសុខល្លិកានុយោគ ៤ យ៉ាង

ជាទុបបុគ្គលៈ (អនាគាមិបុគ្គល) តែងបរិនិព្វានក្នុងភពនោះ មានភរិយា
 មិនត្រូវទ្រប់ចាកលោកនោះ ជាធម្មតា ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈជា
 ចំណែកខាងក្រោម ៥ នេះជាផលទី ៣ ជាអាទិសង្ឃ ទី ៣ ។ ម្នាល
 អារុសោ មួយទៀត ភិក្ខុធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ នឹងបញ្ញាវិមុត្តិ^(១)
 ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញា
 របស់ខ្លួន ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ រឺមនស្សម្រេចសម្រាន្តនៅ
 ដោយឥរិយាបថ នេះជាផលទី ៤ ជាអាទិសង្ឃទី ៤ ។ ម្នាលអារុសោ
 ផលទាំង ៤ នេះ អាទិសង្ឃទាំង ៤ នេះ រឺមនស្សប្រាកដដល់ពួកភិក្ខុអក
 ប្រកបរឿយ ។ នូវសុខល្លិកានុយោគ ទាំងនេះឯង ។

១ ចេតោវិមុត្តិ សេចក្តីរួចចាកវិលេសដោយអំណាចចិត្ត គឺវិមុត្តិមានសមាធិជាបទដ្ឋាន សំ-
 ដោយករិមុត្តិរបស់ព្រះអរិយៈដែលបានសម្រេចអរូចដ្ឋានណាមួយរួចហើយ ទើបចំពេញវិបស្ស-
 នាជាក្រោយ ។ បញ្ញាវិមុត្តិ សេចក្តីរួចដោយអំណាចបញ្ញា គឺវិមុត្តិសម្រេចដោយការបំពេញវិច-
 ារិបស្សនាសុទ្ធ ឬបានត្រឹមរូបដ្ឋានណាមួយ ហើយក៏សម្រេចមន្តសីល សំដោយករិមុត្តិរបស់ពួក
 ព្រះអរិយៈ បើកខាងសុត្តនិបស្សកៈ ។ ក្នុងទីខ្លះ លោកថាជាឈ្មោះអរហន្តផលជាមួយគ្នា គឺចេតោ-
 វិមុត្តិ សំដៅដល់ការផុតចាកភពៈ បញ្ញាវិមុត្តិ ការផុតចាកអវិជ្ជា ។ ក្នុងបរមត្ថទីមនី អន្តិចថា
 អភិធម្ម បញ្ជាក់ថា សុត្តនិបស្សកៈ ហៅបានទាំងពីព្រះស្រោតាឡើងទៅ ។ ក្នុងសូត្រនេះ មាន
 បន្ថែមពាក្យថា មិនមានអាសវៈ បន្ទាប់នឹងចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិផង តាំងឲ្យយល់ថា វិមុត្តិទាំង
 ពីរនេះ គង់ហៅថា ទាំងពីស្រោតាឡើងទៅដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាសិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

[១១៧] ហំនំ ខោ បនេតំ ចុន្ទ វិជ្ជតំ យំ
អញ្ញតិវិញ្ញាណំ បរិញ្ញាជណា ឃិវំ វនេយ្យំ អដ្ឋតិវិញ្ញាណំ
សមណា សត្យបុត្តិយា វិហារវិជ្ជតំ ។ ឃិវំវាទិណោ ចុន្ទ
អញ្ញតិវិញ្ញាណំ បរិញ្ញាជណា ឃិវមស្ស វចនិយា អត្ថំ ខោ
អាវុសោ តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា អរហតា
សម្មាសម្ពុទ្ធន សាវកានំ ធម្មា ទេសិតា បញ្ញតា
យាវជីវំ អនតិក្កមនិយា ។ សេយ្យថាបិ អាវុសោ
ន្ទិវិលោ វា អយោវិលោ វា កម្មីរនេមោ សុ-
និក្ខត្តោ^(១) អចលោ អសម្បវេដិ ឃិវមេវ ខោ អាវុសោ
តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មា-
សម្ពុទ្ធន សាវកានំ ធម្មា ទេសិតា បញ្ញតា យាវជីវំ
អនតិក្កមនិយា ។ យោ សោ អាវុសោ ភិក្ខុ អរហំ
វិលាសវេ វុសិតវា កតករណីយោ ឌីហិតកាវោ

១ ឧ. ម. សុនិទាណោ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបេនិកាយ បាលីកវគ្គ

(១១៧) ម្នាលបុទ្ធ ហេតុជាទីតាំង រមែងមានយ៉ាងនេះ គឺពួក
 បរិព្វាជកជាអន្យត្តិវិយ និយាយយ៉ាងនេះថា ពួកសមណៈជាសក្យបុត្តិយ៍
 ជាបុគ្គលមានសភាពមិនបិតថេរ ។ ម្នាលបុទ្ធ ពួកបរិព្វាជកជាអន្យ-
 ត្តិវិយ និយាយយ៉ាងនេះ អ្នកទាំងឡាយត្រូវនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាល
 អារុសោ ធម៌ទាំងឡាយដែលព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គនោះទ្រង់ជ្រាប
 ទ្រង់ឃើញ ជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ សំដែងហើយ បញ្ចតហើយ
 ដល់សារីកទាំងឡាយ ជាធម៌ដែលពួកសារីក មិនត្រូវប្រព្រឹត្តកន្លងដរាប
 ដល់អស់ជីវិត (នោះ) រមែងមានពិត ។ ម្នាលអារុសោ សសរគោល
 បួសសរវេជក ដែលលិចទៅក្នុងដីដ៏ជ្រៅ ដែលបុគ្គលដាំហើយដោយល្អ
 មិនកម្រើក មិនពោយយ៉ាងណាមិញ ម្នាលអារុសោ ធម៌ទាំងឡាយដែល
 ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាប ទ្រង់ឃើញ ជាព្រះអរហន្ត
 សម្មាសម្ពុទ្ធ សំដែងហើយ បញ្ចតហើយ ដល់សារីកទាំងឡាយជាធម៌
 ដែលពួកសារីក មិនត្រូវប្រព្រឹត្តកន្លង ដរាបដល់អស់ជីវិត យ៉ាងនោះឯង ។
 ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុណា ជាព្រះអរហន្តខ្លាំងណាស្រព មានព្រហ្មចរិយ-
 ធម៌ចប់ស្រេចហើយ មានកិច្ចធ្វើហើយ មានការដាក់ចុះហើយ មាន

ពាក្យសុត្តន្ត សិរីភិក្ខុបិដក

អនុប្បត្តសទត្តោ បរិក្ខុណាកវសោណោជនោ សម្មទត្តា
 រិមុត្តោ អកត្វោ សោ នវ មាណនិ អដ្ឋាចរិតំ ។
 អកត្វោ អាវសោ ខីណាសវេ ភិក្ខុ សញ្ញាច្ច ចាណិ
 ជីវិតា វេវេចេតិ អកត្វោ ខីណាសវេ ភិក្ខុ អទិដ្ឋិ
 យេយ្យសម្មាសំ អាទិយិតិ (១) អកត្វោ ខីណាសវេ
 ភិក្ខុ មេដ្ឋនំ ធម្មំ បដិសេវិតិ អកត្វោ ខីណាសវេ
 ភិក្ខុ សម្មជាទមុសាវនំ ភាសិតិ អកត្វោ ខីណាសវេ
 ភិក្ខុ សន្និធិការកកាមេ បរិក្ខត្តិតិ សេយ្យថាប
 បុត្រោ អាតារិកក្ខតោ (២) អកត្វោ ខីណាសវេ ភិក្ខុ
 ធម្មាភតិ កន្តិ អកត្វោ ខីណាសវេ ភិក្ខុ ទោសាភតិ
 កន្តិ អកត្វោ ខីណាសវេ ភិក្ខុ មោហាភតិ កន្តិ
 អកត្វោ ខីណាសវេ ភិក្ខុ កយាភតិ កន្តិ ។ យោ
 សោ អាវសោ ភិក្ខុ អរហំ ខីណាសវេ វសិតវ
 កតករណិយោ ធិហិតកាវោ អនុប្បត្តសទត្តោ

១ ឧ. អាទិតិ ។ ២ ឧ. អារិយបុត្រោ ។ ម. អារិក្ខុតោ ។

បាលាទិកសូត្រ ការឈប់ប្រព្រឹត្តកន្លងហេតុទាំង ៩ យ៉ាង

ប្រយោជន៍ដល់ហើយ ដោយលំដាប់ មានសំយោជន៍៖កងភពអស់រលីង
ហើយ ជាអ្នកផុតស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងដោយប្រវ័ត ភិក្ខុនោះ ឈប់
ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវហេតុទាំងឡាយ ៧ យ៉ាង ។ ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុជាខិ-
ណាសវៈ ឈប់ក្លែងផ្គាប់បង់សត្វចាកជីវិត^(១) ភិក្ខុជាខិណាសវៈ ឈប់
កាន់យកនូវវត្ថុដែលគេមិនបានឱ្យ ដែលហៅថា លួច^(២) ភិក្ខុជាខិណា-
សវៈ ឈប់សេពនូវមេប៉ុនធម្ម^(៣) ភិក្ខុជាខិណាសវៈ ឈប់ពោលពាក្យ
មុសាវាទ ដោយដឹងខ្លួន^(៤) ភិក្ខុជាខិណាសវៈ ឈប់បរិភោគ នូវតាម
ដែលជាសន្និធិការកៈ^(៥)ទាំងឡាយ ដូចកាលដែលខ្លួន នៅជាគ្រហស្ថតិ
មុន^(៦) ភិក្ខុជាខិណាសវៈ ឈប់លុះឆន្ទាគតិ^(៧) ភិក្ខុជាខិណាសវៈ ឈប់
លុះទោសាគតិ^(៨) ភិក្ខុជាខិណាសវៈ ឈប់លុះមោហាគតិ^(៩) ភិក្ខុជា
ខិណាសវៈ ឈប់លុះកយាគតិ^(១០) ។ ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុណាជាព្រះ
អរហន្តខិណាស្រព មានព្រហ្មចរិយធម៌ ចប់ស្រេចហើយ មានកិច្ចធ្វើ
ហើយ មានការរៀនចុះហើយ មានប្រយោជន៍ដល់ហើយដោយលំដាប់

---

១ ។ ៧ ។ ១៦ អង្គិកថា សំដៅយកការបរិភោគវត្ថុតាម តិកាមគុណ ៥ មានរូបជា
ដើម នឹងកិលេសតាម តិកិលេសជាហេតុឱ្យប្រាថ្នានូវរូបជាដើម ដែលខ្លួនបានធ្វើការសន្សំមក
រូបហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

បរិក្ខុំ ណាភវសោ ពោជនោ សម្មទណ្ឌ វិមុត្តោ អភព្វោ
ខោ^(១) សោ ឥហនិ នវ ហននិ អន្តរា បរិត្តន្តិ^(២) ។

[១១៨] ហនិ ខោ បនេតិ បុន្ណ វិជ្ជតិ យំ អត្តា-
តិត្តយា បរិព្វាជកា ឯវំ វទេយ្យំ អតីតំ ខោ អន្តរំ
អារត្ត សមណោ តោតមោ អតីតំ^(៣) ញាណទស្សនំ
បញ្ចបេតិ នោ ច ខោ អនាគតំ អន្តរំ អារត្ត អតីត-
តំ^(៤) ញាណទស្សនំ បញ្ចបេតិ តយំទិ កីសុ តយំទិ
កបិស្កតិ ។ តេ ច ^(៥) អញ្ញតិត្តយោ បរិព្វាជកា អញ្ញ-
វិហិតកេន^(៦) ញាណទស្សនេន អញ្ញវិហិតំ អញ្ញាណ-
ទស្សនំ^(៧) បញ្ចបេតតំ មញ្ញនិ យថវំ ពាលា អព្យត្តា ។
អតីតំ ខោ បុន្ណ អន្តរំ អារត្ត តថាគតស្ស សតានុ-
សារីព្ពាណំ^(៨) ហោតិ សោ យាវតតិ អាគម្ព័តិ តាវ-
តតិ អនុស្សាវតិ អនាគតញោ ខោ អន្តរំ អារត្ត
តថាគតស្ស ពោជនំ ញាណំ ឧប្បវ្មតិ អយបន្តិមា
ជាតិ នត្តនានិ បុន្ណពោតិ ។

---

១ ឧ. ម. ខោសទ្ធា ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. អន្តរាបរិត្តិ ។ ៣-៤ ម. អតិកេ ។
៥ ឧ. តេ នេវ ។ ៦ ឧ. អញ្ញវិហិតកេន ។ ៧ ឧ. ម. ញាណទស្សនំ ។ ៨ ឧ. សតានុ-
សារីព្ពាណំ ។

សុត្តន្តបិដក ទីយនិកាយ បាដិកវគ្គ

មានសញ្ញាជនៈប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងភពអស់ហើយ ជាអ្នកផុតស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ ភិក្ខុនោះឈប់ប្រព្រឹត្តកន្លង នូវហេតុទាំង ៧ យ៉ាង នេះឯង ។

[១១៨] ម្នាលបច្ចុន ហេតុជាទីតាំងរមែងមានយ៉ាងនេះ គឺពួកបរិព្វា- ជកជាអន្សត្រិយ និយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម រមែងបញ្ចត្ត ញាណទស្សនៈដំលើសលុប ព្រោះប្រាព្វនូវអតីតកាល ប៉ុណ្ណោះ មិន បញ្ចត្តញាណទស្សនៈដំលើសលុប ព្រោះប្រាព្វនូវកាល ជាអនាគត ឡើយ ការមិនបញ្ចត្តនោះព្រោះហេតុអ្វី ការមិនបញ្ចត្តដូច្នោះ ព្រោះហេតុ ដូចម្តេច ។ ឯពួកបរិព្វាជកជាអន្សត្រិយដទៃនោះ រមែងសំគាល់នូវពាក្យ ដែលគួរបញ្ចត្ត នូវហេតុមិនមែនជាញាណទស្សនៈ ដែលយូរទៅកាន់ទី ដទៃ ដោយញាណទស្សនៈ ដែលបែរទៅកាន់ទីដទៃ ប្រៀបដូចជាពួកជន ពាលជាអ្នកមិនវង់វៃដូច្នោះឯង ។ ម្នាលបច្ចុន តថាគត រមែងមានសតា- នុសារិញ្ញាណ^(១) ប្រាព្វតែកាលដែលកន្លងទៅហើយ តថាគតនោះ ប្រាថ្នាហេតុ មានប្រមាណណា ក៏នឹកតាមនូវហេតុ មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ បាន ឯញាណដែលកើតអំពីការគ្រាស់ដឹង ប្រាព្វកាលជាអនាគតក៏ កើតឡើងដល់តថាគតថា ឥឡូវនេះ ជាតិនេះ ជាជាតិទីបំផុតហើយ ការ កើតតទៅទៀត មិនមានទេ ។

១ អង្គិកថា ថា ញាណដែលសម្បយុត្តដោយបុព្វេនិវាសនុស្សតិ ។

ពាសទឹកសុទ្ធ ព្យាគព្យាគបញ្ញា

(១១៧) អតីតញ្ចេបិ^(១) ចុន្ទ ហោតិ អភ្នំ អតថ្ម
អនត្តសញ្ញាតិ នំ តថាគតោ ព្យាគរោតិ ។ អតីត-
ញ្ចេបិ^(២) ខោ ចុន្ទ ហោតិ ភ្នំ តថ្ម អនត្តសញ្ញាតិ
តិ បិ តថាគតោ ន ព្យាគរោតិ ។ អតីតញ្ចេបិ^(៣)
ខោ ចុន្ទ ហោតិ ភ្នំ តថ្ម អនត្តសញ្ញាតិ តត្រ
កាលញ្ញា តថាគតោ ហោតិ^(៤) តស្ស បញ្ញាស្ស
វេយ្យាករណយ ។ អនាគតញ្ចេបិ^(៥) ចុន្ទ ហោតិ
។ បេ ។ បច្ចុប្បន្ន^(៦) ខោ ចេបិ ចុន្ទ ហោតិ អភ្នំ អតថ្ម
អនត្តសញ្ញាតិ នំ តថាគតោ ព្យាគរោតិ ។ បច្ចុប្បន្ន^(៦)
ចេបិ ចុន្ទ ហោតិ ភ្នំ តថ្ម អនត្តសញ្ញាតិ តិបិ
តថាគតោ ន ព្យាគរោតិ ។ បច្ចុប្បន្ន^(៦) បិ ចេ^(៦) ចុន្ទ
ហោតិ ភ្នំ តថ្ម អនត្តសញ្ញាតិ តត្រ កាលញ្ញា
តថាគតោ ហោតិ តស្ស បញ្ញាស្ស វេយ្យាករ-
ណាយ ។ ឥត ខោ ចុន្ទ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នេស្ស
ធម្មេស្ស តថាគតោ កាលវាទី សច្ចវាទី^(៧) ភ្នតវាទី
អត្ថវាទី ធម្មវាទី វិនយវាទី តស្ស តថាគតោតិ វច្ឆតិ ។

១ ម. អតីត ចេបិ ។ ២-៣ ឧ. ម. អតីត ចេបិ ។ ៤ ឧ. កាលញ្ញា ហោតិ តថាគតោ ។
៥ ម. អនាគត ចេបិ ។ ៦ ឧ. ម. ចេបិ ។ ៧ ឧ. ម. សច្ចវាទី ឆ ទិស្សតិ ។

ពាណិជ្ជកម្មត្រូវ ប្រស្នាដែលព្រះធម៌ជាតិទ្រង់ព្យាករណ៍នឹងមិនទ្រង់ព្យាករ

(១១៧) ម្ចាស់ចុន្ទ បើពាក្យដែលកន្លងហើយមិនពិត មិនមែន មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ គឺថាគតមិនព្យាករពាក្យនោះទេ ។ ម្ចាស់ចុន្ទ បើពាក្យដែលកន្លងហើយ ជាពាក្យពិតប្រាកដ (តែ) មិនប្រកបដោយ ប្រយោជន៍ គឺថាគតក៏មិនព្យាករពាក្យនោះដែរ ។ ម្ចាស់ចុន្ទ ប្រសិនបើ ពាក្យដែលកន្លងហើយ ជាពាក្យពិតប្រាកដ ប្រកបដោយប្រយោជន៍ គឺថាគតជាអ្នកដឹងកាលគួរ ក្នុងពាក្យនោះ ទើបព្យាករប្រស្នានោះ ។ ម្ចាស់ ចុន្ទ បើពាក្យជាអនាគត ។ បេ ។ ម្ចាស់ចុន្ទ បើពាក្យជាបច្ចុប្បន្ន មិនពិត មិនមែន មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ គឺថាគត រមែងមិនព្យាករពាក្យ នោះទេ ។ ម្ចាស់ចុន្ទ បើពាក្យជាបច្ចុប្បន្នដែលពិតមែន (តែ) មិនប្រកប ដោយប្រយោជន៍ គឺថាគតរមែងមិនព្យាករពាក្យនោះទេ ។ ម្ចាស់ចុន្ទ តែបើពាក្យជាបច្ចុប្បន្ន ដែលពិតមែន ប្រកបដោយប្រយោជន៍ គឺថាគត ជាអ្នកដឹងកាលគួរ ក្នុងពាក្យនោះ ទើបព្យាករនូវប្រាស្នានោះ ។ ម្ចាស់ចុន្ទ គឺថាគតតែនិយាយក្នុងកាលគួរ និយាយតែពាក្យសច្ចៈ និយាយតែពាក្យ ពិត និយាយតែពាក្យជាប្រយោជន៍ និយាយតែពាក្យជាធម៌ និយាយ តែពាក្យជាវិន័យ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលជាអតីតអនាគតនឹងបច្ចុប្បន្ន ព្រោះហេតុនោះ បានជាហៅថា ព្រះគឺថាគត ដោយប្រការ ដូច្នោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

(១២០) យេវា ទោ^(១) ចុន្ទ សុខេវកកស្ស លោ-
 កកស្ស សមារកកស្ស សព្វាញ្ញកកស្ស សស្សមលា-
 ព្រាញ្ញណិយា មជ្ជាយ សុខេវមនុស្សាយ ធិដ្ឋំ សុតំ
 មុតំ វិញ្ញាតំ មតំ មរិយេសិតំ អនុវិចារិតំ មនសា សម្មា-
 វាសិតោន អភិសម្មត្ថំ វស្មា វាសិតោតិ វុច្ចតិ ។
 យេវា ចុន្ទ វតី វាសិតោ អនុវតិ សម្មាសម្មាសិ
 អភិសម្មត្ថំ យេវា វតី អនុចាដិសេសាយ និព្វា-
 ននាតុយា មរិនិព្វាយតិ យំ ឯតស្សី អនុនុរេ^(២) កាសិតិ
 លមតិ និទ្ធិសតិ សព្វតំ វាសេ ច ហោតិ^(៣) លោ
 អណាថាតិ^(៤) វស្មា វាសិតោតិ វុច្ចតិ ។ យថាវាដិ
 ចុន្ទ វាសិតោ វាសិតារី យថាវាសិតារី វាសិតារី វតិ
 យថាវាដិ វាសិតារី យថាវាសិតារី វាសិតារី វា^(៥)

---

១ ខ. យំ ទោ ។ ២ ខ. ម អនុនុរេ ។ ៣ ខ. ម. សព្វំ តំ កថេវិ ហោតិ ។
 ៤ ខ. ម អណាថា ។ ៥. ម. វិសុទ្ធា ន វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាណិកវគ្គ

(១២០) ម្នាលចុន្ទ របស់ណាដែលលោក ព្រមទាំងទេវលោក
 មារលោក ព្រហ្មលោក ទាំងពពួកសត្វព្រមទាំងសមណៈ នឹងព្រាហ្មណ៍
 នឹងមនុស្សដែលជាសម្មតិទេព បានឃើញហើយ បានឮហើយ បាន
 លឺទូក្បូកហើយ បានដឹងច្បាស់ហើយ បានដល់ហើយ បានស្វែងរក
 ហើយ បានជ្រើសរើសហើយដោយចិត្ត (របស់នោះ) គឺថាគតត្រាស់
 ដឹងហើយដោយប្រវ័ត ហេតុដូច្នោះបានជាគេហៅថា ព្រះតថាគត ។
 ម្នាលចុន្ទ គឺថាគតត្រាស់ដឹងនូវសម្មាសម្ពោធិដ៏ប្រសើរ ក្នុងវេលាយប់
 ណាផង ចរិនិព្វានដោយអនុបាទិសេសនិព្វានធាតុ ក្នុងវេលាយប់ណា
 ផង រមែងសំដែងហៅចង្អុលបញ្ជាក់ នូវហេតុណា ក្នុងចន្លោះនេះ ហេតុ
 ទាំងអស់នោះ សុទ្ធតែពិត មិនមែនត្រឡប់ទៅជាដទៃឡើយ ហេតុដូច្នោះ
 ហើយ បានជាគេហៅថា ព្រះតថាគត ។ ម្នាលចុន្ទ គឺថាគតនិយាយ
 យ៉ាងណា តែងធ្វើយ៉ាងនោះ ធ្វើយ៉ាងណា តែងនិយាយយ៉ាងនោះ
 ព្រោះតែតថាគតនិយាយយ៉ាងណា តែងធ្វើយ៉ាងនោះ ធ្វើយ៉ាងណា

ពាណិជ្ជកម្មស្តី អព្យាករណ៍

តស្មា តថាគតោតិ វុច្ចតិ ។ យំ^(១) សនេវកេ លោកេ
 សមារកេ សព្រហ្មកេ សស្សមណាព្រាហ្មណិយា ប-
 ដាយ សនេវមនុស្សាយ តថាគតោ អភិក្ខុ អនភិក្ខុតោ
 អព្រាណិកេសោ វសវត្ថិ តស្មា តថាគតោតិ វុច្ចតិ ។

[១២០] ហំនំ ខោ បនេតំ ចុន្ទ វិជ្ជតិ យំ
 អព្រាណិកេសោ បរិព្វាជកា ឃីវំ វនេយ្យំ កី នុ ខោ
 អារុសោ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណា ឥនមេវ
 សច្ចំ មោយមព្វាដ្ឋិតំ ។ ឃីវំវនិទោ ខោ^(២) ចុន្ទ អព្រា-
 និកេសោ បរិព្វាជកា ឃីវមស្ស វចនិយា អព្យាករណំ
 ខោ អារុសោ កកវតា ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណា
 ឥនមេវ សច្ចំ មោយមព្វាដ្ឋិតំ ។ ហំនំ ខោ បនេតំ ចុន្ទ
 វិជ្ជតិ យំ អព្រាណិកេសោ បរិព្វាជកា ឃីវំ វនេយ្យំ កី ប-
 នារុសោ ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណា ឥនមេវ សច្ចំ

---

១ ឧ. ម. យន្តំ នត្ថំ ។ ២ ឧ. ម. ខោសព្វោ នត្ថំ ។

បាសាទិកសូត្រ ប្រសូរដែលព្រះតថាគតមិនទ្រង់ព្យាករ

តែងនិយាយ យ៉ាងនោះ ហេតុដូច្នោះហើយ បានជាគេហៅថា ព្រះតថា-
គត ។ តថាគតជាអ្នកលើសលុប មិនមានបុគ្គលដទៃគ្របសង្កត់បាន ជា
អ្នកចម្អុលបង្ហាញនូវហេតុផ្ដិត ជាអ្នកផ្សាយនូវអំណាចទៅ ក្នុងលោក
ព្រមទាំងទៅលោក ព្រមទាំងមារលោក ព្រមទាំងព្រហ្មលោក ព្រមទាំង
សមណព្រាហ្មណ៍ នឹងពពួកសត្វ ព្រមទាំងមនុស្ស ជាសម្មតិទេព
ព្រោះហេតុនោះ បានជាគេហៅថា ព្រះតថាគត ។

(១២១) ម្នាលចុន្ទ ហេតុជាទីតាំង រឺមិនមានយ៉ាងនេះ គឺពួក
បរិព្វាជក ជាអន្យតិរិយ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ខាងមុខ
អំពីសេចក្ដីស្លាប់ទៅ សត្វនឹងកើតទៀត ឬហ្ន៎ ការយល់ឃើញនេះឯង
ជាការពិត ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេទេឬ ។ ម្នាល
ចុន្ទ (កាលបើ) ពួកបរិព្វាជក ជាអន្យតិរិយ និយាយយ៉ាងនេះហើយ
អ្នកត្រូវនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ព្រះមានព្រះភាគ មិនដែល
សំដែងថា ខាងមុខអំពីសេចក្ដីស្លាប់ទៅ សត្វគង់កើតទៀត ការយល់
នេះឯង ជាការពិត ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេដូច្នោះ
ទេ ។ ម្នាលចុន្ទ ហេតុជាទីតាំង រឺមិនមានយ៉ាងនេះ គឺពួកបរិព្វាជក
ជាអន្យតិរិ រឺនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលចុន្ទ ខាងមុខអំពីសេចក្ដី
ស្លាប់ទៅ សត្វមិនកើតទៀតឬហ្ន៎ ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

មោយមញ្ញត្ថំ ។ ឃំវាទិណោ ចុន្ទ អញ្ញត្ថិយោ
 បរិញ្ញាជណា ឃំវាស្ស វិចធិយា ឃំវិច្ចំ ។ ខោ អារុសោ
 កកវតា អញ្ញកតំ ន យោតិ តថាគតោ បរិ មរណា
 ឥនមេវ សុច្ចំ មោយមញ្ញត្ថំ ។ ហំនំ ខោ បនេតិ
 ចុន្ទ វិជ្ជតិ យំ អញ្ញត្ថិយោ បរិញ្ញាជណា ឃំវា វិទេយ្យំ កំ
 បនារុសោ ។ យោតិ ច ន ច យោតិ ។ តថាគតោ
 បរិ មរណា ឥនមេវ សុច្ចំ មោយមញ្ញត្ថំ ។ ឃំវា-
 ទិណោ ចុន្ទ អញ្ញត្ថិយោ បរិញ្ញាជណា ឃំវាស្ស វិច-
 ធិយា អញ្ញកតំ ខោ បនេតិ អារុសោ កកវតា យោតិ
 ច ន ច យោតិ តថាគតោ បរិ មរណា ឥនមេវ សុច្ចំ
 មោយមញ្ញត្ថំ ។ ហំនំ ខោ បនេតិ ចុន្ទ វិជ្ជតិ

១ ម. ឃំវិច្ចំ ។ ២ ឧ. កំ ។ ខោ អារុសោ ។ ៣ ឧ. ច ន ហោតិ ច ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ បាណិកវគ្គ

ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេឬ ។ ម្នាលចុន្ទ (កាលបើ)
 ពួកបរិព្វាជក ជាអន្យត្តិរិយដទៃ និយាយយ៉ាងនេះហើយ អ្នកត្រូវនិយាយ
 យ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ពាក្យនុ៎ះឯង ព្រះមានព្រះភាគ មិនព្យាករថា
 ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ សត្វមិនកើតទៀត ការយល់ឃើញនេះឯង
 ជាការពិត ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ដូច្នោះទេ ។
 ម្នាលចុន្ទ ហេតុជាទីតាំង រមែងមានយ៉ាងនេះ គឺពួកបរិព្វាជកជាអន្យត្តិរិយ
 និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ សត្វ
 កើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត ពាក្យ
 ពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ឬហ្ន៎ ។ ម្នាលចុន្ទ (កាលបើ)
 ពួកបរិព្វាជក ជាអន្យត្តិរិយ និយាយយ៉ាងនេះហើយ អ្នកត្រូវនិយាយ
 យ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ពាក្យនុ៎ះឯង ព្រះមានព្រះភាគ មិនព្យាករ
 ថា ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ សត្វកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ
 ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះ
 សូន្យទទេ ដូច្នោះទេ ។ ម្នាលចុន្ទ ហេតុជាទីតាំង រមែងមានយ៉ាងនេះ

ពាសាទិកសុត្តេ អព្យាករកថា

យំ អញ្ញតិភិយា បរិព្វាជកា ឃំ វិទេយ្យំ កី ប-
 ហាសោ នេ ហោតិ ន ន ហោតិ ភយាគតោ
 បរិ មរណា ឥទមេវ សុច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។ ឃំវិ-
 ទិនោ ចុន្ទ អញ្ញតិភិយា បរិព្វាជកា ឃំមស្ស វិ-
 ទីយា ឃំតិបំ ខោ អាសោ កកវតា អព្យាកតិ
 នេ ហោតិ ន ន ហោតិ ភយាគតោ បរិ មរណា
 ឥទមេវ សុច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។

[១២២] ឃំ ខោ បនេតំ ចុន្ទ វិជ្ជតិ យំ
 អញ្ញតិភិយា បរិព្វាជកា ឃំ វិទេយ្យំ កស្មា បនេ-
 តំ អាសោ សមណោ ន តោតមេន អព្យាកតន្តិ ។
 ឃំវិទិនោ ចុន្ទ អញ្ញតិភិយា បរិព្វាជកា ឃំមស្ស វិ-
 ទីយា ន ហោតិ អាសោ អត្ថសញ្ញតិ ន ធម្មសញ្ញតិ
 ន អាទិព្រហ្មចរិយតំ ន វិទិតិយា ន វិភកាយ

បាសាទិកសូត្រ ប្រស្នាវដិសព្រះធម៌ាធម៌មន្តព្យាគរ

គឺពួកបរិព្វាជកជាអន្សត្ថិយ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ខាង
មុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ សត្វកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
មែន ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យ
សោះសូន្យទេទេច្នោះ ។ ម្នាលចុន្ទ (កាលបើ) ពួកបរិព្វាជកជាអន្សត្ថិយ
និយាយយ៉ាងនេះហើយ អ្នកត្រូវនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ
ពាក្យនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ មិនព្យាករថា ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់
ទៅ សត្វកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ការយល់ឃើញនេះ
ឯង ជាការពិត ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ដូច្នោះទេ ។

(១២២) ម្នាលចុន្ទ ហេតុជាទីតាំងរមែងមានយ៉ាងនេះ គឺពួក
បរិព្វាជកជាអន្សត្ថិយ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ហេតុអ្វី
បានជាព្រះសមណគោតម មិនព្យាករពាក្យនេះ ។ ម្នាលចុន្ទ (កាលបើ)
ពួកបរិព្វាជកជាអន្សត្ថិយ និយាយយ៉ាងនេះហើយ អ្នកត្រូវនិយាយយ៉ាង
នេះថា ម្នាលអាវុសោ ព្រោះថា ពាក្យនេះ មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិន
ប្រកបដោយធម៌ មិនមែនជាដើមចមនៃសាសនព្រហ្មចារ្យ មិនប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីប្រាសចាកកង្កៈ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

ន និរោធាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ
 ន សម្មោធាយ ន និព្វានាយ សិវត្តតិ តស្មា
 តិ ភកវតា អព្យាកតន្តិ ។ ហំនំ ខោ បទេ-
 តំ ចុន្ទ វិជ្ជតិ យំ អញ្ញតិវិញ្ញាយា បរិព្វាជកា
 ឃិវំ វទេយ្យំ កី បទាវសោ សមណោ ន តោតមេន
 ព្យាកតន្តិ ។ ឃិវំវាទិណោ ចុន្ទ អញ្ញតិវិញ្ញាយា បរិ-
 ព្វាជកា ឃិវមស្ស វចនីយា(១) ឥទំ ទុក្ខន្តិ ខោ
 អាវុសោ ភកវតា ព្យាកតំ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ
 ខោ អាវុសោ ភកវតា ព្យាកតំ អយំ ទុក្ខនិរោ-
 ធាតិ ខោ អាវុសោ ភកវតា ព្យាកតំ អយំ ទុក្ខ-
 និរោធតាមិដំ បដិបទាតិ ខោ អាវុសោ ភកវតា
 ព្យាកតន្តិ ។ ហំនំ ខោ បទេតំ ចុន្ទ វិជ្ជតិ យំ
 អញ្ញតិវិញ្ញាយា បរិព្វាជកា ឃិវំ វទេយ្យំ តស្មា ប-
 ទេតំ អាវុសោ សមណោ ន តោតមេន ព្យាកតន្តិ ។
 ឃិវំវាទិណោ ខោ(២) ចុន្ទ អញ្ញតិវិញ្ញាយា បរិព្វាជកា

១ ឧ.វចនីយោ ។ ២ ឧ.ម.ខោសត្វោ ន វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ ទិយនិកាយ បាណិកន្ត

មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីរំលត់ទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់
 រម្ងាប់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីដឹងក្រៃលែង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 សេចក្តីត្រាស់ដឹង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វាន ព្រោះហេតុនោះ
 ហើយ បានជាព្រះមានព្រះភាគ មិនព្យាករពាក្យនោះឡើយ ។ ម្នាលចុន្ទ
 ហេតុជាទីតាំងរំមង់មានយ៉ាងនេះ គឺ ពួកបរិព្វាជកជាអន្យត្រិយ និយាយ
 យ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ចុះព្រះសមណគោតម ព្យាករដូចម្តេចទៅ
 វិញ ។ ម្នាលចុន្ទ (កាលបើ) ពួកបរិព្វាជកជាអន្យត្រិយ និយាយយ៉ាង
 នេះហើយ អ្នកត្រូវនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ព្រះមានព្រះ
 ភាគព្យាករថា នេះជាទុក្ខដូច្នោះ ម្នាលអារុសោ ព្រះមានព្រះភាគព្យាករ
 ថា នេះជាទុក្ខសមុទ័យដូច្នោះ ម្នាលអារុសោ ព្រះមានព្រះភាគព្យាករថា
 នេះជាទុក្ខនិរោធដូច្នោះ ម្នាលអារុសោ ព្រះមានព្រះភាគព្យាករថា នេះជា
 ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទាដូច្នោះ ។ ម្នាលចុន្ទ ហេតុជាទីតាំងរំមង់មាន
 យ៉ាងនេះ គឺ ពួកបរិព្វាជកជាអន្យត្រិយ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ
 ព្រោះហេតុអ្វី បានជាព្រះសមណគោតម ព្យាករពាក្យនេះ ។ ម្នាល
 ចុន្ទ (កាលបើ) ពួកបរិព្វាជកជាអន្យត្រិយ និយាយយ៉ាងនេះហើយ

ពាសាទិកសុត្តេ បុព្វន្តសហគតាទិក ទិដ្ឋិនិស្សយា

ឯវមស្ស វចនីយោ ឯតញ្ចា អាវសោ អត្តសញ្ញាតិ
 ធម្មសញ្ញាតិ^(១) ឯតិ អាទិត្រហ្ម ចរិយកំ ឯកន្តំ និព្វិ-
 ធាយ វិវាតាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ
 សម្ពោធាយ និព្វានាយ សិវត្តតិ តស្មា តំ ភកវតា
 ព្យាកតន្តំ ។

[១២៣] យេ បិ តេ ចុន្ទ បុព្វន្តសហគតា
 ទិដ្ឋិនិស្សយា តេបិ ខេ^(២) មយា ព្យាកតា យថា
 តេ ព្យាកាតញ្ចា^(៣) យថា ប^(៤) តេ ន ព្យាកា-
 តញ្ចា កី តេ អហន្តេ អញ្ញតិវិយេ តត្ថ ព្យាក-
 វិស្សាមិ^(៥) ។ យេ បិ តេ ចុន្ទ អបរន្តសហគតា
 ទិដ្ឋិនិស្សយា តេបិ តេ^(៦) មយា ព្យាកតា យថា
 តេ ព្យាកាតញ្ចា យថា ប តេ ន ព្យាកាតញ្ចា

---

១ ខ. ឯតំ ធម្មសំហិតំ ។ ២ ខ. ម. វេ ។ ៣ ខ. វិញ្ញត្តញ្ចា ។ ៤ ខ. ច ខេ ។
 ៥ ខ កំ តោ អហំ តថា វិញ្ញាវិស្សាមិ ។ ម. កំ វេ អហំ តេ តត្ថ ព្យាកវិស្សាមិ ។
 ៦ ខ. ម. វេ ។

បាលាទិកស្សត្រ ទិដ្ឋិនិស្ស័យដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណែកខាងដើមជាដើម
 អ្នកត្រូវនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសា ព្រោះថា ពាក្យនេះជាពាក្យ⁺
 ប្រកបដោយប្រយោជន៍ ប្រកបដោយធម៌ ពាក្យនេះជាដើមចម្រើនសាសន-
 ព្រហ្មចារ្យ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីប្រាសចាកភក្តៈ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីរំលត់ទុក្ខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីដឹងក្រែកលែង ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វានដោយពិត ព្រោះ
 ហេតុនោះ បានជាព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករពាក្យនោះ ។

(១២៣) ម្ចាស់ចុន្ទ ទិដ្ឋិនិស្ស័យ^(១)ទាំងឡាយណា ដែលប្រ-
 ព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកខាងដើម តថាគតក៏បានសំដែងនូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំង
 ឡាយនោះ ដល់អ្នកហើយ តថាគតត្រូវសំដែងទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះ
 យ៉ាងណា មួយវិញទៀត តថាគតមិនត្រូវសំដែងទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះ
 យ៉ាងណា តថាគតនឹងសំដែងនូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះ ដើម្បីអ្នក បំពោះ
 ពួកអន្សតិរិយដទៃ ក្នុងហេតុនោះ ដូចម្តេចក៏ត ។ ម្ចាស់ចុន្ទ ទិដ្ឋិនិស្ស័យ
 ទាំងឡាយណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងខាងមុខ តថាគតក៏បានសំដែង
 នូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះ ដល់អ្នកហើយ តថាគតត្រូវសំដែង នូវទិដ្ឋិ-
 និស្ស័យទាំងនោះ យ៉ាងណា មួយវិញទៀត តថាគតមិនត្រូវសំដែងទិដ្ឋិ-

---

១ ពាក្យថា ទិដ្ឋិនិស្ស័យ ទិដ្ឋិនិស្ស័យតក ទិដ្ឋិតតិក ក៏សំដៅយកតែនូវទិដ្ឋិនិស្ស័យ (អដ្ឋិកថា) ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវន្តោ

កំ តេ អហន្តេ ន ភត្ត(១) ព្យាករិស្សាមិ ។ ភត្តមេ
តេ ចុន្ធ បុព្វន្តសហគតា ទិដ្ឋិទិស្សយា យេ
តេ មយោ ព្យាកតា យថា តេ ព្យាកាតញ្ច យថា
ច តេ ន ព្យាកាតញ្ច ។ សន្និ ចុន្ធ ឯកេ
សមណាព្រាហ្មណា ឃីវិវាទិនោ ឃីវិទិដ្ឋិនោ សស្សតោ
អត្តា ច លោកោ ច ឥនមេវ សច្ចំ មោយមពាដិ ។
សន្និ បន ចុន្ធ ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា ឃីវិវាទិនោ
ឃីវិទិដ្ឋិនោ អសស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច ។
សន្និ ។ សស្សតោ ច អសស្សតោ ច អត្តា ច
លោកោ ច ។ ទេវសស្សតោ ត(២) ទាសស្សតោ
ច(៣) អត្តា ច លោកោ ច ។ សយដ្ឋតោ អត្តា
ច លោកោ ច ។ បរដ្ឋតោ អត្តា ច លោកោ
ច ។ សយដ្ឋតោ ច បរដ្ឋតោ ច អត្តា ច លោកោ
ច ។ អសយដ្ឋតោ ច(៤) អបរដ្ឋតោ ត(៥)
អនិច្ចសមុប្បន្នោ អត្តា ច លោកោ ច ឥនមេវ
សច្ចំ មោយមពាដិ ។ សស្សតំ សុខទុក្ខំ ។

---

១ ខ. កំ ហិ អហំ តេ ភថិ ។ ម. កំ ហិ អហំ តេ ន ភត្ត ។ ២-៣-៤-៥ ខ. ម.
បកាពេ ន វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាណិកវគ្គ

និស្ស័យទាំងនោះយ៉ាងណា គឺថាគតនឹងមិនសំដែងទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះ
 ដើម្បីអ្នក ក្នុងហេតុនោះទេ ។ ម្នាលចុន្ទ ទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងឡាយណា
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកខាងដើម គឺថាគតសំដែងនូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំង
 ឡាយនោះហើយ គឺថាគតត្រូវសំដែងនូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះយ៉ាងណា
 មួយវិញទៀត មិនត្រូវសំដែងទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះយ៉ាងណា ទិដ្ឋិនិស្ស័យ
 ទាំងនោះ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលចុន្ទ មានសមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍មួយពួក
 ធ្លាប់និយាយយ៉ាងនេះ ធ្លាប់យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា ខ្លួននឹងលោកជា
 សភាវៈទៀង ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ
 ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ ម្នាលចុន្ទ មួយទៀត វេមន៍មានសមណៈនឹង
 ព្រាហ្មណ៍មួយពួក ធ្លាប់និយាយយ៉ាងនេះ ធ្លាប់យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា
 ខ្លួននឹងលោកជាសភាវៈមិនទៀង ។ សេចក្តីសន្ធឹប ។ ខ្លួននឹងលោក
 ជាសភាវៈទៀងក៏មាន មិនទៀងក៏មាន ។ ខ្លួននឹងលោក ជាសភាវៈទៀង
 ក៏មិនមែន មិនទៀងក៏មិនមែន ។ ខ្លួននឹងលោក គឺខ្លួនឯងធ្វើ ។ ខ្លួននឹង
 លោក គឺអ្នកដទៃធ្វើ ។ ខ្លួននឹងលោក គឺខ្លួនឯងធ្វើក៏មាន អ្នកដទៃ
 ធ្វើក៏មាន ។ ខ្លួននឹងលោក គឺខ្លួនឯងធ្វើក៏មិនមែន អ្នកដទៃធ្វើក៏មិនមែន
 គឺកើតឡើងដោយឥតហេតុ ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត ពាក្យពួក
 មនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សុខនឹងទុក្ខ ជាធម្មជាតិទៀង ។

ពាសាទិកសុត្តេ សមណព្រាហ្មណាមំ អធិប្បញ្ញត្តិ

អសស្ស័តិ សុខទុក្ខំ ។ សស្ស័តញ្ច អសស្ស័តញ្ច
 សុខទុក្ខំ ។ យេសស្ស័តិ យាសស្ស័តិ សុខទុក្ខំ ។
 សយដ្ឋតិ សុខទុក្ខំ ។ បរដ្ឋតិ សុខទុក្ខំ ។ សយញ្ច
 កតិ បរដ្ឋតញ្ច^(១) សុខទុក្ខំ ។ អសយដ្ឋារិ អបរដ្ឋារិ
 អនិច្ចសម្មប្បដ្ឋិ សុខទុក្ខំ ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញដ្ឋិ ។

[១២២] តត្ថ^(២) ចុន្ទ យេវ តេ សមណព្រាហ្មណា

ឃិវាទិណោ ឃិវទិដ្ឋិណោ សស្ស័តោ អត្តា ច
 លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញដ្ឋិ ត្យាហិ
 ឧបសដ្ឋមិត្តា ឃិវំ វទាមិ អត្ថំ នុ ខោ ឥទំ អាវុ-
 សោ វុច្ចតិ សស្ស័តោ អត្តា ច លោកោ ចាតិ ។ យញ្ច
 ខោ តេ ឃិវាហិសុ ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញដ្ឋិ ។
 តិ តេសំ ណនុណាមិ ។ តិ តិស្ស័ ហេតុ ។

---

១ ឧ. ម. សយំ កតញ្ច បរំ កតញ្ច ។ ២ ឧ. ម. តត្ថ ។

ពាក្យពិភាក្សា អធិប្បញ្ញត្តិ នៃសមណព្រាហ្មណ៍ឧបាយ

សុខនឹងទុក្ខ ជាធម្មជាតិមិនទៀង ។ សុខនឹងទុក្ខ ជាធម្មជាតិទៀងខ្លះ
មិនទៀងខ្លះ ។ សុខនឹងទុក្ខ ជាធម្មជាតិទៀងក៏មិនមែន មិនទៀង
ក៏មិនមែន ។ សុខនឹងទុក្ខ ខ្លួនឯងធ្វើ ។ សុខនឹងទុក្ខ អ្នកដទៃធ្វើ ។
សុខនឹងទុក្ខ ខ្លួនឯងធ្វើខ្លះ អ្នកដទៃធ្វើខ្លះ ។ សុខនឹងទុក្ខ មិនមែនខ្លួនឯងធ្វើ
មិនមែនអ្នកដទៃធ្វើ គឺកើតឡើងដោយឥតហេតុ ការយល់ឃើញនេះឯង
ជាការពិត ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។

(១២៤) ម្នាលចូន្ណ បណ្តាពួកសមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ

ពួកសមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍ណា ធ្លាប់និយាយយ៉ាងនេះ ធ្លាប់យល់ឃើញ
យ៉ាងនេះថា ខ្លួននឹងលោក ជាសភាវៈទៀង ការយល់ឃើញនេះឯងជា
ការពិត ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ដូច្នោះ តថាគតក៏
ចូលទៅរកពួកសមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ហើយសួរយ៉ាងនេះថា
ម្នាលអាវុសោ ការយល់ឃើញថា ខ្លួននឹងលោក ជាសភាវៈទៀងនេះ
អ្នកនិយាយមែនឬ ។ ពួកសមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ បាននិយាយ
នូវពាក្យណាយ៉ាងនេះថា ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត ពាក្យពួក
មនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ តថាគតក៏មិនយល់តាមពាក្យនោះ
របស់ពួកសមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍នោះទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវណ្ណោ

អត្តាថាសញ្ញាណោបិ ហេតុ ចុន្ទ សន្តោកេ សត្តា ។
ឃ្ល ឃ្ល
ឥមាយបិ ខោ អហំ ចុន្ទ បញ្ចតិយា នេវ អត្តនោ
សមសមំ សមនុបស្សាមិ កុតោ ភិយ្យោ អថខោ
អហាមេវ តត្ថ ភិយ្យោ យទិទំ អធិបញ្ចតិ ។

[១២៥] តត្រ ចុន្ទ យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា
ឃិវិភទិណោ ឃិវិទិដ្ឋិណោ អសស្សតោ អត្តា ច លោ-
កោ ច ។ សង្ខតំ ។ សស្សតោ ច អសស្សតោ
ច អត្តា ច លោកោ ច ។ នេវសស្សតោ ច
នាសស្សតោ ច អត្តា ច លោកោ ច ។ ស-
យង្គតោ អត្តា ច លោកោ ច ។ បរង្គតោ អត្តា
ច លោកោ ច ។ សយង្គតោ ច បរង្គតោ ច
អត្តា ច លោកោ ច ។ អសយង្គារោ ច អប-
រង្គារោ ច អធិច្ចសម្មវ្យាណោ អត្តា ច លោ-
កោ ច ។ សស្សតិ សុខទិក្ខុំ ។ អសស្សតិ
សុខទិក្ខុំ ។ សស្សតញ្ច អសស្សតញ្ច សុខទិក្ខុំ ។
នេវសស្សតិ ច^(១) នាសស្សតិ ច^(២) សុខទិក្ខុំ ។

១.២ ឱ. ម. បករណេ ន វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយវិកាយ បាធិកវគ្គ

ម្នាលចុន្ទ ព្រោះថា គង់មានសត្វពួក ១ មានសេចក្តីសំគាល់ដោយឡែក
 ក្នុងដំណើរនេះដែរ ។ ម្នាលចុន្ទ គេថាគតពិចារណាមិនឃើញបុគ្គល
 ស្មើដោយញាណដ៏ស្ទើរបស់គេថាគត ដោយបញ្ញាភិក្ខុនេះសោះ មានពិណា
 ក្រៃលែងជាង មានតែគេថាគតហ្នឹងឯងក្រៃលែង (ជាងគេ) ក្នុងអធិបញ្ញាភិ
 ក្ខុនោះ ។

(១២៥) ម្នាលចុន្ទ បណ្តាពួកសមណៈ នឹងព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ធ្លាប់និយាយយ៉ាងនេះ ធ្លាប់យល់ឃើញយ៉ាង
 នេះថា ខ្លួននឹងលោក ជាសភាវៈមិនទៀង ។ សេចក្តីសន្ទេប ។ ខ្លួន
 នឹងលោក ជាសភាវៈទៀងខ្លះ មិនទៀងខ្លះ ។ ខ្លួននឹងលោក ជាសភាវៈ
 ទៀងក៏មិនមែន មិនទៀងក៏មិនមែន ។ ខ្លួននឹងលោក ខ្លួនឯងធ្វើ ។
 ខ្លួននឹងលោក អ្នកដទៃធ្វើ ។ ខ្លួននឹងលោក ខ្លួនឯងធ្វើក៏មាន អ្នកដទៃ
 ធ្វើក៏មាន ។ ខ្លួននឹងលោក ខ្លួនឯងភ្នាក់តែឯងក៏មិនមែន អ្នកដទៃភ្នាក់តែឯ
 ងក៏មិនមែន កើតឡើងដោយឥតហេតុ ។ សុខនឹងទុក្ខ ជាធម្មជាតិទៀង ។
 សុខនឹងទុក្ខ ជាធម្មជាតិមិនទៀង ។ សុខនឹងទុក្ខ ជាធម្មជាតិទៀងខ្លះ មិន
 ទៀងខ្លះ ។ សុខនឹងទុក្ខ ជាធម្មជាតិទៀង ក៏មិនមែន មិនទៀងក៏មិនមែន ។

បាសាទិកសុត្តេ សមណប្រាហ្មណានំ អធិប្បញ្ញត្តិ

សយដ្ឋតិ សុខទុក្ខំ ។ បរដ្ឋតិ សុខទុក្ខំ ។ សយញ្ច
កតិ បរដ្ឋតញ្ច សុខទុក្ខំ ។ អសយដ្ឋារិ អបរដ្ឋារិ
អធិច្ចុសម្បវដ្ឋំ សុខទុក្ខំ ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញត្តិ
ត្យាហំ ឧបសរដ្ឋមិត្តា ឃិវិ វនាមិ អត្តំ នុ ខេ(១)
ឥទិ អាវសោ វច្ឆតិ អសយដ្ឋារិ អបរដ្ឋារិ អធិច្ចុ-
សម្បវដ្ឋំ សុខទុក្ខំ ។ យញ្ច ខេ តេ ឃិវមា-
ហិសុ ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញត្តិ ។ តន្តេសន្តា-
នុជាធាមិ(២) ។ តំ កិស្សំ ហេតុ ។ អញ្ញាថា-
សញ្ញានោមិ ហេតុ ចន សន្តេកេ សត្តា ។ ឥមា-
យមិ ខេ អហំ ចន បញ្ញតិយា នេវ អត្តនោ សម-
សមិ សមនុបស្សាមិ កុតោ កិយ្យោ អថខេ អហមេវ

១ ខ. អត្ថំ ខេ ។ ២ ខ. ម. តំ ពេសំ តានុដានិមិ ។

បាសាទិកសូត្រ អធិប្បញ្ញត្តិនៃសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ

សុខនឹងទុក្ខ ខ្លួនឯងតាក់តែង ។ សុខនឹងទុក្ខ អ្នកដទៃតាក់តែង ។
 សុខនឹងទុក្ខ ខ្លួនឯងតាក់តែងក៏មាន អ្នកដទៃតាក់តែងក៏មាន ។ សុខ
 នឹងទុក្ខ ខ្លួនឯងតាក់តែង ក៏មិនមែន អ្នកដទៃតាក់តែង ក៏មិនមែន កើត
 ឡើង ដោយឥតហេតុ ។ ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត ពាក្យពួក
 មនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ដូច្នោះ ។ តថាគតក៏ចូលទៅរក
 ពួកបរិព្វាជកទាំងនោះ ហើយសួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោ ការយល់
 ឃើញថា សុខនឹងទុក្ខមិនមែនខ្លួនឯងធ្វើ មិនមែនបុគ្គលដទៃធ្វើ កើត
 ឡើង ដោយឥតហេតុ នេះអ្នកនិយាយមែនឬ ។ ពួកសមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ និយាយនូវពាក្យណា យ៉ាងនេះថា ការយល់ឃើញនេះឯង ជា
 ការពិត ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ តថាគតក៏មិន
 យល់តាមពាក្យនោះ របស់សមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះទេ ។ ដំណើរ
 ៥ នុ៎ះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ចុន្ទ ព្រោះថា គង់មានសត្វពួកខ្លះ មាន
 សេចក្តីសំគាល់ដោយឡែក ក្នុងរឿងនេះដែរ ។ ម្ចាស់ចុន្ទ តថាគត
 ពិចារណាមិនឃើញបុគ្គលស្មើ ដោយញ្ញាណដ៏ស្មើ របស់តថា-
 គត ក្នុងបញ្ចត្តិនេះ មានពិណាក្រែកលែងជាង មានតែតថាគតហ្នឹងឯង

សុត្តន្តបិដកេ វិយទិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

តត្ថ ភិយ្យោ យទិទំ អនិបញ្ញត្តិ ។ ឥមេ ខោ
 តេ ចុន្ទ បុព្វន្ទសហគតា ទិដ្ឋិនិស្សយា យេ តេ^(១)
 មយា ព្យាកតា យថា តេ ព្យាកាតព្វា យថា
 ច តេ ន ព្យាកាតព្វា ភី តេ អហន្តេ តត្ថ
 ព្យាករិស្សាមិ^(២) ។

[១២៦] កតមេ^(៣) តេ ចុន្ទ អបរន្ទសហគតា
 ទិដ្ឋិនិស្សយា យេ តេ^(៤) មយា ព្យាកតា យថា
 តេ ព្យាកាតព្វា^(៥) យថា ច តេ ន ព្យាកាតព្វា
 ភី តេ អហំ តេ តត្ថ ព្យាករិស្សាមិ^(៦) ។ សន្និ
 ចុន្ទ ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា ឃិវំវទិនោ ឃិវំទិដ្ឋិ-
 នោ រូបំ អត្តា ហោតិ អហេតោ បរិ មរណា ឥទ-
 មេវ សុត្តំ មោយមញ្ញតិ ។ សន្និ ខោ បន^(៧) ចុន្ទ
 ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា ឃិវំវទិនោ ឃិវំទិដ្ឋិនោ

---

១ ខ. វោ ។ ២ ខ. ភី វោ អហំ តេ តត្ថ ព្យាករិស្សាមិ ។ ម... ព្យាករិស្សាមីតិ ។
 ៣ ខ. ម. កតមេ ច ។ ៤ ខ. វោ ។ ៥ ខ. ព្យាកតព្វា ។ ម. ព្យាកាតព្វា ។ ៦ ម.
 ភី វោ... ។ ខ. ភី តេ អហំ តេ តត្ថ ព្យាករិស្សាមីតិ ឧ វិស្សតិ ។ ៧ ខ. សន្តិ បទ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ បាណិក្ខ

ក្រែលងជាន់គេ ក្នុងអធិបញ្ញាតិទោះ ។ ម្នាលចុន្ទ ទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងឡាយ
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកខាងដើមនេះឯង តថាគតបានសំដែងដល់
 អ្នកហើយ តថាគតត្រូវសំដែង នូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងឡាយនោះយ៉ាងណា
 មួយវិញទៀត តថាគតមិនត្រូវសំដែង នូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះ យ៉ាងណា
 តថាគតនឹងសំដែង នូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះ ដើម្បីអ្នក ក្នុងហេតុទាំងនោះ
 ដូចម្តេចកើត ។

(១២៦) ម្នាលចុន្ទ ទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងឡាយណា ដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅក្នុងខាងមុខ តថាគតបានសំដែង នូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះហើយ តថា-
 គតត្រូវសំដែង នូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះយ៉ាងណា តថាគតមិនត្រូវសំដែង
 នូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះយ៉ាងណា ឯទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះ តើដូចម្តេច
 តថាគតនឹងសំដែងនូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះ ដើម្បីអ្នកក្នុងហេតុនោះ ដូច
 ម្តេចកើត ។ ម្នាលចុន្ទ មានសមណព្រាហ្មណ៍ ១ ពួកនេះ ធ្លាប់និយាយ
 យ៉ាងនេះ ធ្លាប់យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន
 មានរូបមិនមានរោគ ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត ពាក្យពួក
 មនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេដូច្នោះ ។ ម្នាលចុន្ទ មានសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ ១ ពួក ធ្លាប់និយាយយ៉ាងនេះ ធ្លាប់យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា

ពាសាទិកសុត្តេ សមណព្រាហ្មណ៍នំ អធិប្បញ្ញត្តិ

អរូបំ អត្តា ហោតិ ។ រូបំ ច អរូបំ ច អត្តា
 ហោតិ ។ នេវរូបំនារូបំ អត្តា ហោតិ ។ សញ្ញា អត្តា
 ហោតិ ។ អសញ្ញា អត្តា ហោតិ ។ សញ្ញា ច
 អសញ្ញា ច អត្តា ហោតិ ។ នេវសញ្ញានិសញ្ញា អត្តា
 ហោតិ ។ អត្តា ឧត្តជ្ជតិ វិនិស្សតិ ន ហោតិ បរិ
 មរណា ឥនមេវ សុត្តំ មោយមញ្ញនិ ។ តត្រ ចន្ទ
 យេ តេ សមណព្រាហ្មណា ឃីវាទិណោ ឃីទិដ្ឋិណោ
 រូបំ អត្តា ហោតិ អរោតោ បរិ មរណា ឥន-
 មេវ សុត្តំ មោយមញ្ញនិ ត្យាហិ ឧបសម្ព័ន្ធិត្តា ឃី
 វនាមិ អត្តំ ខោ ឥទិ អាវុសោ វុច្ឆតិ រូបំ អត្តា
 ហោតិ អរោតោ បរិ មរណានិ ។ យត្ថា ខោ តេ
 ឃីវាហំសុ ឥនមេវ សុត្តំ មោយមញ្ញនិ ។
 តន្តេសិ នានុជាតាមិ ។ តិ កិស្សុ ហេតុ ។

បាលាទិកសូត្រ អធិប្បញ្ញត្តិសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ

ខ្លួនមិនមានរូប ។ ខ្លួនមានរូបក៏មាន ឥតរូបក៏មាន ។ ខ្លួនមានរូបក៏មិន
 មែន ឥតរូបក៏មិនមែន ។ ខ្លួនមានសញ្ញា ។ ខ្លួនមិនមានសញ្ញា ។ ខ្លួន
 មានសញ្ញាក៏មាន ឥតសញ្ញាក៏មាន ។ ខ្លួនមានសញ្ញាក៏មិនមែន
 ឥតសញ្ញាក៏មិនមែន ។ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួនរមែងដាច់សូន្យ
 ទៅ វិនាសទៅ មិនកើតទៀត ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត ពាក្យ
 ពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ដូច្នោះ ។ ម្នាលចុន្ទ បណ្តា
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ធ្លាប់
 និយាយយ៉ាងនេះ ធ្លាប់យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា ខាងមុខអំពីសេចក្តី
 ស្លាប់ ខ្លួននៅមានរូប មិនមានរោគ ការយល់នេះឯង ជាការពិត ពាក្យ
 ពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ដូច្នោះ គថាគត ក៏ចូលទៅរកពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ
 ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ ខ្លួននៅមានរូប មិនមានរោគ នេះអ្នកនិយាយ
 មែនឬ ។ មួយទៀត ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ បាននិយាយ
 ពាក្យណាយ៉ាងនេះថា ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត ពាក្យពួក
 មនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ គថាគតមិនយល់តាមពាក្យនោះ
 របស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍នោះទេ ។ ដំណើរនេះ ព្រោះហេតុអ្វី ។

សុត្តន្តបិដក ទីយនិកាយ បាណិកវគ្គ

ម្នាលចុន្ទ ព្រោះថា គង់មានសត្វពួកខ្លះ មានសេចក្តីសីគាល់ដោយឡែក
 ក្នុងដំណើរនេះដែរ ។ ម្នាលចុន្ទ តថាគត ពិចារណាមិនឃើញបុគ្គល
 ស្មើដោយញ្ញាណ ដ៏ស្មើរបស់តថាគត ក្នុងបញ្ចត្តិនេះទេ មានពិណ្ណា
 ក្រៃលែងជាង មានតែតថាគតហ្នឹងឯង ក្រៃលែង (ជាងគេ) ក្នុងអធិ-
 បញ្ចត្តិនោះ ។

(១២៧) ម្នាលចុន្ទ បណ្តាពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ណា ធ្លាប់និយាយយ៉ាងនេះ ធ្លាប់យល់យ៉ាងនេះថា
 ខ្លួនមិនមានរូប ។ ខ្លួនមានរូបក៏មាន ឥតរូបក៏មាន ។ ខ្លួនមានរូបក៏មិន
 មែន ឥតរូបក៏មិនមែន ។ ខ្លួនមានសញ្ញា ។ ខ្លួនឥតសញ្ញា ។ ខ្លួន
 មានសញ្ញាក៏មាន ឥតសញ្ញាក៏មាន ។ ខ្លួនមានសញ្ញាក៏មិនមែន ឥត
 សញ្ញាក៏មិនមែន ។ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ ខ្លួនរមែងដាច់សូន្យទៅ
 វិនាសទៅ មិនកើតទៀត ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត ពាក្យពួក
 មនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ដូច្នោះ តថាគត ក៏ចូលទៅរកពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ
 ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ ខ្លួនរមែងដាច់សូន្យទៅ វិនាសទៅ មិនកើត
 ទៀតនេះ អ្នកនិយាយមែនឬ ។ ម្នាលចុន្ទ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ

ពាសទិកសុត្តេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋាន

ឯវមាហំសុ ឥន្ទមេវ សុត្តំ មោយមញ្ញានិ ។ តន្តេសំ
 នានុជាតាមិ ។ នំ កិស្សុ ហេតុ ។ អញ្ញាសញ្ញានោមិ
 ហេតុ ចុន្ទ សន្តោកេ សត្តា ។ ឥមាយមិ ខោ អហំ
 ចុន្ទ បញ្ចត្តិយា នេវ អត្តនោ សមសមិ សមនុបស្សាមិ
 កុតោ កិយ្យោ អថខោ អហមេវ តត្ថ កិយ្យោ យទិទំ
 អនិប្បញ្ញតិ ។ ឥមេ ខោ ចុន្ទ អបរន្តសហគតា
 ទិដ្ឋិទិស្សយា យេ តេ^(១) មយា ព្យាកតា យថា តេ
 ព្យាកាតញ្ញ យថា ច តេ ន ព្យាកាតញ្ញតិ^(២) កិ
 តេ អហន្តេ តត្ថ ព្យាករិស្សាមិ ។

[១២៨] ឥមេសញ្ញា ចុន្ទ បុព្វន្តសហគតានិ
 ទិដ្ឋិទិស្សយានិ ឥមេសញ្ញា អបរន្តសហគតានិ ទិដ្ឋិ-
 ទិស្សយានិ បហាណាយ សមគិក្កមាយ ឯវិមយា ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានា នេសិតា បញ្ចត្តា ។ កតមេ ចត្តារោ ។

---

១ ខ. វោ ។ ២ ខ. ព្យាកតញ្ញ ។

បាសាទិកសូត្រ សតិប្បដ្ឋានទាំង៤

និយាយនូវពាក្យណា យ៉ាងនេះថា ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត
 ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេដូច្នោះ ។ តថាគត មិនយល់
 តាមពាក្យរបស់ពួកគេនោះទេ ។ ដំណើរនេះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាល
 ចុន្ទ ព្រោះថា មានសត្វ១ពួក តែងមានសេចក្តីសំគាល់ ដោយឡែក
 ក្នុងដំណើរនេះ ។ ម្នាលចុន្ទ តថាគតពិចារណាមិនឃើញបុគ្គល ស្មើដោយ
 ញាណដ៏ស្មើរបស់តថាគត ក្នុងបញ្ចក្ខន្ធនេះសោះ មានពីណាក្រែកលែង
 ជាង មានតែតថាគតហ្នឹងឯង ក្រែកលែង (ជាងគេ) ក្នុងអធិបញ្ចក្ខន្ធនោះ ។
 ម្នាលចុន្ទ ទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខនេះឯង
 តថាគត បានសំដែងដល់អ្នកហើយ តថាគត ត្រូវសំដែងទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំង
 នោះយ៉ាងណា មួយវិញទៀត មិនត្រូវសំដែងទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះ
 យ៉ាងណា តថាគត នឹងសំដែងនូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះ ដើម្បីអ្នក ក្នុង
 ហេតុទាំងនោះ ដូចម្តេចកើត ។

(១២៨) ម្នាលចុន្ទ សតិប្បដ្ឋានទាំង៤ ដែលតថាគតសំដែងហើយ
 បញ្ចក្ខន្ធហើយយ៉ាងនេះ ដើម្បីលះបង់ ដើម្បីឈានកន្លងនូវពួកទិដ្ឋិនិស្ស័យ
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកខាងដើមនេះផង នូវពួកទិដ្ឋិនិស្ស័យដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកខាងមុខនេះផង ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង៤ដូចម្តេច ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាសិកាយស្ស បាណិកវិញ្ញោ

ឥត ចុន្ទ កិក្ខុ កាយេ កាយា នុបស្សី វិហារតិ
 អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ
 ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ ឥមេសត្ថា
 ចុន្ទ បុព្វនសហកតានំ ទិដ្ឋិនិស្សយានំ ឥមេសត្ថា
 អបរន្តសហកតានំ ទិដ្ឋិនិស្សយានំ បហានាយ សម-
 តិក្កមាយ ឃី មយា ឥមេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា
 នេសីតា បញ្ញត្តិ ។

[១២៧] តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា
 ឧបទានោ(១) កកវតោ បិដ្ឋិតោ បិតោ ហោតិ កក-
 វន្តំ វីជយមានោ ។ អថខោ អាយស្មា ឧបទា-
 នោ(២) កកវន្តមេវ ឯតទរោច អប្បវិយំ កន្លេ អព្ភតិ

១-២ ឱ. ឧបវិតោ ។ ម. ឧបវណោ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ បាណវរុទ្ធ

ម្នាលបុទ្ធ ភិក្ខុក្នុងធម្មវិន័យនេះ វេមនីមានភិរិយាពិចារណារឿយ ។ នូវ
 កាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតបង់នូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន
 មានស្មារតី គប្បីកំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈក នឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ក្នុង
 វេទនាទាំងឡាយ ។ ក្នុងចិត្ត ។ ភិក្ខុមានភិរិយាពិចារណារឿយ ។ នូវ
 ធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតបង់នូវកិលេស ជាអ្នក
 ដឹងខ្លួន មានស្មារតី គប្បីកំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈក នឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។
 ម្នាលបុទ្ធ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ ដែលតថាគតសំដែងហើយ បញ្ចក្ខ
 ហើយយ៉ាងនេះ ដើម្បីលះបង់ ដើម្បីឈានកន្លង នូវពួកទិដ្ឋិនិស្ស័យ ដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកខាងដើមនេះផង នូវពួកទិដ្ឋិនិស្ស័យ ដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកខាងមុខនេះផង ។

(១២៧) សម័យនោះឯង ព្រះទុបទានដ៏មានអាយុ ឈរបក់
 ព្រះមានព្រះភាគ អំពីខាងក្រោយព្រះមានព្រះភាគ លំដាប់នោះ
 ព្រះទុបទានដ៏មានអាយុ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះអស្ចារ្យណាស់ មិនគួរកើតបានសោះ

បាសាទិកសុត្តេ បាសាទិកោ ធម្មបរិយាយោ

កន្លែ ចាសាទិកោ វតាយំ កន្លែ ធម្មបរិយាយោ
 សុចាសាទិកោ^(១) វតាយំ កន្លែ ធម្មបរិយាយោ កោ-
 ណាមាយំ កន្លែ ធម្មបរិយាយោតិ ។ តស្មាតិហ តិ
 ឧបទាន^(២) ឥមំ ធម្មបរិយាយំ ចាសាទិកោត្រូវ
 ណារហិតិ^(៣) ។ ឥទ្ធមវោច កកវា ។ អត្តមនោ
 អាយស្មា ឧបទានោ កកវតោ ភាសិតិ អភិន្និតិ ។

បាសាទិកសុត្តំ ធម្មំ^(៤) និទ្ធិតំ ។

---

១ ឧ. អភិបាសាទិកោ ។ ២ ឧ. ឧបវាស ។ ម. ឧបវាណ ។ ៣ ឧ. ម. ជំ
 ណារហិតិ ។ ៤ ឧ. ម. បាសាទិកសុត្តំ ធម្មំ ។

ពាសាទិកសូត្រ ធម្មបរិយាយនូវគ្រូជាទីជ្រះថ្លា

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម្មបរិយាយនេះ គួរជាទីជ្រះថ្លាហ្ន៎ បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន ធម្មបរិយាយនេះ គួរជាទីជ្រះថ្លាល្អហ្ន៎ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ធម្មបរិយាយនេះឈ្មោះអ្វី ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ទុបទាន
ហេតុដូច្នោះ អ្នកចូរចាំទុក នូវធម្មបរិយាយនេះថា ជាបាសាទិកៈដូច្នោះ
ចុះ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ បានសំដែងសូត្រនេះ (ចប់) ហើយ ។
ទុបទានដ៏មានអាយុ, ក៏មានចិត្តត្រេកអររីករាយ ចំពោះភាសិត របស់ព្រះ
មានព្រះភាគ ដោយប្រការ ដូច្នោះឯង ។

ចប់ ពាសាទិកសូត្រទី ៦ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទ្រឹយ្យនិកាយស្ស

បញ្ចមោ ភាគោ

ប្រាជីកវគ្គោ

នាដិកសុត្តិ បឋមិ

	អង្ក
ប្រាជីកសុត្ត សុនកត្តវគ្គ	៣
កតវគ្គោ បច្ចកានកថា	៣
ឥទ្ធិប្បដិហារិយកថា	៥
អគពាកថា	៧
រតនត្ថយគុណកថា	៧
កតវគ្គោ ទុត្តរការិហរណកថា	១១
អចេលការកត្តិយកកវគ្គកថា	១៣
អចេលការកត្តិយកាលកិរិយាកថា	១៥
ឥទ្ធិប្បដិហារិយកតាកតកថា	១៧
សុនកត្តស្ស បញ្ចា	១៧
សុនកត្តប្រាបកទិដ្ឋិតកថា	២១
អចេលប្រាជីកបុត្តវគ្គ	២៣
អចេលប្រាជីកបុត្តការណាតរយតត្ថាហកថា	២៥

	អង្គ
ប្រាជ្ញកសុត្ត	២៧
កតវគោ អទ្ធិយតាមិនី វាចា	២៧
អចេលប្រាជ្ញកបុត្តចរិតកថា	២៧
អចេលប្រាជ្ញកបុត្តអាកម្មបស្សន៍មន្ត	៣១
អចេលប្រាជ្ញកបុត្តកយធម៌តត្តលោមហំសកថា	៣៣
បុរិសស្ស អចេលប្រាជ្ញកបុត្តបស្សន៍មនកថា	៣៥
អចេលប្រាជ្ញកបុត្តស្ស បរក្ខត្តរូបកថា	៣៧
សីហមិត្តរាជជវសិគាលោបម្មកថា	៤៥
សីហមិត្តរាជជវសិគាលោបម្មគាថា	៤៧
ឥទ្ធិប្ប្រាជហារិយកថា	៥១
អគ្គញាទិកថា	៥៣
មហាព្រហ្មទិកថា	៥៥
ខ្ចាបទោសិកា ទេវ អគ្គញាប្បញ្ញតិ	៥៧
មនោបទោសិកា ន មនោបទោសិកា ទេវ	៦៣
អធិបសមប្បន្តញាប្បញ្ញតិកថា	៦៥
សុភវិមោក្ខកថា	៦៧

លេខទំព័រ

បាណិកសូត្រ	ព្រះវិហាររបស់ព្រះមានព្រះភាគមិនដែលមានដំណើរហែកចេញជា ២ ផ្លូវ	២៧
	ពោលអំពីសេចក្តីប្រព្រឹត្តិរបស់អចេលបាណិកបុត្រ	២៩
	ព្រះមានព្រះភាគស្តេចក្នុងទៅកាន់អាភាររបស់អចេលបាណិកបុត្រ	៣១
	ពោលអំពីភ័យសេចក្តីតក់ស្លុតព្រិពោមរបស់អចេលបាណិកបុត្រ	៣៣
	ពោលអំពីបុរសម្នាក់ក្នុងទៅរកអចេលបាណិកបុត្រ	៣៥
	ពោលអំពីការបរាជ័យរបស់អចេលបាណិកបុត្រ	៣៧
	ពោលអំពីសេចក្តីប្រៀបធៀបដោយសីហាមិត្តភាពនឹងចចកចាស់	៤៥
	គាថាជាគ្រឿងប្រៀបធៀប ដោយសីហាមិត្តភាពនឹងចចកចាស់	៤៧
	ពោលអំពីឥទ្ធិប្បណិហារិយ៍	៥១
	ពោលអំពីច្បាប់ទម្លាប់ជាដើម	៥៣
	ពោលអំពីមហាព្រហ្មជាដើម	៥៥
	ពួកទេវតាឈ្មោះទិទ្ធិបទោសិកានិងការបញ្ញត្តិច្បាប់ទំលាប់	៥៩
	ពួកទេវតាឈ្មោះមនោចទោសិកានិងមិនមែនមនោចទោសិកា	៦៣
	ពោលអំពីការបញ្ញត្តិច្បាប់ទំលាប់ដែលកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យ- ហេតុ	៦៥
	ពោលអំពីសុភវិហោតុ	៦៧

ឧទ្ទិសវិកស្វតេ ឧតិយំ

	អង្ក
ឧទ្ទិសវិកស្វតេ និគ្រោធបរិញ្ញាដកវត្ថុ	៧១
តបោជិត្តបរាទាទិកថា	៧៧
តបោជិត្តបាយ ឧបកំលេសកថា	៨៣
តបោជិត្តបាយ បរិសុទ្ធិកថា	៨៧
តបោជិត្តបាយ អគ្គសារប្បវត្តកថា	៧៩
សន្ទានគហបតិនោ បដិបបាតកថា	១០៥
សម្មាសមុទេតណកថា	១០៧
ធម្មវិនយេ បដិបទាយ ឧត្តមានិសំសកថា	១០៧

ចក្កវត្ថុស្វតេ ឧតិយំ

ចក្កវត្ថុស្វតេ លេខេមិចក្កវត្ថុវត្ថុ សត្ត វតនានិ	១១៧
ទិព្វ ចក្កវត្ថុនិ អន្តរហិតំ	១១៧
ចក្កវត្ថុវត្តកថា	១២១
ចក្កវត្ថុនានុការេវ	១២៣
ចក្កវត្ថុនានុការេវ ធម្មានុសាសនី	១២៥

ឧទុម្ពរិកសូត្រ ទី ២

លេខទំព័រ

ឧទុម្ពរិកសូត្រ រឿងនិគ្រោធបរិព្វាជក ៧១

    ពោលអំពីពោធិគុប្បវិទុជាដើម ៧៧

    ពោលអំពីឧបក្កិលេសនៃការឡើមធាប ដោយព្យាយាម ជាគ្រឿងដុត
    កិលេស ៨៣

    ពោលអំពីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃការឡើមធាប ដោយព្យាយាម ជាគ្រឿងដុត
    កិលេស ៨៩

    ពោលអំពីពោធិគុប្បវិទុដែលដល់ទូរកំពូលធម៌និងខ្លឹមធម៌ ៩៥

    ពោលអំពីការសាកសួរនៃសន្តានគហបតី ១០៥

    ពោលអំពីគុណនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ១០៧

    ពោលអំពីអាទិសង្ឃដ៏ឧត្តមនៃការប្រតិបត្តិក្នុងធម្មវិន័យ ១០៨

បក្កវត្តិសូត្រ ទី ៣

បក្កវត្តិសូត្រ រឿងស្តេចបក្រតិព្រះនាមទល្លនេមិ រោងៈ ប្រការ ១១៧

    បក្កវត្តន៍ជាទិព្វធាន់ទៅ ១១៨

    ពោលអំពីបក្កវត្តវត្ត ១២១

    អាណាពិទ្ធិនៃបក្កវត្តន៍ ១២៣

    អាណាពិទ្ធិនៃបក្កវត្តន៍ ការទ្រង់ប្រៀបប្រដៅដោយធម៌ ១២៥

	អង្ក
ចក្រវត្តិសក្ក	
ទិព្វ ចក្រវត្តនំ ហោនា ចុតំ	១២៧
ទិព្វចក្រវត្តនអន្តរធានំ	១២៧
ន អធិនានំ ធនានុប្បទានំ	១៣១
ធនានុប្បទានំ ធម្មានុសាសនី	១៣៣
អទិនាទានំ សីសចេរោទា	១៣៥
ធនានុប្បទានាទិ	១៣៧
ទសអកុសលកម្មបថា អាយុបរិហានិ	១៤១
ទាឡិទ្ធិយស្ស ទុប្បជ្ជនាទិ	១៤៣
កុទ្រុសកអគ្គិកោជន្ទបមា	១៤៥
តិញាយាតាទិកថា	១៤៧
អកុសលកម្មបថវិរតិ អាយុអាទិវឌ្ឍនំ	១៤៧
សន្តិកជ្ជប្បតិ	១៥៣
មេត្តយ្យស្ស កតវិភោ គុណកថា	១៥៥
អាយុអាទិវឌ្ឍនធម្មកថា	១៥៧
ចតុជ្ឈានកថា	១៥៧

លេខទំព័រ

បញ្ជីវត្តស្នេហា	បញ្ជីវត្តន៍ជាទិព្វប្បពោកទី	១២៧
	បញ្ជីវត្តន៍ជាទិព្វបាត់ទៅ	១២៩
	ការមិនទ្រង់ព្រះរាជទានទ្រព្យនិងវត្ថុកម្មនុស្សដែលឥតទ្រព្យ	១៣១
	ការទ្រង់ព្រះរាជទានទ្រព្យ ការទ្រង់ប្រៀនប្រដៅដោយធម៌	១៣៣
	អទិដ្ឋានទាន ការកាត់ក្បាល(ហោរ)	១៣៥
	ការមិនទ្រង់ព្រះរាជទានទ្រព្យជាដើម	១៣៧
	អកុសលកម្មបថិ ១០ ប្រការ សេចក្តីសាបសូន្យអាយុ	១៤១
	ដំណើរកើតឡើងនៃសេចក្តីទុក្ខក្រជាដើម	១៤៣
	សេចក្តីប្រៀបដោយស្មៅនៃលលកដាណេនដ៏ប្រសើរ	១៤៥
	និយាយអំពីគំនុំដំឡើងក្រជាដើម	១៤៧
	សេចក្តីរៀបចំការអកុសលកម្មបថិ សេចក្តីបំរើនដោយអាយុជាដើម	១៤៩
	ការកើតឡើងនៃព្រះបាទសង្ឃរាជ	១៥៣
	អំពីគុណកថានៃព្រះមានព្រះកាតទ្រង់ព្រះធាមមេត្តេយ្យ	១៥៥
	និយាយអំពីធម៌បំរើនអាយុជាដើម	១៥៧
	និយាយអំពីឈានទាំង ៤	១៥៩

អត្ថកថាសុត្តន្ត បិដក

អត្ថកថាសុត្តន្ត	ចតុត្ថណកថា	១៦៣
កថា ១ ៣	សុភកណ្ណធម្មកថា	១៦៧
	នានាជាតិអាទិកថា	១៦៧
	លោកស្ស វិវដ្តនំ	១៧១
	រសបបរិអាទិកថា	១៧៣
	ភូមិបប្បដិកាទិកថា	១៧៥
	វណ្ណទិកថា	១៧៧
	អពាមពាស្ស ឧបនិដ្ឋបនំ	១៧៧
	សាលាហរនាទិកថា	១៨១
	សាលិកជនំ មរិយាឧដ្ឋបនំ	១៨៣
	ឯកសត្តសម្មតិ សាលិកាតានុប្បទានំ	១៨៥
	អទិន្នាទានាទិបាបធម្មកថា	១៨៧
	អជ្ឈយិកា អជ្ឈយិកាត្រូវ តតិយក្ខុរបនិព្វត្តិ	១៩១
	ទុច្ចរិតបរណំ ទុច្ចរិតវិបាកា	១៩៣

អត្ថបទសូត្រ ទី ៤

លេខទំព័រ

អត្ថបទសូត្រ	និយាយអំពីវណ្ណៈទាំង ៤	១៦៣
	និយាយអំពីធម៌សន្តិធម៌ខ្មៅ	១៦៧
	ពោលអំពីជាតិឡើង ៗ ជាដើម	១៦៩
	សេចក្តីបំរើនៃលោក	១៧១
	និយាយអំពីផែនដីមានរសជាដើម	១៧៣
	និយាយអំពីក្រុមរនៃផែនដីជាដើម	១៧៥
	និយាយអំពីពណ៌សប្បុរជាដើម	១៧៧
	ការសំឡឹងមើលគ្នាទៅវិញទៅមក	១៧៩
	និយាយអំពីការនាំយកស្រូវសាលីជាដើម	១៨១
	ការចែកស្រូវសាលី ការគាំភ្នំស្រែ	១៨៣
	ការសន្មតិសត្វម្នាក់ ការប្រគល់ឲ្យបំណែកស្រូវសាលី	១៨៥
	និយាយអំពីបាបធម៌មានអទិទ្ធាទានជាដើម	១៨៩
	ការកើតឡើងនៃអក្ខរទី ៣ ចា អធិរយិកា អធិរយិកា	១៩១
	ការប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ ផលនៃការប្រព្រឹត្តិអាក្រក់	១៩៣

អគ្គញាតិសុត្តន្ត សុចរិតបណ្ឌំ សុចរិតវិបាកា ១៧៥

សន្តិមារព្រហ្មតាថា ១៧៧

សម្បសានិយសុត្តន្ត បញ្ចមិ

សម្បសានិយសុត្តន្ត សារីបុគ្គស្ស បច្ឆនំ ២០១

សម្បសានិយទេសនា នគរោបម្មំ ២០៣

ពោធិបក្ខិយធម្មា អាយតនបណ្ឌតិ ២០៥

ចតុស្ស្ស គញ្ញវក្កនិយោ ២០៧

តតិយា អាទេសនវិធា ២០៧

ចតុស្ស្ស ស្សនសមាបត្តិយោ ២១១

សក្កំ បុគ្គលិ ២១៣

ចតុប្បដិបទា ២១៥

ចតុស្ស្ស អនុសាសនវិធា ២១៧

បរិបុគ្គលវិមុត្តិញ្ញាណំ ២១៧

តយោ សស្សតវទា ២២១

បុព្វនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ ២២៥

អង្គញ្ញាសូត្រ ការប្រព្រឹត្តិល្អ ផលនៃការប្រព្រឹត្តិល្អ	១៧៥
ការបរិបសសន្តត្តិការព្រហ្ម	១៧៧

សម្មសាទនីយសូត្រ ទី ៥

សម្មសាទនីយសូត្រ ការត្រាស់សួរចំពោះព្រះសារីបុត្រ	២០១
សម្មសាទនទេសនា សេចក្តីឧបមាដោយនគរ	២០៣
ពោធិបក្ខិយធម៌ កិរិយាញ៉ាំងបុគ្គលឲ្យស្គាល់នូវអាយតនៈ	២០៥
ដំណើរចុះកាន់ភិមាធន ៤ យ៉ាង	២០៧
អាទេសនវិធី ទី ៣	២០៩
ទស្សនសមាបត្តិ ៤	២១១
បុគ្គល ៧ ពួក	២១៣
ចតិបទា ៤ យ៉ាង	២១៥
អនុសាសនវិធា ៤ យ៉ាង	២១៧
វិមុត្តិញ្ញាណរបស់បុគ្គលនិរទេ	២១៩
សស្សតវិទ ៣ ប្រការ	២២១
បុព្វេនិវាសនុស្សតិញ្ញាណ	២២៥

អង្កេ

សម្បទានិយមសុត្តន្ត ទ្វេមា ឥន្ទ្រិណាយោ ២២៧

ឥន្ទ្រិ សាសវា ឥន្ទ្រិ កាណាសវា ២២៧

សារីបុត្តស្ស បុត្តា ភគវតោ ព្យាករណំ ២៣១

ឧបាយិសម្បទាឧប្បវេទនំ ២៣៥

បាសាទិកសុត្តន្តិ ធម្មិ

បាសាទិកសុត្តន្ត ភគវតោ កាលោបនំ ២៣៧

ទុក្ខកាតធម្មវិនយោ ២៤១

សត្តុ សម្ពោធិតា ធម្មស្ស ស្វាគ្គាតតា ២៤៣

សទ្ធម្មេ អវិញ្ញាបិតត្ថសាវកា ២៤៧

សត្តុនោ ថេរវត្តោ តាទិកំ ២៤៧

ថេរវត្តនំ វិយត្តតាទិ ២៥៥

កេវលបរិបូរំ ព្រហ្មចរិយំ ២៥៧

អតិញ្ញាទេសិតធម្មកថា ២៥៧

សព្វហ្មចារិទោ ធម្មកាសិកំ ២៦១

ចីវរប្បច្ចយាទិកានុដាននំ ២៦៥

លេខទំព័រ

សម្បសាទនីយសូត្រ ឥទ្ធវិទា ២ យ៉ាង ២២៧

ប្រទ្ធិព្រកបដោយអាសវៈ ប្រទ្ធិមិនមានអាសវៈ ២២៩

ព្រះសារីបុត្រសួរ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាបារ ២៣១

ព្រះទាយិសំដែងអំពីសេចក្តីជ្រះថ្លា ២៣៥

បាសាទិកសូត្រ ទី ៦

បាសាទិកសូត្រ ការក្រាបបង្គំទូលចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ២៣៩

ធម្មវិន័យដែលសាស្តាពោលទុកមិនល្អ ២៤១

កិរិយាគ្រាស់ជំងឺនៃព្រះសាស្តា ភារៈនៃធម៌ដែលទ្រង់សំដែង
ទុកល្អហើយ ២៤៣

ពួកសាវ័កដែលមិនបានដឹងសេចក្តីច្បាស់ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម . . . ២៤៧

ភារៈនៃសាស្តាជាថេរៈជាអ្នកដឹងរាត្រីជាដើម ២៤៩

ភារៈនៃពួកភិក្ខុជាថេរៈជាអ្នកធ្វើវិទ្ធាសជាដើម ២៥៥

ព្រហ្មចារ្យបរិបូណ៌ទាំងអស់ ២៥៧

ពោលអំពីអភិញ្ញាទេសិតធម៌ ២៥៨

ធម្មកាសិវរបស់សង្ឃតាសព្វព្រហ្មចារី ២៦១

ការទ្រង់អនុញ្ញាតបង្វែរមាត់បង្វែរមាត់ដើម ២៦៥

អង្គ

បុរាណទិកសុត្តេ ចត្តារោ សុខល្អិកានុយោគា ២៥៧

ចត្តារោ សុខល្អិកានុយោគានិសំសា ២៧១

នវវេទានជ្ជាចរណំ ២៧៣

ព្យាកតាព្យាកតបញ្ញា ២៧៤

អព្យាកតបញ្ញា ២៧៧

បុព្វនសហគតាទិកា ទិដ្ឋិនិស្សយា ២៨១

សមណព្រាហ្មណានំ អធិប្បញ្ញត្តិ ២៨៣

ចត្តារោ សតិបង្គោ ២៨៧

បុរាណទិកា ធម្មបរិយាយោ ២៩១

សង្ខេបប្រាថ្នាមាតិកា

២៧៧

លេខទំព័រ

បាសាវិកសូត្រ សុខល្លិកានុយោគ ៤ យ៉ាង	២៦៧
អាទិសង្ឃនៃសុខល្លិកានុយោគ ៤ យ៉ាង	២៧១
ការឈប់ប្រព្រឹត្តិកន្លងហេតុទាំង ៨ យ៉ាង	២៧៣
ប្រស្នាដែលព្រះតថាគតទ្រង់ព្យាករនឹងមិនទ្រង់ព្យាករ	២៧៥
ប្រស្នាដែលព្រះតថាគតមិនទ្រង់ព្យាករ	២៧៧
ទិដ្ឋិនិស្ស័យដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណែកខាងដើមផាដើម	២៨១
អធិប្បញ្ញត្តិនៃសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ	២៨៣
សតិបដ្ឋានទាំង ៤	២៨៩
ធម្មបរិយាយគួរដាំទីផ្ទះថ្មី	២៩១

រឿងរឿងប្រតិ

រឿងប្រតិ	អរឿងប្រតិ	អង្កេត	រដ្ឋលេខាយ
អប ទូនាហំ	អប ទូនាហំ	៣	១៣
កាលកញ្ចា	កាលកញ្ចា	១៣	១៧
ត្រីណាតមក	ត្រីណាតមក	„	„
សារុទ្ធិទោ	សារុទ្ធិទោ	២១	១៧
បនតិ	បនតិ	៤១	„
បដា	បដា	៦២	៧
នតិវេលំ	នតិវេលំ	៦៣	១៧
វសោ	វសោ	៦៦	១២
តុណ្ហិក្ខតោ	តុណ្ហិក្ខតោ	១០៥	១៣
បច្ឆន្តិ( )	បច្ឆន្តិ(១)	១២៧	៨
ចាបកាយំ	ចាបកាយំ	១៨៤	៦
ហិ	ហិ	១៧២	៨
អនពាសំ	អនពាសំ	„	១៧
ទុច្ឆរិតវណំ	ទុច្ឆរិតវណំ	១៧៣	១
សុទ្ធា	សុទ្ធា	„	១២

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
សុត្តនបិដក	សុត្តនបិដក	៣០	១
កាន់អាម	កាន់អាម	៣១	"
នៃបុរស	នៃបុរស	៣៣	១៣
នៅនៃ	នៅតែ	៣៧	៥
កច្យុត	ច្យុត	៥៤	១៤
មនោបទោសកា	មនោបទោសិកា	៦៤	២
លីក្ខ	លើក្ខ	៧០	៣
ទាំងអាការៈ	ទាំងអាការៈ	១០០	៤
ដែលបាន	ដែលបាន	១២៧	៨
បុគ្គល	បុគ្គល	១៥០	១០
ព្រាហ្មណ៍	ព្រាហ្មណ៍	១៦៤	៧
ជាអ្នក	ជាអ្នក	១៦៦	៣
ឧបបាតិក	ឧបបាតិក	១៧០	១៧
ប្រាជក	ប្រាជក	១៧៦	៨
ពួសត្រ	ពួសត្រ	១៧៧	៧

វិទ្យាវិទ្យបតិ

វិទ្យបាហោ	អវិទ្យបាហោ	អង្ក	រដ្ឋលេខាយំ
បរិនិព្វានិ	បរិនិព្វានិ	១៧៦	១៨
(៧៨)	(៧៥)	២០៥	២
បរិនិព្វាយិ	បរិនិព្វាយិ	២១៨	១០
ច	ច	២៤៣	១៥
អបរោ	អបរោ	២៦១	៧
ចន្ទ	ចន្ទ	២៦៨	១៨

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
កវេលា កវី	កងវេលា កវី	១៨៤	១៧
ដោយសុខធម៌	ដោយខុសធម៌	១៨៧	៤
ផ្សង ៗ	ផ្សង ៗ	១៧៥	៤
វែង	វែង	១៧៧	១៥
ហួល	ហួស	២៣២	៨
បាសាទី	បាសាទិ	២៤៣	១
បាង	បាទ	២៤៦	៤
ប្រសិបើ	ប្រសិនបើ	២៤៧	១២
បាទតែ	មានតែ	២៥២	៣
បាទសម្លៀក	មានសម្លៀក	"	៤
នេះហៅថា	នេះហៅថា	២៥៨	៦
បំណុលបាទ	បំណុលបាត	២៦៥	៤
ចន្ទ	ចុន្ទ	២៦៨	១១
ហៅបា	ហៅបាទ	២៧១	១៨

